ORBIS POLONI TOMVS III.

IN QVO

Antiqua Sarmatarum Gentilitia & Arma Quæcunque à litera S, vsque ad finem Alphabeti ſuam incipiunt & recenſent denominationem, continentur & dilucidantur.

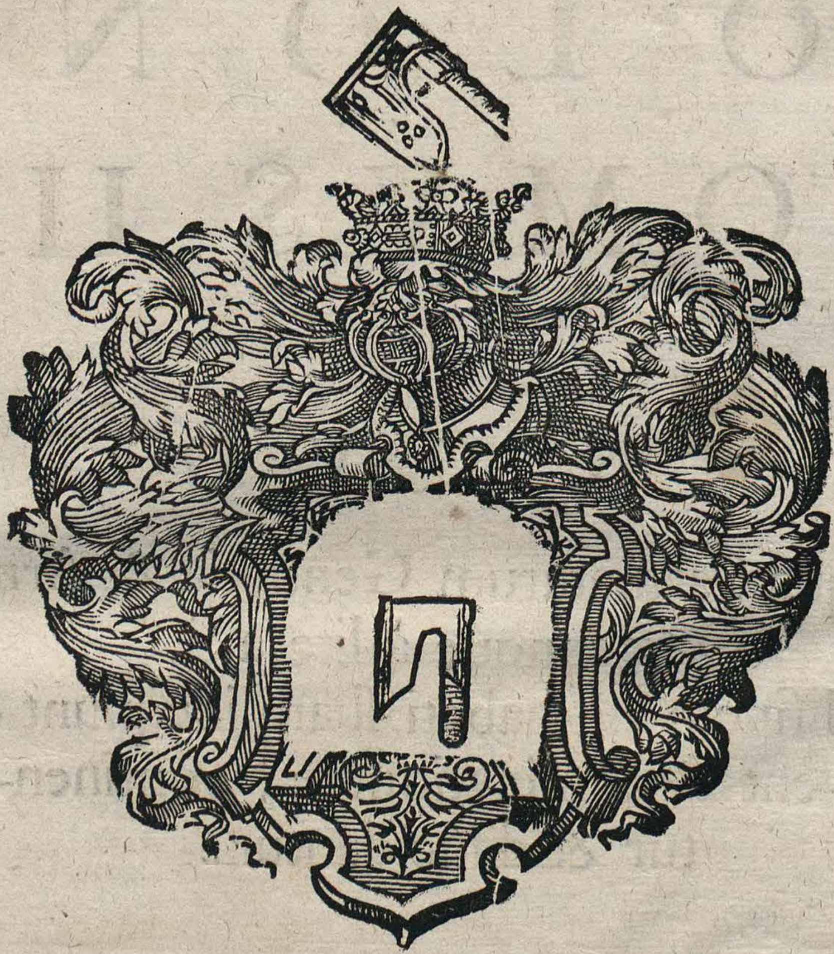
AVTHORE

A. R. P. F. SIMONE OKOLSKI Sacræ Theologiæ Profeſſore, Priore Conuentus Tyſmienicenſis Ordinis Prædicatorum, Prouinciæ Ruſſiæ.

GRACOVIÆ,

In Officina Typographica Franciſci Cæſarij.

IN PERANTIQVVM STEMMA
ILLVSTRISS: GENTIS OSSOLINIÆ.

Antiquum mediis, quod nam ſit Nomen in armis,
ASCIA Sarmaticis monſtrat in agminibus.
Hac duce barbariem noſtris abraſimus oris,
Candoremq́ bonis ſculpſimus ingeniis.
ASCIA iura dedit Roſtris, Martemq́ dolauit,
Nunc quoq́ Roſtra regit, nunc quoq́ Caſtra regit.
Hanc fugiunt rapidiq́ Scythæ, rigidiq́ Geloni
Huius ab arbitrio, ſors rata quæq́ manet.
Fama vetus, ſeu fama recens compleuerit Orbem,
ASCIA iam titulos neſciet ipſa ſuos.

M. Ioan. Cynerski Rachtamou: ad S. Annæ Decanus.

Illuſtriſſimo, & Excellentiſsimo Principi

DOMINO,

D. GEORGIO

DVCI JN OSSOLIN,

S.R.I. PRINCIPI, COMITI A TĘCZYN

OSSOLINSKI

SVPREMO REGNI POLONIÆ CANCELLARIO,

Bydgoſtienſi, Lubaczouienſi, Lubomlenſi, Adzelenſi, Ricenſi, &c. &c. CAPITANEO.

DOMINO ET PATRONO

Perpetuam Felicitatem.

ORbis cæli, qui mortalium piè occupationi & menti præordinatus eſt ab alto, monuit animum religioſum, vt niſi mentis Regiæ & Regni Supremo Cancell: atq; grauiſſimi Senatus, vero belli & pacis tempore cuſtodi Orbem Polonum, fauoribus lætus ſupponerem. Neq; ſolùm quia virtus excelleñs poſſeſſoribus ſuis authoritatem, miratoribus verò reuerentiam pariat conferatq;. Verùm etiam, quia id, quod ſummum diuinus Plato computabat, ipſiq; naturæ re-

rum pro collatis ſibi, immenſas laudes referebat, ampliſsimo exēplo author naturæ Deus, in Illuſt: Excell: Veſtra abundè cumulaſſet. Gratias Superis, inquiebat Plato, quod me hominem marem, Græcum, Athenienſem, & Socratis tēpore naſci voluiſſent. Quali dicto, vitam animalium, ſexum debiliorem, Barbariem ferocē, Thebanorum genia, & Pædagogorum inſolentiam refellebat. Eam ſortem, non quidem dii vani, ſed ipſe Vnus Trinuſque Deus, ſeminator conſilii ſani, conſeruatorq; Chriſtiani nominis, ſuppoſito Illuſtr: Excell: Veſtræ, non ſimpliciter ſed ſuperexcellenter conceſsit. Hominem namq;, vt naturæ præcipuis donis, ingenio, prudentia, conſilio, ſapientia, facundia, fortitudine ditauit, ita nobiliſsimum genere, perantiqua in Regno Familia, ſplendidis in Senatu ſucceſſoribus, cōtinuis in caſtris triumphatoribus, aboriginem naſci voluit. Nec marem ſolùm, ſed omnibus his, titulo, præeminentia, prærogatiua, vel coequauit, vel antepoſuit. Nec Græcum, qui à Diuo Paulo reprehenſionē meruerunt, ſed Catholicum Mæcenatem progenuit, vt Sancta Eccleſia defenſorem, fundatorem, ampliatorē nominaret, fides verò, blaſphemiæ extirpatorem cognoſceret. Polonum verò naſci ordinauit, ſed quem nedum Patria, Sena-

tus,

tus, Rex, desideraret, verùm cæteræ gentes & nationes suum esse, ceu alterum Homerum contenderent, laborarent. Tali verò tempore natum, quo Socrates cum Demosthene ori indicem ponerent, atq; vni & tibi honores referrent. Nec infestò sermone perfricare auditum cupio, sed obruor summorum Dynastarum orbis gratiis & honoribus. Inde etenim Pont: Max: & Vicarius Christi VRBANVS VIII. Ducem in Ossolin tabulis & coronis Ducum inscripsit, Sac: Cæs: Maiest: FERDINANDVS II. inter Principes Rom: Imp: Te Principem nominauit & fecit. Sereniss: Reges Pol: SIGISMVNDVS III. & VLADISLAVS IV. (quem Diuina clementia protegat & conseruet) Supremum Cancell: Regni Pol: fieri indixit. Neq; erit, dicenti iam qui opponat, cùm res, tempus, locus, edoceat, actum personamq; Superis conformem extitisse, atq; Maiest: Regiæ nomen, famam, consilio, legationibus supportasse. Tantæ igitur Illust: Excell: V. Orbem Polonum hunc, qui toga sagoque in Martis & Palladis virtute eminet, auspiciis suppono, atq; in Dominum & Patronum Sacri Ordinis, & meum suscipio & amplector. Cracouiæ Die 18. Iulii. Anno Domini 1645.

Illustrissimæ & Excellentissimæ D. V.
exorator ante Dominum & seruus humilis.

Fr. SIMON OKOLSKI, S. Th. Professor, Ordinis Prædicat.

Commisſiones & Approbationes.

Fr. Hieronymus Grocholski S. Th. L. Prouincialis electus, ac Vicarius Generalis Prouinciæ Russiæ Ordinis Prædicatorum.

Authoritate Officij Nostri tenore præsentium, Tibi A. Reuerendo Patri Fratri Simoni Okolski, Sacræ Theolog. Magistro, Priori Tysmienicensi, concedimus licentiam adeundi Cracouiam ad videndum ea quæ per te Typis sunt mandata: In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. In quorum fidem. Dat: Leopoli die 14. Nouembris 1644.

A. R. P. V.

Conseruus in Domino

Fr. Hieronymus Grocholski
S. Th. L. Prouincialis Rusſiæ Electus.

Facultas Reuiden. Tertium Tomum Orbis Poloni. Data ab Adm. R. P. Fr. Hyacintho Ginczeuio S. Th. Mag. Priore Conuent. Bochneñ. & Viſitatore Generali Prouinciæ Pol. Ordinis Prædicat.

Requiſiti fuimus ab A. R. P. Fr. Simone Okolski, S. Th. Magiſtro, Priore Tyſmienicenſi Prouinciæ Rusſiæ eiuſdem Ordinis, vt Authoritate Noſtra deſtinaremus Reuiſores Tertij Tomi Orbis Pol. à præfato A. R. P. Magiſtro Fr. Simone Okolski editi: Cùm verò indignum fore exiſtimemus, vt aurum ſub terra contegatur, & lucerna ſub modio abſcondatur, Lucubrationeſque quæ nedum Orbi Polono, ſed & Toti vniuerſo maximam lucem adferre poſſunt, tenebris inuoluantur, libentisſimè poſtulatis præfati Adm. R. P. Magiſtri annuimus, idque muneris Adm. R. P. Fr. Gregorio Othonouio Priori Conuent. Crac: Fr. Camillo Iaſinski, Fr. Conſtantino Morski Regenti Studij Generalis Crac: Magiſtris committendum duximus, & de facto Tenore præſentium, noſtriq; authoritate officij committimus, quatenus aurum hoc de gleba terræ Orbis Poloni erutum, purgatum, ſeptuplum, communi vſui redderent, lucernamque eximiam virtutum Illuſtrisſimorum Heroum ſuper totius Orbis candelabrum ponerent. Lucubrationes deniq; immenſi laboris præfati Adm. R. P. Magiſtri huius operis authoris, ex tenebris in lucem proderent. Seruatis ſeruandis, inſiſtendo ſancitis, præſertim S. Conſilij Tridentini Canonibus. In quorum fidem his ſigillo officij Noſtri munitis manum propriam appoſui Cracouiæ in Conuentu Noſtro SS. Trinitatis, die 3. Iulij. 1645.

Fr. Hyacinthus Ginczeuius, Mag. Comiſſ. ac Viſitator Generalis Prouinciæ Pol.

Tomum Tertium Orbis Poloni, à Reuerendo Patre Fratre Simone Okolſki, S. Theolog. Magiſtro Ordinis Prædicatorum, Priore Tyſmienicenſi Prouinciæ Ruſſiæ editum, qua potui diligentia percurri, legi, perlegi, hauſi, non exhauſi: in quo nihil deuium ab Orthodoxa Romana Fide, nec bonis moribus obuium percepi, quin plurima ſapientiſſimorum virorum lucernis digniſſima. Quid enim in illo emineat an ingenium? an labor, an eruditio, diſcriminari impoſſibile vel difficillimum, hoc vnum certum, nullos non æquat, à nemine vincitur. Eapropter non ſolùm tutam & debitam Approbationem huius Tomi Tertij, vt potè qui inoffenſo pede graditur iudico vt omnium manibus & oculis teratur, primo in lucem emiſſus, & cum ſummo fructu & voluptate à gente Sarmatica legatur. Cracouiæ. die 12. Iulij. Anno 1645.

Frater Gregorius Magiſter
Prior Cracouienſis.

EX Commiſsione A. R. P. Hyacinthi Ginczeuij Magiſtri, Prioris Bochnen: ac in Prouincia Poloniæ Ord: Prædicatorum Viſitatoris Generalis, Tomum Tertium Orbis Poloni, in quo Teſſeræ Gentilitiæ peruetuſtæ Nobilitatis Polonæ recenſentur, & plurimis ſententijs ac Priuilegijs exornantur à R. P. F. Simone Okolski Magiſtro, dicti Ord: Priore nunc Tyſmienicen: in Prouincia Ruſsiæ eruditè deſcripti, Ego Fr. Camillus Iaſinski Magiſter eiuſdem Ord: accuratè etiam ſingula verba expendendo ſumma cum animi voluptate legi, & nihil in eo Fidei Catholicæ aut bonis moribus aduerſum deprehendi, quin potiùs ad Nobilitatis Polonæ ſplendorem magis illuſtrandam & ad eius ſucceſſorum exempla imitanda excitandorum deſeruiat reperi: quapropter dignum vt Typis mandetur iudicaui præſentibus datis Cracouiæ. die 8. Iulij. Annò 1645.

Idem qui ſuprà. m. p.

Tomum

TOmum Tertium Orbis Poloni, summa cura ab A. R. P. Simone Okolski, S. Th. Doctore, ac Priore Tysmienicensi Ordinis Prædicatorum elaboratum, ex Commissione A. R. P. Magistri ac Visitatoris Generalis Prouinciæ Poloniæ Fratris Hyacinthi Ginczeuij, qua potui diligentia vidi, nullumq; ibi næuum in rebus orthodoxæ Fidei vel morum deprehendi, sed omnia tuta & digna vt publici iuris fiant iudicaui. Cracouiæ in Conuentu SS. Trinitatis, die 8. Iulij. Anno 1645.

Sic censeo Ego Fr. Constantinus Morski S. Th. Magister ac Regens Studij Generalis Ord: Prædicatorum. m. p.

M. Laurentius Smiesskowic Medicinæ Doctor & Professor, Almæ Academiæ Cracouiensis Procancellarius, ac interea Generalis Rector.

QVi Nobilium familiarum decora Gentilitia perscribunt, ij posteris earundem viua ob oculos exemplaria ponunt, quibus ad res præclarè gerendas, veluti domesticis ac hæreditarijs monitoribus, iure meritò incitentur, atque maiorum suorum gloriam, serie magnarum virtutum continuantes, quoad fieri potest in hoc theatro mortalitatis immortalitatem æmulentur. Quocirca non potest non vehementer collaudari conatus & labor hic animosus, ac in Rempublicam egregiè pius Adm. R. P. Fr. Simonis Okolski, Sacræ Th. Magistri, Prioris Tysmienicensis, Ordinis Prædicat. Prouinciæ Russiæ: quem idcircò etiam S. R. Maiestas Dominus noster Clementissimus, approbatione sua dignari voluit. Cùm verò præterea grauissimorum virorum testimonia promeruerit, (quæ in fronte cuiusque Tomi patent) quòd nihil Ecclesiæ Orthodoxæ moribusque bonis aduersum; imò potiùs vt res ipsa docet, quòd ad virtutes quasque splendidas & magnanimas, atque ad pietatem in Deum & Patriam fortiter præstandam necessarias, Nobilium animorum incitamenta in se contineat. Proindè ego quoque perlibenter subscribo, vt post Primum & Secundum Tomum, iste Tertius in lucem feliciter exeat; cupioque vt is laudatissimus ocij Religiosi partus præclaris quibusque Politicis ingenijs, ad similia monimenta, magno labore ac industria singulari ex antiquitatis chao eruenda, lampadem præferat. Datum ex ædibus meis 15. Iulij Anno 1645.

ORBIS POLONI TOMVS III.

STARZA alias TOPOR, Latinis ASCIA.

DELINEATIO & ORIGO.

MVltis non immeritò depinguntur figuris Arma Starzonum, sed ab antiquo hic modus seruabatur vnus. Ascia quasi iam ad secandum inclinata in insigne fuerat. Hunc modum vsque in præsens traditio & diligens obseruatio Sacrosanctè obseruat Monasterium Sieciechouiense, in qua Religione vsus obtinet vt sui Fundatoris insignijs, Acta Monasterij ratificentur. Eundem video modum in cupro efformatum ad sepulchrum Tarlonis Leopoli in Ecclesia PP. Dominicanorum. Modernis temporibus Asciam figurant in rectum dispositam coloris argentei, manubrium est aureum

reum, intra Asciam lunæ medium cum circulis ponitur, campus est sanguineus, super coronam arma Topor ceu infixa coronæ inferiori acumine. Aduertit hîc *Paprocius* in 2. Opere, quod differens sit Familia Topororum, alij vocantur Starzones & hi vtuntur Toporo in campo sanguineo. Alij verò Kolkones, & hi vtuntur in campo vel cælestino vel flauo. Ab illis (*inquit*) Ecclesia est Sieciechouiensis fundata, & illorum primordia in Regno impossibile est ob antiquitatem assignare, sed vnâ cum Lecho vt Cathalogi referunt in has oras venerunt. Istorum autem iam poterint inueniri tempora. Equidem Topororum Familia, quæ in Oppoliensi Ducatu tempore Pauli Episcopi Crac: remansit, decreto aliorum Dominorum Topororum mutauit campum. Alij erant adsciti ad arma, diuersa quoque retinuerunt in formatione camporum arma.

Habent præterea aliam delineationem arma Topor, sed ex additione prægrandi exurgentem. Carolus Imperator semper Aug. Aquilam Cæsaream integram adiunxit Ascijs Tenciniorum, Ferdinandus autem Imperator Romanorum addidit his Tęcinsciorum armis, leonem in parma ad medium quadrati, super coronam autem leoni coronato, ad medium ex corona eminenti Asciam anterioribus tractare pedibus decenter, commendauit & præcepit. Originem verò armorum, ob tàm impercomputabilem annorum seriem, non est possibile inuestigare. Dicent omnes Historici hoc vnum de Toporo: Arma illustrissima sunt magnis virtutibus, meritis, actibus perspicua, summam meritorum præmiorumque sinceritatem referentia, amorem Patriæ, obseruantiam Regum, Senatus celsitudinem spirantia: sed originem nullus indagabit. Tentabat quidem Paprocius in primo Stemmatum Opere, sed fortè superficialiter arma conspiciendo. At quantum aberrauit à vero, ipsemet in secundo Opere veniam præcando testatus est.

ANTIQVA ANTIQVITAS.

TOpororum Gentem Illustrissimam, non annis nec seculis, sed æuo & æternitate mensurandam existimo. Quid namque antiquius in omni Senatu Pontificio & Ciuili veteribus populis Ascia esse potuit? Quod primis nobilibus in Gentilicium prius, quàm Ascia cessit? non solùm ad probandum propositum, præsto mihi est in Tesseris Gentilicijs *Petra Santa è Soc: Iesu*, qui colligit Ascia vtentes pro armis nobilitatis Familias in Gallia, Fremoiorum, Remliorum; In Misnia, Gorlisiorum, Mutischeniorum; In Franconia, Streteniorum; In Bauaria, Lescheniorum. Sed firmant propositum antiqui Reges Lydiæ, *de quo Pierius*, Reges Romanorum, *de quo Plut:* Reges Tunediorum, *de quo Aristot.* asserit, & de Græcorum Rep. docuit, sed superant probationem verba Psalmi 74. *In Securi & Ascia.* vbi interpres in bipenni & malleo, securim malleum vocat ab effectu & amputatione, sed fortè aliam antiquitatem attentio expectat Topororum in Regno antiquitatem,

tatem, ipsa inchoatio numeri annorum in Republica prima in Regno demonstrabunt. Hinc enim Topori & Toporei, Starza & Starzones, hinc Comites Magni seu inter primos Comites primi nuncupati existunt. Inter leges duodecim Tabularum apud antiquos Romanos vna fuerat dicens: *Regum Ascia ne polito.* Quid causæ obsecro, si reuerentiæ cuiusdam in asciam? magnum est, prohiberetur enim à fetido contactu & pollutione. Sed aliud intendebat lex, sicut Dempsterus lib: 8. Antiquitatum Romanarum habet: *Solebant* (inquit) *Romani nimio fastu & sumptu pyram & sepulchra struere:* Dicit ergò lex: *Hoc amplius ne facito, Rogum ascia ne polito.* Iam antiqui licet Pagani, & Gentiles Paganismum expolliebant, & eradicare intendebant. Ascia profectò Polonorum cum Paganismo sumpsit initia, & prima paganismum eliminauit. Hinc post decursum primæ Familiæ Monarchi Graci, inter duodecim Palatinos Toporum fuisse, ne dum literarum monumenta adstruunt, nedum antiquæ picturæ Topor ad portas vetustate consumptas Vaelnenses edocent: sed ipsa quoq; amplissima circumcirca Cracouiam Toporum bona vel ante illis hæreditaria, vel nunc etiam retenta, primos etiam fuisse inter duodecim apertè suggerunt. Hinc orti sunt Starzones Magni Comites, hinc Comites in Panigrodz, Comites in Pereginia, Comites in Kziąz, Comites in Tenczyn & Ossolin, Pilca & Iablonna, &c. Procedunt namque à Toporo per Starzos & Strazones, ad Setegios, Othones, Zegotas, & inde ad Nauogios, Oucas, Iascones. Et me hercule non aliter ordo rerum Polonicarum expostulabat, nisi vt inter Lechica gentilicia primas Ascia possideat palmas. Nam sicut architectura omnis varios præsupponit artifices, nec sine illis ars sua quicquam proficua est, ita alijs gentilicijs arma Topor præcedere necessum fuerat. Ascia namque fabrorum materiariorum dolabra est, qua ad aspera ligna polienda vtuntur, secreto igitur consilio suo altissimus construendo Lechicum Regnum id effecit, vt Toporum Familia dignitate, honore, administratione, à primæuo anteiret, vt verò antiqua hæc antiquitas quæ vsque in præsens Polona in Republica proficit & floret, æuiternè floreat, antidotum subministrabo. *Iulius Cæsar Cappacio lib: 2. Impress. refert:* Quod in quodam templo apud Saitos erat sculpta conditio vitæ humanæ. In marmore apparebat infans, senex, accipiter, piscis, & Hippotamus. Quasi dicerent, nascimur, senescimus, viuimus, morimur, naturæ dissidio. Istæ namque effigies dictæ, liquidò ex sua natura commonstrant, optimæ certè vitam personarunt mortalem. Reddam igitur immortalem his subscribendo: *Dominum Deum non lædas.* Magna quidem est misericordia Dei in peccantes, & maior quam vis aquæ maris, de quo dicitur;

Et quid scis quantum suscipiat sceleris!
Suscipit ô Gelli, quantum non vltima Thetis,
Nec genitor Nympharum abluat Oceanus.

Antidotum igitur erit salutare æternitatis, Dominum Deum non lædatis, Deus vos non lædet.

SVMMVS HONOR.

Asciæ forma & figura, ad primos summosq; fuit designata honores. Illa ante Senatores Romanos præferta maiestatis & iustitiæ erat prognosticon. Illa in Republica Tenetidiorum legis iustæ verum testimonium. Dum enim illorum Rex legem tulisset, vt in adulterio deprehensi eodem supplicio vterq; subijcerentur, filium contemptorem legis puniuit, atq; nummum vt in vna parte fieret ascia in altera capita duo humana, sculpsit. Hinc non modicus honos Asciæ, dum etiam inter trophea numismatum assignetur. Sed altius quid referam. Antiqui Romani Asciam inter flagrum & mitram seu Albogalerum Pontificium in suis Medaglijs efformabant. *Docet lib.* 1. *Iul. Cæs. Capaccio.* Quid causæ rei, *Summus honor.* Flagrum etenim erat antiquorum Regum insigne & ceu sceptrum, vt in historia Darij Persarum & Attilæ Hunnorum Regis legimus. Mediat igitur inter antiquum sceptrum Regum & Tyaram Pontificum Ascia, vt magni honoris summiq; indicium. Arma Topororum dum inspicio, non aliud à tot seculis intueor in viris illustrantibus arma, nisi summum honorem. Ab ea namq; temporum reuolutione qua initia Lechiæ fuerunt, non fuit Senatus sine consilio Topororum, non Castra sine Duce, non commodum Reip. sine authore, non fælicitas patriæ sine illorum triumphatore. Et quibus nil optabilius fuit quàm recte viuere in Patria, nil verò speciosius quàm fortiter occumbere pro Patria, Supremi quoque officij decus virtute parauerunt. Vnde processit, vt ad eorum arma Topor, Leo excubet, eaque leo demulcet. Cimbri pro Symbolo fortis animi & pectoris securim in alabardum conuersam leoni tractandam iudicarunt. Erant enim profecto tam fortes & bellicosi, vt miretur Lector non sine ratione, eorum lectitando Historias. Equidem familia Topororum non dissimilis fuit, Versa est illorum ascia in alabardum, dum sinceri, solertes, vigilesq; custodes, Regum, Patriæ, legum fuerunt. Versum quoq; alabardum in Asciam, dum feroces hosti, vltores patriæ, Reipublicæ defensores, iurati protestatiq; manserunt. Quis igitur honos negabatur illi, cui Deus, Rex, patria, vita, primaq; cura fuit? Quam digne laudatur *à Val. Max. lib.* 5. Africanus posterior. Expugnata (inquit) Carthagine ornamenta templorum suorum à Penis rapta recuperauit, atq; pristinis sedibus reposuit. Puerum, quem illi Quæstor ab illis qui sub hasta vendebantur miserat, cognito quod fuerit Regis amici populi Romani Masinissæ, illum datis annulo, fibula aurea, veste laticlauia & equo ornato, ad Masinissam remisit. Ratus (*inquit*) ille maximos fructus victoriæ, si Dijs templorum ornamenta, Regibus sanguinem restitueret. Enimuero illustrissimorum Starzonum Magnorum Comitum in hoc amplissimo Lechico Regno, ordiamur à primis vsq; ad præsentes, eorumq; fidem & fidelitatem in Regem & Regnum speculemur, animaduertemus subitò, innatum

innatum fuisse mentibus ipsorum Dijs templa, Regibus sanguinem consecrare. Ego extrema templa pono, vos media colligite, quanto sumptu & prouentu fundata exectaq; ab antiquo Sieciechouiensis Abbatia. Quanto quoque splendet apparatu & fabrica, recenter excitatum subleuatum fundatumq; Ordini sacro Prædicatorum Climuntouiense Monasterium. De sanguine verò inter hostes pro patria mente alacri fuso, atq; ipsa Regia pro Maiestate sæpius dato, Sethegij, Zegotæ, Nauogij, Tecinij, Ossolinscij, Koricinscij, Tarlones, Zaklicæ, cæteræq; Almæ huius Topororum familiæ, triumphis, castris, titulisq; suis, latè clareq; acclamant. Inter Romanas antiquitates conspicio Commodi Imp. symbolum, clauam Herculeam viridi lauro circum coronatam, & mox Antonij Pij annectitur aliud: Caduceus nempe sed ad medium durus secans apponitur cultrax. Datur inter alias intellectus rationes. Aliquos esse patriæ ciues qui dominio, potentia, fortitudine firmant statuuntq; desiderabilem cunctis amicitiam & pacem, aliquos verò, qui pacis vincula scindunt, lacerant, absorbent. Hoc semper decorata fuit Topororum familia, vt hosti darent gladium, patriæ palmam: Hoc est, Semper defensores nunquam violatores publicæ pacis patriæq; boni. Non Asciam contra pacem, sed ascia tollebant malum, ascia radicabant bonum. Vnde ominari domui Illustrissimæ Topororum iam plurimum debeo. Vt qui sicut ex arduis conseruant perpetuum nomen, eos quoq; ardens euehat ad æthera virtus.

PROPVGNACVLA SALVSQVE PATRIÆ.

IN antiquis monumentis magnorum virorum ponebatur sculpta Ascia, *inquit Pier. Valer. lib*: 42. cum hac speciali subscriptione: *Sub asciam dedi vetuit.* Paucis verbis rem exponebant ingentem, dicebant: Erat propugnator, salusque Romanorum. Non possum non mirari, quod Demosthenes in magnæ fælicitatis præsagium Atheniensibus recitet versum Solonis.

Nostra quidem ciuitas nunquam fato Iouis,
Neq; Deorum arbitrio immortalium peritura est.

Vnde velim tàm læti ominis originem habent? Referunt: Noctuam quæ ominis mali signum esse perhibetur, illis victoriæ nota fuit. Cùm enim hostes oppressissent ante partam victoriam, noctua à muris vbi semper latitabat auolauit, quo ceu signo certo se potituros breui hostes cognouerunt. Hinc nedum illis natum prouerbium: *Noctua volauit,* sed etiàm sacram Mineruæ noctuam voluerunt. Ego quidem Topororum armis inspectis, multò veriùs illos propugnacula salutemque Patriæ fuisse affirmabo. Illi enim fuerunt suntque qui hanc Patriam nostram dare sub Asciam, & exterminium fortiter vetuerunt. Sint velim ob oculos Reipublicæ huius bella omnia ceu ante speculum facies hominis posita, omnibus & singulis Toporei non defuerunt. Dices: Quoniam alta satis lataque per Regnum est pro-

 sapia.

ſapia. Et hoc dico eſt, quod Patriam iuuat, Rempub: delectat, Senatum firmat, Regem ſubleuat. Inde tot centena bellatorum mox inter eos conſurgunt, mox ante ſeptem vexilla illorum numerata, iam multo plura numeranda veniunt, & ſcribent de Patria in vexillis, *Sub Aſciam non dabo.* Non modicum *Stobæus ſerm.* 88. ad hoc argumentum deduxit teſtimonium ex Euripide, inquit enim;

Non parum adfert momenti, ſi nobilis
Exercitus dux fuerit, & glorioſa fama inſignis.
Honore enim afficitur, & animo ſuo reuoluens
Patris nobilitatem, ſuis moribus proficit.

Vobis igitur Illuſtriſſ. Toporei, quorum fortia piaque bella læti dij aſpexerunt, vnicum conſiderandum apprimè inducam. Moſchorum magnus Dinaſta Iuanus Waſieleuicius, auditis nuntijs Tartarorum Perecopſcenſium, qui violenti manu ab ipſius regno dona muneraque expoſtulabant, atque perpetuo danda diffiniebant, non verbis ſed re reſpondit: *Vt ſciatis libertatem me tueri in meo Regno velle, abſcindentur vobis naſi, aures & labia.* Quo facto, porrexit illis Aſciam dixitque: Duci veſtro reddite dicendo: *Tollet Aſcia caput. Stricouius lib*: 25. *cap*: 2. Eſt crudele factum, ſed tyranno reciprocum, libertatem adimenti, vita demetenda. Vt verò ad propoſitum meum reducam calamum, non alio prætextu fineque ab Illuſtriſsimis maioribus veſtris Aſcia vobis in inſigne nobilitatis tranſijt, niſi vt libertatem Patriæ, dignitatem Senatus, maieſtatem Regis, iudicio, pectore, manibus, proſtrando hoſtes, dilatando Patriam ſtabiliretis, retineretis. Et quoniam hoc egregium apud vos manet, fortiter hoſtem abijcere, & infelicibus ſcire miſereri: nullis iam obliterabitur ſepulchris, illuſtris Familiæ Topororum, lucidum ſplendenſque cum fama nomen.

MANEBIT IN ÆVVM FÆLIX.

IOcundum reliquit Ariſtot: axioma: *Melius* (inquit) *eſt eſſe quàm non eſſe.* Si ſermo de hominis exiſtentia eſt, magnum quidem eſt hominem eſſe, ſed multò maiùs meliùſue eſt bonum, ſapientem, virtuoſum, immortalem eſſe. Quapropter ominabor Toporeis, non tantùm in æuum manere, ſed etiam feliciter manere. Arborem in altum creſcere vna res efficit, Aſcia, dum ſcilicet in ramos diſtendi prohibet. Hinc Iſaiæ 37. *Mittet radicem deorſum, & faciet fructum ſurſum.* Neque alia produci poteſt durationis in æuum ratio, ſed ea ſola: *Aſcia prohibere ramos diſtendi.* Eo vno meliores fructus attendet, eoque ipſo, vnam ſperabit ſalutem. Quocirca Clemens Alexandrinus Oratione ad gentes ait: *Planta cæleſtis cùm ſit homo, vt cæleſtes quoque virtutum fructus ferat, inutiles vitiorum ſtolones pænitentiæ ferro circumcidat.* Et S. Gregorius Papa aliud nutrimentum æui propoſuit: *Intentioni animæ ſi exterior euagatio clauditur, interior ſeceſſus aperitur, quia*

& in

& in altum crescere arbor cogitur, quæ in ramos distendi prohibetur. Nam cùm animus diuiditur ad multa, fit minor ad singula, tantoq; ei in vna qualibet re surripitur, quantò latiùs in multis occupatur. Et S. Bernardus serm: 58. in Cant. nutrimentum æui diuersum ab isto ponit: *Non potest virtus cum vitijs pariter crescere, ergo vt illa vigeat, ista crescere non sinantur.* Tolle superflua, & salubria surgunt, vtilitati accedit quicquid cupiditati demis, demus operam putationi, putetur cupiditas vt virtus roboretur. Perfectio nulla cupiditas præter illam: *Cupio dissolui & esse cum Christo.* Quoniam verò hæc omnia quæ sub luna viuunt à Deo, Dei & propter Deum sunt, in ipso æuum sperandum, & ex ipso immortalitas vera. Dicebant antiqui: *Quercus Ioui, lucus Dianæ consecratus est.* Quare de illa Q. Catull.

Montium Domina vt fores,
Syluarumq; virentium,
Saltuumq; reconditorum,
Amniumq; sonantium.

Vestrorum ergo erit cum sit ceu congenita vobis Ascia, in æuiternitatis tempora fæliciter, vt reflorescendo floreatis, ramusculos insipidos ascia amputabitis. Hoc equidem medio de Familia Topororum ille mirabiliter conseruatus à natiuitate Episcopus Vladislauiensis Matthias permanentem in æuum domum Asciarum præmonstrauit. Nam dum inter duodecim infantes vno partu editos ipse solus post baptismum superuixit, ne dum fæcundo virtutum suarum fructu spem inutilis maternæ fæcunditatis solatus est, verùm etiam, abscisis quibuscunq; fortunæ virgultis spiritualem vitam sibi elegit. Sed quia virtus supernatans ceu oleũ aquæ est, & lucerna in abditis tenebris semper lumen refert, ad Episcopatum Vladislauiensem electus, abusus plurimos in administranda iustitia sustulit, flagellantium absurda deleuit, ipse quoq; senio confectus dum se rectè iam minus posse Episcopatum administrare persensit, liberè alteri eligendo & electo viuẽtis Episcopi munus resignauit, rarum sed sanctum exemplum, plus animabus Christi quàm proprio commodo desiderauit. Vnde de illo in Vitis Episcoporum Vladislauiensium R. D. Canonicus Steph. Damalewicz inter alia dixit:

Pontificis iustos Matthias implet honores,
Et quos cuiq; suus dabat labor ille ferat.
Augustum cæloq; ferens fastigia templum,
Et binas arces nobile struxit opus.
Condidit obscuro huic cineres Sacristia busto,
Matthia, quantus paruule Præsul eras?

LINEA FAMILIÆ STARZA, seu TOPORORVM.

STarza *erat ille, cui primùm hoc cognomen attributum fuit. Est enim Familia Starzarum in Regno antiquissima præstantissimaque, & ab ipsis primis erectoribus Regnorum Czechi & Lechi nomen suum dignitatisque authoritatem in Polonia retinens. Dicere enim licet, quod sicut Straconis nomen & genus magnum inuiolatumque fuit Alexandro Magno dicente* Trogo Pompeio lib: 18. *Ita Lechitis seu Polonis Starzarum genus & nomen semper celebre & obseruandissimum fuit. Et quia peruetusta consuetudo antiquorum Lechitarum fuerat, non à possessionibus, sed ab armis & signis Gentiliciis cognomina desumere: Parens Toporeorum, primo Topor, & demùm ob primatum & ius dicendi inter nobiles, Starza nuncupatus erat. Nec difficile est in Priuilegiis & diplomatibus nobilitati & Ecclesiis à primordiis Regni concessis, Topor cognomen inuenire, dum ipsimet Historici Regni pluries Toporeos nominauerint. Nomen quoque hoc Starza ab antiquo tempore vsum dicendi & conseruandi morem retinet, dum occurrente aliqua obsidione & violentia in bonis Topororum, conuocabant & conuocant populum vociferando Starza, Starza, quod non aliunde existimandum erit, nisi à cognomine nobilis sic primitus dicti Starza, vt scilicet Domini sui officijque eius memores, nomen bonaque illius defendere concurrant. Starzon, est nomen deductum à Starza, exposcit enim quandoque modus dicendi, vel expressioris rei gratiá, vel politioris sermonis aliquod adiunctum & additum ad nomen. Strazon, hæc duo cognomina fuerunt antiquitus Topororum docet Anonymos, de quo* Cromer. lib: 3. fol: 32. *ait: Anonymos vetustus rerum Polonicarum adnotator. Hic ergo innominatus author ponit in quæstionem:* An nobiles armorum Topor Starzones vel Strazones vocandi? videntur enim ab armis Starza (quo nomine antiquitatem immemorabilem Topororum significamus, atque primum Parentem armorum prædictorum in Regno innuimus) fore vocandi, sed vsus appellandi Strazones iam nuncupandos edocuit. *Hæc ille. Crediderim tamen ego imò affirmo, quod sicut nomen Starzon à Starza nomine deductum fuit, nec aliud dicit additum, nisi explicat authoritatem & defert Euphoniã, ita nomen Strazon ex officio dignissimo in Regno, præcipuè quod cuidam Topororum Starza, cura custodiaque Regni ab hostibus commissa fuisset, ortum accepisse. Antiqui etenim custodes finium & prouisores Strazones & Strozones cognominati fuerunt, sicut etiam* Dlugosius *sub Anno* 1021. *innuit. Et quoniam in tam perantiqua Topororum Familia, vnum de illis fuisse in numero Palatinorum duodecim, quibus administratio Regni commissa fuerat per annos centum post Vandæ decessum, imò affirmat* Paprocius in 2. Opere *stemmatum se vidisse sigilla ad antiqua priuilegia Ecclesiarum affixa Toporum, vbi vir cataphractus super assidendo equo manuclauam erigit, & bipennem* ad equi

ad equi dorsum defert, in aliis verò sigillis ad pedes equi bipennem conspexit: iam inde colligere licebit, Toporeum nedum inter illos Palatinos Regni præsentem fuisse, sed etiam quendam administratorem Regni supremum extitisse. Iuuat intentum Sarnicius, qui lib: 4. Annalium fol: 182. *describēdo prædictos* 12. *Palatinos inquit:* Proinde ille duodecimuiratus inter bellorum tumultus vnum aliquē insigniorem virum è medio sui eligebat, quem vniuersis copijs veluti dictatorē præficiebat. *Iuuant & priuilegia Wagrouicensis Monasterij à Toporeis A.* 1153. *erecti, vbi Starzones & Strazones subscribūt cum Zbiluthis. Non ergo corruptio existimāda est sermonis Starza in Strazon, sed ab officio custodis Confiniū Regni deriuatio. Hinc processerunt Topororū Illustres & eminentissimi Tituli Magnorū Comitū de Panigrodz & Luknia, de Denaborz &c.*

Strazon Comes Magnus de Panigrodz, in multis antiquis priuilegiis legitur, cuius filius Petroslaus Strazon Comes Magnus de Panigrodz villam Ianusowo Trzemesnensi Monasterio donauit. Petrus autem filius Petroslai Strazon Comes Magnus de Panigrodz, Seciechouiensi Ecclesiæ à Toporeis in fundo proprio per Regem Serenissimum erecto, & ab antecessoribus suis possessionibus aucto, villas sex, quas Papr. in 2. Opere *enumerat, inscripsit, & donauit. Zbyluta Comes de Panigrodz & Luknia, hic vnà cum fratribus & consorte sua Slawnikowna, erexit & fundauit Monasterium Ordinis Cistercensium in Wagrowiec Anno* 1153. *quod postmodum reparauit Miecislaus senex* 1200. *sub Eugenio III. Papa, Conrado III. Imper. præsentibus Ianislao Archiepisc. Gnesnensi armorum Griff, Stephano Episcopo Posnaniensi gente Rolicio, Raduano Comite Prædislao cum filio Hebda, Preduogio Comite, Brodislao Comite, Georgio Prandota & Petro germanis fratribus consortis Zbylutæ, ex quibus singuli singulas quoque villas inscripserunt. Concludendo autem fundationem prædictam, dicunt:* Superni iudicis sententiam sine misericordia incidat, infernus eum viuum nisi resipuerit absorbeat, qui fundationem hanc nostram violauerit. *Quorum subscriptiones ibi hæ leguntur. Zbilutij Comites de Panigrodz & Luknia atque hæredes, Hæredes de Danaborz filij Starzonis & filij Strazonis.*

Zbylutham Pal. Gnieukou. referunt Priuilegia antiqua. Erat enim antecedentibus temporibus arx Gnieukouia nominis in Regno nō postremi, quapropter antequā Prouinciæ caput Brestiam translatū esset, Palatini Gnieukouienses nuncupati fuerunt. Refert etiā Cathalogus Ecclesiæ Cracou. Zbylutas, vnum qui Rachelini Episcopi Cracouień. fratri donauit bona Wścieklice, à quibus bonis postmodum filij ipsius Nicolaus Canonicus Cracouień. & Domarathus Vexillifer Cracouiensis notabant Familiam suam. Alterum, qui bona Zbylitouice à suo nomine dicta, Wierzbiętæ armorum Ielitá donauerat, eius Wierzbiętæ posteri, Iacobus & Petrus Canonici Cracouienses ab Episcopo Zula Toporeo creati, familiam suam cum fratribus à Zbylitouice insignire voluerunt, & notauerunt: Tam magnifica Familia Zbylitorum per plurima centenaria annorum

norum descendens, summos Reipub. Senatores & Patriæ ciues produxit, qui singulari opera & prudentia, pectoribus firmitatem Patriæ, pietate profectum Ecclesiæ propagarunt & stabilierunt. Insuper, nomen Zbylitorum ceu veri successores & propagines, re & appellatione in se retinuerunt, & conseruarunt. Testatur hoc Episcoporum Vladislauiensium Author, dum Zbylutas Toporeos recenti calamo ad Annum 1366. expressit, & Golanczeuios descripsit. Ait namq; : Matthias Episcopus Vladislauiensis ordine & numero vigesimus secundus de armis Asciarum vulgo Topororum Golanceuius, Patre Slauniko Castell. Naklensi natus, vnus de duodecim fratribus vno partu enixis remansit, & fæcundo virtutum suarum fructu spem fælicitatis solatus est in parente. Anno 1323. à Ioanne 22. Auinione Episcopus Vladislauiensis creatus fuit. Hic, cùm Vernerus Magister Prussiæ plurimos nobiles & Plebeios in seruitutem ex arce Raćiazensi abduxit, solutis quadringentis marcis à Magistro redemit, & in libertatem asseruit. Qui cum post Annos 42. oculorum officio destitutus esset, in fauorem Zbyluthæ de Golancza Præpositi Vladislauiensis Nepotis sui, ex Zbylutho Castellano Posnaniensi nato Toporo, Casimiro Rege consentiente & Vrbano V. confirmante, cessit Episcopatus munere & dignitate. Obiuit Zbyluta Toporus Episcopi Vladislauień. officium, sed morte subsequente Episcopi, non cessat Zbylutorum Familia: superfuit enim Drogosius de Choberz Capitaneus Siradiensis, de eadem familia & stirpe, qui licet non necessaria contentione apud Capitulum instabat, vt Nicolaus de Chroberz Cantor Vladislauiensis germanus suus, (cuius pueritiam Matthias & Zbylutus Episcopi Vladislauienses educárant, Sacrisq; ministeriis addixerant) Pontifex Vladislauiensis renuntiaretur.

Sethegius seu Sytheus, nostris Sieciech, quem Dlugos. *sub A.* 1010. *virum fuisse nobilem, & sub A.* 1023. *militem Regium de Domo bipennium, & sub A* 1025. *Signiferum Regium adnotauit.* Crom: autem lib: 3. fol: 40. *hæc de illo: Monasterium Sieciechouiense in tractu Sendomirień. Benedictinis Sodalibus Boleslaus Chabri construxit, conferente patrimonij sui partem Sieciecho Palatino Crac. & Magistro militiæ Polonæ ex gente Topororum, à quo Monasterium id nomen accepit. Serenissimus autem Rex Casimirus Magnus confirmando Sieciechouiense priuilegium Anno* 1352. *dicit: A Comite Magno Sytheo ipsius claustri fundatore, à quo & nomen accepit situs hic & villæ duodecim traditæ, &c. Compendiose igitur de Sieciecho scribendo dicimus. Erat Sethegius seu Sytheus & Sieciech Topor, Comes Magnus Starza, Starzon, Strazon, ex validissimo milite & Rothmag. Tribunus copiarum, Magister exercituum, Palatinus Cracouiensis, & Supremus copiarum Poloniæ, de quo omnes Historici Regni ab Anno* 1010. *clarè retulerunt.*

Lacza Comes de Sieciechow, qui eidem Monast. villas 13. *adscripsit, vt priuilegia acclamant. Martinus Comes in Iablonna, nepos Sieciechi, qui etiam villam huic Monasterio contulit, sicut* Miechou: lib: 2. *refert.* Papr: in 2. Opere *adducit pri-*

cit priuilegium Regium, prædicti Monasterij gratiarum, exemptionum & libertationum folio 12. de Data 999. Ex his eorumq; posteris plurimi extiterunt clarissimi in Senatu & bellicosissimi in castris viri. Quorum lineam interruptam, dum ob antiquam antiquitatem, dum per longum atq; ad amussim omnes perstringere calamo possibile non videtur, hos ceu indices præcedentium, ducere in medium consultum habeo.

Stephanus Archiep. Gnesnen. gente Toporeus, vt Ianicius in descriptione Archiepiscoporũ Gnes. & Bielsc. post eum asserit, maior enim indagatio erat Archiep. Cathedræ Gnesneń. in describendis suis Archiep: eorumq; Familiis per Ianiciũ quàm Dlugossij, qui de hoc Archiep: ad finem A. 1038. disseruit. Cum verò sub Antecessore suo Bossuta Gnesnensis Ecclesia spoliata fuisset à Duce Bohemiæ, (nam cùm sacro corpore Gaudentij, successoris S. Adalberti, atque corporibus SS. Martyrum quinque Fratrum, Ioannis, Benedicti, Isaac, Matthæi & Christini, imaginem quoque Crucifixi de puro auro per Boleslaum primum Pol: Regem fabrefactum & trecentas habentem libras, item tabulas tres ex puro auro, & variis lapidibus preciosis, gemmisq; super his ab eodem Rege donatas, atq; cæteras res, vasa & clenodia rapuerat) ad Benedictum Papam IX. zelo compulsus, legatos conquerendi & recuperandi gratiá, direxerat. Ille Casimirum Monachum, & filium illius Boleslaum Audacem, in Reges consecrauerat. Ille idola atq; paganismum è Regno funditus extirpauerat, Quapropter Ianicius de illo:

Fatidicos Stephanus Patriæ Pythonas ab Orbe
Depulit, antiqui priscaque festa Iouis.
Tunc perijt Phæbe perijt cum Castore Pollux,
Reliquiæ veteris numina vana mali.

Lampertus cognominatus Zula, primus Episcopus Cracouiensis, Polonus Toporeus, vir doctrina præcelsus, imò ob doctrinam post dissensionem in electione per biennium institutus fuit. Sed quia non petijt ab Alexandro II. Pontifice Max insignia Archiepiscopalia, nescitur quo sydere, vt addit Dlugoss: ideo Metropolis Cracouiensis in Suffraganeam permutata stetit. Inter cætera quæ præstitit Patriæ, Ecclesiæ, & Regno Lampertus, hoc ipsum prædicatur, quod in Ecclesia Casimirień. fundauerit 10. Canonicos nobiles, & decreto interposuit, ne in eam dignitatem plebeij assumerentur. Inter hos Canonicos ab illo fundatos erat Stanislaus Szczepanowski, postmodum Episcop. Crac: Sanctus & Martyr. Assumptus fuit Lampertus Anno 1061. mortuus 1071. De illo Kanticius Archiep. & Episcoporum Cracouień. collector hæc reliquit:

Crux potiorque perit titulus me Præsule primum,
Cùm petere à summo differo iura Patre.
Siue meo vitio factum, seu sortis iniquæ,
Parce precor verbis Lector amice malis.

Sieciechus secundus, linea recta procedens, ex Comitibus Magnis Starzijs. & Stra-

& Strazonibus Dominis arcis Sieciechow, Palat: Crac: Præfectus Generalis Exercituum Regni, sub Vladislao Hermano atq; filio ipsius, vir honore, titulis, authoritate summus, nullumq; in Regno parem habens, vt potè cuius nutu Respub. & Regnum sic volente Rege gubernaretur. Maxima hic prælia cum Vladislao Rege fæliciter confecit in Pomerania & Prussia, ad Drenum vbi ab vtrinq; aduersis pectoribus vulnera mortemq; excipiebant, ad Naklum obsidendo & profligando Bohæmos. Quando verò Serenissimus Vladislaus Rex, alteram expeditionem contra Bohæmos ratione Prædislai, ob aduersam valetudinem pedum perficere non valeret, Sieciechum misit & Boleslaum filium nouennem, ad belli initia iam affectantem, eidem Sieciecho reddidit. Hanc præclaram expeditionem dum ex animo Patriæ cum Boleslao continuauit, aliam cum eodem Principe contra Pomeranos & Cassubitas assumpsit & finiuit. Sed cùm hæc aliaq; his nobiliora tantus Dux exercituum atq; grauissimus Senator Regni toga & sago testatus Patriæ fuisset, aliqui nobilium & militum, præcipuè qui legibus militaribus subesse & iussis Supremi in Castris parere non annuebant, aliisq; præmia paucis suis meritis eripere satagebant, graue odium contra ipsum concitauerunt, atq; insuper Sbigneum nothum Vladislai è Monasterio euocatum, contra Regnum Vratislauiam hostiliter adduxerunt, filium quoq; Regis Boleslaum, in aduersum Sieciecho diris excogitatis rebus crudeliter opposuerunt. Inde persecutus in suo castro à Boleslao & Sbigneo, (ô mutabilem fortunam) consilio Primatum Regni & Regis exul in Russiam discessit, qui licet post annos plures placato Boleslao ad arcem Sieciechow rediisset, nunquam tamen ad gradum dignitatis pristinum peruenire potuit. Cromerus de illo lib: 5. fol: 70. Bielsc. *sub Vladislao Hermano. Fortè non immeritò quidam præmonebat Regum Aulicos:*

Vitam, animum, operam, sumptus impendimus aulis,
Præmia pro meritis quæ retributa? Nihil.

Woislaus Toporeus, proximus in sanguine Seciechi, hunc amoto à Curia Sieciecho, & in Russiam transeunte, Vladislaus Rex in custodem, curatorem, Magistrum & Pædagogum assignauit Principi Boleslao, & dignitatis maioris gratiâ Præfectum Vratislauiensem instituit, sed rerum mundi citò occurrit variabilis fortuna. Obiecta quasi ex proposito conspiratione cum Sieciecho, à Boleslao ex Sbigneo exuitur Præfectura, & quia ipsi excusandi prohibitum tempus, consulendo vitæ, magnis itineribus atq; citato cursu ad Serenissimum Regem Vladislaum peruenit. Cromer: à fol: 68. ad 71. Bielsc. *vt supra. Sanè rectè Ouid: Fast.* 3.

Viue tibi quantumque potes prælustria vita,
Sæuum prælustri fulmen ab arce venit.

Vlosto Comes Xiaznensis. Hic pagum à nomine proprio denominatum Wlostow in propagationem diuini cultus Ecclesiæ Trzemesensi, & magnam partem lacus Goplensis obtulit. Testantur ibidem priuilegia Stephanum Palat.

Craco-

Cracouiensem, Comitem in Xiaż, priuilegia Andreiouien: Monasterij referunt. Petrus Włostowicz seu de Włostowice, Comes Xiaznensis, vir magni ingenij & consilij, vt dicit Cromer: lib: 5. *sub Anno* 1128. *Hic maximo sinceritatis erga Rempub. affectu commotus, Iaropelcum Kiiouiensem & Vlodimiriensem Ducem, caput rebellionis Russorum contra Sereniss. Regem ad mensam in villa cum ingenti periculo vitæ suæ, comprehendit & constrinxit atq; ad Vladislaum Regem deduxit, vnde nonnisi auri & argenti pondere à Wasilko fratris sui filio redemptus, ad Ducatum redijt.* Miechouius lib: 3. Stricouius lib: 5. *sub Anno* 1134.

Stephanus Castellanus Cracouiensis, Comes de Præginia. De hoc priuilegium Monasterij Tremesensis testatur 1145. *Velim hic Lector aduertat duas Præginias fuisse, vnam arcem Scalensem de qua* Cromerus refert folio 138. *alteram quam in arcem Tecinensem Nauogius conuertit. Comites Toporei sunt de Præginia secunda, non enim possibile est, quod tàm amplissimæ syluæ Topororum, quas Præginias vocitabant, sine curia & arce fuissent. Ex hac igitur Præginia Castellanus Crac: Stephanus notabat Comitatum suum, per decursum ætatis pars Pereginiæ Topororum conuersa fuerat in aliud quoq; Castrum à Palatino Sendomirień. Nauogio, qui ibi Oppidum cum iure Teutonico & arcem Tencinensem, per Sandonem suum Camerarium condidit & erexit. Quod paulò inferius patebit.*

Ianusius Palat: Crac: Hunc Boleslaus Pudicus cognominatus, ad Belam IV. Hungar. Regem, Legatum vnà cum Clemente Clementouio, Cast: Crac: miserat, vt vel noua fœdera cum illo constituerent, vel antiqua firmarent, demùm vt Kingam seu Cunegundam filiam Belæ, in consortem & Reginam Boleslao disponerent & deducerent. Annus rei 1239. Ianusius *quod fuerit Toporeus, &* Clemens Griffius, Bielsc. *ex alijs Historicis habet.*

Zegota & Otta, Hi eodem tempore superuixerũt, vt notat Dlugos. *sub Anno* 1271. *eosq; de bipennibus fuisse affirmat. Verùm alios & magni nominis viros Zegothã & Ottam, à quibus vt constat Familiæ Topororum plurimæ profluxerunt in Regno atq; ad præsentia tẽpora durant cõmemorare intentum manet. Zegotha Palat: Crac: Generalis Exercituum Regni Dux contra Pruthenos & Lituanos. Hic dum pro Conrado Duce Masouiæ temporum infausta colluuie pugnauit, postmodùm vt Serenissimus Rex Pudicus, post ruinatum Regnum per Bathi in sedem redijt, pro Rege suo pugnam bellumq; sustinuit.* Cromerus de illo ab Anno 1242. vsque ad Annum 1285. *Reliquit filios Zegotha Zegotham, à quo descendunt Zegothæ. Nauogium, à quo sunt Tęczynscij & Osolinscij, Ottonem Dominum in Pilcá, Andream de Pilcá, hæredem in Iábłonna, à quo progeniti sunt Korycinscij. Setegius tertius Iudex Curiæ, qui notabat Familiam suam de Subin, de illo Monasterium Tremesense in Anno* 1287. *vbi plurimi Subinij subscripserunt. Bistricus de Subin Thesaurarius Regni. Albertus de Subin Succamerarius Regni.*

Sandiuogius de Subin Palatinus Callisiensis & Generalis Cracouiensis, filius Alberti Succamerarij Regni, quem fundatio notabilis Monasterij Tremesnen. Anno 1343. *refert Generalis Exercituum Cracouien. & Sandomirien. Palatinatuum contra Lituanos & Rutenos Anno* 1376. *Graboucum, Horodlo, & Seuolossam octo dierum cursu ademit,* Cromer. lib. 14. Miechouius lib. 4. *Huius inter septem vexilla Topororum in bello cõtra Vallachos* Dlugos Tomo 2. *Anno* 1376. *meminit. Hic compescuit prædonum latrocinia in Polonia maiori* 1374. *Idem à Rege Ludouico, qui Budæ morabatur inter Triumuiros Iudex omnium iudiciorum Regni Generalis institutus fuit simul cum Zauisa Episcopo Cracouien. & Dobeslao de Kurozwank Anno* 1381. Miechou. lib. 4. Bielsc. lib. 3. *In Hungariam Magni Legati officio functus est à Repub. ad Helisabetam Reginam pro filia eius Heduigi in Reginam petenda* 1383. Cromer. lib. 14. Miechou. lib. 4. *Hic ex Iadera ciuitate Vngariæ* 60. *milliaria Cracouiam intra* 24 *horas confecit in equis dispositis.* Bielsc. lib. 3. Dlugos Tom. 2. *Domus eius ornatissima in platea Castren. Cracouiæ ab Heduigi Regina, pro Collegio Iuristarum est coëmpta Anno* 1400. *Huius filia hæres Subin, & alia maxima bona & possessiones ad Natecios transtulit, vt literis Czarnkowsciorum testantur.*

Otta de Sczekarzowice Toporeus Crom: *sub Anno* 1351. *Ab illius fratre Familia clarissima reddens Patriæ illustria merita vsq; in præsens Tarlonũ & Zaklicorum prouenit, vt ibidem habet* Crom: *& alij Historici Regni. Hic velim consideret benignitas Lectoris, quod Topororum Familia hic à nobis à temporibus Lechi deducta, vsq; ad A.* 1351. *innumerabiles surculos ex diuersis ramisculis eiusdem arboris & stipitis protulerit, quos singulos enumerare vt longum esset, ita tempus edax omnium sub luna rerum impossibilitatem opponit. Hoc tamen certo certius est plurimas Topororum familias emanasse, quorum nec memoria haberi potest, nec liber comprehendere. Hinc profluxerunt Plazij, Starikonij, Necandij, Zauisij, Danáborscij, Iákubowscij, &c. à quibus aliæ quoq; diuersæ Familiæ profluxerunt, & diuersis cognominibus appellatæ fuerunt. De quo sunt literæ Casimiri in Anno* 1366. *Iagellonis in Anno* 1428. *quodq; antiqua sepulchra & inscriptiones commonstrant. Nauogius Comes in Præginia Palat: Sendomir: &c. Conditor Tencini Anno* 1319. *filius Zegothæ Palat: Cracouiensis, quod ex ipsa computatione annorum colligitur. Nam si Zegota Palat: Crac: & Dux Generalis creatus fuit circa Annum* 1281. *& Nauogius iam creatus Palatinus, conditor factus Tencini* 1319. *vt Priuilegium Sandoni Administratori fabricæ concessum testatur, in tempora eadem incidisse vtrosque videmus.*

Priuilegium verò fuit huius tenoris.

Proinde nos Nauoijus Palat. Sendomir. &c. nostra bona in vsus meliores cupientes commutare, ac etiam inspectis fidelibus seruitijs discreti viri Sandonis nostri fidelis Camerarij, quæ nobis multipliciter exhibuit, & adhuc in posterum tenebitur exhibere siluam nostram in Præginia iure hæreditario nos tangentem,

Tencino

Tencino vulgari nomine nuncupatam, de mera ac libera voluntate consilioq; salubri indulsimus & concesimus extirpandam, ac ibidem villam iure Teutonico, quo Ciuitas vtitur, quæ nouum forum in Silesia nuncupatur collocandam &c. Si quis hominum propter aliquod commissum in villam prædictam aufugerit, sine cuiusuis impedimento duabus septimanis tranquillitate pacis Domini Ducis Cracou. & nostra perfruetur. Actum publicè Cracouiæ 1319. in die Ascensionis Domini, Præsentibus Comite Adam Iudice Cracou. Comite Petro Vexillifero Crac. Comite Petro Iudice de Polomia. Nicolao Krzywosąd, Gregorio de Pisary. Dat. per manus D. Venceslai Capellani D. Nauogij. *Sigillum appensum in cera* Topor.

Constat secundò, quod bona Zegothæ Palatini Cracouiensis erant Pereginia, Pilcza, Iáblonna, Moráwicá, Balice, & alia circumcirca Cracouiam, quæ dum ad Tencinios, qui sunt vnum cum Ossolinscijs, & Pileccios peruenerunt, ex Zegota descendisse Nauogium, cuius filiis Præginiam vulgò Tencinum dictum diuisione cessit cum Balica & Morawicá, descendisse & Ottonem cum fratribus, quibus Pilcá, &c. obuenerat, clarum erit. Nauogio erant filij 3. Andreas qui à Tencino arce erecta Tęczynski nuncupatus fuit. Iasko seu Ioannes, cognominatus ob sinceritatem & præstantiam morum Owcá, Ianusius hæres in Moráwicá, qui steriliter decessit. Hos autem fuisse germanos fratres demonstrat Priuilegium Casimiri Cracouiæ Anno 1366. Datum post Festum S. Galli Confessoris, præsentibus D. Petro Nieorza Palat: Sendomir. Wilczkone Castell. Sendomir. Grotkone Castell. Lublineń. Derslao Dapif. Cracouień. Msciugio Succamerar. Crac: Suiatopelco Kotardowski, Ianusio Cancellario Cracouiensi, per cuius manus datum est.

Tenor Priuilegij est.

Nos Casimirus Dei gratia Rex Poloniæ, Cracouiæ, Sendomiriæ, Syradiæ, Lanciciæ, Cuiauiæ, Pomeraniæ, Russiæq; Dominus & hæres. Notum facimus præsentibus quàm futuris notitiam præsentium inspecturis. Quia veniens ad Nostram præsentiam Regalem Nobilis Iacobus Koznicki Camerarius D. Andreæ Wawrowski Iudicis & Subiudicis Curiæ Nostræ, pronunciauit & manifestauit coram Regia maiestate Nostra, quia Cmetones D. Ioannis Plazæ, & D. Zauissæ, & D. Ioannis Necandæ de Grzegorzouice fuerunt citati per Ciues de Lelouia pro quodam facinore ad præsentiam D. Andreæ Wawroski Subiudicis & Iudicis Curiæ nostræ. Tunc D. Plaza stetit, & intercessit pro prædictis Cmetonibus iure suo, quia omnes Bipenni & antiqui Equi essent, & processissent de vno Auo & de vna progenie, & quod haberent ab antiquo vnum ius omnes, itaque nemo hominum haberet iudicare eorum Cmetones & seruitores, nec ipse Dominus Rex, nec Iudex, nec Subiudex, nec vllus Iudicum, nec D. Palatinus, nec aliquis Dominus, nec aliquis iustitiarius, nisi soli DD. Bipenni & antiqui Equi, & eorum legittimi successores habent iudicare omnia iura & omnes vltiones, & omnia iudicia cum eis facere & exercere. Et hoc legittimè probauit idem D. Plaza cum testibus fide dignis, videlicet cum D. Andrea Palatino Cracouiensi D. Iascone Owca fratre suo vterino hærede de Morauica, D. Ianusio ibidem de Morauica D. Gniewomiro hærede de Miedzwiec D. Thoma dicto Srzebiec de Miedzwiec, & alijs quàm plurimis fide dignis. Tunc D. Ioannes Plaza stetit, & petiuit Nostram Regiam M. vt dignaremur confirmare eorum ius prædictum, quod ab antiquo habuissent à suis antiquis progenito-

genitoribus, & quod pro nunc probauit cum testibus fide dignis. Nos igitur inspeximus fidele seruitium D. Ioan. Plazæ & præsentium suorum prædictorum testium dignum testimonium, & ipsius dignam petitionem donamus & confirmamus omnibus in genere bipennis & Antiquisequis, & eorum legittimis successoribus prædictum ius in omnibus bonis eorum, vbi pro tunc habent & in posterum habebunt; ita, quod nec Nos Rex, nec vllus hominum, nec Iudicum nostrorum, nec Palatinus, Dominus, Iudex, Iustitiarius non habet iudicare eorum Cmetones nec seruitores, nisi ipsi soli D. prædicti Bipenni & Antiquiequi, & eorum legittimi successores omnia iura, nec non omnes vltiones cum ipsis facere & exercere. Ista omnia singula iura donamus confirmamus Nostris sigillis Regalibus & perpetuamus perpetuis temporibus duratura 1 3 6 6. *Quod Priuilegium confirmauit Vladislaus Iagello in Solec 1428. præsentibus Reuerendissimo D. Stanislao Episc. Płoceń. Sendiuogio de Ostrorog Palat: Posnanień. Ioanne de Szczekocin Lublineń. Domaratho de Kobylany Biecensi Castellanis, Powálá de Taczow Dapifero Crac: Nicolao de Chrzastow Gladifero Crac: & alijs. Datum per manus Ven. D. Ioan. Decani Crac: Regni Cancellarij, & Vladislai de Oporow Regni Vicecancellarij.*

Andreas Nauogij Comitis in Præginia Palatini Sendomiriensis Conditoris arcis Tenczyn filius, qui primus a Tenczyn notare Familiam suam, & Tencinscium se nominare voluit. Hic post maxima & laude digna merita, post alios honores & titulos in Castris & Senatu, Palatinus Cracou: intitulatus, creatusq; à Serenissimo Rege Casimiro fuit. Hoc apertè refert adductum priuilegium pro Plazius datum 1366. *Ab isto linea recta Tenciniorum in Tenczyn ortum ducens, iam accepit periodum in linea mascula, per terminum vitæ Ioannis Palatini Cracouiensis. Iasco filius Andreæ Palatini Cracou. Castell. Woynicensis, cuius progeniem dum* Cromerus pronunciauit fol: 237. *illius simul orationem in Comitiis Syradiensibus tempore interregni post Ludouicum Poloniæ & Vngariæ Regem prosequitur dicens:* Vnus homo oratione sua mox omnium voluntates conuertit. *Iascus is fuit siue Ioannes Tencinius Castell. Woynicensis Andreæ, qui fuit Palat. Cracouiensis filius, qui impetrato silentio verba fecisse in hanc sententiam dicitur:* Non equidem consensum istum & iudicia vestra reprehendo Proceres, nec à Zemouito alieno sum animo, sed videte ne quam infamiæ labem nomini Polono aspergamus. Ego si integra ea nobis res esset liberaque prorsus suffragia tamen de re tanta consultantibus ampliùs deliberandum esse censerem. Periculosa est enim in re qualibet inconsulta festinatio, & præceps consilium ferè pænitentia sequitur. Nunc verò cùm mortui Regis Ludouici Filiæ fidem nostram obstrinxerimus, perpendite cum animis vestris diligentiùs, an ea præterita rectè nobis Regem creare possumus. Equidem fallendi iusiurandi nunquam vobis fautor ero; Quod si quispiam est in hoc cætu, qui religionem illam iusiurandi sanctissimum societatis humanæ vinculum paruipendat, ab hoc mihi liberè dissentire liceat. Neque enim ego ita sum institutus, vt aut homines fidem meam secutos mentiendo, aut Deum mentium inspectorem, quem volens sciensque iusiurandi testem adhibui, peierando

peierando fallam. A vobis quoque Patres, & à genere nostro talem mentem, seu veriùs amentiam Deus vt auertat precor, &c.

Nauogius secundus filius Andreæ Palatini Cracouiensis, hic in bello Valachico vnà cum Sbigneo Olesnicio, in clade ad Poloninas per Petrum Waiwodam Valachiæ occubuit Anno 1360. *vt* Cromer: lib: 12. fol: 217. *adnotauit. In hoc bello integrum Vexillum Familiæ Topororum fuerat, ibidem* Cromerus.

Ioannes Tenczynski Iasconis seu Ioannis Castellani Woynicensis filius. Qui dum in Patriam & Rempublicam maiorum exemplo animum fortunamq; belli ac pacis tempore sanguine & fide protestatus fuisset, altiora præmia consecutus fuit. Creatus namq; Castellanus Cracouiensis, Serenissimæ Reginæ Heduigis testamenti pij & vltimæ voluntatis executor extitit, & cum liberalissima Fundatricæ Academiæ Cracouiensis fieri confundator meruit, de illo Cromerus sub Anno 1399. fol: 257. *Reliquit filios quinque Andream, Sbigneum, Gabrielem, Stanislaum, & Nicolaum, & filiam Odrouazij consortem. Obijt* 16. *Iulij Anno* 1407. *Sepultus in Krasnik, cuius pius affectus ad Christum Saluatorem & Beatissimam Virginem Mariam, ibi loco Epitaphij exprimitur.*

Mundi fortuna, Regni curæque labores,
Et mortalis honor, gloria, lausque fugax.
Solicitent alios: me me bone, me pie Christe,
Me tua conseruet gratia me foueat.

AD B. VIRGINEM MARIAM.

Cælestis planta præciosior omnibus vna,
Quæ fructum ferre digna salutis eras.
Hanc animam refice fructu semper benedicto,
Ventris Virginei fausta MARIA Parens.

DEINDE ad AMICOS.

Estê mei memores, mea pignora sitis amici,
Suffragium lachrymæ sint, pietasque, precesque.

Andreas Tenczynski primus filius Ioannis Castellani Cracouiensis. Qui dum sequeretur intentum morem actus & exempla antecessorum, rumore infausto à penetralibus maiestatis Regiæ, vix alienus non succubuit, sed virtus ceu oleum supernatauit, innocentia ipsius sole clarior stetit. Cromerus de illo sub Anno 1008. fol: 262. *obijt sterilis.*

Zbigneus 2. *filius Ioannis Castell. Crac. Hic ceu alumnus Martis qui in Familia Tenciniorum clauam regiminis fixerat, post trophæa bellica officio Succamer. Crac. honoratus fuit A.* 1465. *vt* Papr. in 1. Opere Stemm. *adnotauit. Reliquit filios Andream & Ioannem, & filiam Elisabeth Ducis Ratiboriensis consortem. Gabriel tertius filius Ioannis Castell. Cracouiensis. Qui nefandum existimando esse degenerem à maioribus post liberales in Academia occupationes, rigida palestra in campis & Castris occupauit animum, Regni demum constitutus Senator, quod commune Topororum & quasi innatum fuerat, reliquit factorum illustrium imitatores filios Ioannem, Andream, Stanislaum, & filias tres, Palatini Russiæ Firley consortem, quæ Ioannem Palat. Crac. Supremum*

Marschalcum Regni genuit, cuius post filia Anna Zbignei Ossolinski Palatini Sendomirień. consors Myskowscij coniugem, quæ progenuerat Nicolaum Castell. Woynicen. & Andream Castell. Lublineń. & Waponscij consortem, cuius filij erant Stanislaus & Andreas Castell. Præmisliensis, qui tempore Coronationis Henrici Regis, a Samuele Zborouio vulnere affectus, in arce Cracouiensi obijt. Quod Zborouiorum Familiæ, atq; ipsi Samueli plurimum laudi obstitit, atq; domui non immodicum detrimentum attulit. Ab hoc Gabriele filij ad nomina sua & Gabrielis nomen apponebant, vt patet in Epitaphijs in Krasnik. Stanislaus quartus filius Ioannis Castell. Crac. Hunc auita virtus maiorum in tantum deduxit culmen authoritatis; quantum prudentia sua atq; fortitudo promeruerat. Contracto matrimonij vinculo filias reliquit, Barbaram consortem Tarlonis, Elisabetham Mieleccij Castell. Zauichosteń. coniugem, ex qua progeniti fuerant Ioannes Palat. Podoliæ, Sebastianus Cast. Cracouiæ, & Valerianus Succamerarius Sendomiriensis, Dorothea Ossolinscij consors, cuius neptis ex filio erat consors Ioannis Zamoyski Supremi Cancell. Regni, Generalis Cracouiensis, vltima filia erat Beata nomine. Nicolaus quintus filius Ioannis Castell. Cracouiensis, Qui cum in bello summam laudem & in Repub. insignia pro meritis præmia consecutus fuisset, Palatini Belzensis Senatoria ornatus, suprema maiorum assequi consilio, prudentia, & fortitudine desiderauit, quocirca in Palatinum Russiæ promotus breui remansit. Ex matrimonij vinculo suscepit eximiam prolem, Ioannem & Stanislaum filios, & filias Barbaram Tarnowscij Castell. Crac. consortem, alteram Szydlowieccij Thesaurarij Regni coniugem, tertiam Opalinscij de Brin maritatam.

Andreas Tenczynski, primus Zbignei ex Ioanne filius. Hic ob ingentem gloriam quam ex prudentia, iudicio, & fortitudine, tàm in Regno, quàm in Imperio Romano collegerat, & à Sereniss. Rege Pol. post alios titulos & honores Palatinatu Cracouiensi honoratus fuit, & à Carolo V. Imperatore, Primus Comes, Sac. Rom. Imp. renunciatus, Familiæ suæ perantiquæ & posteritati, mirificum splendorem attulit, & vetustum innouando claritati adiunxit. Non enim ipsi sibi, sed etiam germano fratri, & quatuor fratribus patruelibus, cum eo simul contra Orthodoxæ Fidei hostes pugnantes ad Comitatum Sac. Rom. Imperij promoueri & suscipi occasio meritis fuit, Anno 1527. In cuius rei notitiam pono Priuilegium illis concessum, atq; adaucta honorificentia plurima arma illorum & gentilicia Topor.

CAROLVS Quintus Diuina fauente clementia Electus Romanorum Imperator, semper Augustus ac Rex Germaniæ, Dalmatiæ, Croatiæ, Nauariæ, Granatæ, &c. Ad perpetuam rei memoriam. Deus Optimus Maximus genus humanum vario multiplicique graduum & Ordinum discrimine seiungens hoc præcipuè Imperatoribus & Regibus veluti peculiare ac proprium munus esse voluit, vt subditorum commodis atq; incremento assidua cura perennique studio inuigilarent & omnes conatus omnemq; potentiam ad illorum dignitatem qui reliquis præsertim virtute & sanguine præstant, & veræ laudis sectatores clarissimorumq; facinorum æmuli existunt, augendam illustrandamq; conuerterent, cùm nihil scilicet aptius

aptiùs nihilq; accomodatiùs ad retinendam amplitudinem Imperiumq; propagandum constitui posse videatur, quàm si hi quibus Regnorum habenæ moderaminaq; committuntur in quam plurimos eosdemq; de rebus humanis quàm optimè meritos liberalitatis & munificentiæ partes exerceant: nam tantò clariùs libertatis fulgor elucescit, quantò eius insignia latiùs patentiùsque extenduntur. Quapropter considerantes Spectabiles sincerè nobis dilectos, Andream de Tenczyn Palatinum Crac. Ioannem de Tęnczyn illius Succamerarium Cracouień. fratrem germanum. Ioannem de Tenczyn Gladiferum Cracouień. Ioannem de Tenczyn Castellanum Lublineń. Stanislaum de Tenczyn Succamer. Sendomirień. & Andream de Tenczyn iuniorem omnes fratres, Patrueles, quàm strenuè contra hostes fidei pugnando, fortiterq; militaria facta quamuis difficilia obeundo sibi immortale decus & splendidum nomen comparasse, cùm deniq; tanta merita generosæ, eorum referantur prosapiæ in Regno Polonico, non belli minùs quàm pacis artibus egregiæ. Quod nos iure ea pro Cæsarea nostra liberalitate digno ornamento reddamus clariora, ac ea potissimùm vnde filij & posteri sui non virtutis tantùm specimen ad imitandum haberent, sed etiam vnde perpetuum decus ceu ex perenni fonte haurire possint. Motu ergo proprio, animo deliberato & sano, Principum, Comitum, Baronumq; nostrorum, & Sacri Imperij fidelium dilectorum accedente consilio, & certa nostra scientia, & Cæsareæ plenitudine potestatis præsentes Andream Palatinum, Ioannem Succamerarium, Ioannem Gladiferum, Ioannem Castellanum Lublineń. Stanislaum & Andream iuniorem, suosq; hæredes & successores legittimè natos & nascituros vtriusq; sexus, nostros & Sacri Imperij Comites facimus, creamus, erigimus, attolimus, & ad Comitum gradum clementer euehimus & illustramus, ac Comitatus honoris titulo vigore præsentium & authoritate Romana Cæsarea gratiosiùs insignimus, nec non aliorum Sacri Imperij Comitum numero & consortio fauorabiliter aggregamus decernen: & hoc præsente nostro Cæsareo statuto cum edicto firmissimo; quod ex nunc in antea præfati Andreas Palatinus, Ioannes Succamerarius, Ioannes Gladifer, Ioannes Castellanus Lublineń. Stanislaus Succamerarius Sendomirień. & Andreas iunior, & legittimi sui Liberi, hæredes & successores in perpetū ab vniuersis & singulis cuiuscunq; conditionis, præeminentiæ, status & dignitatis etiam Regalis, Ducalis aut Pontificialis existant, pro veris Comitibus habeantur, teneantur, nominentur, atque honorentur, prout Nos & eos & quemlibet eorum in solidum pro se & hæredibus eorum vt supra Comites dicimus, appellamus, & nominamus, volentes & statuentes authoritate nostra & potestate præfata, quod omnibus & singulis Priuilegijs, indultis, immunitatibus, libertatibus, iuribus, consuetudinibus, honoribus, dignitatibus, exemptionibus, gratijs & fauoribus, vti, frui, gaudere & potiri, valeant, per totum Sacrum Romanum Imperium, ac alibi vbicunq; locorum & terrarum, quibus cæteri nostri & Sacri Imperij Romani Comites functi sunt, seu vti, frui, & gaudere poterunt, quomodolibet in futurum ex consuetudine vel de iure, dummodo Serenissimo Principi Domino Sigismundo Regi Poloniç, Magno Duci Lituaniæ Fratri & consanguineo nostro charissimo, & sucessoribus eius Regibus Poloniæ pro eorum debito in omnibus obedientes & fideles sese præstent, diligenterq; ac fideliter conueniant, & officij sui sint, prout antea exequantur & exerceantur: quo verò huiusmodi gradus Comitatus & illustratio luculentiùs clarescat, motu, scientia & potestate, quibus supra gentilicia arma quæ ad ipsos nuper Andream Palatinum, Ioannem Succamerarium, Ioannem Gladiferum, Ioannem Castellanum Lublineń. Stanislaum Succamerarium Sendomirień. & Andream iuniorem: nunc verò Comites quacunq; occasione deuenerunt, illustrare quoq; & melioribus exornare additamentis dignum æstimauimus, videlicet: Scutum

cum campo rubeo, in quo bipennis suis aptê depicta coloribus continentur: Galeam quoq; torneamentalem super eminentem lacinijsq; rubeis & glaucis in summitate bipennis reddimitam, in hunc mutauimus, meliorauimus, & exornauimus in hunc modum & formam, videlicet: Scutum in cuius prima quadra paterna auitaq; manent insignia vnà cum galea sicut modo præmissum est, altera verò quadra campũ diuisum habet, cuius medietas alia alba est, alia verò rubea, cum aquila bicipiti media alba, rubea trãspositis coloribus, ita vt pars aquilæ rubea sit in campo albo, & pars alba in campo rubeo, Galea torneamentalis in cuius summitate aquila media alba & media rubea extẽsis alis, in quarum singulis 5. pennæ cohærent cum lacinijs alis rubeis circumcirca splendicantibus, prout hæc omnia pictoris arte & ingenio hîc in medio elaborata cernũtur, quæ & authoritate nostra Cæsarea, in quantũ opus sit de nouo concedimus, elargimur, & donamus per præsentes, volentes & decernentes præsenti edicto nostro Cæsareo perpetuò duraturo; quod præfati Andreas Palat: Ioannes Succamerar. Ioannes Gladifer, Ioannes Castellanus Lublineñ. Stanislaus Succamerarius Sendomirieñ. & Andreas iunior eorumque hæredes & successores (vt supra) huiusmodi insignia sunt à nobis illustrata & adaucta, ex nunc & in antea futuris perpetuis temporibus, in torneamentis, hastiludijs, bellis, duellis, scutis & vexillis, sepulturis quoque, sigillis, signetis, annullis & alijs clenodijs seu actibus Comitum, tàm ioco quàm serio, vbicunq; vti, frui, & gaudere liberè possint, & valeant. Non obstantibus quorumcunq; consuetudinibus & ordinationibus, statutis & Priuilegijs pręsentibus & futuris, quæ quoquo modo contra huiusmodi illustrationem, & euectionem facere possint, quibus per præsentes expresè derogamus, & derogandum esse volumus, prædicta etiam authoritate, solennitatem iuris, si qua in præmissis requireretur & quemlibet defectum supplẽtes. Nulli ergo hominũ cuiuscunq; gradus, &c. Datum in Ciuitate nostra Imperiali Sbera, vltima die mensis Septembr. Anno 1527. Regnorum nostrorum Romani 9. aliorum omnium verò 11.

Tanti igitur viri bella, merita, & virtutes, dum breui stillo claro tamen expresserit in centum bellatoribus Simon Starouolscius, modernis diebus Collegiatæ Ecclesiæ Tarnouiensis Cantor. Hoc ipsi Epitaphium compendiumq; adiecit.

Andreas Comes Tencinius Palatinus Crac: æternitate dignissimus Senator hic situs est. Cuius inuicta vis animi & fortia facta Tartaricis, Pruthenicis, Moschouiticis, Turcicis, & Vngaricis bellis enituêre. Hominem mors extinxit Anno ætatis 63. sed extinxit vno in homine multas virtutes; Artis bellicæ scientiam eximiam, illustrem facundiam, perpetuam in omni vita moderationem, denique pietatem in Deum, humanitatem in omnes homines mirificam, sed in viros militares præcipuè ingentem liberalitatem, quæ sublata ex oculis vigebunt in animis memoriaque multorum, decessit sterilis.

Ioannes Comes Sacri R. Imperij alter filius ex Ioanne Zbignei, Succamerar. Crac. post Palatinus Sendomiriensis. Hunc germanum fuisse Andreæ Comitis Sac. Rom. Imp. Priuilegium Caroli V. Imperatoris expresè nominat, consequenter non postrema merita illius fuisse, præcipuè in castris Imperialibus, satis abundè demonstrant. Et quia Succamerariatus dignitas viris iudicio, prudentia, & legumperitia magnis præcipuè in tàm Supremo Palatinatu confer-

tur,

tur, illum fuisse virum ad magna & proficua Reipub. natum, ex tali officio concludendum liquet, sine prole forte decessit. Gabriel Castellanus Cracouiensis, filij tertij filius primus Ioannes. Hic ob præclarum ingenium, iudiciũ, & Castrenses triumphos creatus Palat: Sendomirień. Curiæ Maiestatis Regiæ Marschalcus, & Capit. Lublinensis, Lelouiensisq́, cuius merita & successus refert Epitaphium in Krasnik.

Ioanni Gabrieli Comiti à Tęczyn Palatino Sendomiriensi, Curiæ M. Reg. Marschalco Capit: Lublinensi & Lelouiensi, viro ob ingenij præstantissimi grauitatem, integritatem animi, domi forisque clarissimi, ac cæteris Senatorijs virtutibus, fide, iustitia, prudentia longè ornatissimo. Qui à D. Sigismundo Primo Rege Pol: in Senatum lectus, ac splendidis honoribus ab eius M. delatis functus, fidelis perpetuo ac bonus consiliarius fuit. Ad Sulimanum primò Turcarum Imper: postea ad Sereniss. Ferdinandum Rom: Imp: Vng: & Bohem: Regem missus, illustres legationes obiuit, post cuius deinde mortem ita Sereniss. Sigism. Aug. Pol: Regem, summa pietate & obseruantia coluit, vt & Patrono tantorum præmiorum memoriam præstaret, & M. Regiæ fide, studio, labore, consilio, opera nullo loco ad extremum vsque spiritum defuisse agnosceretur, Mortuus 1553. Ætat: 68. 20. Maij.

Reliquit filium Stanislaum Capit. Belzeń. cui post fata, Epitaphium posuit Ioannes Palatinus Sendomir. 1550. in Krasnik. Andreas alter filius Gabrielis Castell. Crac. Comes in Tęczyn, paruus corpore, sed ingenio & eloquentia summus, quem nedum titulus ipse sed subsequentes quoq́ filiorum tituli magnum meritò præstantem, fortemq́ animo declarant. Reliquit enim Andream Palat. Crac. & Ioannem Castell. Woynicensem ex Anna Ożarowska, & filias Myskowski Stanislai Palatini Crac. secundo matrimonio, primo verò Zebrzydowski Palat. Brest. Landskoronscij, & Zborowscij consortes, illa filia ex Ożarowska, hæ ex Zakliczanka de Gyżow, illius laudes magnificas Starouolscius in bellatoribus exposuit, *sed nobis laus illius in Priuilegio Ferd. Imper. sufficit, de quo sub Ioanne filio illius. Stanislaus Gabriel tertius filius Gabrielis Succam. Sendomir. Capit. Treboulień. postmodum Palat. Belzensis, demum Palat. Cracouiensis. Tanti viri in Repub. nomen, fama, & actus magnifica fuerunt, quod ipse progressus atq́ posteritatis dexteritas cum consanguinitate contracta cum summis in dignitate collustrat. Illius namq́ filius Ioannes Baptista, Palat. Belzeń. Capit. Lublin. cùm Legationem à Sereniss. Sigism. Augusto expediret, Principessam Sueciæ Ceciliam in consortem sibi fauore parentum & virginis conciliauit. At fortuna iniqua & inuidia aliorum obstitit, nam tempus nuptiarum dum accelerat, proficiscentem cum Ioanne filio Palat. Crac. fratre suo Rex Daniæ, in profundo mari interceptum ad vitæ incommodum & mortem dispposuit, deportatum bustum in Regnum, in Krasnik sepultum quiescit, scripsit Kochanouius eleganti carmine progressum fatumq́ ipsius in memoriale æternum Tęczynscijs & posteris.*

CVI ADDERE PLACVIT MONVMENTVM,
QVOD
Omnibus natura concessit,
Illustrissimus D. IOANNES BAPTISTA TENCINIVS Comes, Palatinus Belzensis, Præfectus Lublinensis.
Genere, animi magnitudine illustrauit, & virtute extendit.
CVM QVO
Breuis ætas & summa gloria,
Aula & Regia,
Fortuna & constantia dimicarunt.
Sed parantem magna, Momentum vitæ destituit & ad monumentum perduxit.
Ora hospes, & lege tuum in alieno momentum monumento.

Neq; in filiabus suis minoris fortunæ susceperat vicem prænominatus Stanislaus Gabrielis filius, nam vnica illius filia Catharina primùm Ducis Slucensis consors, ex cuius filia progenitus fuit Leo Sapieha, Supr. Cancell. M. D. Lit. & Supremus Exercituum Dux, à quo superstes post alios fratres demortuos Casimirus Leo Sapieha, Marschalcus Curiæ M. D. Lit. deinde erat coniux Christophori Radziuilij, Ducis in Bierze & Dubinki, S. R. Imp. Principis, Palatini Vilnensis, Supremi Exercituum M. D. Lit. Ducis, ex qua progenitus est modernus Ianusius Radziuilius Dux & Princeps, Supremus Camerar. M. D. Lit. & Catharina Chlebouicij consors. Ioannes primus filius Nicolai Gabrielis Palatinus Sendomir. ex hac dignitate, vt ex vngue cognosce Leonem. Erat Leo in hostes, Pater in Patriam, erat corona Senatus, Pyramis Reipub. Amicus cultor seruusq; Maiest. Regum, Stanislaus cognomento Włoszek, ob politiem & compositos mores in exteris nationibus conquisitos, honoratus Castellania Sendomir. steriles prole cum fratre, sed diuites virtutibus obierunt. Ioannes Andreæ 3. Castell. Crac. primus filius Castell. Woynicensis, Succamerar. Curiæ, Lublinensis, Parcouiensis Capit. Hic in Aula Ferd. Imper. dum redderet obsequia summa fide & promptitudine tàm tempore belli quàm pacis, obtinuit à Maiestate Cæsarea Parenti suo & sibi cum fratre ac posteris ad insigne natiuum nobilitatis iam per Carolum V. Imper: adornatum Aquila Cæsarea, iterata gratia Ferdinandi augmentum scilicet scutum medium paruum cum Leone, qui super galeam quoq; & coronam teneret coronatus pede anteriori exporrecto Asciam Tencinianam. Quapropter Academicus Cracouiensis Petrus Slouacius describendo ipsius arma dixit:

Conuenere locos Iouis ales & Ascia, eosdem
Pone subit Lybicus terribilisque Leo.
Moxq; salutiferam pacis vim ciuibus augent,
Hostibus exitium pestiferamque luem.
Hinc Tenciniorum flexere ad limina cursum,
Illorum vt proprius laudis hic esset honos.

Sed quia magnum gloria virum fama non emortua vbiq; celebrare non desistit, hoc vno Ioannes Comes in Tenczyn Castell. Woynicensis fælix extitit, nam cum

cum Deo disponente liberos non procreasset, fama celebris illum concomitata seculis loquitur. Quapropter laudem illius ac parentis sui, donumq; Cæsareum iteratum & Familiæ Tencinianæ adauctum atq; priuilegio expressum, hic producere liceat.

FERDINANDVS, Diuina fauente clementia Electus Romanorum Imperator, semper Augustus, ac Germaniæ, Hungariæ, Bohemiæ, Dalmatiæ, Croatiæ, Slauoniæ, &c. Rex. Infans Hispaniarum, Archidux Austriæ, Dux Burgundiæ, Brabantiæ, Stiriæ, Carintiæ, Carniolæ, &c. Marchio Morauiæ, &c. Dux Lucemburgiæ, ac inferioris, ac superioris Silesiæ, Virembergæ, Teczke, Princeps Sueuiæ, Comes Abspurgi, Tirolis, Foretis, Kiburgi & Goritiæ, Landgrauius Alsatiæ, Marchio Sacri Romani Imperij, Burgouiæ, ac superioris, ac inferioris Lusatiæ Dominus, Marchio Slauoniæ, Portus Naonis Salinarum, &c. &c. Magnifico ac Nobili sincerè Nobis Dilecto, Andreæ Comiti in Tenczyn, Palat. Lublinensi, & Capit: Sniatinensi. Gratiam Nostram Cæsaream, & omne bonum. Cùm Imperatoriæ Magestatis dignitas atque amplitudo, à Deo Optimo Maximo, ad Sui notissimam gloriam, deinde ad humani generis decus, ornamentum & beneficium constituta sit, vt cum immortalia cuncta, eius nutu & voluntate gubernentur: homines iuxta eorum merita, debita præmia consequuntur: & probi quidem ad quoscunque labores, ob virtutem subeundos alacriores euadant: Improbi verò iustissimis pœnis à sceleribus, & flagitijs deterreantur. Par est qui hac Imperiali Magestate refulget: Mentis acie inprimis circumspiciat, vt quos virtute aliqua præditos esse conspexerit, non gratijs suis solum Cæsareis, sed & vberioribus propositis præmijs, ad longè præclariora inuitet. Nos igitur, quos summo illo opifici placuit, ad hoc sublime Romani Imperij fastigium euehere, quò magis id ab illius clementia recognoscimus, eo propensiore studio ad explendum munus nobis iniunctum inuigilare, ac totis viribus incumbere debemus. Hinc est Andrea Comes, quod nos considerantes egregias excellentesq; animi tui dotes, probitatem, summamque virtutem, cum Familiæ dignitate coniunctam, ad hæc præclaram tuam, maiorumq; tuorum erga Nos, & Sacrum Romanum Imperium, inclitamq; Nostram Austriæ Domum, obseruantiam & cultum singularem prætermittere non potuerimus: quin in eo nomine tibi Nostram benignitatem, animique propensionem, tali Argumento testatam redderemus, vt eam etiam ad Liberos ac vniuersam posteritatem tuam transmittere posses. Nam quod attinet ad vetustatem & splendorem Familiæ tuæ, accepimus fide digna relatione Comitis in Tenczyn, ex antiquissima & celebri Topororum Familia, quæ ante mille Annos, in Regno Poloniæ originem habuerit, atque hodie etiam florent descendisse, & Tenczynij nomen ab Arce quadam, quam etiam nunc possident Tenczyn vocata, ante trecentos & octuaginta Annos, mutuasse Familiam: sanè cum rebus domi forisque præclarè gestis, magnisque in R. P. meritis admodum Nobilem, tum præcipuè ac semper laude apud Nos ornatam extitisse: qui omni loco & tempore priuata studia, & commoda publicæ vtilitati postposuerit: nullamque fortunarum & honorum accessionem sibi vtilem ac honestam duxerit, nisi quam fide fortitudine, alijsque excellentibus virtutibus & factis peperisset. Ob eamque causam ipsos Comites, communi Patriæ consensu, digna præmia retulisse: adeò vt memoriæ proditum sit, nullum in Polonia Tenczynium, nisi Regis Senatorem, aut in alio aliquo insigni ordine Regni constitutum vixisse, ac peculiare ipsis vt plurimum fuisse, vt Officium Castellani Crac: quem primum à Rege locum ferunt, vel Palatini Cracou: quem secundum esse perhibent, Regia munificentia obtinerent: Quemadmodum nuper quoque vnus ex eadem Familia, munus Palatini Crac: obiuit,

obiuit, & in eo ante paucos Menses extinctus est. Sic etiam tu Andrea, meritò Serenissimo Principi Domino D. Sigismundo Augusto Regi Pol. &c. Filio & consanguineo Nostro charissimo, charus & gratus existis. Siquidem ab ineunte ætate, quemadmodum intelleximus in Polonia, assidua contra Tartaros dimicatione, militaribus artibus eruditus, summa cum laude versatus es: & sedecimo ætatis tuæ Anno, ferocem Tartarum in conspectu Ducis, ac totius exercitus, singulari certamine aggressus, strenuè prostrauisti ac neci dedisti. Porrò ad maturiorem ætatem prouectus, simul in ijsdem etiam pietatis erga Patriam & fortitudinis studijs, magis magisque progressus es: Teque acerrimum Tartaris & Turcis hostem exhibuisti: & quacunque illi fero viam facere sunt conati, tu manu & persona tua obstitisti: adeò, quod summam laudem & gratiam apud Sereniss. quondam Principem D. Sigismundum Regem Pol. &c. piæ memoriæ Fratrem & consanguineum Nostrum charissimum, ac vniuersum eius Exercitum, adeptus fueris. Cæterùm, vt eandem virtutem tuam, alijs quoque præcipuis Christiani Orbis Principibus, & præsertim Diuo quondam Fratri nostro, Augustæ memoriæ, Carolo Quinto Imperatori, & Nobis declarares atq; comprobares. Quando quidem Inclitæ Domus Nostræ Austriæ semper fuisti obseruantissimus, studiosissimusque: non dubitasti in Hispanias vsque penetrare, vt Dilectioni & Maiestati eius Cæsareæ, operam suam contra Turcas & Barbaros offerres: neq; minorem profectò aut obscuriorem significationem dedisti tuæ eximiæ fortitudinis & integritatis, Anno 1532. Quando præfatus quondam Diuus Frater Noster, & Nos, celeberrimam expeditionem, contra Sulimanum Turcarum Principem, qui tum in innumerosissimo exercitu, Regna & Dominia nostra aggressus fuerat, suscepimus: vbi videlicet tuis impensis, manum trecentorum armatorum ex Polonia adduxisti, tuamq; in tutanda gloria Diuini nominis, ardentissimum desiderium, & optimum erga Nos & Sacrum Romanum Imperium, Inclitamq; Domum Nostram Austriæ, studium manifestè declarasti: magnamq; à Nobis gratiam & nomen iniuisti. Sunt quidem omnia, quæ iam enarrauimus eiusmodi magnam laudem atque fauorem mereantur; Sed accedit aliud quoque donum tibi Diuinitùs datum, quod à nobis meritò valdè commendari & à te quoq; plurimi fieri debet; scilicet in educandis Liberis singularis quædam fælicitas, vt qui præter tres filias Heduigim, Zophiam, & Annam, animi dotibus ornatissimas, adeptus es duos filios acerrimos, virtutum tuarum imitatores. Quandoquidem natu maior, Ioannes Dapifer Noster, quod in Aula Nostra Cæsarea versatus est, haud obscuram præclaræ indolis significationem multis in rebus dedit, & ita se gessit, quod ipsum summa benignitate complectamur, & ad ipsum ornandum & amplificandum valdè propensum animum habeamus: idq; eò magis, quod facilè intelligamus præfatum quoque Serenissimum Regem Poloniæ, idem de virtutibus eiusdem Nobiscum sentire: vt qui eum dignum iudicauerit, cui Capitaneatum Rohatineń. committeret. Minor verò Andreas, de sua indole & ingenio, ipse quoq; haud exiguam expectationem omnibus excitasse dicitur: adeò quòd non sit dubitandum in eiuscemodi laudatissimis paternis vestigijs vtrumq; perseueraturum, ac partam à te gloriam honestis studijs magis magisq; amplificaturam. Quapropter, cùm tu, alijq; tui Agnati & Consanguinei Comites in Tęczyn, antiquitus gestaueritis & habueritis à Maioribus vestris hæreditaria successione accepta, infra scripta, luculenta, & amplissima armorum insignia: videlicet, Scutum per longitudinē & latitudinem, in quatuor æquales areas quadripartitim diuisum: quarum arearum dextra inferior, & sinistra superior, sunt coloris rubei, & continet Securim fabrilem, quæ Lingua Polonica TOPOR vocatur, manubrio aureo Crocouæ signum antiquo Topororum nomini congruum: inferior autem sinistra, & superior dextra, secundum longitudi-

nem, in

nem, in duas æquales partes distinguuntur: Earum verò dextra pars coloris est albi, sinistra rubei, & in se bicipitem Aquilam singuli continent, expansis alis, ita vt quæ in campo albo conspicitur sit rubea: quæ verò in campo rubeo depicta est sit alba: Familiæ tuæ, ob eius in Sacrum Imperium Romanum merita, à Diuis Nostris in eodem Imperio Romano prædecessoribus, vnâ cum Comitatus dignitate & eminentia donatam & Scuto impositam, Galeam equestrem, Heroicis cancellis apertam, supra cuius Conum, impendet acies Securis, similis ei, quæ iam supra descripta est, phaleris seu tænijs coloris candidi & rubei ab vtraq; clypei parte molliter defluentibus. Nos sanè volentes Nostræ erga te & dictos filios tuos benignè voluntatis & obsequiorum, quæ alter ex eis nempè Comes Ioannes, nobis hucusque in Aula Nostra Cæsarea, summa fide animique promptitudine præstitit, perpetuam memoriam extare supraścripta tua & Familiæ tuæ insignia, vetera nobili aliqua accessione amplificanda & locupletanda, duximus: Eisq; in ipso clypei centro paruum Scutum coloris cerulei, quod erectum Leonem aureum caput corona aurea insignitum ostendat ad dexteram conuersum, cauda bicipiti in dorsum reflexa, ea pedum constitutione, vt ad pugnam compositus videatur, benignè ac liberaliter adiecimus: Galeam verò ditauimus & exornauimus, ac per præsentes ditamus & exornamus corona aurea & Leone simili illi, qui in paruo Scuto repræsentatur: sed pube tenus tantùm conspicuo, ac hianti linguaque exerta & cauda bicipiti in dorsum reflexa, cuius caput aureo diademate decoretur è Cono ipsius Galleæ prominente: Is autem dextro pede Securim appræhensam teneat, lacinijs scaphaleris ab vtroq; clypei latere effusis, à dextra rubei & candidi, à sinistra verò cerulei & aurei coloris quemadmodum hæc omnia in medio Cæsarei Diplomatis Pictoris manus ingeniosiùs elaborauit. Itaq; memorata Cæsarea authoritate statuimus, atq; decernimus, quod tu Andrea Comes, ac supra nominati Filij Ioannes & Andreas ac reliqui Liberi, hæredes, ac descendentes legittimi vtriusq; sexus in omnem posteritatem iam descriptam armorum insignia sic à Nobis aucta & locupletata ex hoc tempore deinceps in singulis honestis & decentibus actibus & expeditionibus, tàm serio quàm ioco, in hastiludijs seu hastatorum dimicationibus, pedestribus vel equestribus, in bellis, duellis, singularibus certaminibus & quibuscunq; pugnis, eminus, cominus, in scutis, vexillis, tentorijs, sepulchris, sigillis, monumentis, annulis, ædificijs, supellectilibus, tàm in rebus spiritualibus, quàm temporalibus, & mixtis in locis omnibus prout vobis libitum fuerit, aut necessitas vestra postulauerit habere, gestare, & deferre ac simul quibuslibet priuilegijs, immunitatibus, libertatibus, & iuribus, vti, frui, ac gaudere possetis, quibus alij quoq; huiusmodi ornamentis decorati vtuntur, fruuntur, & gaudent iure & consuetudine. Nulli ergo, &c. Datum in Ciuitate Nostra Viennæ 11. April. Anno 1561. Regnorum Nostrorum Rom: 31. aliorum verò 35.

Tantorum igitur meritorum fuerat Ioannes Comes de Tenczyn, vt Inuictissimus Imper. Ferdinandus etiam Curiæ suæ Dapiferum constituisset, atq; peregrinantem in diuersas nationes ceu germanum fratrem omnibus commendasset. Dicit enim in Epistola ad Summum Pontificem: Magnificus Ioannes Comes de Tenczyn Polonus Dapifer noster, præclaro quodam instituto ad pernoscendos hominum mores maioremq; experientiam consequendam, proposuit varias Christiani Orbis Regiones ac Prouincias inuisere, prætermittere non potuimus, quin discedentem omni benignitate & clementia nostra complecteremur, eumque Sanctitati Vestræ commendatum

redderemus. Est enim propter plurimas excellentesque virtutes vnâ cum Familiæ vetustate & splendore coniunctas, tum ob seruitia quæ nobis summa fide & obseruantia præstitit, atque ob eximium erga nos studium Patris sui viri magnæ authoritatis in Regno, & multis excellentibus ingenij dotibus ornatissimi, vt illi hæc & longè maiora velimus, &c. &c.

Cùm verò ex tàm longa peregrinatione & periculorum plena in Regnum redijt, totum se cum eo quod potuit Patriæ obligauit, & Serenissimo Regi Henrico tàm cordi fuit, vt licet nulli magnatum de discessu suo in Galliam notificare voluerit, ipsi tamen soli per literas hoc significauit, quem superius in Comitiis fælicis Coronationis suæ 1574. in primarium Præfectum Cubiculi sui Succamerarium vulgò nuncupatum, cum octo millibus prouentuum in Anno instituerat & confirmauerat. Cùm verò gubernaculi Regni Sereniss. Stephanus Rex promoueret, ille toto tempore propriis expensis militem sub Capitibus Gasparo Brzozowski & Gostinski paratum conseruauit, multa ad Czczouiam, plurima ad Gedanum tentauit & perfecit, nam ad Laternam bellicas machinas ipse in persona inuasit & ademit. Ad æuiternam verò nominis sui gloriam prædictus Ioannes Castrum Tenczyn è lapide erexit, atq; firmum stabiliuit.

Andreas Comes in Tenczyn 2. filius Andreæ Castell. Cracou. Hic ex Palatino Belzensi, & Præfecto Sniatinensi Palatinus Crac. Osuiecimen. Zatorien. Rubiesouień. Capit. creatus, benè, honestè, piè, & quasi in conspectu Numinis vixit. Maximus hic amator Patriæ fuit, præcipuè hoc patuit dum tempore Interregnorum manu, consilio, prudentia, milite contra Tartaros Rempub. & Patriam defendit, reliquit cum Dębowska Palatini Belzen. filia armorum Ielita filios. Multi Scriptoees prædictum virum commendarunt, sed magna laus quoq; ipsius ex Ferdinandi Imper. priuilegio est, dum ad augmentum armorum Topor per Leonem intrà & suprà scutum concessum, illum quoq; cum parente & fratre admittit, atq; sorores eorum cum posteris, Heduigim scilicet, quæ primùm fuit Zebrzydowscij Palatini Bresten. consors, post Stanislai Myskowski Palat. Crac. ex Anna Hieronymi Zaklika de Czyżow natam Sophiam, Zborowscij Szydlouien. & Rumberg Præfecti, Annam Landskoronscij Małogostensis Castellani, natas ex Heduigi Ożarowska. Erant filiæ Andreæ 4. Comitis in Tęczyn consortes, Agnes Firlei Nicolai Palat. Crac. Pilznen. Nouæciuitatis, Vislic. Casimir. Præfecti, Marci Sobiescij Palat. Lubl. Catharina, Ioannis Gostomscij Palat. Calisien. Sophia. Isabella virginitatem consecrat Domino, Epitaphium Andreæ in Rubiesś.

Gabriel 1. Pal. Crac. Andreæ tertij filius; Comes in Tęczyn Pal. Lubl. cuius filia Sobia vnica relicta Ioannis Daniłowicz Thesaur. Supr. Regni consors, nata ex Elisabeth Radźiuilij Nicolai Christophori Ducis in Nieśwież & Olyká Palatini primò Trocensis, tum Vilnensis filia. Andreas Castell. Belzensis, secundus filius Andreæ tertij Palatini Cracouiensis. Ioannes Palatinus Cracouiensis tertius filius, Andreæ tertij Palatini Cracouiensis. Filij Ioannis Palat. Cracouiensis

couienſis 3. & filia 1. Gabriel, Chriſtopherus, Stanislaus, nati ad ornamentum Familiæ ſuæ, & ad obſequia Reip. magni ex magnis, virtutibus meritis, ſed inuida mors eos florida ætate rapuit, adhuc viuentem Parentem Illuſtriſſ. orbum filiis relinquendo. Iſabella horum ſoror germana, conſors Illuſtr. Lucæ de Bnin Opalinſki Succamer. Poſnanień. ex qua progeniti veri Comites in Tenczyn, magnæ ſpei filij Ioannes & Stanislaus, quos Deus Opt. Max. diu ſeruet incolumes. Et in hoc Illuſtr. Pal. Crac. Ioanne, terminus Familiæ Tęczynſciorum ex linea maſcula, ab Andrea Nauogij filio ex Toporijs, Starzonibus poſitus non excitaturus in æuum concluſus tumulo quieſcit, quos tamen omnes Patriæ optimos ciues, & Senatores ſempiterna memoria celebrandos, non porrigent infælicibus fatis, ſed recenti florentiq; memoria, ceu boni & glorioſi conſeruando, ſeculis & prædicando non dabunt finem.

ILLVSTRISSIMA FAMILIA DD. OSSOLINSCIORVM.

Quandoquidem Nauogius Comes in Præginia, ex antiquis Magnis Comitibus & Starzonibus ducens Originem, tres filios benedictione prolis diuinitus fælices habuerit, Andream, à quo Illuſtriſſima Familia Tenciniorum ſuæ propagationis ſeriem deducebat, vt ſatis abundè & clarè diximus: reſtat, ab altero filio nempe Iaſcone ſeu Ioanne cognominato ob ſinceriſſimam animi & innocuos mores Owcá lineam Familiæ aſſignare. Quod verò linea ab illo non alia ſit, niſi Illuſtriſſ. DD. nunc de & in Oſſolin Oſſolinſciorum, nunquam interrupta hæc ſeries edocebit monſtrabitq;.

Iaſco ſeu Ioannes dictus Owcá de Balice. Erat hic germanus frater Andreæ Illuſtriſſ. Palatini Crac: qui fuit Nauogij Comitis in Pereginia Conditoris Illuſtr. Arcis villæq; Tenczyn filius. Clarum autem eſt hoc Illuſtr. ex diuiſionibus bonorum Nauogij cum bona ſua tripartita ceſſerint Andreæ Tenczyn. Ioanni ſeu Iaſconi Balice & Ianuſio ſterili Morâwicá. Secundò, quia bona Balice vſq; in præſens habent ius proprium & naturale in ſiluis Tenczyniis, & ad Tenczyn ſpectantibus. Tertiò, quia ius hæreditarium bonorum Bálice ad præſentes annos penes Oſſolinſcios manet, licet poſſeſſio obligatoria aliorſum tranſlata fuerint. Quartò, quia in priuilegio Caſimiri Regis Poloniæ pro Plazijs Zauiſijs & Necandis dato Cracouiæ Anno 1366. dicitur. Probauit D. Plaza quòd fuerit de armis Topor & quòd gaudere priuilegiis Toporiis eſt Starykonis deberet fide dignis teſtibus D. Andrea Palat. Crac. & Iaſcone Owcá fratre ſuo vterino hærede in Morâwicá & Ianuſſio ibidem de Morâwicá. Nemini autem incertum eſt Andream Toporeum Comitem in Tenczyn, Nauogij fuiſſe filium, tum ex computatione annorum, tum ex priuilegiis antiquis in Regno. Vltimò, quia in prœmio Hiſtoriæ Regni per Vincentium Kádłubek editæ, Domum Oſſolinſciam antiquiſſimam Starzarum Familiam, nobilis & plurimarum Hiſtoriarum exquiſitus indagator profeſſus eſt.

Nicolaus Iaſconis Owcá de Balice filius, cuius originem ex Iaſcone & fortitudi-

nem simul magnanimi viri ostendit Dlugossus sub Anno 1377. *dum Ludouici Poloniæ & Hungariæ Regis expeditionem in Russiam describit : dicit namq; milites de Domo Bipennium septem in ea expeditione habuere Banderia, 1. Otto de Pilcá Palat. & Capit. Sendomirien. 2. Sandiuogius de Subino Capit. Crac. 3. Iasco Tenczyn Castell. Woynicensis, 4. Nicolaus de OssolinCastell. Vislicen. Et hi duo à duobus filiis Nauogij immediatè fuerant progeniti. 5. Drogossius de Chroberz, Iudex Cracouien. & Capit. Syradien. 6. Zakliká de Miedzygorze Regni Pol. Cancell. 7. Ioannes Kolczek de Lowinnicá, hunc Ciolkum errore Typographi* Bielscius *eadem enumerando vexilla* fol: 249. *nominauit. Dum verò Regni sceptra post Ludouicum ad M. D. Lit: Iagellonem peruenerunt, qui ablutus fonte Baptismatis suo Dominio, & Magno Ducatui eandem gratiam à Domino cælorum concedi postulauerit, acceptis secum Episcopo Bozenta, & pluribus viris Spiritualibus & Religiosis, nec dum contentus assumpsit in socios & coapostolos Fidei Primates ex Regno,inter quos & Nicolaum Ossolinscium Castell. Vislicen. ad tale negotium inuitauit,* vt Miechouius cap: 39. & alibi sub Anno 1387. *Et quia virtus tendit in altum maioribus pro Patria obligatus à Rege laboribus ad bella exorta in Prussia, tum ad Dabrownam & Coronouiam fortissimi pectoris robur, manu & animo posteris imitandum reliquit, quorum iam Heroicum animum venturis sæculis nulla ætas tacere valebit. Si verò nullum meritum de congruo præmio carere non potest,neq; illi à Sereniss.Rege denegatum beneuolentiæ munus,cùm bona Woystaw in Cracouiensi Palat. ipsi priuilegij vigore collota fuerint Habuit in consortium matrimonij Elisabetham de Kurow neptem Nicolai de Kurow Archiepisc. Gnesneń. de armis lániná, reliquit ex illa filios tres, in quibus formata fuerat imago virtutis & honoris, Andream, Nicolaum, Ioannem.*

Andreas 1. *filius Castell. Vislicen. qui à bonis Bálice ab aliquibus Balicki cognominatus fuit.Ille post ornatam literis & Curiæ intimis obsequiis sui Principis totum se Marti strenuo educandum contulit. Quapropter vt in Hungaria vbi tunc belli feruor rugiebat tyrocinia Castrensia, trophæis coniungere & adornare postmodum valeret, reddidit primùm obsequia in Sigismundi Imperat. & Regis Hungariæ Cæsarea, vbi tantum in fortitudinis audacia & prudentia profecerat, vt continui bellorum motus, ludus sibi gratus non periculum vitæ fierent. Quocirca serio in illo probatam habentes Proceres, bellorumq; Duces Regni Hungariæ insolitam fortitudinis dignitatem, non alio cognomine ipsum quàm Vites, quod est Heros & Hercules vocitabant. In eam verò apud Cæsaream maiestatem deuenit gratiam, vt ab illo plurima bona locaq; Hungariæ teneret. Præcipua autem fuerant, vt Priuilegium commonstrat Comitatus Turzec, Arx Sclauina, & Ciuitas Bárdiiow,sed quod dolendũ venit hoc vnum quod fortes & bellicosi viri præmiantur vix duplici præmio. Fama scilicet & prole. Obijt ille sterilis. Eius Echo aures omniũ pulsare potest.*

Sint tibi diuitiæ, sint aurea vasa talenta
Plurima, seruorum turbæ, gemmæque nitentes

Sint vestes variæ, preciosa monilia, torques.
Sint aurati etiam niueo de marmore postes.
Et varijs placeant penetralia picta figuris.
Extra intraque domus Regali fulgida luxu
Res equidem mutæ sunt virtus proles & omen
Æternum capient cum gloria solem.

Nicolaus 2. filius Castell. Vislicen. Hic post strenuos actus, tàm in castris militaribus, quàm in obsequiis Patriæ demonstratos in dignitatem Senatoriam admissus Castellani Woynicen. currilim speciosa laude & sano consilio, illustrauit. Casimiri Regis Priuilegia asserunt Arcem in Ossolin, à quo Ossolinsciorum genus nomenque clarum est, dum illius fabrica per antecessores debilior fieret, fortiori reddidit structura, atque munitiorem firmauit. Obijt sterilis, cuius mentio fit in Priuilegiis Regni 1451. Eius Echo ad superstites.

Præter amare Deum, cùm cætera deleat ætas,
Hic sera quod plena postmodum falce metas.

Ioannes 3. filius Castell. Vislicen. Radomien. Castell. Qui, vt nomine, possessione, fortitudine erat insignis, ita quoque & titulo clarus. Hic ob diuersas in diuersis districtibus bonis non vnum quoque retinuit agnomen à Balice, idem de Tenczyn & Klimuntow, & hoc in Actis Crac: notatur. In Actis verò Sendomirien. de Ossolin & Goslice inscriptus legitur, quòd præcipuè ipsorum Cancellaristarum vitio dandum qui iuxta districtuum possessiones, non verò iuxta antiquam virorum appellationem ponunt deriuatas denominationes. Cùm verò & in Repub. existimationis plurimæ, & in Senatu obseruantiæ status magnanimi teneretur illum in tutorem Vladislai III. Regis minorennis, simulque in administratorem Regni vna cum Castell. Crac: de Czyżow Ioanne, è medio Senatus elegerunt & instituerunt, contracto demùm vinculo matrimonij cum Páchná de Olesnicá sorore Zbignei Cardinalis Episcopi Crac. & Ducis Seueriæ, Nicolaum, Ioannem, & Andream reliquit.

Nicolaus 1. filius Castell. Radomiensis, intra pueritiam extinctus.

Ioannes 2. filius Castell. Radomiensis sterilis priuatam vitam exegit.

Andreas 3. filius Castell. Radomień. de Ossolin in Klimuntow. Quem licet Historici nobis clarè cuisnam fuerit dignitatis & tituli non explicauerint, quia tamen innatum erat Ossolinscijs ad magna nasci hoc dicere de illo præsumendū quod in corde gestauerit Aristidis iustitiam, in cerebro Themistoclis prudentiam, in pectore Scipionis robur, in fronte Fabricij virtutem, excelsiuè & superlatiuè. Sicut enim astra agunt in mundum inferiorem motu, lumine & influentia, ita præclara & illustris familia Ossolinsciorum, infundit traditque vicissim suis posteris, vt intimū amorem Patriæ, sinceram protectionem Reip. dextram obseruantiam Principi, piam religionem Ecclesiæ, debitum honorem virtuti, obligatum domui suæ ornatum, conseruent, tribuant & augeant. Positis igitur rebus in ordine Heroi conuenientibus vt postmodum Familiæ suæ redderet exemplar contraxit matrimonij Sacramentū cum Catherina de Osmo-

lice Osinolska armorum Boncza, & suscepit filios & nouellas oliuarum in circuitu suo Ioannem, Procopium, Andream, Iacobum, Paulum. Cuius illustris maritus cum fuisset ab hac peregrinationis terra, ad permanentem & immarcescibilem vitam translatus R. P. Ladislaus de Gielnow, Ordinis S. Francisci de Obseruantia, cuius vitam miracula testantur Varsauiæ, benignè in Domino consolando illam eiusmodi literis, vna cum filiis natu maioribus, ad gratias Ordinis & participationem meritorum Religionis adscripsit, & suscepit per has literas:

Generosæ ac Nobili Dominæ Catharinæ, nec non eius Liberis, Andreæ, Iacobo & Paulo, Catholicæ Religionis natis de Ossolin, Generosæ ac speciali Benefactrici Ordinis Seraphici Patris nostri S. Francisci multum deuotissimæ, Fr. Ladislaus de Gielnow eiusdem Ordinis de Obseruantia minimus & Vicarius indignus, salutem & orationem. Reddens vicem beneficijs temporalibus ad spiritualia beneficia, quæ solita sunt fieri in Ordine nostro, omnes vos supra expressos in Domino Iesu gratiose suscipio pariter in vita & in morte, participationem conferens Missarum, Orationum, Suffragiorum Diuinorum, Officiorum, tumque Ieiuniorum, Abstinentiarum, Disciplinarum, Pænitentiarum, nec non Peregrinationum, & Omnium aliorum bonorum Spiritualium, quæ per fratres nostros licet indignos, dignabitur acceptare clementia Saluatoris. Et addens insuper quod pro animabus vestris idem erit officium, quod pro Fratribus nostris in Capitulis Prouincialibus fieri solitum. Et tandem valeat Generositas vestra, vnâ cum nominata dicta propagine vestra. Ex loco præexcellentissimæ Virginis Mariæ, in Magno Opatow die Veneris in proximo ante Festum S. Mariæ Magdalenæ, Annorum Incarnationis Millesimo, Quadricentes. Nonagesimo Sexto, XIII. Calendas August. Luna VII.

Ioannes I. filius Andreæ in Klimuntow hæredis de Ossolin. Qui ornata literis & moribus iuuentute more maiorum, in Aula Principis atque in Castris militaribus consolidauit merita & ne dum nomine Aulicus Serenissimi Regis Adalberti fieret; sed & experientia nunquam absens semperque promptus ad bellum, & decus pro arbitrio paratus. Video apud Astrologos Axioma acceptatum: Si Mars fuerit in Anni principio in vna domorum Saturni, annonæ caritas perueniet. *Profectò accidit plurimùm quoque, quod si fortium virorum & Martis sceptra dirigentium filij in initio ætatis & adolescentia in aliquam tristem educationis semitam & glabrum Saturni ingenium inciderit: caristiam honoris, & annorum perplexam gloriæ inducent Familiæ, & præscindent merita à præmio. Habet hoc singulare linea sanguinis de Ossolin, vt recta institutione, libera educatione, exercitio solerti, virorum antecedentium in Familia, prudentiam, fortunam, virtutem & fortitudinem literarum ornamento, morum grauitate, fide & fidelitate assequi, nedum contendant, sed etiam eminentia quadam illustrent. Felix in eo fortunatusque erat Ioannes, idcirco*

circo & Aulicus illustris & gratus, & miles eximius & strenuus, Regis Serenissimi voce omnium præferebatur. Et quia nedum conseruatio suppositi proprij, sed etiam Familiæ Magnates spectat data stipulata manu ad diuos filios Rzesinscij: suscepit in connubio Stanislaum. Hic vt fieret potior succedendo lunæ cadenti (parentem intelligo) vel familior virtutem in lunam, Fidem Christi in solem, Conscientiam rectam in plantas assumpsit. Et sicut desiderium erat parentis expleuit. Erat enim sui parentis sibillus,

Quod potui feci voluerunt plurimæ Parcæ,
Præstabit Proles, quæque negata mihi.

Tenuit matrimonij consortium cum Buczynska, ex qua suscepit filium Andream, vt sicut nomine assecutus est magnorum Ossolinsciorum in Regno appellationem ex Baptismo, ita quoq; exprimere factis illorum virtutem, fortitudinemq; in Castris & Patria eniteretur. Et quia domus suæ res, & viuendi ratio, non in solo palato & aggricultura constituta viget exempla in speculum exposita intuendo, fortis fortia, ciuis Patriæ, honestatis alumnus Regni, & Reipub. proficua cogitauit, tentauit, fecit. Præstito deinum Sacramentali iuramento filiæ Zdroiowscij, filium Samuelem in benedictionis fructu consecutus est, cui quia cura fauet, sol nitet, dies noxq; supersunt, in antidotum fortunæ stabilis distichon annecto:

Omnibus in rebus fæliciter omnia cedent
Si statues finem principiumque Deum.
Spernere mundum, spernere nullum, spernere sese,
Spernere se sperni quatuor ista beant.

Andreas 2. filius Andreæ Ossolinski, hæredis in Klimuntow. Hic vt in palæstra studiorum, & Castrensi militum stadio Domui, Patriæ, & Familiæ obligatum ex sanguine reddidit honorem, vlteriora argumenta virtutum, ipsi concedere inuidit Lachesis: & quia pietas in fine coronat.

Qui tantum ardenti Christum pietate professus,
In cælo æterna gaudia pacis agit.

Iacobus 3. filius Andreæ Ossolinski, hæredis in Klimuntow, Aulam Principis quæ tàm antiquæ gentis amor fuit primò secutus, tùm ad trophæa in castris, quæ singulare præsidium ornatusq; fuerant syderum Familiæ in Ossolin deduxit animum: Sed quia corpus humum, cælos mens, spiritus appetit aures, id quò nil certiùs est mortalibus, vidit & accepit mortem sterilis. Orimar, morimur, morsq; ipsa ab origine pendet.

Procopius 4. filius Andreæ Ossolinski, hæredis in Klimuntow. Hic magnis prognatus Auis, Abauis, Atauis, Tritauis, alijsq; in tàm profunda antiquitate, perillustris Familiæ de Tenczyn, in Ossolin & Klimuntow, Dominis & Hæredibus, eo tetendit libram iustitiæ, virtutis & honesti lauream meritorum, & fortitudinis regimen vt meritò thesaurarium Familiæ dixerim, à quo splendida lateralis linea culminis fastidium in Regno attingere iudici primatem decer-

decernebatur. Clarus enim Patriæ, Regibus & Senatui, cum meritorum & officiorum iucundum familiæ detulisset præmium, contracto per coniugium vinculo, cum proprij sanguinis filia in gradu 4. ex Tenczyniis Tenczynska nominis Dorothea, illos produxit filios, qui florem Domus, fructum Patriæ, ramos Familiæ, odorem Regno, tutamen Reipub. sanctimoniam Ecclesiæ, Regibus humilem obseruantiam tulerunt, propagarunt, conseruarunt: vt modò non sit necesse vel nouum inuenire casum, vel formare ingenij apologum, sed id vere affirmare, quod Aristoteles aliquando proferebat: In Cypro, *inquit,* nascitur æs tantæ felicitatis, vt si in minutissimas partes secetur, & ab agricolis seminetur, adfert fructum aureum & in decuplo: *Et in Regno Lechico, sub niuea aquila gens antiquissima Starzonum Magnorum Comitum de Prægrenia in Tenczyn, olim nunc in Ossolin de Tenczyn Familia in latam, & numerosam progeniem partita, aureos pacis profert surculos, gemmeosq; gignit familiarum frondes. Reliquit enim prænominatus Procopius ex hac Tenczynska, Ioannem, Nicolaum, & Andream filios, ex quibus plurimæ Familiæ decus, & ornamentum detulerunt, Patriæ verò vtile, honestum & delectabile, ceu ex area tritici defluxerunt.*

Ioannes 1. filius Procopij ex Andrea. Hic florentem ætatem solidis studiis instructam, ad hanc disposuit fortitudinis methodum, vt vir constitutus ætate & moribus, ex acri gladio, & casside quassato colligeret nutrimenta gloriæ. Quocirca vestitis iam castra vexillis, & atritis calcibus equorum hostilibus aruis, in Signiferum Palatinatus Lublinen. Equestrisq; Ordinis in eo electus, datus, confirmatusq; fuit. Et quia extra statum spiritualem vitæ agentibus, decentior via rectè viuendi in societate coniugali, & stipulata reputatur, dato iuramento in facie Ecclesiæ filiæ Orzechowski, dies sæculi feliciter compleuit. Reliquit vnicam filiam, consortem magni illius supremiq; Cancellarij Regni, & Ducis Exercituum Ioannis Zamoyski, cum quo fundamento consanguinitatis primum incrementum fortuna tanti viri suscepit, & in alta deduxit. Quod fiat successori magno auspicio, meliori fortuna, bono euentu, in tempora & sine meta.

Andreas 2. filius Procopij ex Andrea. Hic annuente Pallade, & fauente Marte, vel vt clariùs veriùsue dicam, mediante institutione in literis, & causis forensibus, Reipub. negotijs, castrorum occupatione, optimi ciuis Patriæ nomen recepit, ob idq; viris bello, Senatu, & authoritate celsis desideratus & amabilis. Et quia & aulæa florent quæ speciosa sunt, licet non filios filias tamen splendorem Ossolinsciorum nitoribus matrimonij sui constitutione addiderunt, vna etenim Woronieccij ex Ducibus Magnorum Ducum Lithuaniæ, cum prouenientibus consors, altera Dunikowscij militis Regni, Patriæq; in castris eximij Rothmagistri & Tribuni, postmodum militaris coniunx. Tam illustris viri ad posteros Echo.

Sapien-

Sapientia vitæ cuſtos,
Ornatus vitæ temperantia,
Fundamentum famæ iuſtitia,
Amicos facit beneuolentia,
Quod commodauit fortuna tollet,
Igitur viue vt poſt viuas.

Nicolaus 3. filius Procopij ex Andrea, cui generoſus animus tantum præbuit vigoris & viroris, vt ingenio, prudentia, iuſtitia, grauitate, beneuolentia, & humanitate certaret cum Pallade, Marte, ac Minerua, ſeu cum Profeſſoribus ſcientiarum artis bellicæ & magiſtris virtutum. Nam ſi naturâ impellente non degenerem exquirit aquila prolem, vt Claudianus notauit dicens:

Conſulit ardentes radios & luce magiſtra
Natorum vires ingeniumque probat.
Degenerem refugo torſit qui lumine viſum
Vnguibus hunc ſæuis ira paterna ferit.

Multò decentiùs magnæ altæq; Proſapiæ filijs, quales ſunt fueruntq; ab antiquiſſima Topororum gente progeniti, à maiorum dignitate nec vnguem degenerari. Hic verò tantusq; vir ex generoſa coniuge Strzyzowſka, reliquit Hieronymum, Procopium, Nicolaum, de quibus inferiùs dicemus, & filiam Annam Gnieuoſij de Olexow conſortem, quæ illi Nicolaum Secretarium Regni Maiorem, & Ioannem fratrem progenuit.

Hieronymus 1. filius Nicolai ex Procopio: qui in normam & ſpeculum vitæ ac ſanctimoniæ, quia Patronum Baptiſmi ſpeciali diligentia obſeruare nitebatur, detulit maximum encomium à bonis pijsq;, vt deliciæ ſæculi ob morum ſuauitatem, & vitæ innocentiam vocaretur. Creatus namque Abbas Copriuniceñ. pietatem, religionem, cultum Dei ſedulo obſeruauit, veritatem, ſinceritatem in nullo læſit, bona animi recti conſtantiam apprimè deſiderauit. Affectus autem tanti vel potiùs honoris & reuerentiæ in Beatiſſimæ V. Mariæ nomen fuerat, vt ſingulis diebus illam multis myſterijs plenam cantilenam à S. Adalberto Martyre, Archiepiſcopo Gneſnenſe compoſitam, auribus ſuis reſonare mandaret; ſed multa paucis concludendo magnum ſcriptorem in regno, quid deſuper illuſtri venerando ſummæ nobili & præſtabilis ſapientiæ Dño Hieronymo Oſſolinſki, ſodalium ſacrorum Koprzywniceñ. Præſide dixerit ſenſeritq; adfero: Externa tua ſatis omnibus placent: Nam vbiq; prudentia, grauitas lepos rariſſimi Comites. Cùm ſemotis arbitris parietibus tuis te includis Pæana gentis noſtræ Bogárodźicá tibi concinnitur, tum demùm te quieti tradis. O ſi benignum Numen ex eiuſdem ſacroſanctæ Theotocon Reipub. te remouere vellet, qualem & quantum Deus bone nobis Senatorem dares: aut quo tempore, ſi fines Reipub. aſpicis, vbique aut bellum aut præparatio belli, aut infida pax. Si ipſam? Graues Principum amicitiæ & arma, & ignes ſuppoſiti cineri doloſo. Hæc tuo ſaluberrimo conſilio iuuares, authoritate fulcires,

cires, opinione virtutis tuæ conseruares. Hæc in præfatione Historiæ Polonæ Episcopi Cracouień. viri Kádłubkonis, placuit altissimo ex secreto consilij sui decreto, vt tempora Regni temperentur tempore, tàm verò beatus vir cælestium numeretur consortio, seruus Dei morte regnum cæli assumpsit. Eius Echo ad posteros.

Humanis nulla est rebus fortuna perennis
His mundi vicibus deniq; finis erit
Ne quærere afflictus, nec te confide secundis
Omnia sub paruo dispereunt tumulo
Sed venerare Deum si mox cupis esse beatus,
In cæca heu transfert tartara nos vitium.

Procopius 2. filius Nicolaí ex Procopio. Qui attingendo perfectam vim rationis atq; fortiorum vires spiritumq; assumendo, ea quæ in Protoparentibus suæ Familiæ conspexit in exercitium, & vsum conuertit. Et quia consilia senum sunt hastæ iuuenum, in protectionem promotionemq; Familiarum & Principis fauorem, & Senatus amorem, & Magnatum beneuolentiam, & militaris dulcedinem obsequio nobili complecti nouit, & morum grauitate sibi conciliauit. Quoniam verò deducunt aliqui, quod in orbe nemo viuit iustius, nisi vir Romani ingenij, Romani candoris, Romanæq; Fidei, ille cum ea, quam profitebatur fidem sub Rectoribus & Pontificibus summis, & sanctis Ecclesiæ, descendit quoq; in disciplinam cum filijs suis & iusto, largam Dominus contulit benedictionis gratiam, proposita namq; sibi coniugali in Sacramento vita cum filia Bireccij, ista Reipub. lumina Patriæ obtulit, Hieronymum, Nicolaum, Zbigneum, viros ad ferenda Patriæ commoda, hostes ipsius reprimendos, amicos conseruandos, iura pacis, iustitiæ virtutis conseruanda legitimos & idoneos.

Hieronymus 1. Procopij ex Nicolao filius. Qui cùm in Aula Principis, Regisq; collegisset incentiua virtutum hæroicarum, & in castris optimorum bellatorum deduxisset nomen, protestatus est, se promptum fidelemq; ciuem fore Patriæ, vsq; ad vitæ tempora. In hoc tamen passu, dum amica quies Regnum vndiq; exhilarauerat, ipse quoq; laborum recepit præmium cum Capitaneatu Zydaczouiensi, contracto postmodum matrimonio cum sanguine Iázłowieciorum Familiæ, suscepit ex illa Constantinum.

Sis fælix referas Patruum virtute Patremque
Sic te posteritas fortibus addet auis.

Nicolaus 2. Procopij ex Nicolao filius. Quia ipsa virtus meretur præmium, virtus autem non adest nisi defuerint vitia, adfuerit institutio, processit ille disciplinabilis regiminis studio in rectum & honestum naturæ instinctu, inclinatione cælestium exercitio proprio & delectatione boni. Igitur Cubicularius Regis, miles Regni, consultor Comitiorum, in Præfectum Radoßicensem institutus, ad altiores progressus dexteriori opera mouet affectum Nobilium, & amorem Sereniss. firmato demum consensu mutuo per Ecclesiasticum iuramentum, reliquit filium virentis spei Georgium.

Qui

Qui gestas nomen cognomen magni Proaui,
Illius vincas fortia facta tuis.

Zbigneus 3. Procopij ex Nicolao filius. Hæc est vltima planta germinans ex Andrea de Tenczyn, hærede in Ossolin & Klimuntow, per Procopium filium. At licet vltima sit, non tamen lineam finit, nam & circuli hæc est pulchritudo, vt iungatur finis suo principio, non tamen perit. Et scientiarum hæc est perfectio, vt vbi vna desinit, altera initium sumat. Et inter discursiuam naturam hæc est excellentia, vt supremum infimi necessario attingat infimum Supremi: Est quidem Zbigneus vltimus ob tempora, sed ob virtutem, prudentiam, ingenium, grauitatem, pietatemq́, benedictionem à Domino meretur. Qui sicut iam in honorem Regni per officium Dapiferi Nurensis adscitus est, ita benignitate diuina roborante, videbit filios filiorum suorum.

Nicolaus 3. Nicolai ex Procopio filius. Quem quia alta progenies morum dulcedo, ingenij sagacitas & virtutum splendor in Senatorem Regni conscripserunt sub titulo Castellani Parnauiensis latissimum obtinuit campum merendi in Patria consilio, iustitia, veritate. Et pulchra erunt laboris præmia, palma, quies.

Iacobus 4. Nicolai ex Procopio filius. Hic vbi perspicaci intellectu cognouit & didicit, quod seruire Deo regnare est, sustulit omne cum impedimento nocuum & institutum Societatis Iesu amplexus est. Qui magnum visurus Olympum.

Æthereasq́; domos vbi dijs immissus, inanes
Et curas & spes hominum lamentaq; ridet.

Paulus de Tenczyn Ossolinski 5. filius Andreæ, Ioannis Andreæ & Procopij frater, cùm hoc Pauli Æmilij Consulis Romani medium obseruarunt parentes. Ille dum noctu exploratores mittebat ad hostem, exarmatos mittebat, vt se armis tuendi ablata spe vigilantes in excubijs, solertes in explorationis munere continerent. Cùm hoc autem circumspectus parens ita procedat, vt collectis literis ad Principum limina nouas addiscerent curas voluerunt. Quibus cognitis in castra & militum algores promouebat natum. Cùm verò apprehendit digna trophæa illum negotijs Reipub. implicauit. vbi nuntij munus dignitatesq́ in partialibus Comitijs & Regni adimpleuit, totum se & sua bono Patriæ, Regni, & Familiæ debere optimus parens filio insinuauit. Et hac norma nomen & omen magnum perpetuumq́ sibi Paulus coaptauit & construxit. Iam verò firmata ætate vt in posteris exemplar sui relinquere valeret, Zbignea Slupecia in matrimonium sibi alligata protulit Regno vnicum filium Hieronymum, & dicere licet splendorem Patriæ.

Hieronymus Pauli de Tenczyn Ossolinski filius, & optimus ex optimo, & magnus ex magno. Refert Fulgos lib: 3. cap: 3. *Paulus* (inquit) 2. *Pont. Max. cùm Franciscum Ruuerum Sauonensem ad Cardinalatum promouisset, & fortè fortuna de ea re cum aliquibus verba faceret, dixit: Ea die successorem suum elegisse, & successit sub nomine Sixti IV. eximius successor. Mihi profectò*

fectò Hieronymum Pauli de Tenczyn Ossolinski, speculando filium non omine quodam successorem patris optimum, sed ipsa re & veritate intueor. Non enim ea solùm, quæ Regia serenissimè voluit, vel castra militaria monebant executus dextere strenueq; fuit, sed illa quoque quæ Patria desiderauit, & dignitas Senatoria exposcebat persanctè coluit & obseruauit. Instante namque crudeli cruentoq; ad Obertinum bello, cum Ioanne Comite à Tarnow Generali exercituum Regni, adeò hostes fortiter inuasit, & animosè explosit id non nisi infinitis propè cõfectus vulneribus, ex equo semimortuus defluxerit. Et quod cælitibus non est impossibile licet nobis mirandum, à S. Anna vt sibi videbatur linteo contectus, & ad secturas constrictus, eadem hora qua ad Obertinum pugnatum est, in domo Chirurgi Leopoli depositus fuit. Cuius viri potentiam & fortitudinem, ne dum Patriæ solùm, sed ipsum quoque Senense bellum sub Iaanne de Medicis clarissimo Etruriæ Duce, sensit & probauit. His alijsq; domi forisq; bellis clarus, in Castellanias & Senatoriam Sandecensem, Woynicensem, & Sandomiriensem Præfectus Krzezouiensis euectus grauitate & prudentia apud Sereniss. Reges plurimùm valuit. Dum vero ad sponsalia animum deflexit, quod ratio Familiæ, & propagatio domus expostulabat, Catharinæ de Zborow Martini Capit. Crac: filiæ, manum votaq; promisit. Ex qua Martinum, Andream, Zbigneum, & filiam Sophiam Castell. Præmisliensis Drohoiowski antiquæ Familiæ consortem. Referunt de illo Historiæ, dum Interregnum post Sigism. August. Regem describere intendunt, vbi ad defendendam Rempub. & ad Iuris correctionem eligitur & destinatur. Bielsc. fol: 653. 655. refert.

Martinus I. *Castell. Sandomirień. Hieronymi filius. Qui sicut ex progenitore Martem in trophæis ducentem lucem aspexit, ita quoque verus alumnus Marti nomen, vitam, fortunamque adscripsit, etsi aliquid gloriæ Minerua sibi concesserat id totum gloriæ castrensi supposuit. Quocirca multipliciter à Historicis commendatus, nomen æuiternum sibi suisque comparauit. In bello contra Gedanenses ad Dersauiam, dum Zborouius Dux Campi præesset exercitui, Rothmagistrum armaturæ grauis, præclarum triumphatorem satis tibi Historici dicent, in aliis vero expeditionibus quantus fuerit, nullum dubium inferendum manet, sed omnia altè & gloriosè intelligenda supersunt.* Papr. in 2. Opere fol: 100. & Bielsc. sub Anno 1577. *illius facta grauia notauére. Pro magnis laboribus in bello magna promeritus fuerat, sed postquàm limen honorum, PræfecturarumKrzesouiensem in administrationem assumpsit, mors inuida virum conspectui hominum sustulit. Cui sit in Sepulchrale.*

Robur militiæ Decus Toporum
Martinus iacet hac in æde cruda,
Castra inuasit exuitque castris
Ad portum Gedanos. hostibusque fusis
Victor occubuit: sed alma virtus

Pro

Pro pulchris meritis manuque prompta
Hic illi statuit perenne nomen.

Andreas 2. Castell. Sendomirien. Hieronymi filius. Eius quidem studia ac morum decentia ipsum floridè decantarunt, præcipuè cum dictis animos, pectora fortitudine demulcebant, attamen quod commune omnibus de Ossolin est in eo præferendum erit Ædem virtuti & honori pectoris in theatro construxit. Quocirca non deficientem quoque lineam benedictione diuina continuauit. Reliquit namq; Nicolaum Capitaneum Woynicensem Aulæ Regiæ omni munere diuum ornatum, qui vt posteritati redderet continuum obsequium obtulit ex fructu matrimonij Patriæ ex Christ. Zusanna Wiesczycka Franciscum. Cui vt fælix succedat vita, cuiusdam dogma reuoco in mentem.

Sis animo vultuque humilis, prodesse cuiuis,
Si licet & nulli sit nocuisse labor.
Sedulus in proprijs alijs aliena relinque,
Prudenterque fides cui sit habenda vide.
Multa audi, dic pauca, tace abdita, disce minori
Parcere; maiori cedere, ferre parem.
Sobrius & vigil, & verax simul esse memento,
Promptus amare bonos, & tollerare malos.
Inprimis reuerere Deum, qui cernit & audit
Omnia, quem prorsus fallere nemo potest.
Hoc faciens poteris peregrinos inter vbique,
Saluus & in media viuere barbarie.

Zbigneus 3. Castell. Sendomirien. Hieronymi filius. Eius vitæ compendium paucis differam. Erat grauis senator & prudens. Grauis & penna & vsu, vt potè qui ex aliena luce lucem non quæritabat, sed ab alto trahebat. Prudens, nam & aure indagare gelu & cui fronti tradere fidem ita nouerat, vt dormiens possit excipere hostem. Et quia illi nihil dulcius Patria fuit, verè Pater Patriæ: etsi nedum Principum corda oratione, sed ipsum quoq; cælum inclinare potuit, merito protector Patriæ appellandus fuit. Hic namq; & prima floridaq; iuuentute studijs exactis in exteris nationibus non iam ad Academiarum limina sed in aula Supremi Galliarum Principis & Christianissimi Regis Caroli IX ad mensam virtutis morum fortitudinisq; instructam patinis enutritus & educatus, delicatum intulit Patriæ proposuitq; alimentum? victoriarum pacis iudicij & veritatis. Nam cum electo Poloniarum Rege Henrico Valesio germano Principe Caroli IX. vt redijt Regiam Regni splendore morum illustrauit & inter Cubicularios primus graui educatione fulsit. Cùm verò insperatus è Regno discessus Regis Regnum commouit ad conseruandam Patriæ pacem vires animum & fortunam disposuit & reddidit. Et quia tardata mora reditus Regij laxabat quietem Regni vbi sors Deusque in Stephanum Bathorium sceptra coronamque ex decreto incommutabili adiudicauit,

ipſe ſe Regi in omnibus bellis comitem & indiuiſum militem obtulit, & conſecrauit. Et quoniam mors melior eſt vita turpi, vt auditu percepit in Comitijs Regni vltimis in quibus de honore Zborouiorum Auunculorum eius agebatur, in conſpectu Sereniſſimi Regis Stephani inſtitit voce libera pro patrijs legibus. Hæc omnia mors Sereniſſimi cum interrupit Maximiliano quidem detulit, ſed profligato & capto Sereniſſimo Regi Sigiſmundo III. obſequia, fidem, fidelitatemque, & vſq; ad extremum probatam firmamq; roborauit. Claret illius in Principem & Regem effuſus animus in Comitijs inquiſitionis vulgò nuncupatis, vbi cum Andrea Opalinſki Regni Marſalco Supremo pro Regis innocentia murum ſe oppoſuit. Quod multis Senatoribus ex ore Regis adhuc eſt notum. Claret & in bello ciuili Rokoſs vocato, vbi nedum Sereniſſ. Regem nunquam deſeruit, ſed pati ardua & nociua pro innocentia Regis propoſuit. At verò in hoc claruit illius præcipuè amor & animus quod ad Ianoueciam inter inſtructas fraternas acies imperterrito huc & illuc tranſcurrens animo ſua facundia & prudentia prælium iam penè cæptum diremit & partium Duces ad pedes Sereniſſ. Regis ſupplices adduxit atq; ita profuſionem fraterni ſanguinis fatalem pro tempore illo diſtulit. Deniq; poſt bellum Moſcouiticum ab eodem Rege confectum coniuratos exercitus ad Breſten. Litu. eadem ſua authoritate à pernicioſis fœderibus ad obſequium Regis & Reipub. reuocauit, & fœdus illud in Eccleſia inſpectantibus præcipuis totius exercitus capitibus manu ſua combuſſit & miſeram plebem à tàm graui iugo inſolentis & debachantis militis liberauit. His tantiſq; meritis in Regem & Patriam minimè quoque defuit præmium ſed diſtinctis temporibus diuerſos retulit honores. Nam poſt titulos in Regno ſibi oblatos antecedenter Palatinus Podlachiæ primum, demum Sendomiriæ creatus, annexas Præfecturas Dobrzynenſem, Stanislauouienſem, Stobnicenſem adminiſtrauit. Iam verò quietiorem vitam nactus à pacata Repub. ad cultum diuinum Deiq; gloriam reflexit animum & Monaſterium Ordinis Prædicat. ac templum D. Hyacintho in fundo ſuo hæreditario Climuntouiæ ab ipſis fundamentis erexit, magnificè dotauit, & mirificè ornauit. Alijs demum pietatis operibus in diuerſas Eccleſias & Xenodochia collatis exegit vitæ annos 68. & menſem vnum. Defunctus 1622. in habitu ſacro Ord. D. Dominici Climuntouiæ ad arem maximam ſepultus eſt. In cuius æternam memoriam aureis literis marmoribus ſculpendum.

Moribus inſignis, recti baſis indole clarus,
Clarior & meritis Patrij ſeruator honoris,
Clauditur hoc tumulo qui Topor Sbigneus Oſolin,
Prudens conſilio, ſummus & ingenio
Quisquis ad hoc pulchrum venies ſpectare ſepulchrum,
Cernuus ante Deum flectere propter eum.

Habuit prænominatus Heros cum quatuor magnorum virorum filiabus iuramenta matrimonij, ſed cum duabus duntaxat reliquit filios cum Heduigi de Sienno

Chriſto-

Christopherum & Maximilianum, cum Anna de Dabrowica Firley Ioannis Palatini Cracouień. Supremi Marschalci Regni filia Georgium. In quorum quidem filiorum pectoribus viuit, semper quidquid præsens necessitas Reipub. & Regni iniunxerit.

Christopherus 1. filius Zbignei Palatini Sendomirień. Hic innatam propensionem bonum & virtutem ab ipsa adolescenti ætate ad perfectam summis medijs & gloriosis actibus ad fastigium celsitudinis deduxit. Non enim deficit ille in profectu virtutis, qui semper proficit. Cùm ille ex literaria disciplina ad iudicij vim atque discretionis peruenit tantus amator Academiarum extitit probatus vt in comitijs electionis Vladislai Sereniss. quem nobis diuina Maiestas sanum fortunatumque conseruet, pro libertate & priuilegijs illorum, dulcem proficuum fecisset ad Senatum Regni sermonem. Vocatus demum ex Succamerario Sendomirień. ad Senatoriam dignitatem per Castell. Sandecensem, primo & postmodum per Palatini Sendomiriensis authoritatem & honorem sicuti ingens medium inuicti animi in castris conseruauit, atque vita sumptibus & præsentia Regno, Senatui, & Patriæ declarauit, ita honore Senatorio admonitus, hæc 4. vt nobilitas Patronum, plebs afflicta Parentem, leges custodem, Respub. ciuem experiretur continuò procurauit. Quapropter occurrenti in limites hostili animo Turcarum Osmano cum forti milite non defuit, instantibus Comitijs Regni, præsentiam non negauit, bonos, doctos, & fortes, benignitate nobili obseruauit. Data vero satisfactione Patriæ & Reipub. quia pernecessarium erat, vt suæ quoque Familiæ debitum referret sacramento matrimonij cum Sophia de Woystáwice, adstrictus purpureum florem, obtulit Patriæ Balduinum filium, cuius minorennis adhuc ætas existimationi Academicorum, cùm ipse Sereniss. Rex Cubicularium, aulicumq; suum bello paciq; consultum, Præfecturis Stobniciensi, & Robciciensi in alta disposuerit, atque in graui Senatus authoritatem incitatum annumerare statuerit. Ergo illam ipsam fortunam, quâ aspirante tàm prospere processisti, conserues & verearis Deum scilicet, & Dei Parentem Virginem.

Maximilianus 2. filius Zbignei Palatini Sendomir. Hic vt alto principio altissimum obtinuisset terminum, in ætate singula desiderio senescebat. Si diligentiam literarum consideraueris desiderio senescebat, scire expeririq; illa, quæ Aristoteles cognoscere, quæ dixere Vrani Scriptores, notare quæ Regnorum sint stabilimenta & polities, imprimere ea quæ intellectus Angelici speculantur, totum vltimumq; desiderium. Si verò in Martem conspexeris, fixit desiderium. Si bonitatis rationem senescit desiderio, vt merito quidam de illo scriptum reliquerit.

Vir bonus & sapiens qualem vix reperit vllum,
Millibus è cunctis hominum consultus Apollo.

Et tàm grato Patriæ desiderio meruit ea, quæ sui maiores in præmium virtutis & fortitudinis assumpserunt gradum, scilicet tituli & honoris ad Principis

latus

latus & aurem. Et qui in die electionis Sereniss. Regis Vladislai IV. ad assessum ipsius Marschalci Generalis omnium ordinum Equitum deputatus fuerat, hic modernis diebus curulem creatus Thesaurarius Curiæ & Marieburgensis Capit. grauiter, prudenter, probitate & iustitia illustrat. Reliquit suæ fortitudinis & pietatis viua exemplaria, ex Helena de Kázánow Ioannem Equitem Militensem Commendatorem Posnan. diu sicut in multis euentibus prætij non didicit pauescere, nec aliquo lapsu summæ rei diffidere: ita semper præstolabatur. vt nouissimum spiritum suum pro facie Patriæ & aris par virtutem & fortitudinem effundat. Stanislaum Abbatem Koprzywnicen. cui sicut obsequia semel reddita Deo comprobat fidelitate & vigilantia ad Regiam maiestatem Sereniss. Vladislai IV. ita amorem quoque suum Patriæ, & augmentum honoris Familiæ obligatum præstat & conseruat. Reliquit & alios filios Hieronymum, Zbigneum, Georgium, Alexandrum, Vladislaum, quorum educatio generosi sanguinis celebritati coniuncta, spem amoremq; parit, & curabunt illi fauente Dño ex alto, ne illis flebile illud quod aliquando Romanis obueniat.

Defunctis Patribus succesit praua iuuentus,
Quorum consilijs præcipitata ruis.

Georgius 3. filius Zbignei Palat: Sendomir. Hic coronidem Atlantis pectore & Mineruæ genio Familiæ superposuit. Plurimis quidem antecessores adornarunt coronis, & triumphis bellicis claram hanc meritis & illustrem præmiis familiam, ingentibus quoque illam honoribus decorarunt & gloriis, sed quia in hoc vno ceu in Pandoræ donis compendium fecerunt, decus amorq; Patriæ, honestum & vtile Reipub. lux intelligentia, iustitiaq; Senatus grauitas, authoritasq; Maiestatis Regiæ excelsum supereminensq; omnium illi tribuendum venit. Ille etenim post Academica studia in Regno peragratis, multis exterorum nationibus quo non illi ampliùs esset tædio labor insolitus, non locus vllus asper arduusq; itineris, non demùm armatus hostis formidini in Patriam redijt. Et quia gentes quocunq; ipso terræ suæ solo & cælo acriùs animantur, Vladisl. Sigism. III. filio Principi tunc Poloniæ adhæsit, atque cum illo inter cruda bellorum cum Moschis incentiua, motus, saltus, strues, & clades durauit & stetit. Quoniam vero pax fit per bellum, & bellum propter pacem, datis legibus cæsis ad Sigism. III. redijt. Sed quia prudentia motum in Regno temperat & quieti prouidet, iudicio prealto ipsius Regis & Senatus ad obeundas legationes destinatus missusq; fuit. In Angliam ad Iacobum Magnæ Britanniæ Regem iuit, vnde contra Osmanum Tyrannum tunc ceu Leonem & Draconem Poloniæ imminentem (irritis aliorum legationibus ad alios Principes Christianos missis) solus subsidia attulit & adduxit, quorum fama tantum ad eum serio valuit, quo Turcæ ad petendam pacem compulsi sunt. Nil vero decentiùs cum illi fuerit quam inchoatum semel obsequium semper offerre Regi & Patriæ, bello Suetico in Prussia efferbescente festinare lente non proposuit, sed & præsens Regi Serenissimo adesse, & milite propriis stipendiis conducto exercitum

Regis

Regis augere, & irritis pluribus conditionibus, & pacis tractatibus tototriennio continuatis, nunquam tepescere visus fuit. Sed quia continuo bello vllus renascitur fructus, vt dixit Seneca:

Si æterna semper odia mortales gerant.
Nec cæptus vnquam cedat ex animis furor,
Sed arma fælix teneat infælix paret
Nil relinquent bella: tum vastis ager
Squallebit aruis subdita tectis face
Altus sepultas obruet gentes cinis.

Inclinatis partibus ad inuicem Anno 1629. *ad Altmarcum cum collegis suis inducias sexennales opportunissimo Reipub. tempore cum Regno Suetiæ conclusit. Sequenti verò tempore in Comitiis Generalibus Regni director Equestris ordinis cum esset, tantam existimationem sui in omnium animis peperit, vt nullus de illo suspicauerit dicendo:* nec fide nec diffide, aut fide sed diffide, *sed dicebant:* Fide nec quando diffide. *Quocirca maximas differentias quæ intercedebant inter populum & Regiam, atq; præteritorum annorum Comitia turbabant feliciter composuit. Translato verò ad superos Sigism. III. Rege, à Vladislao primogenito Principe, omnium Interregnorum consiliorum moderator assumptus: eiusdem ad Ordines Regni, ad electionem congregatos legatus fuit. Qua feliciter peracta, alteram ad eosdem Ordines Cracouiam ad coronationem congregatos, & morbo graui electi Regis perterritos, obiuit, exequutus fuit. Quoniam verò instabile Regnum est vbi non est sanctitas, pietas, fides, quæ omnia ex obedientia Ecclesiæ confluunt pauco intercedente tempore diem coronationis Regis, ad maximum Pontificem VRBANVM VIII. cum obedientia legatus fuit, vbi simul omnia, quæ inter status spiritualem & sæcularem in hoc Regno, à trecentis & ampliùs annis quietem populorum turbabant, per restricta breuium à Sede Apostolica allata composuit, atque demùm omnibus his controuersiis director Equestris Ordinis Anno* 1635. *electus in vtili ex sudato humore à prætendentibus finem imposuit. Qua etiam in legatione Regis sui nomine apud Imperatorem Ferdinandum II. apud Venetam Remp. & apud Ferdinandum Hetruriæ Ducem officio legati functus est. Quoniam verò Dij virtutem prouehunt in maius, recrudescente bello Suetico in Prussia Anno* 1635. *à Vladislao Rege Prussiæ gubernator cum exercitu impositus, illam Prouinciam vsque ad sancitas inducias feliciter gubernauit, hostesq; dextere repressit. Anno verò sequenti ad Comitia Imperij Romani Ratisbonam missus, in electorali Collegio Ferdinandum III. Rom. Imper. nomine Regis sui suasit & persuasit, & ante ipsum actum electionis declarationem septemuiralem Regi suo attulit. Pro quibus multisq; alijs meritis, laboribus exantlatis, in Senatum adscitus, atque Palat. Sendomir. ex Thesaurario Curiæ Regni renunciatus fuit. Sequenti verò Anno, dum ad introducendam in Regnum Cæciliam Renatam Reginam, ad confinia Regni destinatus, maximo splendore & comitatu tantam hospitem, ad limites Regni salutatam deduxisset obtinuit, vt*

Vicecancellarius, demùm Cancellarius Supremus, Regis iudicio, & Senatus suffragijs vocaretur, & custodiam legum, & salutis publicæ post Regiam Maiestatem secundus obtineret. Et quia Catholicæ Fidei exemplar, veræ virtutis imago, optimi Principis Icon, Prototypon amoris Patriæ est certum omen felicitatis magnæ. Idcirco à primis totius orbis Christiani Monarchis, maximis honoribus, præeminentiis & titulis, in perpetuum dotatus, donatusq́ recessit. VRBANVS VIII. post varios honores ipsi delatos, illum Ducem in Ossolin sine scitu ipsius absentem creauit & pronunciauit, magnificoq́ diplemate communiuit. Ferdinandus verò II. Rom. Imper. semper Augustus, eundem inter Sacri Romani Imperij Principes adscripsit & connumerauit, & ab Electoribus in Comitijs Ratisbonensibus, susceptum & ratificatum gratulatus est. In cuius rei memoriam æternam, vtraq́ Priuilegia infero.

Breue Summi Pontificis VRBANI VIII.

ROmanus Pontifex, Altissimi Regum Regis, & Dominantium Domini, in terris Vicesgerens, inter grauissimas curas, quibus assiduè premitur, hanc quoque solicitudinem peculiari studio suscipere consueuit, vt Viri generis Nobilitate, & meritis præstantes, præsertim terras, & castra possidentes, Castrorum huiusmodi intuitu, honoribus, & titulis sua, & Sedis Apostolicæ benignitate decorentur, quo ipsi hoc beneficio deuincti, & in deuotione, & fide erga eandem Sedem syncerè persistant, ac eorum exemplo alij ad similia præmia promerenda inducantur. Hinc est quod Nos, vt Terra, seu Oppidum de Ossolino Craconień. Diœces'. quæ seu quod sicut accepimus, ad dilectum filium Nobilem Virum Georgium Ossolinski Comitem de Tęnczyn, ac Curiæ Regni Poloniæ Thesaurarium, nec non charissimi in Christo Filij Nostri Vladislai, Poloniæ & Sueciæ Regis Illustris, ad Nos, & Sedem Apostolicam Oratorem spectat, digniori titulo decoretur, ac tam dicto Georgio, quam eius hæredibus, & successoribus quibuscunque, dictæ Terræ Ossolin, in temporalibus Dominijs, meritorum tamen ipsius Georgij intuitu, dignitatum, & honorum accessio fiat, opportunè prouidere, ac eundem Georgium specialibus fauoribus, & gratijs prosequi volentes, & à quibusuis Excommunicationis suspeń. & interdicti, alijsq; Ecclesiasticis sententijs contra eum, & pœnis à Iure, vel ab homine, quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectũ præsentium duntaxat cõsequendum, harum serie absoluentes, & absolutum fore censentes. Supplicationibus Nobis per dilectum Filium Nostrum Franciscum S. Laurentij in Damaso Diaconum, Cardinalem Barberinum nuncupatum, S.R.E. Vicecancellarium, Nostrum secundum carnem ex fratre germano Nepotem, super hoc humiliter porrectis, inclinati, Apostolica authoritate, tenore præsentium, Terram Ossolini præfatam, per ipsum Georgium vt probatur possessam, cum suo Territorio, Districtu, Iurisdictione, dominio, Vasallis, Vasallagijs, locis, Villis, terris, prædijs, possessionibus, Iuribus, & pertinentijs vniuersis, prout ad Georgium præfatum, de iure legitimè spectant, illorum omnium situationes, qualitates, quantitates, confines, denominationes, & veros annuos valores, ac Familiæ dicti Georgij titulos, præsentibus pro expressis habentes, in nobilem & antiquum Ducatum, pro dicto Georgio, & de eius Familia, in Terra huiusmodi, successoribus quibuscunque dicta Terræ Dominijs, ita tamen vt ex illis, de præfata Familia, ille duntaxat huiusmodi Ducatus titulo fruatur, & gaudeat, qui pro tempore erit Dominus præfati Oppidi, seu Terræ Ossolini, quæ Ducatus erectio facta sit, & censeatur cum omnibus &

bus & singulis Priuilegijs, exemptionibus, facultatibus, immunitatibus, prærogatiuis, præeminentijsq́; antelationibus, fauoribus, gratijs, indultis, & insignibus, alijs Ducibus, & quantumuis antiquis Nobilibus & Illustribus de iure, vsu, consuetudine, aut priuilegio Apostolico seu Imperiali, vel Regali potestate, vel alias quomodolibet concessis & permissis, sine tamen alicuius præiudicio, Apostolica authoritate tenore præsentium erigimus, & instituimus, ac Ducatus; nec non Georgium & Successores præfatos Ducis nominibus, titulis, dignitatibus, prærogatiuis, & honoribus, insignimus, & decoramus; nec non dictum Georgium, eiusq́; Successores præfatos, vt supra Terræ præfatæ Duces creamus, facimus, constituimus, & deputamus, ac aliorum Ducum, etiam antiquorum numero, & consortio fauorabiliter aggregamus, ac de Ducatu huiusmodi inuestimus, illiq́; & illis, de more benedicimus. Insuper Georgio, ac eius Successoribus præfatis, quòd in omnibus & singulis, ac quibuscunq́; edictis, proclamationibus, sessionibus, processionibus, Congregationibus, Conuentibus, pompis, consilijs, cæterisq́; actibus publicis & priuatis, tàm in statu Ecclesiastico, quàm extra illum, vbilibet gentium, ac etiam in quibuscunq́; locis, prouincijs, regionibus, etiam Transalpinis, & transmarinis, & in Romani Pontif. Imperatorũ, Regum, Ducum, vel quorumuis Principum & aliorum Curijs, Conspectibus, & præsentijs Georgius, eiusq́; Successores præfati, veri & indubitati Duces sint, & habeantur, denominentur, reputentur, & censeantur, ipsique se tales appellare, nominare, & inscribere, ac ab alijs cum effectu haberi, teneri, reputari, & nominari facere, armaq́; & insignia, à similibus Ducibus deferri solita, etiam cum Corona aurea gemmis ornata habere, & publicè seu priuatim, vbique deferre & gestare; nec non præfatis, ac omnibus & singulis alijs Ducum insignijs, titulis, gradibus, dignitatibus, priuilegijs, immunitatibus, prærogatiuis, antelationibus, præeminentijs, facultatibus, indultis, gratijs, iurisdictionibus, vasallagijs, & cæteris iuribus, quibus alij veri Duces, quantumuis antiqui Nobiles & Illustres, tàm Pontificij quàm Imperiales, & Regij de iure, consuetudine, priuilegio, aut alias quomodolibet, vtuntur, potiuntur, & gaudent; ac vti, potiri, & gaudere possunt, & poterunt, quomodolibet in futurum, quæ omnia etiamsi speciali nota digna essent, præsentibus pro expressis haberi volumus, in omnibus & per omnia, non solùm ad eorum instar, sed pariformiter, ac æquè principaliter, absq́; vlla prorsus differentia, vti, potiri, & gaudere, liberè & licitè possint & valeant, etiam absque vlla à nobis seu præfata Sede habita, & obtenta licentia pariter concedimus, & indulgemus. Præterea in virtute Sanctæ obedientiæ, ac sub indignationis nostræ pœna, præcipimus & mandamus dilectis filijs, nostro Hyppolito Sancti Angeli in foro Piscium Diacono, Cardinali Aldobrandino nuncupato moderno, & pro tempore existenti, eiusdem S. R. E. Camerario, & Cameræ Apostolicæ Præsidentibus Clericis, nec non quibuscunq́; Legatis, etiam de Latere, & Nuntijs Apostolicis, vbicunq́; locorum existentibus, ac etiam eiusdem Ducatus Vniuersitatibus, habitatoribus, incolis, vasallis, & subditis, quatenus Hyppolitus videlicet Cardinalis, & pro tempore Camerarius, Præsidentes & Clerici, Georgium eiusq́; Successores præfatos, vti veros Duces honorent, & agnoscant, ac ab alijs honorari, & agnosci faciant, & mandent. Vniuersitas verò, vasalli atq; incolæ, & subditi præfati, illis tanquam veris eorum Ducibus, de cætero obedire, ac homagij, & fidelitatis debitæ, aliaq́; iuramenta, seruitia & iura, exhiberi solita, præstare & exhibere debeant. Ac demum hortamur omnes & singulos, Imperiali, Regali, Ducali, Marchionali, aut alia quacunq́; superioritate fungentes, vt Georgium & alios præfatos, si opus sit, ad Ducatus honores, gradus, & dignitates, aliaq́; præmissa vbiq́; recipiant, & admittant: illisq́; in eo auxilium & fauorem præstẽt, neç desuper à quoquam quouis quæsito colore, aut præ-

textu directè vel indirectè molestari, perturbari, vel inquietari, permittant. Decernentes nihilominus propter mutationem & alterationem status, de simplici dominio terræ huiusmodi, vt supra in Ducatum & alia præmissa, per nos ordinata, nullum omninò præiudicium, aut onus Terræ præfatæ, eiusq; membris, annexis, pertinentijs, nec non Georgio eiusq; Successoribus, Vniuersitati incolis, habitatoribus, vasallis, & subditis præfatis illatum, adiectum aut impositum, illorumq; omnium Priuilegia, immunitates, facultates, gratias, inuestituras, si quæ sint & concessiones ac iura nullatenus imminuta, alterata, abrogata, aut quoquo modo auita vel imminuta, nullamq; iurisdictionem, imperium merum aut mixtum, Georgio, & alijs huiusmodi, præterea, quæ ante præsentem erectionem habebant, attributam, aut attributam censeri posse, sed salua & illæsa semper fore & esse, ac in suo robore permanere, & tantummodo nouum titulum, nouamq; dignitatem, & honorem, adiecta & cumulata; nihil autem de vltimo statu, & natura, in qua nuper ante præsentem nostram concessionē erant, detractum aut imminutum esse, &c. Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris, die XXIII. Decembris. M.DC.XXX.III. Pontificatus Nostro anno XI. M. A. Maraldus.

Diploma Romani Imperatoris FERDINANDI II.

Ferdinandus II. Diuina fauente Clementia Electus Romamorum Imperator semper Augustus, ac Germaniæ, Hungariæ, Bohemiæ, Dalmatiæ, Croatiæ, Sclauoniæ Rex, Archidux Austriæ, Dux Burgundiæ, Brabantiæ, Styriæ, Carynthiæ, Carniolæ, Marchio Morauiæ, Dux Licemburgiæ, ac superioris & inferioris Sylesiæ, Virtembergæ & Teckæ, Princeps Sueuiæ, Comes Habspurgi, Tyrolis, Ferretis, Kyburgi, & Gorytiæ, Landtgrauius, Alsatiæ, Marchio S. Rom. Imp. Burgouiæ ac superioris & inferioris Lusatiæ Dominus, Marchiæ Sclauonicæ, Portus Naonis & Salinarum.

Illustri syncerè Nobis dilecto, Georgio Ossolinio Comiti in Tęnczyn, Thesaurario Curiæ Regni Pol. Capit Bydgostień. Pilzneń. Ryceń. nec non Serenissimi Pol. & Sueciæ Regis Vladislai Camerario intimo, & Legato ad Summum Pontificem, ac Sedem Apostolicam Extraordinario, gratiam Nostram Cæsaream & omne bonum.

Etsi Nos pro innata Nobis benignitate clementiaque Summi ac immortalis DEI, qui cælestis suæ liberalitatis thesauros, in vniuersum hominum genus largissimè effundit, exemplo, postquam ab ipsius Diuina Maiestate ad Maiestatem hanc humanam, & excelsi Throni Imperialis solium euecti sumus, hoc in primis curæ habemus, vt munificentia Nostra in quoscunq; hominum ordines, quorum id virtus & fides merentur, amplissimè extendatur exerceaturq; ? Omninò tamen decere existimamus, vt diligens & accurata habeatur ratio, quo præmia vnicuiq; & honores dignitatesque, pro cuiusq; meritis debito discrimine conferantur; vt scilicet vnus ab altero, quibusdam quasi gradibus distinguatur, & qui clariore loco nati, Nobilitatem à maioribus acceptam, nobilibus & præclaris actionibus, ac virtutum studijs, pro Patria, pro Principibus suis, pro Repub. strenuè laborando, magis magisq; illustrant, ampliori honoris & dignitatis præeminentia decorentur: sic enim ratio æquitatis & iustitiæ habetur, & reliqui mortales ad honestissimum virtutis & gloriæ certamen pulcherrimis exemplis prouocantur. Considerantes igitur Georgi Ossolini Comes in Tęnczyn, non iam antiquissimi generis decus, & splendorem, quo Maiores tui, iam olim in Regno Poloniæ, insigni cum nominis fama floruerint, semperq; cum primoribus eius Regni familijs concertauerint, sed proprias dotes ac virtutes Tuas, quibus supra omnem Tuorum modum, iam pridem

Terra-

Terrarum Orbi, ac imprimis Nobis ipsis innotuisti, quippè qui ab illo iam tempore, quo positis, in Vniuersitate Archiducali Ciuitatis Nostræ Græcensis, literarum fundamentis, ac iam tum præclaris editis virtutum ac ingenij documentis: eum deinde laudabilium studiorum tuorum cursum tenueris, vt tametsi in magno omnino, apud omnes honore; apud inclytos verò Reges Poloniæ & Sueciæ, quondam Serenissimum Sigismundum affinem Nostrum charissimum felicis recordationis, eumque qui nunc rerum feliciter potitur, Serenissimum Vladislaum Nepotem Nostrum item charissimum in dignatione sis ac fueris: ob eam tamen prudentiam, rerumq; gerendarum dexteritatem, ac alia præclara dona Tua, quæ iam alias, cum nupero ad Summum Pontificem, Sanctamq; Sedem Apostolicam, nomine dicti Serenissimi Regis Tui, ac Regni Poloniæ, Legati obito munere, præcipuâ cum laude Tua demonstraris: non minûs à Nobis, quàm communi omnium iudicio, Maioribus omnibus honoribus, ac dignitatibus sustinendis, ac adimplendis idoneus iudiceris. Benignè etiam perpendentes, singulare deuotionis erga Nos, & Sacrum Romanum Imperium, Augustamq; Domum Nostram Austriacam studium, quod inde à prima ætate præferre, ac comprobare dignosceris, confisiq; omninò, te ab illo laudabilium actionum tuarum cursu, non modò non recessurum, sed in posterum te ipsum quoq; superaturum, & exemplum posteris, quod imitentur relicturum esse. Hinc est quod Te dignum iudicauimus, in quem singulare, ac eximium quoddam munificentiæ Nostræ Augustalis documentum, quòd Tibi ac toti posteritati Tuæ legittimæ, perpetuo honori, ac ornamento esset, consecrandum statuerimus. Motu itaque proprio, ex certa nostra scientia, animo benè deliberato, ac sano Principum, Comitum, Procerum, Baronum, ac nostrorum, & Imperij Sacri fidelium dilectorum, accedente consilio, eâq; qua fungimur Cæsarea potestatis & authoritatis plenitudine. In Nomine DEI Omnipotentis, quem Principatuum, honorum, & dignitatum, fontem inexhaustum, & primam scaturiginem agnoscimus. Te Illustrem GEORGIVM OSSOLINIVM Comitem in Tęnczyn, Tuosq; liberos hæredes & descendentes legittimos, vtriusq; sexus, in veros Sacri Romani Imperij Principes, & ad titulum atq; dignitatem Principatus Imperialis ereximus, exaltauimus, ac sublimauimus, aliorumq; Nostrorum, & Sacri Imperij Principum numero, cætui & consortio aggregauimus, prout per præsentes erigimus, exaltamus, sublimamus, & aggregamus. Decernentes & hoc Nostro Cęsareo edicto firmissimè statuentes, vt posthac perpetuis futuris temporibus, supradictè Illustris Georgi Ossolini, Comes in Tęnczyn, Tuiq; hæredes, ac descendentes legittimi, virtute huius Nostræ Erectionis, exaltationis, sublimationis, & aggregationis, ab hac hora in perpetuum nominemini, nuncupemini, & reputemini, tàm in scriptis, quàm viua voce, aut alias quotiescunque, seu quomodolibet vestrum mentio facienda erit. Imperij Sacri Principes, saluis tamen, & in statu permanentibus, antiquis & genuinis vestris titulis & dignitatibus per manus acceptis, vtq; tanquam Imperij Principes, proximè assideatis alijs Principibus, Sacri Imperij induti ac vestiti eorundem Principum in solennibus vsitato amictu, & in actibus, vbi moris est, omnibusq; & singulis honoribus, dignitatibus, prærogatiuis, exemptionibus, præeminentijs, libertatibus, Iuribus, priuilegijs, insignibus gratijs, indultis Regalibus, & alijs quibuscunq; in iudicio, & extra, in omnibus statutis, rebus, & causis, tàm spiritualibus, quàm temporalibus, Ecclesiasticis & prophanis sessionibus, & alias vbiq; & in locis omnibus gaudere, vti, ac frui, debeatis ac possitis, quibus alij Nostri, ac Sacr. Rom. Imp. Principes, per idem Romanum Imperium, & vbiq; locorum, & Terrarum, in dandis & recipiendis Iuribus, conferendisq; & suscipiendis Feudis, & in alijs omnibus, ac singulis, ad Illustrem statum, & conditionem Principum spectantibus, gaudent, vtuntur,

tur, fruuntur, & potiuntur: & hactenus gauisi, vsi ac potiti sunt, quomodolibet, consuetudine vel de iure. Præfati tamen Serenissimi Regis Poloniæ iuribus, ac superioritatibus semper illæsis, & saluis. Quocirca seriò & expressè mandamus vniuersis & singulis Electoribus, alijsq; Sacri Rom. Imp. Principibus, Ecclesiasticis & sæcularibus, Archiepiscopis, Episcopis, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Militibus, Nobilibus, & Ignobilibus, Clientibus, & Capitaneis, Vicedominis, Præfectis, Magistratibus, Procuratoribus, Officialibus, Quæstoribus, Ciuium Magistris, Iudicibus, Consulibus, Heroaldis, Caduceatoribus, Ciuibus, Municipijs, & omnibus deniq; Nostris, & Sac. Rom. Imperij subditis, & fidelibus dilectis, cuiuscunq; status, gradus, ordinis, dignitatis, aut præeminentiæ existant; vt Te supradictum Illustrem GEORGIVM OSSOLINIVM Comitem in Tęnczyn, dictosq; Tuos hæredes, & descendentes legitimos, in infinitum, ex hoc tempore in futurum ac perpetuo, pro Principibus Imperij reputent, & honorent: Vosq; Principes Imperij nominent, dictisq; Priuilegijs, Iuribus, Insignibus, Regalibus, præeminentijs, Exemptionibus, prærogatiuis, gratijs, & indultis, liberè, pacificè, & sine omni impedimento ac molestatione, gaudere, vti, frui, & potiri sinant, nec aliquo pacto, in ijs impediant, seu perturbent, sed potiùs tueantur, manuteneant atq; defendant, neque contrarium faciant, fieriuè quouis modo permittant. Quatenus Nostram, & Sacri Imperij indignationem grauissimam, & Quingentar. Marcar. auri puri mulctam, pro dimidia Imperiali fisco seu ærario Nostro, pro reliqua verò parte iniuriam passi, aut passorum vsibus, toties quoties contrauentum fuerit, omni spe veniæ sublatâ, applicandam, euitare voluerint. Quod hocce diplomate Nostro Imperiali manu propria subscripto, & Bullæ Nostræ Cæsareæ, appensione munito testatum voluimus. Datum in Ciuitate Nostra Viennæ, die 20. mensis Ianuarij. Anno Domini 1634. Regnorum Nostrorum Romani 15. Hungarici 16. Bohemici verò 17. FERDINANDVS.

Anselmus Casimirus
Archiepiscopus Moguntinus.
Vt PH. à Stralendorff. mpp.

Et quoniam tàm illustris viri dignitas, quam Sac. Rom. Ecclesia, & Imperator. S. August. extulerunt, & Familiæ quam illi magnis encomiis & singulari omine adornarunt, omnibus honori & admirationi est: Ideo alij gratitudinis ergo sui debitum reddiderunt honorem, alij plurimis laudibus virum honorarunt, inter cæteros Academicus Crac: de illo tale in lucem edidit elogium.

Sarmaticos inter Proceres dignissime Princeps,
Atq; Ossolinij Pompa Ducalis agri.
Et Regi incolumen qui Te, Tuaq; omnia fundit,
Et pace & bello maxime Gentis amor.
O quàm Te memorem? Tibi vel quæ Encomia dicant?
Quam tenues Musas in Tua gesta fero?
Omnis doctrinæ, & cuiusq; idiomatis auspex
Et Fama es: Famam hinc totius Orbis habes.
Quis timeat cætus, formidet & hostica tela.
Ascia est, hæc nobis tuta habitacla struit.
Ascia, Sarmatiæ tutus quâq; integer orbis,
Possit & amissum mundo aparire decus.
Per hanc nil poterit terræ nocuisse paternæ,
Per hanc antiquius Gens Tua nomen habet.
Stemma Tibi hoc decori est; ornat Te Sanguinis Ordo,
A quo & Cæsareum vertice germen habes.

Et vali-

Et validos artus, & maiestate tremendos
Herois vultus, Regia cuncta putes.
Congrua forma viro, facundia digna Stratego:
In summâ, quicquid dixero nihil sat erit.
Quiq; idem vario rerum limatus ab vsu,
Dux, Princeps, Miles, consilio, arte, manu.
Perge ergo Tua vota & spes implere Tuorum,
Successus stupeat Lechus vt ipse Tuos.

Et Pater Albertus Piglowski Societatis IESV in suo Centenario.

GEORGIVS OSSOLINSKI.

Naturæ hunc decus
Iure dixeris
Experta in eo, quidquid patuit:
Claritudo, eloquentia, prudentia summa.
Tam bonam matrem optimus filius
Augustissimâ virtute perfecit.
Illam prompturus Orbi, Orbis theatrum habuit
Dignus Romanâ luce
Qui latere nesciret in Patria
Pro FERDINANDO Tertio Legatus Ratisbonam
Et Imperatoribus imperia deposcere.
Et ad CHRISTI Vicarij pedes.
Regum coronas deponere se scire probauit.
Tantam magnitudinem
Insigni humanitate decorauit.
Minimæ Societatis IESV Mecænas maximus
Eam dotauit Bidgostiæ,

Et quia tanto viro ætatem consumere sine sacramento matrimonij nedum fatale, sed etiam vitium Atheistarum esset, placuit in honorem Maiestatis Diuinæ & Familiæ procreationem cum Isabella de Zurow Nicolai Danilowicz Thesaurarij Regni filia iuramenta coniugij stabilire, & suscepit magnæ spei desideratam prolem, Franciscum Capitaneum Bidgostień. & Lubacouień. & tres filias, quarum maior natu Helena Tecla, Alexandro Lubomirski Comiti in Wisnicz Capitaneo Sendomirień. & Zatorień. Serenissimæ Reginæ Pocillatori nupta est, aliæ verò duæ Anna Teressia, & Vrsula Brigitta, adhuc dum innuptæ sponsæ tamen: Illa Sigismundo S. R. Imp. Comiti à Donhoff Sokalień. & Boleslauień. Hæc Samueli Kalinowski Domino in Vsiatyn Bracłauień. Lityneń. Lubacouień. Gubernatoribus destinatæ. Quibus illud Orphei & Temoclis apud Stob. serm. 79. ad conseruandam perennem Familiæ lineam ceu quoddam antidotum offerro:

Iuppiter inspicit illos qui colunt iura parentum
Et qui negligunt præ animi imprudentia
At illis quidem benignus & mitis bona largitur,
His verò infensus indignatur per furias.
Sunt enim vehementes in terra parentum furiæ.
Qui ergo patrem timet ac reueretur,
Hic in bonum ciuem euadet procul dubio
Et hostibus incommodare poterit.

Zegotij

Zegotij *in Cracouień. Palat. magnæ antiquitatis & magni nominis viri, quorum posteritas quia in tempora & tempora perdurat, iam vltra quingentos annos Zegotorum nomen scripta & Historiæ circumferunt. Anno* 1242. *Conrado Masouiæ oppugnante Sendomiriam & Cracouiam, eò quòd in Principem non ille sed Boleslaus Caluus Henrici occisi à Tartaris filius electus esset, Zegota Toporeus fauens Conrado legitur.* Bielsc. fol. 169. Cromer. fol. 146.

Zegota Toporeus Cracouień. Palat. armorum Topor sub Leschone nigro exercituum Præses vnà cum Ianusio Palat. Sendomirień. armorum Ianina in bello cum Lituanis Anno 1283. Crom. fol. 174. 176.

Zegota de Morauica Toporeus Vexillifer Cracouień. in bello contra Cruciferos & Pruthenos Lokietconis Regis victorioso occubuit Anno 1331. *in die S. Stanislai, ait* Bielsc. Cromer. *Castell. Cracouień. nominat. Dicit autem quod tunc cæsa fuerunt* 20 *millia Cruciferûm, ex nostris autem* 30. *vel* 50. *personæ.*

Zegota cum Otta vterq; Toporei Episcopum Paulum captiuauerunt, & in Syradiam deduxerunt, Anno 1271. *Sed hi mutatione armorum à Toporeis ipsis puniti. Transierunt postmodum in Opoliensem Ducatum, atque ibi domicilia sua constituerunt.* Dlugoss. sub eodem anno. *Et inde campus diuersus à sanguineo in Toporis habet ortum in Sendomirień. & Cracouień. Palatinatibus, vnde illi venditis possessionibus recesserant.*

Zegota seu Szegota Vexillifer Nouogrodensis Tribunus Cracouiensis præsens ad diuisionem bonorum per Spitkonem Palat. & Capitaneum Cracouień. factam inter Zaklikam Cancell. Aulæ Regalis Regni Poloniæ ab vna, & inter Spitkonem Pincernam Sendomirień. atq; filium eius Gregorium ab altera Anno 1396. *Tenent hoc priuilegium D. Petrus Zaklika & eius Successores. Modernis temporibus germani fratres Zegothij de Podstole, in Siradień. Palatinatu. Stanislaus, Ioannes, Albertus, Paulus, & Adamus. Patrueles autem horum fratres notant familiam suam à Milakow & à vulgo vocantur Milakowscij. Christophorus, Stephanus, & Stanislaus. Ex his Zegotijs aliqui transierunt in Volhyniam. Militando namq; in confinibus, tandem sibi elegerunt & constituerunt domicilia in Volhinia. Ab vno illorum erat miles, postmodum factus religiosus S. Dominici Nicolaus extitit proficuus in Ordine, qui in Kodak prima fundatione tàm Oppidi, quàm propugnaculi Regni à Turcis & Tartaris fundatis per Sereniss. VLADISLAVM IV. & Rempub. Ecclesiæ quoq; & Ordinis Præd. erat primus Vicarius atq; ibidem quiescit Germanus suus miles Hieronymus cum Klesczowski & alijs in varijs expeditionibus in Prussia, contra Tartaros & Cosacos.*

Pileccij, *hæredes in Iáblonna Toporei descendunt ab Andrea Palatino Crac: filio Zegotæ Palat. item Crac: qui cognominatus fuit Comes de Pilcá, & inde ab eo descendentes denominati fuerunt Pileccij. Hunc Andream Acta Terræ Crac: in Anno* 1335. *referunt, & priuilegium Monasterij Andreouień: in hac verba:* Præsentibus his testibus Iascone de Melstyn Castell. Crac: Andrea de Pilca

Palat.

Palat. ibidem, Ioanne de Számotuły Cancellario Regni, Krzywosądone Succamer. Crac: & alijs multis fide dignis Anno 1336. *Datum per manus Zbignei Præpositi & Cancell. Crac: tempore Casimiri Magni, is erecto Xenodochio S. Spiritus certas villas inscripsit, vt pote Krowodrza, & alia in tractu Pilecensi. Reliquit filios Ianusium Castell. Sendomir. & Martinum Castell. Zawichosten. & Sandiuogium Pincernam Cracouiensem.*

Otto Comes in Pilcá Palat. Sendomir. filius Zegotæ Palat. Crac. vnà cum Arce dicta Smolen hæres, filiam suam Helisabetham quam vnicam tantum habuit, Vincentio Granouio de armis Leliwá Generali maioris Poloniæ desponsante, Melstinio Castell. Crac. in matrimonium contulit Anno 1340. Dlugoſ. Tomo 2. Bielſc. lib. 2. de hoc Cromerus lib: 12. Anno 1349. ita ſcribit: *Ottonem Pilecium gente Toporum Palatinum & Præfectum Sandomir. &c. Idem eundem Prædislai Goluchouij successorem in Præfecturam Maioris Poloniæ commemorat. Homo splendidus & liberalis, vt quemq; de nobilitate factiosissimum, & sibi maximè aduersarium esse nouerat, ita os eius comitate & munificentia sua primùm obstruxit, sic aliquanto pacatiùs deinde imperium eius ferri cæptum. Hoc munere postea Generalis Administrationis cessit Sandiuogio de Subin fratri suo patrueli, qui in Maiori Polonia plurimas tenebat possessiones. Eiusdem Ottonis meminit* Dlugoſ. Tomo 2. Anno 1376. *inter septem vexilla Topororum. Hic in templo Sanctissimæ Trinitatis Cracouiæ, requiescit vnà cum Andrea Palat. Crac. fratre suo, relicta fundatione notabili, & cantato Sacro quotidiano, vt Conuentus Cracouiensis declarat.*

Helisabeth filia Ottonis memorata, Granouioq; in matrimonium collocata, vidua derelicta vti ad summa quæque è tantis Parentibus nata & educata, tandem fit postea Regina Pol. Vladislai Iagellonis consors, & ab Ioanne Rzeſsouio Archiepiscopo Leopolień. in Conuentu Generali Crac: coronata, Anno 1416. Dlugoſ. Tomo 2. *Hæc Filio suo Vincentio Granouio de stemmate Leliwá, impetrauerat à Rege, vt Comitis titulo de Pilcá ex maternis bonis sibi assumpto frueretur. Sed quoniam multi Senatorum huic petitioni eius instantibus Toporiis erant contrarij, quapropter Comitatus eius per Albertum Iástrzębiec Episcopum Crac. & Cancell. Regni, infectus & abrogatus fuit.* Dlugoſ. Tomo 2. Miechouita lib: 4. *Attamen occasione bonorum Pilcá per Helisabetham memoratam de Gente Topororum in Familiam Granouiorum importatorum, cæperunt ijdem Granouij assumere nomen & titulum Pileciorum, respectu bonorum Pilcá, cùm non essent verè de gente Pileccij sed Granouij. Noui enim Pileccij stemmate Leliwá pro armis vtebantur ex Granouiis. Pilcá autem & hæredes eius antiqui Starza, alias Topor arma gessére.* Bielſcius lib: 2. & 3. *Hæc Pilcam & alia plurima bona in Palat. Crac. sita in Familiam Leliuarum transportauit, in Regio sepulchro est funerata, in Arce Crac. in Capella Mansionariorum, quæ nunc Stephani Regis nuncupatur Anno* 1419. Miech. lib: 4.

Ianusius de Pilca Castell. Sendomir. hæres in Iáblonna, Andreæ Palatini Crac. filius.

filius. Ottonis Palatini & Præfecti Sandomir. germanus nepos. Is præsens aderat ad confirmanda priuilegia Monasterij Sandomir tempore Casimiri Magni, cum Martino Castellano Zauichosten. fratre suo, qui in eodem quoque priuilegio commemoratur in hæc verba: Præsentibus Venerabilibus, ac Generosis viris, Ottone de Pilcá Palatino Sandomir. Ianusio nepote illius ex fratre Castell. Sandomir. hærede in Iáblonna, Martino Castell. Záwichostensi, hærede de Iáblonna, nec non alijs fide dignis Anno 1368. Datum per manus Domini Ioannis de Czarnkow Vicecancell. R. P. scriptum autem per Ioannem Canonicum Plocensem Notarium Aulæ Nostræ Regalis.

Sendiuogius de Pilcá Pincerna Crac. hæres de Iáblonna Andreæ filius tertius. Cuius priuilegium Monasterij Sandomir. meminit his verbis: Præsentibus Venerabilibus, ac Generosis Dño Sandiuogio de Subin, Capit. Crac. D. Sandiuogio nepote eius ex fratre, hærede de Iáblonna Pincerna Cracou: nec non alijs fide dignis Anno 1371. *Tempore Ludouici Poloniæ & Vngariæ Regis.*

Ioannes de Pilcá Castell. Sandomir. Ianusij filius, hæres in Iáblonna. Hic in Palat. Syrad. cum circumuicinis possessionibus, accepit in sortem Korytno in A. 1397.

Koryćinscij *in Palat. Cracouień. familia, consiliis fortis, militiæ flore vernantissima, singulari pietate fulgens, ac ardenti amore in Deum feruens, & sunt propriè successiores Pilecciorum descendentes à modo dicto Ioanne de Pilcá Castell. Sendomir. qui quia prædictum Korytno præ cæteris ad inhabitandum sibi delegerat à vicinis suis primus Koryćinski est dictus, vt Acta Terræ Siradien. & Priuilegia in Domo Koryćinsciorum referunt, & ab eo descendentes vsq; modo vocantur Koryćinscij. Hic Ioannes de Pilcá Castell. Sendom. cum Catharina filia Ioannis de Lezenice, Palat. Masouiæ de armis Nałęcz. reliquit filios Thomam, Matthiam, Iacobum & Ioannem.*

Thomas Koryćinski, habuit filios Nicolaum & Andream, Ex his Nicolaus totus Marti deditus, ad confinia Regni (vbi militaris exercitij, atq; meritorum in Rempub. campus sanguine & gladio renunciatur) sese contulit, atque collectis trophæis domicilia quoq; in Pocutia primis cum bellatoribus contracta consanguinitate constituit. Habuit consortem primam Podphilipscij filiam, ex qua susceperat Florianum, alteram Potoccij Generalis Podoliæ Capit: Cameneceń. filiam, ex hac suscepit Iacobum eximium bellatorem, qui in Moschouia maximam deduxit lauream, reliquit & filiam idem Nicolaus. Andreas verò alter filius Thomæ, reliquit filios tres & filias duas, Albertum Vexilliferum Halicień. qui in Podolia contra Tartaros & Moldauos pugnando, clarum Familiæ illustrauit nomen. Pocutiensis ora in posteritate quoque ipsius famam celebrem venerata fuit. Stanislaum Aulicum Reginæ Isabellæ, qui dum conceptum animum pugnandi pro Patria Domino consecrasset, fortiter & strenuè cum hostibus Fidei Tartaris dimicauit, plurimos in captiuitatem excurrendo ad campos Tartaricos deduxit hostes, sed cùm obrutus à multitudine, postmodum

victor

victor hostium succumbit captus, cuius auulsum caput in barbaricam terram deportarunt, & Nicolaum, hic excursione Valachica in Podoliam nocte obsessus occisusq; fuit.

Matthias hæres in Korytno, & Iacobus, filij Ioannis steriles decesserunt.

Ioannes Koryčinski Castell. Syradień. spectatæ virtutis, & ad negotia Patriæ eximiè dispositus vir, reliquit filium Ianussium Castell. Zauichost. cum Barbara de Szydłowiec Stanislai Castell. Zarnouiensis filia.

Ianussius Koryčinski Castell. Zauichost. Capit. Brzeznicen. Hic prudentia in rebus Patriæ, animi corporisq; fortitudine in bello hostibus terribilis Præfectus copiarum in Podolia, Lithuania, & Prussia per annos quinquaginta, ciuibus verò Regni, ac Principi honorandus extitit. Reliquit Filios cum Dorothea Málecka Capit. Rauensis filia, de armis Ielitá, Albertum & Nicolaum.

Albertus Koryčinski Palat. Lancicien. Przedeceń. Soleceń. Kłodauiensisq; Capit. Ianusij filius primus. Hic quantæ æstimationis, virtutis, meritorum apud Principes & Reges fuerit, ipsa priuilegia, & collati honores sole clarius testantur. Eius merita literæ Sigismundi I. ad recuperandam arcem Solecensem cum attinentibus villis à Christophoro Sobek datæ Anno 1544. denunciant. Is in Przedec Arcem è fundamentis extruxit. Extant in domo Koryčinsciorum hac de re Priuilegia, vixit Annis 58. Obijt Anno 1555. Hic cum Petronella Komorowska de stemmate Korczak, Capit. Lancicień. filia, reliquit filias hæredes. Barbaram Kázánowscij de armis Grzymálá consortem, quæ progenuit Nicolaum Rothmag. Sereniss. Regis optimè meritum in castris, & quibusuis expeditionibus Regni. Martinum Palat. Podoliæ, Ducem militiæ Regni Campestrem, Przedborsceń. Tlumacen. Nizinen. Bohustáuiensemq; Capit. Hieronymum Vexilliferum Sandomir. Hæc eadem Kázánowska cum alio marito Spitkone Załusio, Succamerario Rauensi, Laurentium Załuski Dapiferum Rauensem, & duas filias reliquit, Annam Vchanscio Palatinidæ Plocensi Przelaicensi, Daugosten. Capit. Incisori Reginæ Annæ, Petronellam Pieniażek, Pocillatoris Terræ Crac. & Capitanei Neosorień. consortem, Catharinam Ioannis Mossynski Vexill. Syrad. consortem, Zusannam Matthiæ Załuski, quæ quidem filiæ in diuersas familias transtulerunt, cum Korytno bona Koryčinsciorum.

Nicolaus Koryčinski Castell. Zauichosten. Ianussij filius tertius, contra Turcas in Vngaria ductor suæ legionis æquè formidabilis, ac stragibus magnis, ijsque crebris editis ad posteritatem commemorabilis, vir cui temporibus suis vix par ad optima belli pacisq; meditanda & consulenda, in Patria repertus fuit. Huic in coniugem obuenit Barbara Olesnicka de armis & Familia Dembno, quæ fuit vidua relicta post Pilecium defunctum, Lublinen. Parcouien. Capit. de armis Leliwá, cum hac Præfecturam Pauonien. obtinuit, vixit Annis 63. Obijt Anno 1568. reliquit filios; Nicolaum, Andream, & Ioannem, & filiam Annam, Alberti Giebułtowski Stephani Regis & Sigismundi III. Secretarij, viri in negotijs Reipub. optimè versati consortem.

Nicolaus Koryćinski, Palat. Lancicien. ex fratre nepos, Nicolai 1. primus filius. Hic religionis amore, & meritis in Patriam nemini fuerat secundus, omnibus acceptus, nulli molestus, iudicio & consilio in negotiis Reipub. pollens, omnibus licet honoribus aptus, nullam tamen vnquam voluit suscipere dignitatem, missasq; vltro oblatasq; constanter aspernatus, præsertim Thesaurarij Regni officium, dignusq; potius videri quàm illis potiri maluit, licet tamen procul à limine honorum esse vellet, vltrò à Regibus ad maxima negotia vocabatur. Augusti & Stephani Regum Aulicus, in stylo, consilio, vita, moribus, grauissimus, & nouitatum omnium Osor acerrimus, Is ex Prowánowná Barbara de armis Columna, Troiani Prouannæ Capit. Bendzinen. filia, reliquit filios Christophorum, Andream, Nicolaum, & filias duas, de quibus inferius. Ipse plenus dierum, magno funere & luctu filiorum & amicorum, excessit A. 1615. Ætatis suæ 73.

Andreas hæres in Vdorz, reliquit filias. Ioannes verò sterilis decessit.

Christophorus Koryćinski, Castellanus Woynicen. Gnieucouien. &c. Capit. Magni Legati multoties sustinuit officium, vti ad Ioachimum Fridericum Electorem Brandeburgensem, & Christianum Electorem Saxoniæ Archiduces Austriæ. Sed & ad Matthiam Regem Vngariæ, ac Imperatorem Romanorum, demum ad Regem Hispaniæ Philippum III. idq; in magnis & arduis Reipub. negotiis, quas omnes legationes ita sustinuit, vt esset legatis etiam exteris, absolutissimum prudentissimi legati exemplar. In quibus obeundis actionibus etiam sumptui proprio non pepercit. Imberbis prope adhuc tumultuante Patria, & in arma ciuilia rapta sub Sandomiriensi Conuentu, ad factionem aduersam Regi cum legatione missus Anno 1606. tanta orationis grauitate, & verborum delectu non vulgari vsus est, vt renuentium primum, deinde in verba eius intentorum, in seriam meditationem consilij sanioris, animos omnium componeret, & in admirationem sui conuerteret, alioq; quam collimabant eorum consilia deflecteret, in magnisq; Familiæ, & arduis negotiis more maiorum ipsius staretur consilio & iudicio. Hic talis tantusq; vir obijt Anno 1636. Corpus depositum in Aluerno PP. Bernardinorum Monasterio, Iudicis expectat vltimam sententiam, cuius Monasterij dum viueret, erat ipse in propriis bonis hæreditariis fundator. Hic ex Anna Chlewicka de Domo Odroważ reliquit filium Ioannem Gnieukouien. Capit. magnæ expectationis post tantum parentem filium, linguarumq; exercitio variarum gentium imbutum. Et Annam filiam nuptam post fata parentis Zbigneo Olesnicki, nepoti ex sorore germana, Illustr. D. Lubomirski Palatini Crac. Opocznen. &c. Capit. de armis Dembno, sunt & aliæ minorennes filiæ.

Andreas Korycinski Castell. Vislicensis Nicolai filius secundus. Hic iteratis vicibus Iudicis Tribunalitij & Legati sustinuit officium. Morum suauitate & candore conciuibus & vicinis notissimus, veritatis amantissimus, quare & munerum contemptor, qua in re extant eius singularia exempla dum publico

calculo

calculo applicaretur. Hic duxit in Coniugem Vrſulam Tyminſka de Iáśiennica hæredem de Domo Nałecz, habuitq́ cum ea filios tres. Primum Alexandrum Aulicum Cubicularium S.R.M. VLADISLAI IV. Hic primò in Aula Cæſarea FERDINANDI II. *ætate exoriente iecit morum eruditionis fundamenta. Deinde in Expeditionibus, Moſchouitica, Pruſſica, Turcica, in Martis negotia flexus, ſumptibus non vulgaribus, Patriæ, animi magnitudinem eſt conteſtatus in Annis* 1634. & 1635. *Vbi propè valetudine amiſſa, vxorem duxit Duciſſam Solomnecenſem Caſtellanam Smolenſcenſem. Vſcborium, qui ad hæc vſq́ tempora in exteris nationibus peregrinatur.* Boguslaum Iuuenem *ſtudijs incumbentem magnæq́ dum matuerit indolis. Sunt & filiæ è quibus* Helizabeth *deſponſata Christo in Sendomirienſi Monialium Monaſterio.*

Nicolaus Korycinſki Caſtell. Sadecenſis Oycouień. &c. Capitaneus. Nicolai filius tertius. Hic ab anno vigeſimo, naturæ ipſius motu ductuq́ ad Reipub. negotia animum ſerium & integrum adiecit. Nec deerat digna tantis negotijs & vox & facies, & morum grauitati cum ſuauitate mixtorum temperies, conuerſationi continuæ, & rebus gerendis aptiſſima, & rationi permixti accommulatili affectus: ita vt ipſum natura ad publicas rationes formaſſe videretur: tantaq́ rationum pro parte affirmante vel negante copia, vt dum aliquid ab eo diceretur, intenta ora animoſque flexanimus Orator eo quo vellet deduceret. In expeditionibus publicis, ne & Togæ & Sago deeſſe videretur ſumptibus maximis non parcebat, vt patriæ hos, ſed etſi neceſſe eſſet, & vitam ipſam profunderet. Sub Chocimum primum in expeditione contra Oſmanum, nec non in alijs expeditionibus præſertim Leopolienſi. Sed maximè Electionis tempore, vt ſuum animum futuro Principi teſtaretur, quare in ſplendore & apparatu equeſtri pedeſtriq́, inter primos primarioſq́ ſingulariter enituit: legationibus continuo functus in Conuentibus priuatis in Proſſouicijs, quibus ſæpè cum Marſalci dignitate & præfuit & profuit, & publicis Varſauienſibus Comitijs ſingulari dexteritate verſabatur. Vbi & calculo publico propè continuo admotus, & Oratorijs à publica Nobilitatis Corona functionibus ardua negotia perplexaque pro parte Reipub. vel diſcuſſit, vel legibus illuſtrauit. Adeo vt tota eius vita propè ab annis viginti nihil eſſet niſi continua legum formandarum & corrigendarum ratio. Vnde & ipſi debemus monetam prouentumq́ monetarium à Rege Sigiſmundo III. Reipub. donatum & Academiæ ſui negotij promotionem, aliaq́ abſque inuidia ſcribenda ac legenda. Reuiſiones bonorum publicorum. Deputati officium Radomiam, Rauamq́. Legati munus quod acta legationis teſtantur. A Rege VLADISLAO qui Marti per fortunæ fauonios pacem raro in Anteceſſoribus exemplo conciliauit, nunc nobis feliciſſimè imperante, vti Regalis felicitatis & faſtigij candidato ad Senatum Equeſtremq́ Legatum Nuncius magna inter nomina, pro impetranda Principi ſuo corona. Ruinam Oycouienſis Caſtri magno ſumptu reſtaurauit. Sepultuſque in ſepulchrali ad Diuum Stephanum hæreditario Cracouiæ.

couiæ. Obijt Anno 1637. Is reliquit è Barbara Pukarzowska de armis Sreniawá Fœmina lectissima filios, Nicolaum & Stephanum, & filiam vnam.

Nicolaus Koryçinski Capit. Oycouień. Aulicus Cubicularius S.R.M. VLADISLAI IV. qui in exteris nationibus in Belgica militia Martis vacabat per aliquot annos exercitio. Sub tempus Interregni & Electionis, paterno sumptu leuioris armaturæ Equitibus fuit Præfectus. Nunc parentis vestigijs insistens qua liberalitate, qua aliis virtutibus in verum ciuem Patriæ assurgit. Duxit in vxorem Helisabetham de Kowalowy de armis Rádwan, fœminam moribus lectissimis, è qua tulit spem Familiæ proximam. Nicolaum, Casimirum.

Stephanus Koryćinski, Dapifer Crac: Nicolai filius secundus. Qui in exteris nationibus linguarum literarumq; eruditioni opera data, vbi in Patriam redijt, paternis cogitationibus animum adiecit, duxitq; in vxorem Petronellam Gembicka Palatini Lanciciensis filiam, de armis Nałęcz. Ex filiabus vnica Barbara nupsit Ioanni Adamo de Smigrod Stádnicki Pocillatoris Palatinatus Crac: filio Castellani Præmisliensis, viro magnæ spei, & de Repub. optimè qua in Comitijs qua in Iudicijs merito. Porro Amita horum soror verò prima Christophori, Andreæ & Nicolai fuit, Regina in matrimonium locata Georgio Grodzinski de armis Kussábá Golebiensi Capitaneo. Secunda verò Sophia nupsit Adriano Broniewski de Dambrowicá, Magno Procuratori Arcis Crac. vtraq; fœmina raræ prudentiæ, magnæ pudicitiæ, maximæ sanctitatis.

Iacobum Koryćinski constitutiones in Anno 1607. commemorant, qui per Annos 50. Rothmagistri officium strenuè gerens, obtinuit pro meritis bona Regalia Zukow, laudo publico ad Annos quinquaginta.

Ioannes Castell. Osuiecimen reliquit cum Tarkowiecka & Męcinska filios, Petrum Cracouien. Louicen. Pultouien. Canonicum, Præpositum Syradiensem. Nicolaum, qui in Maiori Polonia accepit in sortem bona sua. Stanislaum Pincernam Crac. hæredem in Zarki. Samuelem Aulicum S. R. M. Alexandrum Vexilliferum Crac. cui nupsit Sophia Zborowska Alexandri Zborowski, viri insignis & de Republica bene meriti filia. Albertum Canonicum Crac. Præpositum Zarecen. & Ruscensem. Maximilianum virum bellicosum, cohortis Illustrissimi Thomæ Zamoscij, R. P. Cancellarij ductorem & directorem strenuum. Romanum, qui in militia versatur, & nunc sub Illustr. D. Stanislao Koniecpolski, Castellano Cracouiensi Supremo Exercituum Duce stipendia meretur.

Zaklicij Antiqua Familia à posteris Sieciechorum descendens in lineam Ottonum, à quorum germano vt ex grauissimis Regni Historicis apertè habetur, Familiæ duæ Zaklikorum & Tarlonum meritis, titulis, & præmijs clarissimæ progenitæ & propagatæ fuerunt.

Zakliká ex lumbis germani Ottonis de Sczekarzowice viri potentis in Regno armis, viribus, & possessionibus emanauit. Cromer. & Dlugoss. ante ipsum, sub Anno 1351. clarè de hoc referunt dicendo: Ottonis de Toporcorum Familia,

Rex

Rex factus Iagello, bona Sczekarzowice procerum precibus exoratus, Zaklice Tarloni Ottonis Nepoti reddidisse. Hinc cum antiquitate harum duarum Familiarum considerandum venit, eandem esse Familiam Zaklikorum & Tarlonum & vnam ex alia processisse. Successu autem temporis Zaklikorum Familia à diuersis bonis adnotarunt Familiam, nempè à Sczekarzowice Bielsc. fol. 231. *à Czyzow, à Miedzygorze, à Zakliczyn in Sendomiriensi terra, à Woysławice, &c.*

Petrus *Neorius filius Ottonis, Palat. Sendomirień. qui Casimiri Regis Poloniæ priuilegium pro Plazijs datum Anno* 1366. *vt supra posuimus subscripsit, vt testis præsens cum alijs. Huic filio Ioanni, Casimirus Magnus ob præclara merita & fideles conatus in Senatu & Patria bona Miedzygorze* 1370. *contulerat in æuiternum ius & dominium.* Dlugossus, Bielscius fol. 238. *Reliquit filium Ioannem, quem Palatinum fuisse Sendomiriensem* Paproc. in 2. Opere ponit. *Obseruandum hic de Familia Zaklikorum erit, quod hoc nomen Zaklika, licet ante fuerat nomen proprium, sicut ista nomina quoque Przedbor, Iordan, Włodek, Troian, &c. Vnde Zakliká Abdák apud* Bielsc. folio 295. *Zaklikam, Korzekuiccium; attamen in cognomen nobilitatis in bello ad Coronouiam armorum Serokomlia, habet* Dlugoss. & Biels. fol. 307. *iam tractum ab antiquo fuerat. Quapropter dum in Historia Cromer. legitur, Zaklice Tarloni bona Sczekarzowice concessa, erit sensus, Nobili Zaklice Tarloni nuncupato concessa fuisse. Hinc accessorium cognomen ad Zaklikas Tarlonum processisse, ex origine perquirere deductionem necessum erit. Et inde difficile discernere in Historijs & coniunctis nominibus Zaklika & Tarło, de quo sermo fuerit.*

Ioannes *Zakliká Neorij Petri Palat. Sendomirień. filius, maiorum suorum obseruator in virtute & fortitudine acerrimus, post specialem familiæ actibus suis ornatum Castell. Cracouień. Administrator Cracouień. Sendomirień. Russiæ Palatinatuum, vinculo coniugij adstrictus, duas propagines fortuna & fortitudine celsas emisit seculo, Nicolaum & Ioannem.*

Nicolaus I. *Ioannis Palat. Sendomir. filius. Tanta hic processit magnificentia meritorum in patria, vt titulis & æquaret maiores & superaret. Nam præter alios titulos in Regno amplissimos Cancellarij Regni honoratus authoritate. Patet ex decreto Spitkonis Palat. & Capit. Cracouień. Vbi bona diuisit cum Zakliká Cancell. Regni & Pincerna Sendomirień. Spitkone & Gregorio filio eius,* 1396.

Ioannes *alter filius Ioannis Palat. Sendomirien. & ipse Palatinus. Hic nedum altis virtutibus & fortitudinis merito illustrauit Domum Zaklikorum, sed etiã ob matrimonij iuramentum, induxit in familiam ingentes possessiones, ob quas à plurimis nouum quoq; retulit cognomen. Cùm enim in consortium suscepisset Castellani Cracouiensis de Czyzow Liganzæ filiam Administratoris Terrarum Cracouien. Sendomirien. Lublinen. & Russiæ, Czyzowski appellatus fuit.*

Quantus

Quantus hic vir fuerit in Regno & Republica, ipsa consanguinitas contracta cum filia tanti viri indicat. Castell. Cracouiensis fuit. Reliquit filios Ioannem, & vt Cracouiæ Epitaph. dicit 1415. & Iacobum de Czyzow Zaklikam. Qui redditis patriæ claris obsequijs in castris, in Senatu prout decebat tantum virum magnis ex Parentibus natum, cum filia Castell. Crac. Warss. armorum Ráwicz contracto fœdere coniugali, reliquit Patriæ Hieronymum.

Hieronymus Iacobi hæres in Woysláwice, qui tantum nomen reliquit in Podolia, hæroicis factis comparatum, vt post multoties cæsos Tartaros cantum & carmina laudis, vulgus de illo occinuisset. Tantæ verò probitatis fuit, vt collatum sibi Palatinatum Sendomiriensem a Sigismundo Rege 1507. recipere noluerit dicens: Tractam ætatem pluribus incommodis in bello hostili & castris, quieti dandam in extremo hoc vitæ decursu constitui. *Tenuit matrimonij vinculum cum Sieninska Anna Castell. Camenecen. filia sorore Archiep. Leopol. Reliquit filium Stanislaum & duas filias, Annam Koniecpolscij Castell. Kosperscen. consortem, & alteram Tęczynscij Castell. tunc Polaniecen. postmodum Crac. qui Andreæ Palat. Crac. & Ioannis Castell. Woynicien. erat progenitor.*

Stanislaus filius Hieronymi de Czyżow Castell. Polaniecen: grauis, prudens, & constans in negotijs Reipub. Senator. Et quod maximi nominis rem ipse peperit est. Veritas, quam etiam Principi commendabat, ex Dorothea de Miechow armorum Ráwicz, suscepit Sigismundum, Nicolaum, Stanislaum, & Hieron.

Sigismundus 1. *filius Stanislai Castell. Belzensis. Hic multorum hominum vidit mores & vrbes cùm Germaniam, Galliam, Italiam peragrasset, pluribusq; annis ibidem literas, dexteritatem, fortitudinem collegisset. Redijt demùm in Patriam, & auidus meritorum in Hungariam ad filium Regis Ioannem discessit, & militarem aulicamq; aliquot annis continuauit, in Patria demùm Regis August. miles & Aulicus, ordinatum in successibus morem per Comitia & Nuncia ad Ordines Regni obseruauit, donec in Senatoriam per Polanecen. Castellaniam fuisset adnumeratus, ex Anna Koniecpolska Capit. Vielunensis filia reliquerat prolem, sed minorennes decesserunt. Obijt Castell. Belzensis.*

Iacobus Zakliká, à quo ipsi Zaklicæ recta linea moderni procedunt ex Choćimowska armorum Okssa progenitus, & in aula Sigismundi educatus, post bellorum progressus, & Patriæ reddita obsequia, ex Szydłowiecka reliquit duos filios.

Andreas 1. *filius Iacobi, & vt dicitur Castellani Sandomiriensis, qui dum Aulæ, Castrorum, Comitiorum Regni peregit instituta, post decessum parentis bonorum diuisione cum fratre hæres in Miedzigorze, & Gerczyce in Sendomir. Palat. cum filia Marschalci Regni Capit. Krepicensis Wolski, suscepit sacramentum matrimonij, ex qua procreauit filios Stanislaum, Hieronymum, Christophorum, Ioannem, & filiam Heduigim. Quorum primi tres cum Duce Radźiuilio Palat. Vilnen. Sierotká nuncupato, plurimas expeditiones in Moschouia & ad Gedanum consummarunt, vt verò redierunt bona partita inter se scri-*

se scripto fir marunt. Stanislaus cum Lowieniecka Matthiæ filia, ex qua suscepit filios 5. filias 6. Petrus ipsius filius, qui cum Ostrorogio redderet adolescentem ætatem in multis bellicis expeditionibus etiam in Liuonia exacuit, demum in Moschouiam cum Palat. Sendomiriensi discessit, atq; ibidem post captiuitatem septem annis miles eximius extitit, vbi cum Chodkiewicz ad cuniculos è sclopeto læsus pede mutilatus fuit, continuando tamen militarem cum Michaele Comite de Tarnow ad Chocimum, & in Prussia cum Palat. Crac: à Sereniss. Sigism. III. in aliqualem meritorum recompensam florenos trecentos, ex Thesauro M. D. Lit. quotannis recepit 1613. & à Vladislao IV. Aduocatiam in Castell. Sendomir. sortitus fuit, tenuit matrimonium cum filia Stanislai Zborzynski de Zborzyny armorum Łábęć, ex qua suscepit Vladislaum & Alexandrum. Procopius frater Petri, miles egregius in Confinibus Regni, & ad Chotinum sub signis Castell. Belzensis Zoráwski obijt. Alij in iuuentute decesserunt, sorores horum Anna Málinowscij, Heduigis Iacobi Sczepanowscij consortes, Susanna sanctimonialis S. Brigittæ.

Cùm igitur lineam ex Andrea deduximus, ad alterũ fratrem Andreæ, cuius nomen ignoratur descendendum venit. Ille cum Ossolinska Pal. Sendom. Amita tenuit matrimonium, & reliquit Ioannem, Paulum, Hieronymum & Nicolaum, omnes eximios milites & graues in Moschouia ad Polociam & alibi. Ioannes cum Mieleccio miles strenuus, cum Skotnicka armorum Bogorya suscepit matrimonium, cum qua reliquit Andream, qui in aula Ducis in Ostrog, postmodum apud Cancellarium Regni Kriski educatus, miles ad Chotinum, demùm Aulicus Vladislai IV. Post decessum verò consortis primæ, ex familia Ossolinsciorum, idem Andreas cum Iugoszowska habuit Ioannem, Sigism. Paulum, Iacobum & Gabrielem. Iacobus & Paulus milites cum Sieniáwski Procopio ad Chotinum, sed Paulus in Cecora cum Zołkieuio, in captiuitatem venit vulneratus, vbi redijt, iterum miles. Sigismundus in multis expeditionibus cum Chodkiewicz. Gasiowski contra Suecos, ibidem occubuit. Gabriel corona fratrum cum Czarniecki, cum Chmielecki, cum Zołkiewski Luca in Prussia in pedibus mutilatus, remuneratus à Vladisl. IV. viuit. Nicolaus alter frater Ioannis natus ex Ossolinska, dum iuuentutem literis ornasset egregiis, vt decentius Patriæ offerre valeret obsequia, totum se & sua castris militaribus applicauit, magnas expeditiones in Liuonia & contra Tartaros confecit, in Comitiis particularibus & Regni nomen & gloriam retulit, humanus & liberalis plurimorum amorem sibi comparauit. Cum Elisabeth Czerna armorum Nowiná tenuit matrimonium, & reliquit Nicolaum, qui post mortem parentis marti & bellonæ dedit manum, & quia humanitate nullus peccat vt dicitur, quia tamen sibi plurimum nocet si nimia fuerit, multis annis in Rokoss & in Confinibus Regni præstando militarem fidem, bona à Cancellario quondam relicta, vt in priuilegio nominauimus superiùs obligauit, aliaq; Burzynscijs, Trzemesciis vendidit. Erat vir iudicij magni, vnde respectus & authoritas conseruata sibi fuerant.

rant, ex Trzemeſka Barbara armorum Gozdáwá, ex Gáłęſka nata reliquit Stanislaum & Felicianum, & breui ad meliora translatus eſt. Stanislaus 1. filius, ad ſtudia & linguæ exoticæ gratiâ Gedanum miſſus, poſt deceſſum parentis reuocatus, militarem in Caſtris elegerat, poſtmodum factus religioſus in Ordine S. Dominici, accepto nomine Hyppolyti militia ſpirituali proficit. Fælicianus 2. filius, qui poſt eruditam iuuentutis florem, liberalibus diſciplinis & perpolitis moribus in Aulis magnatum, more maiorum caſtra militaria in profectum Familiæ & ornatum domus adijt, atq; magnis bellatoribus, præcipuè Stephano Chmieleccio adiunctus, quibus expeditionibus Patriæ gratus, gloriam conſecutus fuit. Et quia virtus quæ ſola meritum maius in viro excitat, ad altiora illum promouere dignata fuit, primo Danilouicio Supremo Theſaurario Regni illum commendatum reddidit, deinde in præfectum domus & Aulicum ita diſpoſuit, vt iudicio grauem, moribus inſignem, negotijs vigilem, mecænati amabilem, conſtituerit. Altiora ille meretur, qui conſtanti fortiq; pectore in honeſto & decoro proficere intendit & conatur. Petrus & Andreas Zaklika ex Sendomir. Palat. electionem Vladislai IV. ſubſcripſerunt.

Tarlonum *Familia Illuſtriſſima ab Othone de Sczekárzowice. De hoc* Cromer. lib: 12. fol: 212. *Rex bona Sczekárzowice Othonis Zaklice Tarloni reddidit* 1354 *prima tamen origo ex Zegota per Nauogios procedit. Nauogius de Tęczyn & Sczekárzowice Palatinus Sendomirienſis, vir ætate & dignitate grandeuus, vt in Arce Ianouienſi apparet, reliquit filium Othonem. Neorius Tarło Palat. Sendomir. Zaklika Tarło miſſus à Sereniſſimo Rege & Senatoribus in Cameneciam Podoliæ ad Buczacium* 1430. *Andreas Tarło in Sczekárzowice & Bobrowniki hæres* 1470. vt Paproc. in 2. Opere Stemmatum habet. *Ioannes Palat. Sendomir. cuius filius Ioannes etiam Palat. Sendomir. conſors ipſius Ligęźianká filia Ioannis Caſtell. Crac. Gubernatoris Pol. à Sereniſſimo Rege Vladislao Iagellone inſtituti. Frater ipſius Nicolaus Cancellarius Regni ex Vexillifero Sendomir. Ioannes Inciſor Sereniſſ. Regis Sigiſmundi, eius frater Gabriel Offmagiſter Reginæ Catharinæ, Ioannes Vexillifer Send. vir militia & fortitudine clarus, Ioannes Tarło Caſtell. Radomien. Pilznen. & Lomzenſis Capit. ſubſcripſit priuilegium Podlachiæ & Kijouiæ, Ioannes Vexillifer Leopol. cui in Terra Præmislienſi Czáple bona ceſſerunt, filia ſua Heduigis conſors Sieniáwſcij Palatini Ruſſiæ, Halicien. & Colomien. Præfecti, altera filia Anna Danielouicij. Nicolaus Vexillif. Præmisl. ſubſcripſit priuilegium Kijouiæ & Podlachiæ. Adamus Tarło Vexillifer Sendomir. Hieronymus Tarło Podoliæ acerrimus defenſor, Palatinatum Sendomir. à Sereniſſ. Rege Sigiſm. oblatum honorificè reſignauit, Ioannes Tarło Vexillif. Leopol. ibidem quieſcit, Paulus Tarło Iudex Terræ Ruſſiæ Leopol. in Eccleſia Corporis Chriſti Dominicanorum quieſcit, filius eius Paulus Tarło Archiep. Leopolien. de quo* Scrobiſouius *in Archiep. Leopol. multa profert bona. Erat frater ipſius Stanislaus Sochacouien. Capit. Ioannes Carolus filius Caſtell. Vislicień. Olſtinen.*

Zwolenen.

Zwolenen. Capit. hæres in Czaple & Ianowiec, consors sua Ligęzianká, quæ demum Ducis in Korec fuit, sepultus in Ecclesia Ianouecensi, eius frater Paulus ibidem quiescit. Alexander Petrus Tarlo ex Castell. Lublinen. Palatinus, vir ingenio & marte clarus, reliquit filium eximiæ spei & decoris in Patria, Sigismundus in Szczekárzowice & Melstyn hæres, ex Castell. Sandecen. Belzensis, natus ex Ducissa in Zbáraz, frater ipsius Andreas Canonicus Crac: Præpositus Tarnou. soror illorum erat consors Ianusij Ducis in Ostrog Castell. Crac.

Plázij, *antiqua Familia Topororum & Stárykoniorum, de quibus Andreas de Tenczyn, & fratres ipsius Ioannes Owcá, & Ianusius Casimiro Pol. Regi dederunt testimonium quod verè sint Toporei, & iuremeritò priuilegiis exemptionnm à Iudice cum Tenczyniis gaudere debeant. Datum Cracouiæ* 1366. *Ioanni. Ioannis Plaza meminit priuilegium Casimiri Magni, quod confirmauit Iagello* 1428. *N. Plázá Ornetæ præsidens, cum Rádwánkowski à Magistro Prussiæ pressi.* Bielsc. sub Anno 1520. fol. 546. *Iacobus Plázá de Mstyczow* 1479. *cuius filius inquit* Papr. in 1. Opere. *Stanislaus Plázá Capit. Oycouiensis, & Burgrabius Crac. miles S. Sepulchri, qui bona fratri patrueli inscripsit, ne transirent ad lineam sexus muliebris. Ioannes Plázá Capit: Lubacouiensis, ad defensionem Crac. oræ* 50. *milites post Sigism. Augusti. interregno.* Bielsc. fol: 652. *Nuncius à Regno pro Stephano Rege, reliquit filios & filias.* 1582. *Nicolaus Plázá, cuius Epitaph. in Sieciechowice, qui obijt* 1535. *Ioannes Plázá de Mstyczow, vnionem M. D. Lit. in Comitiis Lublin.* 1569. *subscrip. Ioãnes Plázá de Mstyczow Capit. Lubacouień.* 1605. *ex Stanisl. progenitus* 1540. *Alexander Plázá Capit. Brzeżin electionem Seren. Vladisl. IV. ex Pal. Crac. subscripsit, vir maiorum suorum strenuus imitator, succedens cum virtute in merita & præmia. Et quoniam sequuntur primores, non ceu vmbræ statuas, sed ceu splendores viui, multa vobis præcari debemus. Ego quidem sic ad Arma:*

> Acriter hinc olim Proaui certare solebant,
>
> Pro Patria hostiles nec timuere minas.
>
> Vos igitur clari toga belloque potentes,
>
> Viuite, Mars vires, ars animumque regat.

Nekandij, *aliàs Trepcij de Grzegorzowice, Gregorius Nekándá custos filij Lokietkonis Casimiri in bello cum Cruciferis ad Rádźieiow* 1331. De hoc Dlugoss. & alij post Bielsc. fol. 220. *Ioannes Necanda de Grzegorzowice in Priuilegio Casimiri pro ipsis & Plazijs dato* 1366. *Stanislaus Necanda dictus Trepká à Sigism. Rege in Moschouiam nuntius ad Glinscium, quem Moschorum Dinasta duriter afflixit, vt secretum proderet, sed quia constans non reuelauit, oleo frixare pedes eius iussit, ille tamen tenuit secretum, & postmodum in Patriam dimissus* 1514. Dlugossus de hoc, & Bielsc. fol. 524. *Andreas Nekanda vocatus Trepká, exercituum Dux in Hungaria sub Ludouico Rege, occubuit cum eodem ad Mochacum* 1526. *Ioannes Nekanda Trepká tertius horum frater, Aulicus Sigism. Regis, cum Gomolinska Castell. Rossperscen. filia,*

reliquit duos filios. Stanislaus 1. filius eximius miles in Podolia, & per omnes expeditiones Reipub. Hieronymus 2. filius, Aulicus Stephani Regis, & miles primò in Vngaria, post in Patria cum eodem Sereniss. Rege, habuit in matrimonium Elisabeth Prouani Troiani Secret. August. Regis filiam. Stanislaus Trepká in Bukouiana clade sub Adalberto Rege occubuit. Eius filij Fælix & Ioannes, Fælicis filij erant Petrus & Balthasar, à quibus sunt, qui in Kámyk bonis sortes habebant. Ioannes, Fælix, Petrus, Martinus, Iacobus, Nicolaus, nam à Petro processeruni, Balthasaris verò filij Stanislaus, Valentinus, Sigismundus, Petrus miles eximius in Hungaria & Regno. Ioannes Stanislai sortem habuit in Wielkowiecko, reliquit filium Balthasarum qui Wielkowiecki à bonis nuncupatus fuit, Sed quia solum filias reliquit, illo clauditur Familia. Stanislaus Trepká Nekanda cum Nicolao subscripserunt electionem Vladislai IV. Sereniss. Regis, ex Crac. Palat. Crescant in dies fortunatos illis& maiestas faueat Principum, & qui maiorum facta, re & proposito ornant stabiliunt&, hoc mecum omen dicite.

Qui castra Sophiamque colis, cui docta Mineruа,
Et Theuto & Latio contulit ore loqui.
Qui probitate Numam superas virtute Catonem,
Viue; senis Pylti secula, viue vale.

Morscij. *Hi propriè Necandij sunt, sed per diuisionem bonorum à Nekandijs appellati fuerunt Morscij à bonis, in Crac. Palatinatu. Stanislaus Morski, heros antiqua fide & virtute, libertatis Polonæ acerrimus vindex, à prima iuuenta militari deditus, in multis expeditionibus bellicis pro Patria strenuam nauauit operam in Liuonia & Podolia sub Augusto, ad Gedanum & in Moschouia sub Stephano Sereniss. Regibus, maturiori verò ætate officijs humanitatis certans, illi innatum fuerat præsertim in publicis Conuentibus Patriæ vbiq; prodesse, id illi vnum in votis fuit, nullis parcens sumptibus tàm domi quàm foris, & hac de causa fortunas suas, quas possidebat amplissimos prorsus amiserat, & in remunerationem suorum in Rempub. meritorum acceperat Tenutam Bochnen. Exactor Contributionum Regni in Palat. Crac. ex Comitiis Generalibus 1593. destinatus fuerat propter suas insignes virtutes, omnibus se amabilem reddiderat, ideoq; multoties in Tribunalitio consessu Iudex, in Comitiis quoq; sæpissime legatus, à tota nobilitate Palatinatus Crac. electus fuerat. Obijt Anno ætatis suæ 78. reliquit filios virtutum suarum hæredes & æmulos, ad omnia negotia Reipub. dispositos, Christophorum S. R. M. Secretarium Abbatem Sandecen. Alexandrum, Ioachimum, & Martinum. Alexander hæres in Iwanowice, ex Treblowná ex Vngaria in consortium matrimonij accepta reliquit Stanislaum Pocillatorem Terræ Sochacouiensis, & Andream. Hieronymus Morski hæres in Iástrzębniki, Religionis auitæ & prosapiæ suæ decus & ornamentum, animo fortis, in aduersis & prosperis immobilis, nemini molestus, omnibus charus, vicinitatis obseruator, pauperum*

patro-

patronus, primos ætatis suæ annos Marti dedicauerat, & postea pacatam vitam elegerat, & in consortium thori accepta Christina Czárnecka, ex ea suscepit filios Stanislaum, Nicolaum, & Ioannem Constantinum in Ordine Prædicatorum S. Theologiæ Doctorem, & aliquando etiam Regentem Studiorum in Conuentu Cracouiensi SS. Trinitatis.

Danaborscij, *seu Damoborscij. Antiquissima Familia cum Comitibus de Panigrodz bona diuisa tenuerunt, vt ibidem diximus. Venceslaus Castell. Nakielscen. Capit. Sluchouiensis, qui Georgio etiam armorum Topor & fortè consanguineo in discessu suo ad Regem Arcem Sluchouiensem commendauerat, & in periculum posuerat, nisi Dominus aliter disposuisset.* Bielsc. sub Anno 1463. *Venceslaus Castell. & Præfectus Nakielscen.* 1465. *illius fortè filia Gertrudis summam pecuniariam super bona Naklensia inscriptam in Koscielecciorum cum Danaborg Kráienká, &c. intulit familiam, dum Ianusio Palat. Syrad. Generali Maioris Pol. nupta fuisset. Venceslaus Castell. Bydgosten. Venceslaus filius* 1499. *Vlodcus de Danaborg literæ Monasterij Tremesensis referunt Castellanum & Capit. Nakielsceń. Anno* 1455. *ex Palatino Inouladislauień. natus Vladislaus Castell. Naklensis.* De hoc Cromer. fol. 396. *Ex his fortè processerunt, qui notant Familiam de Wasosze, ex quibus Matthias Wasosius gente Toporeus Palat. Calisień. & Præfectus Nakleń.* de quo Cromer. lib. 17. fol. 405.

Moráwiccij, *à Tęczynsciis eorumq; antecessoribus proueniens Familia à Mordwicá dicti. Petrus Mordwicki eximius bellator, reliquit filium Ioannem, qui sub Gedano existimationis suæ fortissimæ sub Pieniascij signis retulit nomen.*

Ostrowiccij, *antiqua Familia cum Toporeis antiquis, Ioannes Ostrowicki Toporeus cognominatus Miaższy, per totum agmen Germanorum penetrauit, & vexillum militare quod solum vnicum fuit, sicut etiam apud nostros occiso vexillifero ademit vexillum & ad suos detulit, quo medio turbatus exercitus succubuit.* Belsc. fol. 307.

Iákubowscij *de Ostrowiec antiqua Familia, sicut ipsa hæreditas Ostrowiec apertè monstrat. Ostrow namq; & Ostrowiec non idem sunt. Quæ quidem familia de Ostrowiec multam retinet antiquitatem in Historiis. Ioannes de Ostrowiec, ex Hungaria adduxit Reginã Annam Iagell. Regi* 1400. *à quo per bonorum successionem Iákubowscij veniunt. Andreas Exactor Cõtrib. Regni Pal. Send. reliquit filium Andream, Notarium Castren. Crac. Secr. R. M. Historic. & Poetam, & Christophorũ Aulicum, & administratorem bonorũ Petri Zborowski Pal. Crac. missus erat Legatus in Turciam & Hungar. pro Regina Isabella.* Biel. A. 1547. *Sunt plurimi in Historiis notati Iákubowscij, sed quia sunt diuersorum armorum, sunt namq; alij armorum Rożycz, vt in bello Grinualdico dicitur, quod insignis vir occubuerit. Ideò difficile determinare, de quibus Iákubowscijs fuerit sermo.*

Łábiszynscij *antiqua Familia, descendens ab his qui à Lábiszyn notabant familiam.*

liam. Mathiam de Lábiſsyn Toporeum in Coronouienſi bello, refert Bielſcius folio 307.

Brzożowſcij *in Maſouia. Stanislaus Cancell. & Adminiſtrator Epiſcopatus Plocenſis, tempore Petri Wolſki Dunin armorum Lábęc, vir ſapiens, perſpicax, non ſolum ſibi ſed & populo viuens. Illo enim tempore Illuſtr. Pont. Wolſki ad Greg. Pont. Max. XIII. in Moſchouitico negotio, qui nolens cum Stephano congredi, miſit ad Pontificem vt ſi eo authore pax cum Rege conficeretur, ſe imperiaq; ſua ad obſequium Summi Pont. traducturum pollicebatur. Miſit ergo Pontifex in Pol. Antonium Poſſeuinum Soc. IESV in hoc negotio, cuius rei gratiá ad Pontificem Max. miſerat Rex Epiſc. Wolſcium. Hæc author Epiſcoporum Plocenſium, ſed Brzożowſcij non meminit, qui* Paprocio, vt dicit in 2. Opere *erat cognitus. Lego plurimos Brzożowſcios, ſed quorum armorum difficile dicere.* Ianuſſouius in Statuto meminit Lucæ fol. 317. *Petri* fol. 269. *Conſtitutio Regni Anni* 1591. *Chriſtini Succamerarij Belzenſis, Lector iudicabit de armis illorum.*

Marcinowſcij, *eiuſdem diuiſionis bonorum cum antiquis Toporeis, optimi milites, & Patriæ amantiſſimi cuſtodes. Tres germanos fratres nominarunt Hiſtorici* 1578. *Mathiam, Stanislaum & tertium dignos fama & fortitudine Ioannem Marćinowſki in bello contra Matthiam ad Wrocław* 1474. Bielſc. 464.

Maſlomieccij, *in Syradien. Palat. de Máſlomaty. Hæc Familia per diuiſiones bonorum acceptis diuerſis cognominibus, antiquam denominationem obliterarūt.*

Baliccij *in Sendomir. Palat. antiqua Topororum Familia, Andream eximium militem in Vngaria Anno* 1413. *refert* Bielſc: fol. 313. *Hinco de Balice armorum Topor. poſt deuictos Turcas in Bulgaria Budzini vexilla B. Virginis Mariæ in Eccleſia appendit, vnà cum cæteris nobilibus Anno* 1443. Bielſc. & alij cum Cromero, qui de hoc fol: 211. *Cur autem Topori de Balice Hinconem vocauere, docet* Cromerus ſub Anno 1345. *quia videlicet Hinconem Tribunum exercitus Bohemici captum in prælio deduxit victum. Baliccium ad Obertinum* 1531, *eximium Rothmag. referunt Hiſtoriæ.*

Tarnowieccij *in Sendomir. Palat. Rothmagiſtrum in Moſchouiam peditum aliqui meminerunt.*

Łowieniecij *in Sendomir. Palat. Nicolaum de Łowiennicá Capit. Sendomir. referunt priuilegia. Matthias Łowiennicki, vir ad negotia Patriæ eximius & aptus, cuius filia nupta fuerat Stanislao Zakliká, quæ progenuerat illi* 5. *filios, optimos Patriæ ciues & milites. Ioannem de Lowiennicá Rothmag. inter ſeptem ſigna militaria Topororum, meminit* Bielſc. Anno 1376.

Tułkowieccij, *in Sendomirienſi Palatinatu.*

Riterſcij, *Petrum armorum Topor eximium bellatorem cum Vitoldo ad Dineburg, refert* Bielſcius ſub Anno 1403. *Et in Vartſcenſibus Comitiis cum Vicentio Kotho de Dembiány, erat inſpector Petrus Ryterſki filiorum Regis Vladislai,* Bielſc. fol: 336.

Pilczyccij.

Pilczyccij. *Hi diuisione bonorum accepta cum Mástomiátciis hanc appellationem à vulgò assumpserunt, sed propriè sunt Mástomidtccij, quapropter & Familiam suam notant de Mástomatij.* Ioannes *de Mástomiáty Pilczycki, hæres in Pilczyce, Borzykowa & Gorze, vir qui publici & priuati boni Patriæ integritatem, mediis virtuosis desiderabat, reliquit duos filios, Adamum eximiũ Rothmagistrum, & Stanislaum militem strenuum, qui vterq; animo inuicto & proprio Marti in bello Valachico occubuerunt. Fælices animæ, quibus visum fuit dulce & decorum pro Patria mori.*

Kunatij *in Russia, qui si verè sunt Toporei Starzones, constabit cum Sieciecho in exilium acto, ibi sua statiua constituisse. Si verò non sunt Starzones, diuersa erunt arma Topor illorum, à Polono Toporo. Erat hæc Familia bello clara, castris accepta, continua namq; pericula faciunt bellatores strenuos, exercitatos & practicos, periculorum verò Lidius & Schemma est Russia. Martinus* Kunath *Rothmagister famosissimus, quem* Nicolaus *Mielecki* Palat. Podoliæ *post Henricum Regem ad Prossowice cum Hieronymo Sieniáwski in coadiutorem assumpserat omnium bellorum hostilium* Interregni *tempore Anno* 1575. de quo Paproc. in 1. Opere fol. 1240. *Magna iste Kunath fortitudinis experimenta Bogdanum in Palatinatum Moldauiæ introducendo declarauerat, cum sordida ignominia hostium. Habuit in consortium matrimoniale primò Tásyccij filiam, post Láscij Palat. Sendomir. filiam, quæ primo matrimonio erat Capit. Cameneceń. Włodek consors, quæ quidem coniunctio cum his, quæ erant ex Pol. Palatinatibus inducit ex parte fuisse illũ ex Toporeis Starzonibus.*

Rykrskij, *Petrum in bello ad Coronouiam Vexillifer in toto exercitu vnus.* Bielscius sub Anno 1410. fol. 307. *Toporeum dicit.*

Balchaccij *in Syradień. Palat. Iacobus Vicecapit. Zarnouecensis, vir iudicio & ingenio grauis, quo Magnates ad diuersa obsequia Patriæ vsi fuerunt, præcipue Mielecki* Palat. Podoliæ, *& Rozrázewski Episcopus Cuiauiæ, Iacobus, Sebastianus, Stephanus & Stanislaus, electionem Vladislai IV. subscripserunt ex Cracouiensi Palatinatu.*

Słupscij *in Paluki. Matthiam Słupscium à Cruciferis in captiuitatem abductum* 1462. refert Bielscius.

Kámienscij *ibidem, & eiusdem diuisionis bonorum cum Słupsciis.*

Białośliwscij *ibidem, qui cum Dánáborsciis diuisionem bonorum habebant.*

Obodźinscij *in Maiori Polonia, in Posnaniensi Palatinatu.*

Nosij, *Ioannem Nos Toporeum in bello ad Coronouiam.* Dlugoss. meminit 1410. Bielscius fol. 307.

Przespolewscij *in Calisiensi Palatinatu.*

Smoszewscij *ad Posnaniam.* Grocholscij *ibidem.*

Klonscij, *in Kráiná antiqua domus. Ex quibus aliqui in Podoliam transierunt, à quo progeniti eximij milites ex optimo milite, Marcus, Valentinus, Ioannes, quorum vltimus cum Anna Lisowska tenuit matrimonium, reliquit prolem.*

Modli-

Modliszewscij, *ad Gnesnam excelsa Familia. Erant simul fratres decem ex Sophia Palecka armorum Brochwic, bona illorum Modlissowo, Rzegnowo, Redecz, &c. ob discordiam ad alios possessores transierunt. Andreas erat Notarius Reginæ Vngariæ, Gabriel eximius & dexter in militari, tàm agilis manu, vt obulum positum in vertice capitis pueri, tolleret cum impetu framea non læso crine, sed periculum non amo. Laurentius Canonicus Posnanień. Stanislaus, Ioannes, Martinus, Christophorus & alij. Sorores horum Zydowscij, Chłápowscij, Mruczenscij consortes. Andreas Capit. Lomzensis, vt Constitutio Regni* 1591. *Quoniam verò bona Modlißewo Duninij in possesso retinent etiam Modlißewscij vocantur, sed addunt Dunin Modlißewski ad differentiam Topororum a Labenciis Modlißewsciorum.*

Starescij *antiqua Familia, aliqui volunt quod à Starzoniis Starescij nuncupati fuissent, sunt in Maiori Pol. Erant magni milites vno partu editi duo fratres Steph. Rege regnante, quorum fama insignis manet, quorum patrueles fratres Sigism. Augusti Camerarij fuerunt.*

Sieciechowscij, *vt conijcior à Sieciecho vocati. Andream Sieciechowski armorum Topor* meminit Bielscius sub Anno 1402. fol. 285.

Trąbcenscij, *Cracouiæ est Epitaphium Thomæ Trabczenski, quem fera mors rapuit Regis in obsequio. Erat N. in Soc. Iesu optimus prædicator, & decrepitus senex pro Deo zelosus Camenetiæ sepultus, vbi vltra annos* 20. *prædicauit.*

Sczawinscij, *Stanislaum in Vladislauiensi Ecclesia Cathedrali Canonicum, I. V. Doctorem, & Secr. R. M.* 1550. *Epitaphium refert.*

Ieżierscij.

Konárscij, *quia alij sunt armorum Abdank, ex quibus erat Episcop. Crac. Lector iudicabit, de quibus Konársciis sermo sit in Historia.*

Wronowscij, *in Lublinensi Palatinatu.*

Xięscij, *à bonis Xiaż nuncupati, sed propriè Wronowscij sunt, diuisio inter fratres ex Sandiuogio, Otta, Zegota, Iacobo & Petro* 1448. *inciderat.* Orichouius in Orationibus habet Xiascium. *Albertus & Andreas hæredes in Xiaż, ex Andrea quinque filij, Stanislaus Rothmag. & Christophorus miles in Moschouia occubuerunt. Ex Alberto verò filij* 4. *Andreas, Martinus, Ioannes Scholasticus Woynicen. Stanislaus Notarius Castreń. Crac. Iudex Deputatus Tribunalis, ex Palat. Crac. Anno* 1644. *Ex Martino Gaspar, miles post partas victorias cum Zołkiewski, ad latus Ducis in Cecora interfectus sanguine præmia meruit.*

Solayscij, *in Lencicienſi Palatinatu.*

Niedroscij, *in Plocensi.*

Krzętowscij, *in Masouia.*

Dlugoborscij, *in Masouia.*

Boguscij *in Masouia.*

Czyżowscij, *Hi quia à bonis Czyżow deductionem faciunt, & insigniuntur armis Topor, a Zaklikorum Familia descendunt, quibus erant cum filia bona Czyżow applicata, vt superius sub familia Zaklikorum adnotauimus. Verumtamen*

tamen Czyżowscij propriè, quibus bona Czyżow ante hæreditas fuerat sunt armorum Pułkozyc de domo Ligenzorum, & hoc apparet in armis Pułkozyc, vbi summam authoritatem Ligenziorum deduximus. Istis verò temporibus Czyżowscij qui sunt Toporei inferiores cognomine primis erunt, sed antiquitate Starzonum antecellunt.

Odolikowscij, *in Prussia.* Wąsowscij, *vide* Dánáborscij.

Golanczewscij, *viri in Repub. & Ecclesia magni, ex quibus aliquot Vladislau: Episcopi,* vide superiùs.& Dlugosium atque Bielscium folio 217. *Neque mirandum, quod in tàm amplissimam progeniem Topororum Familia processerit, nam si in Anno* 1376. *signa bellica Topororum septem fuerunt, quot erunt ad præsens tempus?* Dlugossus enumerat. *Primum erat Ottæ Pileccij Palat. & Capit. Sendomirien.* 2. *Sendiuogij de Subin Capit. Crac.* 3. *Ioannis de Tenczyn Castell. Woyniceń.* 4. *Nicolai Ossolinscij Castell. Vislicień.* 5. *Drogosij de Choberz Iudicis Crac. Capit. Syradień.* 6. *Zaklicæ de Miedzygorz Cancellarij Regni.* 7. *Ioannis Ciołek de Lowinnicá.* Idem Bielsc. fol. 249.

Kalinscij *de Kaliná, in Crac. Palat. satis antiqua & clara Familia. Ioannes Notarius Terræ Lencicıensis, exactor & dispensator contributionum Regni, Anno* 1589. *Transierunt aliqui in Podoliam viri Marti dediti, eorum vnus Serenissimum Regem è periculo vitæ Varsauiæ, in Ecclesia S. Ioannis sustulit. Lucas ex Canonico & Custode Leopolień. Episc. Nicopolień. sublimatus, Suffraganei Leopol. ordine secundi dignitatem omni pietate administrauit. Fælix eximius miles & Rothmag. Equitum & Peditum, in multis expeditionibus secundum rem fælix, vt Epitaphium illius Barij* 1624. *affixum declarat dicens;* D. O. M.

Honori, Æternæque memoriæ,

Fælicis Kalinski vexillum mæror suspendit. Vixit Deo, Patriæ, Familiæ, nam Deum vitæ suæ scopum elegit viuens, atq; fælix vt moreretur laborauit, Patriam armis defendit, dum Ductor peditum & equitum in Cecora cum Tartaris, ad Chotinum cum Turcis, Familiæ autem suæ, quia genus maiorum imaginibus insigne altius meritis extulit. Ad vltimum, mortis adamantina iacula, quæ in tot bellis quæsiuit animosus, in lecto excepit intrepidus. Ætat. 52. 1624. 4. Non: Iulij.

Brzescij *á Brzescze, ad ripam fluminis Pilcá, origine sunt Zegotij, sed nuncupatio superuenit à bonis Brzescze, concessis à Duce Masouiæ. Georgius Brzeski, ex maioribus titulo & honore descendens post nobiles actus occupationes & pro Patria laboribus cum Ostrowska iuramentum thalami coluit. Petrus germanus suus post militaria specimina Ożarowsciorum sanguini iunctus est. Paulus literis, militari & legationibus ad Comitia Regni meritus Patriæ, natus ex Stanowná, connubia cum Rupniowska tenuit. Ioannes ex Boska progenitus, post cultam moribus iuuentutem, celebrauit matrimouium cum Anna Błaszynska, & suscepit optimos Patriæ defensores & milites. Stanislaum qui*

tenet Sacramentum matrimonij cum Barbara Goyſka Pincernæ Czerſcenſis filia, ex Kaſowſka progenita, Gaſparum, Ioannem, Nicolaum, Alexandrum, Florianum Parochum Iaſioneń. & alios duos. Filiæ ipſius erant tres, quarum vna Koźielſcij coniunx. Stanislaus germanus Ioannis ex Boſka natus, poſt digna Patriæ data obſequia, ex Kámienſka reliquit Ioannem maritum Annæ Podkánſka. Stanislaum, qui nupſit filiæ Dźik, & Petrum qui habuit in conſortem filiam Dambrowſki, ſoror illorum Iordani conſors, Georgij verò Brzeſki ex Oſtrowſka filij. Paulus miles egregius, qui Ducibus in Oſtrog obſequia conſecrauit, demum cum Sophia Kochánowſka Dapiferi Sendomirien. filia ſponſalia ſuſcepit. Stephanus qui cum Goyſka Eua ex Rátowſka nata tenet matrimonium. Andreas & Michael, creſcant Deo, Patriæ, Familiæ.

Wolſcij *in Stezycienſi diſtrictu, in Palat. Sendomirień. Hi propriè ſunt Zaklicij, ſicut priuilegium Iagellonis datum Zaklicæ de Sczekárzowice refert: quia verò erexit villam poſt Zádybie vocatã Zadibka Wola, & poſſeſſores poſtmodum Wolſcios nominarunt, diuiſio fratrum recens Anno 1603. in curia Stezycienſi facta. Transierunt prædicta bona ad Paulum Gołuchowſki Iudicem Stezicen. Valentinus Wolſki miles ſtrenuus, contracto matrimonio cum Sarnecka reliquit Chriſtophorum, Stanislaum, Matthiam & Magichrum. Chriſtophorus celebs obijt. Stanislaus in curia Ducis in Oſtrog Conſtantini Wiſniowiecki parentis, deduxit iuuentutem & militarem perfecit, reliquit ex Catharina Gruſſecka filios 4. Stanislaum militem, qui in Podolia conſtituit domicilia, habet ex Dimidecka filios, Gabrielem, Raphaelem, Michaelem, 2. Petrum, cuius filij Thobias, Hieronymus, Stephanus, Petrus, Chriſtophorus. 3. Adamum militem cum Herburth Caſtell. Camenecen. in Pruſſia, & contra Coſacos rebelles. 4. Albertum militem in Pruſſia, & in exercitu Imperatoris Chriſtianorum.*

Gumowſcij *in Radomienſi, notant Familiam ſuam de Krwarth maiore. Bartholomeus ex Lenkowná reliquerat filium Ioannem virum pietati deditum, liberalem in pauperes, tenuit matrimonium cum Dimitrowſka, eorum Epitaphia in Rádom.*

Decij *ſeu Dicij, antiqua Familia Romana, quæ pro inſigni deferebat primo falcem, poſt aquilam bicipitem cuius pars rubea erat in campo albo, pars alba in campo rubeo ab Imperatoribus. Hos in Regno Illuſtriſſimi Tencinij ad arma ſua receperunt & admiſerunt ita quod ab aliquibus Tenczynſki vocaretur, vt conſtabit ex priuilegio Regio. Decius Iodocus Ludouicus filius Iodoci Andreæ, nepos Ioannis Iacobi, pronepos Iacobi Andreæ Deciorum, Comes Lateranenſis & Imperialis Palatij, venit in Poloniam circa Annum 1500. Patet hoc ex priuilegio dato filio ipſius Iuſto Ludouico Decio, à Sigiſmundo I. in Comitiis Crac. Anno 1540. Vbi dicitur, quod in poſſeſſione ipſius Wola Chelmſka 32. Annis eſt, bis annis defalcatis, & annis parentis poſitis, aduentum illorum in Regnum iam habebimus. Inter cætera ipſius Iodoci Ludouici, merita in*

Regno

Regno, etiam est Historia conscripta de vetustatibus Polonorum, de Familia Iagellonum, de Sigismundi Regis temporibus, quæ omnia addita sunt Chronicæ Matthiæ Miechouij, Anno 1521 *edita. Iodocus Ludouicus Decius habuit vnicum filium & tres filias, filius præfati Iustus Ludouicus, erat Secr. S.R.M. Carbarius Wielicensis, Aduocatus Petricouiensis. Hic duxerat Nobilem Krupczankám de Moykowice armorum Krupek, ex qua progenuit tres filios, & filias tres.* 1. *Iustum Ludouicum, Administratorem Cracouień. & Carbarium Olkusiensem.* 2. *Ioannem Secr. R. M. qui in aulicis seruitiis celebs obijt.* 3. *Ludouicus Secr. R. M. etiam Administrat. Crac. Carbarius Wielicensis steriliter obijt, Sorores horum* 3. *Ioachimi Glinski armorum Iástrzębiec, Hieronymi Paczek armorum Orlicá, & Georgij Trzebinski consortes. Filiæ verò primi Iusti Ludouici Decij fuerant tres ex Anna Roznowná de Brusnek armorum Gryff.* 1. *Barbara, Iacobi Konoiácki dicto Dembolecki armorum Prawdźic consors.* 2. *Helisabeth, in Conuentu Toruniensi Monialis.* 3. *Anna, Gasparo Stánistáwski Succamerario Sanoceń. nupsit.*

Quorum Priuilegium tale.

In Nomine Domini Amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Sigismundus Dei gratia Rex Poloniæ, Magnus Dux Lituaniæ, nec non Terrarum Cracouiæ, Sendomiriæ, Siradiæ, Lanciciæ, Cuiauiæ, Russiæ, Prussiæ, Elbingensis, Culmensis, Pomeraniæq; & Dominus & hæres. Significamus tenore præsentium quibus expedit, vniuersis, præsentibus, & futuris, harum notitiam habituris. Quia venientes ad Maiestatis Nostræ præsentiam, Magnifici & Generosi Andreas Comes de Tanczin Palatinus Cracouiensis, Rathneń. Chełmeń. Bełzeń. in Krasnystaw & arce Nostra Ociecz Capitaneus. Ioannes de Tanczyn Succamerarius Cracouień. frater ipsius germanus. Ioannes de eadem Tanczyn Castellanus & Capitaneus Lublinensis & Curiæ Nostræ Marschalcus. Stanislaus de Thanczyn Succamerarius Sendomirień. & Capitaneus Trębouleń. Andreas de Tanczyn Gladifer Cracouiensis, suo & aliorum fratrum atq; amicorum nomine exponentes nobis licet cognitum ipsis esset, non oportere eos nouis stemmatibus & insignijs euehere, qui ante à prædecessoribus suis Regum atq; Imperatorum etiam testimonio insigniti, ac pro suis meritis remunerati fuissent, multominùs etiam Maiestati Nostræ commendandos fore, quos iam pridem sua fides, industria, & in rebus agendis siue pro Maiestate Nostra, siue pro Republica studium summum, & singularis commendasset sinceritas. Nihilominùs tamen cum ipsis satis superq; perspecta esset, singulare in rebus Nostris & Reipublicæ Nostræ sincerum obsequium Nobilis Iosti Ludouici Decij Secretarij Nostri hæredis de Wola Chełmska & Przegorzały Aduocati Petrikouień. & Carbarij Wielicień. fidelis Nostri dilecti, licet ille propria sua haberet Clenodia, & arma simul cum nobilitatis suæ Imperatorum etiã Romanorum literis roborata testimonia, de quo certo ipsis constaret. Quia verò in hoc Regno longè à patria sua domicilium suum iam firmasset, vtriusq; sexus liberos procreasset, & benè possessionatus esset: sicq; præsentibus amicis illi opus fore: se prædicti Iosti tàm erga Maiestatem Nostram & Rempublicam Nostram meritis, quàm erga alios omnes obseruantia permotos: eundem cum omnibus vtriusq; sexus liberis & eorum posteris legittimis, ab eisdem descendentibus in suam familiam & amicitiam reciperent, illi ac illis clenodia & Domus suæ Tanczyneń. arma, quibus ipsi soli ad præsens vterentur, hic ob oculos medijs literis

pictoris manu posita, tanquam ex eadem natis communicarent, participarent, ac vt illis simul cum proprijs & innatis suis insignijs vbiq; serio iocoue militari vterentur, concederent. Supplicantes Maiestati Nostræ quatenus huiusmodi successioni, atque susceptioni clementer annuere, eumq; & prolem ipsius, tanquam ex eorum medio vnum habere, & gratia Nostra prosequi dignaremur. Nos igitur scientes Maiestatem Regiam ex nulla re nominis vberiorem parere gloriam, quam vbi & dignis hominum virtutibus sua præmia largitur, maximè eorum qui se erga Nostram Maiestatem egregia fide & officijs non vulgaribus commendatos reddiderunt. Reducentes idcirco in memoriam singulares virtutes & grata fideliaq; atq; commoda seruitia in negotijs arduis & longo tempore indefesse, per ipsum Iostum impigrè Nobis & Reipublicæ Nostræ præstita & in futurum præstanda. Volentes Nostra Regali munificentia & gratia tam ipsum gratia Nostra prosequi, quam alios etiam ad laudabiles virtutis edendos fructus & egregia officia præstanda, cognoscentes â nobis debitum virtuti referri præmium, inuitari, motu proprio, animo deliberato, & ex certa scientia Nostra, Consiliariorum Nostrorum accedente consensu, de plenitudine Regalis authoritatis & potestatis, suprascriptam coram Nostra Maiestate factam in eandem familiam assumptionem, communicationem, concessionem, & participationem, gratam ratamq; habentes, eidem Iosto ac posteris suis sic omnibus sic vtendum, fruendum, & habendum & vt reliqui nati Regni Nostri Nobiles gaudendum, concedimus, confirmamus, & de Regia Nostra clementi benignitate largimur. Mandantes idcircò omnibus & singulis Regni & dominiorum Nostrorum subditis, cuiuscunq; status, conditionis, gradus, dignitatis, ordinis, præeminentiæ, præfecturæ, vel officij existat, vt præfatum Iostum, eiusq; legittimos posteros in huiusmodi assumptionem, & Tancinen. familiæ & amicitiæ participationem non impediant, neq; impedire permittant, sed tam ea quæ ingenita sibi etiam Imperatorum testimonio corroborata, nobilitate & dignitate, sicut reliquos Regni Nostri Nobiles, in omni loco, serio ac ioco militari quietè ac pacificè sine omni impedimento vel difficultate & molestia, vti, frui, gaudereque, pro Regia Nostra gratia, & grauissima subeunda euitandaq; indignatione permittant, & permitti faciant inuiolabiliter, armaq; hæc præsentibus medijs literis pictoris manu formata, pereq; sua ac cuiusuis alterius ex gente Tanczynen. nobilis recognoscant, approbent, & testificentur, quandoquidem Nos ex consensu prænominatorum Magnificorum & Generosorum Consiliariorum & Subditorum Nostrorum illis ipsis armis dictum Iostum de iure vel consuetudine, liberè, securè, atq; omni impedimento penitùs remoto, vti, frui, & gaudere, per præsentes literas Nostras, & de plenitudine Regiæ authoritatis & potestatis Nostræ permisimus, concessimus, & largiti sumus. Harum quibus sigillum Nostrum est impressum testimonio literarum. Datum Cracouiæ Feria quinta, die Festo SS. Petri & Pauli Apostolorum. Anno Domini 1531. Regni verò Nostri anno 25. Præsentibus Reuerendis in Christo PP. Dominis. Petro de Thomicze Cracouien. & Regni Nostri Vicecancellario, Ioanne Carnkowski Præmisliensi & designato Cuiauiensi. Ioanne Choienski designato Præmisliensi. Petro de Gamratis, Camenecen. Episcopis Nec non Magnificis Venerabilibus & Generosis, Christophoro de Schydłowiecz Castellano & Capitaneo Cracouien. Generali & Regni Nostri Cancellario, ac Sochacouien. Gostinen. Nouæ Ciuitatis Korcin & Lucouien. Capitaneo, Andrea Comite de Tanczyn, Cracouien. ac Belzen. Chelmen. Rathnen. Krasnostauen. Capitaneo. Hieronymo de Łasko Siradien. Ioanne Comite de Tarnow Russiæ, ac exercituum Regni Nostri Generali, & Sendomirien. Capitaneo. Ioanne Bochotnicki de Olesnica Lublinensi Palatinis. Nicolao de Schydłowiec Sendomirien. &

Regni Nostri Thesaurario, ac Radomień. Krzepiceń. Olstineń. Zatorień. Oswiacimensi, & Grodeceń. Capitaneo. Petro Kmita de Wiśnice, Woiniceń & Regni Nostri Marschalco, ac Sczepusień. Præmislień. Coleń. Capitaneo. Ioanne de Tanczyn Lublineń. Marschalco Curiæ Nostræ, & Capitaneo Lublineń. Stanislao de Sprowa Wielicień & Capitaneo Opocnensi. Laurentio Myskowski de Mirow Bieceń. Stanislao Mielecki Zawichosteń Martino Myskowski de Mirow Wieluneń. Spitkone de Tarnow Zarnouień. Castellanis. Fælice Zamoyski Præposito Tarnouień. Stanislao Tarło Archidiacono Lublineń. Bernardo Wapowski Cantore. Samuele Mácieiowski Canonico Cracouiensibus, Secretarijs Nostris. Ioanne de Tanczyn Succamerio Cracouień. Stanislao de eadem Tanczyn Succamerario Sendomirień. & Capitaneo Tręboulień. Siluestro Ozarowski Succamerario Nostro & Capitaneo Zauichosteń. Simone Chlewinski Magistro coquinæ. Stanislao Tarło de Sczekarzowice Incisore mensæ. Nicolao Kotwic Præfecto Stabuli Nostri. Et alijs quam plurimis dignitarijs, Officialibus, & Aulicis Nostris Testibus ad præmissa fide dignis. Datum per manus præfati Reuerendissimi in Christo Patris D. Petri de Thomice. Episcopi Cracouiensis. Regni Polon. Vicecancellarij, sincere Nobis dilecti.

S T A R Y K O N.

D E L I N E A T I O.

EST equus coloris albi, cum calcibus aureis in campo rubeo, per medium tenet coloris nigri latam zonam, cauda erecta, pes anterior dexter eleuatus, sinister posterior itidem, quo exprimitur agilis cursus equi. Super galeam & coronam est ascia quasi infixa coronæ per inferiorem cuspidinem.

O R I G O.

IN villa Sieciechowice erant progeniti ex Toporo tres filij, Szedziuogius, Nauogius & Zegota, vltimus horum regionibus extraneis illectus, operam, artes, ingenium, & labores plurimo tempore illis in regionibus consumpsit, quod tamen illum maximè commendatum reddiderat, quia in Castris, bello, & expeditionibus varijs, quod postmodum Familiæ & Regno adesse posint ornamento & honori consumebat iuuentutem & ætatem. Tandem in Patriam cuius fumum quoque videre & mori iucundum est venit, sed à fratribus ceu ignotus

reijcitur nec agnoſcitur. Probauit ille deducendo Familiam ſuam, & nominando ea domi, quæ nullus ſcire poſſet niſi ibidem natus, & ex eiſdem Regis iudicio & multorum conſanguineorum aſſenſu & voluntate, illorum eſſe frater germanus declaratur. Cùm verò tanta iniuria laceſsitus, diuerſa arma à Rege Caſimiro primo poſtulaſſet, equum album cum zona nigra, in quo fortè reddebat obſequia Regi lite ſtante in arma accepit, cognomen aſſimilatum cognomini Starzarum & dicta Stárykon. Aſciam verò aſſeruauit ſuper coronam, vt domus & progenies Topororum per hoc notificata maneret, qui exinde Polonico idiomate *Záprzániec* à quibuſdam appellatus fuit, & poſtmodum corruptè vel à flauis in capite comis deſcendens, ab illo Száfrániec nuncupatus. Patet hoc ex Priuilegijs, vbi duplici hoc cognomine ſcribuntur.

VEHICVLVM AVGVSTVM.

EQuum militarem nedum vehiculum auguſtum, ſed auguſtorum quoq; nominare licebit. Ad vehiculum atque titulum equi, mouent me inſtituta Neruæ Imperatoris, qui in ſuis nummis cudit equum, cui ſubſcripſit: *Vehiculatione Italiæ remiſſa*. ſenſus erat *vt Fab. Vigil. Spoletanus refert*: Quia Nerua tributum graue Italiæ quod inuehiculationes, vt ſcilicet magiſtratuum Exercituum res aliaque publica tranſportarentur, exoluebant, ſuſtulit. Quapropter equum vehiculum auguſtum cum his literis inſcripſit: *Vehiculatione Italiæ remiſſa*. Profectò ſi primordia armorum ventilauerimus, data & conceſſa ſunt vehiculatione & ventilatione ortus Zegotæ remiſſa & caſſata. Quapropter equus ſuus in arma adſcriptus vehiculum auguſtum manſit, vehiculatione quæſtionis remiſſa. Sed aliud quoque eſt, quod me ad hunc titulum mouit equo dandum. *Plutarchus in Vita Fabij Max. vt Pier. lib. 4. Hierog. cap. 26. habet*: Vetuſta quadam lege nefas erat Dictatori equitare, ſiue quia maiores vires peditibus eorumque copijs ineſſe arbitrarentur, vnde præſentes phalãgis eſſe debebant, ſiue quia in hoc ipſius authoritatem volebant parem eſſe populo. Deſignato verò Fabio Maximo Dictatore, poſt cladem ad Thraſymenum, equus illi conceſſus fuit, vt principatus magnitudo, moles & authoritas per hoc demonſtraretur. Huic equo potuit Fabius ſubſcribere: *Me portet equus, alat Regnum.* Iam enim equus ille Auguſtus & Auguſtorum erat. Ad Arma oculos conuerto: Vehiculum auguſtum dixi equum, at illi meritis, virtutibus, caſtris, fortitudine, prudentia, equum ſuum reddiderunt auguſtiorem, nam ante Annum 1080. incipientes, vſque ad præſentem 1644. continuis profectibus & titulis protraxerunt, illuſtrarunt, curantque.

Scilicet vt redeat nunquam reuocabilis annus,
Atq; ſuum teneant feſta ſacrata diem.

Quapropter & Senatoria dignitate, & Reipublicæ neceſsitatibus, & Eccleſiæ de-

flos principium bonæ fruis indicat. Sicut Virgil. de Marcelli laudibus Æneid: lib: 6.

Hic rem Romanàm magno trepidante tumultu
Sistet, Equus sternet Pœnos.

Mauri verò qui feroces ob magnanimitatem fortitudinis vocabantur, & sub Magistro Equitum pugnabant, equos duos in alba parma sese quodam modo lacessentes præferebant, subscribendo: *Mauri feroces.* Et profectò optimis bellatoribus subscribendum erit, qui qui sunt vel fuerunt.

De Patre bella suo traxit pectusq; Leonis,
Pro Patria stat cum Patre leone leo.

In Cephalæniorum quoque clipeis equus signari solitus erat, *vt ait Plutarchus.* Cuique enim præclarorum virorum Echo ad posteros est.

Equus ad bellum,
Amor ad Patriam,
Mens dux esto,
Cogita, Facito,
Te respicito.

Smyrnenses verò, quid altius quoque meditarunt, nam & fortunæ simulachrum pullus equinus capiti insidebat. Quasi dicerent: *Si fortuna vellet erit de Prætore Consul.* Et plurimis quoque alijs Regnis equus signum boni & optimi equitis fuit. Arma hæc dum intueor, fateor quod Zegota Zaprzániecius equum suum candidum magnis multisque prælijs calcem in sanguine hostili habentem madidum,& in aureum vtilitatis & gloriæ causa conuertentem, Regi, suisque præsentauit, vnde meritò sibi equum in nobilitatis signum dari impetrauit. At sicut Romanis Sibilla assignauit periodum præcauendo. Miles Romane Ægyptum caue. Ita vobis cum fortuna est & fauet, omnia sunt nulla & nihilum vt dicere poteritis.

Donec humi sonipes temeraria crura superbus
Imprimat, & tellus clunibus icta tremat.
Mox facili des lora manu, pariter feratur,
Obsequio parens manus vterq; tuo.

Tali namque animo Scipio processit: Quapropter Antiocho per Legatos pacem poscenti in Asia respondit; *Id priùs factum oportuit, non postquam & frænum & sessorem accepi.* Et durabit hæc fortuna, sicut vobis prædixit Dominus Deuter: cap: 17. *Non multiplicabis sibi equos, nec reduces populum in Ægyptum.* Hoc est vt exponunt Scriptores: *Non te extolles in superbiam, neq; deduces populum in lachrymas atq; vanitates.* Superbiam enim equus, Ægyptus afflictionem & vanitates deliciarum,dum ad ea conuersa fuerat denotans. Equites Polonos vos esse decuit,docuitque tanta series bellatorum in Familia vestra, & quod in Republica Polona excussa Lugduni Batauorum dicitur de equite Polono, hoc totum in Familia vestra obseruatum conseruatumque fuit. Inquit ille ex Cromero: *Res militaris quoniam cum institu-*

to gen-

to gentis, tum temporum quadam conditione in honore fuit superioribus, atq; adeò omnibus fere seculis extitere multi virtute bellica præstantes viri, & quamuis in diuturna pace & otio extant etiam. Nec emarcuit in Polonis vigor ille animorum laudisque bellicæ studium si qua se vsquam offerat idonea virtutis exercendæ occasio. Sint igitur vobis hæreditaria, vt veri sitis equites Poloni & Christiani hæc 8.

Credite parum posse arma sine pietate,
Seruate scientiam, virtutem, authoritatem, fælicitatem,
Non obliuiscaris prudentia sed in manu bellandi typum habe.
Non tam se hominibus imperare, quàm hominem se esse noscas,
Catholicam Religionem cum vita periculo zelato.
Tantum in Duce esse authoritatis quantum est virtutis scito
Cures habere amorem, reuerentiam, timorem à milite,
Aduerte fugientem sequi honores & fortunam.

CRESCANT IN ÆVVM.

OMinari plurimi possunt cuique bonum, dare nonnulli, sed crescere in æuum, dare mortalis affectus nequit, effectus tamen dabit. Quocirca M. Aurel. Antoninus, efformato equo currenti addidit stellam Castorem suprà dorsum, & posuit lemmma: *Vi Superum.* Quasi dicat: Cresco in æuum cum hoc equo, sed vi Superum. In eandem sententiam docuit Psalm: 143. *Dominus docet manus meus ad prælium, & digitos meos ad bellum.* Sicut enim vitis & hædera propter imbecillitatem innixu ad arborem, palum, vel murum egent, ita persuasum nobis esse debet, nos non posse alia ratione vlla assurgere, crescere, vel florere, quam accessu ad Deum Opt: Max. & gloria eius pro viribus tuenda. Vnde quidam:

Pyramidis surgentem hædera munimine cernis,
Talis stat pietas fulta fauore Dei.

Si quid tamen est quod ad augmenta in æuum mortales deducunt, hoc existimo vnum. *Perseuerantia in fortitudine.* Sicut enim ille equus dicitur esse generosus, fortis, & ad bellum proficuus, qui in bibendo altius nares mergit, ita qui in multis bellis perseuerat, & in hostium sanguine sæpius & profundius graditur, nedum generosus & magnanimus est, sed etiam plantat post funera æuum. Romanis omina si qua perpetua & fælicia fuerant, ipsa cunctatione & perseuerantia fuerant. Quapropter licet Ægipti antiqui Principatus, vt *inquit Adamantinus* talis prædicatus mansit. Libidinem calcare, nequitiam euitare, omnes corporis voluptates domare atque frænare: effecit tamen Romanus miles perseuerantia, vt si quando desciscerent à vero tramite & recto victi subactique manerent. Hinc apud Memphim in aurea columna literis Ægiptijs scriptum erat, tum demum Ægiptum liberam fore cum venissent in eam Romani fasces eorumque prætexta. Magnæ semper perseuerantiæ in bono & forti Starokonij fuerant, & magnum omninò periculum existimabant, ab asinis ad boues transcendere. Quapropter nomine

proprio non alio, vt plurimum quàm Petri, quod soliditatem, firmitatem, & constantiam significat, posteros suos magnanimos ad fontem sacrum nominabant, vt meritò illud Spinolæ Ducis illis tribuendum esset.

Seruabant Catti Bredam Dux Spinola cæpit,
Sic cautis Cattis cautior ipse fuit.

His namque tota cautio in bello, aut mors, aut vita decora, aut pax tuta, aut mors honesta consultumque fuerat, vt

Dixeris hos fortes quos nec formidine mortis,
Pro Patria lætos occubuisse campis.

LINEA STARICONIORVM.

ZEgotha, *qui primus hoc differens stemma impetrauit sibi & posteris à Rege.* Záprzániec *Zegotá, habent priuilegia antiquarum fundationum Monasteriorum inter subscriptiones* 1080. *Ibidem sub Anno* 1100. *Zegotam Záprzánscium Succamerar. Cracouiensem referunt. Petrum Záprzániec Castellanum Sendomiriensem Anno* 1160. *ibidem referunt, eius filius Ioannes Castell. Sadecensis, Záprzáncium & Száfráncium* 1220. *nominant literæ.*

Gnieuomirum de Miedzwiedź, & Thomam Srzebiec de Miedzwiedź habet priuilegium Casimiri Regis, quod eisdem gratiis & priuilegiis quibus vtuntur Toporei, & ipsi Staroconi vtantur iure merito affirmatur 1366. *Confirmatio eiusdem priuilegij facta à Vladislao Iagellone* 1428. *Petrum Mezueuium Ducem exercitus curiæ* refert Cromer. lib. 17. *sub Vladislao Iagellone.*

Száfrániec Petrus de Luczyce Subdapifer Cracou. cui Rex Ludouicus Pol. & Hungariæ Rex territorium & Pieskowamskalam arcem donauerat A. 1377. Cromer. *Hic ex Kochna suscepit eximium & spiritualem filium, Ioannem & Petrum.* 1. *filius Ioannes Száfrániec Episcop.* 29. *Vladislauiensis, ex Decano Crac. & Regni Pol. Cancell. Vladislao Rege promouente, licet in illa Diæcesi nullam teneret Ecclesiam* 1427. *Præfuit sex annis Vladislauiensi Eccles. Obijt ætatis circiter* 70. *Cracouiæ sepultus. Erat tunc Summ. Pont. Eugen. IV. Imperator in occidente Sigism. in oriente Paleologus. Illius vitam Stephanus Dámálewicz Doct. Canon. Vladislau. & Crusuic. describit a fol.* 293. *Demum carmine compilauit dicens:*

Vrbe Craci venit Præsul Safrancus, honoris
Antiquus stadium quam benè currit equus.
Vrget maiorum virtus hunc conscia laudis,
Figit & in Patriæ pectore calcar amor.
Perge viam sonipes tanto sessore beatus,
Quam non annosæ deterat hora moræ.
Lingua cui quamuis verbo non prompta, sed implet
Hoc decus in miseros officiosa manus.
Largus ægenorum tutor, castusque sacerdos,
Floruit insigni laude pudicitiæ.
Pegase cede polo, quo dignior iste caballus,
Non pascis, potas, hic at vtrumque facit.

2. Filius

2. *Filius Petrus Száfrániec Palat. Crac. de Pieſkowa ſkálá germanus Epiſcopi, vt Collector Epiſcoporum Vladislauienſium adnotauit, Adminiſtrator Podoliæ* 1409. Cromer, de illo ante Annum 1435. *Succamerarius Crac. & Dux Exercitus Polonici & Ruthenici ad Tucholiam contra Cruciferos ante Annum* 1412. Cromer. fol: 276. *de illo* Starouolſcius fol: 78. in Centum bellatoribus. *Vix Annum* 30. *Ætatis attigit, dum Præfectus Podoliæ factus, Cubicularius R. M. & Succamerarius Cracou: Sic Patriæ & amicis vixit, vt eum vixiſſe non pudeat. Petrus Succamer. Crac. nepos Epiſcopi, vt notat Epiſcoporum Vladisl. Collector. Per Ioannem Tenczynſki magnæ authoritatis virum, ab extiſtimatione mala apud Regem,* 1450. excuſatur, *Mitram Epiſcop. Vladisl. Epiſc. poſt mortem acceperat,* inquit D. Dámálewicz. *de Sileſiæ infeſtatione & Regni, Dlugoſſus non bene nominat, vt* Cromer. fol: 344. 349. *ſed fortè Dlugoſſus zelo quodam in electum Epiſcopum Cracouienſem Iacobum Sieninſki armorum Dębno, quem Caſimirus Iagellonis noluit, ſed voluit Ioannem Gruſczynſki, vnde inuehitur in executores Regis, & inobedientes Regi laudat Dlugoſſus. Hic Petrus notabat Familiam de Luczyce, ceu á fratre deſcendens cum Petro de Pieſkowa ſkálá. Dederat ei Rex euiterne Oppidum Sieczemin & villam Bychnow* 1461. *Petrus Száfrániec Palatini Crac. filius Succamerarius Cracouienſis. Huic Vladislaus Iagello confirmauit donationem factam per Ludouicum Pol. & Hungariæ Regem, territorij & arcis Pieſkowaſkálá.* Cromer. fol: 511. *Petrus Száfrániec Succamerar. Curiæ, Capit. Nouæ ciuitatis Korczyn, eandem confirmationem obtinuit ab Alexandro Rege* 1504. *Petrum de Luczyce cuius parenti Sieczemin à Rege datum fuerat Caſtell. Vislicień. Malborſceń. Radomſceń. Sochacouienſem Capit. Alexandri Regis priuilegium refert, vbi concedit illi vectigalia eligenda de Sieczemin Anno* 1505. *reliquit Stanislaum.*

Aduertat hic velim Lector, quod hoc nomen Petrus quo ſe omnes ferè ſucceſſores in recta linea & collaterali appellabant, peperit nunc magnam difficultatem apud Lectores in Hiſtoria, cum enim aliqui eodem tempore viuerent, cui Petro datur virtus vel vitium non facilè dignoſcitur. Et inde ſunt contradictiones ortæ ab aliis notatæ, vt in Paprocio apparet, quoniam attribuitur huic Petro, quod de altero Petro erat dicendum. Chriſtophorus Száfrániec, qui dum ætatem iuuenilem ad grandia maiorum ſuorum merita non diſpoſuit, in facta inconuenientia defluxit & flebiliter occubuit, Cracouiæ ſepultus, apud. PP. *Bernardinos* 1484. *Stanislaus filius Caſtellani Vislicienſis Succamerar. Crac. in Curia Regis dum obſequia reddidit, & Patriæ honorem & laborem omni occaſione detulit, Capit. Corcinenſis renunciatus eſt. Ex Sienienſka reliquit filium Stanislaum, qui licet in iuuenilibus annis orbatus parente fuiſſet, placidè tamen educatus, eam fortunam & fortitudinem eſt aſſecutus, quá maioribus ſuis æquari poſſet, nam ex Tribuno Sendomirień. ſub Auguſto Rege Caſtell. Biecenſis factus, in Aula Regia digna reddidit obſequia, atq; in Caſtris retulit*

nominis gloriosi trophæa. Ad Posuoliam propriis sumptibus deduxit militem, & post egregia facta Capitanei Lelouiensis honore præmiatus fuit, Tempore Interregni verum sese Patriæ ciuem & tutorem declarauit, & in Coronatione Stephani Regis Castell: Sendomirień. factus, postmodum Palat. ibidem declaratus 1582. *fuit. In Pieskowaskálá arcem muratam erexit, cum Dębienska armorum Ráwicz Castell. Crac. filia, reliquit Andream & duas filias, Sczepanowscij & Palatini Lublinensis consortes. Andreas filius Stanislai Capit. Leloueń. exempla maiorum gloriose sequendo, nec aulam Regiam detrectauit, nec castra omisit, nec quæ decent virum prosapiæ magnæ genitum neglexit, sub Mieleccio Duce Supremo exercituum Palat. Podoliæ, ad Polociam & Sokolum maxima fortitudinis suæ & virtutis indicia detexit, & quasi vnum de antiquis suis triumphatoribus, exercitus vidit & probauit, consors sua Rzeszowska armorum Wężyk* 1582. *Petrus Castell. Sadecensis Capit. Sendomir. qui in bonis suis Włostowa, aulam splendidam de muro firmatam ex fundamentis erexit, reliquit filium Hieronymum Capit. Chęcinensem, & Secr. R. M. Sigism. Qui vt debitum soluit Patriæ & Reipub. consilio, fortitudine, contracto matrimonio cum Kośćielecka armorum Ogonczyk, reliquerat filias; Zuzannam, Catharinam Iasienscij post Ieremiæ Chelmscij consortem, & Annam Krzes de Bobolice, quæ intulit bona in Krzesorum domum.*

Synowiec: Nicolaus Stárykonius ad Coronouiense bellum à Cromero adnotatur lib: 17 fol: 275. sub Anno 1434. *notabant familiam de Zadowice.*

Bochnarij *antiqua Familia, prout Anni & tituli eorum illustrant. Petrum Bochnar Castell. Biecensem in literis plurimis confirmationis Monasteriorum legimus* 1340. *Nauogius Bochnar Succamer Crac. cuius filius Nicolaus erat Præfectus Zupparum Crac. sub Vladislao Iagello* 1405. *& tenuit hoc officium octo annis.*

Wielopolscij, *qui propriè sunt Bochnarij, nam Nicolaus ex Nauogio bona Wielopole tenuit, a quibus filius suus Ioannes Wielopolski Bochnar nominatus fuit. Ex Wielopolska Ioannes suscepit filios, Nicolaum qui sterilis decessit, & Ioannem, qui ex Dedenska armorum Gozdawá, filios* 4. *reliquit, & filias* 9. *Kilánowscij consortem, quæ matrem genuit Abbatis S. Crucis, Kowalewscij, Bobolæ, Wieloglowscij, Rokosij, Zaduscij, Stronscij, Butko & Humnicki consortes.* 1. *Stanislaus filius Ioannis, reliquit cum Iordanowna Achacium, & Ioannem Aulicum Augusti Regis, virum morum grauitate, & iudicij ratione perillustrem, & filias Annam Incisoris Regis, & Capit. Tysouiecen. Strzalá consortem, post cuius decessum, Lászcz Succamerar. Belzensi filio Castell Czersceń. & Capit. Chelmensis, nupsit. Dorothea Potuliccij Petri Castellani tunc Przemeceń. post Palat. Ploceń. demum Bresteń. consors. Helisabeth iuncta Guthæ seu Gucze.* 2. *Fælix Ioannis filius, qui cum Iordanowna etiam contraxit matrimonium, sorore consortis Stanislai, reliquit filios Stanislaum, Christophorum, Ioannem, Nicolaum, & filias Annam & Sophiam. Stanislaus Fælicis filius,*

filius, magnæ literaturæ vir, in Curia Illustr. & Reuer. Episcoporum Krasinski & Myſzkowſki duxit dies, villam Vciſko ad montem caluum erexit. 3. Ioannis filius Ioannes hæres in Kleczany. Hic cum Kielanowſka armorum Pobog reliquit Stanislaum in exteris nationibus rectam inſtitutionem in grauitatem morum deduxit, atq; optimam ſpem in Patria de ſe conceptam proficuè Reipub. conſecrauit. Alij filij erant Ioannis, Gaſpar & Ioannes, Electionem Vladislai IV. Regis ex Cracouień. Palat. ſubſcripſit Ioannes Wielopolſki de Wielopole, Gaſpar per multos annos caſtra militaria cum laude ſecutus fuit, poſtea Subiudex deinde Iudex Terreſtris, tandem Succamer. Crac. ex Cieklinſka quæ primo matrimonio fuerat coniunx Broniowſcij, *ſuſcepit filium Ioannem & filiam vnicam conſortem Gener. Franciſci Dembinſki.*

Wielogłowſcij *eiuſdem diuiſionis bonorum cum Wielopolſciis. Plurimi Familiam ſuam claris illuſtrarunt factis, & in præſens illuſtrant. Georgius ex Cracou: Palat. electionem Sereniſſ. Vladislai IV. ſubſcripſit. Chriſtophorus Wielogłowſki multo tempore fuit Vicecapit. Sendomirień. in iure Patrio peritus, & ad Reipub. obſequia aptus.*

Siemuſzewſcij *in Præmislienſi.* Czártoryſcij *in Ruſſia.*

Polanowſcij *in Crac. Palat. de Polanowicze. Nicolaus Polanowſki 1536. eadem bona conſorti Heduigi Pernus donauit. Conſors ſua Anna conſanguinea Laganowſcijs & Marſzowſcijs Otwinowſka, ex qua ſuſcepit filios 6. filias 5. ex quibus Ioannes ad bona & poſſeſſiones multas peruenerat, & reliquit optimos filios milites eximios, domi & in Vngaria Ioannem & Matthiam. Alter filius Nicolai Thomas, qui optimè literis inſtructus, factus religioſus S. Benedicti, & poſt Annos 30. Abbas Caluimontis electus & confirmatus, extat ibidem eius memoria. Succeſſerat poſt Kuczowſcium armorum Roża, illi verò ſucceſſit Albertus Kilanowſki armorum Pobog. Filiæ Polanowſciorum erant aliquot Moniales, & Matres in Stániatki, vt Regiſtrum habet. Ioannes Polanowſki vir inſignis pietate, Camerarius terreſtris in diſtrictu Kśiaznen. in Palat. Cracouień. eo tempore, quo Stanislaus Cikowſki fuerat Succamerarius.*

Maij *in Syradień. Palat: viri bellicoſi ſemper fuerunt, ex quibus Iudex Terræ Syradień. Florianus May ſtrenuus miles, tempore Sereniſſ. Sigiſm. Auguſt. aliquot expeditiones contra Moſchum & Scythas obijt. Felix May magnæ virtutis vir, ex Balicka reliquit filium Stanislaum ſtrenuum militem, qui in expeditione contra Turcas ad Chotimum, ſub ſignis Magnifici Franciſci Capitanei Nouæ Ciuitatis Korczyn militauit, ex Koniecpolſka ſecundi matrimonij, ſuſcepit filium Fælicem Stephanum, Stanislaus verò filius illius primi Fælicis May, ex Kśięſka reliquit duos filios Florianum & Fælicem, magnæ expectationis iuuenes.*

Wroniccij *in Crac. Palat. quorum bona Rudniegorne ad Proſowice.*

Grodeccij *ad Sacz.* Zarſcij *in Cracou: Palat.*

STARYKON Secundo.

EST quoque antiquus equus in Silesia, sed differens ab equo in Regno. Equus enim hic præcinctus alba stolla quidem est, sed è lana, ita quod fimbriæ pendeant, campum tenet cælestinum, super coronam verò inter duo poma est penna vigilantis galli. Vtuntur his armis in Silesia Ermberkouij antiqua & clara meritis Familia, maximam consanguinitatem retinens. Quia verò plurima inducta fuerunt arma in Regnum, dum Silesia coniuncta fuerat, imò etiam post auulsionem à Regno, non immodica introducta arma ex Silesia & Morauia in Regnum & M. D. Lith. manent, si reperiretur inter nobilium, arma & talis equus, Lector differentiam obseruabit.

DVCVM SANGVSZKONVM.

DELINEATIO & ORIGO.

ARma sunt Ducum M. D. Lithu: vltimò assumpta. Nempe, eques cum vibrato gladio currens impetu equi. De origine horum armorum diximus in primo Tomo Orbis Poloni in Korybutho. Originem verò Sanguszkonum ex Lubarto filio Gedimini, apertè Historiæ asserunt. *Cromerus lib:* 14. *Bielsciu fol:* 622. Stricouius folio 461. ita loquitur: *Olgierdus Gedimini filius, suscepit ex prima consorte Ducis Vitepscensis filia nomine Vlianna filios sex, a quorum vltimò erat Fedorius Sangusko, parens Ducum in Kosser & Kowel.* Innuit Cromerus consortem habuisse Ducis Vitepscensis filiam dicens: *Obuenerat etiam Olgerdo in Russia Vitepscensis Dominatus, cùm vnicam Ducis eius oræ filiam vxorem accepisset.* Idem *Miechou: lib:* 4. *cap.* 36. *fol:* 265. hunc Lubarthum Fedorium circa Annum 1353. Ducem Volhyniæ & Luceoriæ meminit. *Miechouius lib:* 4. *& clarius Stricouius fol:* 438. quod Haliciam & Zauichostiam inuaserit & spoliauerit. Quia vero in ritu Græco baptisatus Lubarth fuerat, nomen Fedorij hoc est Theodori assumpsit. Inde Stricouius Fedorium, eiusque successores Duces in Kossary & Kowel nominauit. Circa Annum 861. Gentem fuisse bellicosam Kosserorum, meminit Stricouius fol: 116. & folio 127. inquit: *Stanislaus Ichorowicz nepos Ducis Kuryk, contra Kossaros seu Kosseros gentem Ruthenam, quæ ex illius potestate sese extrahere & educere tentauerant exercitum mouit, atq; illorum arcem firmissimam Bielowiesia nuncupatam expugnauit & recepit.* Antiquissima igitur atque Illustrissima est & fuit Familia Sanguszkonum, genere, possessione, titulis & meritis. Quod luce clariùs in Linea Familiæ apparebit.

VICTORIA PLENA.

MAximus titulus est hominis bello clarissimi VICTOR, sed si victor plenè fuerit, erit illi hic titulus summus: *Planè plenèq; victor.*

Hinc

Hinc dixi: *Victoria plena.* Illa etenim victoria plena dicitur, quæ nedum perfecta eſt, ſed quæ illa perfectione perfecta eſſe cernitur, vt ſoliditas pacis, hoſtium ſubiectio, inimicorum ſtrages & internecio, ea denuncietur firmeturque. In cuius rei laudem Sennones, de quibus *refert Liuius lib:* 10. deuictis Romanis ad Cluſium fluuium inſignum plenæ victoriæ pectoribus equorum appenderunt capita cæſorum. Et Romanorum Dux Tigranne Rege deuicto, coronam, gladium, ipſumque Regem proſtratos ad terram, pedibus ſubiecit. Quapropter ad plenam victoriam conſequendam, Iamblichus in Epiſt. ad Olympium hæc de fortitudine militari reliquit: *Fortitudo primaria intelligatur, quæcunq; immota intellectualis facultas, & maximi vigoris intellectualis actus, mentiſq; conſtantia & immutabilis habitus intra ſeſe: huiuſmodi ſanè fuerint ſpecies, quæ in vita ſpectantur fortitudinis, ſiue per ſe ſubſiſtentes, ſiue ſuum robur communicantes, ad eum qui in verbis elucet ſolidum firmumq; ſtatum.* Vnde Octauij Cæſaris plenam victoriam, vt gratus declararet æuiternis temporibus Senatus, erexit illi victorialem ſtatuam tali modo. Formauit fæminam grauis gratiqueaſpectus, quæ ſupra columnam marmoream ſtabat, & in manu vna tenebat victorialem palmam, in altera tenebat coronam regalem, quam duo ſerpentes circumdabant, & tertius ſerpens intra duos interplicatus fuerat. Additum lemma fuit: *Aſia recepta.* Dum diuerſa arma M. D. Lith. Dynaſtarum & Principum intueor, atque Vithenis, Gedimini, Olgerdi, atq; duodecim fil. ipſius victorias diuerſas ſummaſuê intueor, aureis adnotare literis clariſsimè licebit: *Victoriis pleni.* Recepta enim ab eis Moſchouia, Ruſsia, Podlachia, Halicia, Lublinum fuerat, Tartari, Moſchi, cæteræque finitimæ cum Crucigeris gentes fugatæ & diſcerptæ fuerunt. Et ne in antiquis triumphatoribus immorer, Sanguſzkonum ſufficiat ad præſens Familia, de quibus nobis ſermo eſt. Illi namque vt cum Nazianzeno Orat: 20. loquar: *Maiores ſuos equino & generoſo impetu aſſequebantur, nec à ſummis illorum agitationibus aliquo interuallo diſtabant.* Fædorius Sanguſzko. perſpicua intellectus ſpecie, dum Fidem ſacram Catholicam ex gentilitate conuerſus, viam virtutis cælique veram agnouit, quanta trophæa de hoſtibus detulerit, ipſa Volhinia hoc non ſufficit dicere, ſed Duces M. Lith. & proſtrati hoſtes liquidò acclamarunt. Erat namque Dux Seueriæ, hæres Volhyniæ, & Luceoriæ Dominus, cùm verò ex filio ipſius Demetrio tres filij & bellatores nati Duces Luceorień. Koſſarienſes, & Kouelenſes nuncupati fuerunt, ipſis trophæis hoſtium ſpolijſque militaribus curias areaſque munitionum impleuerunt. Circumſpecta verò Progenies maximis honorata titulis, ea in Repub. & Regno Pol. adminiſtrauit, quibus antiqua gloria, ſplendorem decoremque ſuum haberet teneretque. Admonebat Saluator filios Abrahæ: *Filij Abrahæ eſtis, opera Abrahæ facite.* concludam: Sic erit benedictio veſtra, & ſtabilimentum Domus.

SPLEN-

SPLENDOR PATRIÆ.

Patria cùm nil iucundius desiderabiliusué sit hominibus, illam varijs illustrare luminibus omnes conuenit. Tria verò sunt media, quibus continuus splendor in Patria optimi ciuis relucet. Primùm, Honor maiorum in filijs. Quocirca Casiodorus libro Epist: inquit: *Laudabilis vena suã seruat originem, & fideliter posteris tradit, quæ in se gloriosa transmissione promeruit.* Hinc Romanarum matronarum amplissima Parens, mundum muliebrem in monilium torquiumque valore & splendore constituentem, & delectantem admonuit dicens; *Isti sunt ornatus splendoresq; mei*, filios innuês. Secundum est, Sacra fides. Dicit enim D. Chrisost. *Vna est veritas & non partita, & sicut qui margaritam pretiosam habet, ipse nouit quantùm diues est, ita qui fidei veritatem detinent, norunt quod diuites sunt, quas infideles ignorant, nam fides religionis Catholicæ lumen est animæ, ostium vitæ, fundamentum salutis æternæ.* Tertium est, Defensio Patriæ. Inquit enim Seneca: *Nemo Patriam diligit quia magna, sed quia sua, Vlysses ad saxa Ithacæ properat, Agamemnon ad Mycænarum muros.* Profectò Illustrissima Domus Sanguszkonum, erat quondam sol M. D. Lith: si Vithenem, si Gedimin, si Olgerdum considerabimus. Erat sol Regni Pol. si Jagelonem Vladislaum, Sigismundum, Augustum spectabimus, si verò Duces Seueriæ, Luceoriæ, Volhyniæ à Lubartho inspexerimus, maxima fuerant lumina. In Ducibus verò Kosserensibus & Kouelensibus, splendorem Patria conseruat. Vnde contrarium illis ab Alphonsi Aragonum Regis erigendum est monumentum: Ille tres cyphras cataphalco inscripsit addendo lemma: *Nil fuimus, nil sumus, nil erimus.* Innuebat mortem, omnes enim præcipiti sorbet mors turbida fato. Ducibus verò in Kossary & Kowel, scribendum triplex D D D. vt significetur, *Duces, Domini, Dynastæ quingentibus seculis, quingentibus populis, quingentibus medijs & vicibus Patriæ lumina dederunt, conseruarunt.* Constantino Magno (*inquit Baronius sub Anno* 312.) quod Senatus Romanus venienti Romam, obtulerit signum Dei aureum, & paulò post Italia obtulit eidem scutum & coronam auream. Addit Panegyristes, sæpè debetur, & diuinitati simulachrũ aureum, & virtuti scutum, & pietati corona. Profectò Ducibus in Kossyr & Kowel, pro Fidei sacræ propagatione, & multarum Ecclesiarum erectione, debetur signum Dei, Benedictio scilicet ab alto & præmium cæli, pro virtute verò & fortitudine debetur scutum, honoris scilicet & Regiæ beneuolentiæ, pro virtutum semine & incremento debetur corona. A nobili scilicet optimi affectus, à Clero piarum orationum, à plebe linguæ prædicantis encomium. Lego simile gratitudinis memoriale. Vindicauit Senatum, Populumque Romanum Constantinus Magnus à Tyrranide, & subitò crucem erexit cum inscriptione tali: *Hoc salutari signo vero fortitudinis indicio, ciuitatem vestram tyrannidis iugo liberaui, & S. P. Q. R. in libertatem vindicans,*

pristinæ

priſtinæ amplitudini & ſplendori reſtitui. Meruit hoc idem Theodorus Sanguſzko, meruit Demetrius, meruit Romanus, cæteræque magnæ Sanguſzkorum Familiæ propagines. Sed vos feruor bonæ voluntatis quem mens cohibere nunquam valet, certis populorum indicijs manifeſtare non negliget.

LINEA ILLVSTRISSIMÆ DOMVS SANGVSZKONVM.

LVbarth *ſextus filius Olgierdi, ex Duciſſa Vitepſcenſi Vlianna, ſicut* Stricou: lib: 12. cap: 13. habet. *Hic in Græcam fidem baptiſatus Federius nominatus fuit, habuit in conſortem Ducis Vlodimirienſis Volodimiri filiam, erat poſtmodum Volodimiriæ & Volhiniæ Dux, multas poſtmodum regiones tenuit,* vt Stricouius fol: 408. & fol: 428. *Haliciam & Zauichoſtum ſpoliauit, inuaſit,* Stricou: 438. *Ab iſto Lubarthouia erecta fuit in Volhinia ſcripta Ruſſorum affirmant, captus à Caſimiro Rege 1351. religionis ſuſcipiendæ fide data dimiſſus fuit.* Cromer. fol: 212. *Fedifragum Caſimirus ex Ruſſia eiecit, & Alexandro Duci Michaelis Coriathi, filio Gedimini, nepoti eam oram Vladimirienſem reddidit, quam ille latericio muro muniuit.* Cromer. fol: 218.

Fedorius Lubart Sanguſʒko, D. Volodimiriæ à Iagellone Seuerień. Ducatum impetrauit 1396. Stricou: fol: 495. 502. *filium Demetrium Volhiniæ, Luceoriæ, &c. hæredem reliquit. Hic reliquit tres filios, Fedorium, Michaelem, & Vaſilium. Fedorius poſt deceſſum parentis, omnia bona tenuit cum eſſent minorennes fratres, notantur bona in quadam concione funebrali Samuelis Simeonis Sanguſʒko, Volodimiria, Halicia, Sluckum, Leopolis, Luceoria, Kowel, Koſſiria. Facta verò inter fratres diuiſione Fedorio ceſſit Luceoria, Michaeli ceſſerunt Koſſary, Vaſilio Koulum. Fedorij filij fuerunt, Fedorius Capit. Vlodimirienſis, & Marſchalcus Volhyniæ,* Stricou. 754. *Demetrius alter filius Iaromiri ſepultus,* de hoc Stricouius folio 265.

Romanus Palat. Braclauień. & Dux Campeſtris M. D. Lith. Zytomirień. Vinnicien. Capit. & in hoc linea Fedorij Sanguſʒko deſijt, illius geſta clara in bello & caſtris Hiſtoriæ Regni referunt, quod ſub Sigiſm. Auguſt. Vlam, & Suſam arces expugnauerit, 30. millia hoſtium Moſchorum fuderit. Nouiſſimus Simon Starouolſcius in centum bellatoribus tale illi Epitaphium formauit.

Romanus Sanguskus Palat. Braclau: & Equitum M. D. Lith. Magiſter, rariſsimum gloriæ militaris exemplum, ob egregia facinora cunctis cariſsimus, ſed præcipuè Regi Sigiſm. Auguſt. cognato ſuo, in flore ætatis è magna rerum expectatione præreptus, hîc tegitur depoſitus. Viator dic ſtrenui bellatoris manibus bona verba, & ſcias eum fuiſſe ortum in Ruſsia familia vetere & honorata, atq; ex Principib. Lituaniæ.

Progeniti fuerant Demetrius & Romanus ex Anna Deſſpotowná, vt Paprocius deſcribendo in 2. Opere actus bellicos Romani. *Ex Chodkiewiczowná Caſtell. Vilnenſis, & Supremi Ducis Exercituum filia, ſuſceperat filium Romanum, atq;*

num, atq; filias Mariannam, Alexandrã & Fedoram, ſicut Papr. fol. 648 enumerat: *De hoc Romano* Papr. in Nido fol: 1235. Sarnic. fol: 402. Stric: fol: 775.

Duces in Koſſer à Michaele Sanguſzko Lubarthouicio, Demetrij filio deſcendunt, & à bonis Koſſary, Koſſerſcij Duces nuncupati ſunt. Leo Dux in Koſſary, cuius filius erat Chrehorius, ſicut patet ex literis directis ad Ducem in Korec Bohuſium, Capitaneum Luceorienſem.

Adamus Sanguſzko Lubarthowicz Dux in Koſſary, minorennis relictus vnà cum ſorore (quæ demum Leopoli in conſortio Monialium S. Franciſci de Obſeruantia piè obijt deuota ſoror) applicuit animum ad decentes literas, & profectu cum incremento virtutum collecto, ornamentum Patriæ extitit, ex Palatino Podoliæ in Volhynienſem ſuccedens decora domus, lumina Patriæ reſpicit, religione verò Monaſteria & Eccleſias erigit, humanitatis Politicæ maximus obſeruator, cum Daniłowiczowna tenet conſortium matrimonij. Soror Adami Sanguſzko erat conſors Georgij Kraśicki Capit. Dolineń. ex qua ſuſcepit filios tres, nunc hæredes poſt mortuum patruum Palatinum Podoliæ, & Capit. Præmislień. in Kraśiczyn, ex quibus Martinus accepit in conſortem filiam Maximiliani Oſſolinſki, Theſaurarij Curiæ Vladislai IV.

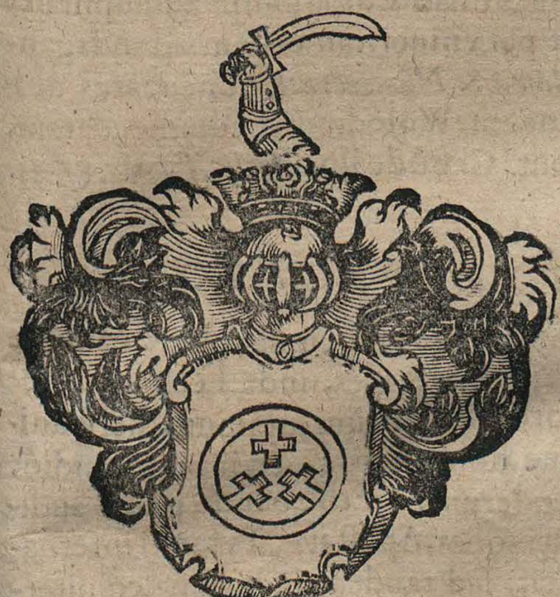
Duces in Kowel à Vaſilio 3. filio Demetrij Sanguſzko Lubartouicio deſcendunt. Et hoc medio Duces Sanguſcones, in Duces Luceorienſes, Koſſerenſes, & Kouelenſes excreuerant.

Simeon Samuel Lubartowicz Sanguſzko, Kouelenſis Dux ex Caſtell. Mſcislau: Palat. Vitepſcenſis, Capit. Surazenſis, qui in exteris nationibus cùm indolem literis domi & in Patria ornatam maiori experientia ornaſſet, atq; tyrocinia bellica linguarum peritia iucunda Patriæ detuliſſet, Sereniſſimo Regi Sigiſm. III. obligata nobilitati in Principes obſeruantia, ſolertem reddidit obſequiorum vigilantiam, aptam verò ad martem ætatem in conſpectu M. D. Lith. Exercituum Carolo Chodkiewicz in Liuonia, & ad Kokenhauſum ſtrenuo animo hoſtes inuadebat, nullo habito reſpectu, quod vnicus filius parentis fuiſſet, in ætate verò maturiori & infirmitatibus fracta, quàm promptum ad Vitepſcum in incurſione Moſchouitica detulerit ſubſidium, omniũ ora gratitudinis officio repleta referunt. Contracto demùm matrimonio primo cum Anna de Familia Zauiſſiana hærede in Rákow, ex qua ſuſceperat prolem. Secundo cum Helena Marcibella Coruini Gaśiowſki Palatini Smolenſcenſis Alexandri filia contraxerat coniugium matrimonij. Filij ipſius Ioannes Vladislaus, Capit. Surazenſis, qui cum Duciſſa in Klecko Radźiuilia tenet matrimonium. Caſimirus, & tertius inter Societatis IESV Collegij Patres ſacerdos conſecratus, in obſequiis Parentis ſui & Ducis ſacrificium Domino pro anima ipſius obtulit. Auditur quod Societatem deſeruerit, vt viæ in gloriam in ſpecioſitate inueniat. Filiæ Simeonis Samuelis D. in Kowel, Ioannis Steckieuicij Vexilliferi Orſanenſis conſors, altera Sanctimonialis S. Benedicti, vobis relictis poſteris depingendum in præcordiis erit. Si ſol extinctus eſt, aſtra fulgeant. *Eſt enim*

enim sol sole in orbe deficiente. Qui astris tribuit lucem, sine sole deficienti. Depingendum secundò: Moriendum hic, Viuendum ibi. Vbi? Ibi: Vbi nec luctus, nec dolor, quia priora transierunt.

In notatis demortuorum Kiiouiensium Monasteriorum Græci ritus, video hos de Ducibus Sangusciis adnotatos, Theodorum, Andream, Alexandrum Duces, & Auxentiam Ducissam.

SALAWA seu SZALAWA,
Aliâs NAWORÓTNIK.

DELINEATIO.

EST circulus coloris flaui, in cuius medio ponuntur tres cruces latæ, æqualibus lineis formatæ, tangentes vno latere circulum, cruces aureæ in campo lazurino. Super coronam est extenta manus armata, frameã strictam ad secandum, & vulnerandum dirigens.

ORIGO.

VOlodorus Russorum Dux multis cladibus Græcis innouatis æuiternè notus, dum à Ioanne Zemiska Imperatore Constantinopolis, cùm ter mille centenis Rusis profligatus, pacem pro bello amplexus fuisset, legatum Constantinopolim misit virum eximium, ac fortè sanguine sibi iunctum, qui vt mores, deuotionem, pietatem, Sanctorum miracula, cæterasque virtutes cum cultu Christiano Græcorum conspexit, adiecit animum ac Fidem Christi cum ritu suscepit, atque Baptismo sacro, atq; cruce salutari se animamque muniuit. Qui in Patriam dum redijt, ac sese Christianum profiteretur, à primoribus derisus, in blasphæmiam nominis Christi Paganis occasio fuit, commotus in iram, vt pro fide vera & sancta cum ipso armis agerent, omnes tres prouocat, tacto igitur circulo ad duellum in terra, educebat infideles. Hunc lingua sua dixerunt illi *Szalonij*, id est mẽte captus, at ille pro gloria Dei pugnando & fide, famam inde sibi futuram asseruit, certarunt illi verbis, sed ille factum acclamat, & incitat vt procedãt in duellum, quo commisso, omnes interfecti ab illo fuerunt. Quapropter ob tantam famam nominis sui & Christi, arma hæc circulus cum crucibus illi à Duce Rusiæ concessa fuerunt, cuius proclama *Sáławá*, id est fama, & quia primus Fidem Christi Rusis ipse Roxolanus commendauit, & ad Chri-

ad Christum conuertit, lingua illorum *Naworotnik*, hoc est Conuersor dictus, atque appellatus fuit. *Refert de illo Baron Tom:* 10. *in vita Ioannis Zemyßka. Paprocius in* 1. *Opere* ex Russorum notatis, dicit virum hunc fuisse ante *Hátká* nominatum, & addit, quod occisos quoque ad vitam in præsentia omnium reuocauerit, asignat Annum ex Priuilegijs eorum 971. Sed quæ sunt imposibilia apud Deum? Infinitus est thesaurus hominibus IESVS Christus. Quapropter & Imperator Zemiská, post tàm insigne & insperatum bellum cum Rusis, erexit in auro crucem Domini, & subscripsit: *IESVS CHRISTVS REX REGVM. Ioannes Cluuerus in Histor. Zemiscæ.* Aduertat Lector, quod Wolha primùm receperat fidem & ritum Græcum Constantinopoli, cuius nepos ex filio Suiatoslao Volodimirus assumpsit iterum fidem Græcam. Nam dum misisset per vniuersum orbem ad indagandam fidem, inter quos *Hátká* post *Száláwá* & *Naworotnik* nuncupatus missus fuerat, Græci ritus fide suscepta, eandem Wolodimiro commendatam, ob propinquitatem sermonis reddiderunt. Clarè de hoc *Bielsc. fol:* 54. *&* 55. *Stricouius fol*: 139. 140. *Sarnicius* 217.

RELIGIONIS SACRÆ PROPAGATORES.

MAximis sunt honorati titulis Propagatores religionis. Inde namque profluxerunt Catholici, Christianissimi Reges, inde Ecclesiarum & Fidei tutores, zelatores, defensores. Nam cùm summum fuerit animæ bonum religio vera, summis quoque honoribus colendi honorandiq; veniunt qui eandem propagarunt, defenderunt. Etsi quando graue auditu est, vt religionis destructores, Cacodæmones, Apostatæ, Tyranni infernales &c. vocitentur, nec hoc tamen satis est, sed tandem iudicium sempiternum cum damnatione meritò suscipiunt. Suaue igitur erit omnibus medijs, modis, respectibus promouere, & coronis adornare veræ religionis propagatores. Vnde ad propositum *Cedrenus* de oppressore & tyranno populi & Ecclesiæ Nicephoro Imperatore reliquit: Hic dum iugularetur, attolebat manus cum voce in cælum dicendo: *Domine miserere, Adiuua Deipara.* Nec tamen à tàm misericordissimis Rege cæli & Regina obtinuit gratiam. Ratio. Sanguis, oppresio, lachrymæ pauperum, ob quæ & quanta, dum palatium muro securitatis gratiâ cingeret, ex aëre audierat: *O Imperator, si ad cælum educes fastigia, intus existente malo, facilè captu munimentum est.* Quocirca admonet sacra pagina: *Simulatores & callidi prouocant iram Dei, neq; clamabunt cum vincti fuerint, morietur in tempestate anima eorum, & vita eorum inter effeminatos.* Iob: 36. Dum flecto oculos in arma Salauitarum, tàm insignem originem, pietatem, fidelitatem, fidemque veram explicantem: meritò propagatores sacræ religionis vocitabo. Fecit namque primus parens eorum, quod Ducem strenuum & religiosum, quod pium, sanctum quoque virum conueniebat & decebat: Occidit hostes sacræ fidei, & vitæ pristinæ

resti-

reſtituit. Refert ex vita S. Chryſoſtomi lib: 7. Cauſinus. *Bacchabatur* (inquit) *in agrorum vaſtationibus Leo furiali rabie, nec hominum ſiſti vllis remedijs poterat, ecce D. Chryſoſtomus iubet in loco certo crucem humanæ ſalutis vexillum erigi, mane ad trophæum crucis leo inuentus eſt mortuus, non humanis machinis, ſed ligni ſalutaris vi & præſtantia.* Multò maioris periculi fuerat audire & mente ſancta percipere blaſphæmiam in Deum, fidem & Eccleſiam Salauo, vnde ardenter atque audaciter, vel mori pro fide & Chriſto, vel occidere blaſphæmos deſiderauit. Dicit namque Apoſtolus: *Eiuſmodi viros poſt primam & alteram admonitionem deuita, at melius deuitari non poſſunt, quam ſi è medio eradicentur, colligenda zizania de medio tritici, & igni danda.* Fecit Salauius Deo iubente, ſuſtulit hoſtes fidei è medio viuorum, & ſpectantibus infidelibus, vt Chriſtum dominari in ſuis cognoſcant, eodem iubente, mortuos ad vitam reuocauit.

Agnus enim vice mirifica,
Ecce leonibus imperitat,
Exagitansq́ue truces aquilas,
Per vaga nubila perque notos
Sydere, lapſa columba fugat.

HERCVLEVS GLOBVS.

Herculis clauam quantis laudibus Scriptores extulerint, referunt ſatis Scriptores, ſed præcipua laus quod Herculis claua, Virtus fuerit victrix. Fugans canes. Abigens muſcas. Rem Solinus narrat initio Polyhiſtoris. Sacellum Herculis in foro Boario eſt, in quo argumenta conuiuij, Potitiorum, & maieſtatis ipſius remanent, nam illô nec canibus, nec muſcis ingreſſus eſt. Etenim cum viſcerationem ſacrificij litaret, Myagrum Deum dicitur imprecatus, clauam verò in auditu reliquiſſe, cuius olfactu refugerent canes. Si igitur Herculis claua tantæ virtutis, erit & globus Herculis non immodicæ artis. Nam ſi globus Herculis eſt, iam nec Perſicum erit pomum, nec nux Græca aut Tarentina, ſed exoticus, nec communis alijs triumphatoribus exiſtimandus erit. Maximi etenim nominis viri, maximi cogitatus, maximi aggreſſus, maximi effectus ſubſequi ſolent. Lego globum Pompeianum in Dion Nicæo, qui licet ex reſina, canapo, pice, ſulphure, alijſque fomentis liquorum, & ardentis igni conflatus fuiſſet, tanti tamen vigoris & potentiæ fuiſſe expertum eſt, vt quo ipſi magis aqua reſiſtebatur, tanto magis ardebat, & quò fortius à muro auellebatur tanto magis adhærebat, conſumabat omnia ſurſum, deorſum, muros, lapides, vallos, & vniuerſa circumiacentia, donec ipſe conſumeretur. Maximi roboris & artis fuit hic globus, ſuperat virtute & arte admirabilis Herculis globus. Audaci timor eſt, nomine ipſo terret & fugat. Eſt Herculis Herculea, pilla & balla. Referunt Apothecariorum præcepta, quod ad globum conficiendum odoribus fragrantem, neceſſario veniunt Cyprus, Turcia, IlIricum,

ricum, Moſchia, &c. Requiritur enim puluis Cyprius, Orientalis miſturia ex Turcia, Ireos Illiricæ, Gumi Tragacanthæ, Moſchi grana, &c. Ad globum verò Herculeum in quo elucet Cyprorum ingenium, demolitur Turcarum potentia, diuellitur Thracenſis fortitudo, anihilatur Lyrica machinatio, conteritur Moſchi aſtutia, quæ neceſſario veniunt? Ea, quibus gloria virtus immortalitas ſplendeat Herculis ruina, interitus & finis appareat hoſtibus. Arma Salauitarum Globus quidam eſt, & globus Herculis, nam ex oſsibus hoſtium formatus, ex bellicis apparatibus conflatus, ex circulis & crucibus aureis, quæ Chriſtianorum dogmata & honores ſunt, & manu armis, gladio compoſitus manet. Globus eſt, qui nedum potentiam humanam confundat, ſed ſubterraneam quoque conterat. Globus eſt, qui inſigne Regum, maieſtatem Imperatorum, grauitatem Ducum commonſtrat & exprimit. Sanctum Ceſlaum Sacri Ordinis mei, habeo comprobatum Hiſtorijs, globo igneo à Vratiſlauia exercitum ſexcentorum millium cum Bathy abegiſſe & confundiſſe. Globus ille erat ſed cæleſtis, inde igneus, fulmineus, mouens ipſam terram in confuſionem hoſtis, conturbans æthera, aquam & ignem inſtruens, in agmina, & hoſtium cladem & luem, ſanctitas, conſcientia & oratio, erant tormenta bellica huius admirabilis globi, Herculis noui, & cæleſtis in terra bellatoris. Non abſimilia arma veſtra Salauij conſpicio, efformat circulo orbem, crucibus Trinitatem, auro verbum diuinum, campo cælum, ferro terram, manu hominem. Breuibus proferam, Arma veſtra ſunt Herculis Globus. Reuocent Lectores in memoriam Naurotnicum Ducem, *de quo Cromer. libro* 5. *ad Annum* 1126. In hoc bello Boleslai cum Volodoro Præmiſlienſium Duce, præſtabant inter fortes & inſignes viros Nauorotnicus & Zaſcitnicus. Reuocent hæredes de Romanow & Swierſz Halkos, Stryzos, Swierſcios, quos merita & præmia in Regno, fortitudo & prudentia in caſtris, nequaquam ab hominibus abeſſe patiuntur. Igitur nobiliſsimi ſucceſſores, diſcite tempora temperare tempore, nec ventis velle reflare.

LINEA FAMILIÆ SZAŁAWA.

HAlka, *qui poſtmodum Száláwá & Naworotnik nuncupatus fuit. Si ille primus fuerat cui talia arma à Ruſſorum Duce Volodoro conceſſa fuerant, meritò nomen primum obtinebit cum Paprocio. Si verò alius ab Halka fuerat parens armorum Száláwá, Naworotnicus dictus Száláwá principium inchoabit. De Halka in Origine diximus. Petraſius Halka Ruſſus, de hoc* Ioannes Briger ſub Venceſlao Rege Pol. & Bohem. *Fuerunt* (inquit) *eo regnante quietæ res in Polonia, præter quod minores Poloni irati aduerſus Ruſſos, cum vetuſta Lublini ereptione, tùm noua in Sendomir. oram excurſione, expeditionem ſuſceperunt. Ibi Petraſius Halka cum non contemnendo exercitu Ruthenorum, apud Lublinum noſtris imprimis occurrit, &c. Anno* 1306. *ſed de eodem*

dem Duce Exercituum Petro Halká armorum Száłáwá. Bielsc. sub Anno 1300. refert. *Raphael Halka de Romanow, meritis & virtute generosus, Leopol. sepultus* 1 71. *Stanislaus Halka, vltimus de hac Familia, Leopoli in Ecclesia Ord. S. Prædic. quiescit ad maius altare cum tali Epitaphio:*

Generosus D. Stanislaus Halka de Romanow, vir nobilis, suis, Ordinibusque Regni perquàm gratus & largus, vltimus domus Halkanæ palmes, ex hac vita in aliam transijt, die 5. Iun. 1600. Quem Deus in æterna luce collocet.

Naworotnicus *& inde Naworotinski,* vt Dlugossus refert sub Anno 1125. *dum bellum Volodori & filij sui Volodimirij Præmisl. Ducis cum Boleslao describit:* Duo *(inquit)* insigniores milites, & in armis strenui, videlicet Nawrotinski & Zawszytinski cæsi. *Habet de illo* Cromer: lib. 5.

Strzyzij *in Russia, moribus, doctrina, & militari viri dignissimi & celsi. Ioannes Strzyż, Iudex Terræ Halicień. hunc notantes arma Száłáwá, efferunt magnis encomiis. Sed præcipuè* Paproc. in 2. Opere Stemm. *carmina quæ de viro & ciue optimo, Eobanus Hessus subscripserat illi accommodauit, ceu beatæ viuenti, veritatem intelligenti, & de illa consultanti.*

> O fælix nimium fælix, qui facta malorum,
> Impia conspiciens, noluit illa sequi.
> Cui via displicuit pro veris falsa sequentum,
> Perditus incautum ne graderetur iter.
> Qui neque conscendit damnosæ fulcra Cathedræ,
> Quam derisorum turba maligna tenet.
> Huius erit domini lex infinita voluptas,
> Nam labi ex animo tempora nulla timet, &c.

Hunc Strzyż de domo Szalki dicit Paproc. in Stemm. fol: 1240. *sed corrige de domo Chalki seu Chalconum. Reliquit filium Hieronymum, cum Anna Skarbkowná armorum Abdank, qui educatione peroptima, animum doctrinam, fortitudinem genitoris in se, vt in exemplato realiter expressit. Filiæ suæ Sophia Cieśsanowska, Helisabeth Glinczyna, & tertia filia Heduigis. Nicodemus frater germanus Ioannis, sed extra gremium Ecclesiæ Cathol. Rom. Hic in terra Præmisliensi domicilia conseruabat, vir aliás literis, consilio & castris clarissimus, reliquit prolem.*

Swirscij *de Romanow & Swierz, clara plurimis meritis ab antiquo Ducibus Russiæ Familia. Theodorus siue Fedorius de Romanow & Swierz, Palat.* 1. *Chyouiæ, quem sepulchra ibidem referunt apud ritum Græcum. Ioannes Andreas Swierski de Romanow & Swierz. De hoc Cromerus in Oratione funebrali Sigismundi I.* Orsensem illam celeberrimã, & cum omnibus ferè omnium gentium atque seculorum victorijs comparandam, Constantino Ostrogio Principe, & Ioanne Suirzouio Ducibus, octoginta millia Moschorum bellatorum cæsa, quis est qui nesciat? *Hlebus de Romanow & Swierz Capit. Colomień. & ductor militiæ in bello cum Valachis sub Præfecto Supremo Ioanne Tar-*

ne Tarnowski, vbi labentem vexillum propriis viribus adiuuit occisis duobus ex Valachis. Mentionem faciunt priuilegia eorum Ioannis Swirski, quibus donatio exprimitur illi & posteris eiusdem à Iagellone, & Palat. Haliciæ nominatur. Stephanus & Alexander, fratres in bello ad Socalum cum Strussijs occubuerunt. Andreas de Romanow & Swirz, Caualier Maltensis Carolo V. Imperatori per 18. *Annos militaria reddidit obsequia. Hic dum exercitus ductus in Aphricam versus Tunedum, inopia pressus labefactus fuisset, & seditionem meditaretur, in aqua & farina se posse Tunedum venire & redire sociis affirmauit, quod etiam posito vadio confirmauit. Audit rem Imperator, laudat militem, mollesq; & languidos ob defectum vini & carnis arguit dicens:* Tunc ego Imperium Romanum illud grande restituerem, cum talium militum decem millia haberem, sed militibus nostris cum delicijs & luxu prius bellandum esse, quàm cum hostibus video. *Antonius Leuain Commentariis rerum gestarum Caroli V. Idem Andreas in Lombardico bello Caroli cum Francorum Rege Francisco primo, ad S. Quintianum multis vulneribus affectus, & inter mortuos monoculus derelictus, à Cæsare conquisitus, curatusq; remansit. Idem in bello cum eodem Cæsare contra Franciscum Galliæ ad Roijs dicebat:* Hostem quidem vno oculo amisso perfectè aspicere nequeo, sed sanas manus vtrasque dum teneo, hosti grauis, acerrimusq; fore summopere desidero. *Fecit quod pronunciauit. Hinc Carolo V. & filio suo Regi Hispaniarum Philippo maximè charus, ab ijsdem prouisus, ibidem vitam cum morte commutauit. Andreas tertius huius nominis Swirski, Ecclesiam in Swierz è lapide ædificauit & large dotauit. Christophorus Swirski Castell. Halicień. virili actu & probitate nomen optimum conseruat inter bonos. Procopius Swirski eximius miles & Rothmag. sub Præfectura Sieniáwscij, qui Tartarorum strages magna fuerat. Simon Swierski miles in Valachia occubuit. Ianusius Swirski, Marschalcus M. D. Lith. & Canonicus Vilnensis, sub Augusto Rege Anno* 1569. Ianusouius in Statuto fol:342: *Lucas Swirski, Marsch. Samogitiæ ab eodem Augusto Rege creatus.* De illo Ianusou: in Statuto fol: 778. *Petrus Swirski, strenuus Rothmag. cum Zamoyscio contra Michailum, &c. pugnauit. A Sigismundo* III. *bona pro meritis tenebat, ex D. Rożynska suscepit Kiricum seu Cyrillum eximium Rothmag. qui in sepulchro Dominorum Swirsciorum, in Sacello ab antiquo ab illis erecto & fundato apud PP. S. Dominici Leopoli, relicta prole quiescit in Domino, cum Hieronymo ibidem* 1584. *sepulto. Albertus Swirski, totus marti & trophæis bellicis in Moschouia, Liuon: &c. deditus laudem eximiam in Patria sub Præfecto Zolkieuio promeruit. Quapropter eiusdem Supr Cancell. & Præfecti Exercit. Regni sororem, ex Kurzanska in consortem matrimonij suscepit. Auxit dotem Ecclesiæ in Swirz. Nicolaus de Romanow Swirski, Canon. Cathedr. Chelm. S. R. M. Secr. Præpos. Polanecen. vir doctrina & pietate insignis, non aliud intendit nisi profectū Ecclesiæ promotionemq; sacrorum. Hominis namq; est proponere, Domini autem dirigere gressum.*

SALA-

SALAMANDRA.

DELINEATIO.

EST animal ſubtile & paruum, lumbricis aſſocium, flauo colore veſtitum, vitam præſtat ſoli qui mortalia cuncta conſumit, puta ignis, in igne enim Salamandra viuit, expanſis igitur alis ſuper ignem reſidens Salamandra feralis bellua hæc arma ſunt, tantò enim frigore conſtringitur, vt flammis ardentibus temperetur. *Hæc de Salamandra Caſſiodorus lib: 3. var. Epiſt. 47. ad Fauſtum Præpoſitum vrbis Regis Theodorici.* Super coronam cauda Pauonis.

ORIGO.

CEſſerat Salamandra in Symbolum Franciſco primo Regi Gallorum, ſiue quod inter miſeriarum incendia triumpharet, *vt dicit Cauſinus.* ſiue quod de Heluetijs quorum inſigne vſus eſt, & de Germanico Cæſ. Carolo V. cuius inſigne aquila ratione Imperij, de quo Duce Mediolanenſi, cuius ſtemma gentilicium ſerpens eſt, victorias reportaret, *vt refert Alciati Commentator in Symbolis folio* 58. Cernitur enim in regia ad ſaltum fontis aquæ bellæ talis Salamandra, cui aureis literis ſubſcriptum legitur.

Vrſus atrox, aquilæq; leues, & tortilis anguis,
Ceſſerunt flammæ iam Salamandra tuæ.

Tàm præcelſæ dignitatis ſymbolum, tranſijt poſtmodum in inſigne nobilium in Bohemia Chrancouijs ſiue Chranſcouijs, tùm ob ſingularem in bellis fortitudinem & audaciam, quam inter ſulphureos ignes, & bellicas machinas demonſtrarant, tùm quod in ductu bellico inter lapidum, ſcopulos & arduos rupes venenoſis ſerpentibus plenos, draconem, igne adpoſito ad ſpecum (quod ſibi proximum ad conſiſtendum pro noctis quiete contigerat) occidiſſet.

VITA IN IGNE.

DIuerſarum ſententiarum opinionem colligo de Salamandra. Sunt qui affirment Salamandram in igne & igne viuere. *Ita Ariſtot. 3. de Gen. animal. cap:* 11. Vnum quodque elementum ſedes & domicilium eſt aliquorum, quæ in ipſo naſcuntur & degunt. Dignum enim eſt, vt ſicut in tribus

tribus elementorum regionibus terrestria, aquatilia, & volatilia degunt animalia, ita quoque aliqua sint quæ in igneo degant tractu, alias id quod cæteris nobilitate præstat poneretur incultum & infrequens. Confirmat hoc Vielmius de Opere sex dierum lect. 23. vbi ait: *Repertum in India genus auium, quæ in sublimi semper feruntur, nec pedes habent, quibus terram prendant, & super aliarum auium dorsa pariunt oua & tam diu incubant, quoad exierit fetus.* Confirmat quoque Seneca Quæst. Nat. lib: 5. cap. 6. dicens: *Ignem qui omnia consumit, quædam etiam creare & generare.* Optimè igitur affirmarunt de Salamandra, D. August. lib: 21. de Ciuit. Dei, & Nazianzenus cum Rhodiginio, *quòd in igne viuit & igne nutritur.* Negatiuam verò partem aliqui probant, quia nullum animal potest viuere sine cibo, simplex verò elementum non nutrit, tum quia perpetuò tale animal vigilaret, quod nec leoni concedit Philosophus, licet ille modico vtatur somno, & apertis dormiat oculis, tùm quia omne mixtum complexionem habet primarum qualitatum quod in igne conseruari nequit. Sed quicquid sit de negatiua, omnes probant doctiores viri Salamandram in igne viuere licet fortè non solo & semper, sed tamen conseruari igne semper, & nutriri consequenter. Quocirca Salamandra plerumque plumis elatis super ignem pingitur & delineatur, vt sibi subscribere liceat: *Vita in igne.* Arma nobilium Regni Poloniæ & Bohemiæ dum Salamandram intueor, meritò illis ceu summis audacibusque in bello & contra hostem Patriæ, & fidei viris, & triumphatoribus addam lemma: *Vita eorum in igne.* Puta artificiali & tormentario, illorum namque merita cum Turcis & ad Varnam effecerunt, vt bona concessa ad fines Bohemiæ Chracowa Wola tenerent hæreditario iure, ac demum cum Stephano Rege incolæ Regni facti, seruitia Patriæ reddiderunt, & vsque in præsens reddere non negligunt. Salamandra, Ioue tonante, sæuientibus nimborum procellis, & fæda imbrium eluuie longè latèque omnia inundante, prodit in lucem: *Causinus lib: 9.* Ita vos quibus talia insignia nobilitatis concessa fuerunt per medias tempestates, hostium arma & manus, nomen dignitatemque obtinuistis.

Sic gens cremato fortis ab Ilio,
Iactata Tuscis æquoribus, sacra
Gnatosq; maturosq; Patres,
Protulit Ausanias ad vrbes. Horat. Od: 4. lib: 4.

LINEA FAMILIÆ SALAMANDRA.

Pielesij, *qui veri sunt successores parentis armorum, à quo Pieles Familiæ diuersæ, ob bonorum acquisitorum, diuersa nomina acquisierunt.*

Chroncij *seu Chrząscij, à Chranczowa Wola in Confinibus Bohemiæ. Samuel Chrząścz hæres in prædicta Wola. Hi verè sunt Pielesij, ex Bárdnowska armorum Grzymálá reliquit Martinum eximium militem, & postmodum Roth:*

magistrum

magistrum ad Gedanum. Hic constituit domicilia sua in Regno in Pilzneń. districtu, contracto matrimonio cum Lisowska, cum qua habuit Ioannem, Seuerinum, qui in aulis magnatum obsequia continuauit, & Stanislaum bonorum parentis custodem promotoremué. Cum altera demum consorte Dobrzechowska armorum Poray, reliquit quatuor filios, Marcianum, qui in Aula Principis colligebat virtutem cum meritis, Venator Regum Sigismundi Tertij, & Vladislai Quarti obijt. Samuelem, qui in Vngaria expeditionibus militaribus clarus, contracto ibidem matrimonio obijt. Ioannem, qui in castris Cæsareæ Maiestatis seruitia castrensia amplexus fuerat, in expeditione contra Turcas occubuit. Alexandrum, qui à prima adolescentia castris deditus, expeditiones plurimas in Prussia contra Gustauianos, & domi contra Scythas & Kosakos cum Illustrissimo Campiductore Kázánowski, & filio ipsius Notario Gen. Castrensi, & Nicolao Potocki per Annos 25. continuus miles, consors sua Sophia Spławska.

Kasyccij *in Podgoria, moribus & possessione clari, Adalbertus modernis temporibus corona Familiæ, ob maturitatem iudicij & præstantiam conuersationis.*

Deszkowscij *ibidem. Nil iucundius generi splendido, quam maiorum facta imitari virtute, fortitudine, constantia.*

SAMSON aliàs WATTA.

DELINEATIO.

SAmsonis effigies cum actu dislaniationis leonis fortissimi, & Regis animalium: Samson & Leo coloris flaui, campus cælestis. Super coronam tres pennæ Strutij.

ORIGO.

PLurimos in Polonia Maiori his armis insigniri video, sed originem non lego in Historijs nostris, nisi in Paprocij primo Opere, qui ortum in M.D.Lith. habere dicit *fol:*1189. Apparet tamen, quòd pro insigni meritò & actu, talia arma in nobilitatis insigne cesserint. Assimilabatur ille fortitudine Samsoni, victoria Leoni, vtilitate Patriæ, dulci fauo mellis faueant posteritati vestræ.

Flores & Rosæ,
Dum res & ætas, & sororum,
Fila trium patiuntur atra.

FORTIVM SVNT FORTIA ET COMMVNITATI SALVTARIA.

FOrtis animi vir, non duntaxat est alterius mentis, quàm probata experientia & senectus experta. Moderando namque præsentia, introspicit futura, & reuoluit memoria præterita, nec vltra æquum & iustum, sanum & decorum, vnguem attollere concipit. Et si fortis robore dicebat Laconum miles, dum pro signo victoriali in clypeo deferebat minutam muscã. Signum est me tàm proximè ad hostes accedere, vt musca ab eis internosci possit: iam fortis animo vir inter lumina mentis, hoc quoque vnicum efformabit: *Fortia & salutaria.* Nam plus manibus bello si opus est, quàm multis nominibus id viro animo forti maximè conueniet. De huiusmodi viro, *refert Cedrenus p. 542. sub Nicephoro 2.* Qui dum exosus populo murum regiæ circumdaret, & fame populum vltro atque flagellis premeret, omnes dabant nomen contra Tyrannum militiæ. Inter quos fuerat veteranus miles, sed senio confectus multo. Hic interrogatus, cur senior iam dedisset nomen militiæ? respondebat festiuo dicterio: *Robustiorem nunc esse senem, quàm olim iuuenis fuerat.* Tunc enim dimidij aurei frumentum tollere nequiuisse, iam duorum facillimè sustinere. Ægit hic miles fortibus fortia, & communitati salutaria. Arma nobilitatum vestrarum sub titulo nomine & virtute Samsonis diuulgata, quid quæso aliud nobis referunt, quàm *Fortes in fortia, & salutaria omnibus.* Quo vnico nedum fælices in prosapia, magni in Repub. summi in Senatu extiterunt, quotquot nomine & gloria excelsi fuerunt, sed etiam ante Regem Regum, & Dominum Dominantium, florida repererunt merita, & congrua retulerunt præmia. *Refert Aristid. lib: 9. Italic.* Quod Valeria Luperca dum ad auerruncandam pestem ex oraculo erat immolanda Iunoni, Aquila victimarium cultrum rapuit, eundemque bubulæ iuxta templum pascenti infixit. Facit Causinus Apodosim, quod repentinum à Deo & insperatum auxilium turbidis sæpè rebus influit. Quid igitur non influet viro animum fortem seruanti? *Fortis fortia & salutaria distillabit.* Ergò clara posteritas illud Satyricum x. Iuuenalis vestris exarate sedibus.

Bellorum exuuiæ, truncis affixa tropæis
Lorica, & fracta de casside buccula pendens,
Humanis maiora bonis credite.

LINEA ARMORVM SAMSON.

BYlenscij *de Bylencin antiqua Familia, Ioannes Bylenski electus Plocen. Episcop. qui priuilegium nobilitatis Krzyszewscij cum aliis subscripsit Sigismundi, vt* Paproc. in Stemm: fol: 85.

Watta

Watta *antiqua Familia, vnde arma Samson Watta dicitur.*

Proscij, *qui à bonis Prochy per diuisionem bonorum cum fratribus sese attingentium Proski nuncupati. Erat ex illis Dapifer Posnanień. Gasspar à Prochy ex Margaretha Łaczka progenuit Matthiam Soc. IESV Sacerdotem. Nicolaum, qui in consortem duxit Catharinam de Rożaczow Cielecka Episcopi Posnanien. Andreæ Szołdrski sororiam, Stanislaum cui consors erat Barbara de Bnin, nunc est Generalis Camerarius Posnanień. Secret. Aulicus, Cubicularius Sereniss. Vladisl. IV. Videtur quod erant Trachij, sed vt a bonis dicti Proscij, ita & arma Trach mutarunt in Samson,* vide Trach.

Iáromirscij, *ex quibus Ensifer Posnã. qui relicta filia hærede, domũ Familiæ clausit.*

Kokalewscij, *ex quibus Ioannes Gnesneń. Posnanien. Pultouiensis Canonicus, Gnesnæ Epitaphium illius.*

Arma virum quamuis monstrant hic esse sepultum,
Crudele non est stemma parentis hoc est.
Sedulus, clemens, magnanimus pietate, benignus
Virtute insignis progenieque fuit. *Obijt Ætat:* 75.

Nepos ipsius ibidem Canonicus Anno 1584. *fuit.*

Olewinscij *de Olewin. Florianus eximius in castris vir, vt ipsius declarat Epitaph. Leopol. apud PP. Prædicat. Habuit Dorotheam filiam Garnisij in consortium matrimonij, cuius filius strenuus in militia contra Gustauianos, Scythas & Kosacos vir. Ex fratre verò Floriani filius, in Ordine Prædicat. militans seruus Domino.*

Másłowscij *de Másłowice, in Syrad. Palat. ex quibus vnus erat Vicecap. Vieluneń. alter Exactor Contributionum Regni.*

Rosiccij *in Maiori Pol. claram prosapiam virtute ornant.*

Zakrzewscij *ibidem, dederunt nomina coronis.*

Łoiecki *ijsdem armis vtebatur, Cantor Præmislień. vir literatus, cui Regina Anna Ioannem Zalinski filium Castell. Gedanensis, ad instruendum literis & moribus reddiderat.*

Kosiccij *de Kosiczyn Wattá, ex quibus vnus hæredem in Prochy coniugem habuit, & à Trachiis bona Prochy translata in domum Samsoniam.*

Karczowscij *de Karczow in Palat. Posnanień. Michael post legitimam constitutionem ætatis, ex Gnussynska reliquit Albertum militem strenuum & Martinum, ille cum Ocieska Catharina, Cancellarij Regni fratris filia, habuit Melchiorem eximium militem cum Dorostáyski, Marsch. M. D. Lith. contra Sudermanum, qui contracto matrimonio cum Dorothea Retkowska suscepit Ioannem, Vladislaum, Alexandrum, & filias tres. Martinus vero post militarem cum z Gorká occupationem ex consortibus Poninska & Tarzecka liquit tres filios, Petrum militem, qui ex Nowowierska suscepit filiam sanctimonialem Posnaniæ. Danielem militem, qui ex Modlissewska reliquit filium Alexandrum, qui ex Iáskolecka reliquit filios.*

SASZOR seu ORLA.

DELINEATIO.

EST aquila extensis alis cum cauda absque capite, sed postmodum in locum capitis accepit stellam candidam, aquila est coloris rubei in campo albo. Super galeam & coronam regalem ponuntur pennæ quinque Strutij. Alij tamen vtuntur eadem aquila sine stella, *vt notat Bielsc. fol:* 339.

ORIGO.

ALiqui Originem armorũ in Germania, aliqui in Hung. ponunt, sed quicquid sit, à Cæsarea maiestate concessa fuisse ipsa aquila edocet. Cõfinia namq; Alemanica ad Vngariam & postmodum ditio in Vngaria obtinuit fortè cognomen diuersum originis armorum, dum alij in Vngaria, alij in Germania initia horum armorum assignarunt. Occasio tamen originis traditionis vigore hæc fuit. Inter fratres, quoniam ob parentum bona rara seruatur concordia, vnus illorum lacessitus vt sibi apparebat à fratre illum vita sustulit, quapropter inter sceleris vindictam & pænam à iusto iudice ille & posteri ipsius truncatam aquilam assumpserũt. Et quia contingit fortuna rotata ex Principe fieri nobilem, posteritas fratricidæ, attrita ægestate & titulo diminuto, maxima in castris, summa in periculis cum hoste tentauit, ac fauente cælo palmam victori & hosti eripuit. Quapropter Cæsarea maiestas illis in locum capitis aquilæ stellam addidit, vt & fortitudo illorum & benignitas cæli à periodo termini familiam auocans, denotaretur iterum florida. In Regnum autem Poloniæ ante Iagelonis Regis gubernationem illata, tàm benignè & laude celebri refloruerunt, vt in hæc quoque nostra tempora Regnum adornent. *Bielsc. sub Anno* 14 1. Ex Vngaria in Regnum allata fuisse affirmat, ibique plurimos ex his armis inueniri, quos *Sásanie* vocant. Adnotarunt aliqui originem, quod aquilæ absciderit caput in nido fouenti partum, atque vnus ex posteris in bello, Turcam cum signo stellæ ornantem caput quia occiderit, stellam ad aquilam obtinuit, sed magis videtur fabula.

TERROR NON ERROR.

FErt secum tanquam in sinu, hoc nomen *Terror, errorem.* Etsi perspecto consideraueris genio, vt plurimum, *terror, est error.* Annibal dum superare

perare inuios montes atque hostili dextera munitos vellet, adinuenit nocte silenti & tenebrosa centena boum, vt igne admoto inter cornua, ante exercitum transmitteret, qui lucem deferant, iter faciant, hostem terreant. Felix initium belli, & ecce dum excurrunt ductores boum, exercitus autem subsequitur, lumina affixa cornibus deficiunt nondum superatis collibus montium & verticibus. Adurente itaque igne capita boum, partes in diuersas eos faciunt discurrere, exercitum disturbare, hostibus audaciam adferre, confusionem Duci parare, versus est terror in errorem. Arma hæc nobilitatum vestrarum Saszor, sunt terror quia aquila sunt, error quia sine capite. Rex quidem auium est Aquila, & consequenter *Terror*, sed si Aquila sine capite est, nec nomen Regis iuste deferet. Vt aliquo symbolo exarare valerent inimicitias inter duos potentes, puta viros, fratres, Principes, depingebant Aquilam cum Dracone pugnantem, est enim inter illa perpetua inimicitia, vt inquit Plin: lib. 10. cap. 14. *Acrior* (inquit) *est cum Dracone pugna, multoq; magis anceps, etiamsi in aere.* Lapsa enim grauiore ruunt, fit terror error, & non è contrà. Discordia seminauerat errorem. Discordia abstulerat terrorem. Discordia fecerat Aquilam non Aquilam, dies secunda fauit, & factus est *Terror non error.* Retulit Lucanus de Aquila.

Vtque Iouis volucer candido dum protulit Ouo
Implumes natos, solis conuertit ad ortus.
Qui potuere pati radios, & lumine recto
Sustinuere diem, cæli seruantur in vsus
Qui Phœbo cessere, iacent.

Eum amplexi fuerant modum nocui in fratrem. Sustinuerunt dies in castris, bellis, pugnis, expeditionibus, in æstate & hyeme, contra hostes Fidei, Regni Imperij, & maiestate ab Augusta, stellam retulerunt augustam, in locum Aquilei capitis.

Iam nequeunt rabidi contra constare leones.

CVIQVE SVVM.

POtentissimus in Christiano orbe, & sapientissimus inter Catholicos Principes Imperator Carolus V. ad Aquilam addidit dogma. *Cuiq; suum.* Si verba ad hominem & Imperatorem sensus erit. Malis iustitiam: afflictis clementiam: bonis præmium: amicis amorem: hostibus terrorem: magnatibus honorem. *Cuiq; suum*, puta conferam. Si verò est sermo ad alios est sensus. Reddendum debitum cuique Regi obedientia, ex lege & iuramento, seruitium ex subiectione, iuxta conditionem & dignitatem referant Principi quæ debent. Proprie, sincere, sine diffidentia, sine fraude, fuco, simulatione. Turpe namque est vna manu porrigere panem, altera lapidem. Hinc admonebat Paulus Macius Embl: 49.

Altera dat panem manus, obtulit altera saxum,
Allicit illa, ferat vulnus vt ista cani.

Assenta-

Assentatorum mollissima verba caueto,
Escam dant, animo vulnera dant animæ.

Dum arma Orla considero, suspiro ad Echo, *Cuiq; suum.* Gloria quidem alta est, atria ornata conspicere maiorum victorijs, triumphis, at illa in aurem susurrant. *Cuiq; suum.* Lætitiæ plena res, arma, loricam, substantiam, nomen, ipsamque parentis famam audire præsentari videre. Sed Echo exurgit. *Cuiq; suum.* Vestræ quidem erant hæ Aquilæ & Principes declarabant, auulsum caput ab Aquila aliud orbi mox de vobis personuit, & ni posteris ex vobis adesset cuiq; suum, puta meritum & præmium, actum esset de Aquila. Officialibus Regni adscribunt hieroglyphicum Pierij, qui ponit caput leonis cum anterioribus pedibus vltima verò leonis sunt bos, & instituit gnomon: *Regnans seruio.* Magnum profectò officium est esse nobilem. *Regnat & seruit, regnat inter pares & plebeios, seruit paribus & plebeijs.* Officium illius est, defendere Patriam, augere Rempub. ornare familiam, Regem honorare, leges obseruare, subditos tueri, pericula tollere, nobilibus non deesse, & quod supremum primumque est, Fidem Christi & Ecclesiam, totis viribus promouere. Profectò quæ Familia clarissima reddit cuiq; suum, illa regnās seruit non vt seruiat, sed seruit vt regnet. Erit & officijs & pietate sacer.

LINEA FAMILIÆ SASZOR.

D. *de Rogow tempore Iagellonis Regis & Vitoldi dignissimi viri. Olbiegium apud Vitoudum Ducem exercituum ponit ex certo Authore* Paproc in 2. *Opere, qui reliquerat filium Castell. Rauensem, cuius bona erant Rogow Kalinie, Olsse, Rawice, Bronowice, Rapoty, Wagry, Mrogie, quæ bona a posteris ob masculæ prolis defectum cum filiabus ad diuersos nobiles translata fuerunt. Chyncá Rogowski, Polonus cui Sereniss. Iagello arcem Brescensem, & Præfecturam in Lituania contulerat, ablata arce à Vitoudo A.* 1390. Stric. lib: 13. cap: 7. *Rogowski de Rogow Chyncá Castell. Rosperscen: & Regni Vicecancellarius,* meminit ipsius Ianusouius in Statuto fol: 46. *Stanislaus Rogowski, Camer. Sereniss. Stephani Regis in expeditionibus ad Pscouiam, Wielkolucum. Pieczary, Turouliam cum Korycki socio accepit, in congressu bellico cum Moschis Chwost & Miessoied, vinctos Regi deduxit insignes.* Bielscius *Chincos de Rogow armorum Dziatosa posuit* fol: 269 *Hinc differentes collige Rogowscios.* Salowscij *in Zatoriensi & Osuiecimensi districtu, antiqua Familia & meritis excelsa.* Bielsc: sub Anno 1431. *Sasowscios ab armis Sasor nuncupatos voluit esse.* Palczewscij, *eiusdem diuisionis bonorum cum Sassowsciis. Stanislaus post literarum notitiam in diuersis Regnis eximius miles, postmodum Vicecapit. & Burgrabius Crac. Sigismundus Palczewski Iudex Terrestris Zatorień. in negotiis Reipub. exercitatus, multoties ad Iudicia Tribunalitia Iudex Deputatus, ad Comitia Regni ex illo Ducatu Nuntius electus erat. Christophorus Notarius terrestris ibidem, Præclaus & Ioannes, omnes bene mereri de Repub. cupientes, in illo Ducatu in possessionibus diuites.*

Iarogniewscij, *Ioannes, qui cum Bartholomeo de Wizemburg armorum Nałęcz, & Dobrogosto Kolinski, & aliis congregata manu in terris Cuiauień. & Dobrzynensi in Cruciferos irruerunt, omnes trucidarunt ad fluuium Winsa. Theodoricum Marschalcum Liuoniæ, & septem Commendarios Prussiæ captiuos Regi reddiderunt Anno* 1431. Bielscius.

Bardscij, *à bonis & arce Barda seu Bartsa,* de qua Cromer. lib: 27. *conflagratam* Bielsc. refert fol: 91. *modò notant Familiam suam ob Oppido Wrzesnia. Mscislaus Bardzski Vladislao Iagelloni & Reipub. amantissimus, vt potè qui agmina Theutonici Ordinis hostili incursu in Pol. Maiorem influentia arcebat, & strage non modica affligebat. Patet hoc ex priuilegio eorum, vbi legitur.* Ideo illum Vladislaus Rex Parens noster *(inquit Casimirus III. Rex)* ad gradum Palatinatus Posnanień. euexit, & Præfecturam Bydgostensem commisit. *Reliquit filium Matthiam verum successorem moribus, vita, honore. Nam ex Cubiculario Regiæ Maiest. Casimiri III. post decessum parentis Capit. Bydgosteń. & Præfectus Regij Stabuli post Subinium effectus, vt sonat priuilegium Petricouiæ datum* 16. *Nouemb.* 1457. *Florianus a Wrzesnia Bardzski Castell. Landenouień. vir in consilio magnus, in iudicio grauis, habuit in consortium matrimonij Suiduæ Samotulscij Castell. Calisiensis filiam, vt ibidem Acta & reformatio testantur, suscepit ex illa Matthiam Dapiferum Posnanień. qui in consortium matrimonij habuit Annam a Gostyn armorum Odrowaz, ex qua sustulit tres filios. Christophorum, qui post decentes & militares actus in exteris nationibus cum magno Zamoyscio, & domi in diuersis expeditionibus, iunxit connubio Annam a Bradow Mielżynska, sororem duorum Castellanorum Gnesnensium, ex hac superfuére filij Albertus & Andreas. Andreas quidem strenuus & obsidionalis in Metropoli Moschouitica, miles cum Illustr. Duce in Zbárdż Christophoro, ex Helena de Márkowice armorum Szellgá reliquit Albertum militem cum Illustr. Campiductore Regni, soror illorum Heduigis Soboccij de gente Doliuorum consors. Lucas alter filius Matthiæ, ex Grudziecka reliquit Christophorum Canonicum Posnan. & Fælicem, qui cum Pogorzelska sterilis, cum Wilczynska reliquit prolem. Matthias tertius illorum vterinus Surrogator Posnan. vir iudicij maturitate, & rerum in Repub. gerendarum prudentissimus. Erat Commissarius compositionis inter Regnum & Cæsaream Maiest. aliisq; Ducibus confinia Regni tangentibus in Anno* 1591. *destinatus. Celebrauit matrimonij vinculum cum Anna Castell. Rogozneń. Opalinski filia, ex qua suscepit Ioannem, qui ex Elisabeth Nisczycka Palatini Belzensis filia, reliquit Petrum hæredem, Matthia altero filio, postquàm in Pruthenico contra Gustauum bello arcendisq; Mansueldorum copiis, à Maioris Poloniæ finibus præclara gessisset facinora, priuatos intra parietes, vita luctuose spoliato.*

Chobienicij *de Chobienice, eiusdem diuisionis bonorum cum Bardzsciis. Erant viri dignitate, militia, possessione celebres, spectabant ad Chobienice villæ* 12.

Cum verò proles mascula desijt, cum filia vnius Chobieniccij translata fuerunt bona ad Broniewscium Succamerar. Posnaniensem.

Gieraltowscij *eiusdem diuisionis cum prænominatis. Hos Sasowscios esse instruit* Bielsc. fol: 643. *Ioannes Gieraltowski eximius bellator, & ductor copiarum ingentium in Vngaria, occisus Viennæ fraude à nobili Barone, quod Cæsaream Maiestatem plurimum in dolorem induxerat.* Bielsc. sub Anno 1571. *Dobrogostus Canoni. Posnanień. sepultus in Pieniány. Ioannes verò Viennæ sepultus.*

Kielbowscij *ad Kościánum, virtuti & honesto dant operam.*

Ligoccij, *Leuitatem nescit qui infantiæ morum grauitate maturescit. Id obseruare nituntur.*

Orlowscij, *Antiquitatem Familiæ commonstrat dicta cognominatio, nam ab armorum proclama deducitur, verùm hereditaria bona à quibus notant Familiam Orlow in Varsauień. Terra docent cognominationis vim. Fuerunt viri clari in Regno ex hac familia. Andream Orlowski Canonicum Crac: refert Catalogus Cathedr, Albertum Capit. Varsauień. acta testantur Castrensia. Matthias Orlowski ex Barbara Petrikowska armorum Kusśábá, suscepit Stanislaum Canonicum Vladislau: cuius iudicio Parlamentum Regni in ferendis sententiis Lublini detulit ornatum & laudem.*

S C H A L E C.

DELINEATIO.

SVnt arma Abdank, ex quibus prominet sagitta à medio. Super coronam est vulturis ala, sagitta per medium transfixa.

O R I G O.

APparet ex ipsa additione ad arma Abdank, adscitos fuisse ad arma ab illis, qui in vnione ad Regnum arma Abdank in M. D. Lith. assumpserant. Addita fuit sagitta, & ala vulturis cum sagitta, ob speciosum progressum in castris ac victoriæ triumphum à Ducibus M. D. Lithuaniæ.

SAGITTA IN CÆLVM.

SI vox imperantis esset, vt quis dirigat sagittam versus cælum, nedum prophanum sed sacrilegum foret. Sed quia in titulo hoc est vox & nomen dicentis, nil absurdi ferret. Equidem noui sagittarium inter planetas, quid

tas, quid causæ, nisi quia sagittat vel in cælum, vel in terram. In cælum, vt dirigat mentes hominum in sagittarium iustitiæ, qui inebriat sagittas suas sanguine. In terram, vt influentiæ vim à Planetis intelligamus. Vnde etiam sensus fieri potest in verbis *Sagitta in cælum.* Imperantis & instruentis genus mortalium. Egregium quid Darius fecerat, *vt refert Herodotus in Terpsichore lib:5.* Audito *(inquit)* hoste, quæsiuit quinam essent. Responderunt: *Athenienses.* Id quum audisset, arcum dicitur poposcisse, eoque sumpto sagittam quam imposuerat in cælum excusisse, & ea in aëre excussa dixisse: *O Iuppiter, contingat mihi vt Athenienses vlciscar.* Atque hæc locutus cuidam famulorum præcepisse, vt sibi semper apposita cæna ter diceret: *Here, memento Atheniensium.* Quis his lectis non dicet Darium misisse in cælum sagittam, non tamen erat ignominiosa vel superbè imperans sagitta, at precatoria & honorifica. Mos quidem Darij gentilis, & intentio laudabilis. Arma hæc Schalcia ferunt sagittam in cælum, testificantem scilicet quod victoria sua è cælo procedens honorem fauente Ioue domui Chalecciorum concessisset. Theodosius Constantinopolis olim Imperator, dum ad bellum procedebat, prius in vltimis suburbijs Constantinopolitanis, descendens in Ecclesiam Deum deprecabatur, atque errores suos deflebat, tum purgata conscientia exercitum mouebat. Ioannes Chodkieuicius Generalis Regni & M. D. Lit: Præfectus supremus Exercituum, ante congressum prostratus in terram in modum Crucis Deum exorabat, tum pugnam incipiebat: *Si enim Deus nobiscum quis contra nos?* Ita sagitta Chalecciorum, in Domini laudem, & protectionis diuinæ testimonium, super monticulos hos exaltata permansit, ideò clara extitit.

Ingenium hinc Pietas inde corrusca nitet.

LINEA CHALECCIORVM.

Michael Chálecki eximius miles, & linguæ Tartaricæ peritissimus. Hic ab Alexandro M. D. Lith. ad Tartaros missus, vt tanquam amici contra quemcunq; hostes illius cum exercitu 30. *millium certis conditionibus præsto adsint. Igitur Sachmat Zawolscensiorum Princeps Tartarorum traiectis fluminibus Holcha & Tanai venit in auxilium M. D. Lith. contra Moschos quem ducebat Michael Chaleccius, qui Nowogrodum Seueriæ obsessum recepit & alias ciuitates versus Branscum, quas omnes eidem Chaleccio in præsidium reddidit, vt M. D. Lith. conseruaret. Facto demùm prælio cum Tartaris Perepkopscensibus & Mindikiereio eos deuicit, deinde misit Legatos ad Alexandrum D. M. Lith. significando quod auxiliares copias, contra suos hostes in centum millibus adduxisset.* Bielsc. fol:491. Anno 1500. *Ioseph Exactor Contrib. Reg. Lidensis Anno* 1589. *Demetrius Chalecki de Chalec, Thesaurar. M. D. Lith. de quo Constitutio Regni* 1590. *Christophorus de Chálec Chálecki, Ensifer M. D. Lith. Capit. Olkinicen. qui cum titulis doceat virum in Patria,*

castris, gubernationi, iudiciis esse idoneum, perpetuam sui memoriam commendat. Iosephus Ioannes Chalecki, ex Falczowska natus, incola Chyouien. in Ryszczow, ex Eua Ioannis Aksak Iudicis Ter. Chyou. filia, reliquit Michaelem militem, qui cum Anna Szwaykowska Succamer. Vitepsc. filia tenet matrimonium. Soror Michaelis Barbara Sanctimonialis Leopol. ad S. Catharinam Senensem facta, Iohannæ nomen retinet. Frater Iosephi primus Petrus, alter Franciscus à Cosacis occisus.

SZABLA Hoc est FRAMEA.

DELINEATIO.

EST framea per diametrum in campo posita, ita vt capulus sit ad dextram, acumen sursum disponitur, campus est rubeus. Super coronam sunt quinque pennæ Strutionis. Framea tamen est rupta ad puncturam.

ORIGO.

IPsa Arma & campus declarant virum Polonum, forti manu in bello laudabilem triumphum deduxisse, eoque meritum fuisse, vt eadem Arma quibus meruerat, in præmium sibi conuerterentur.

FRAMEA VLTIONIS.

NON sine mysterio dicebat Psalm: 21. de Framea: *Erue à framea Deus animam meam.* Vindictam & vltionem quæ nedum feriat corpus, sed vitam animamque corporis lædat frameæ ictus significabit. Quapropter illi qui vltores erant honoris Principum, maxima dignitate honorati fuerunt. *Testis erit Dion Cassius in Hist. Rom: lib: 59. cap.* 4. Caij Caligulæ fuit in omnibus rebus atrocissimis administer nomine Protogenes, solitus libellos duos semper circumferre gladij ac pugionis titulis insignitos, hic in curiam forte quasi aliud propter negotium ingressus, cum omnes vt solet eum salutarent ac dextram iungerent, Scribonium Proculum infesto vultu intuitus. *Quid* (inquit) *tu me etiam salutas tanto Imperatoris odio flagrans?* id reliqui audientes Senatorem eum circumfusi discerpserunt. Eo facinore delectatus Caius, in gratiam secum Senatu redire significauit per decretum, tum vicissim ei decretum vt in tribunali excelso in ipsa quoque Curia omnibus alijs sublimior sederet, ac ibi quoque militari præsidio vteretur. Arma præsentia cum video, frameam vltionem contemplor, non illam dico

cere-

ceremonialem, quam præstant Tartari ab antiquo Regibus Poloniæ in signum amicitiæ fidelis, dum supra acumen framearum mittunt aquam dicendo: *Ita fundatur sanguis meus hostili framea, si inimicus Sereniss. Maiest fuero.* Et supposita manu ad frameam haurientes decidentem aquam bibebant manu. Sed contemplor in armis vestris realem vltionem, quam ad præsentiam suorum Magnorum Ducum Lith: exhibitam conseruastis, cùm contra Moschos, Tartaros, aliosque M. D. Lit: hostes in castris & bello adfuistis, vitamque & sanguinem pro illorum tranquillitate & salute donastis. Ita quod Familiæ vestræ illud Senecæ in Hercul. Oeteo non posit accommodari.

> *Licet tua vulgus in aula,*
> *Centum pariter limina pulset.*
> *Cum tot populis stipatus eas,*
> *In tot populis vix vna fides.*

Arurophilax lapis est similis argento, cuius vis est, *vt Plutarch. de fluminibus notat,* vt depositus ad thesauri limina, sit fidelis custos auri. Nam si fures venerint, lapis emittit tubæ clangorem, quo audito fures per præcipitia feruntur. Sed abeant vani cum suis portentis, illi quibus pro armis est nobilis framea, sunt veri custodes thesauri Regnorum & Patriæ. Vnde Turcæ, Tartari, Sarmathæ, Vngari, Moschi, Valachi, Dalmatæ, &c. magnum deferunt honorem frameis, illisque qui eisdem vtuntur, optimum conseruant omen.

SZACHOWNICA Alias WCZELE.

DELINEATIO.

EST Tabula secta lineis rectis & transuersis in quadratos, quadrata mixtim ponuntur aurei coloris & albi. Super coronam est virgo Maura, corona regia insignita, frontem fascia ligatam gerens, guttæ sanguinis in faciem delabuntur, manibus ad pectus similem tabulá defert. *Bielsc. addit,* quasi filia hæc esset Regis Granatæ, *fol.* 340.

ORIGO.

MIles ex Sclauonia *Holub* cognominatus in Mauritania militarem exercendo, per ora hominum volitabat, quod Schaccorum ludum peroptime nouisset. Et cùm in regione

gione prædicta filia Regis primas in eodem ioco & lusu deferret, vocatus fuit ad opus. Quærit miles quid loco præmij referrat victor? Audiuit: *Nescis quid illi, qui cum filia Regis contendentes deferant? ea tabula lusus perforabitur caput.* Spectantibus igitur Rege & Senatu, succubuit filia Regis in optato intento, & cum admirabunda sedisset, miles tabula arrepta contusit virginis caput. Laudauit Rex militis audaciam, & victoriæ gratiâ contulit pro armis tabulam, ac virginem fronte & capite læsam. Posteritas tanti militis in diuersis locis & Regnis, dum sibi constituit domicilia præcipue in Sclauonia, in Silesia, in Regnum Poloniæ aliqui horum ex Silesia summa gloria Boleslai Chriuoustij incitati & permoti ad Annum 1103. descenderunt, atque perpetua statiua fundarunt.

TABVLA GLORIÆ.

NEminem commouere debet, quod tabulam lusoriam *Tabulam gloriæ* dixerimus. Si enim antiquorum mentem in ludis conspexerimus, non ignominiam fraudemque intelligemus, sed virtutem politicam iudicabimus, quocirca & tabulam lusoriam, tabulam gloriæ affirmabimus. Quæ mens erat in adinueniendis ludis? *Rosinus lib: 5. antiq. Rom: cap. 1. instruit.* Ludi, sunt publicæ celebritates, quæ vel placandæ Deum iræ, vel pro salute populi, vel gratiæ populi demerendæ causa sunt editæ. Finis eorum erat, tum religio quædam, qua antiqui opinabantur sese dijs rem gratam illis ludis tanquam promissam facturos, tum populi voluptas cui & Reges & Respub. & Imperatores maximè studebant, quo homines voluptate demulsi, in officio continerentur. Scriptor autem de Inuentoribus rerum lib: 2. cap: 13. citando Herodotum, inquit: *Cum grauitate annonæ Patria premeretur apud Lydos, sic famem consolari solebant, altero quidem die cibum sumentes, altero ludis operam dantes.* Cum igitur ludorum finis fert secum laudem iuxta antiquos & modernos, conueniet plurimùm ipsam quoque tabulam lusoriam gloria donare. Arma vestra Wczele & Szachownica nuncupata, ex ludo celebri & militari, non immodicam referunt gloriam. Vnde huic tabulæ Schaccorum licet inscribere, quod tabulis inscripserat Augustus Cæsar victo Bruto & Casio, atque sopitis ciuilibus bellis. Scribebat ille: *Libertatis Pop. Romani vindex.* Considerando namque originem Schaccorum & finem, non alium habeo nisi libertatis populi vindictam insinuatam. *Refert hoc ita Polydorus lib: 2.* Inuentum olim circa Annum Orbis conditi Ter millesimum DC.XXXV. à viro sapiente Xerxe, qui ita tyranni sæuitiam coërcere metu, ac eum documento monere volens, ostendit maiestatem sine viribus hominumque adminiculis parum admodum valere atque tutam esse, quando per istius modi ludum satis patebat regem facilè oppressum iri, nisi inuigilaret à suisque defenderetur. Vocant hodie hosce calculos seu scrupos furunculosue, quibus præliando ludimus, (est enim certamen instar prælij)

Schacos

Schaccos à ſcandendo forſitan dictos, quod calculi cùm mouetur, in alteram aduerſariam partem ſcandere videantur. Tantam igitur tabula veſtra ferat ſecum laudem, meritò tabula gloriæ nuncupanda erit. Sed ſatis hoc & inde clarum eſt, quod gloriam ſtemmatum & ludo cum filia Regis audaci & perfecto retulerit retinueritque.

Nunc tolle animos & tecum finge triumphos,
In noſtras Rhodius depluit imber opes.

VICTORIÆ SPES.

SPem victoriæ aliquando ipſi ſtrenui viri faciunt, vnde in pugna Leuctrica imminente quidam Lacedæmoniorum exclamauit: *Hic dies declarabit virum.* Alij loco, tempore, re, & occaſione, victoriæ ſpem metiuntur, ipſæ enim circumſtantiæ bellicæ, ſpem non modicam pariunt. Verùm etiam ex armis præſentibus, tabula nimirum Schaccorum, ſpes victoriæ concipi poteſt. Ioannes Ferus in theatro Impreſſarum depinxit tabulam Schaccariam cui ſubſcripſit hæc tria: 1. *Longè alius.* 2. *Porriget hora.* 3. *Sors nequaquam.* Talis ſubſcriptio docet generales regulas ſpei in victoria. Dum dicit: *Longè alius, alludit ad reginam, Rochos, popones, milites, qui à longè proſpicientes aduerſarios, incautos è medio tollunt.* Regula victoriæ. Rem proſpicere imminentem à longè, ne diſturbans exercitum vox ſuccedat. Non puraram: aut edocet vt pugnantibus adſint copiæ auxiliares à longè ſeu à tergo. His namque ab hoſte conſpectis, audacia illorum minuitur, fortitudo attenuatur, ſpes labefactata perit. Si verò à longè non videantur copiæ ſed turmatim omnes pugnant, facilis confuſio, ſubita oppreſsio, à latere & tergo, totam ſpem deprimit. Dicit ſecundò: *Porriget hora.* In pugna Schaccorum dum arte & prudentia ſcanditur & præoccupantur nociua loca, ludus deducitur in horam, victoriam tunc porrigit hora. Equidem in bello paruus error in principio, magnus fit in fine; at cum initium prudenti fortitudine ſtabilitur, hora fortunæ rota vix mouetur, aliquando noſtræ, aliquando aduerſæ parti Mars fauet, aliquando mutantur animi & nutantur, ſed hora porrigit ſpem, vt qui legem victor parabat, victus poſtmodum ſuſcipit legem. Vndè quidam: *Fidem fati virtute ſequamur.* Alius. *Inter vtrumque puta conſtans maneto.* Hoc eſt, placida & aduerſa fortuna pugnato, ſpem porriget hora. Dicit tertiò: *Sors nequaquam.* Puta in ludo Schaccorum, ſors locum non habet, artem, ingenium, circumſpectionem exigit. Alij quidem ludi ſorte gaudere poſſunt, ſed ludus Schaccorum ipſa experta ſcientia determinat rem. Regula hinc victoriæ ſpei habetur. Quod ſors parua in bello laudem victoriæ non adfert, ſed perneceſſum eſt, fugientibus non dare fidem, abijcientibus ſpolia non credere, ſpolijs & ſorte prima non occupari, at vlteriorem finem & progreſſum præmeditata ratione videre. Sic author horum gentilicium proceſsit, & victor euaſit.

LINEA ARMORVM SZACHOWNICA, ET FAMILIÆ WCZELE.

HOłub, *id est Columbus, huic primitus concessa hæc arma fuerunt*, vt refert Dlugossus.

Lebno, *ab eisdem armis cognominatus, Sclauonica namq; lingua Lebno hæc arma vocantur à contuso capite, quod nos Euphoniæ gratiâ Wczele vocauimus.*

Tumigrala *Nicolaus, quem etiam Siecouium appellabant, Cuiauiæ Præfectus circa Annum* 1432. *De illo Cromerus*: Wczelius is gente fuit, cuius insigne est latruncularia tabula. Bielsc. de illo fol: 340.

Mielinscij *in Maiori Pol. Alexander in exteris nationibus virtute & fortuna collecta, Sereniss. Regis Augusti Aulicus expeditionem militarem primùm, tum Legati munus ad Reges obiuit. Demùm Abbas Tremesnensis renunciatus, maximam sui memoriam in ædificio organis, Bibliotheca reliquit. Postmodum à Sereniss. Steph. creatus Episcop. Vendensis in Liuonia, plurimos labores pro Ecclesia propaganda suscepit. Nicolaus frater ipsius ex Tribuno Calisiensi Dapifer, ibidem bonum Patriæ cohonestando, moribus, virtute, actibus, reliquit filium Nicolaum linguis, Germanica, Italica, &c. ornatum. Christophorus tertius horum frater, etiam ex Tribuno Calisiensi Dapifer, vt Constitutio Regni* 1588. *dicit. Experientiæ magnæ in castris, & in publicis Regni negotiis, reliquit ex Kotficzowná tres filios, Albertum militem strenuum in omnibus expeditionibus sui temporis præsentem. Stanislaum & Alexandrum, quorum initia linguarum Moguntia extitit*, Bielscius sub Anno 1578. meminit *Mielinscij Nobilis Poloni, qui in Silesia Bramum, à quo in Confinibus plurimum lacessitus fuerat in captiuitatem arripuit, quem nec dimisit donec sibi satisfaceret.*

Gniazdowscij *in Maiori Pol. Ioannes Abbas Mogilensis Suffraganeus Gnesn. vir doctus, atq; ad Reipub. negotia dispositus, obiuit plurima munia pro Patria. Michael frater ipsius egregius miles, adiunxit ad honorem Familiæ lauream fortitudinis.*

Droszewscij, *eiusdem diuisionis bonorum cum Gniazdouiis, sed à bonis nouum assumpserunt cognomen.*

Iábłkowscij *in Maiori Pol. literis, Iurisperitia, cæterisq; virtutibus ad Reipub. negotia prompti & nati. Erant germani fratres Albertus & Venceslaus, Alij fratres patrueles his fuerunt, Clemens, Ioannes, Georgius, Swientoslaus.*

Pretficij *seu Pretwicij de Gáwron, ex Silesia in Podolia consederunt. Bernardum cum Illustriss. Ductore Sieniáwski, magnum defensorem Podoliæ, ac persecutorem Tartarorum, vsq; in Oczakow referunt Historici*, de illo Cromer. in Orat. Funebr. Sigism. Regis, & Bielscius sub Anno 1541. *Cum Záwácka reliquit coniugem Chodorowscij, & filiũ Iacobum, qui pro meritis & triumphis honoratus fuit Præfectura Barensi*, De illo Starouolscius inter Centum bellatores. *Iacobus filius, disciplina militari, morum grauitate, beneuolentia & humani-*

humanitate maximè omnibus gratus, relicto filio ex Ciołkowná Ioanne ac filia, maximus amator factus est Ordinis Prædicat. cui & Ecclesiam ex lapide erexit in Szarawká, atq; facta fundatione & ornata prætiosis monilibus, & apparamentis sacrario, maximum augmentum Fidei in locis desolatis inter Schysmaticos, promotione Ordinis, & SS. Rosarij stabiliuit, à Sereniss. Regibus pro graui merito Palatinus Podoliæ, & Præfectus Treboulia renunciatus fuit. Huic bona Szarawká pro meritis concessa æuiternè fuerunt, vt Ianus. fol. 125.

Káczánowscij *in Maiori Pol. Regibus reddunt obsequia, vt Familiæ suæ prodesse valeant. Refert enim Xenophon, quod suprà forum Traianum descriptum legebatur:* Potentissima dos in Principe, Liberalitas & Clementia.

Ludźisłáwscij *in Maiori Pol. Rebus honestis & Reipub. necessariis dederunt operam, si enim Imperatorem stantem oportet mori*, vt Vespasianus dicebat, *profectò nobilis in quiete & otio, Familiæ suæ adferre ornamenta minus poterit.*

Lutenscij *ibidem, viri probi & humani. Pium antiqui dixerunt Aurelium Antoninum Imper. quia maluit vnum ciuem seruare, quàm mille hostes occidere.*

Włoscieiewscij *ibidem, Patriæ seruire intendunt. Nam si gloria Principis est, iuxta Tacitum Rempub. magis amare quàm filios, maximè decebit ciuem optimum, plus velle Patriæ quàm filiis.*

Karmienscij *ibidem, optimi viri domi & foris, semper enim in ea Repub. subditi & proceres sunt boni, continentes & strenui, vbi ipse summus magistratus Reipub. est talis.*

Rumieiowscij *ibidem, Regi & Patriæ obsequentes. In eo namq; incolumitas Regni sita est*, ait Xenophon, *si Principi promptè omnes pareant etiam Proceres.*

Myslecij *ibidem, ponunt merita vt præmia assequantur. Præmiis namq; milites vt plurimum ad magna facinora edenda incitantur.*

Dzbierkowscij *ibidem, Militari subleuant domum, ita enim successus familiarum augentur.*

Nalescij *ibidem, Commune est nobilium de aula & castris familiam curare domus, eadem constitutione posteritati fauent.*

Dzieleczynscij *ibidem, eruditionem in literis & disciplinam in castris fouent. Otium namq; & segnities omnium seditionum in castris & domi origo est.*

Pogorzelscij *ibidem, Moribus & doctrina instruunt posteritatem ad rectè fideliterq; seruiendum Reipub.*

Rzegnowscij *ibidem, Fælix initium vitæ curant; nam vbi initium est bonum, speratur progressus rerum iucundus.*

Chwałkowscij *ibidem, Laudabiliter reddunt obsequia Patriæ.*

Gáłęscij *ibidem. Pugnabant pro Patria intrepidè, nam qui miles inuitus & coactus pugnat, facilè vincitur. Liberè, & rectè seruierunt Patriæ.*

Wsolowscij, *non fuerunt suspecti Patriæ, ideò ea tribuenda illis, quæ optimo ciui & militi conueniunt.*

Trzeccij, *non cessant Reipub. ferre honesti commoda, idcirco sine occasu fælices.*

Cema *in Prussia, post Crucigeros Regibus addictissimi, & Reipub. optimè meriti, cum Sambia Malborgum ipsorum administratione concessa fuerant, fidelitatis suæ & amoris monstrarunt obsequia. Fabianus Cema Palat. Malborgi, Præfectus Tucholensis & Starogardensis, cum Achacio Cema Palatino Pomeraniæ, Præfecto Stumensi & Gniewscensi subscripserunt priuilegia vnionis ad Regnum Podlachiæ & Volhyniæ. Modernis temporibus erat Fabianus Cema Castell. Chelmnensis, Præfectus Sztumscensis, ex quibus titulis facilè colligere licebit, quanta præcesserunt merita tantorum præmiorum.*

STANKARIN.

DELINEATIO.

EST aquila nigra integra, extensis alis in dextram prospiciens, coronata corona aurea, & pedes coloris flaui, in pectore campus sanguineus, intra quem est luna alba sursum cornibus versa, quam pugio gladij in medio tangit, gladius integer. Super coronam est vexillum bellicum, partim extentum, partim lanceam tangens.

ORIGO.

IN Ducatu Mantuæ, belli & pacis tempore, terra marique gloriam Familiæ acquisitam origine, conseruarunt. Historia inter Florentinos & Pisanos, Guelphos & Gibellinos de illis referret. In Regnum Pol. 1547. Sereniss. Rege Augusto sceptra gubernante per Franciscum Stankarum Mantuanum, filium Michaelis Vexilliferi Ducatus Mantuani illata fuerunt. Fuerat eorum indigenatus sub Sigism. Augusto Anno 1569. & confirmatio atque renouatio priuilegij à Vladislao IV. *vt infrà patebit.*

LVCET ET FERIT.

MAgni debentur tituli his tribus: *Aquilæ,* vt Reginæ. *Gladio,* vt terrori belli. *Et Lunæ,* de nocte lucenti. Iunctis autem ad inuicem his tribus, iam summi porrigendi tituli. Mihi arrisit plurimùm ad arma præsentia titulus: *Lucet & ferit.* In Theatro Impressarum Ioannis Feri, video Aquilam cum stella cuiusdam Cæsaris symbolum, cui additum lemma: *Fulget Cæsaris astrum.* Dùm verò in præsentibus gentilicijs video lunam & gladium

gladium pugientem, licebit apponere: *Lucet & ferit.* Sed eò potissimum lucere hæc arma dicam, quia illis subscriptum legebam inter radiátia lumina.

Mantua me Ducibus sublime coequauit auitis,
Signat Regales, armiger ales opes.
De tanta celebris mox ægit sorte triumphos,
Illam Aquilæ hos rutilans fronte corona nitet.

Feriunt autem hæc arma, quia non sine causa gladium vexillumque portant. Qui Italicam Historiam eorumque bella ardua perspexit, quomodo quaué arte Stancarij lucebant & feriebant facilè iudicabit. Si autem Regnum Poloniæ videamus. non modicum luxerunt dum illis indigenatus, Regni tituli, Curiæ honores, collati permanserunt. Profectò erant duces in hostes & clipeus, ferientes hostem, protegentes Regnum, si Martialia signa eorum, ordinibus equestribus annumerata & recepta fuerunt. Suppoluit quidam Aquilæ in præeminentiæ Symbolum dicens: *Et visu & volatu,* puta superat omnes Aquila, nam in solem intendit indefesse visum, & nulla auium tam profunde versus cælum pernicique volatu potest, vt Aquila. Ita Familiæ Stancarorum dicendum venit: *Et gladio & telis, & Marte & consilio, in Curia & in castris, in pace & in bello, Ducibus & Regibus, nocte & die, suam protestati fuerunt operam & fidelitatem,* vt de illis dicendum esset, quod aliquando Lampertus in Alexandro de familiaribus ipsius & socijs reliquit: *Erant viri amantes Principis sui, qui de illo nec ipsi riderent, nec risui esse vellent, qui nihil venderent, nihil fingerent, ad bonum facilè consentirent.*

LINEA FAMILIÆ STANKARORVM.

Michael Stancarus Vexillifer Ducatus Mantuani, cuius filius Franciscus, Hæbraicè, Græcè, Latinè, ipse Italus doctus in Regnum Pol. venit, atq; laudo Regni à Sigismundo Augusto indigena, ciuis, & nobilis 1569. vnà cum consorte ex Illustri Lossiorum Familia declaratus & receptus fuit. Reliquit filios Franciscum & Ioannem Ambrosium, & filias Annam Strzyżowscij, & Paulinam Przyskowscij consortes. Franciscus 1. filius, post liberales disciplinas & reddita Patriæ obsequia, assumpsit in coniugem Barbaram Marssewska, ex Karska genitam armorum Mądrostki, ex qua suscepit Petrum & Adamum, & filias Agnetem Białobrzescij, Annam etiam Białobrzescij primò, post Wężyk Wydawscij, Euam Myslowscij, Sophiam Achlery primò, tùm Otuinouij secundo & Heduigim. Petrus ad exteras nationes literarum & militaris gratiâ missus, diuersarum linguarum studia recepit, in Patriam rediens in aula Magnatum, in publicis Regni negotiis summoperè versatus, dignum sese præstitit Patriæ incolam. Habuit in consortem Marinam Petri Bogusouicij, quam Catharina Reiowná Dapiferi Lublineń. filia genuerat, sterilis illa decessit, vnde altero matrimonio copulauit sibi Cristinam Adami Zolkiewski filiam, ex qua suscepit Alexandrum filium & filiam, ob literaturam & peritiam iuris

iuris nobilium, à Gabriele de Rytwiány Zborowski Notarius Castrensis Horodelensis, a Vladislao IV. Sereniss. Rege Secretarius suæ Maiestatis, demùm Tribunus Grabouiecensis institutus fuit, multas commissiones, nuntia, deputationes dexterè & fæliciter peregit. Adamus frater Petri non dissimilis fratri, ea desiderauit in Patria perficere, quæ illum Familiamq; suam æternitati donarent. Ex Anna Laurentij Iahodinski filia, Subiudice Terræ Buscensis armorum Slepowron, suscepit filias Deodatam & Sophiam. Ioannes Ambrosius alter filius Francisci primi, qui dum adolescenti morum grauitate sibi comparauit ad actus nobiles gradum, primò Regens Cancellariæ Crac: vltrà decennium, demùm Notarius Castrensis Præmisliensis fuit, ex Sophia Stradomska armorum Prus plurimam susceperat prolem, ex quibus Michael à Tartaris in captiuitatem abductus, & Stanislaus vnus ex septem fratribus superstes, cum Barbara Bieniecka ex Zardecka progenita tenet matrimonium. Obijt Ambrosius Ioannes 14. Maij 1616. Cui tale Epitaphium appensum in Bibel.

Ambrosio Ioanni Stankaro, Generosiss. Parentibus Francisco Stankar, ex Illustr. D. Mant. stirpe oriundo, mox Regis August. beneficio, suoque merito indigena Pol ex Magd. Losio edito. Qui cum ob insignem probitatem, eloquentiam & iurisperitiam omnibus acceptissimus esset, primùm in Castro Cracouiensi Vicenotarij, deinde in Præmislieñ. Notarij munere cum laude functus est, &c.

Ne autem aliquid deesse videatur nobili Familiæ Stankarorum ex opinione hominum, atq; vt dicta scriptaq; hæc haberent suum fundamentum, profero in medium Priuilegium Indigenatus illorum Sigismundi Augusti Regis tenoris huiusmodi:

SIGISMVNDVS Augustus Dei gratia Rex Poloniæ, Magnus Dux Lithuaniæ, Russiæ, Prussiæ, Masouiæ, Samogitiæ, &c. Dominus & Hæres. Significamus præsentibus literis Nostris, quorum interest vniuersis & singulis Præsentium notitiam habituris. Quòd quamuis Nos sapientissimo instituto Prædecessorum Nostrorum, omnes Regni Nostri Ordines singulis prærogatiuis ac cunctis libertatibus satis abundè locupletauimus; tamen eò libentiùs etiam id facimus, dum ab eis, qui tanto libertatum splendore à Nobis exornati sunt, debitum quoq; obseruantiæ symbolum, & summæ gratitudinis decus Nobis exhiberi cognoscimus. Cùm itaq; non modo Proceres & Terrigenæ Regni Nostri, sed etiam extranei in securitate & tutela regiminis Nostri fæliciter degentes, in dies maioribus in Nos bene merendi studijs, summa cum laude, virtutumq; suarum splendore eniti contendant & exoptent, Nobis certè gratissimum exhibent officium. Pari modo & ratione, optimè de Nobis meritum, & à Senatu Nostro multis modis habentes cõmendatum Nobilem ac Egregium Virum Franciscum Stancarum Mantuanum, Michaelis Vexilliferi Ducatus Mantuæ Filium Illustris Prosapiæ Ducum Mantuæ cognatum in Regno Nostro Poloniæ longo iam tempore commorantem, hactenus honestè gestum, meritis verò & officijs suis erga Nos clarum, & pluribus encomijs adornatum, libertatum Regni Nostri, quibus fulcitur & stabilitur maximè auidum, ac illis omnimodè gauderi volentem; Nos benigno respicientes animo, inprimis tum integritatem, probitatem, prudentiam, ingenij dexteritatem,

morum

morum nobilitatem, vitæ ſynceritatem, dictorum, factorum, innatam conſtantiam, & alias virtutes eximias, quibus prædictus Nobilis Franciſcus Stancarus Mantuanus fidelis Noſter dilectus, præditus ornatuſq; eſſe prædicatur, cum eius quoq; fidelia & prompta in Nos conteſtata obſequia & merita, quæ nobis hactenus fideliſſimè præſtitit, & futuris quoque temporibus præſtiturus eſt: vtque virtutis, probitatis, & fidelium meritorum ſuorum aliquem fructum à Nobis ſe accepiſſe ſentiat, ex ſpeciali gratia Noſtra, conſenſu Noſtro, & Senatus Noſtri aſſenſu accedente, volentes eum ob prædictas eius virtutes & merita ſingulari fauore noſtro proſequi, & gratitudinis Noſtræ, votiq; ipſius reddere participem, pro Indigena Regni Noſtri aſſumimus, adiungimus, cæteriſq; omnibus Nobilibus aſſociamus, appropriamus, incorporamus, & inuiſceramus, prout de facto aſſumpſimus, adiunximus, aſſociauimus, appropriauimus, incorporauimus, & inuiſcerauimus, omnibuſq; libertatibus Regni, Priuilegijs, & conceſſionibus, ac honorum quorumuis gradibus, dignitatibus, Iurium immunitatibus, & prærogatiuis Nobilium vniuerſis, iuxta conſuetudinem Regni Noſtri, omnibus Proceribus ac Nobilibus conſuetis & obſeruari ſolitis, donamus, dotamus, præſentibuſq; donauimus ac dotauimus. Vtq; is idem Nobilis Franciſcus Stancarus Mantuanus, cum ſua legittima prole ex Magdalena Illuſtris Loſſiorum Familiæ, tàm maſculini quàm fæminei ſexus legittimè progenita, & in poſt progenitura, vtriuſq; ſexus familia ſua, omnibuſq; & ſingulis ſupramemoratis Procerum & Nobilium Noſtrorum libertatibus, Priuilegijs, dignitatibus, honoribus, ac prærogatiuis, pariter vt cæteri Nobiles Regni Noſtri ijſdem potiuntur & fruuntur, cum ſucceſſoribus ſuis gaudeat, participet, & pacificè fruatur temporibus perpetuis permittimus, & hiſce præſentibus literis Noſtris permittimus. Cæterum prout prædictus Nobilis Franciſcus Stancarus Mantuanus, Maiorum & prædeceſſorum ſuorum Clenodijs & ſtemmatibus, ab antiquo gaudebat, & nunc propemodum ijſdem quoq; (quæ ipſi ex innata benignitatis Noſtræ clementia conceſſimus, & vti, frui permittimus) cum ſua omni poſteritate gaudebit & fruetur perpetuo cõcedimus, & libenter permittimus, eumq; vt prædictum eſt communi libertati omnium Nobilium Noſtrorum, cum ſtemmatibus & inſignijs ſuis, quibus nunc vtitur, & in futurum quoque cum eadem poſteritate ſua vtetur & fruetur adiungimus, appropriamus, & incorporamus, ac pro vero Nobili & legittimo Indigena Regni Noſtri ſuſcipimus, indicamus, & in Patriæ Noſtræ gremium aggregamus adoptamuſq;. Viſum itaq; eſt Nobis eadem Familiæ ipſius Clenodia, inſignia & imagines, cum armis & ſtemmatibus ſuis, ritè & ſuo ſolido ordine, natiuiſq; coloribus depingendas, delineandas, deſcribendas, ac præſentibus inſerendas, ipſi concedi. Quarum prior Aquila nigra expanſis alis, roſtro & pedibus flauis, erecta ſtat, cuius pectori medio, in rubro campo enſis albus vibratus, ſeu gladius diſtrictus inſitus apparet, poſt modum in apice gladij luna media corniculata, cornu vtroq; ſurſum erecto emicat; Inſuper Aquila prædicta vertici capitis ſui coronam auream ſuperimpoſitam habet, tandem ex ea corona vexillum rubrum ad inſtar prælij diſpoſitum, rutilans & corruſcans eminet. Quæ eiuſmodi inſignia ac ſtemmata à Nobis viſa, tenore præſentium benigniter confirmamus, ratificamus, approbamus, iamq; de facto confirmauimus, ratificauimus, approbauimus, & robur perpetuum præinſertis omnibus impoſuimus, permittentes prædictum Nobilem Franciſcum Stancarum Mantuanum, fideliter Nobis dilectum, cum ſua ſucceſſura poſteritate, præfatis Clenodijs & inſignijs, nec non ſupra recenſitis omnibus beneficijs, libertatibus, priuilegijs, conceſſionibus, dignitatibus, honoribus, atq; iurium & immunitatum prærogatiuis vniuerſis, à Diuis Maioribus Noſtris, vel etiam à Nobis ipſis Noſtris Incolis benigni-

ter concessis, & in Regno Nostro Poloniæ de Iure & consuetudine gentis huius inclytæ, nunc & ab antiquo receptis, obtentis, & in futurum recipiendis, & obtinendis, cum cæteris Proceribus & Nobilibus Nostris, liberè nunc & in futurum perpetuo pacificè vti, frui, & potiri. Quod vniuersis & singulis Regni Nostri Senatoribus, Prouinciarumq; Nostrarum Dignitarijs, Officialibus, & Præfectis, cunctisq; hominibus ex Nobili sanguine procreatis notum facimus, edicimusque vt exemplo nostro, tàm locupletis testimonij honore, merito à Nobis decoratum fauore quoq; suo, ac consortio Nobilitatis dignum recipiant, & pro vero Indigena ac Nobili, ac si ex inclytæ huius gentis sanguine progenitus sit, reputent & iudicatum habeant. In quorum omnium fidem, & euidentiùs testimonium præmissorum omnium, hasce præsentes literas Nostras, manu Nostra subscripsimus, & sigillo maiori Regni Nostri obsignari mandauimus. Datum Lublini in Comitijs Generalibus Regni, die 5. Augusti, Anno Dñi. 1569. Regni verò Nostri 40. Præsentibus Reuerendissimis, Reuerendis, Magnificis & Generosis Iacobo Vchánski Archiep. Gnesneń. Legato Nato & Regni Nostri Primate. Adamo Konarski de Kobylno Posnaniensi. Petro Myszkowski Plocensi. Alberto Stárożrzebski Chelmeń. Episcopis. Sebastiano Mielecki Castellano Cracouień. Capitaneo Bresteń. Stanislao Myszkowski de Mirow Cracouień. & Rathneń. Capitaneo. Petro Zborowski Sandomirień. Capitaneo Stobniceń. Ioanne Sierákowski Lancicień. & Przedeceń. Capitaneo. Ioanne de Barcin Krotowski Iunivladislauień. Ioanne Fierley de Dambrowicá Lublineń. Regni Nostri Supremo Marschalco, Capitaneo Rohátineń. Andrea Dembowski Bełzeń. Capitaneo Rubieszouień. Arnolpho Vchanski Ploceń. Capit: Wisogrodień. Fabiano Czemia Mariæburg. Capit. Tucholień. & Stárgárdień. Achacio Czema Pomeraniæ Capit. Stumeń. & Neweń. Palatinus, Stanislao Sobek de Suleiow Sandomir. Regni Nostri Thesaurario Capit. Tyssoueceń. & Málogosteń. Adamo Drzewicki Iuniuladislau. Capit. Gostineń. & Inowłodeń. Stanislao Herburth de Fulsztyn Leopolień. Capit. Samborień. & Drohobiceń. Stanislao Słupecki Lublineń. Andrea Comite de Tęczyn Bełzeń. Anselmo Gostomski Ploceń. Capit. Raueń. Sigismundo Wolski Czerlceń. Capitaneo Varsauien. Hieronymo Ossolinski Sądeceń. Ioanne Tarło de Szczekárzowice Radomień. Capitaneo Pilsneń. & Lomaseń. Nicolao Ligęzá de Bobrek Zauichosteń. Capitaneo Biecensi & Zydaczouień. Alberto Przyiemski Lądensi. Ioanne Sienienski de Sienno Zarnouień. Ioanne Krystoporski Wieluneń. Ioanne Sienienski de Gołogory Halicień. Ioanne Herburth de Fulsztyn Sanoceń. Stanislao Kryski de Drobnino Raćiązeń. Capitaneo Dobrzyneń. Castellanis. Valentino Dembienski de Dembiány, Supremo Regni Poloniæ Cancellario. Francisco Krasinski de Krasne Præposito Płoceń. Regni Poloniæ Viceccancellario. Stanislao Bárzy de Błozew Marschalco Curiæ Nostræ, Capitaneo Sniatynensi. Stanislao Ossowski Curiæ Nostræ Referendario, alijsq; quàm plurimis Officialibus, Capitaneis, Aulicis, & Secretarijs Nostris. Datum per manus Magnifici Domini Valentini Dembienski de Dembiány, Cancellarij Nostri syncerè Nobis dilecti.

SIGISMVNDVS AVGVSTVS REX.

Relatio eiusdem Magnif. Dñi Valentini Dembinski de Dembiány, Regni Pol. Supremi Cancell.

SIENIV-

SIENIVTORVM.

DELINEATIO.

EST medium vexillum latum in campo rubeo, crux quaſi pendens integra coloris cæleſtini, vexillum coloris albi.

ORIGO.

A Ducibus Ruſsiæ & Volodimiriæ conceſſa fuerunt militi dicto Sien, qui ex Volhynia militem ducebat. Sien Ruthenum, Semianum latinè ſeu Simeonem ſignificat, à quo filij Sieniutij & Sieniutæ atq; Sieniutouicij nuncupati fuerant. Antiqua & multis meritis clara Familia apud ſuos Principes, quod ipſa linea Familiæ atque diuerſæ illorum poſſeſsiones demonſtrant, atque tituli cum dignitatibus Regni edocent. Originem verò armorum Simeoni militi inde conceſſam ipſa gentilitia inſtruunt, quòd in bello cruento nedum fortiter & ſtabili animo pugnauerit, ſed medios inter hoſtes ſuorum victricia ſigna iam ab hoſte preſſa & lacera, proſperè eduxerit, hoſteſque proſtrauerit.

MANEBIT VICTORIA.

CVM Alexander Magnus, tertio pugnando cum Dario, iam duabus victorijs amiſsis, in medium prælij proceſsiſſet, & ingens multitudo hominum Darij, in milites ipſius terrorem inducebat, fertur dixiſſe: *Manebit victoria.* Aſſumpſit verba Macedonis in Symbolis Salomon Neugebauerius, depinxit ſignum militare medium inter cuſpidines haſtarum, & inſcripſit: *Manebit victoria,* Vnde obſecro victoriæ ſpes viro circumdato haſtis & ſagittis? Reſpondet: *Fugam victoria neſcit.* Quaſi diceret: Sic circundato vndique exercitu ab hoſte, non iam meditanda fuga eſt, ſed data reſolutione, victoria ſperanda. Nam licet mors ſubſequeretur, dum hoſtis quoque ſubitò & turmatim à reſoluto exercitu cadit, & victor profligatus, cladem ſuam potiùs, quàm victoriam nominabit. Arma hæc nobilitatum veſtrarum ô Sieniutij, vexillum lacerum cum cruce, ferunt non aliud Echo, quàm *Manebit victoria.* Manebit per æuiterna tempora, cum vos militaribus deditos, ad omnem Patriæ expoſtulationem promptos, lætoſque ſemper offertis. Manebit per mentes hominum, nam gratum genus mortale meritorum in Patriam, deuouent dies veſtros æternitati & ſaluti. Manebit per ora hominum, illorum enim eſt famam perennem nobilium, posteritati

ſuæ

suæ in existimationem altam & prototypon imitationis deferre. Hinc Petrasanta in Tesseris Gentilicijs asserit, quod ad laudem æuiternæ domui suæ comparandam Assamonæi, in vexillo habebant nomen Regis æterni & Dei exercituum, & successit fæliciter ipsorum posteris. Quapropter alludens quidam in curriculum fælix humanæ naturæ talia reliquit Poemata.

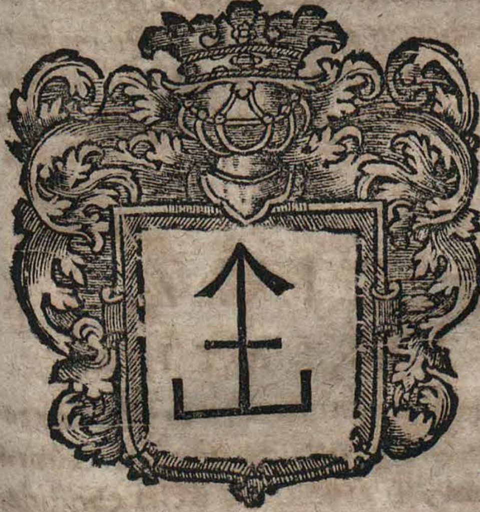
Ascendo vt rursus descendam, adolesco vt senescam,
Floreo vt arescam, viuo breui vt moriar.
Sed rursum vt viuam morior, mirabilis ordo,
Vita mihi mors est, mors mihi vita noua est.

LINEA FAMILIÆ SIENIVTIORVM.

Sienius seu Simeon, cui primùm talia nobilitatis arma à Duce Volhyniæ & Vodolimiriæ concessa, ob præclara in castris & bello merita fuerant. Sieniutowicz filius Sienij, à quo cognomen posteritas ex nomine proprio assumpsit. Sieniuta cognomen antecedens Sieniutowicz, inter nobiles Polonos, aliam terminationem accepit nempe Sieniuta, eo itaq; cognomine Familia prædicta etiam in præsens nominatur. Supronius seu Sempronius Sieniutowicz, alias Sieniuta reliquit filium Iuscum seu Iosephum, qui reliquit filias tres, 1. Nowosieleccij, 2. Kutrowscij, 3. Holoniewscij consortes, & filios duos Chrehorium seu Gregorium, & Romanum siue Remigium. Chrehorius suscepit ex coniuge duos filios & 4. filias. Matthæum qui steriliter decessit, & Fedorium siue Theodorum Tribunum Cremenecen. vt Paproc. in 2. Opere, *qui reliquit Nicolaum sterilem, Abrahamum cuius filij Petrus, Anna, Dorothea, Catharina, & Christophorum, qui sumptu proprio in Moschouiam deduxit vexillum, Fundator Ordinis Prædicat. in Lachowce, dum ex Caluinismo redierat ad gremium Ecclesiæ S. Romanæ, sed postmodum Arianus infælices finiuit dies. Filiæ Chrehorij erant Sophia Bohouitinij consors, quæ reliquerat filias, 1. Malinscij Danielis Vexilliferi Volhynensis, 2. Wielehorscij, 3. Szaskieuicij consortes, altera Anastasia Szumscij, tertia Catharina Czaplicij, quarta Elisabeth, quæ primùm Capitanei Zytomirien. Denisko, post filij Castellani Volhyniæ Mysko consortes. Romanus alter Chrehorij filius, reliquit Chrehorium & Iuanum, seu Ioannem, Chrehorius 4. filios reliquit Alexandrum, qui habet filios Georgium, Venceslaum, Romanum, Alexandrum & Annam. Andream Moysen, & Constantium. Iuani autem filij Nicolaus & Andreas. Petrus Sieniuta ex Abrahamo natus, hæres omnium bonorum vnicus Christophori Sieniutæ, in exteris nationibus literis, linguis, & militari ornatus, adhibet intentum vt Regi Patriæ & Reipub. digna præstet, more maiorum & antecessorum obsequia, tenet matrimonium cum Wilami filia, ex qua suscepit prolem, natus est Petrus ex Sophia Zborowska, quam progenuit Konárska, Parentem verò suum genuit Firleiowna. Crescat in profectum & dignitatem Familiæ, memor sui Patrui & videntis omnia Dei, qui vt ipse vnus est, ita vnicam habet sponsam*

ſam Eccleſiam, inuiolatam, & cui non præualebunt portæ inferi, vna quoq; fide profitendus ab omnibus, nos quidem ac totus Ordo Prædicatorum pro ſucceſſore fundatoris hoc vnum debemus, vt ſeruientes Domino, Miſſam facere incipiamus, ſicut monebat S. Ambroſius lib: 5. Epiſt. 33. *Et dicemus ſicut Apoſtolus Domini Andreas ad Proconſulem affirmabat:* Ego omnipotenti Deo, qui vnus & verus eſt, immolo quotidie, non taurorum carnes, non hircorum ſanguinem, ſed immaculatum Agnum in altari, cuius carnem poſteaquam omnis populus credentium manducauerit, Agnus qui ſacrificatus eſt, integer perſeuerat & vnus.

S I E K I E R Z.

DELINEATIO.

EST ſagitta crux & munities rupta, in ſcuto expreſſa. Originem propriam difficile ob antiquitatem inuenire, vnũ conſtat à Ducibus Lituaniæ nobilibus non data fuiſſe nobilia ſigna cum ſua libertate, niſi pro ſummis laboribus in caſtris contra hoſtes.

INSPERATA VICTORIA.

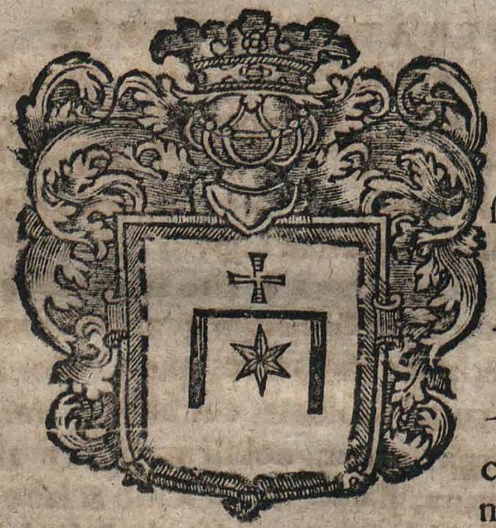
MVltis exprimitur inſperata victoria. Si namq; victores ſunt qui erant purgamenta vrbium, qui effundebant ſe in luxum & epulas & nocturnos cætus, qui largius merum circumferri iuſſerunt debellaturi hoſtem ſuper menſam, quam cogitarunt ingredi caſtra, qui ceu galeati lepores, habebant vim ad capienda pecora & cito fugiendum. Inſperata profectò victoria fuit. Non ita me hercule horum gentiliciorum Domini inſperatæ victoriæ gaudent honore, at conſiderantes quod victoria amet curam, nec hoſtes poſſe meliùs quàm cura, ſedulitate, conſilio ſuperari ſpreuerunt inertiam, luxum, rapinas, & virum fortem, nobilem, vigilem aſſumpſerunt, & cui vim non ſuppeditauit natura, illam arte, exercitio & labore conſecuti ſunt. Franciſcus Medices Dux Hetruriæ, & Sfortia Palauicinus aſſumpſerant pugnando in ſymbolum Muſtellam cum ramo rutæ, qua enecat bufonem. Exprimebant inſperatam victoriam, cautè & arte pugnando. Me hercule in arma Siekierzorum mentem deuoluendo, gladios, ſagittas, fortem vallum, palos & munitionem conſiderando, aſpectu primò nulla ſperabatur belli fortuna, ſed cum fortiter tentando & pugnando ſuperauit Siekierz inacceſſibilem munitionem eamque fregit, meritò inſperatæ victoriæ titulum reportauit. *Cauſinus in Symbolis habet ex Pauſania in Eliacis lib.*

cis lib. posteriore. Bæotium puerum nomine Glaucum, qui cùm agriculturæ operam daret cum patre, & dilapsum vomerem manu pro malleo vsui restituisset, coniecit parens ex eo fortem fore, & duxit in Olympia, in quibus certauit, cùmque ab aduersario vt certaminis imperitus grauiter vrgeretur, exclamauit è multitudine pater: *O puer, istum ab aratro.* scilicet ictum infli-ge. Hac voce inflammatus adolescens, ingenti plaga aduersarium percusit & vicit. Fuit hæc insperata victoria *inquit Causinus.* Arma vestra hæc quicunque speculabitur, ea ferunt intellectui, Insperatam victoriam.

LINEA FAMILIÆ SIEKIERZORVM.

Sienkus seu Semianus Siekierz. in Minscensi Palat. Basilius Sienkowicz Siekierz. Fedorius Siekierz. Bochdanus seu Deodatus Siekierz. Semianus, seu Simeon Siekierz. Bochdanus Siemieniowicz Siekierz, omnes viri bello fuerunt clari, nec ætatem suam vanis consumere occupationis passi. Quam forte fœlixq; Regnum, quod proprium militem domi exercitatumq; alit. Nullus enim amantior Patriæ, nullusq; fidelior esse potest, quàm qui eam Patriam, in qua natus est defendit & protegit.

SEMIONOWICZ.

DELINEATIO.

EST vexillum latum coloris albi, extremitates trium partium quadrati coloris cælestini, in medio est stella candida, suprà vexillum est crux in medio.

ORIGO.

PRopriam originem ob multam reuolutionem annorum præcipuè vbi notationes rerum non obseruabantur difficilè indagare. Hoc tamen certum est signa militaria non fuisse concessa, nisi optimis strenuis, & vita periculisque gloriam acquirentibus militibus. Tria igitur posita in armis nobilitatis, tria significant: *Vexillum militare,* instruit illum virum cui concessa fuerant arma fuisse ductorem copiarum. *Stella,* docet ipsum noctis silentio industriam victoriæ porrexisse bellatoribus. *Crux,* notat fuisse bellum cum paganis, illumque insignitum Christiano nomine.

FORTIBVS NON DEERVNT.

QVI fortis est robore & fortis fide, ille verè fortis est. Nam & Deus pugnat pro illo, qui fidem Dei tuetur. Vnde Salomon Prou: 3. *Ille erit*

erit à latere tuo & custodiet pedem tuum ne capiaris. Fortem verò robore, omnis populus extollit, & cum Dauide dicit: *Saul percussit mille, & Dauid decem millia.* Nunquam vota Deusque defuerunt fortibus, nisi ipse obstet votis ipsi quoque Deo. Deo inquam: Nam Ioui cura est verendi Principis, *vt inquit Theocritus.* Pessimùm autem. Aspiciunt oculis superi mortalia iustis, *inquit Ouidius.* Cuius versum si comate ad superi secces, erit sensus, Pessimum, puta Principem virum, hominem aspiciunt oculis superi, & decernunt mortalia. Iusta. Votis verò obstabit *id quod Plin. in Panegyrico optauit:* Ago cum Deo vti sospitem te incolumemque præstet, si tu cæteros, si Rempub. benè & ex vtilitate omnium reges. Si contra; ille quoque à custodia tui corporis oculos dimoueat teque relinquat, vota non suscipiat. Arma nobilitatum vestrarum dum inspicio, crucem, stellam, vexillum militare, visus incitat linguam, & dicere iubet: *Fortibus non deerunt.* Nec vestris defuistis Ducibus, qui talia monumenta in hæreditatem vobis concesserunt, restat vt in præsens deesse nolueritis. Reges nunc sunt fortes potentesque Domini, & Magni Duces M. D. Lith. deesse sic fortibus, manu, consilio, substantia error. Ioan. Ferus in Theatro Impressarum Dardæ peditum decurionibus subscripsit: *Fracta magis feriunt.* Innuendo nōn solùm, quod fracta in vulnere Darda maximè ferit, sed quod nunquam deesse fortibus cupit. Ita milites Agesilai Spartanorum Regis fecerunt: Dum enim in Bæotia ad vrbem Coroneam cum Thebanis dimicasset, atque ibi vulneratus esset, *refert Xenophon,* tàm acre prælium stetit à milite, vt nullum suo tempore fuerit acrius. Profectò, & fortibus hi non defuerant, & fracti in capite & Rege, magis feriebant. Eo vobis eundum exemplo, qui tàm splendida defertis arma, & tanti parentis authoritate dignamini.

Vtuntur præsentibus armis Siemionouicij in Osmianensi districtu, in Magno Ducatu Lithuaniæ.

SIESTRZENIEC.

DELINEATIO & ORIGO.

EST sagitta ad medium dislacerata ab auricula incipiendo, per cuius medium est gladius quassatus, campus videtur esse rubeus. Concessa autem militi dicto Siestrzeniec, vel ob aliquam consanguinitatem, vel ex aliquo modo loquendi appropriato, qui communis est magnatibus vocare optimos milites Fratres, Rothmagistros, Capitaneos, licet adhuc titulo tali non gaudeant,

deant, nisi in actu signato ob præclara suamerita. Qui quidem Siestrzeniec inter arduos gladios & sagittas acutas, palmam victoriæ vel acquisiuit, vel acquirendam medio excelso proposuit.

PER TELA, PER HOSTES.

SVmmum est encomium militis, imò optimi iam Ducis exercituum & gubernatoris, dum inter ignes, bombardas, tela & gladios nouit conseruare vitam, non alio antidoto quàm audacia, prudentia, fortitudine & arte. Illi amabo aureis apponere literis: *Per tela, per hostes.* iuit, vicit, triumphauit. Tyrtheum Poëtam Atheniensem pede claudum, Ducem tamen belli Lacedæmoniorum contra Messenios, qui tanto animo penetrauit per tela & hostes vt ipsum Aristomenem Ducem, qui sua manu in vno prælio trecentos Lacedæmonios interfecerat, represserit. Aliud magnæ admirationis adducam: Antigonus Macedonum Rex, cùm ad Regiam dignitatem recens ascendisset, idque grauiter ferret populus, virtute fretus, in populi conspectu diadema sceptrumque posuit dicens: *Si alium quempiam se Regno digniorem inuenirent, ad eum ex arbitrio diadema sceptrumq; deferrent.* Ibat animi magnitudine per tela, per hostes, quapropter nullum se digniorem Regno asserebat. Erat Siestrzeniec transiens per tela & hostes, non dico ille, qui cum Koziegłowscio & Confinibus Regni ducebat iurgia, *de quo refert Bielf. fol:* 351. Sed Parens horum armorum, cui non ita vtile placuit quàm honestum, ideò ad assequendum, non cedebat nouercanti fortunæ, sed fortiter resistebat, aduertendo sæpius, quod exiguis momentis subitò inclinentur omnia quæ in bello geruntur. Igitur obiecta confidentia & audacia, ibat per ignes, tela, & hostes, donec assequeretur desideratam sibi posterisque gloriam. Ergo vobis:

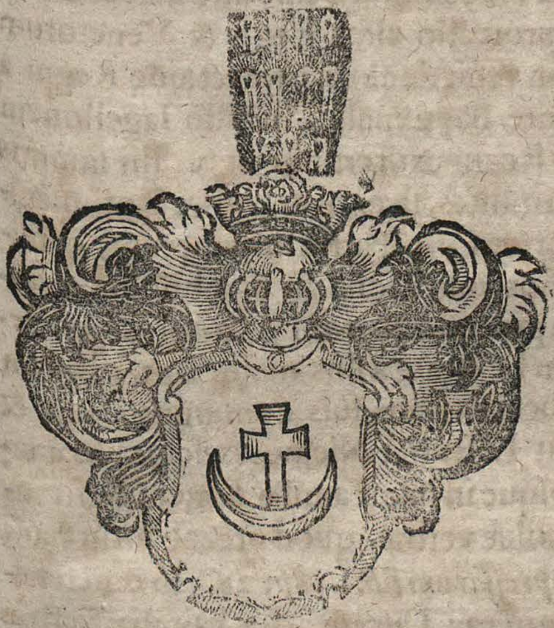
Hic murus aheneus esto,
Nil conscire sibi, nulla palescere culpa.

Vtuntur his Armis:

Siestrzeniec in Magno Ducatu Lith. cui primùm talia arma collata fuerunt à Ducibus Lithu. Eius posteritas vocatur Siestrzencouicij, viri ante semper bellicosi, modo & exoticis linguis Marte & literis ornati, digna obsequia Ducibus Rádźiuiliis, demùm Regibus in castris reddiderunt. Vocantur aliqui illorum Bohusij.

SZELI-

SZELIGA.

DELINEATIO.

EST media luna coloris aurei ſurſum cornua tendens. Alij volunt medium annulum eſſe, ſed communiter media luna pingitur, crux exurgit è medio lunæ etiam coloris aurei, campus eſt ſanguineus. Super coronam eſt cauda pauonis.

ORIGO.

Diuerſam originem adnotarunt. Aliqui exiſtimant originem habere in Regno ab armis Oſtoia, adempta ſcilicet vna luna, ſed magna mutatio armorum Szeliga ab armis Oſtoia declarant diuerſa inter ſe arma. Alij quod veritati conformius dicunt, militi dicto *Szeligá* continuò in armis & ſolerti conceſſa fuiſſe affirmant, quod ex Lituano exercitu cum ſpolijs ex Regno redeuntibus deduxerit Leſconi Nigro, virum Lituanum ex medio hoſtium arreptum, ex cuius viri noticia, fælicem hoſtium ſtragem atq; ſuorum eliberationem incepit habere & habuit. Quapropter viro Szeligá & militi ſuo conceſsit mediam lunam, quod de nocte virum arripuerit, crucem, quod paganum, campum ſanguineum, quod cum ſanguinis effuſione ſucceſſerit pugna, & pennas pauonis ob oculatam eius prudentiam; aurei autem coloris crucem & lunam, ob fortunatum aureumque belli & liberationis captiuorum progreſſum.

ALMA PROTECTIO.

QVA protectione nulla eſt maior, ſecurior, diuturnior, illa alma protectio eſt. Habet Cuſpinianus ſimilem: Rudolphus Habſpurgenſis in Regem Romanorum electus, dùm iuramentum à quibuſdam Principibus exigeret, & illi abſentiam quorundam, quibus præcipuè ſceptrum Regni commiſſum fuerat excuſaret, ille accepta Crucifixi imagine dixiſſe fertur: *Ecce ſignum in quo ſaluatus eſt mundus, hoc ſceptri loco vtemur.* Moti hac re Principes, crucem exoſculati, fidelitatis iuramentum præſtiterunt, auxilia contra rebelles, & qui Imperij loca violenter ſibi vſurparent promiſerunt. Alma hæc fuit protectio, & Imperatoris & Principum. Profectò armorum Szeligá non diſsimilis eſt protectio, Bozentá Archiep. Gneſnenſis Szeligius,

 de quo

de quo Cromer. lib: 13. *ad finem*, *&* *Bielsc. sub Anno* 1382. quàm alma protectione Regis ab Vrbano VI. Pontif. Maxim. in hanc dignitatem peruenit ex his colligite. Obstabant Capitulum, Dux Plocensium Zemouitus, electus Dobrogostius Nouodrouius Nałęcz, sed protectio alma Regis & Venetorum vicit omnia. Neque minùs differendum venit de alma protectione Regni à Seligitis. Illi namque fide Christi ac fonte Baptismali abluendo Jagellonem Regem M. D. Lith. almæ protectionis Regni extiterunt origo. Illi summis in expeditionibus contra hostem magni milites, strenui & vigiles Rothmagistri, qui & captiuitatem hostilem, & mortem pro Patria sustinuerunt, continui fuerunt. Iulius Guilem. Zincgrefius posita luna in Symbolum, addidit illi: *Acceptum communicat orbi.* Ita profectò Patroni & tutores veri armorum Szeligá, acceptam fortitudinem bellicam à suis maioribus, eandem sedulò ac prudenti instituto in castris successoribus suis communicarunt, & reddiderunt. Tales tibi apertè referent Historici Niemoiowscios, Magieros, Troiánowscios, Charzewscios, aliosque in hac Familia & gentilicio insignes bellatores. Precabor igitur Familiæ vestræ, quod precabantur naui Granuelæ, *vt habet Iul. Cæs. Capaccio Impressarum lib*: 1. *cap*: 28. In omen fælicitatis scripserunt naui ac nauigantibus in ea: *Durate.* Ita Familiæ vestræ precor, *Durate.* Omen autem erit hoc prosperum, si vos rebus seruabitis secundis. *Hoc enim addebat Poeta*: Secundæ autem res sunt, si bellum iustum pro Patria conseruanda, statu defendendo. Si vita cum innocentia, cultus sine Dei offensa, Fides sacra ab Apostolis & Petro tradita, conseruabuntur. Quapropter sit Echo animæ vestræ sursum vt cuiusdam fuerat dicentis:

Da Deus vt sit mens mihi sana in corpore sano,
Atque tibi faciam grata virisq; bonis.
Da Deus vt viuam mandato munere fungens,
Et benè propositum, te duce cedat opus.
Suscipe me tandem mortis cùm venerit hora,
Placatus nati funere, summe Deus.
Summe Deus, miserere mei, mihi morte secunda,
Contingat melior munere vita tuo.
Vita ea quæ requies est, ac æterna voluptas,
Exultans plena cognitione Dei.

LINEA FAMILIÆ SZELIGA.

Szeligá *cui primùm collata fuerunt hæc nobilitatis arma*, Paproc. in 1. Opere *ponit nomen illius Borislaus. Clementem Szeligá de Ianowice Vexilliferum Syradień. referunt priuilegia Regni in Anno* 1436. ait Paproc. in 2. Opere. *Thomam Szeligá Succamerar. Syradień. ad Coronouiam à Cruciferis in captiuitatem abductum, dùm ab exercitu cum Dabeccio armorum Griff, & Wrzesinscio armorum Rożyc*, refert Bielsc. sub Anno 1410. *ante hos duos Vislaus Szeligá de Szeligi propè Kunouiam in Terra Sendomiriensi.*

Bozenta

Bozenta filius prædicti Vislai de Szeligi ex Canonico Crac. & Procuratore generali Regio, vt addit Crom: *Archiep. Gnesn. per promotionem Ludouici Pol. & Vngariæ Regis, sedit annis 7. Obijt 1389. De hoc Ianicius in Vitis Archiepiscoporum Gnesnensium.*

Tempore Bodzentæ Christi se fonte Iagello
Tingit, Lechiaci sceptra capitque soli.
Cætera si desint, erit hoc memorabilis vno,
Lituanis veram quod dedit esse fidem.

Andreas Episc. Vilneń. ordine octauus, acris ingenij & abstinens de armis Szeligá, vt Catalog. Castell. Trocensis D. Alexand. Slußká refert.

Niemoiowscij, *antiqua Familia & Reipub. amantissima. Nicolaus Iudex Terræ Inoulocensis. De hoc Priluscius in Statuto fol: 591. vbi* (inquit) *Sereniss. Rex Sigism. Aug.* Sunt autem per nos designati Iurium & Statutorum correctores, Gen. Nicolaus Niemoiowski, Iacobus filius ipsius Orator sui temporis magnus, sed religione Caluinus. *Alter suus germanus ibidem Vexillifer, sed religione Arianus. Albertum meminit* Ianusouius in Statuto fol: 385. *Ioannem Iudicem Castren. Inouloclavień. refert* Constitutio Regni Anni 1589.

Magierouij *in Belzensi Palat. de Przewodow, erant quatuor filiæ vnius Magieri viri dignitate & possessione magni, vt apparet ex dispositionibus filiarũ ipsius. Sophia Magierowná Herborthi Castell. Belzensis consors. Anna Nisczyccij Palatinidæ Plocensis coniux. Barbara Nicolai Belzecki armorum Iástrzębiec. Catharina Karapczewscij armorum Ostoia consortes. Nicolaus Magier vnicam reliquit filiam Secigniewscij consortem. Christinum Magier refert quoddam priuilegium Pocillatorem Sendomir. Anno 1444. ex Magieriis in Sendomir. Palatinatu prognatis, descenderunt in Russiam aliqui, & ciuitatem Magierow fundarunt, quæ postmodum cessit dotalicio Belzecciis*

Mireccij *seu Mierecciy, qui propriè sunt Magierij, sed à bonis Mireccij cognominati. Simon vir bello & prudentia celebris.*

Bielenscij *in Rauensi Palat cognominantur Pstragowie, & hi propriè sunt Magierij, sed à bonis aliter vocati fuerunt. In Sendomiriensi Palatinatu erat Andreas Bielenski, qui ex Grodowska armorum Lubicz reliquerat prolem, alij in Russia sua elegerunt domicilia.*

Zloccij *in Vislic. districtu. Cùm humanum genus arte & rationibus viuat, ideò ingenium ad liberales artes, iudiciũ ad nobilem viuendi rationem disposuerunt.*

Troiánowscij *in Sendomir. Palat. Andreas Rothmagister ad Obertinum in illo fælicissimo congressu cum Valachis communem reportauit palmam,* habet de illo Bielsc. fol: 565. *Reliquit duos filios ex Anna Czarnocka armorum Lis. Stanislaus primus filius syluarum Bielscensium custos, demùm Rothmagister, & Thesauri in Tykocin fidelis curator, nam post decessum Sereniss. Augusti multis promissionibus labefactatus & donis, vt faueat Cæsareæ parti, fecit se immobi-*

immobilem & constantem. Sorori Regis & Reginæ, quæ demùm Seren. Steph. Batorio nupserat, cum Ierzykowiczowná armorum Leliwá reliquit prolem. Gaspar secundus filius non dissimilis fratri, virtute & pietate celsus, cum Komorowska reliquit prolem. Ioannes de Troiánowice Troiánowski, Not. Terr. Mielniceń. electionem Vladislai IV. subscripsit.

Zabawscij, *Ioannem exactorem Præmislień. refert Constitutio Regni Anni* 1588. *sed propriè sunt ex Palat. Cracouiensi.*

Bostowscij *in Sendomirień. Palat. de Bostowa, Anno* 1568. *positum est Epitaph. in Caluo monte G. Pauli hæredis in Bostowa, pietate, moribus, consilioq́ graui.*

Chárzewscij *ex Varsauiensi. Paulus eximius miles in Vngaria, dum cum Despoth pugnauit, in captiuitatem Turcicam venit, qui ex triremibus cura fratris Stanislai liberatus.*

Mirzeiewscij *in Lomzensi Terra. Quia experientia artem facit, inexperientia verò casum, ideò illi in aulis Principum & Magnatum, demùm in castris sua tenuerunt exercitia.*

Strusinscij *in Ciechanouiensi Terra. Quoniam signum sapientis est posse docere, ideò illi eximij milites in castris, optimi viri domi & inter nobiles existimati sunt, aliorumq́ exemplar.*

Goreccij *in Syradień. Palat. & in alijs. Sunt alij armorum Roża seu Poray, ideò difficilè in Historiis cognoscere de quo sit sermo. Matthiam Gorecki Vexilliferum Posnan.* refert Ianusouius in Statuto fol: 769. *Georgium Exactorem Braclau: habet Constitutio Regni* 1588. *Alexander Gorecki ex Posnanień. Palat. subscripsit electionem Sereniss. Vladisl. IV. ex Syradiensi verò Palatinatu subscripsit eandem Petrus Gorecki.*

Zerniccij *in Syradień. Palat. Humana natura quia multipliciter est ancilla, obtulerunt illam curiis magnatum & castris, vt nisi Regi & Reipub. famuletur.*

Stánisláwscij *in Syradień. Palat. Quia in fundamento naturæ nihil est distinctum, ideò literis, factis, moribus, commendarunt intentum Reipub. & castris.*

Szeligowscij *in Syradiensi. Omnino hi soli docent qui causas de singulis dicunt, ideò illi exercitio in Academiis, aulis heroum, atq́ in militaribus castris, singulari experimento rerum noticiam assecuti sunt.*

Lasowscij *in Vielunensi. Sensus visus quia multarum nobis rerum differentias demonstrat, plurima inter viros nobiles, milites, magnates, videre desiderarũt.*

Potoccij *in Syradiensi Palat. antiqua Familia, ex hoc Palatinatu electionem Sereniss. Vladislai IV. Stanislaus, Martinus, Adamus subscripserunt. Bernardum* in Opere 1. ponit Papr. *bellatorem eximium, sed illum Historici cuius gentilitatis fuerit non adnotarunt. Clarum tamen est cum Supremo Duce Kámienieccio armorum Pilává fuisse Potoccium Bernardum in bello cum Valachis Anno* 1512. *nec dissimile est Rothmagistrum illum fuisse Pilauitam & affinem Kámienieccij de Cracouiensi Palatinatu.*

Wysokienscij, *in Podlachia & ad Czerwinsko. Si antiqui Philosophi acquisitis necessa-*

necessariis vitæ inceperunt Philosophari, multò conuenientiùs nobiliter natis, nobilem adornare Familiam.

Prumienscij *adCzerskum. Quia vniuscuiusq; rei optimum in omni natura est verè bonum, virtuti ergò & bonitati quæ optimũ ciuem collocant, operam ponunt.*

Márkowscij *in Maiori Pol. & alibi; Erat Albertus Liuoniæ Exactor Contrib. Regni in Anno* 1589.

Gorscij *ibidem, eiusdem diuisionis bonorum cum Márkowsciis.*

Czarnotulscij *ibidem, eiusdem diuisionis bonorum.*

Dąbrowscij *ibidem, eiusdem diuisionis bonorum.*

Dobieszewscij, *eiusdem diuisionis bonorum.*

Zuchlinscij: *Est Alberti Epitaph. Cracouiæ*: Hic iacet R. Pater D. Albertus de Zuchlin, Præpositus Lencicień. Calisiensis, Custos Sendomir. Canonicus Gnesn. & Crac. ac Regni Pol. Vicecancellarius defunctus, Anno 1471.

Slawski, *Andreas ex Volodimiriensi districtu.*

Chlistowscij, *in Minscensi Palatinatu.*

Przeckowscij, *in Lomzensi Terra antiqua Familia. Albertus Thesaurarius Lomzineń. ante, nunc Notarius Terræ Rozanensis.*

S L E P O W R O N.

DELINEATIO.

EST solea equi calcibus inferiùs versa, super verticem est crux desuper cuius est coruus, annulum aureum rostro gestans, campus est violaceus, coruus niger. Super coronam idem coruus cum annulo.

ORIGO.

IN Regno Poloniæ acquisita, ex vnione duorum gentiliciorum, Coruini scilicet & Pobog. Vir enim de armis Coruin ex Vngariæ Regno defluens, ex Valerio Messala Coruino Romano, & consequenter ex Ioanne Huniade Duce & Gubernatore Vngariæ dum reddidit cum fratre obsequia militaria Regibus & Principibus Masouiæ, vterque domicilia quidem sua constituerunt in Regno, sed vnus conseruauit natiua gentilicia Coruin, alter verò ob coniunctionem matrimonialem cum Familia Pobogorum, adiunxit arma Cor-

ma Coruin ad arma Pobog, & consensu Principum superposuit cruci. Quæ quidem arma successu temporis, & nouum proclama assumpserunt, nempè *Slepowron.* Habent antiquitatem arma prædicta in priuilegio Conradi Ducis Masouiæ Domini & hæredis Plocensis, Cernen Rauensis. Dato Varschouiæ Anno 1224. vt in linea Familiæ patebit. Vnde etiam patet à bonis Slepowrony, illos Slepowronios, & arma Slepowron nuncupata fuisse.

CVM TEMPORE CREVIT.

NEdum lunæ orienti, sed etiam cuique magnæ fortitudinis animali, puta Leoni, Pardo adscribendum est hoc lemma: *Nisi enim ad ætatem dignam peruenerit leo, nequit fortitudinem suam probare, sed cum tempore crescendo fit fortissimus.* Idem asserendum venit de viro forti; *Cum tempore crescit.* Hinc de corde hominis Varro tradit; *quòd hominis anniculi cor sit duarum drachmarum, quinquagenarij centum, & ab eodem tempore totidem minuitur drachmis quot excreuerat.* Vt igitur cordi subscribendum esset: *Cum tempore crescit,* ita & viro forti, non enim crescit in gloria, prudentia, actibus, nisi cum tempore. Hinc quidam ad Struthionem allusit: *Dura placent fortibus, mollia puberibus.* Nobilitatis Slepowron arma dum inspicio, dicam: *Creuerunt cum tempore.* Nam ortum ex armis Iástrzębiec acceptum in Lubicz deduxerunt, post in Zaglobam incidentes, præstita pietate Pobog arma acquisierunt, vltimò Slepowronium amplecti destinarunt, hoc est, composita arma ex Coruin Romanorum, Hungarorum, & Germanorum, cum Pobog armis ob coniunctionem Familiarum assumpserunt. Creuerunt igitur arma hæc intus & extrà Regnum. At si insignitos talibus armis in Regno contemplaueris, videbis, plurimùm cum tempore creuisse, ex strenuis magnisq; Rothmagistris, Ductores exercituum erant, & Præfecti Anno 1224. ex magnis ciuibus optimi Senatores, ex Senatoribus Summi in Regno Pontifices. Creuerunt cum tempore summi. At quia tempore diuersa fata sunt, vt quidam:

Tempus idem non est; vario pro tempore fata,
Mutantur, pluuiis proxima sole dies.

Vt cum tempore non decrescatis, sed vos maneant altæ cathedræ, primæ Senatorum Curillæ, sitisque sua sorte contenti. Duo vobis proponere audeo; Primum, *Fouere se mutuo.* Nam sicut scintilla ignis seiuncta ab altera focum non componit, sed ab illis exurgit Echo: *Exstinguimur si distinguimur,* ita necesse est vt se mutuo foueatis, exemplo Sciluri, qui inuictos & gloriosos fore filios suos duodecim prædicabat, si mutuo sese fouerent, Virtus enim vnita magis fortior. Secundum propono: *Factis addere facta,* nam licet mereantur plurimùm maiorum facta, sed non præmiantur nisi propria. Vnde quidam illudebat Struthioni, quod pennas haberet & non volaret dicens: *Non pennæ sed vsus.* Ita cauenda subsannatio cuiusdam Scythæ. Tu quidem

gloriæ

gloriæ domus tuæ es terminus, ego verò sum initium. Maximè namque differentiæ sunt notæ. *Erat, Est, Fui, Sum.* Hinc de gloria triplici reliquerat distichon:

Gloria magna piis numerare parentibus ortum,
Qui celebri ducunt nobilitate genus.
Gloria maior humo propria clarescere laude,
Ingenij studio militiæq; bonis.
Gloria sincero pietatis maxima cultu,
Æterno pura mente placere Patri.

LINEA FAMILIÆ SLEPOWRONIORVM.

CORuinus, *qui primùm coniunxit arma Coruin cum armis Pobog. Hic ex Pannonijs ante tempora Huniad & Matthiæ Imperatoris centena in Regnum Poloniæ venit, sicut ex literis Slepowroniorum à Slepowrony apparet.*

Vartislaus de Slepowrony, huic Conradus Dux Masouiæ Dominus & hæres Plocensis, Cerneń & Raueń. ius Teutonicum & alias immunitates contulit hoc priuilegio: Nos Conradus, &c. Consideratis & inspectis pronis ac fidelibus seruitijs nobis per strenuum militem nostrum Vartislaum Curiæ Nostræ Præfectum fideliter exhibitis ac impensis, & in posterum Christo Duce Nobis & successoribus Nostris vnà cum ipsius posteris eò celeriùs impendendis, præmissorum meritorum ob respectum villas ipsius, siue hæreditates Slepowrony, Strachowa, Brodzino, Wola vulgariter nuncupatas in districtu Ciechanouiensi sitas de iure Polonico in ius Teutonicum transferrimus, &c. Dat. Varsauiæ, Anno 1224.

Wawrzetá de Slepowrony, de hoc Baβko Custos Posnan. dum cladem ad Suchodol refert 1224. *Ibi Wawrzetá Slepowronius cum nonnullis Masouitis, & cum ipso Duce Conrado in syluis se abscondit, postea in Masouiam non multi reuersi sunt. Anno verò sequenti Conradus post cladem Lituanis, Pruthenis, Iacuingis contra Boleslaum Pudicum præfecit eundem Wáwrzetam Slepowronium.*

Slauomirus de Krasne. Hic temporibus Ludouici Regis Pol. & Vngariæ, & Ioannis ac Zemouiti Masouiæ Principum, vixit 1377. *Anno, vt literæ referunt in domo Krasinsciorum, cuius nepos Slawko Iudex Terræ Rozanensis & Makouiensis* 1412. *Quem Dux Masouiæ Ioannes à certis obligationibus & contributione vnà cum posteris liberum æuiternè pronunciauit Anno* 1427. *Reliquit tres filios Nicolaum de Krasne Dapiferum Ciechanou: Iacobum de Pienic Dapiferum Zakrocimensem, & Slauomirum de Sczuk. Ex his Nicolaus de Krasne, erexit villam Anno* 1460. *quam Krasinska Wola appellauit, comparatis demùm villis Zalesie, Listow, Mosaki, illas Ecclesiæ Parochiali in Krasne coram Petro de Chotkowo Episcopo Plocen.* 1482. *legauit & inscripsit. Habuit tres filios, Ioannem virum Ecclesiasticum, Iacobum militem, qui in Vngaria Matthiæ Regi Vngar. in exercitu nigro reddidit obsequia. Andream, qui in*

qui in Bukouiana clade in Valachia, Conradi Ducis Masouiæ Rothmag. occisus 1497. fuit. Prædictus verò Andreas cum Alexandra Dzierzgowska reliquit duos filios, Nicolaum Canonicum Vladislauień. & Ioannem Dapiferum Ciechanouień. huius Ioannis filij cum Catharina de Mnissowo armorum Lubicz reliquit Franciscum Episcopum Crac. Ducem Seueriæ, qui dum esset Canonicus Gnesn. & Louicen. atq; Archidiaconus Calisień. erat Legatus ad Paulum IV. Carapham Pont. Max. Post decessum Dzierzgouij Archiep. Gnesn. ad Sigism. August. Regem directus, per Przerębscium Archiep. Gnesn. ab illo ad Maximilianum Imperatoem legatus iterato missus cum dignitate Regis eandem perfecit, Præpositura Plocensi suscepta Procancellarius acclamatus, demum Episcopus Crac. creatus, morienti Sigism. August. sacram Eucharistiam porrexit. Interregna post Sigism. August. & Henricum Valesium prudenti ratione moderatus est, contra Tartaros Russiam inuadentes post Henricum 100. equites cum Stanislao Krasicki armorum Rogála in defensionem misit, contrà Gedanenses sub Rege Stephano 200. pedites, 50. grauis armaturæ equites cum Stanislao Pękosławski expediuit. Obijt in Bozencyn, vbi & sepultus est cum tali Epitaphio: Franciscus Krasinski de Krasne, olim Regni Procancellario, qui in negotijs executionis Legum & Vnionis M. D. Lith. cum Regno Pol. Sigismundo Aug. regnante, ac duobus periculosis Interregnis, egregiam operam R. P. nauauit, Episcopus demum Cracou: creatus. Objit Anno quinto Christi 1577. Ætat: 52 *De illo Kantscius.*

Excipit inde gregem Pastor Krasinius orbum,
Et tanto dignum se docet esse loco.
Vir bonus & moderati animi, prudentia cuius
Auertit Patriæ multa pericla suæ.
Bella gerit quiuis, solis sapientibus almæ,
Autores dici pacis, & esse datum est.

Albertus Krasinski Castell. Sierpscensis, qui ab adolescentia in aula Sereniss. Aug. Cubicularius, reliquit cum Ciemiewska Nicolaum Succamerar. Rozanensem, qui in aula Imperatoris Maximiliani dum collegit profectum viri illustris, in Patriam rediens detulit Patriæ ornamenta, demùm cum Sczawinska Castell. Lencicień. Capit. Sochacou. & Ochmagistri Reginæ Annæ filia suscepit matrimonium, & reliquit prolem. Nicolaus germanus Alberti Gnesnensis & Crac. Canonicus. Stanislaus Krasinski Archidiaconus Cracou. ad Sanctissimum Pium IV. à Clero legatus fuit, apud Franciscum Procancellarium fratrem suit erat in Cancellaria præsidens iuris Cæsarei & Pontificij, à Stephano Rege Commissarius in Vngariam cum Stanislao Szafraniec Castell. Sendomirień. & Christophoro Komorowski Castell. Osuiecinensi, quam cum laude ad bonum finem perduxit. Andreas Krasinski Iudex Ciechanou. tum Castell. ad Reipub. negotia dignissimus, reliquit ex Czerniecka Ioannem Cantorem Crac. Scholasticum Lencicień. Gnesneń. & Louicensem Canonicum, virum literis, linguis, moribus

moribus ornatum. Scripsit librum intitulatum Polonia 1573. *Scripsit etiam Orationem de Electione Regis Henrici, maxima negotia proficua Regno multis legationibus dexterè confecit. Franciscus germanus suus Tribunus Rozanensis, Germanicæ & Italicæ linguæ gnarus reddidit Patriæ digna merita, cum Sereniss. Steph. ad Pscouiam perpetuus miles. De primo horum* habet Ianusouius in Statuto fol: 769. *de secundo* fol: 768. *Stanislaus Vexillifer Plocensis, post Palatinus, in exteris nationibus amplexatis virtutibus, reddidit debita Patriæ obsequia, ex Sobienska filias habuit Dorotheam Wodinska Castell. Liuensem, & Annam Rádzánowska,* de hoc Constitutio Regni 1601. *Franciscus à Krasne Krasinski, Iudex Terræ Ciechanou. & Ioannes Casimirus Palatinides Plocensis, Sereniss. Vladislai IV. Camerarius, subscripserunt electionem Vladisl. ex Terra Ciechanouiensi. Ioannes Krasinski Castell. Varsauień. Stanislaus Succamerar. Ciechanou: optimè de Repub. meriti, maiorum suorum vestigijs inhærentes.*

Drodzienscij *seu Drożienscij, Christinus de Drodźino, qui tempore Ludouici Regis* 1377. *vixit, scripta Dominorum Krasinsciorum referunt. Plurimi ex hac Familia fuerunt viri militares & spirituales. Albertus Drozenski, plurimos quidem filios habuit cum Anna Podoska, & dignos per martem & literas ad Senatum & castra militaria, sed citò dies finierunt, ex quibus Iacobus, & Matthias Duci in Ostrog, Constantino reddentes obsequia in castris ibidem occubuerunt. Obijt prædictus Albertus* 1582. *in Plonsko sepultus.*

Wroblewscij, *ex his Canonicus Ploceń.* 1584. *Sunt in diuersis terris in Masouia, in Bielscen, in Ciechanou. in Lencicienst. Martini Vicecapit. Ciechanouień. filius, Ioannes eximius & strenuus Rothmag. cum Chodkieuicio in Liuonia, & in Confinibus Regni Capitanei Treboulień. Balaban Vicesgerens in castris à Cosacis rebellibus cum quibus multipliciter pugnauit, occisus est in congressu bellico ad Zolninum. Albertus ex Terra Ciechanouien. Ioannes ex Palat. Lencicienst, electionem Vladisl. IV. subscripserunt. Est etiam eximij Rothmagistri Epitaphium Laticouiæ.*

Młodźieiowscij *de Młodźieiowice, in Sendomir. Palat. Stanislaus Castell. Radomscensis, de hoc* Priluscius in Statuto fol: 29. *Petrum Tribunum Sendomirien. referunt priuilegia Anni* 1340. *Stanislaus cum Zaborowska armorum Ráwicz reliquit Ioannem Abbatem Pokrzywnicen. virum moribus & doctrina insignem. De hoc Epitaph. Sendomiriæ in Ecclesiæ B.V. Mariæ.*

Qui rectè vixit gratus fuit omnibus, illum
Vera laude vehet nescia fama mori.

Hyacinthus frater germanus Abbatis Thesaurarius Curiæ, Krzecouiensis Piasecensis Capit. Zupparius Crac. in omnibus expeditionibus cum Sereniss. Stephano præsens, cum Wielicka armorum Iunosá, Iudicis Sendomir. filia tenuit matrimonium. In cuius arma ita quidam lusit de ipso.

Quid pugnacis equi ferrum? quid passio Christi?
Ore ferens aurum quid nigra signat auis.
Nempe virum fortem qui cæli numine fretus,
Protinus ex humili scandit ad alta loco.
Fortunæque memor gressus ita dirigit omnes,
Vt nihil à recto deuiet officio.
Id quia præclaris gestis Hyacinthe fateris,
Virtuti meritò hæc seruit imago tuæ.

Sorores horum erant Stephánowska cuius filius Ioannes Notarius Thesauri. Młodecka & Łacka cuius filius Franciscus cum Bathorio Præposito Miechouiensi Romæ incubuit literis, erat armorum Brodźic, huius Hyacinthi Thesaurarij filius, itidem Hyacinthus Vexillifer Terræ Liuen. & tempore Interregni 1632. post mortem Sigismu III. pro Electione Vladisl. IV. ex illa Terra Nuntius.

Pniewscij, *vnius termini bonorum cum Krasne de Pniewnik. Targonia de Pniewnik reliquerat filiam Nicolai Minski consortem, hæc bona Pniewnik & Kobyłká induxit in domum Minsciorum. Petrus Præposit. Vladisl. Canonicus Gnesnen. in Priuileg. cum Pruthenis.*

Pieniccij, *Hi descendunt à Iacobo Dapifero Zakrocimensi, qui diuisionem habuit cum Nicolao Dapifero Ciechanouiensi.*

Lanieccij, *Eiusdem diuisionis bonorum cum Pienieccijs.*

Rembowscij, *Ex his erat Castellanus Ciechanouiensis. Gabriel egregius miles & Rothmagister in Podolia.*

Sczuccij *de Sczuk, descendunt à Slauomiro Slaukonis filio, qui Slauko erat Iudex Rozanensis & Makowscensis.*

Wierzbiccij, *in Lomzensi Palat. de Bogáćice. Nicolaus Notarius Castren. Lomzensis, & Ioannes ipsius germanus Tribunus ibidem Surrogator & Exactor Contributionum Regni.*

Romoccij *in Ciechanou. Adamus Vicep. Plocensis, Valentinus Vicecap. Bielscen.*

Siromscij, *in Plocensi Palatinatu* Sarnowscij, *ibidem.*

Simborscij *in Plocensi Palat. Refert Epitaphium Varsauiæ apud P. Bernardinos, Stanislaum Canonicum Varsau: in Piasecno & Stánistáwow Parochum qui obijt 1561.*

Grochowarscij, *in Plocensi Palatinatu.*

Ciecierscij *de Cierśko, Cosmas Rothmag. dignissimus ex strenuo milite cum Gostomski. Alij notant Familiam suam de Ciećiorki in Ciechanouiensi Terra. Familia viuentibus Ducibus eximia.*

Slepowronscij *in Sochacouiensi, Forte ex ipsa cognominatione armorum ducunt denominationem.*

Kownáccij *ibidem, viri virtuosi & prudentes, nam sicut oculi prælucent corpori, ita non est virtus sine prudentia.*

Mnichowscij, *ex quibus Franciscus in Plonsk in Ecclesia occisus, vbi plus est periculi, ibi maior est adhibenda cautio. Warcicium* refert Bielsc. sub Anno 1397. *Albertum Castell. Zauichost.* idem fol: 394.

Spado-

Spadowſcij *in Sochacouienſi diſtrictu, vnus eorum ad Kumeyki miles, cum Thoma Zamoyſki Supremo Cancell. Regni, ibidem occiſus à Coſacis.*

Topczewſcij, *in Lomzeń. Terra de Leſczki, Gaſpar in Ruſſia elegit domicilia.*

Wężij *in Podlachia, diſtrictu Drohicienſi originem ducunt à Wawrzentá, viros in armis & toga excellentiſſimos teſtantur Acta in Sochacow. Ioannes Wąż, Vladiſlai Ducis Maſouiæ vice Theſaurarius ob merita ſua in præliis contra Iadzwingones, dotatus eſt ab eodem Principe multis villis in diſtrictu Drohicienſi, vbi à nomine ſuo fundauit villam dictam Węzę, is ex Margareta Kriſka filia Leonis Kryſki procreauit Nicolaum, Nicolaus 6. filios, tres ſpirituales, reliquos ſæculares, de quibus vnus erat Martinus Subiudex Terreſtris Drohicienſis, vir in marte & doctrina præclarus, qui quando iudicia Tribunalitia ordinaria Regni Pol. originem ſumebant, primus inter cæteros Iudex fuit, ex Rytelowná habuit tres filios, inter quos erat Chriſtophorus (qui duxit Reginam Kurczowná Palatinidem Derpteń.) Ioannem & Adamum in expeditionibus Moſchouiticis viros peritos. Adamus ex Ánna Bokieiowná Laurentiũ Vexillif. Mielniceń. & Iudicem exercitatuum in expeditionibus motus communis contra Turcas, qui ex Generoſa Anna Bełchácka, filia Pocillatoris Terræ Chelmnenſis, & ſororina Magnifici Andreæ de Lipe Lipſki Epiſcopi Crac. procreauit filios, Vladislaum, Stephanum, Ioannem, Franciſcum.*

Bągienſcij *ex Waſoſſe. Quoniam qualia ſtudia ſunt, tales ſunt & animi, ideò illi literis, virtuti, iuri nobilium dant operam, vt Reipub. & Patriæ ſint proficui.*

Naſiorowſcij *in Ciechanouienſi Terra, erat vnus illorum Aduocatus Colomiæ in Pocutia.*

Szeplewſcij *in Belzenſi Palat. Certamina quia indigent bonis & fortibus viris, illi caſtris & educatione acquirunt.*

Olſzewſcij *ibidem. Rebus iuſtis & bonis dulciter & honeſtè vtuntur.*

Harbowſcij *ex Drohicenſi. Laudem amant domus, vituperium fugiunt.*

Milewſcij *in Lomzenſi.*

Ioſiewſcij *ibidem. Salutem Patriæ & honeſtũ Familiæ omnibus rebus anteponunt.*

Milkowſcij, *in Podlachia optimi milites, vnde in præmia, titulos, alimenta, immunitates habent.*

Gutowſcij *in Wyſenſi, Natura, exercitio, & bona educatione gloriam conſeruant.*

Sarniccij *in Chelmenſi. Doctrina & profectu domui ſeruiunt. Stanislaus Hiſtoriæ Regni adnotator latino idiomate, & ſtatuti Regni vulgari lingua.*

Trzćinſcij *in Lukouień. Probis omnia benè cædunt, nam improbi nil per ſe valent.*

Piotrowſcij *in Præmislienſi. Æquitate & publica vtilitate proficui ſunt Patriæ.*

Kurpiowie *in Syradienſi. Inuidiam & contentionem fugiunt, turpe enim putant omnia vocare in crimen.*

Iáſtrzębſcij, *in Lomzenſi & Lucouienſi. Ioannes Subdapifer Lublinenſis 1489. Adamus Vexillifer Chelminenſis in Bieſſcza hæres. De his Acta Lublinenſia. Andreas ex Marina Mroczkowná armorum Nieczuiá reliquit Adamum,*

Aulicus Reginæ Annæ pluries in Sueciam Nuntius, qui tenuit bona in Stobnicensi & Vislicïensi pro meritis Capitaneatibus, ex Gralewska armorum Sulima reliquit 4. filios, Stanislaum, Adamum, qui uterq; spirituales viri. Dominicum, qui cum Anna Burkowska armorum Ossoria reliquit prolem, & Albertum Casimirum literis ornatum, & in exteris nationibus & linguis peritũ.

Swiderscij *in Wiscensi Terra, Sebastianus post exercitia in castris & aulis magnatum, bona sua Dobrzyce. Reliquit filios omnes bello deditos, Ioannem, Paulum, Hieronymum, Andream. Ex his Ioannes in districtu Radomiensi, in villa Myslisowice reliquit 5. filios, Valerianum, qui factus Dominicanus, nunc est Theologus. Alexandrum, Sigismundum, Norberthum, & hic Dominicanus. Ioannem & Nicolaum, crescent Parentum benedictione, & conseruatione virtutis. Ioannem dictum Mrożik eximium militem in Podolia contra Turcas, Tartaros & Valachos,* refert Paprocius in 2. Opere.

Miroszewscij *in Cuiauia, Reipub. & Patriæ alumni, vnde ad plurima pro ea perpetranda incenduntur & impelluntur.*

Idźikowscij *in Ciechanou: vnus illorum apud Duces Burgundiæ magnus triumphator ex hostibus, accepit ab eis in præmium caput S. Sigismundi Regis Burgundiæ, & attulit ad suam possessionem Krolewa, & quia sterilis erat, Ecclesiam Parochialem fundauit, ibidem & ius præsentandi dedit Slepowronijs. Post decessum ipsius, illa celebris & Sancta Reliquia transportata est ad Ecclesiam Episcop. Plocensem.*

Gorscij *in Lucouiensi. Salutari Patriæ & illustria Familiæ curant.*

Romanij *ad Prasnisiam. Fæcunda prole Familia, tenent commune Scriniolum ad tuendam Familiæ conseruationem mediis debitis.*

S L E P O R O D.

DELINEATIO.

EST tumulus quadratus, è cuius medio exurgunt duæ Dardæ seu vexilla pedi- ditum, in quorum medio est sagitta infixa tumulo, defendiculo frameæ per mediũ grauata, aut cruce salutari munita.

O R I G O.

A Magnis Ducibus Lithuaniæ originem retinet, sicut etiam ad Vitepscum ornantes actibus arma viri nunc repe- riuntur. Patet igitur acquisita fuisse in bello contra Moschos vel Cruciferos, dum plurimos prostrauit vel manu vel consilio, vel vigilia. Hinc Tumulus, Dardæ, Sagitta, gladij rupti & cruces in arma exaltati visuntur.

VIRTVS

VIRTVS E TVMVLO.

Potentiſsimus Samſon dum leonem ſæuientem diſcerpſit, è tumulo ſuam excitauit virtutem. Dum baſes cum conſultoribus conuulſit, fortitudinem cum tumulo extulit. Themiſtocles gente & genere magnus, vt triumphatorem conditionis leuioris conſpexit, tumulum in pincernis alteri reliquit, & ipſe excitatus in tàm fœdo ſepulchro, virtutem aſſumpſit, ac ſplendidæ ſuæ Familiæ iam enormi vitiorum propriorum congerie labefactatæ & ſpurcæ, encomio fortitudinis radiare effecit & compulſit. O quàm iucunda eſt virtus exercentibus ipſam, vnde neminem oportet mercede conducere vt benè viuat, ipſa etenim virtus abundè magnum eſt ſui præmium. Eſt igitur non modicis prædicanda laudibus horum armorum parentis virtus, ſi è tumulo & obliterata memoria ſuam floreſcere virtutem, maiorumque excitare memoriam ſtuduit & ſolicitus fuit. Sed oritur mihi quæſtio: vnde ſopitæ domus & antiquis ruderibus obtectæ effluunt iterum in clarum & celebre nomen. Aſtrologi atque cæleſtium motuum indagatores in hoc paſſu requiſiti, reſpondebunt reuolutionem cæleſtium, quæ tanti roboris eſt, vt niſi ſupremi aſtrorum motoris diſpoſitione immutentur, fieri ea quæ cum reuolutione veniunt neceſſe eſt. Si verò Poëtas requiremus, Atlantis negotium mutationi Phaetontinæ ſupponent. Aulicus autem quæſtione accepta, ſorti & fortunæ deuouebit. Mihi verò hoc vnicum placuit: *Virtus è tumulo gratia Dei excitata.* Hæc infantes eloquio facit perfectos. Hæc ex carcere ſqualido euocatos in Principes & Reges conſtituit. Hæc ea dat facitque quod Pſalmiſta edocuit: 112. *Quis ſicut Dominus Deus noſter qui in altis habitat, ſuſcitans à terra inopem & de ſtercore erigens pauperem.* Fauet in ſenſum apud Virgilium Æneidorum 4. Annibalem contra Æneam & Romanos votis ex oſsibus euocans:

> *Exoriare aliquis noſtris ex oſſibus vltor,*
> *Qui face Dardanios ferroq; ſequare colonos.*

His Armis vtuntur in M. Duc. Lithu. Sleporodij, ex quibus Matthæus erat Notarius Caſtri Vitepſcenſis.

S R Z E N I A W A.

DELINEATIO.

EST fluuius albus cruce signatus, in campo rubeo. Super coronam inter duas tubas sedet leo prospiciens, erectam caudam gestans. Alij sine leone tubas deferunt.

O R I G O.

Vci militiæ qui cum Principe Opoliensi contra hostes fidei pro Boleslao Chrabri Rege Pol. ad fluuium Druzyná pugnauit concessa fuerunt. Dlugossus describendo Martyrium S. Stanislai Episcopi Crac. distinguit arma Srzeniáwá apertè, inquit enim: *Milites cum Rege de tribus Domibus ac Familijs erant, Iástrzembcij, Strepæ, & qui fluuium Srzeniáwá cum cruce, & qui fluuium sine cruce qui se Družyna appellant, pro insigni deferunt.* Idem *Cromerus habet fol:* 61. *sub Anno* 1079.

PROPVGNACVLVM REGNI.

HOC vnum ex ingenio hominum desideratur, totam seruitutem non pati, nec totam libertatem amittere. Quapropter propugnacula sibi & Regni adinuenerunt, sed quæ Regni propugnacula affirmabimus? Aliqui tenent in propugnacula, muros, fossas, vallos, sed talia magis fæminas esse demonstrant, quàm viros declarant. Aliqui stagna, aquas, paludes, sed hæc magis ranis & serpentibus fauent quàm hominibus. Ingentes aquas cuniculis & lacubus viri bellicosi exsiccarunt, alij rebus venenosis inutiles reddiderunt. Placuit inter omnia propugnaculum Lacedæmoniorum: Adhæreat vir viro, pes pedi, scutum scuto, galea galeæ. Consimilia sunt propugnacula Turcarum, qui non pariete & præsidio regna defendunt, sed ipsi semetipsos, consensu communi, ingenti numero & magnis machinis bellicis hosti præsentant. Vnde Chrysost. Homil: 33. in Epist. ad Corinth: de spirituali præsidio, scilicet Episcopis loquendo dixit: *Scipsos ante cæteros locantes parati ferrum, minas excipere primi, vt vini vice sanguis profluat ex vite spirituali.* Quocirca Liuius lib: 22. de bono præsidio & præsidarijs Regni dixit: *Nullus terror cùm omnia bello arderent fide socios demouit, quia iusto regebantur imperio.* Eodem processerunt medio Srzeniauitæ, dùm ipsis pectoribus,

ribus, vultu conſpicuo, fronte expoſita, in hoſtem eiuſque potentiam irruerunt eorumque triumphos, ſpolia, vires ſubiugarunt. Refert Clemens Alexandrinus, quod in Magorum Regione inueniuntur tres montes eminentiſsimi, ſi aliquis ad primum peruenerit, audit vocem clamantiũ millium hominum perinde ac ſi eſſent in acie; ad alterum verò ſi peruenerit maiorem & euidentiorem ſtrepitum apprehendit, ad tertium vt perueniet, audit canentes Pæana, perinde ac ſi viciſſent. Docet tali ſonitu mortales natura, quòd per labores ac pugnas itur ad triumphos. Tot tantoſque Reſpub. Polona cognouit veſtros labores vt Hiſtoriæ impletæ, memoriæ mortalium delectatæ & inſtructæ (qui ſcilicet labores pro Patria ſint ſuſtinendi) permaneant. Hinc felici omine quidam vobis precabatur.

Vnda perennis eas creſcentibus auctior vndis.
Et nunquam glacie te mala claudat hyems.

MEMORIA BENEFICIORVM DEI.

SOlennes memorias virorum magnorum celebrarunt Ægyptij, Græci, Romani, &c. vt templa, pyramides, coloſſos illis erigerent, ludos, obligationes ſepulchralia conſtituerent. Chriſtianis verò non ita vana & tranſitoria meditantibus, quàm cæleſtia & æterna, beneficiorum Dei memoria curæ primæ adeſſe debet. Præſentia arma nobilitatum veſtrarum, eſt quædam imago memoriæ beneficiorum Dei; nam Chriſtianis paucis numero pugnantibus cum multitudine paganorum collata eſt victoriæ beneficentia, pro qua & in qua palma armorum veſtrorum crux & fluuius enituit, atque in vos deſcendentes à tàm fortunato Duce profluxit. Quid igitur gratitudinis ergò Omnipotenti Domino exercituum referemus? Exemplum Ægyptiorum inſtructionem ſuppetet. Dum Ægyptum fæcundat aquis Nili inundatione leonis ſydus, *refert Sidon. Epiſt*: II. *lib*: II. inſtituerunt vt canales tubi & Syphones, qui aquam eructant per terebrata foramina in leonina capita aquam admittant, vt è leonis rictibus euomi videatur. Conuenit nos non minùs gratos fieri ſed ſuperare Ægyptios. Crux igitur Chriſti exaltetur in cordibus, domibus, ac Familijs veſtris, in æternum memoriale Domini, dicentes & docentes: *Hæc mihi ſemper erunt.* Superabimus inquam tanto memoriali Ægyptios, illi enim leonem colũt & nemo cælum appellat.

Oppida tota canem venerantur nemo Dianam, nos verò ipſi Domino cælorum & Seruatori noſtro veram deferemus laudem cum Rege noſtro Inuictiſsimo Stephano Bathoreo, qui in loco prælij ad Gedanum erecta cruce Chriſti, ſcripſerat: *Non nobis Domine non nobis, ſed nomini tuo ſit gloria.* Ita enim fiet vt è cælo ſuaui quodam ſibilo percipiamus ſalubre nuntium. *Fugiet dolor & gemitus.*

LINEA FAMILIÆ SRZENIAVITARVM.

MIroslaus Comes de Nakiel. Hunc parentem armorum aſſignant fuiſſe Priuilegia Eccleſiarum illum referunt ab antiquo. Tranſierunt bona Nakiel à

Srzeniauitis ad Griffos. Wierboslaus Comes cuius consors vno partu ediderat liberos viuos 36. 1269. *Anno. Marcum Episcop. Plocensem refert ex his armis fuisse* Paprocius *sed fallitur. Apertè enim* Dlugossus sub Anno 1068. dicit, *prædictum Marcum non fuisse Polonum, sed Italum Lucensem, & sub Anno* 1087. *vbi è viuis sublatus fuit dicit: Octaua Augusti Marco Plocensi Episc. mortem oppetente Stephanus* 1. *natione Polonus Italis neglectis electus fuit, cunctante & Italum promouente Victore III. Pont. Max. Quod etiam Author Episc. Ploceń. habet:* Latium huic Patria fuit natus in Lucanis, &c. *vnde nec sub Družyniis numerandus erit. Petrus Archiep. Gnesneń.* 1166. *Hunc* Dlugossus sub Anno 1165. *de domo Srzeniáwá fuisse, & per electionem successisse ab Alexandro III. Papa, prouisus & consensu Ducum Pol. subnixus. Srzeniáwá cum cruce quod sua fuerint arma* Ianicius habet in Cathal. Episc. *Ille Suleiouiensi Monasterio Ordinis Cistercień. multa adiunxit à mensa Episcopali ex decimis,* ait Paproc. in 2. Opere. *De illo Ianicius.*

Non alia Petrus licet esset laude proborum,
Laus magna est, quoniam summus amator erat,
Talis & ipse fuit, quales complexus amore est,
Namque sibi similem mitis & agnus amat.

Raduanus Episc. Posnan. de domo Srzeniauitarum à Ianislao Gnesnensi confirmatus, & in Ecclesia Vnieiouiensi de consensu Miecislai Maioris Pol. Ducis consecratus fuit. Dlugoss. sub Anno 1156. *Przybislaus miles genere nobilis de domo & Familia Srzeniauitarum, qui in monte Equineo ad Prosowice Ecclesiam ex cocto latere erexit & fundauit, motus beneficio quodam diuino.* Dlugoss. describendo montes Pol. sub Koniuszá. *Srzeniauitarum Familiæ vexillum* Miechou: refert lib: 4. *contra Valachos sub Casimiro Magno* 1364. *Nicolaus Archiep. Gnesnen. & Episc. Vladislauień. simul* 1402. *Srzeniauius cum cruce* vt Ianicius adnotauit, *filius Clementis Comitis natus in Kurow ad Bochnense oppidum, plurima bona nepotibus congregauerat, quæ post decessum ipsius cito amiserunt, ex equo delapsus post dies paucos obijt.* Bielscius 285.

Kurowscij, *ex nepotibus prædicti de Kurow descendentes. Petri de Kurow fratris Episc.* meminit Bielsc. in quodam negotio de Regina Sophia sub Anno 1427. *Petrum Kurowski Castell. Sadeceń.* refert Ianusou: in Statuto fol: 86. *Multa refert de his fratribus* Author Episcop. Vladislauień. fol: 273.

Kmitij. *Antiqua magnis præmiis remunerata Familia, quæ primas summasq; in Regno detulerat sedes. Iascus siue Ioannes Kmitá, gente Srzeniauius Præfectus Syradień. cum nobilitate Syradiensi ad restringendum gliscens incendium (puta per Vladislaum Monachum) profectus est.* Cromer. ante Annum 1376. *Iascus Kmita Præfectus Crac. dum tumultum sedaret inter Hungaros Reginæ Elisabethæ & seruos Prædborij Brzezij ortum propter fenum, sagitta Vngarica in ceruicem ictus, ex equo defluxit & expirauit. Furentes defuncti necessarij & familiares* 160. *Vngaros occiderunt, & triduo arcem cum reliquis obsederunt, in solatium necis paternæ dedit Regina filio Iasci Petro Præfecturam* Lencicień. Cromer. lib: 13. fol: 275.

Petrus

Petrus Kmitá de Wisnicz Marschalcus Regni, Scepuziensis & Sadeceń. Capit. subscripsit priuilegium Ioannis Adalberti Regis, quo confirmat statuta Casimiri parentis sui, atq; propria adiungit Anno 1454. *Stanislaum in eodem priuilegio de Wisnicz Castell. Præmislień. lego* Paproc. in 2 Opere *Dobieslaum Castell. Woyniceńsem* 1434. *ponit, & alterum Dobieslaum Castell. Lublineń.* 1473. *Stanislaum Kmitá Palat. Belzeń.* 1509. *Petrus Kmitá de Wisnic natus ex Stanislao & Catharina Tarnouiæ, vt maximus scrutator vitæ ipsius notauit. Hic primos ætatis annos in Germania, & apud Maximilianum Cæsarem in militia & morum cultu exegit, atq; illi summe charus fuit, dicit etiam* Cromer: fol: 560. *Venit ad aulam Sigismundi I. Regis, vbi proceritate staturæ, oris dignitate, animi magnitudine, dicendi copia & industria meruit Marschalcus Curiæ Regiæ post aliquot peractas legationes creari, demum ad Mag. Marschalcatum Regni euectus,* vt Cromer: fol: 602. *ad cæteros Magistratus videlicet Castell. Woyniceń. Palatinatum Sendomir. mox ad Cracouień. vnà cum Præfectura Capit. Scepusień. Præmisl. Colensisq; promotus fuit, imitatus est etiam affirmante aduersario, virtutes & fortia facta maiorum in Rempub. & Sereniss. Reges declarata & perfuncta. Equestrem ordinem sibi beneuolentia comparauit, fortes viros fouit, doctos amauit, matrimonij honestatem ac fidem pudicè seruauit, hæreses execratus est, in S. Apostolica Catholica fide Romana immobilis permansit, habuit duas vxores Annam Lucæ de Gorká Castell. Posnanień. & Capit. Maioris Pol. Generalis filiam, qua steriliter defuncta superduxit Barbaram filiam Ioannis Herburth Dobromilski, quæ nulla prole relicta stirps masculà in eo terminata est, relicto amplissimo patrimonio filiis ex sororibus Barzijs & Stádnicciis, obijt pridie Cal. Nouem.* 1553 *Ætat* 76. *sepultus cum suis maioribus Crac. in Cathedrali. Et quæ Familia Kmitarum in Crac: Palat. viguit, post mortem ipsius & viget, inde defecisse in eo prolem masculam in Epitaphio, & in Elogijs Padnieuij scriptam conijcio, quia ramus procedens in recto à stipite arboris Familiæ terminum in sexu masculo per ipsum assumpsit, at procedentes Kmitæ ab altero ramo ipsis collaterali adhuc germinarunt in benedictione Domini.*

Lubomirscij *eiusdem Familiæ cum Kmitis & Stádnicciis, Patrueles autem Lubomirsciorũ sub armis Drużyná nominatorum, Theodoricus temporibus Nicol. Szydłowiecij Capit. Zatorień. Vicecap. ibidem in Zator A.*1529. *è viuis sublatus & conditus. Sebastianus Capit. Sanoceń. Ioachimus Capit. Iasleń. Iudicus Crac. filius; hi duo aulas Sigismundi Augusti, & Stephani Regũ, militiamq; & castra quoad vixerunt non deseruerunt, ex quorum lumbis tres fratres germani in aulis Regum & castris versati. Nicolaus Capit. Tymbarceń. Procopius Wilnæ mortuus; Sixtus Tenutarius Glinniceń. qui reliquit filios tres, Nicol. Canonicũ Crac. virum eruditissimum & Poëtam non vulgarem. Ioachimum Tenutar. Bukouień. Sixtum Tribunum Crac. qui adhuc in viuis est cum desiderio magnæ expectationis filio, filias itidem* 3. *Heduigim Alberti Niewiárowski, Catherinã Petri Iordan consortes, & Sophiam quæ in Cænobio Zwierzyneceń. cum magna opinione sanctitatis mortua, ibidem sepulta quiescit. Ex ramo verò Stanislaus Vicecapit. Sandeceń. vir militaris, cuius filius Sebastianus idem Capit. reliquit filium Christophorum, in exterorum castris educatum, hic cum de Patria bene mereri studet immatura morte præuenitur, & in Wisnic quiescit.*

Aduertat Lector benignus, quoniam tàm Arma Srzeniáwá cum cruce, quàm sine cruce eadem appellatione nuncupata sunt, est perdifficile cognoscere quænam domus flumine cum cruce & quæ sine cruce vtuntur. Quapropter illos ad arma Drużyná notatos videat lector benignus, sicut etiam hic sub Srzeniáwá consideret Drużynios.

Srzenauouij *ab armis qui nuncupantur cum cruce strenuos viros fuisse notat* Paproc. in 1. Opere, *sed qui relicti fuerant erant minorennes. Petrus Regis Stephani Subdapifer, & miles in omni expeditione. Andreas maior domus apud Zborouium Petrum Palat. & General. Crac.*

Tęgoborscij *in Cracouiensi Palatinatu. Feruidos gerant animos ad profectum vitæ & dignitatis.*

Charzowscij *in Palat. Crac. & Sendomir. Descenderunt etiam ad Palat. Lubl. eiusdem sunt diuisionis bonorum cum Rupniowscijs, sed à bonis Charzowice denominati sunt. Nicolaus Aulicus Sereniss. Regis Sigism. 1. Ioannes strenuus miles in expeditione contra Turcas occubuit. Adamus Nicolai filius miles decennio Turcicam captiuitatem passus, in Patriam rediens cum Karska matrimonium tenet, hæres in Charzowice. Gaspar ex Iárocka progenuit Laurentium, Iacobum, Ioannem & Stanislaum, viros militari præcipuos; ex Laurentio erant filij Stanislaus, qui contra Suecos Ferdinando III. Imper. seruiendo miles occubuit & Laurentius, ex Christophoro cum Szypowska, Adamus, qui in Cecora cum Zołkieuio pugnando in captiuitatem deuenerat, inde sumptibus patrimonij liberatus cum Barbara Lipska coniugium tenet hæres in bonis Cichówa. Albertus Alexander, qui iuuentutem suam in aula Ducis in Zbaraż, virilem ætatem in Castris Ferdinandi Imperat. consumpsit, missus nuncius in Turciam, pericula à Turcis imminentia Regno, Patriæ denunciauit.*

Szypowscij *a Bielscijs de Biała descendunt in Crac. Palat. Hieronymus, Christophorus & Sebastianus extiterunt Anno* 1553. *vt diuisiones bonorum declarant. Adamus Canonicus Crac. qui Capellam Musices ibidem erexit. Sebastianus hæres in Szypowice, Szycze, Silbowicze, vir literis & militari clarus, cum Margareta Kwásniowska reliquit Ioannem à Biała Szypowski, qui ornatu literis iuuentute miles cum Zamoyski tàm extra quàm intra Patriam continuus strenuusq;, tenuit cum Anna à Tagoborze Tagoborska, quæ cum post* 34. *annos sterilis decessisset, accepit in consortem Isabellam Zaleska relictam Zielenscij.*

Przyłęccij, *viri literis, iurisprudentia atq; iuris nobilium Regni ornatissimi. Marianus post decessum Sigismundi Augusti corrector iurium,* vt Bielsc. notat fol. 653. *Hermolaus de Przyłęk Aulicus S. R. M. Hieronymus Dapifer Crac. Achacius Secr. R. M. electionem Vladislai IV. subscripsit.*

Klusij *in Russia, antiqua & bello clara Familia. Clementem Kluss strenuum militem referunt Historici.*

Mroczkouij *in Sendomir. Palat.* vt Paproc. notat in 1. Opere, *sed* Bielsc. *diuersorum armorum notat tale cognomen in Regno. Alij sunt inquit Nałęcij, alij Lesczyccij, vnde in Historijs de quibus sit sermo iudicare, opere præcium erit.*

Gárbowscij *in Sendomiriensi nobili occcupationi dediti.*

Pisárscij *in Crac. Palat. Epitaphia in Rudáwá cum cruce Ioannis Rothmagistri. Nicolai Pisárski cum filijs Ioanne Rothmag. & Stanislao* 1570. *Eiusdem quoq; Stanislai filij ibidem depositi sunt. Ioannes & Stanislaus Achacius de Pisáry Pisárski, electionem Sereniss. Vladisl. IV. subscripsit.*

Ora;

Oraczewscij, *in Calisiensi & Cracouiensi Palatinatu. Petrus Oraczowski vir iudicio, facundia, & probitate omnibus amabilis, ad Tribunalitia & Comitia Regni sæpiùs nuncius fuit, cùm Elisabeth Vlenska reliquit prolem. Stanislaus de Przybysláwice Deputatus ad Iudicia in electione Sereniss. Vladisl. IV. cum Stephano electionem Sereniss. Vladislai IV. subscripsit.*

Lubowiccij *in Gnesnen. districtu, hæredes in Lubowice, Familia clara virtutibus & meritis. Ioannes eximius miles & Vexillifer ad Chocinum. Petrus in obsidione Smolensciana antesignanus Præfectus, ibidem diem vltimum clausit, successit illi frater Venceslaus eximius bellator in Moschouia. Paulus militando in captiuitatem Turcicam deuenit, liberatus obijt in Patria. Ioannes Franciscus Secr. Sereniss. Regis Vladislai IV. & Aulicus Caroli Principis Plocensis Antistitis. Alij illorum Notarij & Iudices Terræ Nakielsc. fuerant. Alij viri spirituales Canonici & Præpositi extiterunt. Alij Camerarij Principum & Sereniss. Regum, virtute iter ad honores meruerunt.*

Kozlarkowscij, *in Syradiensi Palatinatu. Honesto atq; fidelitate deducunt seruantq; Familiæ honorem.*

Poniatowscij *in Syradiensi Palatinatu. Dauid Custos Gnesnen. Posnaniensis, Crusuicensis Canonicus, Epitaphium Gnesnæ 1550. Adamus & Matthias Poniatowscij, electionem Vladislai IV. subscripserunt.*

Stráchánowscij, *in Syradiensi Palatinatu. Dies & hora sunt, quæ exaltant & deprimunt homines. Dant fortunam & adferunt cladem. Det nobis Dominus bonam diem & horam.*

Bielenscij *ibidem, quia è variis sumendum est optimum, ideò illi elegerunt Regibus præstare obsequia.*

Borysláwscij *ibidem. Sunt quoq; alij armorum Rożycz,* vt Bielsc. notat fol: 469.

Kurzewscij, *in Calisiensi Palatinatu.*

Sádlowij *de Zbludowice. Thomas Sádło 1504. Hunc Acta referunt.*

Mstowscij *in Cracouiensi.* Rozembarscij. Porębscij, *ad Szacz.*

Bierouij *in Crac. ex quibus Stanislaus Bier Camerar. Terrestris Crac. Anno* 1584.

Lidaida, *qui tempore vnionis suscepit talia arma à Regno in M. D. Lithu.*

Charaymouij, *viri belli & pacis tempore in Ducatu illo proficui.*

Rachozij, *erat vnus Cancell. M. D. Lit. Vasilius Vexillifer Curiæ M. D. Lit: Eius frater Iudex Terræ Minscen: cuius filius Demetrius eximius miles. Gabriel Rachoza ex Palat. Minscensi, electionem Sereniss. Vladislai IV. subscripsit, erat Archimandrita Kyiouiensis vnus illorum.*

Skinderij *in Luceoriensi districtu. Skinder Notarius Lidensis,* Ianusouius in Statuto folio 361.

Amfor *in Minscensi Palatinatu. Michael vir militaris.*

SZTERN-

SZTERNBERK Alias SZTEMBERG.

DELINEATIO.

EST stella cum octo radijs aurea in medio clypei cælestini coloris. Super coronam pauonis cauda. *Ita Paproc. in primo Opere, Herburthus in Stemmatibus.*

ORIGO.

D*Lugossus sub Anno* 1241. *ita refert:* Morauiam dum vastat Batty nullo obstante & Rege Bohemiæ Venceslao sese in loco tuto continente ad Olomucz statiua posuit. Dux Tartarorum genere & armis apud illos magnus ad mænia vrbis processit, & à militibus Morauianis captus fuit, ei qui eum captiuauit pro insigni data est stella, & castrum Stemberg, à Venceslao Bohemiæ Rege. *Bielsc. fol:* 168. Petam fuisse prænominatum Ducem Tartarorum affirmat, verùm *Cromer. lib:* 8. *fol:* 143. Petam per Silesiam & Morauiam in Vngariam ad Batty & Kaydanum venisse notauit. Alius igitur Dux ad Olomucz captus, & alius fortè fuit etiam occisus, ideò *Dlugossus* captum Tartarorum Ducem, *&* *Bielscius* occisum asseruit.

REGIBVS IN VIAM.

QVasi naturale sibi lemma omnis stella fert: *Monstrat Regibus viam.* Auroram namque ita stella illustrat, vt præisse solem dicatur. Me hercule si Primates Regni suis Regibus monstrant viam in bello, in tumultu sedando, habebit pacem Regnum ex omni parte in circuitu, *sicut* 4. *Reg. cap.* 4. *dicitur.* Crater sydus inter defectiones maiorum syderum oritur, *dicunt Astrologi.* Quaprobter subscribunt huic stellæ, sicut Petra Santa in Symbolis habet: *Inter eclipses orior.* Ita si cum Rege vnica virtute, Senatus, Respublica, Populusque in hostes mittit liberas manus, ex multis periculis facili modo erumpent, pacemque conciliabunt. Cùm ludos Circenses Romæ Appolini reddebat nobilitas, adferunt noua tristia ad choros ludentium. Annibal cum exercitu hostiliter in Romana properat, soluunt ludos, cessant pergere circulos, vnus verò senum vt omnes abire videt, non desijt ducere choros quoadvsque redirent in theatrum ad sacra Appolinaria. Quod vbi nobilitas populusque vidit, acclamauit; *Salua res, saltat senex.* Profectò

salua

ſalua res erit, ſi Regibus, Regni magnates erunt in viam, ſalutem, conſilium, fortitudinem, ſtabit namque in æuum talis Reſpublica, & ſenes læti ducent dies nouos: Senibus enim licet corpus annis infirmum, ingenium tamen ſapientia validum eſt, *dicebat Salluſtius.* Ideò bono fama & gloria Patria viſa ſenex ſaltabit in gaudio: vbi verò diſcordes, Rex & Senatus, Reſpublica & populus, Clerus & nobilitas, omnia in peſſum, cuncta in ruinam, plurima in nihilum verti, neceſſe eſt. Plutarchus in Pirrho clariſsimè id declarauit dicendo: *Pirrhus Epirotarum Rex cum Aquila ab omnibus vocaretur ob magnitudinem victoriarum.* Reſpondebat: *Aquila ſi ego ſum? vos alæ meæ eſtis.* Quaſi diceret: Ille tantuſque ſum, quem qualemque vos me eſſe, audacia, fortitudine, fidelitateque veſtra exoptaſtis, ſed ſine vobis ſum vt aquila ſine plumis. Habuit hanc virtutis gratiam parens armorum Stemberg, monſtrauit Regibus viam: Cùm enim Rex in tutis locis caſtriſque ob ingentem Tartarorum exercitum ſeſe contineret, è medio obſeſſorum in vrbe contra hoſtem obſeſsis inſidiantem proceſsit & viam Regi monſtrauit. Hinc arma & arx. Hinc requies certa ſuorum laborum.

LINEA STEMBERGIORVM.

Stemberg, cui caſtrum eiuſmodi appellationis collatum fuerat, ſub Olomucienſi obſidione dum Tartarorum primatem excurſione facta & ciuitate in captiuitatem reduxit, circa Annum 1241. Zdenko Stemberg Burgrabius Pragenſis, legatus ad Sereniſſimum Regem Caſimirum Iagellouicum, à tota nobilitate Bohemorum, vt ipſorum Rex fieri non dedignetur. Bielſcius ſub Anno 1467. *Erat quoque Canonicus Cracouienſis Stemberg, ſicut Epitaphium Cracouiæ in arce dicit Anno 1527. Stembergouios in Sendomirienſi Palatinatu adnotauit* Paprocius in 2. Opere.

Gorſcij *in Maſouia, in Varſauień.* Wolſcij *ibidem.*

SZTEMBERG Secundò.

DELINEATIO & ORIGO.

EST ſtella cum ſex radijs, qualia arma inueniuntur inter Romanam nobilitatem, cuius coloris & quæ nobilitas eiſdem vteretur, conſule ſub ſtellis *Petra Santam in Stemmatibus.* Arma talia Sztemberg ſecundò dixi, non ob augmentum vel detrimentum aliquod ab armis Stemberg, quæ radios octo in ſua ſtella exprimunt, ſed quia plurimi pinxerunt arma Sztemberg ſtellam cum ſex radijs. Excludendo igitur errorem pictorum, & differentiam in Regno armorum ſtel-

rum ſtellæ cum octo radijs à ſtella cum radijs ſex oſtendendo, Sztemberg ſecundò iuxta aliquorum opinionem qui nullam putant in hoc differentiam ſed ſolummodò ſtellam reſpiciunt poſuimus. Arma enim Sztemberg primò & iuxta veritatem Anno 1241. ad Olomucium acquiſita fuerunt. Arma verò Sztemberg ſecundò & opinata, introducta fuerunt ex Roma per Ioannem Baptiſtam Romanum Epiſcopum Cruſuicienſem ordine ſextum, qui præfuit illi Eccleſiæ annis quindecim, Anno 1082. De quo conſule vitas Cruſuicienſium, & Vladislauienſium Epiſcoporum, ita de illo habet:

Cruſuicias, ſacra dat Præſul Baptiſta, per oras
Gregorius vigil his inuigilare iubet.
Romulea natu celebris de ſanguine gentis,
Pallas huic roſeum ſparſerat ore decus.
Spiritus irradiat ſuperis, Eccleſia chari,
Paſtoris cineres Cruſuicienſis habet.

INTER SYDERA SYDVS.

DOctiſsimi Aſtrologi non immodicam inter ſydera ponunt differentiam. Aliquas etenim ſtellas errantes, aliquas ſtellas fixas, aliquas Polares vocauêre. Quibus omnibus ſtellis quametſi adſcribere ſigillatim liceat inter ſydera ſydus cum omnes certam influentiam tribuant terræ & cæleſtibus, nec impartitum ſibi à ſole lumen negant miniſtrare ſublunaribus, attamen talis tituli virtus ſtellæ Polari, primario conueniet. Illæ namque ſtellæ ſeptem, à quibus ſeptemtrionalis regio defert nomen, quas Polares vocamus, non ita influentiam agunt terrenam vt terræ adhæreant, ſed cum hoc ipſi attendunt polo nec mouentur niſi circa polum. Hinc de Polaribus ſtellis dicere fauor & veritas erit: *Monſtrant Regibus viam.* Arma hæc, ſtella aurea in campo cæleſtino radicata eſt, *inter Sydera ſydus.* Nam inter feruidos & valentes milites Rothmagiſtros & Tribunos Caſtrenſes, vnus parens horum armorum, factus eſt vir virorum & ſpeculum fortiſsimorum. Eſt ſtella hæc monſtrans Regibus viam: quia nedum protexit Regem Bohemorum Venceslaum, & ad Regnum illi iter demonſtrauit, ſed etiam Regibus Bathy, Caydano, & alijs potentiæ Tartaricæ Satrapis, viam abeundi à Morauia, Sileſia, & Bohemia, & citatis itineribus, vt gnomon minaci motu inſibillauit: *Tanquam ſepulchrum timuit Bathy Olomucium.* Eandem vobis fulgoris ſpeciem ominabor, ô Illuſtriſsimi protectores Familiæ horum armorum, vt ſitis inter ſydera ſydus, nam contemplata poſteritate ex his armis, quæ tàm titulo fortiorum, quàm deuotorum à Politicis inſignitur, hæc eſt intentio eorum fuitque, ſit aliorum ſeruire Deo, noſtrum adhærere. Vndè illorum Echo ſemper ad cultum fuit ceu virorum. Iuſtitiam omnium virtutum matrem, nutricem, cuſtodem, inuito & prouoco, illarum verò vt matronarum echo ſpargebatur. Dones Domine vt lucifer in corde exoriatur.

Si ali-

Si aliquis vtatur prædictis Armis in Regno, præter prænominatum Illustrissimum & Reuerendissimum D. Episcopum Crusuicïensem, habebunt ansam optimè merendi in Patria.

STRZEGONIA Alias STREGOMIA, ET KOSCIESSA.

IAM in Tomo Primo Delineationem & Originem armorum posuimus, quapropter remittimus benignum Lectorem. Modò aliquot Familias adiungemus, alias verò latiùs declarabimus.

Chodkieuicij *in M. D. Lith. de quibus licet dixerimus in armis Kosciessa & Chodkiewicz, hic tamen arborem veram ponemus. Iuanus seu Ioannes Chodkiewicz, Palat. Vitepscensis, Sereniss. Regis Casimiri Exercituum Dux in Bohemiam Anno 1454. cuius frater patruelis erat Alexander Chodkiewicz Palat. Nowogrodensis, quapropter ab vtrisq; lineam Familiæ deducemus. In Comitiis Chrodlensibus, vbi ad arma nobilitatis Polonæ recipiebantur nobiles M. D. Lith. Anno 1413. Chodkiewicz nominatur sed nomen non ponitur,* vide Bielscium fol: 313. *clarum tamen est fuisse Iuani vel parentem vel patruum. Ex Iuano Palatino Vitepscensi natus est Hieronymus Chodkiewicz Castell. Vilnensis, Exercituum M. D. Lit. Dux, Orator ad Christianissimum Imperatorem, Comitis dignitatem in Sklow & Myß obtinuit, Liuoniam post defendit, Moschorum 50. millia vno prælio deuicit. Floruit tempore Sigismundi Augusti, reliquit duos filios, Georgium & Ioannem, Hieronymum Castell. Vilnen. Marschalcum M. D. Lit. & Ducem Exercituum, qui magnis laboribus auxit togæ sagiq; decus. Ad Sixtum IV. Pont. Max. erat legatus, reliquit Ioannem Castell. Vilneń. Samogitiæ Capitaneum, qui Liuoniam sibi commissam dexterè & cum gloria Patriæ gubernauit, reliquit tres filios, Hieronymum qui sterilis decessit, Alexandrum Palat. Trocensem, Capitaneum Boryssouień. Fundatorem Ord. Prædic. in Alba Russia, ex quo erant filius primus Felicianus & Euphrosina Procopij Sieniáwski consors, ex qua nunc vnicus Sieniáwski Hieronymus est, qui cum Potocka Palatini Podoliæ filia tenet matrimonium. Ioannes Carolus Chodkiewicz frater Alexandri Palat. Vilneń. & Magnus D. Exercituum Lit. & ad Chotinum contra Osmanum Turcarum Imp. habuit filium Alexandrum & filiam consortem Sapihæ M. D. Lit. Marsch. sed iam hæc ex Iuano familia periodum accepit Familiæ. Alexandri verò Chodkiewicz Palatini Nowogrodeń. filij Hreborius Castell. Vilneń. Exercituum Dux M. D. Lit. & Georgius Castell. Trocensis. Ex Hreborio filij erant Alexander Capit. Grodnensis, & Iarosius seu Hieronymus M. D. Lit: Subdapifer. Georgij autem filij erant Constantinus qui steriliter decessit. Georgius qui sine prole finiuit vitam, & Hieronymus Castell. Vilneń. Capit. Brestensis, bellator continuus*

tinuus & plenus amicorum ob beneuolentiam & humanitatem plausibilem optimis ciuibus. Reliquit Christophorum qui nunc per plurimos dignitatis gradus Palatinus est Vilnensis, vir pietate, beneuolentia, largitate & militaris scientiæ notitia incomparabilis, eius germanus frater Ioannes M. D. Lit: Subdapifer. Extant ex Christophoro Palatino Vilnen. filij tres ex Kisczanká progeniti. Ioannes Præfectus Regij Stabuli in M. D. Lit. Christophorus & Hieronymus, qui dignitate maximè fulgentem armis & virtute familiam, Castris, Senatu, Titulis, virtute, pietate, religione propagabunt, illustrabunt, reseruabunt, atq; laboribus in Patria fessi, vitam immortalitate consecrabunt.

Rákowscij *de Rákow in Viscensi Terra, Ex his Stanislaus & Georgius domicilia sua in Prussia constituerunt propè Rastemborgum in bonis Pustniki, vt priuilegia in Ziburk inducta latius habent. Georgius verò in Episcopatu Varmiensi in bonis Pudlak residet, reliquit iste Ioannem & Gasparum, ille reliquit Adamum Parochum, & Bartholomeum militem, qui in Polocensi Palatinatu constituit sua domicilia. Gaspar verò filios habuit Ioannem militem cum Sapihá in Moschouia, qui post Presbyter factus, & Iacobum hæredem in Pudlak, reliquit filium Petrum militem in Liuonia cum Ferensbecho, sed postmodum Presbyter factus.*

Stánisláwscij, *ijdem quod Rákowscij, sed à Stanislao vocati postmodũ Stánistáwscij.*

Pudlinscij, *ijdem quod Rákowscij, sed à bonis Pudlak cognominati Pudlinscij.*

SWIENCZYC.

DELINEATIO & ORIGO.

SVnt cruces duæ in vna linea coloris albi in campo cælestino, tres pennæ Strutij super coronam. Antiqua sunt hæc arma in Polonia à primis fortè Catholicis suscepta, vel ex spolijs Cruciferorum concessa, quomodo etiam in armis M. D. Lit. conspiciuntur. Videmus hæc arma in *Bielscio fol:* 242. ad effigiem Sereniss. Regis Ludouici Hungariæ, Poloniæ, & Dalmatiæ Regis, & aliorum superiorum Regum, etiam in ciuitate Korczyn in arce & in Ecclesia PP. Franciscanorum in antiquis fenestris conspiciuntur. Vocata verò Swienczyc quia sunt cruces, vel quia sunt à militibus religio-

religiosis, demùm in vnione M. D. Lit. cum Regno in Hrodlo 1413. eadem arma à nobili Lituaniæ ſuſcepta ſunt, vnde in Lituania, & in Volhynia nobiles eiuſdem vtuntur armis.

NIL SINE DEO.

IN ſymbolum & notam ingenij quidam aſſumpſerat ſpheram Aſtrologicam quam manus hominis è cælo tenebat, & ſuppoſuit: *Nil ſine Deo.* Maximè laudabilis doctrina, de illa enim Eccleſ. 10. *Vtilem Rectorem ſuſcitabit tempus.* In quæ verba S. Chryſoſt. Hom: 22. in Gen. *Quando apud homines deſperatum eſt, tunc potentiam & ſapientiam ſuam Deus declarat.* Arma præſentia nobilium dum inſpicio, & video cruces ſalutares, à magnis bellatoribus honoratas, & à ſummis Ducibus altè obſeruatas, dicere potero: *Nil ſine Deo.* Imò addere licebit: *Omnia vana & nihil ſunt ſine Deo.* Hinc D. Auguſtinus in Pſal. 103. *Totus ſplendor generis humani, honores, poteſtates, diuitiæ, tumor, & flos feni eſt.* Quapropter Anacharſi Philoſopho conſideranti Athenas quidam Græcorum dixit: *Vidiſti Solonem?* Reſpondit: *Ita.* Et ille: *Omnia iam viſo Solone conſpexiſti, hoc ſunt Athenæ, hoc ipſa Græcia.* Si ergò vnus homo tota pulchritudo Græciæ & honos, profectò vnus Deus, bonum, pulchrum, æternum omnibus, & ſine illo nil homo, nil omne eſt quicquid eſt, ſed hæc ſurdo narratur vt fabula. Reintegrat enim illorum intentum Pſaltes 13. *Dixit in corde ſuo non eſt Deus, corrupti ſunt & abominabiles facti ſunt, non eſt qui faciat bonum, non eſt ad vnum.* Hinc vnus Scriptorũ:

Rarus amoris amor, virtutis nullus amator,
In pretio pretium nunc in honore honos eſt.
Diuitiæ præſtant, emitur pecunia nummis,
Et ſua iam virtus, præmia vilis emit.

Habeo tamen de eiſdem armis in Volhynia, qui conſideratis rebus vt inſpexit nil eſſe & poſſe mundum ſine Deo, relicto ſchyſmate cum Deo & Eccleſia ſancta Romana eſſe voluit, ſecuti exemplum illius vxor & fratres, vnâ cum filijs. Et dicunt: *Si Camillo manente Roma capi non potuit, iam fide vera in cordibus noſtris regnante, Deus nobiſcum erit.* Hunc dico Adamum Korczewski, qui bonorum ſuorum hæredem Saluatorem Chriſtum, & S. Dominicum conſtituit ac fundauit in Grodek Conuentum Prædicatorum. Viue igitur Eccleſiæ quam adamaſti, Familiæ quam adornaſti, viue Ordinum amori, Heroum votis, poſterorum exemplo.

LINEA FAMILIÆ ARMORVM SWIENCZYC.

ANtiquiſſimæ Familiæ vtebantur his armis, ſed in Regno iam fortè non superſunt, quapropter in Scriptoribus non nominantur. In alijs tamen partibus Regni extant, qui eiuſmodi armis inſigniunt, Familias.

Korczewſcij *in Palat. Kijouienſi, & in M. D. Lith.* *Iuanus, qui ex M. D. Lith.*

Lith. in Volhyniam & Podlesiam venit, eximius strenuusq; miles, qui pro benè meritis certas accepit possessiones, in quibus erexit oppidum Grodek, dictum modò Adamgrodek. Adamus, qui à schysmate ad gremium Ecclesiæ S. rediijt, militaribus disciplinis præclarus, cum Christina Modlißewska tenet vinculum matrimonij, fundarunt in oppido Adamgrod nunc nuncupato Ordinem Sacrum Prædicatorum. Iuanus patruus Adami hæres in Polownia & Biezow, ex Anastasia Stáwecka suscepit Alexandrum militem, qui postmodum cum Stecka tenet matrimonium, & hic vnà cum vxore ad Fidem Catholicam venit. Martinus & Abraham milites eximij, germani fratres ipsius. Ioannes à Lwowek Præpositus Miechouiensis, vtebatur eisdem armis, sed magis religionis gratiâ quàm nobilitatis.

SWIERCZEK.

DELINEATIO.

EST litera maiuscula N. cuius linea media transuersa in medio literam C continet, in campo cælestino, aurea arma. Super coronam, in galea tres pennæ Strutionis.

ORIGO.

EX Græcia originem assignant. Quapropter quid sint, & ex quibus composita sint, & qua de ratione sic composita, difficilis est ratio cognitionis. In Regno verò Poloniæ iam antiqua, nam illorum meminit *Dlugossus*, & viros fuisse pacificos sub his armis adnotabat. Militem verò in Polonia *Swierczek* nuncupatum fuisse primum qui his armis vtebatur, à quo & clara, & potens Familia postmodum in Russia processit, Iázłowiecciorum inscriptiones & monumenta in illorum arce propugnatoria, consortes, de hac Familia magnorum virorum efferunt.

VIRTVTIS MERCES.

DEcantatum pluribus est: *Mercedem virtutis esse honorem.* Non enim authoritati sed meritis ipsis tribuitur. Vnde Demosthenes Olypth. 2. *Quanto quis plura & grauiora supra dignitatem conditionemq; suam fecit, tantò apud omnes admirabilior existimatur.* Iuliano nondum Imperatori, sed optimo Patriæ defensori Socrates in Historia Ecclesiastica finxit in triumpho eius

pho eiusmodi figuram. Duas columnas decenter erectas & ornatas extulit, à quarum cacuminibus pendebat ſericea corda tenens coronam lauream, quæ vt veniebat Iulianus ſubito rupta demiſit coronã in caput Iuliani, quod vbi conſpexit populus, acclamauit: *Imperator futurus.* Eandem triumphalem formam victores ad Delphos, & Marius triumphator de Cimbris antè detulerat, vnde Iuuenalis: *Nobilis ornetur lauro collega ſecunda.* Quaſi dicerent: *Virtutis merces corona.* Præſentia arma nobilitatis dum perſpicio, inter duas columnas video coronam, mediam quidem; ſed quia ex literis conſtãt hæc arma, iam hæc litera C Cidarim & coronam ſignificabit. Quaſi innueret: *Ferunt hæc arma non medium meritum, nec medium præmium: ſed totum & plenum.* Significant enim coronam omnium honorum, de Lauro, de Mirto, de Oliua, de Cedro, quales ſcilicet deferebant: Cæſar, Papirius, Marius, & alij antiqui triumphatores. Tunc enim pulchra ſunt munimenta, cùm ea vir fortis tuetur. At vnum vobis hæc arma tacitè dicunt: Corona hæc licet coronam ſignificet integra, re tamen ipſa media eſt. Res autem & ſignificatum, vt inter ſe differunt, ita diſtincta quoque ſignificant, omnis autem ſignificationis fundamentum res eſt, ſi ergò res eſt media, hoc eſt, ſi corona eſt media, ſignificabit rem mediam & coronam mediam, quod profectò decrementum præſagit. Quocirca ne decreſcat Familia veſtra, tria vobis ſeruanda manent, Fides, Virtus, Fortitudo. De Fide ipſe dicit Apoſtolus: *Sine fide impoſſibile eſt placere Deo, Deus autem quia vnus eſt, vna quoq; de illo fides eſt.* De Virtute etiam Demoſthenes, & alieni ab Eccleſia docuerunt: *Ciuitas pro ſaxis ac mænibus incolentium virtute munienda eſt, quos ſi iungat concordia, nullus poteſt eſſe murus inexpugnabilior.* De Fortitudine aliquis dicebat: *Maieſtas dignitaſq; regia, non veſtium ſplendore, ſed prudentia ac fortitudine paranda eſt.* Gladius enim fortitudinis organum eſt, puta honoris, fælicitatis, diuitiarum, & gloriæ perennis.

LINEA FAMILIÆ SWIERCZEK.

SWiercz, *in Podolia, & Ruſſia clara quondam domus, ex quibus magni bellatoris Iázłowieccij erat conſors, vt aliena à Fide, in arce in Capella vna cum marito ſepulta eſt Iázłouecia.*

Kijewſcij, *in Poſnanienſi Palatinatu.*

Rádźiewſcii, *ibidem.*

Kráykowſcij, *ibidem.*

SCEPTRA

S C E P T R A.

DELINEATIO & ORIGO.

SVNT duo ſceptra regalia in crucem diſpoſita, coloris aurei in campo ſaphirino. Talia arma Sereniſſ. Rex Vladiſlaus Iagello contulit Academiæ Cracouienſi, Anno 1401.

PARENS VIRTVTVM.

Narrat Beroſus, quod Noe poſt diluuium aſſumpſerit in arma ſua duas claues in modum crucis diſpoſitas, per quorum medium erat ſceptrum regale. Innuebat vt exiſtimo nouam & ſalutarem diſciplinam ad exercitium virtutum relictæ genti & ſucceſſoribus illorum. Dicebat enim in hoc ſecreto: Tenuit homo clauem ad cælum in paradiſo, nam transferri debuit lege diuina in cælum; amiſit clauem & poteſtatem, dùm eiectus ex paradiſo exul factus in maledicto opere ſuo, & quia oblitus pœnæ iterum peccauit Domino ſubſequens homo, ſoluit Catharacta cæli Dominus, & diluuio viuentia cum homine deleuit, atque ita ô heu ſenſit clauem ad inferos. Propoſuit ergò iterum Noe nouam & ſalutarem diſciplinam, ad conſequendum cælum & fugiendum inferos, Crucem ex clauibus conſtantem Petri ſcilicet & Chriſti, ſic namque durat ſceptrum in terris & conſequitur cælum à prædeſtinatis. Idem quoq; docebat Sem: Nam ex claue & ſceptro formata cruce in ſuæ dignitatis gentilicia innuebat omne bonum, æternum, & ſanctum ex diſciplina crucis manere. Arma præſentia Academiæ Cracouienſis doctiſſimæ, & Sanctorum virorum reſplendentis gloria dum intueor, Parentes eſſe fuiſſeq; virtutum ſine hæſitatione aſſero. Nedum quia Sereniſſimi Regis Vladislai Iagellonis hoc primum vltimumque fuerat fundationis Academiæ intentum, vt parentes virtutem plantantes in cordibus paruulorum fierent. Sed quia virtutum ſeminator Deus, illos non ad diuerſum negotium diſpoſuit. Ericus XIV. Rex Vandalorum & Suetiæ ad ſceptrum addiderat ſcriptum: *Deus dat cui vult.* Cùm ergò Dominus Academiæ ſceptra conceſſerit, quia voluit illis dedit. Dedit verò vt parens virtutum fieret nominareturque. Neque alia intentione Heduigis Regina Sereniſſima teſtamento legauerat ædificandam Academiam Cracouienſem, quam vt virtutis, pietatis, iuſtitiæ ſit perpetua parens & Domina.

Audite hanc thalamo nobiliore ſati,
Doctrina in quouis pulchra eſt. ſed pulchrior ipſa
In vobis: armat Martis vt Artis honos.

Eandem

Eandem Academiam Cracouiensem totus Equestris ordo electi Regi Pol. Henrico inter conditiones posuerat, vt eam restauraret, & proprio sumptu viros doctos conseruaret, *Bielsc. fol: 698.*

VIRORVM ACADEMICORVM NVMERVS AVREVS.

Beatus Ioannes Cantius Magister in Academia Cracouiensi & S. Th. D.
B. Simon de Lipnica Ord. PP. Bernard. Bacc.
B. Michael Gedroc, Ord. B. M. V. de Metro Bacc.
B. Stanisl. de Horzis, Magister Acad. Crac. 1450.
Beatus Marianus de Ieziorko, Art. Bacc. 1491.
Beatus Martinus Ießowic Patrum Excalceatorum in Italia miraculis claret Baccalaure⁹.
Beatus Stanislaus Casimiritanus, ad Ædes Corporis Christi.
Beatus Elias ad Sanctam Catharinam laureis Academicis insigniti.
Nicolaus Tęczynski Palat. Russ. Baccal. 1453.
Sbigneus Olesniczki Cardin. Episc. Cracouień. Magister 1455.
Ioannes Tęczynski Castell. Crac. Magister 1456.
Gabriel Tęczynski, miles egregius cum Adalberto Rege Baccalaureus.
Andreas Rosà Archiepis. Gnesń. Magister 1458.
Ioannes Lubránski Episcop. Posnanień. armorum Godziamba, Magister 1478.
Iacobus Liggzá Pulkozicius de Bobrek, Castell. Woynicień. Magister Philosoph. 1491.
Bartholomeus Samotulski Nałęcz Bacc. 1493.
Achacius Iordan de Zakliczyn armorum Traby Baccalaureus 1506.
Stanislaus Ozyus Cardin. S. R. E. Episcopus Varmiensis. Baccalaureus 1521.
Martinus Cromerus de Biecz, Episcopus Varmiensis. Baccalaureus 1530.
Stanislaus de Korozwęki, armorum Rosa Cancell. Regni, Episc. Cracouień. Baccalaureus.
Andreas Oporowski Sulima Episc. Vlad. Magist.
Petrus Tomicki Lodżia, Procancell. Episcopus Posnanień. Magister.
Gregorius Vigilantius Samboritanus S. Th. Professor, Poëtarum Phœnix, vitæ integritate conspicuus. Hic primus B. Stanislai Kostcæ vitam eleganti carmine conscripsit, aliaq; plurima Poëseos monumenta in Archiuo Acad. reliquit, exitu vitæ mirabilis.
Georgius Myßkowski Iastrzebiec, Magister.
Ioannes Ociestki Iastrzebiec Magister Cancell. Regni, & Generalis Cracouiensis.
Iacobus Gorski I. V. D. Archidiacon. Gnesneń. Cracouiensis Plocensisq; Canonicus. Archipresb. Cracouiensis. Plebanus Toruneń. Procancell. Vniuersitatis, armorum Szeliga.
Stanislaus Sokołowski S. Th. D. Præpositus S. Floriani, Canonicus Cracouień. Warsauień. Concionator S. R. M. armorum Gozdawa.
Albertus Węgrogouius Philosophus & Orator insignis. armorum Trzaská.
Ioseph. Vrzendouius, Princeps facilè in Philosophia.
Stanislaus Kurzelouius, Profess. Acad. Med. D.
Petrus Slouacius, Medic. Doctor.
Martinus Foxius, Physicus Medic. Doctor.
Stanislaus Mießkowski. Gallus Chraplewski.
Martinus Viazdouius.
Ioannes Srzemensis Concionator Eccl. Cathed.
Iacobus Karuinius Canonic. Gnesnensis.
Basilius Fabricius, Græcus & Poëta.
Mathias Wisemirski, Magister.
Nicolaus Koczowski, Magister.
Gaspar Celindrinus Mathem. & Historicus M.
Martinus Slachcinski Philos. & Poëta. Magist.
Stanislaus Zawácki eloquentia vir insignis, ob ingenij acumen circa promotionem cognominatus Picus, Physicus, Medicus, Consul Cracouiensis & Professor in Academia multis vicibus simul Rector Vniuersitatis & Proconsul Ciuitatis, ob eloquij suauitatem Regi Stephano quem in primo illius in Regiam vrbem Cracouiam ingressu nomine Ciuitatis & Academiæ salutauerat admirandus fuit.
Ioannes Ceruinus in Academia Cracouiensi, primum laurea Philosophica decoratus, postea Franciscanorum Conuentualium sodalitati adscriptus, in Diuinis scripturis ad stuporem eruditus. In eadem Religione Adamus Pisdren. Magister Artium, integritate vitæ fuit alijs exemplo, Religioni verò sua eruditione ornamento.

Petrus Skárgá in Academia Cracouień. laurea Philosophica ornatus. Collegio Canonicorũ Leopolień. simul cum munere Concionatoris Ordinarij adscriptus, postea in Soc. Iesu cooptatus, quam sanctitatis exemplo doctrina, & prestantis ingenij monumentis in lucem editis mirum in modũ illustrauit, apud Serenissimum Regem Sigismundum III. officio Concionatoris per annos plusquàm viginti functus est vsq; ad vltimam suam decrepitam ætatem. Hic in vita S. Cantij non exiguum virorum Acad sui æui recenset Catalogum ad quem te Lector remitto.

Stanislaus Batkouius Doctor Theologiæ, Canonic. Grac. Fuit ipsi curæ studiosæ iuuentutis disciplina & cælestium rerum contemplatio.

Martinus Plocensis eximius Theolog. facundissimus Orator, Concionator celeberrimus doctrina sua Acad. vt Luna nocte illuminans.

Andreas Schoneus D. Th. quam vltra viginti annos in Acad. magna cum laude & Auditorum frequentia professus est.

Adamus Falecki Theologiæ D. Præpositus ad ædes SS. Omnium Cracouiæ.

Ioannes Clobucius Theolog. Philos. & Historic.

Simon Halicius Orator disertissimus & Philosophus Theologusq; acutissimus, qui omnem suam Bibliothecam librorum copia refertissimam diuersis Religiosorum Cænobijs, & inter eos Cænobij Cracouień. SS. Trinit. testamento legauit, primus Orator Tilicianus.

Petrus Gorcinius I.V. D. Canonicus Ecclesi. Cathedr. Crac. qui 15. vicibus Rector Academiæ feliciter præfuit.

Hieronymus Gorecius I.V.D. Præpositus ad S. Annam Crac. à sapientissimis viris Romæ oraculum Lechi propter eruditionẽ & vim ingenij ac memoriæ facilitatẽ appellatꝰ fuit.

Simon Sirenius Medicinæ D. qui idcircò potissimum, clarum nomen inter Medicos obtinuit, quod in herbarum cognitione excelleret, earumq; virtutes ac proprietates patrio sermone libro conscripto & in lucem edito, expressas reliquit.

Iacobus Ianidlouius, Philosophicis disciplinis excultus peracri ingenio ad Iuris studia conuerso, arcana illius scientiæ tanta celeritate complexus est, vt omnibus doctis admirationi esset. Doctoris in Iure Romæ insignibus decoratus est.

Valentinus Fontanus Med. D propter artis medendi peritiam omnibus amabilis, propter Mathematicas disciplinas in quibus excellebat, etiã Sixto V. Põt. Max. cõmendatus fuit.

Sebastianus Petricius Medicinæ Doctor ob eximiam in ea arte peritiam magnam gratiæ & authoritatis locum olim obtinens apud Cardinalem Bernardum Máciejoutum, deinde apud Demetrium Moschorum Principem, eò quod in Mathematicis etiam disciplinis, atq; scriptione librorum diuersorum excelleret. Eius quoq; filius Ioannes Innocentius Medicinæ Doctor, ad patriæ laudem & gloriam historicas lucubrationes meditatus in parte in lucem edidit, sed morte inuida præuentus perficere non potuit.

Martinus Vadouius Philos. & Theolog. insignis.

Iacobus Nayman I.V.D. celeberrimus, Canonic. Eccl. Cathed. Crac. Archidiac. Pileceń.

Ioannes Foxius I.V.D. Archidiaconus Cracou.

Fabianus Bircouius prosa & carmine insigniter excultus, Græca lingua peritus, multorum discipulorum in arte Oratoria in Academia Præceptor, in quo gradu Magisterij suscepto postea mundi honoribus & blanditijs contemptis FF. Prædicat. religionem ingressus, Doctor Theologiæ creatus, & re ipsa Verbi Diuini Prædicator effectus, in Ecclesiastem Serenissimo tunc Principi, postea potentissimo Regi Poloniæ Vladislao IV. datus ipsum ad Castra sub Chocimum contra Turcam, & postea in Moschouiam secutus fuit. Scripsit Postillam in anni totius Dominicas & festiuitates, binos sermones continentem. scripsit & alia multa opuscula tum latina tum vernacula linguâ, quibus scriptis & nomen suum clarum reddidit, & Religioni suæ ornamento fuit.

Ioannes Præclaides, Excellens Orator, S.Th.D.

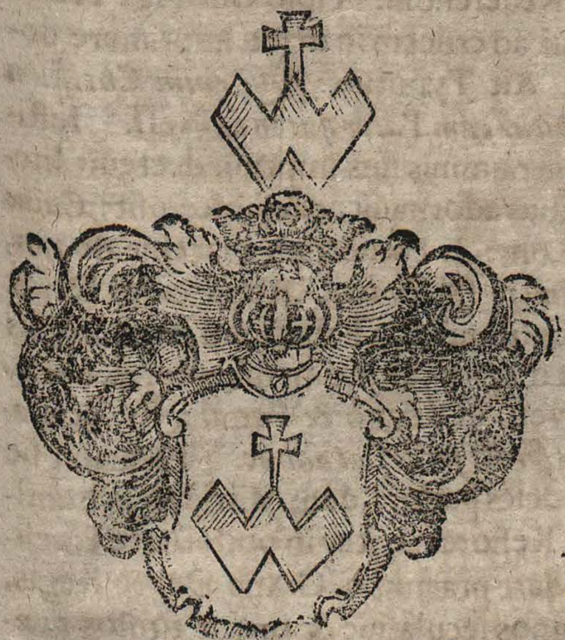
Ioannes Rybkowic S.Th. D. Præpositus ad Sanctam Annam Crac.

Iacobus Piotrowicki Profess. S. Scripturæ in Acad. Crac.

Plura huiusmodi decora Alma Acad. Crac. perpetui seminarij insignium virorum, Principũ in Repub. & in Ecclesia Dei habet R. D. Simon Starowolski Canonic. & Cantor Tarnouień. in Oratione Laudatoria huiꝰ Acad. ad ipsum remitto benignum Lectorem, ego prolixitatem vitando breuitati studeo.

SYRO-

SYROKOMLA.

DELINEATIO.

SVNT arma Habdank, ſed ex medio excreſcit ſurſum aurea crux, arma ſunt candida, campus ſanguineus. Super coronam eadem arma, *vt Bielſc. & Paproc. in 2. Opere.*

ORIGO.

VEniunt ex additione pro meritis viro militari dicto Syrokomla de armis Abdank, vt *notauit Bielſcius fol: 277.* Cùm enim inſolenter Prußicus miles Vladiſlai Loktek temporibus 1331. prouocaret militem noſtrum in theatrum duelli, atque inter obiurgationes diras Chriſti quoq; nomen & gloriam ignominia repleret, nobilis de armis Habdāk pio motus affectu contra iniquum militem proceßit, atque dira minantem diris ſuppoſuit manibus. Lætus Rex auream crucem merenti nobili in præmium obtulit, & armis adfixit. Antiquitatem armorum etiam indicat, quod Epiſcopus Plocenſis de his armis Iacobus Anno 1391. fuerit.

GRATIA DEI ET REGIS.

NON immeritò ad crucem erectam in Theatro Impreſſarum Ioannes Ferus appoſuit Chriſtianum dogma: *Pignus diuini amoris.* Ipſe namque Saluator incitando mortalium genus inſtruebat dicens: *Videte ſi eſt dolor ſicut dolor meus.* Summa hæc gratia fuerat Dei, ſummum quoque pignus crux ſancta exiſtit. Hinc D. Auguſt. lib: de Catech. Rud. *Ama amorem illius qui amore tui amoris deſcendit in vterum Virginis, & ibi amorem ſuum amori tuo copulauit.* Arma præſentia dum inſpicio, conſidero crucem, conſidero & militis amorem, conſidero Dei adiutorium & Regis gratiam, & ſubſcribere illis iam licebit: *Gratia Dei & Regis.* Henricus 2. Borbonius Nauarræ Rex, *refert Iacobus Tipotius in ſymbolis* deuoti humiliſque erga Deum animi gratia formauerat ſymbolum literam H, à quatuor partibus ornatam roſis, & addidit legendum: *Gratia Dei ſum id quod ſum. Nil hoc vero verius eſt.* Idem & Syrokomla miles armis ſuis exprimit dicens: *Gratia Dei qui inſtruxit manus meas ad pugnam pro fide Christi, & gratia Regis qui aurea cruce factum colluſtrauit meum, ſum id quod ſum.* Expreſsit gladio & affectu quod

instruebat D. August. *Constans & perfectus debet esse amor noster, vt si necesse fuerit, amore illius moriamur, qui amore nostri placidè ac benignè mori dignatus est.* Placuit in proposito Illustriss. & Reuerendiss. Scipio Gonzaga Presb. Card. & Patriarcha in Hierusalem, qui ad crucem in manu imprimere docuerat: *Potiùs mori quàm fidem fallere.* Ait Typotius: *Qui enim Christum confessus fuerit coram hominibus, confitebitur eum Pater qui in cælis est.* Iustinus Imperator secreti cuiusdam gratia in nummis suis imprimi decreuit literam M, quam crucibus & stellis à lateribus adornauit, cui subscripsit: *Cuius pudet pigeat.* C. Iul. Cæs. de Num. Rom: Si coniectura placebit docuit, quo vir fit magnus, & quo minimus: *Amore & Pudore.* Amor enim Dei & Patriæ, pudorem, laborem, modum, consilium non habet; sed totus scopus sic amantis est Christus & Deus: & eo fit magnus, atque illi splendores, honores, lumina stellæ lucebunt. Minimus verò in Regno & Familia fit, non amore non pudore, vnde Apocalip. *Qui sordet sordescat adhuc.* Pugnauit sic D. Martinus amore, pugnauit Themistocles pudore, dum Mitridatem humiliter natum triumphantem conspexit. Refloreat igitur in posteritate Parentis Syrokomlæ meritum & militia accedere præmium, Gratia Dei & Regis, non segniter incipiet. Igitur itote per annos seculaque & priscæ titulos præcedite famæ.

LINEA FAMILIÆ SYROKOMLARVM.

Syrokomla *miles egregius, cui primùm talia arma collata fuerunt Anno* 1331. *sicut in Origine diximus, cui quoniam bona collata quædam fuerunt villam Syrokomla fundauit in Cracouiensi Palat. Florianus miles de Kordwanowo in Crac. & Plocensi Palatinatibus, floruit circa Annum* 1380. *Iacobus filius Floriani Episcop. Plocen. à Bonifacio IX. Papa missus ex Doctore Decretorum & Palatij Apostolici Auditore creatus,* de illo scribit Dlugossus, *quòd cùm esset Parochus Albæ Ecclesiæ propè Cracouiam versus Ilkusum, & se videret minùs idoneum ad curam animarum ob modicam scientiam, & non haberet subsidia, continuis sacrificiis obsecrabat Deum & B. Virginem, vt suis votis in acquirenda scientia annuere dignaretur. Accidit vt oranti media die in Ecclesia solo marsupium pecunia plenum super altare appareret, reserauit, centum marcas grossorum Pragensium inuenit, Bononiam iuit, factus Doctor, Palatij Apostolici Auditor renunciatur, atq; per Pontif. Max. dum Romæ Episc. Plocensis Mamphiolus decessisset, promotus fuit. Hic imagines Iesu Christi Saluatoris & duodecim Apostolorum ex puro auro thesauro Ecclesiæ Plocensis intulit, item imagines septuaginta duorum discipulorum ex argento puro fabrefactas eidem Ecclesiæ donauit, ornauit aliis multis apparamentis dictam Episcopam, sicut Author Episcoporum Plocensium refert. Obijt* 1425. *postquàm rexit Ecclesiam Annis* 29.

Korzekwiccij, *In bello ad Koronouiam inter præcipuos Rothmagistros* Dlugossus meminit *Zaklicæ Korzekwiccij*, & Bielsc. sub Anno 1410. fol: 307.

Grochol-

Grocholscij *de Grocholice, in Sendomir. Palatinatu. Erectores Ecclesiæ & fundatores ibidem leguntur.* Iacobus Grocholski Canonicus Crac. & Andreas fratres germani de Grocholice me fieri fecerunt Anno 1460. *Alij diuisione bonorum accepta cœperunt notare Familiam suam de Grábow ex districtu Radomień. erant enim Nicolai & Stanislai fratrum germanorum bona Grocholice Grábow & Paciorkowa Wola. Hinc processit quod ob diuisionem inter se bonorum variè cognominati fuerint. Nicolaus Grocholski, vir iudicio grauis, habuit filios 2. Albertum & Andream, ille contracto matrimonio cum Margaretha Wielogorska habuit filios Valentinum & Matthæum, qui postmodum factus religiosus in Ordine Prædicat. erat Magister S. Theologiæ & Prouincialis. filiæ ipsius Szártáwska & Mákowska. Andreas verò egregius miles in Podolia, post diuersos bellicos actus cum Elisabeth Wyzdanká de Rzyczyce sorore Subiudicis Leopol. vinculum sacramenti matrimonialis tenuit, & reliquit filios, Stanislaum qui vota reddidit Deo in Ordine Prædicatorum. Ioannem strenuum virum, Ezechielem, qui consecrauit dies in Domini cælorum negotia, & est Theol. Lector inter Prædicat. & in Prouincia Russiæ ipsorum Prouincialis in A. 1644. Andream & Christophorum milites, quorum soror Lucæ Guzelphij erat consors. Stanislaus Nicolai frater, ex Barbara de Podchaice Wolska reliquit Lucam, Andream, Georgium & Ioannem, & ex altero matrimonio Iobum, Georgius in Rokoss occisus, à pedibus equorum conculcatus, dùm Regias partes defenderet. Iob ex Sulimirska reliquit prolẽ, Thomas miles.*

Kiienscij *in Lublinen. Palat. clari titulis, possessione, & authoritate bona Syrokomla tenuerunt, antequam ad Fierleios deuenerant, erant hæredes multorum bonorum, Plisczyn, Cieciierzyn, Basski, Lagiewniki, Bystrzycá &c. Ioannes Iudex Terræ Lublineń. Petrus Iudex Terræ Lukowień. erat Castell. Záwichosteń. qui tenebat bona Syrokomla, notant Familiam nunc à bonis Kijány. Michael Kijnski ex Sczekocka natus, hæres in Kijany, Krzesimow & Gorká, ex Meglewska armorum Lewart reliquit Kristoporscij consortem & filium Stanislaum, qui cum Mystowska reliquit Adamum eximium militem & humanum virum. Andream, qui in Ordine Prædicat. S. Theol. Baccalaureus fuit, & Florianum Andreæ filij cum Omakowska, Gaspar, Stanislaus, Præslaus, quibus benedictio Domini faueat, vt crescant uon decrescentibus annis.*

Swieszkowscij, *in Sendomiriensi Palatinatu.*

Stephánowscij *in Sendomir. Palat. Ioannes vir literis, ingenio, industria & iudicio magnus, Sereniss. Stephano Regi apprimè dilectus, Notariatum Thesauri tenuit, natus ex Młodzieiowska armorum Slepowron sorore Hyacinthi Thesaurarij Regni, reliquit Iacobum, qui in Palatinatu Calissiensi domicilia sua constituerat, ex Dorothea Szelingowná suscepit Thomam & Ioannem, ille literis & iure nobilium celebris in Curia Palatini Brestensis Sczawinscij vt plurimum degit ex Elisabeth Gorecka suscepit Lucam, Franciscum, qui facti religiosi S. Dominici, Stanislaum, Ioannem, qui Societatis Iesu suscepit institutum, Ia-*

tum, Iacobum & Thomam, filia Marianna dicata altissimo Lanciciæ in Præmonstratensium obseruantia.

Chybiccij *in Sendomir. Palat. quorum alij in M. Ducatum Lithu. transierunt. Albertus magnus Moschorum bellator Sereniss. Stephano Rege bella ducente.*

Mingał *Iacobus, qui primus in M. Duc. Lit. accepit arma prædicta in Comitiis Hrodlensibus* 1413. Paproc. in 1. Tomo fol: 1178. *Illorum domus est mentio in vnione ad Regnum per Lituaniæ Duces & Primates facta* 1401. sicut inter Priuilegia apud Herburtum lego, folio 662. *Iacobum Mingal habet etiam Priuilegium,* vt Herburtus in Statuto folio 667.

Zołędźij *in Russia ad Haliciam. Hi ex Lituania post vnionem ibidem ad Halicz resederunt, in bello ad Leopolim cum Turcis & Tartaris tres nominantur optimi bellatores, reperitur adhuc domus, castris delectantur, Potoccciis referunt studia bellica & obsequia.*

Dziewoczkouij, *in Grodnensi districtu.*

Masłouij, *in Osmianensi districtu.*

Puciatij *in M. D. Lit. Fridericus Puciata Capit. Nicatensis eximius bellator* 1577. *Nicolaus & Thobias electionem Vladislai IV. ex Vilnensi Palatinatu subscripserunt.*

Konratowscij: *Sebastianus cum Rothmag. Solohub ad Vle eximius miles.*

SZEDZINSCIORUM.

DELINEATIO.

EST Leo cum lingua è faucibus exerta, medius cum cauda erecta, pedibus anterioribus tangit murũ, sub muro est campus ceruleus, campus verò in quo spectatur Leo sanguineus. Vocant hæc arma alij Prawdzic sine circulo. Super coronam pennæ Struthij quinq; alij eundem Leonem efformant.

ORIGO.

VIdentur habere originem ex armis Prawdźic, docent hæc Murus & Leo, mutationem & crescentiam concernunt duo campi ceruleus & sanguineus, decrescentiam ruptus instruit murus atque circuli negatio, similitudo verò ad Prawdźic adscitos indicat. Vnum tamen ex his originem habet tacitam, quam tamen meriti fundamentum statuere magis applaudet, virtuti enim debetur honos.

AD

AD NVLLIVS PAVET OCCVRSVM.

MAgno iudicio ventilauit Io. Ferus in Theatro Impressarum suarum, dum tale lemma apposuit leoni: *Non enim nudum conspexerat titulum dum Regem animalium Leonem aduertebat, sed eos quoq; qui leonis nomine vel stemmate insignirentur, magnos esse & fore sciebat.* Magnum est symbolum leonis etiam dormientis, sicut Iul. Guilem: Zincgreffius in Symbol. adnotauit: *Dormit leo; sed tamen parte vigilat, nam dormit & caudam mouet.* Sed neque nomen neque stemma portatum parua docent. Nomina enim sicut earum quæ sunt in anima passionum notæ, ita si sunt personarum magna illis persuadebunt, & præcipuè ne ad cuiusquam paueant occursum. Quod si in symbolum cum nomine assumetur magis exprimet intentum. Hinc Hispalus primus Hispaniarum Rex, & Ion primus Græcorum Rex, quia primi & magni, potentes & victores, dum hic mari nomen dedit suum & ille potentiam regni stabiliuit, leonis formam in stemmatum dignitatem assumpserunt. Quasi dicerent: *Ad nullius pauemus occursum.* Similes profectò septem victoribus, de quibus Æschylis ita loquitur in Stobæo, serm: 7.]

Viri enim septem feroces ductores cohortum
Taurum mactantes, in scutum ferro compactum,
Et attingentes manu bouinum sanguinem.
Martem & Bellonam & sanguine gaudentem metum
Sanctè iurarunt: aut vrbe euersa.
Perdituros se oppidum Cadmeorum vi
Aut terram morituros prius commixturos sanguine.

Quapropter & Serenissimi Principes Austriæ, ex quibus nunc Imperatoria Augusta Romanorum magnum defert laudis nuntium ad leones suos, nesciebant aliud imprimere quàm *Sic deniq; victor.* Aut *Requies ea certa laborum.* Præsentia igitur arma dum intueor ad ipsorum leonem ceu figuram Regis animalium subscribere non hæsitabo: *Ad nullius pauet occursum.* Quod licet in armis Prawdzic apparuit, in his quoque indubie erit asserendum. Talia namq; arma nobilitatis, quibus Szedzinscij (*& quicunq; sunt alij*) vtuntur, audacem animum, fortem manum, impauidum pectus, cor martis efformant & affirmant.

Porrò etiam maiora manent meliora merentem,
Interea spebus suesce fauere tuis.

LINEA FAMILIÆ.

Szedzinscij.

Kascij *de Kaski in Palat. Rauensi. His benedixit Deus in vita, nam Stanislai pater vixit Annos* 130. *Stanislaus filius vixit Annos* 116. *consors verò sua Petrykowska vixit Annos* 95. *Albertus Stanislai filius habuit filios, Ioannem militem*

militem cum Kázánowſki Campiductore, & Adamus occiſus in bello in Germania, nati ex Dorothea Szymanowſka Patrui Nicolaus & Ioannes vocati ante Báránowſcij à bonis Báránow in Lublinenſi Terra. Tranſijt ad Leſczynſcios.

SWINKA ſeu SWINKI.

DELINEATIO.

EST caput apri, cuius inferiorem partem faucium manus hominis veſtita ceruleo panno confregit, campus eſt rubeus. Super coronam eſt virgo media, manibus ad ſe compoſitis cum coma diducta in veſte viridi adſtans.

ORIGO.

COnceſſa à Duce Syradienſi, confirmata à Criſpo Boleſlao Chriuouſtij filio Rege, circa Annum 1148. militi dicto *Porcus*, vnde *Porcaria* vocata ſunt, quia Porco pro Porca donata. Cùm enim Dux Syradiæ venationis causâ moueret greſſum in nemora, iocando intulit militi Porco virginis nomen cui affectum Porcus conferrebat, venantibus occurrit porca ſylueſtris, firmant greſſum, colligunt arma venatoria & premunt, dimittunt venaticos canes, porca cum canibus dentibus luſit & læſit. Vt videt Dux canem ſuccumbere, dicit: *iuuet aliquis canem, ſpondeo manum fauentem.* Occurrit velociter miles *Porkus*, agiliter conſcendit porcam, auribus tenet atque premit, tum cito manu faucibus immiſſa confregit inferiorem mandibulam, atque gladio abſcidit caput, redijt ad Ducem, petit manum bonam, & benignitate Ducis retulit prædicta arma cum virgine quam expoſcebat, atque ditatus bonis receſsit.

VERA FORTITVDO.

REM iucundam habet Lipſius in Polyticis de bello & fortitudine. Marius Romanorum ſtrenuus bellator, eligebat militem grandem, Cato Maior riſit, dixitque: *Tu elige grandes ego faciam fortes.* Inſtruebat fortitudinem reſidere veram in animo, non in corpore. At in vtroque ſtabilire fortitudinem nullum erit inconueniens. Dicitur enim communiter: *Vana eſt ſine viribus ira.* vtrumque Cæſari neceſſarium fuit, & liber & gladius, & manus &

nus & ingenium, sed quod spectat Heroem corpore, militem prædictum non in scenam vocare licet. Veram enim expresit fortitudinem dum sevientis apri mandibulam abstulit, Samsonis sunt hæ vires, Achillis animus, Herculis fortitudo. Reges Persarum ducunt pro honore Regio deferre pro Stemmate aprugni caput cum sagitta ori infixa, *sicut dicit in Tesseris Gentiliciis Petrasanta.* Summusque Pontificum Alexander secundus Papa, eiusdem detulit caput in insigne Familiæ, profectò non aliud exprimebant tanto stemmate, quàm veram fortitudinem. Animosum enim est animal aprugnus, fortitudinem verò Aristot. in lib: de virtutibus definiuit: *Est virtus animosi per quam non facilè metus mortis ingruit, accedit enim fortitudini audacia, & animi præstantia, & fiducia & confidentia, ad hæc industria & tollerantia.* Arma igitur præsentia nobilitatis, caput apri manu confractum, veram inducit fortitudinem tum corporis tum animi, quam si quomodo in animo non expressit strenuus miles parensque modernæ Porcariæ, profectò Archiep. Gnesn. Swinká cum Krzyżanowscijs, &c. id sedulò perfecit, vnum vobis in cautellam ex libro 3. Iul. Cæs. Capaccij adferam. Delineauit porcum glandinibus sub quercu intentum, oculis clausis ob lucentem solem docendo: *Quod plurimi reperiantur, qui laudes aliorum splendidas & magnas videre recusant, vitium verò si eis vel minimum adsit, illud propalant & luci exponunt.* Assumo idem symbolum at in alio sensu: *Qui proficere cupit, non sibi tantum nec suæ domui solùm, sed aliis quoq; præcipuè communi bono Patriæ incumbant, non enim nobis nati sumus.* Ita creuerunt omnes in Patria, ita conseruarunt honores, ita obtinuerunt nominis claritatem; castra, rastra, claustra, optimum generant ciuem Patriæ & Senatorem Reipub.

Tempus erit quando vnius stupefacta vetustas,
Totius voluet gesta canetq; Domus.

LINEA FAMILIÆ PORCARIÆ, Seu SWINKI.

POrkus *cui primum talia insignia ceu militi strenuo & audaci etiam in feras concessa fuerunt circa Annum* 1148. *Stancikus de Ruda, qui sub Vladislao Duce Maioris Pol. fuerat arcis Posnanień. Præfectus.*

Swinkouij, *ex his erat Iacubus Swinká Archiep. Gnesneń. per Summi Pontificis Martini IV. inaugurationem contra electionem legittimam Vlostiborij Decani Gnesneń. habuit enim familiaritatem prima ætate contractam cum prædicto Sanctissimo. Quapropter facilè obtinuit vt Episcopos electos in sua Archidiæcesi confirmaret, sicut primùm Episcopum Vislaum Vladislaurń. armorum Zabáwá, atq; Geruardum de Coryllorum Familia confirmauerat.* Habet Author Episcoporum Vladislauiensium fol: 200. & seq. *Plurima hic Pastor adiunxit Ecclesiæ bona, inter alia Episcopatum Chelminensem, quam prætendebat Episcopus Rigensis per Legatos Apostolicos adiunxit. Erexit quoq; Mo-*

nasterium Vniouiæ ad S. Georgium, nunc S. Nicolai dictum, Regulæ S. Benedicti. Henricum Probum Vratislauień. Ducem, qui Thomam Episcopum cum sacerdotibus pepulerat ex Ducatu, quod sibi pecuniam pro milite non concederet excommunicauit. De quo clarius quæ inde incommoda forent habent Historici, ego Bielscium folio 195. vidi, sedit Annis 27. Obijt 4. Martij 1310. Adamum Swinká Canonicum Crac. Notarium Regium refert Miechou: lib: 4. cap. 52. *qui etiam Zauissio Nigro Epitaphium posuerat. Iacobus Episc. Vladislauień. ex Præposito Plocensi qui obijt 1300. atq; ibidem sepultus* ait Papr. in 2. Opere. *Sed forte hic prætensus erat Episcopus, nam inter Vislaum & Geuardum Vladislauień. Episc. nullum ponit medium Collector Episcoporum Vladislauiensium. Hoc mihi sufficit quod horum armorum fuerit, etsi obijt Vislaus 1300. & Geuardus confirmatus 1301. illius quoq; annus erit 1300. Swinka vir generosi animi à Tartaris Pomorzanos defendit,* Cromer. lib: 28. fol: 426.

Zielenscij *in Palat. Plocensi, viri prudentia, & ingenio ad Reipub. negotia doctissimi, hinc dignitatibus effulsére Gregorius Palat. Ploceń. Capit. Zakrocimensis subscripsit Sigism. III. confirmationem pactorum,* vt patet ex Constitut. Regni. *Erat postmodum & Mlauensis Capit. illius germanus erat Notarius Zakrocimeń alter verò Pincerna Plocensis Adamus Zielenski,* sicut habet Ianusouius in Statuto fol: 769. *Præsenti tempore ad subscriptionem electionis Sereniss. Regis Vladislai IV. fuerant Zielenscij, Valentinus Castell. Plocensis, Ioannes Dapifer Plocensis, Vladislaus Zielenski, Albertus, Sigismundus & Martinus, clarum igitur est quod virtute & heroicis actibus profecerint in Regno, quo nomen gloriam & pietatis officia ab omnibus bonis dignè merentur, crescant sine interpretatione politicè & heroicè.*

Grzebscij *in Plocensi Palat. & eiusdem diuisionis bonorum cum Zielenściis.*

Krzyzánowscij *in Syradień. Palat. magnis encomiis celebrata familia, quibus ad arma nobilitatis suæ admittere externos non erat opprobrij. Matthias Krzyžánowski, qui maiores suos magnitudine iudicij attigerat 1520. corrector Iurium & Statutorum destinatus fuerat, tunc Subiudex Posnaniensis. Eius filij qui Ioannem Polak virum post in Regno magnum, antè verò Aulicum Reginæ Bonæ ad Arma 1563. assumpserant. Hieronymus Abbas Tynecensis, Ioannnes Tribunus Posnaniensis, Martinus Sereniss. Augusti Regis Aulicus. Electionem Sereniss. Regis Vladislai IV. subscripserunt, Ioannes ex Palat. Posnanień. & Stanislaus ex Sendomiriensi. Hinc liquet in quam distinctis Palatinatibus Krzyžánowsciorum Familia ornatum domus & Patriæ commoda obseruat.*

Czaccij *de Czac in Syrad. Palat. eiusdem diuisionis bonorum antiquitus cum Zielenściis. Secutus maiorũ suorum dignitatem Andreas de Czac Czacki, qui ob iudicij dexteritatem & doctrinæ excellentiã à pluribus Episcopis dilectus extitit. Hinc Decanus Wloclauień. Cantor Posn. Canonic. Gnesnen. celebre nomen reliquit, præcipuè cum in iudiciis Tribunalis Regni vicibus viginti septem, iustitiæ cultor, vindex & vltor fuerat: Quapropter ad correctionem Iurium plu-*

ries in

ries in Constitut. Regni destinatus. Ex his celebris matrona Czácka Anna de Bloßczyßow Gáiewski consors virtutum ornatu clara, amita Reuerendiss. D. Episcopi Posnanień. Szoldrski, ex qua filius Albertus, & Elisabeth Pogorzelska Præfecti Pouidień. consors cum Catharina Leśczynscij.

Piotrowscij antiqua Familia, atq; in continuo profectu virtutum & literarum, quocirca Cancellariis iudicijs addicti, vnde honor cum gratia Regali proueniunt. Ioannes Custos Sendomir. Scholastic. Lancicien. Canonicus Crac. Decanus Posnan. & Secretarius S. R. M. Illius frater germanus Stanislaus multarum linguarum peritus. Ioannes verò Notarius Terræ Posnanien. ob sinceritatem cordis & vitæ, ab omnibus honori habitus. Gasparum Canonicum Varsauien. reuisorem bonorum Regni in Masouia habet Constitutio Regni 1563. ex his Piotrowscijs Annam progenuerat Rokoßowska Iacobi Thesaurarij Regni filia, quæ postmodum erat consors Andreæ Miaskowski armorum Leliwá in Posnanien. Palat. ex quibus Miaskowscijs Balthasar Suffraganeus Wrocłauiæ fuerat, vir doctrina, sanctitate insignis. à cuius patruo erant filij Ioannes Decanus Wielunen. Canonic. Posnan. Stanislaus Secr. R. M. Sigismundi III. viri maturi in ætate iuuenili. Albertus Aulicus, & Dapifer Regis Sigism. III. per annos 43. Curiæ & Patriæ retulit obsequia. Post munus Marschalci Iudiciorum Tribunalis Regni dexterè peractum, atq; primùm militari in Liuonia, Moschouia, Podolia, & Confinibus Regni fortiter deducta, ad Imperat. Christianissimum Rudolphum II. bis Legationem expediuit, hinc Dapifer Podoliæ, tandem Succamerar. Terræ Leopol. à Sereniss. Rege creatus, in meritorum supplementum in Turciam ad Ibraimum Dynastam Turcarum nouiter institutum magnus Orator missus, ad mentem Reipub. & Senatus omnia disposuit & terminauit, & cum aliquot centena captiuorum è compedibus liberauit, atq; in libertatem, & in Regnum deduxit, dies canicie splendidos redux Domino in iustitia & pietate offert. Sigismundus quartus illorum frater in Ordine Prædicatorum Theologus, ad animæ desiderium componit cælestibus mentem. Lucas quintus frater post literarum studia, eximius miles cum Zolkieuio & Koniecpolscio, Supremis Exercituum Regni Ducibus, dum trophæa deducit ad Cecoram in captiuitatem Turcicam deuenit, non tamen vt redijt (non sine reposita pecuniaria summâ) miles esse destitit, demùm pluries in Regni Tribunalia Iudex electus, Subiudicis Terræ Podoliæ dignitate, iustitia, & veritate exequitur officium. Alexander vltimus illorum frater maiorum vestigia imitando, amorem & honorem obtinet. Andreas filius Succamerarij Leopolień domi & in exteris nationibus literis, & morum grauitate conspicuus, spem Patriæ, parentibus dulcorem, virentibus honesto virtutibus, gignit atq; efformat. Soror Vrsula educationis ingenuæ germina intra sacramenti vinculum cum Romano strenuo milite Ioannis Castell. Osuiecimensis Koryćinski filio, profert atq; contemplatur.

Mączenscij in Syradiensi Palatinatu, viri docti, sed quod dolendum super Ioan-

nem, cuius opera extat Lexicon Latinopolonicum, quod Atheistice viuendo manus sibi intulerit.

Dżiuosij *in Syradiensi Palatinatu.*

Gáwronscij *in Syradiensi Palatinatu.* Kákánowscij *ibidem.*

Záiackouij *ibidem & alibi, qui ad Regni saporem & leporem virtutem & prudentiam adstruunt. Electionem Sereniss. Vladislai IV. subscripserunt Venceslaus Záiaczek Iudex Palatinatus Calisiensis, Stanislaus Casimirus Záiaczek & Albertus, ex Posnaniensi verò Adalbertus Záiaczek.*

Dewknetowicij *in M. D. Lit. Andreas qui in vnione ad Regnum primus adscriptus fuit ad præsentia nobilitatis arma.*

SWISCZEWSCIORVM.

DELINEATIO & ORIGO.

SVNT columnæ tres iteratæ inferius ligatæ ad demissam columnam, super scutum militare: Originem, si antiquissima sunt arma, à Ducibus M. D. Lit. qui columnas in armis deferebant retinent. Quod si non tantæ antiquitatis sunt, quia habent magnam conformitatem ad arma Kmitorum, Czarnobylsciorum, ab illo Duce bellicosissimo & strage Moschorum initia seruant. Columnæ verò hæc, vel vexilla exprimunt, quibus meruit eorum parens in bello & castris insigniorum præmium, vel sunt munitiones castrorum & vrbium, nam in eiusmodi formam Moschorum & Cosacorum ex arboribus construi munitiones obseruauimus. Bellatori igitur & irruptori in hostes concessa fuisse apparent, & in Volhynia habitanti.

MANEBIT VICTORIA.

REsonabit in hoc medium ipsius fortis viri Echo. Alexander Magnus vltimò pugnaturus cum Dario, licet pauca manu in quater centena millia procedebat, insonabat tamen suis *Manebit victoria.* Et ne multitudine hostium confundi valerent, efformauit vexillũ vt scutum ipsius vndequaque ordinibus sagittarum iteratis vallatum, impeteretur ex recto. Et apposuit syngraphe: *Manebit victoria.* Etsi rem considerabimus & finem, Alexander victor triumphauit. Profectò erat echo fortis atque magnanimi viri. Finxerunt Poetæ arborem cuius rami aurum, & dixerunt: vt inquit Iul. Cæs. Capaccio lib: 1. Impressarum. *Vno auulso non deficit alter.* Me hercule

cule, quando quidem bono militi ſuccedit in bello optimus, & optimo non deficit ſuccedere, alter ſubſcribendum exercitui venit: *Manebit victoria*. Præſentia arma dum conſidero, ad columnas ſiue illa ſint vexilla bellica, ſiue munitiones vrbium robuſtæ iam illis ſubſcribere non pigebit: *Manſit victoria.* Dicunt enim tacitè, infractum pectus, cor audax, robuſtas manus, verum vt maneat victoria illorum æuumque in poſteris, contineat hoc vnicum remedium. Corallus dum inter profunda eſt, & mollis & colore non pulcher conſpicitur, eductus ex profundo maris, indureſcit ab aëre, atque inde pulchrior & fortior euadit. Ita Familiæ nobilium ominabor, quæ ex bello cruento & periculoſo euadit vegetior, breui pulchrior & fortior apparebit, tum quia illi dulce bellum non erit vt eſt inexperto, tum quia ſatagenti ad bellum, non audiet murmurantem. Parua ſunt arma foris, ſi non ſunt conſilia domi.

Oſtaphium Swiſczowſki fortiter pugnantem cum Iacobo Niezábitowſki ad Grodecum contra Ducem Tartarorum, cum Bákáio refert Paproc. fol: 338. in 2. Opere ſub Anno 1574. *ſub Iázłouecçio Exercituum Duce.*

SZYDLOWSCIORVM.

DELINEATIO & ORIGO.

SVNT tres haſtæ militares coloris flaui in campo rubeo. Super coronam eſt turris quaſſata duabus vexillis, ab imo coloris flaui & rubei à parte dextra & ſiniſtra ornata. Initia ipſius ſunt 1582. ad oppugnationem vrbis Pleſcouienſis, dum Notarius Theſauri Sereniſſ. Regis Stephani, Chriſtophorus Bernardus Szydłowſki, in tota expeditione ad Pleſcouiam ſemper alacrem & viri fortis animum re ipſa declarauit, atque inter primos murum ſubiuit, hoſtilem munitionem conſcenderit, atq; cum hoſte fortiter dimicando vulnus reportauit. Hinc commendatum ad Sereniſſ. Regem Ioannes Zamoyſki Dux Supremus, vnà cum alijs quos ſuprà iam nominauimus, atque cæteros quos in linea hac adducemus, ad Sarij Teſſeram Ielita aſſumpſit & adſcripſit.

VICI FATA SVPERSTES.

GRandis eſt pugna, ſi militis nudi cum armato, tyronis cum veterano: maior tamen pugna vincere fata fortunæ. Quapropter renitenti

 multo-

multoties cum aduersa fortuna cuidam dextro nobili & militi, & sæpius tribulato, tandem valeroso victori addidit quidam symbolum, truncum querci euulsum à terra, è medio plantam viridem lætamque habentem,& adscripsit: *Vici mea fata superstes.* Quod dum quidam miraretur, eandem Carolo V. ausus est inscribere, vt lib: 1. Impress. Capaccio habet, dicens:

Oceanus moueat licet omnes vndiq; fluctus,
Et potet Rhenum Theutona terra suum.
Non cadet Imperium Romæ quo tempore Cæsar
Præerit, ac solus publica facta reget.
Sacra Ioui Quercus, nam sic radicibus hæret,
Et tamen aridulas huic rapit aura comas.

Profectò arma horum nobilium, quos ad sua Gentilicia fortissimus Dux Zamoyscius ex sorte humili natos admisit, non aliud habent in ore & corde translati ad dignitatem nobilium, quàm *Vicimus sua fata superstites.* Adsunt profectò plurimi fortes natura, graciles ingenio, fælices memoria, diuites fortuna, altiorem tamen gradum & statum sumere per castra & bella,per hostes, ignes & gladios, nihili curant. Incitat pectus,iuuat natura,vires capiunt, substantia non negat, virtus accendit, literæ commonstrant, at illi respondent: *Sufficit quod viuam.* O impudicam vocem! sic ne vos perire iuuat? Meritò igitur vos Lucam Sernij, Christophorum Bernardum Szydlowski, Stanislaum Pácholowiecki, Gasparum Wielkolucki, Valentinum Łápczynski, Petrum Frankum, Albertum Slowinscium, Gorlewscium, cæterosque viros, qui virtute accensi sua non fuistis sorte contenti, sed ad militaris equestrisque ordinis honorem animum meritis fortibus appulistis, magnis laudibus celebrare licebit. En vos Serenissimi Reges benignè aspexerunt, heroes inter arma nobilitatis susceperunt. Zamoyscius inuictus Dux Sariorum laudi honorique adiungere desiderauit. Vnicum igitur posteris faciendum restat, nimirum vt arbor singulorum in tantum floreat, vt videntes proferre audeant: *Aurea mala dabit.*

Omina ni fallant, Famæ tu fana locabis,
Ambiguo interea fluctuet illa pede.

LINEA HORVM

Quos cum Szydlowiecio Illustrissimus Zamoyscius Magnus Dux Exercituum ad Gentilicia sua suscepit.

Christophorus Bernardus Szydłowski, *Notarius Thesauri Regis Stephani ad Plescouiam pugnator 1582. admissus fuit, & inter nobiles à Steph. Ser. Rege adscriptus cum posteris.*

Sernij, *Lucas Centurio Sereniss. Regis Steph. in Gallia miles ad Liberonem Delphinatus Gallici arcis, & ad Liuronum cum Hugonetis, & in Patria in expeditione Vielicolucana & Zauoloeiana vbi Centurio fuerat, & postmodum ad*

Ostrouum & Psociam in Comitijs Varsauiæ 1581. vnà cum parente Bartholomeo Proconsule Sendomiriensi, cæterisq; eius filijs & filiabus inter nobiles Regni adscriptus fuit. Stanislaus Serny ipsius germanus frater ad Pieczary magnæ fortitudinis & audaciæ commonstrauit indicia, quibus laudem promeruit, & hos ad Gentilicia sua suscepit Ill. D. Ioannes Zamoyski Supr. Exercituum Dux. Defert super coronam inter duo militaria vexilla vnicum Ecclesiasticum cum cruce & inscriptione Saluatoris nostri I.N.R.I, militaria tranuersim albis & rubeis plagis distincta. In labro, fascia flaua crux aurea.

Wielkolucki, *Gaspar tunc miles prouocatorius Regis. Hic Gaspar Wieloch de villa Miastkow hæreditaria Ioannis Lásocki in Pal. Masouiæ in oppugnatione Wielicolucensi accepta licentia à Supremo Exercituum Duce Zamoyscio igne consumere turrim, à qua bellicis tormentis abstrahebantur plurimi è nostris, constituit. Ad pedites nostros igitur vexilli albi descendit, atq; inde magno ausu cum igne ad turrim munitionis venit, ascendit, sed è sclopeto per vtramq; scapulam vulnus accepit, & desilijt. Sequenti die ligatis vulneribus idem cum alijs tentauit, sed per pectus & brachium transfixus fuit. Cùm verò mortem contempserit & tanta ausus fuerit in medio hostium & armorum, ornatus dignitate nobilium & ad arma Ielita susceptus fuit 1580. Arma illius tres hastæ nigræ in campo albo super coronam turris ardens in memoriam nobilis conatus. Arma Sernij, & Vielicoluccij habet Papr. in 2 opere ad Ielita arma.*

Słowinscij *cognomento Wnukowie, Albertus Słowinski Wnuk, cui primum arma hæc ad intercessionem & commendationem Illustris D. Ioannis Zamoyski concessa fuerant. Ille quoq; nouam Zamoysciam vt in ciuitatis decorem disponeretur commissam habuit. Consors sua Catharina Bráwicki armorum Koscieśsa filia. Filios reliquit duos Andream in exteris nationibus literis deditũ, in aula Serenis. Regis Sigis. III. educatum, in Multania, Suecia & Liuonia militarem continuauit. Consors sua Anna Czechowska armorum Okśsa, qui reliquit filios, sex Martinum militem, Ioannem Soc. Iesu confratrem, Albertum in Mathematicis eruditum & ad belli rationes bene instructum, Franciscum, Andream & Georgium. Alter filius Alberti Ioannes militauit per 24. annos Rothmagister ducentorum peditum fuit, in Cecora cum Duce Zolkiewski fortiter occubuit. Arma illorum Sariana, super coronam inter duas aquillarũ alas expensas ponitur crux coloris rubei in campo ceruleo, hastæ sunt coloris flaui in campo sanguineo.*

Gorlewscij *etiam admissi ad Sarij stemma, cum differentia super galeam. Aliorum verò sicut Lápczynscij Geometræ, & Pácholowieccij in superiori Tomo fecimus mentionem.*

SOKOLA-

SOKOLA.

DELINEATIO.

EST dimidium siluestris apri cum capite, & dimidium nigri vrsi cum cauda, ad inuicem sic iunctæ bestiæ, per medium est cinctura coloris rubei. Super coronam est medius vrsus, ceu stans cum anterioribus pedibus, versus dextram prospiciens.

ORIGO.

CAsimirus primus Rex duobus fratribus Sokola dictis, contulit præsentia arma ex hac occasione. Medijs & densibus in syluis cùm Rex iter haberet gratiâ venationis, aduertit vrsum latitantem contra aprugnum, vbi propius accessit vrsus, constitit Rex finem spectando, & ecce irruit vrsus fortiter seuereque in aprum, sed fortior tunc famelico vrso aper euasit periculum, atque insequi vrsum non desinit, concurrunt bestiæ, intendunt irati alterutrum odiosæ vitæ, quod dum fit, duo germani fratres Sokola in bestias miserunt manus, vnus aprum auribus tenuit, alter vrsum, correptis demùm gladijs, seuientibus & lassis amputarunt capita. Grata hæc fuerat Regi scena, sed magis magnitudo animi & fortitudo corporis, quocirca iunxit illis in arma nobilitatis aprum cum vrso, & super coronam medium nigri vrsi apposuit, plurimaque bona & loca deserta in possessiones concessit.

SINE THESEO.

MAgnarum rerum magna sunt encomia. Pulchrè Seneca 31. Epist. *Si quæ per laborem rectè feceritis, recedet labor, gloria semper manebit.* Quod si labor fuit sine Theseo, hoc est sine socio adiuuante, sed per te ipsum tuum solius meritum, tuus honos, tua gloria. Profectò isti duo fratres Sokola, magnum retulerunt in conspectu Regis attoniti nomen, dum sine Theseo vrsum & aprum opresserunt. Non potest satis mirari Oppianus apri vim & fulmineum robur, quandoquidem in venatione iam oppressus, dentes adeò ignitos præseferat, vt etiam occumbenti si trepidanti adhuc setæ de collo auulsæ dentibus admoueantur, quasi prunis ardentibus applicatæ concri-

concrispentur, dùm igitur audent sic auide in aprum & vrsum alijs timentibus & trepidantibus, & non accurrentibus, referunt nomen gloriæ SINE THESEO, Fortibus non deerunt. Democritus naturam cancri dum speculatur, vnicum posuit secretum contra fortitudinem siluestris apri & suis, ita quod nil amplius valeat dictum Aristophanis in Lysistrate: *Si per Deas hodie me commoueris, soluam ego suem meum.* Imò nec illud Psalmi: *Singularis ferus depastus est eam,* nisi fortè extra literam eamus. Vis secretum? Profert: *Qui cancri vngulas ad pedes alligatos gestauerint, ferocitatem & impetum istius belluæ facilè declinare possunt.* Equidem Sokola in deserto remedium tale non portarunt, attamen lauream retulerunt. Quapropter vt fabulosè iocatur Plato, Herculem aduersus cancrum desudasse, sicut etiam aliqui Elephantum cum Gambari cauda depingunt, ita puto vngulas cancri ad pedes alligare fabulosum est. Attamen & inde documentum Politicum sumere licet: *In æquinoctiali circulo solis progressus & regressus omnino fit à capricorno ad cancrum, à cancro ad capricornum.* Ita in circulo mundi à luctu ad gaudium, *& contra,* ab alto ad imum, à vita ad mortem, *& contra,* in benè viuentibus & morientibus progressus & regressus secernitur. Vincenda igitur sunt vobis aper lasciuiæ, vrsus iracundiæ, & quælibet vita animalis, vt non sine Christo & Deo, Sanctis & cælo permaneatis. Adsit igitur vobis in documentum cancer, cuius proprium est non mutare gressum. Hinc Aristophanes: *Rectum iter vt carpat cancer non viceris vnquam.*

LINEA FAMILIÆ SOKOLA.

Sokola *duo germani fratres, cui primùm arma talia sub Casimiro primo collata fuerunt. Hi crexerunt ex cognomine suo bona Sokola. Comes Pomstiborius de Sokola erat Anno* 1256. *tempore Boleslai Ducis Maioris Polon. Mstigneus Comes de Sokola tempore Lesci Nigri.*

Galcenscij *in Maiori Pol. Martinus Custos Posnanień. Præpositus Louiciensis. Gnesnen. Lancicień. Canonicus, in eius Epitaphio Gnesnæ legitur: Vir optimus, religionis Catholicæ tenacissimus, iurium Ecclesiæ defensor & propagator, cui executor testamenti Erasmus Milenski Gnesn. Crac. Posnanień. Crusuicień. Canonicus extruxit vt consanguineo* 1579. *Nepotes illius ex fratre fuerunt, Ioannes Cantor Gnesn. Scholasticus Vladisl. Canonicus Crac. S. R. M. sicut in Constitutionibus Regni in iuramento Sigism. III. legitur. Martinus qui tenuit Skarszewo, Sebastianus qui tenuit Wierzbno, Stanislaus tenuit Paduchy, eorum mater tenuit Nâdárzyce.*

Piglowscij *in Maiori Polonia, Martinus ex Palat. Kalisień. electionem Serenissimi Vladislai IV. subscripsit.*

Goreccij *in Palatinatu Kalisień. & Posnanień. Alexander Gorecki ex Posnaniensi Palatinatu electionem Vladislai IV. subscripsit.*

Drozdienscij *in Volhynia, cognominati Vle. Michael Drozdienski Vlewicz à Tartaris occisus* 1576. *eximius profligator Tartarorum, sed à multitudine oppressus.*

SŁON ſeu ELEPHAS.

DELINEATIO.

EST Elephas ſuper tres montes ſtans cum vigilanti aſpectu.

ORIGO.

ANtiqua ſunt arma & à multis Principibus vſitata, quorum etiam vſus fuerat primitùs Cæſar Iulius, *vt etiam Commentator Alciati refert.* Aliunde igitur in Regnum ſunt introducta, quibus quod nobiles quidam adhuc vtantur in Regno, vidi in ſepulchrali in Podolia, in Eccleſia Laticouienſi Beatæ Virginis Mariæ Ordinis Prædicatorum.

GVBERNATIO OPTIMA.

MAgnorum virorum in gubernio & adminiſtratione Principatus, elephas ſymbolum fuit optimi regiminis. Quocirca de illis dicitur: *Numen Regemq; adorant.* Hinc Madagliæ ſeu encomia optimorum Principum Titi, Commodi, Seueri, Antonini Pij Elephas erat. Tria verò ſunt quæ optimam gubernationem conſeruant, Victoria, Miſericordia, Honos, omnia hæc Elephas exprimit. *Victoriam*, quia nil fortiùs Elephante. Hinc Antiochus Soter data manu inualida exercitui Galatarum, ſuus Præfectus Teodota emiſit in hoſtes vndecim Elephantos, quo hoſtes repreſsit, fugauit, vnde Alciatus Occiderabamur ait:

Bellua ſeruaſſet ut nos fædiſſima Barrus,
Vt ſuperaſſe iuuat, ſic ſuperaſſe pudet.

Miſericordiam verò docet: Quondam enim puerum paruulum pungentem ſe attractum Elephas ſuper aëra leuauit, vt diſcerperetur in fruſta colliſus, ſed vt audiuit planctum, lento motu demiſit in terram illæſum. Hic creuit de Elephante: *Compeſcit molliter iras.* Addit Plutarchus: *Exiſtimantem tanto metu iniecto, ſatis illum pænarum pependiſſe.* *Honos* verò, *quia Elephantes* (inquit Plinius) *Regem adorant, genua ſubmittunt, coronas porrigunt.* Quocirca Martialis:

Quod pius & ſupplex Elephas te Cæſar adorat,
Hic modo qui Tauro tàm metuendus erat.
Non facit hoc iuſſus, nulloq; docente magiſtro
Crede mihi, numen ſentit & ille tuum.

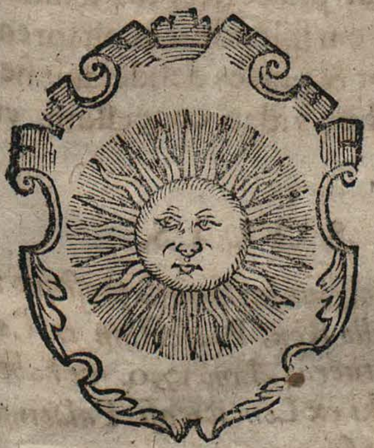
Quocirca

Quocirca Oppianus affirmat, quod inter se Elephantes retineant certum sermonem, cui etiam assentit Clemens Alexandrinus dicens: *Animalia omnis generis habent suum dialectum per quem sese intelligunt & honorant.* Meritò igitur inspectis præsentibus armis gubernationem tutoribus armorum, & hanc optimam addidimus & inscripsimus.

His armis vtebatur D. Sieráwski, qui inuasus à prædonibus domi in villa ad Grodek in Podolia spectantem, crudeliter occisus fuit, sepultus Laticouiæ in Podolia.

SLONCE hoc est SOL.

DELINEATIO.

SOL omnibus notus, nam etiam talpæ sentiunt solem licet non videant. Sunt qui solem nesciunt, illi nimirum, qui contra solem versa facie loquuntur, attamen negare non possunt solem habere acutum gladium.

ORIGO.

SVmmum operis heroici quia declarant arma, virum quoque inter Senatores & nobiles pugnæ & paci deditos pro Patria demonstrat; sicut enim sol inter planetas Regis officium tenet, ita ille primum summumq; honorem obtinuit oriente sole, sed quod fuerit meritum tanti præmij, Historici non tulerunt posteritati. In Regno si acquisita fuerant satis dictum, si verò aliunde importata sunt, vtuntur enim sole pro stemmate nobiles in Gallia & Alsatia, & alibi, ideò non modicum honoris, si in Regno ab Anno 1391. Præfecturarum dignitatem administrarunt.

HONORIS SPLENDOR.

HOnoris secreta admonitio. Non est dignum vt inde exigas honorem vnde refugis laborem. Ergo vaticinare: *Cui honori splendor, cui splendori honor debeatur.* Rudolphus secundus Imper. innuendo vtrumq; vt inquit Salomon Neugebauerius in Symb. docet: *Sit medium Deus & virtus.* Quapropter efformauerat currum, quem ducebant quadrigæ, assidebat currui sol, quo posito Politicum quoque solem & mundi splendorem, virtutem insinuabat, vnde supposuit scriptum: *Sic ad astra.* Puta honos, splendor, via. Attigit propositum Chrisost. super Math. *Quicunq; desiderat primatum cælestem, sequatur humilitatem terrestrem: non enim qui maior fuit in honore ille maior, sed qui iustior ille maior.* Ita est honor splendor, & splendor

 honor.

honor. Argutè dicebat Seneca: *Pecuniæ ex quo in honore esse cæpit, verus honor rerum cecidit.* Hinc argumento manet, non esse honorem splendori, nec è contra, nisi iuncta sint Deus & virtus. Prouidè in Prouerb: Seneca: *Quies tibi non desidia sit, & cùm ab alijs luditur, tu sancti aliquid honestiq́ tractabis.* Reddiderunt me hercule (vt sine tergiuersatione loquar) honorem splendori parentes horum armorum, cùm ipsum solem oculum mundi & lumen pro armis militaribus assumpserunt, significarunt nullum inter illos orcum & chaos, abyssum tenebrarum & antri extare, ideò luminum tutores facti. Desiderauit idem Carolus V. Quapropter in splendorem alti honoris assumpserat symbolum *dicente Neugebauerio*: Super altissimam rupem extruxit arcem altitudinis prægaltæ, desuper formauit Zodiacum cæli, in cuius summitate affixit splendidissimum solem, & apposuit dignum sui præconceptus lemma: *Non in auge.* Quasi diceret: *Nec hoc sufficit.* Altiorem splendorem, altiorem honorem requiro, aucupor, verè hic luminum tutor & præses desiderauit fieri. Io. fauente vobis præsidibus horum armorum hoc video concessum, vt quod alij desiderarunt, vos sinu conseruetis.

LINEA FAMILIÆ SOLIS.

ANtiquitate domus digno honore coronata, ab inferioribus inchoando prosequor Maszkowscij, *Zymbranus, quem Vladislaus Iagello Rex, Præfectum in Camenecia Lituaniæ expulso Vitoldi præsidio constituerat Anno* 1390. *vt habet* Bielsc. fol: 375. *Nicolaus & Ioannes Maßkowski ex Lencicienſi Palatinatu, electionem Sereniss. Vladislai IV. Regis subscripserunt.*

SOŁTAN Alias SVLTAN.

DELINEATIO.

SVNT duæ cruces à gladijs, super basim fundatam in montium ceu arma Abdank formam habentium, in summitate basis est stella lucida, pingitur super scutum in campo rubeo, arma candida, stella aurea.

ORIGO.

PRæsefert ex nominis significatione habuisse originem à Tartaris, qui Dynastarum filios Soltanos vocant. Quæ quidem appellatio transumpta est, postmodum ad honorem personis dignis exhibendum, vt quod latinis est: *Sua excellentia.* hoc illis *Sultanum* fertur. quod

quod tempore Vitoldi D. Litu. dum Kiiouiam occupauerat, Tartari versus Kiiouiam irruerunt, congregatus Russorum exercitus, parentem horum armorum custodem posuit, quem dum oppresserunt Tartari, die tota cum illis conflixit, & vsque ad noctem stellis lucentibus redijt. Hunc salutantes in castris ceu victorem & magni animi virum, lingua Tartarica *Sultanum* vocauerunt. Huic talia arma Dux Vitoldus dedit, nec à noua appellatione remouit.

LABORE ET INDVSTRIA.

IN arduis quæ honestum & vtile Patriæ generant, hoc vnum pernecessarium: *Labor & industria.* Seu *singulare studium & cura,* vbi enim natura deficit, ibi solertia suppeditat. Hinc prouerbio dicitur: *Vincit solertia vires.* Vnde Polybius de prudentia Xantippi Spartiani scribens, qui Romanorum copias profligauit antea insuperabiles, & Carthaginem collapsam erexit ait: *Et quid vires sine solertia? periculosissimum impedimentum.* Comparanda est solertiæ bonum cum Phænice qui singularitate famosus posteritate monstruosus est. Hic dum seipsum funerat, renouat. Et vbi iam nemo, iterum ipse, & qui non iam alius idem. Ita de solertia imaginandum venit, quæ ipso labore & industria comparatur. Hinc miratur Plutarchus coruos Africanos, qui potu indigentes lapidibus iniectis in aquam ipsam subleuant & bibunt. Et canem vidisse dicit: qui esuriendo mittebat in vas olei lapillos, & saturabatur. Quomodo *(inquit)* nouerat grauioribus immissis leuiora sursum elabi? quomodo nouit duo corpora vnum locum eundemq; non capere!

Mira est ingenij vis & solertia coruis,
Natura vt doceat quam sit vbiq; potens.

Parens armorum præsentium qui fortem hostium manum retinuit & debellauit, laborem, industriam, & solertiam edocuit. Antiqui vt hæc tria insinuarent posteris, aratrum commendarunt, quod tanti gaudij & honoris fuit, vt etiam sceptrum regium in formam aratri effigiarent. *Pier. lib.* 48. *cap.* 13. Nouerant enim quod labor & industria solertiam generant, solertia industriam & laborem conseruant. Totum hoc diligenti opera tutores armorum præscriptorum in bello, castris, iudicijs, & senatu mirificè propagarunt & promouerunt. Viuite & auratis mutate vestibus atras.

LINEA SOLTANORVM.

SOltan, *cui primùm talia arma collata fuerunt à Vitoldo Soltan, qui imaginem B. V. M. claram miraculis Zorouicensem inuenit. Habent hi originem ex M. D. Lit. nam Anno* 1390. *castra Litu. contra Lancastrum Angliæ Principem metata fuerant, vbi Soltanorum curia postmodum fuit,* Stric: fol: 487. *Iuanus Soltan ad Sixtum IV. Pont. Max. legatus cum Zachorowscio* 1476. de illo Hippatius Pociey. *Soltan Alexandrowicz miles Sepulchri Domini, & aurei velleris Hispanici obseruator, Thesaurarius Casimiri in M. D. Lit. &*

 Ioannes

Ioannes frater iunior Thesaurarius Supremus M. D. Lit. Fedorius Soltan Aulicus Sigism. August. Notarius Terrestris Vlodimiriensis, subscripsit priuilegium M. D. Lit. 1563. *eius filius Bogdanus, cuius filius Fedorius, eius verò Alexander Vicesgerens Capitanei & Palatini Kijouiensis, Thomæ Zamoyski Cancell. Regni. Iuanus Soltan germanus Fedorij Notarij erat Iudex Castrensis Kijouiensis. Iuanus Capit. Propoiscen. Fedorius Rzecicienšis Subdapifer. Erat ex hac Familia Iosephus Soltan Episcopus Ruthenorum Smolenscensium, quem Latinum ob vnionem sanctam scripta Moschorum referunt: Hunc Alexander M. Dux Lit. ad Helenam consortem miserat, vt instrueretur in Fide Catholica, erat postmodum Metropolita Kijouiensis, post Macarium Archimandritam Vilnensem post Annum* 1499. *Hic de vnione & Florentino Concilio ad Niphonem Constantinopolitanum Patriarcham scripsit, post decessum illius Schisma in Russia vsq; ad Michaelem Rachoza qui Clementi VIII. reddidit obedientiam.*

S R O C Z N I K.

DELINEATIO.

EST pica super aridum & decisum ramum stans in campo sanguineo.

ORIGO.

CAmpus cruentus ostendit in campo Martis acquisita fuisse, ac militi *Sroká* nuncupato concessa. Est enim ominis boni pica atque bellicum sonare potest, vt in discursu patebit. Quocirca militi *Sroká* dicto etiam picus in arma nobilitatis cessit.

AD BELLVM VOCO OB PACEM.

FRuctus belli Pax. Qui igitur classicum sonat ob firmandam vel acquirendam pacem, non dicendus ille tyrannus cùm nolit sanguine innocuo maculari, sed Pater Patriæ nuncupandus erit. Pica vocabat quondam ad bellum, *ait Plutarchus.* Auditis *(inquit)* Romanis buccinatoribus, obstupuit è vestigio & siluit, quæ loquax tunc erat, post dies aliquot quasi expergefacta, omnem buccinarum sonum harmoniam & numeros summa admiratione omnium reddidit. Vocauit igitur ad bellum, verùm ob firmandam stabiliendamque pacem. Domestica namque ales quietem exoptat, dicitque: *Nulla salus bello pacem te quærimus omnes,* Quocirca miles Sroká non tyran-

nici

nicsdominij vltor, sed Regni pacifici miles, bello pacem quæsiuit, gladio pacem firmauit. Lego pacis symbolum picam fuisse bellatoribus, *in Pier. lib.* 23. *cap*: 17. Ezelinus in Feltrinos mouerat bellum, pica obuiam facta in eius delapsa humerum, vel vt alij volunt militari signo insedit, quam manu captam in omnibus expeditionibus contulit. Sequitur ominis effectus, mænibus vt appropinquauit, populus cui plurimum in loquendo studium, misit ex vrbe legatos, qui se Duci dederunt, pacataque ad eius arbitrium omnia nunciarunt. Strenuo huic bellatori insedit hastæ vel humeris eadem ales, ideò ceu victori in signum honoris cessit.

LINEA FAMILIÆ SROKA.

SRoká *miles, cui primitus hæc arma collata fuerant.*
Rochciccij, *ex quibus à Maximiliano & Imperatore venerat ad Mscibouiense concilium ad M. D. Lit. Dominos, cum omnimoda authoritate & literis, si in Regem eligeretur, sed quia iam coronatus in Regem Serenisſ. Stephanus Bathorius fuit, recessit.* Bielſcius folio 735.

SVCHEKOMNATY.

DELINEATIO.

EST tuba venatica nigra argento decorata ligatura argentea crux ad ligaturam. Super coronam tres pennæ Strutionis.

ORIGO.

APparet auulsa à tribus tubis. Dum enim Ducis exercitus seruaret honorem, vnus ex tribus tubis in bello contra Pruthenos pro Duce Masouiæ, militi fortiter & victoriosè pugnanti, concessit vnicam tubam variegatam argento cum cruce, atque conciliauit à Duce in Masouia ad Ciechanouiam bona Suchekomnáty, à quibus bonis & miles & arma sumpserunt originem suæ appellationis.

GRANDIA CANO.

VIrum armaque cano, cuius est aut vincere aut mori. Herculeus namq; animus altaque cogitatio triumphantis, nulla esse alia vel potuit vel fuit. Refert Plinius & Diadorus, canes duos dedisse Regem Sophitæ Alexan-

Alexandro Magno, quorum hæc auiditas fuit, cum solo Leone vel Elephante pugnare. Quapropter Iul. Cæsar Capaccio lib: 2. Impresarum depinxit hunc canem ad dorsum leonis consternati, & dedit legendum: *Nec cæsus cedam.* Profectò clari & fortis bellatoris est ita velle vincere, vt nec læsus cedat. Tuba bellica accendit vires bellicosi equi, vt Iob 39. dicitur: *Vngula terram fodit equus, exultat audacter, in occursum pergit armatis contemnit pauorem nec cedit gladio, vbi audierit buccinam odoratur bellum.* Quod si equus sumit vires audita tuba, quid cogitandum de viro forti & triumphatore, quo scilicet pectore victoriam statuit, si verò vincere Bellona aduersa non permittit, mortem inuocat, mortem cupit. Hinc vnius triumphatoris in bello occisi insculptum sepulchro legitur: *Virtus sepulchrum condidit.* Præsentia Arma nobilitatis non aliud mehercule parenti eorum insonarunt, quam vel vincere vel mori, & hoc vnum causa honoris ratioque triumphi extitit: *Grandia cecinit, grandia in præmio obtinuit.* Videbam symbolum, vbi gallus vigilans super iacentem bellicam tubam stabat, & vocem edebat. Quid quæso cantus eius ad cantum buccinæ? Equidem plurimum; Vbi sic cecinit gallus, pax obuenit, vbi verò canit bellica tuba, classicum surgit. Igitur grandia canite pacis, grandia canite belli, sic grandes grandibus, grandiora obtinebitis.

LINEA FAMILIÆ SVCHEKOWNATORVM.

SVchokownácki *miles, cui primùm collata sunt talia arma, & bona à Ducibus Masouiæ, in Ciechanouiensi districtu sunt bona Suchekomnáty, quæ fuerant concessa prædicto militi in hæreditatem.*

Kownáccij *in Ciechanouiensi, antiqua & numerosa Familia, clara meritis.*

Milanowscij *in Palat. Cracouiensi, ex quibus aliqui transierant in Podoliam, viri bello clari, meritis præmia meruerunt. Ioannes cum Sereniss. Stephano eximius miles, cuius bona in Palatinatu Cracouiensi ad diuersos nobiles per sorores translata sunt.*

Huchrowieccij, *alias Hurowieccij in Palat. Crac. vnus illorum erat Burgrabius Cracouiensis. Nicolaus inter* 12. *& in Podolia viri triumphis, iudicio, & possessione clari.*

Vrowieccij, *qui eximia rei militaris contra Tartaros experientia ad dignitates & possessiones plurimas peruenerant. Nicolaus Rothmag. Sereniss. Regis Stephani magnus bellator, Moschorum strages, super Dzwinam fluuium cito superstruit pontem pro toto exercitu eundo versus Sokolum* 766. Bielscius, *ex totis expeditionibus Moschouiticis clarus, habuit Vicecapitaneatum Cracou: ipsius germanus, vir in negotiis Reipub. & legationibus summe pernecessarius fuit. Venceslaus Vrowiecki Succamerar. Chelmensis, vnionem Ducatuum Osuiecineń. & Zatorensem subscripsit* 1562.

Drabinscij *in Plocensi Palatinatu, de paruo Drabin. Petrus cognominatus Kániá eximios filios marti & virtuti deditos Reipub. progenuerat.*

Kaznow-

Kaznowſcij *in Lublinenſi, de Stepkow vocantur Sopotij.*

Slowikowſcij *in diuerſis Palatinatibus, ex Makouienſi diſtrictu exierunt. Iacobus eximius miles ſub Luceoria.*

Tuczkowſcij, *Ioannes Vaſilewicz eorundem armorum.*

S V L I M A.

DELINEATIO & ORIGO.

EST media Aquila expanſis alis in ſcuto ſupernè coloris nigri in campo flauo, infernè verò habet ſcutum tres lapides pretioſos in modum trianguli diſpoſitos in campo rubeo. Super coronam media Aquila cum expanſis alis. Germania originem dedit, in Regnum illata ſub Boleſlao Chriuouſtio, circa Annum 1125.

RERVM PROSPERITAS.

NVlla fortè gens eſt quæ Aquilis ceu Regulis auium non plurimum daret. Perſæ ante Romanos multo tempore auream Aquilam pennas extendenti ſimilem obtulerunt ſacris. Anacreon ſcribit Iouem aduerſus Titanas profecturum ſacrificium cælo feciſſe, aquilæ volatum proſpero auſpicio victoriam protendiſſe, atque inde inſigne bellicum auream Aquilam geſtaſſe. Hinc huic aliti ætatum & auriſpicum omnium conſenſu id honoris datum, vt magnarum rerum ſemper proſperi euentus ſignificatione auſpicia faceret. Quocirca etiam circa Platonis ſepulchrum volitantem poſuerant, cui inſcripſit in Platone D. Laertius.

Cur Aquila ad tumulum hunc volitas? dic nunquid ab aſtris,
Hic habitare Deum fortè aliquem intuita es?
Imò anima extincti ſum diua Platonis Olympum
Quæ colo, ſed corpus terrigenum Attica habet.

Rerum proſperitatem meritò tutoribus armorum præſagire licebit, ſi Aquilam, & hanc expanſis alis ceu volantem, atq; ornatam lapidibus prætioſis conſeruant. *Dicit Pier. lib. 19. cap. 2.* quod in huiuſmodi augurijs obſeruabant veteres, quo geſtu Aquilam ſpectaſſent, nam ſi volantem conſpexiſſent, fauſtiſsimum & citra puluerem augurium putabant; ſi verò ſedentem ani-

maduertissent, præclarè quidem rei augurium ponebant, sed laboris plurimum pernecessarium ad adeundum. Hæc igitur Aquila nostra cum & volare videatur, & aurum atque lapides pretiosos deferat, maiorem felicitatem protendit quam Tarquinio Prisco cui pileum Aquila abstulerat. Quocirca & graues in Republica Senatores, & magnos in Castris triumphatores, & diuites in Patria ciues hæc Familia tenuit, aluit, seruauit. Hinc de Oporouio Sulimeo Vladislauiensi Episcopo dicitur:

Fecit Oporouio Iurisprudentia Nomen,
Abstinuit tamen hic lite quietis amans.
Æquat humo templi sublimia tecta prioris,
Quæritur in quæ suo machina prisca loco.
Sic nomen volucris referens illustre parentum.
Gemmatas frustra haud stemmate condit opes.

LINEA FAMILIÆ SVLIMA.

SVlima *miles, cui talia collata fuerunt arma in Germania, ex cuius lumbis in Regnum Poloniæ descenderat vnus, cuius posteritas magno splendore illustrauit nomen & Regnum. Habuit filios quinque, qui in has oras deduxerant animum & fortunam, aliqui illorum in Podoliam descenderant, atq; sua domicilia constituerant, nunquam mutato cognomine ab armis qui ad Annum* 1600. *durarunt. Vltima Matrona Sulimæ in Podolia Camenetiæ curiam moriendo donauit nouiter fundandis Sanctimonialibus S. Michaelis Ord. Prædicat. In Sendomiriensi Palatinatu adhuc Dei benignitate extat Sulimorum Familia, & inde subscripsit Electionem Sereniss. Regis Vladisl. IV. Georgius Sulima de Czarna. Romkà Ioannes Episcopus Vratislauiensis consecratus à Iacobo Swinkà Archiepiscopo Gnesnensi* 1292. ait Dlugossius.

Zauisius Niger, qui magnopere Zauissiorum Familiam illustrauit, De quo Cromer. lib: 18. & 19. Bielsc. sub Anno 1403. *& in bello Grinualdensi, & in Coronatione Reginæ Sophiæ, qui plurimos hospites die Veneris Cracouiæ qui tunc Coronationi cum Cæsare Sigismundo aderant hospitio excepit, & multa beneuolentia tractauit, erat Capit. Scepusień. Hic Legatus missus ex Comitijs Nepolomicensibus ad Cæsarem Sigismundum occupatum bello Bohemitico, captus ab hæreticis & Pragæ detentus multo tempore, ex qua dimissus captiuitate iuit contra Turcas Anno* 1428. *cum Sigismundo Imperatore, sed cum Cæsar reduxit metuentem pedem per Danubium, maluit fortiter pugnare, qui captus à Turcis & deductus ad Tyrannum ex controuersia inter duos orta, à quo nam captus propriè esset, occisus ab vno fuit. Vir erat omni vita, belli, pacisq; artibus clarissimus, & sempiterna memoria dignus. Extat illius memoria Cracouiæ apud PP. Franciscanos, vbi legitur:*

Arma tua fulgent sed non hic ossa quiescunt,
Diuæ memoriæ miles ô Zauissa Niger.

Duos etiam optimos Patriæ ciues amisit Regnum, Zauissios Nigros per tyrannidem Turcarum ad Varnam seu Dionisipolim Martinum & Stanislaum Anno 1444. *de qua clade & captiuis atq; occisis* Cromerus ad finem Libri vigesimi primi. *Erant filij Zauisij Nigri,* vt adnotauit Cromer. *Vnius horum filia Barbara erat consors Comitis de Tarnow Castell. Crac. M. Ducis Exercituum Regni, quæ vixit* 70. *Annis, mortua* 1517.

Farureij, *eiusdem cum Zauisio domus & fratres,* vnde Cromer: lib: 16. *Erant in Aula Sigismundi Imperat. plures Poloni equestris Ordinis, inprimis Zauisius Niger, Ioannes & Farureius, Garbouius, fratres gente Sulimei. Hi noluerunt cum Imperatore adesse pugnæ, quæ pro Pruthenis contra Regem Pol. fuerat, vt notat omnes nobiles in Curia existentes Cæsaris* Bielsc. fol: 292. *Paulus Farurey Tartaros ad Miedźibozum circa villam Radzinice profligauit, ad tertiam noctis pugnando occidit* 400. Bielscius sub Anno 1516. *Hic aduerte quod Farureiorum Familia sit antiqua, & quod ex nomine Farurey nuncupati sint Farureij, qui erant ante appellati Gárbowscij, quod liquido apparet* ex Bielscio fol: 313.

Garbouij, *de quibus* Cromer. & Bielsc. *vt suprà diximus, est Epitaphium in Kolo incisum lapidi.* Generosus Ioannes de Gárbowo cæsus apud Choynice, hîc sepultus 1490. *Fuisse hunc germanum Farurey docebat* Cromerus, *vt suprà, verùm* Bielscius sub Anno 1413. *Garbouscios duos etiam meminit Ioannem & Farureium ex Dlugossio, qui Budzini militares hastas cum decore Familiæ peragebant, eosdem folio* 307. *in bello ad Coronouiam.*

Włodek, *Bartholomeum Włodek* Cromer. lib: 18. habet, *qui contra Albertum Episcopum Crac. eò quod Petri Wiß filiam in consortem habuisset, & inimicitias conseruaret, non leuiter insurgebat, ni Tarnonius & arx serata obstitissent. Ioannes Włodkowicz armorum Sulimá hæres in Kniehynice Castell. Halicień. Leopoli in Ecclesia Metropol. altare B. M.V. fundauit, quod Odrowaz Episc. consecrauit* 1441. *Ioannes inter occisos vitam seruauit patientia in bello cum Tartaris:* Herburthus folio 261.

Chárbinowscij, *Stanislaum Chárbinowski qui Regi significauerat de Henrico Plauenio Magistro Prussiæ, quod magno exercitu ad Coronouiam à Tuchola tenderet,* Bielsc. fol: 306. & Cromerus ante ipsum lib: 17. *Petrum Charbinouium Præfectum Podoliæ* refert Cromer. & *in bello Grunoualdensi Charbinouic ius ponitur* à Bielscio fol: 295.

Oporowscij, *antiqua & clara meritis & titulis Familia. Nicolaus Palat. Lancicienśis, vir grauis maturitate iudicij & Reipub. consilio, quales illa ætas libenter reuerebatur, subscripsit priuilegium Vladislai sub Czerwieńsko* 1422. *Consors sua Christina. ex qua susceperat filios sex, Vladislaum, Stephanum, Boguslaum, Petrum, Nicolaum & Ioannem. Quorum primus Vladislaus Regis Poloniæ Procancell. Decretorum Doctor, Decanus Crac. Præpositus Lancicień. Canonicus Vladislauień. fuit, sicut patet ex Priuilegio Vladisl. Cracouiæ*

dato 1433. *Demum Anno* 1434. *Vladislauień. Episc. vnanimiter ex beneplacito Regis Vladislai electus per Eugenium IV. Pont. Max. confirmatus, & ab Alberto Iástrzębiec Archiep. Gnesnensi Sbigneo Cracouiensi, & Ioanne Chelm. Episcopis, in Ecclesia Ord. FF. Prædicat. Lanciciæ* 19. *Septemb. consecratus fuit, qui cum Annis sedecim & Mensibus octo Ecclesiæ Vladislauiensi præfuisset, ad regimen Metropolitanæ Gnesnensis, post Vincentium Koth per Nicolaum V. Pont. Maximum Anno* 1449. *translatus fuit, quam cùm annis quatuor & dimidio gubernasset Paralisi obijt Oporouij* 1454. *& ibidem in Ecclesia S. Pauli primi Eremitæ epultus fuit. Petrus eius germanus erat Vexillifer Lenciciensis, postmodum Palatinus, cui ille omnes pene thesauros vnà cum Oporouiensi arce testamento legauit. Habuit enim sibi inter alios fratres magis dilectum, sicut Author Episcoporum Vladislauiensium post alios refert, subscripsit Priuilegium Vladisl. pro libertate Ecclesiæ* 1433. *Palat. Lancic. Ioannes erat Palat. Bresteń.* 1475. *Andreas Oporouius Iurisconsultus Archidiaconus Gnesnensis, Canonicus Plocensis, quem cum non plenè Capitulum Plocense in Episcopum elegerat, nam sex ex intentione Friderici Imperat. Casimirum Boleslai Vratislauiensis Ducis filium, duodecim Stiborium Pielscium gente Przerouium Archidiaconum Plocensem, & sex Andream Oporouium, illum Casimirus Rex Pol. literis designatione & Nuncio Nicol. Chrząstowski Vexillifero Cracouiensi impensius promouit, sed Sixtus IV. vt omnibus satisfaceret Casimirum Ducem Annos* 18. *habentem Episcopum Plocensem renunciauit, & Oporouium Episcopum Varmiensem translato Nicolao Tungeno in Camenecensem constituit Anno* 1471. Cromer. lib: 27. fol: 408. *Erasmus Oporowski Castell. Crusuicień. cuius manum & subscriptionem ceu benefactoris & eleemosinarij habet Monasterium Mogilnicense, consors ipsius Kámieniecka armorum Pilawá, ex qua suscepit filium Stanislaum. Crusuiciæ plurimorum cernuntur Epitaphia, vbi Præfecturas tenebant, quorum vnus Capit. Crusu. habuit consortem Castell. Belzensis Herburth filiam cum qua reliquit prolem. Stanislaus Oporowski Decanus Crac. Protonotarius Apostol. Procancell. Regni Priuilegium Vladislai libertatis Ecclesiæ & personarum subscripsit* 1433.

Służewscij *de Służewo in Cuiauia antiqua Familia, Ioannes Castell. Brestensis* 1475. *Wasko Vexillifer Brestensis* 1436. vt dicit Priuilegium apud Prilusciu lib: 5. cap. 3. *Ioannes de Służewo Palat. Brestensis, Capit. Conineń. Legatus in Prussiam,* Bielsc. fol: 619. *subscripsit Priuilegium vnionis ad Regnum Ducatus Osuiecimeń. & Zatorień.* 1562. *sepultus in Służewo.*

Szropscij, *eiusdem diuisionis cum Służewscijs. Nicolaus Iudex Bobrownicensis, Petrus Tribunus Dobrzynensis.*

Chodowscij, *eiusdem diuisionis bonorum in Bobrzynensi Terra.*

Gámrátij, *Familia antiqua & magnis honoribus in Ecclesia clara, veniunt à quinto filio Sulimæ qui in Regnum venerat. Ioannes Gámrath Nuntius ante Legatos ad Sigismundum Imperatorem vt nepotes suas filias Adalberti Archiducis*

chiducis Austriæ vnam Vladislao, alteram Casimiro concederet, sed malè informauerat ignarus rei Imperatorem, cum futuros legatos dixisset, vt in cura ipsius Vladislaus Iagellowicz Rex fieret, Bielsc. fol: 351. Stanislaus Gámrath Castell Polanecensis subscripsit in Iedlna Priuilegium Vladislai Regis libertatis nobilium & Ecclesiæ. Petrus Gamrath quem blanda fortuna & Bonæ Sfortiæ Reginæ beneuolentia ad magnos in Ecclesia Polona gradus euexerat, nam ex Archidiacono Pultouiensi, Decano, Varsau. Parocho Viscouiensi Episcopus Camenecensis 1533. translatus ad Præmislień. 1537. inde ad Plocensem postquam Choienski ad Cracou: Pauli III. Pont. accedente consensu 1535. tum ad Cracouiensem post decessum Choienscij 1538. tum per Martinum Cromerum per literas obtinuit quod simul cum Archiepiscopatu Gnesnensi teneret quoq; Cracouiensem post Ioannem Látálski 1541. Obijt Cracouiæ Ætatis 58. 1545. De hoc Ianicius:

Vir grauis ac constans & Regi gratus & Aulæ,
Et Christoph. Kantski in Crac. Episc.
Extulit & rara & patrio memorabilis orbi,
Sors Petrum geminæ sedis honore suum.
Nec malè norat eam gratuitas, constantia, magni
Largaque dextra viri conciliare sibi.

Author Plocensium Episc. ita de illo: Creditur certè quod cum supremis fatis admoneretur, longè diuersum genus vitæ quàm quod in iuuentute vixerat suscepisse, & ob præclaram liberalitatem quá erga egenos ferebatur, alijs quoq; virtutibus cum eximia vitiorum detestatione mortem piè & feliciter obijsse. Est ipsius effigies Cracouiæ apud PP. Franciscanos in claustro mortuorum, sepulchrali verò ipsius manet inscriptum.

Gamrathum Regina potens Bona Sfortia Petrum,
Cracouiæ & Gnesnæ Pontificem statuit.

Nunc iterum hoc nomen Gamratus aliqui assumpserunt; Ex Belzeń. Palat. subscripsit electionem Sereniss. Vladisl. IV. Gamratus Ioannes de Przew Przewski.

Przyluscij *in Biecensi districtu, viri literis & honesto dediti, ex Gamratijs descendunt. Iacobus vir iuris nobilis peritia insignis, cuius memoria est, statutum Regni compilatio, in quibus contra libertates Iudæorum, quod illas Boleslaus Dux Calisiæ Atauus Casimiri Magni non debuit vt contrarias legibus concedere insurgit, sed illi fortè negabunt dicta Priluscij & confirmationem ab alijs Regibus & Pontificibus etiam producent,* vt habet Sarnicius fol: 284.

Rádziuil, *qui ex M. Duc. Litu. suscepit hæc arma ad Chrodlo* 1413. Bielsc. *nunc vtuntur illis Ioannes Sawicz Ryczgorski, Gotuntouij Ioannes, Bartholomæus, Martinus ex Strawinska nati.*

Milonscij, *notant de Oporow Familiam, sed quia Vladislaus Oporowski Castell. Inoulodslauień. bona Milonice obtinuerat in Lencicieńsi Palat. vocatus fuit Milon-*

Milonski, vixit circa Annum 1498. *Nicolaus Castell. Brzezineń. emit bona Slawoßow* 1468. *quæ in eorum possessione est. Ioannes & Nicolaus fratres filij Castellani Inoulodslavień. diuiserunt inter se bona, ille accepit in Terra Lenciciensi, iste in Maiori Polonia. Hinc à bonis Grocholino Grocholinski nuncupatus fuit Anno* 1534. *Stanislaus, Ioannes, & Sebastianus Milonscij fratres germani bona inter se diuiserunt. Hieronymus hæres in Slawoßewo eorum patruelis, post militarem, Secret. R. M. Bonorum regalium reuisor in Maiori Pol. Administrator Zuparum Wielicensium, Tribunus Syradiensis, tum Castell. Rosperscen. procedit virtute ad maiora. Eius parens Sebastianus atq; Auus Sebastianus Aulici Sereniss. Regum, hic Sigismundi I. ille Sigism. Augusti.*

Liczkouij *in Pilznensi districtu. Ex his erat Martinus Præpositus Tarnouień. cuius nepos Petrus Lyczko*: Epitaphium in Tarnow.

Zabokrzeccij *in Lenciciensi Palatinatu.*

Szalowscij *in Sendomiriensi Palatinatu.*

Borkowscij *ibidem.*

Oziembłowscij *in Sendomiriensi Palat. & in Samogitia, vnde Hieronymus electionem Sereniss. Vladislai IV. subscripsit.*

Vlanowscij *in Maiori Pol. Ioannes Castell. Rogozinensis* 1413. *cuius meminit Priluscius lib.* 5. *cap.* 3.

Sułkowscij *in Lenciciensi Palatinatu, & in Podolia.*

Przyborowscij, *Dobieslaus Notarius Castrensis Posnaniensis. Martinus frater ipsius Canonicus Posnaniensis.*

Kilewscij, *Stanislaus Canonicus Gnesn. Decanus Pultou. Epitaph. Gnesnæ* 1550.

Trzcienscij *in Palatinatu Crac. ex Gamratis veniunt, quia enim Gaspar Gamrat in societatem matrimonij assumpserat sibi Czarnkowska hæredem in Trzciány, & alijs possessionibus inter Sędziśow & Rzeßow a villa Trzciány vocatus fuit Trzcienski, cuius filius Gaspar medietatem horum bonorum vendidit Domino Sępichowski, & hic Gaspar tres filios hanc vitam mortalem intueri fecit cum coniuge Skotnicka de Familia Ligęzow, Christophorum, Stanislaum, & Venceslaum. Christophorus duas vxores duxit, primam Kwilinska, cum qua edidit filios Georgium & Ioannem. Georgius homo maximæ didignitatis & sapientiæ, & apud Rempub. benè promeritus. Ioannes verò steriliter decessit, alteram coniugem duxerat Rzeßowska armorum Wężyk, Adami Rzeßowski filiam, cum qua filios progenuit, Adamum, Stanislaum, Christophorum, & Nicolaum. Hi igitur tres Adamus, Stanislaus, & Nicolaus, vitam suam Patriæ inseruientes militiæ consecrarunt & de Repub. benè erant meriti. Quartus tandem nomine Christophorus Archipresbyter & Parochus Ecclesiæ Beatæ Mariæ in Circulo Crac. vitam honestissimam tali honori congruam & condignam, totiq; Vrbi amplissimæ notam multisq; annis præclaram duxit. Huius frater vterinus Adam, qui adhuc in viuis extat duos*

duos filios huic vitæ mortali superstites edidit. Nicolaum qui in Ordine Societatis IESV præclarè viuit. Alexandrum, qui primo in Aula Illustrissimi Martini Szyszkowski Episcopi Cracou. tandem post decessum eius in Aula Nepotis ipsius Illustrissimi Episcopi Varmiensis, multis annis suis præclaris meritis bonum nomen magnæq; æstimationis apud homines nunquam morituram famam sibi comparauit. Tertius tandem Georgius nihil à vestigijs progenitorum suorum decedens ad obsequia charissimæ Patriæ paratus, mala valetudine compulsus est propositum suum mutare. Alter filius huius Gaspari Stanislaus accepit Buchowska de Terra Præmysliensi, vnicumq; tantum Stanislaum nomine reliquit, hic tandem sociando sibi in coniugem Rzeszowska quam Marchocka progenuit, filios produxit Christophorum & Ioannem, qui in varijs expeditionibus contra hostes Patriæ cum magna Familiæ suæ atq; immortali fama decertarunt, quorum vnus nomine Ioannes apud Turcas captiuus viribus fractus, huic vitæ miseræ valedixit. Tertius huius Stanislai filius nomine quoq; Ssanislaus, in Aula Illustriss. Domini Dinoff Palatini Siradień. Filiisq; ipsius sua obsequia præstans cæteras nationes, Italiam, Galliam, ac Hispaniam petijt, tandem ad paternum solum Deo fauente rediens, in huius præclarissimæ Familiæ obsequiis vitam ducit. Tertius filius Gaspari Venceslaus de Czarnkowska genitus, tres filios excepit, Ioannem, Martinum, Stanislaum, qui possessiones suas Domino Dębicki vendentes, steriliterq; viuentes, de hac vita migrarunt.

Sulikowscij *ex Lencicienſi.*

Iacimirscij *in Podolia, Paulus Aulicus Regius reliquit filios Christophorum & Andream Christophorus habuit consortem Hynko filiam, quæ prius erat Piasecij consors, erat eximius miles in Moschouia & alibi, ex duabus consortibus reliquit Stanislaum, Ioannem, Petrum, & Paulum eximios milites, & filias Annam Laskowscij, & Sophiam Ioannis Slomowski consortes. Hic reliquit filium, qui in Ordine Prædicatorum Theologus, virtuosi splendoris colligit incrementa. Ex Paulo filio est Ioannes ex Chocimirska natus, qui contracto matrimonio cum Chomętowska reliquit prolem. Adrianus quem alij Andream dicunt, erat Legatus in Turciam Pocillator Podoliæ.*

SOWA

SOWA siue NOCTVA.

HOstem latitantem fortè exprimunt hæc arma, quem vigilans miles diuturna expectatione fatigauit, & oppresSit. Quod si ita est, dicere poterimus:

In vos nempe omnis cæli pelagiq; rapina est,
Et fatale rapit, quem manet exitium.

DE CHARIBDI IN SCILLAM.

ADuersæ fortunæ quæ ad sublimia deiectum non leuiter promouet, sed funditus deprimit, conuenit dictum, sed etiam hosti infeliciter bellanti, qui vitam, fortunam, substantiam, & famam simul amittit in bello, quadrare potest, nam sic depressus, si fugit à conspectu leonis, incidet in vrsum, si propriam adierit domum, ei obueniet serpens. Tutoribus igitur horum armorum linceis oculis præditos esse necesse est, vt Xenophon quondam suo Cyro dicebat:

Et muros penetrant fulgentia lumina Lyncis,
Et secreta acies perspicit ingenij.

Eo enim pacto non caditur de Charibdi in Scillam, atque eodem hostes Patriæ truduntur in Charibdim vt veniant in Scillam. Noctua in die dormit in nocte vigilat. Tu die noctuque vigiles. Illa latitat, tu latitare desine, si vigilare cupis, sic tibi exanimi sententia omnia succedent. Noctua Atheniensibus indicium victoriæ fuit, *ait Suidas.* Quapropter ipsis fæliciter agentibus creuit dictum: *Noctua volat.* Quocirca & in nummis vbi ex vna parte ponebatur Pallas Galleata, ex altera ponebatur Noctua. Omnia hæc in nomen fortunamque his qui tuentur arma præsentia, nec patiuntur in æternam lumina claudere noctem.

LINEA ARMORVM.

SOwá *ab Armis miles vocatus.*

Piaskowscij, *vnus illorum sepultus in Buczac quiescit cum his armis, cognominatus Sowá.*

Sowká, *sed sunt differentes alij armorum Prawdźic,* vt patet in Bielscio fol: 253. *Alij horum armorum diminutiuè dicuntur. Iuanus Sowká Pontium Curator ex Terra Vitepscensi. Recessum de vnione Litu.* 1563. *subscripsit.*

STOŁOBOT.

DELINEATIO.

EST sagitta fundata super duos triangulos, ornata in medio duabus crucibus. Aliquot arma nobilitatis iam adnotauimus cum simili fundamento duorum triangulorum. Venit mihi in mentem non hic exprimi Mathematicos triangulos, sed castra Tartarorum, illorum enim tentoria ignobilia sunt, quas Kotarchas vocant, formantur verò in modum triangulorum sæpesepius, & ibi ab iniurijs cæli sub Iaponcijs delitescunt. Apponunt his alij super coronam caudam Pauonis.

ORIGO.

A Ducibus M. D. Lithu. ortum habet, vbi & sedes suas primas retinet, sed quia miles Stołobot in Seueria Moschouitica vulgò dicta domicilia habuit quæ Rusis iuncta est, ideò conformitatem ad Volhynensia arma retinuit. Itaque castra seu Tartaricum Kossum euersum in armis repræsentat, sagittis & frameis funditus quassatum.

VT CRESCAS.

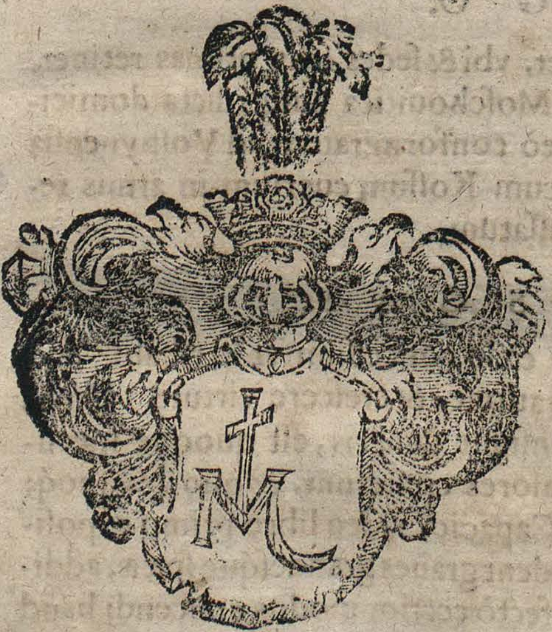
OMnibus sub luna degentibus id è cælo concessum vt crescant: Sed diuersa res adeò est, crescere generatione, & crescere virtute. Omni nobilium cætui quibus arma sunt insigne generis, est quoque speculum virtutis, quomodo scilicet eorum maiores creuerunt, & quo ipsi quoq; debeant crescere modo. Apud Iulium Capacio, video libro primo expositam auream pateram, ex qua triticeæ pendent graues grandesque spicæ, additum legenti: *Fælici numine creuit.* Profectò certior modus crescendi haud est. Nil sine Deo. Nil sine Fide. Nil sine conscientia crescit. De Primo: *Omnia possum in eo qui me confortat.* De Fide: *Sine Fide impossibile est placere Deo.* De Conscientia: *In maleuolam animam non introibit spiritus sapientiæ.* Hinc Aug. lib: 4. de Ciuit. Dei. Rerum, gentium, nationumque Imperium penes Reges erat, quos ad fastigium honoris non ambitio popularis, sed spectata inter bonos moderatio prouehebat. Quapropter sanguine & vir-

tute hæroica præstantes, non instant vt sibi honores proferantur, sed ipsa Respub. dignos iudicat honore. Gloriam enim & honorem non debet sequi virtus, sed ipsa virtutem. Ita Catoni ciuitas alma ob eius virtutem non petenti detulit honorem. Parens armorum præsentium quia creuit, præsupponit meritum non auri vel argenti, sed obsequiorum Patriæ & Duci, in gladio, sanguine & vita. Restat tutoribus modernis, respondere factis, *Sequimur, vincimus morimur.*

LINEA STOŁOBOTIORVM.

STołoboth *primus parens armorum miles strenuus, Wincouij eximij in castris. Semianus Winko in Russia à Sigismundo Augusto suscepit bona pro meritis. Iuanus Winko ad Wielikoluki virtute hæroica præstans miles. Basilius Winko occisus ad Drohobuzum. Nicolaus Rothmagister ad munitionem Bialokumensem in Liuonia è tormento bellico vitam finiendo, fortis animi sanguine descripsit trophæa. Manent in districtibus Kowennensi Volhyniæ & Trocen. Palatinatibus.*

SZĄSZKO.

DELINEATIO & ORIGO.

EST litera M cum cruce. Hanc differentiam tenent arma hæc ab insignijs Masalsciorum, quia in illis litera M omnibus lineis recta, & crux rectis lineis constans. Hic verò Linea vna à recto declinans, & crux non in rectum formata, quod communiter Ruthenis proprium, vt transuersum crucis deferant inclinatum. Opinor quod nomen militis vel loci, in quo Christianus ex paganis trophea deduxit. Super coronam sunt tres pennæ Strutionis.

POST TEDIA BELLI.

PVgnam aliqui describunt Ciconiæ cum serpente, & post longa tædia belli, serpentem draconem Ciconia deuicit, & tale obtinuit gramma. Equidem deiectis barbaris à fidelium consortio & Regno, barbaris inquam, prædam & sanguinem exposcentibus, eodem lemmate illi gratificandum

dum venit, audacter enim obſtando hoſti, proteſtati Patriæ & Ducibus, fidem & conſtantiam. Quondam Agamemnon leuauit in ſcuto caput leonis ad terrorem hoſtium, vidit Pauſanias & riſit: *Quid* (inquit) *iuuat ſuperueſtitus & apparens in ſuperficie terror?* Si intus in radice pectoris deerit audacia, prudentia, fortitudo, terror, error, à viliſsimis enim confunditur, diſpergitur, tollitur. Ille ſolus refert tenetque laudis & honoris præmia, qui re, actu, effectu, Martis trophæa, Herculis dona obtinet. Quapropter Greg. Nazian. Oratione 18. ait: *Id ſingulare ſemper obtinet fælix bello & Marte, fælix iudicio, conſilio, veritate: vt continua numeret præmia.* Arma præſentia ipſa facie Martem acclamant, Mineruam præſentant, vnde Mercurij theſauros retulerunt. Exprimunt & conceptum & factum, ideò tenent arma & parma, non illis vnicum bellum, non priuatus campus, non ſegnis congreſsio, non aſſuetus tantum hoſtis fuit, ſed continuus labor, perpetua vigilia quælibet occaſio belli, vſque ad tædium quoddam fuerat, ideò militis optimi ſignum & literam, feruentis Chriſtiani crucem & nomen, de arena triumphali deportauerunt. In nuptijs cuiuſdam Ducis Monte alto ad dona ſua oppoſuerat legendum: *Sit fæcundus amor.* Sumo in aliud ipſum dogma: Semper Reipub. & Senatus fæcundus eſt amor, in amantes Patriam & Rempub. vt quantum quis tenet amorem in Patriam, tantum de debito imò maiorem meretur in ſe & ſuos. Igitur nobiliſsima poſteritas, præſtita Patriæ dona numerate, vt ad beneficia conſueta boni iudicis, animus inuitetur.

LINEA ARMORVM SZASZKO.

SZaſzko, *cui collata arma primitus fuerant. Tychonius Szaſko in Palatinatu Braclauienſis electus à nobilitate exactor Contributionum Regni* 1601. *Quod profectò & iudicioſum & probum virum commendat & probat. Nicolaus Vexillifer Braclauienſis eximius in caſtris miles, obijt* 1624. De hoc Conſtitut. Regni 1607. *Eius ſoror Anna Czerlenkowſka.*

STVMBERK

DELINEATIO.

SVnt arma similia armis Radźic. Differunt in hoc quod ibi adduntur stellæ hic non, etiam hic anchora est cum vncis sagittarijs campus rubeus. Super coronam tres pennæ Strutij. Veniunt ex Germania, quomodo in Regnum illata non dicunt Scriptores. Attamen cum Regina Bona vel Henrico Rege venisse putarem, nam illorum moderna scripta solùm faciunt mentionem. Ab his armis vocabantur Stumberkouij. Discursum vide in Radźic.

Ventorum contemnit rabiem fluctusq́; sonantes,
Anchoram ad fælicitatem iecit.

STRVPINSCIORVM.

EDELINEATIO.

EST scutum per medium in latera duo sectum, ita quod duo constituantur campi, supernum & infimum, seccatura est lata, campi albi, cinctura nigri. Super coronam manus cum gladio vibrato. Alij vocant hæc arma Kotficz, vtuntur his in Grodnensi districtu, & inde in Præmisliam & Volhyniam venerunt Strupinscij, Lenkieuicij & Kalenkieuicij, & notant Familiam de Strupino, vide arma Kotficz primò, notant Annum in Regno 1281.

SZEPTIC

SZEPTICCIORVM.

DELINEATIO.

EST solea ceu Pobog, sed ab vna parte vnci habet sagittam, vbi & qua ratione asignata fuerint, ipsi dicent. Vtitur his Petrus Szepticki de Vcherce, tenet matrimonium cum Christina Promienska.

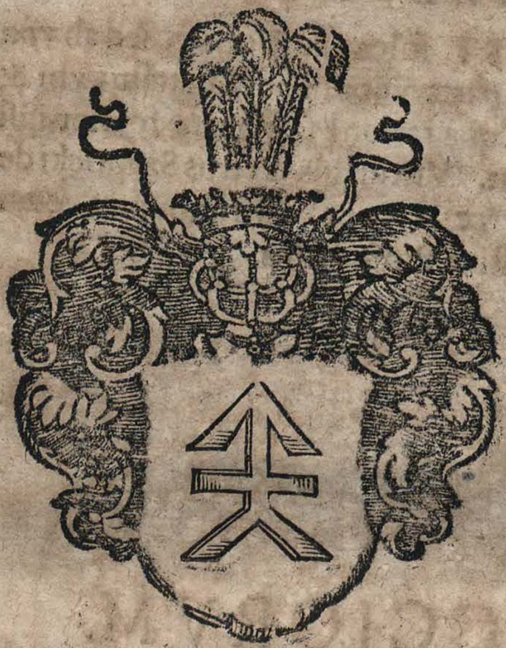
SZYDLOWIECCIORVM.

AVcta arma sunt Odrowanzia, circuit enim Draco allatus illa, ponendo caudam serpentinam in faucibus. Possessores Opatouiæ Szydlowieccij ceu potentes titulo, honore, & bonis arma sua Odrowazia sic munire voluerunt. Patet id ad portas Magnæ Opatouiæ. Quibus etiam armis vtebatur Illustrisimus & Reuerendisimus Dominus Radziuil Cardinalis Episcopus Cracouiensis, ex Linea materna.

STRZAŁA ZIELCAMI.

Hoc est: SAGITTA cum cruce frameæ.

DELINEATIO & ORIGO.

EST sagitta inauricula disrupta ad medium, grauata antiquo more ferro, per medium tenet defendiculum manubrij frameæ. Super coronam tres pennæ Strutionis. In bello acquisita fuisse in M. Duc. Lith. puto cum Tartaris, ipsa edocent arma, & sicut quidam dicebat scribendo in hæc arma: Bellis attriuit fortunam, gloriam cruentauit, purpurauit nomen.

IN COR PLVTONIS.

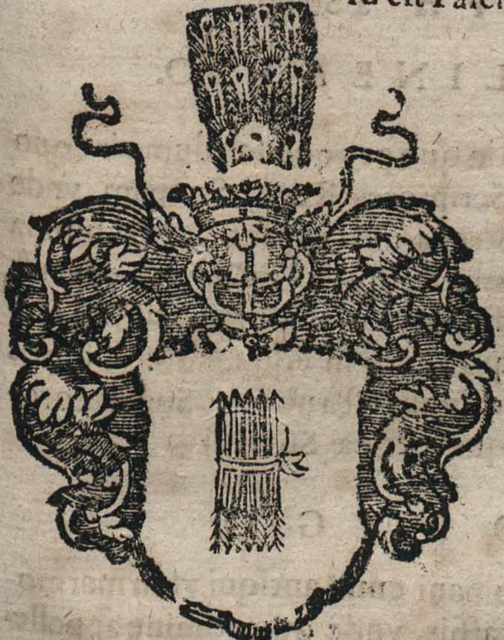
HOste mittente sagittam, scopus cor vel caput. Qui enim pugnando intendit auferre vitam, principalia membra hominis ferit. Igitur ex aduerso letiferam tu quoque mitte sagittam, quod si tam fælix pugnator fueris, vt ipsius arrepta sagitta tetendas arcum, mitte in cor ipsius ceu tui Plutonis. Lego apud Pier. lib: 42. Herculea sagitta vulneratum esse cor Plutonis. Dictum quidem est de infernali Deo, sed intellectus ponitur de alio. Sunt qui interpretantur dictum de Philosophia, nam *vt inquit Nazianzenus*; Philosophia omnes latebras penetrat. Quocirca cum latitans quoque in inferis tenebrosis Pluto à Philosophia inspicitur & penetratur, feritum cor Plutonis Herculea sagitta fingitur, sed verius non iam interpretatum erit, quam de hoste tyranno. Pluto est, & arte Plutonis quoque tolli consueuit. Non enim diuturna eius potestas esse valet qui semper & vbique est timidus, nec Deo nec hominibus gratus, ceu inuasor & violator boni & pacis. Sagitta hæc armorum nobilium ornata cruce, sanguine madens, & scissa per medium. Herculea profectò est, nec tendit nisi in cor, & hoc felleum tyrannicum, abominabile. Aristarchus vsus fuerat sagitta rupta cum cuspidine acri sine cruce in damnationem & submotionem carminum adulterinorum apud Homerum. Vestra quoque sagitta sit in eundem terminum, seruiat Patriæ, tollat ipsius hostem.

Viuntur his Armis in M. Duc. Lit: ad Nowogrodum, & in Czerniechouiensi Oranscij, ex his Iacobus Oranski Subiudex Czerniechouiensis, Iudex in Tribunal. Regni fuit.

STRZA-

STRZAŁY W TVZINIE,

Id est Fasciculus Sagittarum.

DELINEATIO & ORIGO.

SVnt sagittæ simul iunctæ sicut fieri solent in pharetra. Concessa fuêre optimo sagittatori ex arcu, contra non ignauos sagittarios, in campo rubeo. Super coronam cauda Pauonis.

SEMPER FERIT.

SCio Horatium dixisse: *Non semper feriet quodcunq; minabitur arcus.* Quod diuina quoque docebat Scriptura Psalm: 46. *Deus conteret arcum eorum & arma confringet.* Fert exponentem eos, qui postposita pietate spem omnem in ferocitate sua posuêre, conteret. Quo concesso de barbaris & sceleratis dicendum venit: *Semper ferit sagitta.* Quare Agesilaus dicebat: *Triginta millibus sagittariorum se pulsum fuisse Asia.* Dicebat ille quidem de sagittarijs in nummis, qua summa corrupti fuerant Athenienses: sed verius de realibus & propriè dictis sagittarijs intelligendum venit, quod feriant semper. Sagittas Apollinis semper ferire, docti Græci affirmarunt, de qua Psalmista 126. *Sicut sagittæ in manu potentis, ita filij excussorum.* Cumulum sagittarum inspicio, vt non possint ferire denego, quia aptitudine effectum generant. Proponant igitur posthumi sui parentis militarem prudentiam trophæa: Semper feriant hostes Patriæ, in campo tamen Martio, hi namque merentur præmia. Vnicum tamen reuocabo vobis in mentem, quo vt tempore belli colligitis trophæa, ita quoque tempore pacis conseruetis præmia. Est autem quod apud Pindarum obseruo in Olymp. Od. 2. *Tela,* vocat verba: *pharetram,* sententias. Et ait: *Multa mihi tela velocia sub cubito in pharetra sonantia exaudiuntur, propter orationis acumen, & laudationum oportunitatem.* Vtrisque igitur telis pugnandum vobis est, & sermone graui tempore pacis in senatu, & sagittis tempore belli in campis. Et si semper ferietis atque conuincetis bellatorem, cum triumpho recedentes, Nomen, Domum, Patriam ornabitis.

Vtuntur his armis Grebelkowscij.

STRZEMIE Latinis STREPA à Strepitu, & STAFFA à Stando.

DELINEATIO.

EST Staffa in quo pes quiescit dum vir equo insidet, Scriptores Regni Strepam vnde gentem Streparum vocant. Machinula enim illa, vt ipsam Ambrosius Calepinus vocauit siue ferrea sit, siue lignea epiphigio alligata reddit streporem quandoq; in equitando. Coloris est flaui Staffa, campus est rubeus. Super coronam sunt quinque pennæ Struthij.

ORIGO.

HAbet originem à suo inuentore. Romani enim antiqui vt in marmoreis conspicitur statuis vtebantur Staffijs, vndè quo nomine appelletur, apud Authores non legitur, *notat Polydor.* Qui ergo primus inuenit modum vt vterque pes commode stet & quiescat homo leuius in equitando, illi talia arma concessa in insigne fuerunt, prout etiam ei qui soleas equi adinuenit, solea in insigne apud Polonorum equites cessit. Vbi autem atque in quo Regno collata fuerint, nostri non referunt Scriptores, sed quod in diuersis Regnis eiusmodi arma inueniantur non tacuerunt alij. In Belgio his vtitur armis Motenbaiæ Familia, *refert in Tesseris Gentiliciis R. Petrasanta Societat. IESV.* Attamen horum in Regno gentilitiorum originem exprimunt fuisse sub Boleslao Chrabry, nam Ruthenam gentem dum infestaret Dominis proprijs aduersam, vni militum Polonorum cecidit incursu equus, quem dum hostis persequitur tracto pede cum strepa auulsit & corrigium simul, arreptoque gladio occidit hostem, dumque exonerat à Staffa pedem cucurrit alter hostium stricto gladio, ille abducta strepa cum corrigio hostem allisit vitamque dato illi in faciem vulnere liberauit. Traxit igitur hostem captum & Regi præsentauit, cui ille Staffam in Tesseram sibi ac Familiæ vt assumeret concessit. Ita miris modis Dij ludos faciunt hominibus.

SERVI IN EQVIS.

DOminis ac terrarum Principibus parantur equi, vt ipsis supersedeant, vnde Asuerus: *Sic honorabitur quem Rex voluerit honorare.* Esther 6. *Puta assidebit equo, & primus seruorum ducet illum.* Cur igitur Sapientissimus Salomon dixit Eccles: 10. *Vidi seruos in equis & Principes quasi seruos*

seruos ambulantes. An voluit exprimere amantem Patriam? Qui enim Patriam amat, seruire illi toto affectu desiderat, sicut qui aliquam non amat Patriam, vel malum illi, vel præesse illi optat, quod patuit in Pompeio & Tigrane Dario & Alexandro. An verò expresit, quod Rex non amicos subditos, sed omnes seruos habet, vnde qui suo Regi non seruit nec seruire intendit, fieri Princeps videtur. Hinc in Euangelio dicitur: *Principes quærebant Christum occidere, populus autem voluit eum facere Regem.* Ratio, Quia hi seruire desiderabant, illi præesse cupiebant. Sed ego vtrumque aftero cur serui in equis etiam à Salomone nominati fuerunt: Et ob Patriæ amorem, & ob deferenda obsequia Principi. Fabius Cunctator formauerat in petra pretiosa Symbolum intentionis suæ in hunc modum: Efformauit caput equi altum, in pectore sculpsit faciem hominis, pedes addidit gruis, caudam formauit galli. Exponit satis industriè *Iul. Cæs. Cappaccio in 2. lib. Impress.* vt virtutem suam in bello & castris præsentaret; posuit caput equinum vt exprimeret suam prudentiam, notam faciei virilis barbati adscripsit: ad insinuãdam verò prouidentiam, pedes posuit gruis: ad docendam verò suam vigilantiam & victoriam, gallum triumphantem seu caudam ipsius erectam adduxit: digna consideratione interpretatio. Adferam tamen non contemnendam: Explicauit his qualis fuerat Senatus, Populique Romani seruus, defendebat equo Patriam, fouebat eam optimo consilio, obstabat hostibus ferro vigilabat omni tempore. De quali seruo dicebat quondam Moyses Deutoron. 17. *Quicunque Rex fuerit constitutus, non multiplicabit sibi equos nec reducet populum in Ægyptum equitatus numero subleuatus.* Arma vestra dum Staffam sessoris in equo video, seruos vos esse iam inde scio, sed seruos Regum & Principum ad Senatum iudicia, & Patriæ muros destinatos, non fauit iam vobis fortuna seruiendi pedester, licet Regi obsequia reddebatis, sed seruire in equo & in militaribus castris, omen vestrum ipsis ex gentilicijs fortunatissimum Pyrrhum Epirotarum Regem in Sicilia Erycem arcem oppugnantem vobis proponite, de quo in Panegyrico Ioannis Chodkieuicij Philosophiæ Doctor Stanislaus Roszinski ita habet:

Primus iter capit, primus sumitque labores,
Arcem dum oppugnans Pyrrhus ad arma vocat.
Aggreditur primus muros, reliquosque peroptat,
Exemplum potius quàm sua dicta sequi.

LINEA FAMILIÆ STRZEMIENIORVM.

STrzemie, *cui primum talia arma in Regno fuerunt concessa, ab armis namque & gentiliciis primitus nobiles denominationem suam obseruabant, circa tempora Boleslai Chrabri post* 1008. *Hos apertè dicunt Historiæ Regni, dum S. Stanislai Episcopi Martyrium Anno* 1079. *describunt,* vbi Cromer. fol: 61. *loco primo Strzemienios ponit. Martinum Archiep. Gnesneń. Romæ consecratum*

tum Ord. Prædicat. à *Nicolao* 3. *in Fratres Prædicatores enixi fauoris datum, qui Bononiæ sepultus apud Prædicatores quiescit. Polonus Pænitentiarus Romanus, qui Martinianam in Casibus, & Historiam Pontif. ac Cæsarum Romanorum scripsit, ex his fuisse armis* Paproc. *ex quodam Cathalogo, vt inquit Dlugossij asserit. Sed quia Dlugossus in fonte describendo hunc Archiep. sub Anno* 1278. *armorum illius non meminit, &* Ianicius Archiep. Gnesnensium Collector, *illum ex armis trium liliorum in medio scuto decussatim positorum admodum armorum Kierdiia ponit, iudicio Lectoris relinquo. Gregorius de Sanok Archiep. Leopoliensis, vir arte & Marte antea præsignis armorum Strepa,* vt Miechou: lib: 4. cap: 56. *& in Sepulchrali Leopoli apparet. Pugnauit ad Varmam,* vt habet Callimachus lib: 3. *de gestis Vladislai Pol. & Vngariæ Regis, demùm ad Vratislauiam Aginen. Episcopo rescripsit Anno* 1451. *Archiep. Leopol. factus, Dunaiouiam a Tartaris defendit, in cubiculo Kakolniciæ distensis manibus mortuus pronus repertus fuit* 1479. vt Scrobisou. Canon. Leop. adnotauit, *vitam ipsius scripsit Callimachus,* vt Crom. refert. *Strzemieniorum seu Streparum potentissimam Familiam, & latissima prole amplissimam, ita quod sub Casimiro Magno Strzemieniorum vexillum contra Valachos integrum fuisset,* refert Dlugoss. sub Anno 1364. & Miechouius lib: 4. *Quod ipsum quoq; Priuilegium Fundationis S. Iacobi Cracouiæ in Casimiria in A.* 1462. *commonstrat. Incipit enim*: In nomine Domini Amen. Quia gesta hominum humana consueuit ratio testimonio scripturæ, propterea roborare, vt ipsorum perpetua in posterum haberetur memoria, proinde Nos Nicolaus de Korzenna in Chodel residens, Castell: Czechouiensis cum fratribus, Nicolaus Buczynski de Olszyny cum fratribus, Ioannes de Trzeciez cum fratribus, Albertus Iezowski de Grábow cum fratribus, Ioannes de Schalowa cum fratribus, Stanislaus de Zambocin, Stanislaus de Kiiany, Iacobus de Szulow cum fratribus, Andreas de Ianowice cum fratribus, Nicolaus de Leta cum fratribus, & Christinus de Wroblowice hæredes Patroniquе & præsentatores &c. &c. est in 2. Opere Paproc. hoc Priuilegium.

Trzeciescij *de Trzećież, Iacobum, Stanislaum, & Ioannem referunt Acta Cracouiensia in Anno* 1463. *qui talem inter se diuisionem fecerunt. Iacobo cesserunt villæ Siedźisowice, Strozna & media Iancowa, Ioanni Moykowice, Nyczow Lipnicá. Stanislao Chrośćina, Zimnawodká, Plawna, Trzećież & medietas, Iancowa. Olechno Trzećieski seu Alexander, cum Barbara Dźiersniakowna de Korytnicá progenita ex Odrozawowná de Sprowá reliquit Ioannem, Catharinam Buczenska, & Annam Zarnowiecka. Qui quidem Ioannes habuit filios Andream, Alexandrum, magnum virum ad Reipub. negotia peragenda, tenuit matrimonium cum Mielecka Succamer. Sendomirień. filia. Stanislaum & filias, Heduigis Petri Lyko de Ryglice consortem, Sophiam Branicka matronam omni ex parte pientissimam genitam ex Wielogłowska armorum Stárykon, ex*

kon, ex altera verò consorte Wierzbiecianká idem Ioannes suscepit filias Agnetem, Barbaram, Deodatam, Catharinam. Andreas Trzećieski Secr. S. R. M. maximè ornatus literis, Poeta & Orator excellens, ipsa scripta commendant hominem. Alij Trzećiescij in Ducatum M. Lituaniæ descenderunt, atq; ibi sua domicilia constituerunt. Christophorus, Victorinus, Ioannes, & Petrus posteritas descendens ab Ioanne in Podgoria bona Kozuchow tenuerunt hæreditate, quorum sorores Sophia Dedenska, Anna Pierzchálina, Regina Wierzbowska, Catharina Tęczynska.

Thaszyccij *de Luczlawice, antiqua & meritis, & literis, & iudiciis clara Familia, nam plurimi illorum erant Iudices Terræ Cracouiensis, vt ibidem Acta & monimenta testantur; sicut etiam Annales Orichouij referunt doctissimum virum in maximo totius Pol. Conuentu, ad Leopolim sub Sigismundo* 1537. *Nicolaum Thaszycki Iudicem Cracouiensem prouectum ætate, qui facta Oratione triplici ad Sereniss. Regem, vltimò demùm gratias egit Sereniss. Regi pro dato commeatu. Stanislaus de Luczlawice Thaszycki, vir quidem ex suis antecessoribus Patriæ gratus, sed hæresi infectus Arrij,* Bielsc. fol: 657. *Ex tribus consortibus habuit filios viginti & filias tres, non enim alio medio remunerantur bona facta extra Ecclesiam degentibus, nisi rebus temporalibus, ex Wieruszka habuit filios Nicolaum, qui Rothmagister obijt in bello cum Nálewáyko. Matthiam, qui reliquit filios duos & filias tres. Samuelem, qui reliquit etiam filios duos & filiam vnam. Præclaum, qui sterilis & Arrianus obijt. Matthiæ filij Cyrillus, miles per multos annos, qui contracto matrimonio cum Sczepanowska sterilis decessit. Sigismundus hæres in Luczlawice reddidit obsequia militaria Duci in Ostrog Castell. Crac. & quod ipsum commendat omnibus bonis redijt ad gremium S. Ecclesiæ. Filij autem Samuelis, qui Fide vera cognita Catholica Romana cum Zamoyscio & Duce in Ostrog, & in Vngaria per annos quindecim reddidit Patriæ obsequia, & domui honorem. Ex Sophia Polanowska filius Stanislaus, miles cum Palatino Belzensi Lesczynski ad Chotinum, in Podolia posuit statiua, seruitia reddendo militaria Ducibus in Ostrog & Zástaw. Vladislaus alter Samuelis filius, in expeditionibus plurimis in Confinibus Regni, in Prussia contra Gustauum cum Herburth Capit. Scalensi, in Moschouia cum Kálinowski, nunc Palatino Czerniechouiensi Vexillifer, contra Cosacos rebelles, & iterum in Prussiam cum Myszkowski Margrabio Præfecto Grodecensi, occisus in bello Rothmagistri locum tenens à Cosacis ad Zolninum cùm triplicatis vicibus hostem impeteret, optimus miles & leonidi pectoris, sepultus in Konstantynow apud Prædicatores in Parentis sepulchro. Ex altera verò coniuge Iordanowná Stanislaus aliquot filios & filias suscepit, ex quibus Achacius sub Tarnouia in Swierczkow degit, ex tertia verò consorte Kondárska erant aliquot filij & filiæ, ex filiis Ioannes & Daniel in Palatinatu Crac. propè Luczlawice degunt. Stanislaus Thaszycki electionem Sereniss. Vladislai IV. subscripsit.*

Wrzosowscij eiusdem Familiæ, viri literis, prudentia, possessione magni. Ioannes cum nisi filiam Annam reliquisset Procopij Caualerij Pieniażek Capit. Rumborscen & Dzisnienscen. Rothmag. eximij de armis Odrowąz consortem, omnia bona in eorum ditionem transierunt.

Buczynscij de Olszyny, Nicolaus vnus ex præsentatoribus vtriusq; partis Parochialis S. Iacobi in Casimiria extra muros Cracouienses 1462. Hieronymus qui reddidit militaria obsequia Bogdano Palatino Moldauiæ & fratri ipsius Petro, cum quo & Constantinopolim adierat, rediȷt cum Andrea Taranowski armorum Belina legato ad Turcas in Patriam, licet ab Iuona tunc Valachiæ Principe Tyranno in periculum vitæ venerat, ni literis Bassæ sibi consuluisset. Sunt quoq; Buczynscij in Drohicienſi districtu eorundem armorum ex Cracouiensi Palat. Stanislaus de Olszyny electionem Vladislai IV. subscripsit.

Sulowscij, Iacobus de Sulow cum Fratribus Præsentatores & Confundatores Ecclesiæ S. Iacobi in Casimiria extra muros Cracou. vt Priuilegium Anni 1462. demonstrat. Petrus & Christophorus germani fratres ante Annum 1580. Stanislaus Sulowski Secret. R. M. Abbas Tynecensis, qui virtutibus altis meruit æternum nomen, atq; Familiæ suæ decus laudesq; reliquit, cum vita, religione & pietate aliis præfuerit. Christophorus frater suus notabat Familiam suam de Skoliszyno, qui omne suum posse & velle in bonum Patriæ obligauerat, nec à recto tramite virtutis pedem dimouebat, cum Gostomska tenuit vinculum matrimonij. Christophorus Castell. Zarnouien. deputatus ad iustitiam distributiuam in Comitijs Electionis Vladislai IV. postea Palatinus Rauensis.

Iezowscij, Albertus de Grabow cum fratribus Ecclesiæ S. Iacobi Cracouiæ extra muros confundator Anno 1462. est Priuilegium. Ioannes de Iezow Iezowski Episcop. Olomucensis, Orthodoxæ Fidei defensor acerrimus, egenorum patronus eximius, vixit Annos 48. Obijt 1599. Stanislaus frater suus Epitaphium illi ponendum curauit in Ecclesia S. Francisci Cracouiæ. Felicianus Iezowski qui seruiebat Sigismundo I. in diuersis expeditionibus Moschorum, Valachorum, Tartarorum, & Sigismundo Augusto tempore belli cum Magistro fanatico militiæ arroganti Liuoniæ, tanquam filius Sarmaticus in potentissimo florentissimoq; Regno Pol. magnanimus, cuius quondam antiquæ Familiæ maioribus addiderunt Stapedæ Pilauam, vt apparet in Epitaphiis aliorumq; Monumentorum, cuius filij superstites Ioannes Episcopus, & alij Epitaphium instar armati viri in Ædibus S. Stephani posuerunt, vixit Annos LXXIV. obijt in Festo Diuisionis SS. Apostolorum Anno D. 1577. Athanasius alter frater magnus in literis & disputationibus, Germanicæ, Italicæ, Latinæ linguæ peritissimus, Romæ vbi plurimos annos consumpserat 1564. obijt. Ioannes Iezowski miles & Rothmag. cum Sereniss. Principe Pol. nunc Rege nostro Vladisl. IV. in Moschouiam ibidem obijt. Stanislaus Iezowski in Iure & Philosophia dignissimus, ex Promienska reliquit Vladislaum, Stanislaum, literis deditus, edidit Oecomiam nobilem Anno 1638. & consultationem Matronarum Anno 1639.

1639. & Ioannem militem in Prussia, & apud Imperat. semper August. vterq; in Germanica lingua excellentes, Ieżowski ex Sendomirień. Palatinatu, electionem Vladislai IV. subscripsit.

Zamboccij, *Stanislaus de Zambočin, Confundator Ecclesiæ S. Iacobi Cracouiæ extra muros. Antiqua hæc est Familia & multis meritis clara, vnde Comites fuerunt. Nicolaus de Zambočin Comes, cuius consors vnà cum sororibus suis tempore belli cum Ruthenis, dies suos in turri Campanarum Ecclesiæ Zembocensis per aliquot annos vsq; ad aduentum mariti sui clausa traduxerat honestatis respectu, refert hoc* Dlugossus & alij.

Szalewscij *in Biecensi districtu.*

Koczanowscij *in Cracouiensi Palatinatu.*

Korzenscij *in Sendomiriensi Palatinatu.*

Kleczenscij *in Pilznensi districtu.* Krolewscij *in Sadecensi.*

Boianeccij *in Cyricensi, Ioannes Boianecki ex Cracouiensi Palatinatu, subscripsit electionem Sereniss. Vladislai IV.*

Rudniccij *in Lublineń. Palat. Stanislaum refert* Paprocius in 2. Opere, *quod diuina prouidentia singulari saluus euaserit ex periculo vitæ. Mattheus Rudnicki post actam ætatem in nobili occupatione cum Anna Gissowska contraxit matrimonium, suscepit ex illa Christophorum ad res militares dignè compositum. Germanus Matthei Stephanus in Swidniki districtus Vrzendouiensis, nomen patrium honestate conuersationis reddit celebritati.*

Wroblowscij *in Crac. Palatinatu, Christinus de Wroblowice Fundator Ecclesiæ S. Iacobi Casimiriæ extra muros Cracouienses. Nicolaus Canonicus Crac. Anno* 1501. *de hoc* Bielscius fol. 493.

Marszynscij *in Cracouiensi Palatinatu.*

Wielopolscij *in Crac. & Lublineń. Ioannes Wielopolski de Wielopole, electionem subscripsit Vladislai IV. ex Crac. Palat.*

Zaborowscij *in Dobrzynensi Terra.*

Lisowieccij *in Brestensi.* Gołkowscij *in Masouia.*

Wysoccij *in Cracouiensi.*

Ianowscij *in Cracouiensi, Stanislaus de Opátkowice Subiudex Terræ Crac.*

Klępouij *in Cracouiensi Palatinatu.*

Zbylitowscij *in Palatinatu Crac. & Sandomirień. Familia auitissima cum multis Familiis præclarissimis fœdere amicitiæ nec non sanguinis coniuncta, de Repub. atq; ipsis Regibus semper benè merita, hæc viros omni sæculo admirandos, Patriæ Ciues optimos, literarum ac rei militaris peritissimos, Regno edidit feliciter. Testantur hoc literæ seu Priuilegia ipsorum Regum. Et primo literæ Casimiri Magni Regis ex Data Cracouiæ Anno D.* 1363. *mentionem faciunt Suentoslai Zbylitowski Succamerarij Regni, viri certè ex magnis nemini postponendo, omnibus verò in amore Patriæ imitando, quem non sibi sed Reipub. natum diceres. Secundò, literæ Elisabethæ Reginæ Vngariæ (quæ*

Rempub. Polonam administrauit ex Commissione Regis Ludouici filij sui) Gregorio Zbylitowski Anno D. 1375. *Cracouiæ, vbi subditi in villa Zbylitowice, & in alijs suis ditionibus eximuntur à iure Polonico & iure Teutonico subijciuntur, vocatur à præfata Regina* Aulicus noster. *Tertiò, literæ Regis Casimiri Iagellonis Conrado Zbylitowski, datum Cracouiæ Anno D.* 1450. *nouam Popinam in villa sua Zbylitowice quam liberam facit suo diplomate ab omnibus oneribus & iurisdictione, prout tunc adhuc mos ferebat. Et hic etiam à prædicto Rege vocatur* Aulicus noster. *Ex hac eadem Familia ante centum quadraginta Annos prodierunt duo Zbylitowscij, Nicolaus & Stanislaus. Nicolaus sine filiis decessit, vnicam tantum habuit filiam, eamq; matrimonio iunxit Máliszewski de Máliszowa, qui cum sua vxore accepit omnia bona paterna hæreditaria. Stanislaus verò hæres in Zbylitowice, Iankowice, Czáięczyce, procreauit filios tres, Ioannem, Fælicem & Nicolaum. Ioannes vitam Spiritualem professus est. Fælix vnicam filiam reliquit, quam Suchodolski in matrimonium dedit, & hæc bona paterna hæreditaria ad maritum suum transtulit. Nicolaus verò accepit in vxorem Włodkownę armorum Zabáwá, ex qua suscepit filios* 4. *Iacobum, Stanislaum, Ioannem & Sebastianum. Iacobus vitam cælibem Deo reddidit. Stanislaus vir quietissimus atq; deuotissimus, totam vitam suam in orationibus, meditationibusq; posuit, hæres in Gora Zbylitowska & in Zagorzyce, vxorem habuit Rożnowná de Bruśnik armor. Gryff, quæ ipsi genuit filias & filios, Andream & Sigismundum. Andreas erat vir doctus atq; moribus comptus, multas exteras nationes non sine magno parentis sumptu, sed non cum minori Reipub. fructu peragrauit, in Patriam reuersus Stephano Regi se præsentauit, & ad Regalia obsequia dedit, quibus vsus ad obitum ipsius Regis strenuè & laudabiliter functus est. Mortuo Stephano Rege, Sigismundo III. cum suis se obtulit seruitiis, cum quo in Suecia coronando fuit, nec ab eius obsequiis nisi per ipsam mortem absolui voluit. duxerat in vxorem Trzcienska armorum Ráwicz ex Palatinatu Rauensi, ex qua suscepit duos filios Stanislaum & Andream, quos in minorennitate mortuus reliquit. Ioannes verò erat vir omni sæculo memoria dignus Aulicus & grauis armaturæ militum præfectus sub Augusto Rege in Moschouia ad Posuale, quem vtinam vobis velut in tabula depictum repræsentare possem, videretis sapientiæ simulachrum, fortitudinis columnam, liberalitatis penu, & certè ita liberalis erat vt penitus in dies suas facultates minores redderet, seseq; prorsus exhauriret. Huic erant duæ vxores, primi matrimonij Potocka armorum Piláwá hæres in Swiecice Trzonowe dictis, qui Potoccij ab aliis Swiecicij à villa Swięcice vocabantur, ex hac suscepit filium Ioannem adolescentem optimæ spei, amatorem scientiarum tenerrimum, ex quibus collegerat profundam doctrinam, quam super omnia adamauerat, ita vt relictis aliis viuendi conditionibus solis librorum, assiduis lectionibus vacaret, & ideò frequentiùs penes Academiam Cracou: quam alibi permanebat, vt cum doctissimis Academiæ Professoribus dulcissimè*

conuer-

conuersaretur, secundi matrimonij uxorem habebat Barbaram Vieyska, qui Vieyscij originem suam de Rupniow dicebantur armorum Srzeniawa, erat hæc mulier insignium virtutum ac pietatis, ita ut vulgò diceretur mater orphanorum & pauperum receptaculum, benedixitq; eam Deus in prole, quam sicut vitis abundans marito suo protulit, decem enim filios genuit filias tres, quatuor filiorum in pueritia decesserunt, sex verò ad ætatem adultam peruenerunt, Petrus, Christophorus, Sophonia, Nicolaus, Stanislaus, Samuel. Petrus Zbylitowski, filius Ioannis ex Vieyska Subiudex Terrestris Crac. ætatem suam iuuenilem non in plumis otiosis, sed in studiis bonarum artium collocauit, ad quas summoperè ex natura sua inclinatus erat, proinde annos 8. natus Almæ Acad. Crac. ingenium suum fertile excolendum dedicauit, ibiq; integro octiennio usq; ad annum ætatis suæ 16 pietatem cum literis coluit, nec modicum exinde emolumentum cæpit, bonis literis instructus apprimè ad aulas Magnatum Regni se contulit, scilicet illorum Comitum de Gorka ac Czarnkouiciorum in Maiori Pol. vbi propter suam admirandam dexteritatem raram sobrietatem, imitandam diligentiam oculos omnium in se conuerterat, summoq; in amore & gratia apud suos Dominos erat, ideoq; præfectus domus, alias Maior domo apud illos erat. Hinc magnam experientiam assecutus est, adeò ut nemo illo antiquitatis peritior, nemo legum & institutionum Patriæ scientior, & qui in explorandis arduis, & difficillimis consiliis singulari quadam prudentia & facilitate magis pollere habitus fuit, omnibus affabilis omnium in se amorem conciliare nouerat. Hic cum Sigismundus III. in Sueciam coronam Regiam accepturus se receperat, illi se comitem dedit ut nauigationes & tempestates maris experiretur, expertusq; est nam in maximis periculis fuit, inde reuersus in consortium thori duxit Barbaram Słupska, in Maiori Pol. filiam Magnifici Venceslai Słupski de Słupia, armorum Lesczyc alias Brog, hæredis super bona Wielkieieziora dicta, distantia 4. milliaribus à Posnania, & Sophiæ Bronikowska neptis ex sorore Illustris illius Hieronymi Powodouij Canonici Cracou. & Posnanień. Erat hæc matrona singularium virtutum & admirandæ pietatis, quæ concordi matrimonio optimæ prolis educatione diligenti domesticæ familiæ administratione multas superauit fæminas. Edidit viro suo 5. filios paternæ virtutis hæredes & æmulatores. Hieronymum, Paulum, Stanislaum, Petrum, Suentoslaum, ex quibus Hieronymus & Stanislaus primus annis militiæ dediti in ipso ætatis flore pro Rep. in castris occubuerunt. Suentoslaus pupilla oculi patris sui, & unica spes parentum, quem baculum suæ senectutis fore sperabant propter eximias qualitates à natura & Deo sibi attributas, scilicet ingenij excellentiam, formæ præstantiam, corporis pulchritudinem, animi magnitudinem, virium robur, fortitudinemq; inusitatam stupendum robur, quindecimo enim ætatis suæ Anno onera insolita leuabat & superabat, vincula ferrea quasi fila rumpebat, soleas frangebat. Adolescens proficiscitur in exteras nationes, & ecce ô triste fatum 16. agens annum moritur Coloniæ ciuitate, in Germania ce-

nia celeberrima sepelitur non sine tristitia parentum nunquam sopienda. Paulus frater eius, prius in Aulis Magnatum, postea in castris exercitatus, modo rei familiari ac domesticæ vacat. Petrus spiritualem vitam elegit Canonicus Ecclesiæ Collegiatæ Lancic. factus insigni virtute & pietate præditus suæ vocationi attendit. Sorores horum Sophia Ráßowska primi matrimonij armorum Grzymálá. secundi matrimonij Grábkowska armor. Iástrzębiec, Agnes Báránowska de Rzeplin armorum Ráwicz, Barbara Rupniowska armor. Szrzeniáwá, Catharina Sierácka armorum Ostoia, Constantia primi thori Waxmanowa armorum Mażzbroyny, secundi Gáiowska. Sed licet adhuc à filijs & filiabus ad patrem redire. Hic cum iam iustam ætatem attigisset à Proceribus huius Palatinatus Crac. maxime obseruabatur ac proinde multoties vnanimi consensu Iudex deputatus ad Iudicia Tribunalitia Regni. nuncius ad Comitia Generalia delectus fuit, in quibus omnibus functionibus virum magnum & ciuem bonum pro amore Patriæ & Reipub. se præstiterat omni priuato commodo postposito vnde cum frequentius incomitiolis ad id munus postularetur honorificè se excusauit locum alijs bene merendi relinquendo: semper enim contemptor honorum nec non diuitiarum erat. Tandem cum ad prouectiorem ætatem peruenisset persuasione & promotione Illustrissimi & Magnifici Stanislai Comitis in Wiśnicz Lubomierski, Palatini Generalis Crac. Benef. & Promotoris sui singularis ductus personam Subiudicis Terrestris in Palat. Crac. suscepit. In quo munere Dei conscientiæ atq; obligationis iuratæ semper memor iustitiam stricte administrat ita vt iure meritò os iustitiæ dici possit.

Fratres sui Germani Christophorus scilicet & Stanislaus strenuè pro Patria dimicando sub armis steriliter vitam suam clauserunt, Sophonias in Maiori Polonia magnis Comitibus in Czarnkow ad ornamentum suæ familiæ reddebat obsequia, ibidem duxerat coniugem nobilissimam Barbaram Pigłowska ex qua suscepit 6. filios nunc adhuc minorennes & vix adultos consummatus in breui expleuit tempora multa, mortuus ac Posnaniæ sepultus requiescit.

Nicolaus eiusdem Subiudicis vterinus omnibus charus ad obsequia Reip. natus & ad eadem semper paratus in Anno 1527. in districtu Prosouiensi. Exactor contributionum Regni delegatus fuit. Hi duo tres vinculum amoris & affectus fraterni nunquam penitus ad stuporem omnium interruperunt, & nedum in vita sua verum etiam & post mortem disiuniri & separari noluerunt proinde commune sepulchrum in Ecclesia B. M. V. in Circulo Crac. Capella ad Niues dicta de nouo sibi extruxerunt & pro eadem Capella notabilem fundationem in bonis suis hæreditarijs inscripserunt iamq; ex nunc ibidem à duobus Altaristis incruentum Missæ Sacrificium ad intentionem suorum fundatorum celebratur, vbi etiam prædictus Subiudex consortem suam mortuam mæstus deposuit, cum qua per 43. annos in summa ac rara planeq; admiranda concordia & amore coniugali vixit. Samuel eorundem Frater natu minimus Dei militiæ in Societate IESV nomen suum consecrauit, vbi vita exemplari.

plari, moribus religiosis, ac prædicatione Verbi Diuini quâ mirificè claret, proximos ædificat. Sebastianus frater illius Magni Ioannis natu minimus homo bellicosissimus, nulla re magis quam armis pro integritate & incolumitate Reipub. delectabatur, quibus cum adhuc in tenera ætate sub Augusto Rege vnà cum Fratre suo Ioanne se accinxisset, nunquam ea deposuit, sed totam suam ætatem in ipsis consumpsit. Multas expeditiones militares sub Rege Stephano strenuè peregit, in quibus incredibilem animi magnitudinem superdemonstrauit. In Moschouia Ciuitates sub Pscouia expugnauit, & primo vices Rothmagistri tandem & ipsum Rothmagistrum gessit, vt testâtur Bielscius & Guagninus. *Clarissimus hic miles in cælibatu vitam finiuit, & bona sua hæreditaria ex nimia liberalitate & humanitate, apud milites in obsequium Patriæ collocauit. Istis addi meretur quod hæc Domus vetustissima, nunquam ne leui saltem labe seu peste execrandæ hæresis infecta fuit, nullusq; vtriusq; sexus in ea hæreticus eousq; per Dei gratiam repertus est, sed omnes fidem Catholicam semper tenerrimè profitebantur & profitentur, eam tam priuatim, quàm publicè defendunt acerrimè.*

Chwalibogij *de Ianowice in Palatinatu Cracouiensi, in districtu Sadecensi & Czchouensi. Familia ab antiquo militia & meritis clara in Regno, sicut ex dispositionibus illorum in Actis Cracouień. patet, nec non ex Priuilegijs ipsis à Serenissimis Regibus concessis. In Anno* 1347. *Casimirus Rex, Petro, Clementi, & Ioanni de Ianowice militibus strenuis, atq; illorum Filiastris Alberto, & Dirstoni, eorumq; Patruis Ceslao, Aproslao, & Falibogo, atq; Stanislao Falimiro, Benissio, Roslao, & Ianussio, ipsorum Fratribus patruel. hæredibus de Ianowice concessit, vt prædicta illorum bona in ius Teutonicum transferantur, habeantq; iudicandi potestatem subditorum, neq; ab aliquo Iudice vel Palatino euocentur. Insuper concessit adiacentes syluas eradicare, & bona Ianowice dilatare absq; omni onere contributionum. Præsentibus Ottone Cancellario, Tomislao Vicecancellario, &c. Andreas de Ianowicze vnà cum alijs de armis Strzęmię, Præposituram in Ecclesia S. Iacobi Cracouiæ in Casimiria fundauit* 1462. *sicut sonat Priuilegium.*

Chwalibogij *Fratres germani sex, ex Iordanowna de Zakliczyn progeniti. Iacobus miles eximius multis in expeditionibus, ex Nawoiowska susceperat Venceslaum, qui in expeditione Valachica in captiuitatem Turcicam deductus fuit. Habuit consortem Notarij Terr. Cracouiensis Lukowski filiam, ex qua susceperat Boguslaum, Stephanum, Michaelem, & filias quinq;. Petrus in castris vbi trophæa militaria deduxit, ex Wielowieyska suscepit filios Sbigneum Stanislaum, Andream, Ioannem, & Petrum. Ex quibus Petrus vir prudentia & fortitudine illustris, consilio grauis, vnde Exactor Generalis electus fuit. Cum Krzepicka habuit Petrum, Stanislaum, Franciscum, Ioannem, & Nicolaum. Sbigneus Stanislaus militiæ deditus, habuit consortem Burzynscij filiam. Andreas verò ex Olesnicka suscepit Petrum. Ioannes verò miles*

tàm in exteris nationibus quàm domi, ex Boguſtáwſka ſuſcepit Stanislaum, Ioannem, & Caſimirum. Andreas tertius, Petri & Iacobi frater, ex Konopicka habuit Ioannem, Iacobum, Remigianum, Sebaſtianum, Sigiſmundum, Petrum, Andream, ex quibus Iacobus Notarius Terreſtris Cracouień. vir vt prudentia ita pietate inſignis, Conſors ipſius Wiktorowná. Ioannes quartus illorum frater miles ſtrenuus in exteris nationibus & domi, ſterilis obijt. Stanislaus quintus illorum continuus in caſtris, obijt ſterilis. Samuel vltimus frater horum, miles & ornamentum Familiæ in multis expeditionibus, & tempore Interregni Rothmagiſter diſtrictuum Sadecenſis & Czchouenſis, ex Trzemeſka ſuſcepit tres filias. Regnante verò Sereniſſimo Rege Stephano, tres germani Chwalibogij Iacobus, Stanislaus, Petrus, in Moſchouia, Liuonia reddiderunt obſequia militaria cum diſpendio vitæ, ex quibus Petrus reliquit eximios filios milites ſtrennos, qui maiorum laude accenſi totos ſeſe Marti conſecrarunt. Zbigneus Stanislaus Rothmagiſter in Moſchouiam, & cuſtos Caſtrorum inſtitutus à Sereniſſimo Rege expugnabat Smolenſcum Sigiſmundo III. Rege regnante. Andreas illius frater ibidem reddidit audacis animi in Patriam amorem. Ioannes eiuſdem Petri filius cum Demetrio Moſchorum Duce in Regno aulicus & miles in omni fortuna fælici & aduerſa indiuiduus comes. In periculo vitæ, ſuſtinuit etiam periculum cum grandi cultro per viſcera transfixus fuit. Dein captiuitatem Moſchouiticam poſt militares actus ad Stolicam Sereniſſimo Regi redditam. Proprijs verò in laribus vbi quieuit à labore Rothmagiſter electus à Nobilibus Palatinatus Cracouień. contra Turcam & in Pruſſiam, aliaſq; occaſiones non neglexit, cui cum prouecta ætate ſanitatis valetudiniſq; gratia conceſſa à Domino eſt.

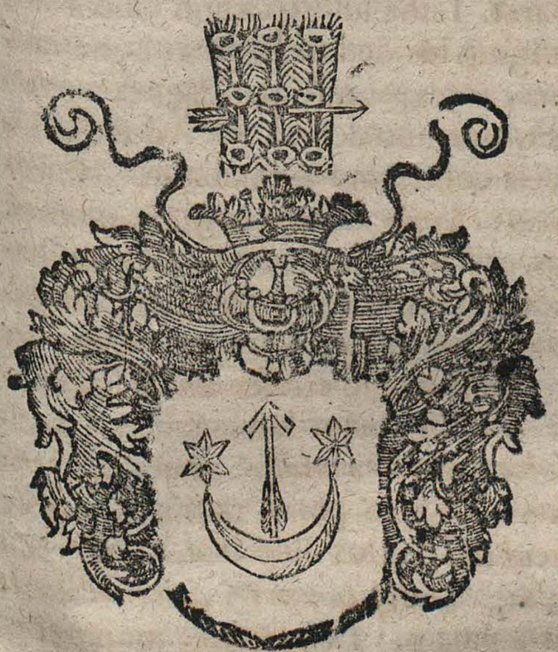
Garliccij *in Cracouienſi Palatinatu.*

Swieborowſcij *Martinus eximius miles ad Newel & Oczakow, & cum Sereniſſimo Stephano Rege in Moſchouia ad Polociam, Pſcouiam, Wielkoluki.* Miechouius in libro 10. folio 316. 317. *Ioannem aliquoties repetit.* & Bielſcius 1455.

Lenczowſcij *in Cracouienſi Palatinatu, Hermanum & Dobkonem de Lencz armorum Strepe ſeu Lauſſowa, refert Priuilegium Bolconis Ducis Theſnenſis, & Domini Oſuiecimeń. & Glogouiæ Maioris. Anno* 1406. *Iacuſſus de Káwki ex his procedere directè, probauit eidem Duci, vnde declaratus fuit ab antiquo nobilis per allegatum Priuilegium. Patet inde Lenczowſciorum Familiam maximè antiquiorem fuiſſe ante Annum* 1406. *aliquot centenarijs annorum.*

SAS.

S A S.

DELINEATIO.

EST Luna alba cornibus ſurſum obuerſa, aurei coloris ſtellas ad cornua tenens, medium Lunæ, quatit ſagitta cuſpidine prægrandi, ad ſydera directa, campus eſt ſanguineus. Ex corona, pauonis cauda onerata per medium ſagitta apparet.

ORIGO.

IN Saxonia originem habuit ob excelſa merita & victorias triumphales, quod lumina nocte lucentia, ipſa quoque ſagitta exprimit. Inde in Vngaria poſt militaris tripudij palmam, factus Theſaurarius Regni continua recepit præmia, ſicut in aureis nummis Vngarorum apparet, vbi arma Sas conſpiciuntur. Hinc Ruſsiam rubeam repetentibus Ducibus poſt Colomanum Haliciæ Regem, Huyd Comes de Familia hac præſtantiſsimus militiæ Dux, ad Danielem Ducē Ruſsiæ cum numeroſo exercitu deuenit, cuius banderium erat tali ſtemmate notatum, atque deſiderata militiæ obſequia contra Reges, Duceſque Poloniæ, Sendomiriæ retulit. Quem altis clarum meritis, conſanguineæ propriæ Rex Ruſsiæ Daniel, Parens Leonis Ducis vinculo matrimonij conſtrinxit. Hæc dum filium ſuſcepit, Rex in baptiſmo Danielis nomen puero inſigniuit. A quo demùm Danielouicij nuncupati fuerunt, atque diuina prouidentia & benedictione in præſens nuncupantur, clarè de his retulit ſub Anno 1236. Albertus Strepa. Eo, *inquit*, tempore Comes Huyd cum non contemnendo exercitu venit ad Ducem Danielem, Maſouiam omnem Duce orbam Leone Duce cum Ruſsis & Lituanis populante & peragrante, &c.

Et quoniam Saxonico idiomate vt plurimùm loquebatur, retulit vir cognomen Sas, iuxta ſermonem Ruthenum, atque inſignia quoque ipſius Sas dicta extiterunt.

CÆLVM FAVEAT.

IOſue magnus Iſraelitarum Dux in campo, non modico retulit experimento præalti cæli fauorem, dùm in forti cum hoſtibus acie, eleuata contra ſolem voce dicebat: *Sol non mouearis.* Et ſtabat immotus ſol. Ioannes

Ferus in Symbolis adſcripſerat mediæ Lunæ: *Redibit.* Innuebat dicto, non poſſe magis ad fauorem cæli aliquid conformius fieri quàm Lunam. Illa etenim ſemper redit, fit enim ex media plena, ex plena media, ex clara ecclypſata, & poſt ecclypſim redit clarior vt apparet. Luna ſubitò cælum fauens ſibi cognoſcit. Neque Luna præſens in inſignijs his deducta alio cohoneſtanda titulo erit. perfectiſsimè enim fauorem cæli exprimit, nam ſagitta ſanguini immerſa, ſubſidio lunæ victrix ſucceſsit, cùm non defectuoſæ ſed ſtellis lucentibus illuſtri, totque oculis pauonaceis condecoratæ innitatur. In Sapientiſsimo Salomone Prouerb. 15. lectito: *Lux oculorum lætificat animam.* Si de oculis carnis intellectus eſt & ſenſus, nullam relationem ad animam habet oculus illius. Quæ lux vt illam lætificet? Si verò de oculo animæ eſt ſermo, lætificat quidem lux oculi interioris animam, ſed ſapientis intentum non tangit, qui de oculo corporis intelligit. Quis quæſo erit ſenſus, vt lux oculorum corporalium lætificet animam? Audi Tobiam lamentantem & dicentem: *Quale mihi eſt gaudium, cùm lumen cæli non video!* Audi, inquam & intellige: Lumen hoc cæli, illuminans oculos corporis, radios certos & ſecretos vſque ad animam demittit, vt ſicut lux oculos illuminat, ita animam eadem lux illuminat. Quocirca Eccleſ. XI. *Dulce lumen & delectabile eſt, oculis videre ſolem.* *Dulce*, repreſentat animam. *Delectabile*, innuit corpus, à quo viſio corporalis deriuatur. Vera hæc ſapientis eſt explicatio, ſed ad noſtrum propoſitum deducenda. Arma præſentia lux oculorum ſunt, à ſole enim qui eſt oculus mundi ſtellæ cum luna lumen ſumunt, lætificant verò animam Familiæ Saſorum, dum ſucceſſores tanti monumenti inſigniorum recogitando anteceſſores, magnos virtute, fortes prælio, grandes authoritate, claros ſapientia, ſinceros amicitia, interna lætitia ſic auidè perfunduntur, vt ipſi quoque agiles in caſtris & militia, læti in vulnere & victoria, prudentes in conſilio & cogitatu, virtuoſi in opere, fieri veraciter deſiderarunt. Ergò faueat Familiæ veſtræ cælum, nec vos fluctus habeant, verſentque in littore venti.

LVX PATRIÆ.

FErunt reciprocam viciſsitudinem: Patria & Incola. Fit namque incola clarus ex clara Patria; fit quoque Patria clara ex digniſsimo incola, ſed nunquam vnum ſine altero prodeſt. Sicut enim ſola Patria clari, modicam referunt laudem: ita clari virtute, meritis fidere nequeunt. Quocirca Petrarcha de Remed. vtr. fort. lib: 1. Dialog: 15. ait: *Dicis nobiliſſima in Patria viuo.* Notiſsima ex Patria ſum. *Reſpondeo*: Malim per te Patria, quàm tu propter Patriam notus ſis, niſi verò per te fulſeris, quid tibi lux Patriæ præter tenebras allatura eſt? Armorum præſentium tutores, ornatum Patriæ continuis ſeculis, dum augere ingenio, potentia, virtute, in Eccleſia, Regno, & caſtris præcipuum habent, verè lux Patriæ ſunt. Erat Illuſtriſsimus Co-

mus Comes Huyd lux Patriæ ſuæ & Patriæ Leonis, dum auxilio periclitanti non defuit. Ita enim Braſidas in Orat.ad Milit. *In prælio auxilium quantumuis exiguum ex inſperato pro nobis hoſtibus oſtentatum vel in eos irruens, etiam victores in fugam vertit, nam formidoloſiores ſunt hoſti qui pugnæ interueniunt, quàm qui pugnant.* Erant poſteri illius illique quos ad inſignia ſuſceperat ſua lumina Patriæ, nam vt Thucidides refert: *In Duce peregrini exercitus, virtus & continentia, & in exercitu modeſtia, conciliant fauorem, in quorum regione & oculis ſic verſantur.* Profectò talis lux ſplendebat in poſteris Illuſtriſſ. Comitis, dum tot ſeculis vigent virentque. Tenebat lumina illorum Vngaria, dum arma præſentia in aurea moneta cernuntur. Tenet Podolia, Pocutia, totaque Ruſsia, dum Theſaurarios Regni, Marte, conſilio, prudentia inſignes admiratur, ipſisque fælicia & proſpera ex alto exoptando præcatur. Habet Petraſanta inter Teſſeras Gentilicias: Lunam mediam quæ ad cornua elata pedes leonis retinet, additque quod iſtis armis vtatur familia nuncupata: *Bona dies.* Non ſatis colligo cur ex tanta impreſsione cognomen tale conſurgere poterit, ſi ob deficientis lunæ rem, quæ ante auroram aliqualiter ſplendet, valeat vt valere poteſt. Verùm arma præſentia dum conſidero, meritò illis ſubſcribere lemma potero: *Bona dies.* Qui enim extiterunt lumina Patriæ, ſplendor Senatus, radij caſtrorum, victoriarum fulgor, conſiliorum ſtellæ, Regum decora, illis exoptanda eſt Bona dies. Sed quod me mouet ad dicendum, lemma tale eſt: Video lunam ornatam illuſtratamq; ſtellis lucentibus, quæ noctem atram refellunt, diemq; repræſentant, hinc præcor & exopto Diem bonam, & nunquã noctem triſtem turbidamq;.

SPLENDOR ECCLESIÆ.

ADmirabar Lunam mediam à Fero in ſymbolis poſitam, ſubſcripſerat enim: *Piorum obitus. Feliciſſima vita.* Efficiunt namque hæc verba in diſruptum ſenſum, efficiunt & diſiunctum, vtrumque verò Lunæ ceu figuræ, pij obitus & fælicis vitæ appoſuit. Conſiderabat vt opinor, creſcentem lunam & aſcripſit: *Piorum obitus.* Significando, quod creſcendo de virtute in virtutem pij homines fiant, pieque obiunt. Ita enim Pſalm: *Ibunt de virtute in virtutem & videbunt Deum in Syon.* Conſiderando poſtmodum decreſcentem Lunam lumenque amittentem, addidit: *Fæliciſſima vita.* Significabat, quòd decreſcendo quotidie à vitijs, & moriendo mundo & concupiſcentijs, fæliciſsima vita peragitur & perennis aſſequitur. Sic namque dicebat quidam: *Qui rectè Philoſophantur, mori continuò meditantur.* Moriuntur ergò pij hanc ducendo vitam, impij verò quia aliam ſequuntur, auferetur lux ſua ab eis, puta fælicitas, benedictio, gratia, cælum. Equidem digna eſt conſideratione talis ſubſcriptio lunæ. Non minoris grauitatis præſentibus armis lunæ mediæ onuſtæ fulgentibus ſtellis, ſagitta, atque oculis pauonaceis ſubſcribere licuit: *Splendor Eccleſiæ.* Tribus enim radijs

 ſplendet

ſplendet Eccleſia: Fide, Pietate, Virtute. Fide namque reuerentur Deus & Sacramenta. Pietate excitatur deuotio, fit quoque pauperum ſubleuatio. Virtute verò comparatur meritum & corona in cælis. Quæ omnia, nedum figura Symbolica hæc exprimit, ſagitta enim hæc ſalutis eſt lumine vigilantiæ, ſplendens exemplo, proximo, confeſsione Eccleſiæ: ſed etiam quia poſteritas dignisſima tutoreſque veri præſentium armorum, ſplendorem Eccleſiæ elegerunt, propoſuerunt. Hinc erectæ ſumptu excelſo Eccleſiæ & fundatæ, officia laudis B. Virginis Mariæ in Vchanie, Zurow, & Olesko inſtitutæ, apparatus Eccleſiaſtici pretio ingenti comparati, pietatem ſpirant declarantque. Et quod maximè ſplendorem Eccleſiæ prædicat, votis onuſtæ & miraculoſæ imagines B. Virginis Mariæ in Caſtro Vchanen. & in Eccleſia Zurouienſi, cum ingenti ſacrarum reliquiarum cumulo, & dulcedine tabernaculi altaris Domini. His namque ornatibus dum ſubſcribunt illud Petrarchæ. Quærenda eſt nobis non peritura domus, addere licebit ipſorum armis: *Splendor Eccleſiæ.* Ornamenta enim tàm in Græco, quàm in Latino ritu Eccleſiæ fuerant, vt Luceorienſes campanæ ab antiquo perſonarunt. Ergò ſplendete ſplendentes ſplendore.

LINEA FAMILIÆ SAS.

ILluſtriſſ: Comes Huyd, qui primus ex Hungaria cum armis & exercitu ad Danielem Regem Haliciæ & Vladimiriæ in Ruſſiam venit atq; cum ipſo & filio eius Leone contra hoſtes pugnauit, vt Albertus Strepa in Chronico habet. Dangielo Filius Comitis prædicti ex filia fratris Regis Danielis prognatus, cui Rex Ruſſiæ in baptiſmo nomen propriũ indidit & Danielem ad baptiſterium nominauit. Dangelowicz (antiqui enim Sclauones litera g pro i vtebãtur) filius Danielis ex filio Huyd, à quo clariſſ: Familia Danilouiciorum hanc clariſſimã denominationẽ retinet. De quibus in Menelogio Zurouien: ad Slonimum vbi Duces quoq; nominantur clariùs legitur. In hoc verò præmonitum volo eſſe lectorem, quod in M.D.L. reperiuntur quoq; Danielouicij à Daniele parente nuncupati, & antiquam originem clara virtute & fortitudine promouent, ſed ſunt diuerſorũ gentiliciorum, nam pro inſignijs nobilium vtuntur armis Rola, vt patet in Comitijs Hrodlenſibus, vbi in Anno 1413. Nobiles Lituaniæ arma Polonorum ſeu gentilicia ob maiorem amicitiam & vnionem cum Regno recipiebant. Danilouicij verò à Duce Daniele ſuo in Ruſſia orti, arma nobilitatis Sás, longè ante vnionem prædictam, clara in Ruſſia meritis & triumphis, reddiderant, plurimoſq; ad ſpecimen fortitudinis donatione eorundem armorum alliciebant. Quorum Sedes Ruſſia Rubea diſtrictus Sanocenſis, & Pocutia, fuerant. Iam verò benedictione diuina in Regno Poloniæ altis honoribus & titulis ob virens maturumq; iudicium in Senatu & Caſtris, à Sereniſſimis Regibus euecti, Familiam in æuum pietate conſeruant. Sed quia ab antiquo deducere lineam nimium foret, eos qui præſentibus Illuſtriſſ: Danilouiciis

louicijs lumina fuerant in virtute & fortitudine in seriem reducam. Stanislaus Danielowicz Vexillifer Leopolień. vir in sago perpetuus, Tartarorum agmina pluries deturbauit, quassauit. Vastam dum collegisset gloriam Rothmagister strenuus & militum Tribunus, Vexilliferi dignitate ornatus, vt gradu præsenti altioris dignitatis præmia resumeret. Sed inuida mors obstitit gloriæ. Reliquit ex Tarlowna filia Vexilliferi Leopolień. duos filios. Sepultus Leopoli in Ecclesia Ordinis Prædicatorum, vbi ipsius splendidus cum Epitaphio manet Sarcophagus. Nicolaus primus Stanislai filius, hic vnà cum fratre Ioanne, post fata parentis in exteris nationibus virtutem cum literis, fortitudinem cum audacia collegit. Quapropter præmium virtutis in Tribunali Castris, in Curia & amicorum societate, reportauit. Huic triumphanti militi Capitaneatus Chelmensis & Drohobycensis collatus fuit. Et quoniam legationem à Regno dextere apud Turcarum Imperatorem Amurathem perfecit, Castellanus Leopolień. tum Thesaurarius Curiæ, demum Thesaurarius Regni atq; Capitaneus Krasnostauień. Samborień. Parcouień. Bielsceń. Czerwonogrod. renunciatus erat. Sic viro virtutibus alto, alta cesserant præmia. Extat pietatis illius opus inter thesaurisantes animæ opes Ecclesia Patrum Societatis IESV Lublini, quam laminis contexit æreis. Ex Anna Pauli Vchanski Palatini Belzensis filia suscepit filios quinq; & filias tres. Sepultus in Vchanie. Ioannes Danielowicz alter filius Stanislai Vexilliferi Leopolień. post exercitatam adolescentiam in literis & varijs linguis apud nationes diuersas, castrorum militarium obseruantissimus, virum sese in toga & sago præstantissimum Patriæ & Senatui præstitit. Quocirca Capitaneus Buscensis, Corsunensis, Czechrinensis, Mostensis, ac demum Palatinus Russiæ à Serenissimis Regibus renunciatus erat. Ex Consorte prima Catharina Krasicka Palatini Podoliæ sorore, suscepit filias Mariannam Stephani Koniecpolski consortem, & Sophiam Firley Capitanei Casimiriensis. Ex altera verò consorte Sophia Zolkiewska, Stanislai Supremi Ducis exercituum Regni & Cancellarij filia, suscepit Stanislaum Capitaneum Corsunensem, Czechrinensem, Mostensem, eximium summæq; audaciæ bellatorem. Patuit illius in adolescentia fortis animi declaratio ad Smolenscum in præsentia Serenissimi Regis Vladislai IV. Neq; erat, qui non plurima in tam subiecto ad Martem nato, sibi non proponeret futura, sed inuida mors expectatam à Patria triumphatorem, Tartarico tumulto per Cantimirum structo ipsis in mediis campis, confinibusq; Regni captiuitati molestè illum commisit, demùm tumulentis atriq; Tartari commouit pectus, vt occisi filij sui ad Vście Pocutianum in Russia vlcisceretur, quocirca à filio Cantimiri, ô heu vinculis constrictus, iussu parentis affectus vulneribus occisusq; fuit. Delatum in Patriam bustum, cura Palatini Russiæ Sobieski per Zielonkam, in Ecclesia Zolkieuiensi hæreditate propria conditum manet. Sorores suæ erant Theophila, consors Iacobi Sobieski Palatini Russiæ, & Dorothea Abbatissa Monialium Sancti Benedicti Leopoli.

Illustris

Illustrissimus parens illorum Palatinus sepultus in Olesko, in Ecclesia quam fundatione & ædificio auxerat Parochiali. Ioannes Nicolaus, primus filius Nicolai Thesaurarij Regni. Hic vbi concepit animo se filium esse tanti tamq; magni Herois, noluit aliquem alium in exemplum animo & speculum corpori sumere, quam ipsum progenitorem. Nam licet Xenophontis consilium sanum est in libro de Republica Lacedæmoniorum. Dicit enim; Puerorum industria & corpus aliquo honesto certamine ac præmio proposito publicæ priuatimque exerceatur ac excitetur; *nullum tamen saluberrius consilium filiis, quàm parentum suorum magnorum illustria acta ingentiaq; proponere exempla. Quocirca cùm exemplar vitæ fortunæq; exprimere in semetipso parentis sui Ioannes Nicolaus desiderauit, cohonestatam literis adolescentiam, cultamq; moribus ac virtutibus vlteriorem ætatem, Marti cum brachio, Palladi cum ingenio obtulit, atq; eo medio triumphator in bello, beneuolus in Patria, desideratus in Aula constitutus, Regum deliciæ, nobilitatis amor permansit. Hinc plurimis honoratus Præfecturis, Præmisliensi, Samboriensi, Drohobicensi, Ratnensi, Colensi, Brunscensi, &c. Supremi Thesaurarij Regni refert titulum officiumq;. Magnæ religionis defensorem, religioseq; pietatis obseruatorem, Sacramenti Sanctissimi Altarisue veneratorem præcipuum, piorum hominum vota, nunquam de illo silentium ponent, cum mihi parciorem in sermone de viuis loquendo necessum est. Consors illius prima Helena Opalinscij Marschalci Supremi Regni filia, altera Dorothea Tenczynska Palatini Lublinensis filia, cui sit benedictio ex alto. Petrus alter filius Thesaurarij. Hic ad beneplacitum parentis dum floridam ætatem disposuit, in virtutibus claris & optimis moribus ipse quoq; floruit. Quo medio in Principis Aula, & militum castris, decus nomenq; deduxit clarum. Creatus Incisor Regni ea dexteritate processit, vt Cremenecensis, Parcouiensis Capitaneus nominatus esset, plurimaq; ob celsitudinem meritorum comulasset honorum encomia, nisi decreto mortis paruisset, tenuit vinculum matrimonij primò cum Samotulska, ex qua suscepit filiam Helenam, secundò cum Ducissa Wisniowiecka, ex qua habuit filium Carolum. Stanislaus tertius filius Nicolai Thesaurarij, qui non minori studio ad virtutem à parente Illustriss. stimulatus, ingenij digna præstitit indicia, quæ scilicet & Patriæ & Regi, & Senatui & castris, proficua fierent, vnde à Serenissimo Rege Præfectura Czerwonogrodensi honoratus fuit. Cum Marina Siemaßkowna Castellani Braclauiensis filia tenuit vinculum matrimonij, ex qua susceperat filium Ioannem, sed virum ad magna natum, transtulit ad maiora diuinæ clementiæ sapientia. Sepultus in Vchanie. Nicolaus quartus filius Thesaurarij Regni, quem dum virtus gloriosum, mores conspicuum, acta grauem, religio pium firmauerat, hæredem in Felßtyn & Blozew ad Succamerarij Chelmensis dignitatem vocauit Rex & Nobilitas. Consors illius Appollinara Niemoiowska, ex qua suscepit filios & filias. Franciscus quintus filius Thesaurarij Regni. Hunc ipsa natura ad alta promouit, dum*

uit, dum ingenium, linguarum beneficia, morum grauitatem, staturæ decorem, corporis firmitatem ipsi contulit. Est in quo delectetur Mars, teneat expectationem Patria, speret consiliorum vtilitatem Senatus. Quocirca ad altiora alliciendo Serenissimus Rex, Præfecturam illi castri Czerwonogrodensis obtulit, tenuit matrimonium cum filia ex M. Duc. Lith. Sapiechæ, erat pientissima matrona, quæ sæpè sæpiùs in Czerwonogrod visitabat desolatam Ecclesiam, vel potiùs aram Ecclesiæ Ordinis Prædicatorum, in qua plures sacerdotes & Fratres à Tartaris & Valachis occisi fuerant, ibiq; deuotionem lachrymis ornando, suspiria consolatione spiritus fouebat. Sorores illorum & filiæ Thesaurarij fuerant tres, quarum vna erat primùm Sapiehæ, postmodum Illustrissimi Domini Marschalci Supremi Regni Opalinscij consors. Altera Isabella Illustrissimi Domini Cancellarij Regni Ossolinscij, ex qua filius Franciscus cum Palat. filia Działynska sacramentum matrimonij tenet. Tertia Vrsula in Ordine S. Brigidæ Samboriæ Sanctimonialium mater.

Tarnawscij antiqua & multis meritis ornata Familia in Sanocensi Terra. Stanislaus Canonicus Præmisliensis, vir literis ornatus, magnam bibliothecam reliquit. Nicolaus frater ipsius reliquit filium Stanislaum Vexilliferum Sanocensem ex Stádnicka, ex Humnicka verò Iosephum, Sigismundum. Andreas tertius frater, reliquit filios Nicolaum militiæ & literarum amatorem, & summè hospitalem, ex Prohanska reliquerat prolem, qui cum parente sepulti in Dembicá. Christophorus illius frater Rothmagister, cupidus laudis & honoris ad Oczakouiam excurrebat, & cum Serenissimo Rege Stephano omnem expeditionem ad Polociam & Wielikoluki fæliciter perfecit. Vir Catholicus, Eleemosinarius, sine coniugio vixit. Iosephus spreto sæculo religioni sese & Deo reddidit.

Iasinscij in Lencicienſi Palatinatu. Ioannes miles cum Báworowski & Charlinski in Prussiam. Parens ipsius miles cum Sieniáwski strenuus Stanislaus, mater Zołędźiowná Barbara. Frater ipsius Ioannes miles, ad Vinniciam domicilia habet. Alij ex illorum Familia Notarij erant Lencicień. & Vicecapitanei.

Orłowscij de Orłow in Culmensi Terra. Orłowski ex Elzánowska duos filios suscepit Matthiam, cuius filius Ioannes, à quo Michael Canonicus Chelmensis & Stanislaus. Ex fratre germano Matthiæ Orłowski filij, Andreas Chelminensis coniudex. Bartholomæus miles & à Turcis in captiuitatem deductus post annos decem redijt. Ioannes & Stephanus qui omnes susceperant prolem aptam Reipub. negotijs & obsequijs.

Stanislaus Dźiedoszycki de Dźiedoszyce in Sokołow, eximij actus in castris bellicis miles, cuius Epitaphium Leopoli in Ecclesia Prædicatorum: Georgius Dzidoszycki Castellanus Lubacouiensis contra Begleibergum, Nalewaikum, & Michailum Wáydá bellator. Obijt Ætatis 66. Erant duæ sorores de Familia Dźidoszycciorum, quarum vna copulata fuerat Tarnouio Castellano Zarnouiensi, quæ reliquit filiam Euphrosinam Ducis in Wiśniowiec consor-

tem, altera erat consors Illustrissimi Domini Alexandri Chodkiewicz Palatini Trocensis, magni fundatoris religionis Dominicanæ, in tota Alba Russia & in hæreditaria vrbe Sklow, cuius occasione etiam illa maxima benefactrix extitit Ordinis Prædicatorum. Sepulta Leopoli in Capella B. Virginis Mariæ, vnà cum filia eiusdem Illustrissimi consorte Vexilliferi Regni Procopij Sieniáwski.

Buchowscij *in Russia, in Præmisliensi districtu notant Familiam suam de Rubotycze.*

Zawisij *in Russia, viri militari & castris dediti.*

Skotniccij *in Russia, ex quibus Paulus Vexillifer Haliciensis, eximius & strenuus bellator.*

Chodkowscij *de Bobin. Lucas eximius miles & loco tenens Rothmagistri in Moschouia, quiescit Iauorouiæ in Parochiali Ecclesia.*

Krusielniccij *eximij in castris, humani in conuersatione viri, quæ in Valachia cum Turcis Krusielniccius egerit, in Anno* 1572. refert Bielscius fol: 645.

Sulaticcij *in Russia strenui milites, N. Rothmag. Petri Potocki loco tenens.*

Blazewscij *castris & beneuolentia conspicui. Sigismundi meminit Constitutio Regni* 1589.

Woloszeccij *in Russia, quorum omnis educatio militaria castra.*

Dubráwscij *milites eximij, erant aliqui Subiudices & Iudices Halicienses.*

Huherniccij *in Pocutia milites in castris, aulici domi, Strusijs, Kázánowscijs, Potoccijs reddiderunt obsequia.*

Swistelniccij *in Pocutia, antiqua & clara militari exercitio Familia.*

Nowosielscij, *fortes & audaces viri.*

Klodniccij *milites strenui, & ad vsum Reipublicæ idonei.*

Rozniátowscij *militari dignitate præcipui, qui munus Rothmagistri in castris & bello feliciter tractauerunt. Fedinium in bello cum Tartaris ad Dubno meminit* Paprocius sub Anno 1577. folio 339. in secundo Opere. *Alexandrum Soloma dictum & Christophorum Rothmagistrum, & Albertum peditum arcis Camenecensis caput. Petrum qui in Turciam ad Wezerum Magnum legationem obiuit memoria habet militum filij Alberti. Alexander, Michael, Ioannes in Ordine Prædicat: Theologus S.R.M. & Albertus.*

Woriscij *milites optimi. Iuanus strenuus miles reliquit filium Vasilium, qui cum Duce Romano Sanguszko nullam expeditionem neglexit.*

Tyssarowscij, *ex quibus erat Ieremias Ruthenorum Leopol. Halicień. & Camenecensium Wládyká Schismaticus.*

Raszko, *Procopius Raszko Notarius Castrensis Haliciensis, paruus quidem statura, sed magnus ingenio & audacia forti.*

Hrebicki *in Palatinatu Belzensi.*

Kropiwnicki *de Kropiwno in Præmislień. Terra & Braclauień. Michael Notarius Castrensis Vinnicensis, in bonis Obodne alij militarem in castris continuant.*

SCHON

SCHÖNBEGK IN MARCHIA BRANDEBURGENSI, nunc in Polonia SZEMBEK.

DELINEATIO.

EST ſcutum tribus campis diſtinctum, ſupremus eſt coloris cæleſtini, in quo eſt Ibex verſus dextrã currens; medius eſt coloris flaui, in quo ſunt tres rubeæ roſę in lineam diſpoſitæ; tertius eſt coloris ſanguinei, in quo idem Ibex currit. Super coronam verò auream, duæ alæ expanſæ, roſis adornatæ, medio ſtantem Ibecum circumtegunt.

ORIGO.

ANtiquitùs Gerlacum à Schonbegk poſt deuictos Saxones à Carolo Magno Aquiſgrani Nobilitatum primã ſtirpis Schonbegkianæ originẽ extitiſſe, cuius Succeſſores propagati per Henricum, Fridericum, vſque ad Petrum; vt patet ex Priuilegijs Henrici VII. & Caroli IV. Romanorum Imperatorum, quorum tenor ſequitur talis:

HENRICVS VII. Dei Gratia Romanorum Imperator, Lucemburgen: Comes, &c.

VNiuerſis Sacri Romani Imperij fidelibus ac alijs præſentes literas inſpecturis, quos opportunum noſſe fuerit, in perpetuum gratiam Noſtram & beneuolam voluntatem. Regum Regi cuius ineffabili Clementia in ſpecula dignitatis Imperialis conſtituti, Romani Imperij molimina gubernamus præſtare obſequium arbitramur, cum omnibus Chriſtianis ac cunctis Noſtri Imperij ſubditis pacem & commodum præparamus, & eorum meritis Noſtram munificentiam & liberalitatem impertimur ac exhibemus. Sanè igitur licet Nobilis Henricus de Schonbegk fidelis Noſter dilectus ex Prædeceſſoribus ſuis Attauis, Proauis, & Auis, cum ſua poſteritate, titulo, & armis, ac militaribus ornamentis ex longo fuerit inſignitus, ac de munificentia Illuſtrium Anteceſſorum Noſtrorum Rom: Imperatorum annos ante quingentos dotatus; de Noſtro tamen ſpecialis dilectionis ardore, quo ipſum complectimur, habito reſpectu virtutum ac meritorum præfati Henrici Schonbegk ac fauorabiliter ad ipſius actus pios ac ſtrenuos inclinati, quibus culmini Noſtro aſſiduo peruigil, non parcens periculo, perſonæq́ʒ, ac ſubſtantiæ ſuæ placere meruit, & pro Noſtro ac Imperij Noſtri ſtatu, cùm in alijs multis locis, tùm potiſſimùm ad Vrbem Romam, cùm æmulus & aduerſarius Noſter Ruprechtus Rex Apuliæ hæreret, & fortunam ſibi contrariam volens impedire Coronationem Noſtram experiretur ſtrenuè & laudabiliter deſudauit: ad ipſius eleuationem emeritam inclinationem quadam ducimur naturali vt in illo

liberalitatis & gratiæ Nostræ Cæsareæ vestigia relinqueremus, & testimonium meritorum ipsius Nobis sinceriter præstitorum perhiberemus. Quocirca de speciali Maiestatis Nostræ munificentia ipsum per manus Nostras, vnà cum multis Nostris, alijsq; Nobilibus fidelibus Nostris dilectis, tempore Coronationis Nostræ in Romanum Imperatorē super glorioso solio Nostro Cæsareo, Ensis publico verbere insignitum & in Equitem creatum & nominatum legitimè & huiusmodi ornamento, meritis ipsis competenter insignitum omnibus & singulis cuiuscunq; gradus & cōditionis hominibus, tam aliorum quàm Imperij Nostri subditis denunciatum & publicatum præsenti scripti patrocinio, vt merito amplioribus Nostræ gratiæ fauoribus ipsum sentiant exaltatum declaramus, annunciamus & confirmamus. Decernentes eundem sæpe nominatum Henricum Schonbegk, vti verum & legitimum Equitem omni dignitate & iure optimo frui debere & valere, quo cæteri hoc Equestris dignitati splendore insigniti, gaudere consueuerunt. Nulli ergò hominum &c. Dat. in Castris apud Imperialem montem supra Florentiam, per manus Venerabilis Henrici Tridentini Episcopi, Aulæ nostræ Cancellarij prædilecti ac Principis. 8. Calend. Februar. Anno Dñi 1313.

CAROLVS IV. Diuina fauente Clementia Romanorum Imperator semper Augustus & Bohemiæ Rex.

AD perpetuam rei memoriam, ad superni Regis exemplum, cuius inæstimabilis gratiæ dono vniuersis per orbem terrarum regnantibus, altius nos esse sublimatos agnoscimus, personas Nobiles & militiæ deditas, ex innata nobis mansuetudine & munificentia gratiosis fauoribus libenter prosequimur, & de eorum honore statuq; honesto iugi solicitudine inter alias incumbentes Nobis sarcinas attentius vigilamus, sanè à nostra non excidit maiestatis memoria, sicut etiam multis nostris Principibus extitit & fidelibus subditis manifestum, qualiter temporibus retroactis clarè & sanctæ memoriæ Inuictissimus Princeps Henricus Imperator Auus Noster, gloriosus ac illustris quondam Ioannes Bohemiæ Rex, Genitor noster dilectus, in varijs bellorum expeditionibus opera Nobilis Henrici de Schonbegk inducenda turma Galeatorum vsi fuerant, & eidem multa militiæ decora contulerant. Constat etiam Nobis quomodo supranominatus Henricus Schonbegk, vnà cum dilecto Genitore nostro in bello Gallico paucos ante annos pugnando gloriosè ad Cressiacum occubuerit, ac seruitiorum suorum Stirpi Nostræ præstitorum laudabilem finem imposuerit. Nos cum ob strenua seruitia extincti Henrici, tum etiam ad excitandos milites nostros, quoscunq; & ad demonstrandam gratitudinē præstitorum seruitiorū vniuscuiusq; Curiensi nostro Nobili Friderico Schonbegk demortui filio, ob fidelia quoque opera ipsius, quibus nobis maiorum suorum vestigijs insistens à iuuenilibus suis annis, potissimum verò in pugna Lombardica ad oppidum S. Felicis, ac postmodum contra Bolconem Principem Zeganensem & Minstenbergen. cōplacuit, ac animum sincerum suæ fidelitati Nobis semper exhibuit, ex liberalitate Nostra & munificentia Cæsarea, stipendium Patris ipsius trecentos videlicet nummos aureos soliti pōderis pro solario annuo ex perceptis ærarij nostri durante vita ipsius dandos & soluendos statuimus & assignamus, ac ad maiora ipsi gratiam Nostram Cæsaream ac filijs Sebaldo videlicet & Henrico ipsius, prima quaq; occasione promptam oneramus. Præsentibus verò obligamus successores Nostros inclytæ Domus Nostræ, vt si aliquando durante vita Nostra, supradicto

ſupradicto Friderico Schonbegk non exolueretur, extunc immediatè & demum etiam poſt obitum Noſtrum, quem Altiſſimus diu auertat omnibus impedimentis procul motis annuatim ſemper à Præfectis & Magiſtris contributionum Noſtrarum iam exiſtentium & in poſteris futuris ſoluatur. Nulli ergò hominum liceat hanc paginam Noſtræ Maieſtatis infringere, vel ei quouis auſu contrariè contraire temerariè, ſi quis autem contrarium attentare præſumpſerit, grauiſſimam indignationem Noſtram eo ipſo ſe nouerit incurſurum. Teſtes huius rei ſunt Venerabiles Fridericus Ratisborteń. Ioannes Lutomyslenſis Sacræ Imperialis Aulæ Cancellarius, & Theodoricus Mindenſis Eccleſiarum Epiſcopi, Illuſtres Rupertus Senior Comes Palatinus Rheni, Sacri Imperij Archidapifer, Bolco Falckenbergenſis, Petrus Borbonenſis Duces, Spectabiles Burchardus Burgrabius Magdeburgenſis Imperialis Curiæ Magiſter. Albertus de Anhalt & Henricus de Swartzburgk Comites, nec non Nobiles Iodocus Vlricus & Ioannes, Fratres de Roſenbergk, & Herbortus de Ianowicz, & alij quàm plures Nobiles fide digni, præſentium ſub Imperialis Maieſtatis Noſtræ ſigillo teſtimonio literarum. Dat. Pragæ Anno Dñi 1355. Indictione VIII. 5. Calend: Septembris, Regnorum Noſtrorum Anno Decimo. Imperij verò Primo.

Cuius ſucceſſores à tempore Henrici VII. Imperatoris, vti ex originali luculenter demonſtratum peruenere, ac poſtmodum ſucceſſiue cum in Henrico Schonbegk, qui ad Creſiacum in Gallijs Aureatæ militiæ miles militando occiſus eſt. Tum in Friderico Schonbegk occiſi filio Caroli IV. circa Annum 1356. & vlterius claruêre: ex qua linea prouenient Petrus Schonbegk, Maximiliano I. Imperatori Romano ſua ſeruitia aulica præſtitit, qui poſtea eodem S. memoriæ Imperatore ex periculo venationis Damarum & Ibicum Comitatus Tirolienſis in Territorio Oenipontano de monte nominato Send Martinſwand miraculoſe liberato, maximam laudem & præmium obtinuit. Poſtmodum verò idem Petrus Schonbegk, relictis 4. filiis ex Margaretha à Schleynitz Nobili Miſnenſi, Petro videlicet Henrico, Eduardo, & Bartholomæo Schonbegkijs procreatis intra breue temporis ſpatium mortuus eſt, qui ex ephebis egreſſi in mediocri ætate varias mundi plagas manſionibus ſuis elegerunt. Primus enim natu Petrus Schonbegk, vti Chronicon rerum Pruſſicarum, per M. Gaſparum Schutzen conſcriptum, & poſtmodum per D. Dauidem Chytræum continuatum, ac denuo Anno 1599. impreſſum folio 416. teſtatur. Anno 1507. imperij Maximiliani I. Roman. Cæſaris, Regiminis verò Sigiſmundi I. Regis Pol. anno Primo in Pruſſiam peruenit, vbi ducta in vxorem vidua Anna Czápſka, ex illa Ioannem, & deinde ex Anna Sparenbergin Benedictum ſuſcepit. Henricus natu 2. bonorum Tirolenſium ex præmio periculoſo illius venationis Maximiliani I. Imperatoris acquiſitorũ ſorte contentus, in Comitatu eodem remanſit, cuius ſucceſſores legitimi vſq; ad noſtra tempora permanent. Eduardus natu tertius in Marchia Brandeburgenſi ſolo ac Patria anteceſſorum ſuorum delectatus, ad vltimum terminum vitæ ſuæ remanſit. Bartholomæus quartus & vltimus Petri filius in Marchia quoq; pecuniaria ſorte contentus, vitam pacificam duxit, ducta in vxorem Athleita Dudiſſia, ex qua Bartholomæum & Henricum procreauit, fungens officio Rothmagiſtri Electoris Brandeburgenſis in ciuitate Standalia Marchionali moritur. Huius filius Bartholomæus ex Marchia in Poloniam cum Legatione Marchionis Brandeburgenſis peruenit, vbi delectatus amænitate regionis, ducta primum in vxorem Elbingia Stanowná, & dein ipſa mortua, ſecunda Margareta Schillingia, ex quibus multam prolem, vti Bartholomæum, Nicolaum, Stanislaum, Ioannem & Margaritam Lichtenbergij Iaſnogorski, Eliſabetham ac Heduigim Paczkonum conſortes reliquit. Hic Bartholomæus ob ſingularia merita tum & commendationem Illuſtriſſ. Alberti & Friderici Marchionum Brandeburgenſium, & in Pruſſia, Stetini, ac Pomeraniæ Ducum, quam ex fideli-

bus seruitiis olim Serenissimo Sigismundo Augusto Regi Poloniæ præstitis, Indigenatu ac incorporatione inter alios Regni Nobiles cum filiis & Nepotibus, ab eodem Serenissimo Augusto Anno 1566. Varsauiæ, 25. Mensis Iulij condecoratus, cuius Indigenatus tenor sequitur talis.

SIGISMVNDVS Augustus Dei Gratia Rex Poloniæ, Magnus Dux Lithuaniæ, Rusiæ, Prusiæ, Masouiæ, Samogitiæ, Liuoniæque Dominus & Hæres.

Significamus præsentibus litteris nostris, quibus expedit vniuersis. Quod cùm ex authenticis testimonijs Serenissimorum Romanorum Imperatorum euidentissimè Nobis constitisset, de auita & gentilia Nobilitate Nobilis & sincerè Nobis dilecti Bartholomæi Schonbegk Marchiaci, tum & singulari commendatione Illustrium Alberti & Friderici Marchionum Brandeburgensium, & in Prussia Stetini & Pomeraniæ Ducum, consanguineorum Nostrorum Charissimorum, tum ex fidelibus seruitijs ipsius ab ipso Nobis præstitis, quibus à Nobis Indigenatum ac incorporationem inter alios Regni Nostri Nobiles, contendisset, & cum submissa instantia affectasset. Nos lubentes tantam gratiam cùm in præmium virtutis, quæ in illos sat luculenter refulget, cùm ob respectum commendationis homini præsertim de nobili sanguine creto, haud denegandam existimauimus. Idcircò authoritate Nostra Regia, eundē supranominatū Nobilem Bartholomæum Schonbegk, omnesq; illius filios ac nepotes legittimos, in perpetuū præsentibus hisce litteris Nostris, inter cæteros Regni Nobiles, eorumq; ordinem, ritum, cætum, & statū, asscrimus, aggregamus, & incorporamus, volentes vt idem Bartholomæus Schonbegk, & cum suis successoribus ijsdem libertatibus, & prærogatiuis, quibus cæteri Regni Nostri Nobiles gaudent, vtatur, gaudeat, & fruatur. In cuius rei fidem & euidens testimonium præsentes litteras Nostras, manu Nostra subscripsimus, & sigillo Nostro communiri iussimus. Datum Varsauiæ 25. Mensis Iulij. Anno Domini, M.D.LXVI. Regni Nostri verò Anno XXXVII.

Sigismundus Augustus Rex.

ADSPIRAT FORTVNA LABORI.

Maximus in consideratione lemmatum Iul: Guil: Zincgresius, prosperæ naui, feliciqúe vento nauigantibus nautis inscripserat hunc prænominatum titulum: *Nec iniocundè.* His enim tribus, labore, vento, & gracili fortuna, felices ad portum naues veniunt. Sed dum modernum considero scutum; rosis, sanguine, auro, Ibicibus decoratum, concinnè quoque scriptum adiectum manebit: ADSPIRAT FORTVNA LABORI. Cùm enim in tanto vitæ periculo Imperatoris, succurrit oportunè parens horum armorum, atque pro merito & labore fortuna adspirante tale insigniorum gentiliciorum augmentum susceperit, iam Ibicibus additis adscribendum venit. Miscetur decori virtus, scuto autem ceu

ceu propiori & propinquiori ſtemmati, adſcribendum erit: Vires animumque miniſtrat. Roſis vero: Semper inclyta virtus. Meruit namque laudes, qui gloria inſignis, Principis amans fuerat. Plurimas ego aduerto capras in inſignia Familiarum Nobiliſsimarum conceſſas, quæ referunt non voce emortua Familiarum ornamenta & merita, ſed his graciliores digniorеſué non video. In Bauaria, inquit Petraſanta in Teſſeris Gentilicijs, vtitur capra pro inſigni Familia Moſcheimorum. In Franconia Familia Veſtenbergiorum. Illius capra quibus ornamentis delineata fuerit, ignoro, iſtius eſt vermiculata argento, at veſtræ Capræ niueæ, aureum campum & ſanguineum cum rubentibus roſis calcantes, atque inter aquilinas alas ſaltantes & balantes, multa ſuperarunt decora. Quocirca, quanto ſuperatis decore, tantò virtute ſacra, fortitudine bellica, prudentia vigili, amore patriæ eoſdem excellere contendite. Igitur, labor excitet fortunam, fortuna autem adſpirabit labori.

LINEA FAMILIÆ SZEMBEKORVM.

HVius Indigenæ Filij ac Nepotes quamprimùm Regni huius libertate gaudere cæperunt, nullam vnquam occaſionem benè merendi de Repub. prætermittere paſſi ſunt, etiam cum extremo vitæ ſuæ periculo. Nempè Hieronymus & Alexander Szembekij Bartholomæi primi Indigenæ Nepotes, virtutem quaſi iure hæreditario ad ſe deuolutam, eximia contentione amplexi, magnum maiorum ſuorum ſplendori fortibus contra hoſtes Regni editis facinoribus decus adiecerunt. Nam Michaele Moldauo hoſtilia ſigna contra Rempub. efferente, penes Illuſtriſſ: Ioannem Zamoyſcium Supremum Exercitus Ducem, & poſt Carolo Sudermaniæ Duce infeſtis armis contra fas & gentilicium iura Liuoniam laceſſente, ſub ſignis Illuſtriſſ: Ioannis Caroli Chodkieuicij Exercit: Ducis Lithu: & Palatini Vilneń: militarunt. Deinde in Moſchouitico bello, oppugnationeq; ipſa Smolenſciana penes Inuictiſſ: Sigiſmundum III. in ducendis Centurijs peditum ea virtutis conſtantiæ & fortitudinis amore Alexander incenſus, glorioſè occubuit. Hieronymus verò, varia facinora, quæ non niſi à forti & amanti Reipub. viro expectari poterant ſtrenuè præbuerat. Fridericus horum frater in Religionem Soc: IESV anno 1599. ingreſſus, poſt eximius Theologus. Gabriel Sereniſſ. Regis Sigiſmundi III. Secretarius & Zupparū Mazouiticarum fidelis Adminiſtrator, vir rectus & pacificus. Stanislaus Sereniſſ. Regum Sigiſmundi III. & Vladislai IV. Secretarius, hic ob ſummam dexteritatem & probitatem Zupparum Wielicienſium Adminiſtrator factus, hoc munus fideliſſimè obiuit, prouentus Republicæ per multos annos tenens auxit. Sigiſmundus Religionem S. Franciſci de Obſeruantia ingreſſus, poſthac eximius Theologus. Hieronymus exterarum nationum peritus iuuentutem ſuam in ſeruitijs Illuſtriſſ: Regni Procerum conſumpſit, vir rectus & ſincerus. Chriſtophorus, & Paulus, Principibus placuère viris, liberales in pauperes, & Religio-

Religiosos munifici. Alexander Burgrabius Arcis Cracouiensis & Sereniss. Vladislai IV. Regis Secretarius, iuuenilem suam ætatem in exteris nationibus triuit, in publicis exactionibus sedulus, Illustriss. Senatoribus Regni charus. Sunt & alij ex his quatuor huius Indigenæ filijs procreati Nepotes, Pronepotes, qui numero & multitudine per Dei gratiam superant, sicq; in linea sua non deficiunt.

SCHILLING.

DELINEATIO.

EST clipeus sanguineus, super cuius medium circulus coloris argentei, in medio est ramus viridis de arbore Tiliæ, subtus duo ramusculi excrescunt, quarum quilibet habet folium Tiliæ, ramus quoque in summitate habet folium vnum. Supra clipeum est galea tormentalis, ex qua alæ duæ coloris rubei eminent expansæ, eadem arma in medio retinentes, adornāt laciniæ albæ & rubeæ pennas alarū aquilinarum.

ORIGO.

SAnguis & color rubeus in clipeo & in alis expressus, in Martis & pluentis sanguine campis, acquisita fuisse clarè commonstrant. Viror arboris quæ apum pascua opima gerit, fortem triumphatorem & prouidum militibus, summæq; vtilem ad victoriæ palmam commendant. Quocirca Maximilianus Romanorum & Vngariæ Rex atq; Christianorum Imperator, antiquam meritis & gloria Familiam Schillingorum, dum in plurimis expeditionibus conspexit nobilitatos pridem, & hastis ad nobilitatis suæ Tesseram adornatis, in talia arma cum galea tormentali & decoribus ipsis benignè conuertit, atque illis Anno 1507. 2. Maij Constantiæ concessit. Quos in Regno Poloniæ Serenissimus Rex Sigismundus I. 1543. in Indigenas & Nobiles suscepit & approbauit. *Habet de illis Iodocus Decius in Chron: Iagellona sub Anno* 1503. *fol.*108.

PAR ALIIS.

ASpectu primo apparent arma Schillingonum parcam memoriam tenere, sed introspicienti rem, grauem referent authoritatem. Et sicut virentes surculi ramo colligatæ diuturnitatem commonstrant, ita ab antiquo & in præsens arma hæc, tacitè hæc duo ingerunt, non decident sed

alijs

alijs paria erunt. Ioannes Ferus in ſymbolis Leoni addiderat lemma: *Magnos vana fugient.* Exprimebat naturam Regiam in Leone, qui vanis non occupatur & paruis. Profectò ita conceſsis folijs Tyliæ, in gloriam æuiternam Familiæ Schillingonum à Cæſarea Maieſtate magis ſubſcribere licebit: *Vana fugient magni.* Tilia etenim anteactis temporibus Legiſlatoribus Academicis Notarijs & Bibliothecarijs ſubminiſtrabant diligentiam ne dicam materiam: Nam in corticibus Tiliæ Iudex ſententiam ferendo ſcriptori adnotandam offerebat, Academici ex illis libros conficiebant, & quod maximè notandum venit ex Theophraſte: *Cortices Tiliæ in vittas Cæſareas & triumphales conuertebant.* Hunc igitur in modum Cæſarea Maieſtas ramum Tiliæ Schillingijs obtulit, virenti ramo fortitudinem, ſagaciam, prudentiam, audaciam expreſsit; Campo ſanguineo, corona & alis triumphatores nominauit; Galea tormentali in hoſtis agilitatem animauit. Ergò libentiùs claſsicum audite, intonate, tenete.

LINEA FAMILIÆ SCHILLINGONVM.

INdigenæ adſcripti Regno Poloniæ Anno 1543. *Eraſmus Iodocus, Chriſtopherus, Georgius & Fridericus, & ab hoc vltimo familia propagata in præſens manet. Auguſtinus ex Friderico Schilling cum Krupczanká habuit Eraſmũ hæredem in Koczanow, qui reliquit Sigiſmundum & filias ſex. Ioannes Schilling frater Auguſtini I. V. D. ex Præpoſito S. Floriani, & Canonico Vratislauienſi, ad Canonicatum & Præbendam Cracouień. poſt Petrum Konárſki Cuſtodem Cracouienſem per Apoſtolicam prouiſionem promotus fuit. De cuius nobilitate & per literas, & viua voce à Regia Maieſtate ſufficiens teſtimonium fuit* 1518. *Obijt redeundo ex vrbe peracta legatione à Sereniſſimo Rege in Feldkirch Carinthiæ oppido, ſepultus Cracouiæ, eſt ipſius Epitaphium Cracouiæ in Arce. Nicolaus Schilling, ex Szpaczkowná ſuſcepit Ioannem Canonicum Vratislauień. cui in Anno* 1552. *Andreas Przecztáwſki, & Petrus Myſzkowſki Caninici Cracou: tale Epitaphium Cracouiæ poſuerunt:* Viro pio, literato, & qui in rebus humanis tranquillitatem animi, ſummum bonum eſſe putabat, ea de cauſa alienus ab omni ambitione ita ſemper vixit, vt nemini moleſtus, omnibus gratus ac iucundus eſſet. *Eraſmus qui cum Chrzaſtowſka tenuit matrimonium, natus de Chriſtophoro hærede in Minogá. Sorores habuit quinque, quas viris magnis copulauit onere matrimonij. Ieremias hæres in Hendrikow & Wieprz, eius filia Eliſabeth Mariani Przyłęcki Caſtellani Oſuiecimenſis conſors, erat matrona pietati dedita, quæ & Eccleſiam è lapide in Hendrikow erexit, & Moniales è Sileſia bellorum tumultu pulſas, toto anno cum Confeſſore, & ſeruitoribus ſuſtinuit & prouidit. Ioannes Notarius Theſauri, cuius filius cum Duce in Korec in Valachia pugnando contra Turcas & Tartaros occubuit. Spectabit Patria animorum progreſſus, & onuſtos meritis, altis adijciet honoribus.*

SAMSONOWSCIORVM.

DELINEATIO & ORIGO.

EST ſagitta manubrijs framearum onerata, cui gladius antiquus adiunctus eſt. Eſt additio facta ad arma Lis Sapucho nobili viro in M. Duc. Lit. qui à bonis Sámſonow, Sámſonowski poſtmodum nuncupatus fuit.

VIREBO NI AVELLAR.

NIL extra ſphæram & locum naturale valet & viget. In profundo mari corallus in frondes virentes excreuerat, auulſus ſemel à radice & aquis dum in littore quieuit, aruit & colorem mutauit, cui Petraſanta in ſymbolis adſcripſit: *Ante virebam.* Profectò hic eſt fructus finiſque optimi ciuis, fortis militis, nobilis veri, vt domui & Familiæ virorem odoremque ferat. Qui ſi non auellatur à bono & recto, à lege & Deo, à conſcientia & virtute, virebit in æuum. Auulſus cadet, extirpabitur, euelletur. Vnde Propheta Baruch 3. ait: *Vbi ſunt qui argentum theſaurizant, & aurum in quo confidunt homines: exterminati ſunt & ad inferos deſcendunt, & alij loco illorum exſurrexerunt.* Ita omen Samſonowſcijs, crucibus adiunctus gladius manebit, cum gloria in ipſorum nomen, quouſque fides ab illis auulſa non fuerit, & honor Dei laceratus non ſit. Sanctus Caſimirus Dux M. D. Litu. hoc inter cætera petijt ex voluntate diuina à Rege & parente, vt hæreſim non tollat, ſchyſmata compeſcat, Eccleſias collapſas non ſentientes cum Eccleſia Catholica reſtaurare non permittat, neque nouas erigere concedat. Dura namque corda, ſilice acri perfricanda erunt. Quid ſi vidiſſet ex Catholico viro fieri ſchyſmaticum & pertinacem manere. diceret: Qui ſordet ſordeſcat, nec cum iuſtis regnum poſsideat. Zelus pius & pro Deo magnus, euellite & virebitis.

Vtuntur his armis Sapuchouij in Magno Ducatu Lithuaniæ, & Samſonowſcij in Pocutia.

SPYRN

SPYRN alias KIPPENHAN.

DELINEATIO.

EST ſcutum ceruleum, trabe candida in duas partes æquales per tranſuerſum ſectum, in qua trabe, tria pyra ordine ſubſequentia, quorum vna pars rubei, altera aurei coloris eſt, ſubtus ſingula pyra binis folijs ceu nunc decerptis ab arbore ornantur. Scutum aurea corona gemmis interſtincta tegit, ſupra equeſtrem galeam & clatratam firmata. Ex corona, gallus albus pectore tenus ſeſe exerit, collum erectum, ceu vigilem decet, retinet, criſta & mentum rubea, roſtrum aureum, ſcutum ab vtraque parte color albus & ceruleus tenijs circumfluit.

ORIGO.

ACquiſita ab Imperatoribus vt priuilegia ipſorum teſtantur. Cùm enim vigilantiam in caſtris, & inuictum pectus multis in congreſsibus cum hoſte militis animaduertiſſet Imperator ſemper Auguſtus, ceu cuidam Pyrrhi fortiſsimi triumphatoris æmulo, poſt triumphalē victoriam, grati animi tria pyra virentia, aurea benignitate onuſta, Imperator parenti illorum in ſignum obtulit, atque in ſymbola nobilitatis conceſsit. Sic ergò Kippenhan arma nuncupata à Pyrn in Bohemia originem duxerunt. In Regnum Poloniæ circa Annum 1442. appulſi obſequia in caſtris, & Regali Aula reddiderunt, atque cum nobilium Familia, vincula conſanguinitatis contraxerunt, vt Hiſtoriæ declarant. Poſtmodum varijs fortunis agitati, à Sigiſmundo Tertio in Ordinem dignitatemque nobilium, ob præclara merita & fidelitatem Pauli Pyrnus, qui corruptè Pernus vocabatur, Aduocati Cracouieñ. circa Maximiliani tempora obſidentis Cracouiã adſcriptus fuit. Quod quidem Priuilegiũ indigenatus, & confirmatæ Nobilitatis, quod etiã habet diſquiſitionem determinatam cum ratificatione, tàm in Caſtro Cracouienſi, Anno Milleſimo ſexcenteſimo vigeſimo ſeptimo, quàm in Iudicijs Generalibus Tribunalis Regni, iſtius tenoris eſt.

 In Nomine

In Nomine Domini, Amen.

Ad perpetuam rei memoriam SIGISMVNDVS III. Dei Gratia Rex Poloniæ, Magnus Dux Lithuaniæ, Rußiæ, Prußiæ, Masouiæ, Samogitiæ, Liuoniæ, &c. nec non Regni Suetiæ proximus Hæres, & futurus Rex.

Significamus præsentibus hisce quorum interest, huius & futuri temporis Vniuersis & singulis. Ita semper nos statuisse, vt cùm omnium rerum publicarum & regnorum, non maxima vt plurimum initia, incrementa aliquanto maiora, ac certi ad perfectionem gradu sint, nulla ferè re vt maximè Princeps, quæq; Respublica fuerit, vel magis creuisse, vel altiùs sese extulisse, quam fortissimis quibusq; viris, in eandem Reipublicæ ac iuris communionem recipiendis. Fiebant enim hinc, vt non solum ipsa Respublica quo plures fortes Viros sibi adsciscerent, eo maiores vires atque opes acquirerent: verùm externi etiam multi, cùm eos qui pro aliena Republica præclarè aliquid fecissent, summum virtutis suæ præmium referre viderent, quo eadem præmia ipsi quoque consequerentur, nihil non pro eadem Republica ipsi etiam suscipere, ac vel vitam ipsam profundere pro ea non dubitarent, Quod quidem institutum quo præclariùs est, eò magis id non alias solum amplissimas quasque Respublicas, verùm cum hanc etiam Regni Nostri, tum Maiores nostros Reges Poloniæ amplexos secutosque videmus. Nam & omnibus temporibus, & ab omnibus ferè Regibus complures, vel externos, vel plebeios, qui ob virtutem, Ciuitate, aut altiore ordine digni viderentur, in Nobilitatis ius atque ordinem receptos intelligimus: & de iisdem recipiendis, modoque ac iure eius, publicè etiam leges latas constitutasque videmus. Quo libentiùs Nos etiam facimus, vt partim Reipublicæ vtilitate, partim Maiorum Nostrorum exemplo adducti, in quo vel excellentem aliquam virtutem, vel præclara in Nos & Rempublicam Regni Nostri merita animaduertamus, eundem in plenum etiam Reipublicæ Regni Nostri, quod idem nobilitatis est, ius atque ordinem adsciscendo, Nobis Reipublicæque Regni Nostri eò magis deuinciamus. Quo in numero PAVLVM PERNVS Iudicem seu Aduocatum Iudicij ordinarij Ciuilis Cracouiensis, vel maximè referendum nunc existimauimus. Præterquam enim quod iam ante, quemadmodum fide dignis testibus & monumentis demonstratum Nobis est, Familia honesta, & ab Imperatoribus nobilitata (antiquitus Kippenhan nuncupata à Pyrn, à quo Familiæ cognomine nomen mansit) Patre verò Valeriano Pyrnus, seu Pernus Consule Cracouiensi, Viro doctissimo & de Republica Ciuitatis illius optimè merito, cuius in Vrbe Nostra Cracouiensi vita ciuilis, plenaque honestatis ac elegantiæ, ac in omnes officij, omni prædicatione adhuc celebratur: Matre verò nobili Agnete Fogeluedria editus sit, ipse etiam à prima pueritia in literarum ludum deductus, inde pleno quasi impetu totum se tradidit castissimis honestissimisque Musis: atque cum earum studio exterras gentes celeberrimaque quæque gymnasia adiisset, in omni doctrina præsertim verò Iure, cuius in hominum societate maximus est vsus tantùm perfecit, ac ita ad res prudenter gerendas instructus in Patriam, Ciuitatem nimirum Nostram Cracouiensem rediit, vt statim in Secretarium Ciuitatis, Actorumque publicorum Notarium electus esset, in eo officio per annos non paucos existens, multas Ciuiles Legationes feliciter absoluit, imò verò Serenissimis etiam cum Sueciæ diuæ memoriæ, Matri Nostræ desideratissimæ, tum Poloniæ materteræ Nostræ carissimæ Reginalibus ab ipso Senatu Cracouiensi commendatus, ad Illustrissimum Ducem Iullium Brunsuicensem Legatione functus est. Quo in munere, vbi nimirum & industria, & ingenium, & rerum vsus, & fides, ac integritas

maxime

maximè ſpectatur, ita ſe geſſit, vt probitate, innocentiâ, dexteritateque ſuâ gradum quaſi ad ampliora officia dignitatemque maiorem virtute ſua ſibi pararet. Deinceps cum ob ingenij, doctrinæ, morumque elegantiam, cariſſimus omnibus exiſteret, Aduocatus Iudicij ordinarij Cracouienſis factus ampliorem campum virtutis ſuæ exercendæ nactus eſt, maximè tamen tempore Interregni, quod diuæ memoriæ Stephani Regis Prædeceſſoris Noſtri mortem ſubſequutum fuit, ſingularem in Nos atque Rempublicam conſtantiam ac fidem vel maximè teſtatus fuit; Illuſtriſſimo enim Archiduce Maximiliano, à paucis quibuſdam contra publicam libertatem, moremque Maiorum nominato, eodemque cum exercitu ad Cracouiam oppugnandam progreſſo, hic inter primos ad Vrbis defendendæ curam electus, cùm à Senatu Vrbis illius pulueris & globorum tormentariorum adminiſtratio demandata ei fuiſſet, ea omnia quæcunque ad id genus munitionis prouidendæ pertinerent, ſic adminiſtrauit, vt neque dexteritas, neque induſtria, neque fides illius vllo in opere deſideraretur: cumque totius quidem belli gerendi defenſioniſque rationem, Illuſtris & Magnificus Ioannes de Zamoście, Regni Noſtri Cancellarius, & Exercituum Præfectus, vt qui cum Imperio ibi eſſet, adminiſtraret: in ſocietatem autem eius Illuſtrem & Magnificum Andream Comitem in Tęczyn Palatinum Cracouienſem aſſciuiſſet, itaque cum eo comparaſſet, vt ſi fortè pro temporum & belli vſu, longiùs etiam ab Vrbe excurrendum ſibi eſſet, eandem defenſionis curam idem Illuſtris & Magnificus Palatinus Cracouienſis ſuſtineret. Pernuſius ita in commiſſo fidei ſuæ munere ſeſe tractauit, vt vigilantia atque ſingularis induſtria eius, non ſolum Ciuitati, verùm vtrique etiam Illuſtri & Magnifico tàm Palatino Cracouienſi, quàm Regni Noſtri exercitus generali vſui eſſet. Præterquam enim quod rem ſibi commiſſam egregiè expediuiſſet, ſingulari ſtratagemmate de inuentis pulueribus animos omnium ad alacritatem excitauit; portam etiam ad quam irruptionem hoſtis impetum fecerat, ſtrenuè cum cæteris tutatus eſt, neque vllo labore, neque vigilijs, neque periculorum metu, neque præmiorum ſpe, à conſtantia muneriſque ſui procuratione, ac fide in Nos & Rempublicam vnquam deduci ſe paſſus fuit. Quæ cùm pro Republica tàm inſignis virtus atq; fides ipſius, etſi omnibus penè Regnicolis, præſertim verò Nobilitati, Palatino Cracouiēſi fuiſſet notiſſima, publica tamen Ciuitatis illius teſtimonio admoniti Nuncij Nobilitatis vniuerſæ in hiſce generalibus Regni Noſtri Comitijs congregati, vltro ſponteque ſua per Generoſum Stániſlaum Karſnicki, Iudicem Terreſtrem Siradienſem, ab vniuerſo Nobilitatis Collegio, publica ad Nos facta prolocutione ac ſolenni petitione, diligenter à Nobis poſtulârunt, vt cùm ipſe ante virtute ſua digniſſimum Nobilitate ſe præſtitiſſet, Nos noſtra etiam authoritate, in Regni huius Nobilitatis Ordinem, eum non ſolùm cooptare & adſcribere; verùm etiam condigna laborum, ipſius ratione habita, præmio aliquo, quo gradum Nobilitatis tanto honeſtiùs tueri poſſet, prouidere dignaremur. Ad quam cùm acceſſiſſet, deinde commemorati Illuſtris & Magnifici Ioannis de Zamoście, Regni Noſtri Cancellarij & Exercituum Præfecti, præclariſſimum de virtute eius teſtimonium, ac diligentiſſima commendatio, eò libentiùs pro Noſtra in omnes, qui benè de Nobis ac Republica mereri ſtudent, clementia, ad tàm diligentem Regni Noſtri nunciorum interceſſionem, faciendum Nobis exiſtimauimus, vt eundem PAVLVM PERNVS, quamuis iam ante Maiores ipſius à DD. Imperatoribus Nobilitatis ius aſſequuti fuiſſent, tamen inter Regni Noſtri Nobiles ex vniuerſi Senatus Noſtri authoritate atque conſenſu, publicè referremus, plenumq; Reipublicæ Regni huius ad cuius dignitatem atque ornamenta ab ineunte ætate, omnia ſtudia ſua retuliſſet, ius eidem tribueremus, quemadmodum quidem præſentibus hiſce de conſilio ac ſententia Senatorum Noſtrorū, omniumque adeò Ordinum, præſentium Comitiorum authoritate, verum genuinumque

numq; Regni Noſtri Nobilem, tùm ipſum, tum omnes vtriuſq; ſexus legitimos poſte-
ros ipſius, quos vel iam natos habet, vel in poſterum ſuſcepturus eſt, creamus, pronun-
ciamus, promulgamuſque, eo nimirum iure, quo quicunque in Regno Noſtro, vel à
maioribus Nobilis procreatus, vel à DD. Deceſſoribus Noſtris Nobilitatis iure dona-
tus optimo, in Regno Dominiſque Noſtris ſit vel fuerit, ita nimirum, vt ad omnes di-
gnitates tàm Eccleſiaſticas, quàm Sæculares, æquè cum alijs Nobilibus peruenire,
munera, honoreſque Nobilium gerere, omnibus immunitatibus, vacationibus ac li-
bertatibus, quibus alij Nobiles Regni huius, Dominiorumque eidem adiunctorum,
vel iure vel conſuetudine vtuntur, fruuntur, ipſi quoque publicè ſemper ac liberè vti
poſſint, neque vlla in re deteriore conditione, quam quicunque alij Regni Noſtri No-
biles eſſe ſoleant, ſint aut habeantur. Quo autem publicè etiam Nobilitatem pro-
fiteri, & eius in ſe noſtræ beneficentiæ monumentum perferre poſſint, more & con-
ſuetudine Maiorum. Inſignia etiam Nobilitatis certa eidem poſteritatique eius vni-
uerſæ tribuenda, ſeu eadem potiùs quæ iam ante à DD. Imperatoribus Familia Pyr-
nenſia habet, Nos quoque confirmanda exiſtimauimus, quemadmodum quidem
tribuimus, confirmamuſque præſentibus hiſce. Scutum nimirum cæruleum, trabe
candida in duas partes æquales per tranſuerſum ſectum, in trabe autem commemo-
rata ordine ſeſe ſubſequentia tria pira, quorum quidem extremæ partes vna rubei, al-
tera aurei coloris ſint, ſubtus autem binis ſingula folijs, & extrema parte rami veſtita,
eam ſpeciem præſeferant, quam nuper decerpta pira, maturitate ſua grata præſeter-
re ſolent. Scutum galea clatrata equeſtris, galeam corona aurea gemmis interſtin-
cta teget, ex hac gallus albus in plumas elatus, criſta & mento rubeis, roſtro aureo, pe-
ctore tenus ſe exerit. Scutum verò ipſum ab vtraque parte cærulei & albi coloris,
temæ ambigentes circumfluunt, quemadmodum artificis pictoris manu expreſſiùs
& ad viuum depicta ea hic ſunt. Quibus quidem inſignibus, vt cùm memoratus
PAVLVS PERNVS, cum omnes vtriuſque ſexus legitimi poſteri ipſius, in omni-
bus & ſingulis honeſtis, tàm ludicris, quàm bellicis cauſis ac negotijs, prælijs, duellis,
torneamentis, vexillis, ſcutis, tentorijs, auleis, tabulis, picturis domorum, ædificio-
rumque ornamentis, ſignis, annullis, ſepulturis, omnibus denique temporibus, lo-
cis & actibus, pro ſuo arbitrio aliorumque Nobilium more, publicè priuatimque v-
tantur, volumus: ea ipſi geſtare, heroldis & quibuſuis miniſtris nobilium imponere
& ligare valeant. Præterea verò quemadmodum ſupra iam à nobis tributum illis
eſt, alijs etiam viribus, Priuilegijs, Immunitatibus, libertatibus, quæ Ordini Nobilium
de iure vel conſuetudine in Regno ac ditionibus Noſtris competunt, tanquam veri ac
genuini Nobiles, de ſtirpe Nobili claroque ſanguine, ab Auis, Proauis, & Maioribus,
per directam lineam ex vtroque latere deſcendentes, atque ex vtroque parente pro-
creati, ipſi quoque gaudeant, fruantur: Honores ac dignitates tàm Spirituales quàm
Sæculares, beneficia ac officia omnia & ſingula, pari cum reliquis veris Regni Noſtri
Nobilibus, iure capere poſſint, decernimus ſancimuſque, eodemque omnino iure
ac conditione vt ſint, qua alij Nobiles ſunt, qui in Regno Noſtro ſunt optima. Quæ
cùm omnia ſingulaque ſupra ſcripta rata, firmaque eſſe velimus, ad omnium Regni
Noſtri aliarumque ditionum Noſtrarum, Magiſtratum ac Dignitatum tàm Eccleſia-
ſticorum quàm Sæcularium, omnium denique ac ſingulorum, maximè autem Nobi-
lium, notitiam deducenda duximus, quemadmodum & præſentibus deducimus,
mandantes vniuerſis & ſingulis, vt præfatum Nobilem PAVLVM PERNVS
omneſque legitimè ab eo deſcendentes, non modo pro veris ac genuinis Nobilibus
recipiant, habeantque. Nobilitati eorum nullo vel dicto, vel facto, à quoquam de-
rogetur, verum beneuolentia etiam ac fauore ſuo eos proſequantur: ad honores con-
tendentibus faueant, omninoque alienæ virtuti non inuidentes, vnde ſua profecta ſit,
teſtentur. Quod vt omnes virtutis amantes ac verè Nobiles, etiam ſine cohortatione

Noſtra

Nostra facturos non dubitamus: ita si quis tamen existat, cuiuscunque status conditionis aut dignitatis is fuerit, qui in contumeliam præfati Nobilis PAVLI PERNVS posterorum eius, authoritatisque Nostræ Regiæ imminutionem, Nobilitati eorum obtrectare illis detrahere, dicto denique factoque vel Nobilitatem eorum, vel existimationem impugnare præsumeret: eum consuetis pœnis, quæ in diffamantes Nobilem verum Regni, legibus statutæ sunt, Nobis iudicioque, ad quod à parte læsa citatus fuerit, ipsiusque parti læsæ subiacere volumus. quamprimum quotiesque præsente hoc Priuilegio Nostro, quod ad omnem probationem Nobilitatis sufficere volumus, Nobilitatem suam ad tenorem Priuilegij, si eius forte copiam non habuerint, alijs idoneis monumentis in iure probauerint, docuerintque. In quorum omnium fidem & euidentiùs testimonium hasce manu Nostra subscripsimus, sigilloque Maiestatis Nostræ communiri iussimus. Datæ Varsauiæ in Conuentione Regni Generali, Die decima quinta Mensis Aprilis, Anno Domini Millesimo Quingentessimo Octuagesimo Nono. Regni verò Nostri Secundo. Præsentibus Reuerendissimis, Reuerendis, Illustribus, Magnificis, Venerabilibus ac Generosis, Stanislao Karnkowski Gnesnensi, Legato Nato ac Regni Nostri Primate. Ioanne Demetrio Solikowski Leopoliensi Archiepiscopis. Hieronymo à Rozdrazow Vladislauiensi & Pomeraniæ. Luca à Kośćielec Posnaniensi. Petro Dunin Wolski Plocensi. Bernardo Máćieiowski Luceoriensi. Alberto Báránowski Præmisliensi, & Regni Nostri Vice Cancellario. Petro Kostká de Stángienberg Culmensi. Laurentio Goslicki Chelmensi, Episcopis. Christophoro Rádźiwił Duce in Bierze & Dubinki Palatino Vilnensi M. D. Lithu. Exercituum Campiductore, Solecensi, Borisouiensi, Kokenhausensique. Ioanne Kiszká Castellano Vilnensi, Samogitiæ, Brestensique. Petro de Potulice Calissiensi, Vissogrodensique. Ioanne Chlebowic Trocensi, Radoscouiensi, Vpitensique. Alberto à Laszko Siradiensi, Mariæburgensique in Liuonia. Nicolao Christophoro Rádźiwił Duce in Ołyká & Nieśwież Castellano Trocensi, Saulensique. Nicolao Herburt Russiæ. Ioanne à Sienno Podoliæ, Hrodrensi, Czorstinensique. Gregorio Zielenski Plocensi, Mlauensique. Stanislao Kryski à Drobnin Mazouiæ, Plocensi, Dobrzynensi, Stanislauouiensique. Stanislao Radziminski Podlassiæ, Liuensi, Camenecensique. Stanislao Gostomski de Lezenice Rauensi, Radomiensique. Nicolao Dźiałynski Culmensi, Bratianensique Palatinis & Capitaneis. Stanislao Comite à Tarnow Sendomiriensi, Buscensi, Stobnicensique. Ioanne Comite à Tenczyn Woynicensi, Lublinensi, Parcouiensiq;. Ioanne Dulski Culmensi Thesaurario Regni, Branscensi, Suiecensi, Surasensi, Rogosensi, Derschauiensique. Ioanne Leśniowolski de Obory Cernensi, Parnauiensique in Liuonia. Martino Leśniowolski de Obory Podlassiæ, Zatoriensi, Losicensique. Christophoro Komorowski Sandecensi. Nicolao Fierley de Dąbrowica Becensi, Referendario Curiæ Regni Corczynensi, Casimiriensique. Georgio Mniszek de magna Konczyce Radomiensi, Sanocensi, Samboriensique. Ioanne Myszkowski de Mirow Zarnouiensi. Ioanne Ossowski Polanecensi. Hieronymo Gostomski Naclensi, Valsensique. Stanislao Mniski Zakrocimiensi. Ioanne Bykowski Conariensi, Lanciciensi, Siradiensique, Castellanis & Capitaneis. Andrea Opalinski de Bnin Marschalco Regni Maioris Poloniæ Generali Sremensi, Lezascensique. Alberto Rádźiwił Duce in Ołyká & Nieświeź, M. D. Lithuaniæ Marschalco, Caunensique. Ioanne de Zamośćie Cancellario & Exercituum Regni Generali, Belzensi, Mariæburgensi, Knisinensi, Miedzyrzecensi, Derpatensique. Leone Sapieha M. D. Lithuaniæ Vice Cancellario, Slomensi, Marcouiensique. Theodoro Skomin M. D. Lithuaniæ Thesaurario, Olitensique. Stanislao Przyiemski Marschalco Curiæ Regni, Kommensique, Officialibus & Capitaneis. Petro Tylicki Præposito Gnesnensi, Canonico Cracouiensi, Varnensique, Secretario Regni Maiore. Ioanne Tarnowski

Referen-

Referendario Curiæ Regni Cracouienſi, Vladiſlauienſi, Lenciciensi, Cruſuicenſiq́ue Præpoſito. Ioanne Piotrowſki Decano Poſnanienſi, Canonico Cracouienſi. Ioanne Kráſnicki Cantore Cracouienſi. Simone Rudnicki Cuſtode Gneſnenſi. Hyacintho Młodzieiowſki Theſaurario Curiæ, Krzecouienſi, Piaſecenſiq́;. Gaſparo Máćieiowſki Stabuli Noſtri præfecto, Scepucienſi, &c. Petro Opalinſki de Bnin Inciſore Menſæ Noſtræ. & Rohatinenſi. Staniſlao Kraſicki Curruum Noſtrorum Præfecto, Lubomlenſi, Bolemouienſiq́; Capitaneis. Procopio Sieniáwſki Pocillatore Curiæ. Petro Srzeniáwá Subdapifero Noſtro. Baltaſare Stániſłáwſki Culinæ Noſtræ Magiſtro. Et alijs quam plurimis dignitarijs, officialibus, & aulicis Noſtris, nec non Terrarum Nuncijs ad præſentem Conuentum Regni congregatis.

Sigiſmundus Rex.

Reynoldus Heydenſtein

S. R. M. Secretarius.

LINEA ARMORVM SPYRN.

V*Alerianus & Melchior germani fratres Pyrnes de Pyrn, in Imperio illa retulerunt præmia, quæ fortes bello, graues moribus concernebant, ille in ſago clarus, hic in toga inſignis. Erat enim Epiſcopus Nicropolitanus, Suffraganeus ac Decanus Olomucenſis, Vratislauienſis, & Brunenſis Canonicus, Præpoſitus Sternbergenſis, Sacræ Cæſ. Maieſtatis Conſiliarius. Paulus Pyrnes ſeu Pernus, cui in Regno Poloniæ laurea nobilium a Sereniſſimo Sigiſmundo III. Rege in Comitiis Regni Varſauiæ Milleſimo quingenteſimo octuageſimo nono collata fuit. Tenuit matrimonium cum Nobili Fogeluedria, ex qua ſuſcepit filios Danielem, Tobiam, Alexandrum, Samuelem. Daniel hæres in bonis ad Tarnouiam, vbi domicilia conſtituit. Samuel qui pro bene meritis à Sereniſſimo Rege Sigiſmundo Tertio, bona Pierzchowiec poſſidet. Tobias in M. Duc. Litu. poſt militares actus manſionem cum matrimonio conſtituit. Hi poſteritatem reliquerunt tam filiorum quam filiarum. Alexander illorum quartus frater ad militarem animum adiecit.*

TARCZA

TARCZA WESOŁA
Seu SCVTVM LÆTVM.

DELINEATIO & ORIGO.

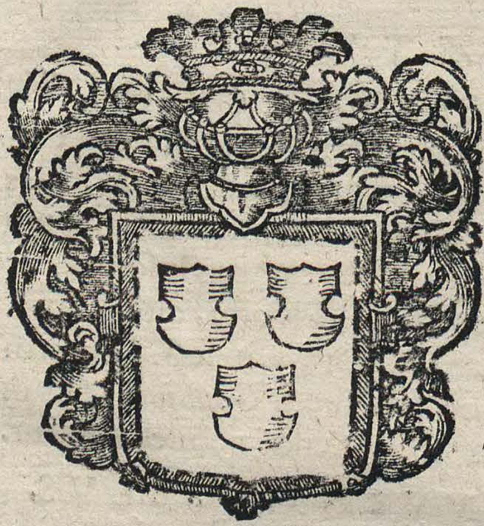
EST scutum coloris nigri, habens cincturam in medio, à leua ducendo lineas in dextram transuersales per medium factas vt exprimat duos campos lusorios per longum, vnus est coloris albi, alter rubei. Aliqui affirmant talia arma fuisse S. Bernardi & habere Proclama suum *Gaudium*, sed in Regno in Pruss. Ducat. eisdẽ nobiles vtuntur.

HINC VVLNVS, SALVS, ET VMBRA.

NVlla forte regio est, quæ militum scuta non habeat menti, sed quam sint vtilia militi, ipse miles edissere poterit. Dant illa vmbram, nedum à sole, sed à quocunque impetu telorum, sagittarum, lapidum, pilarum. Dant salutem, quia attingendo scutum tela, franguntur, nec ledunt pugnantem. Dant vulnus & graue, nam si impetum sustinere nequeunt, cum globo & sagitta, infiguntur corpori & scutarum fragmenta. Quapropter Scutum, quandoq; officit, non proficit. Quocirca tale Symbolum ponebat Dux Nuceræ. Portabat adolescens palmæ ramos ex quibus sagittæ procedentes laniabant ceruum sub arbore in vmbra quiescentem. Hic vt se sensit vulneratum, inuenit ibidem iacendo Dictamum, quo sumpto recuperabat salutem. Et apposuit scriptum, *Hinc Vulnus, Salus, & Vmbra.* Cum verò hæc tria habeant hæc præsentia nobilitatis arma, restat vt contra vulnus Dictamum requirant & inueniant. Est verò, inclyta virtus, quam posuêre Dij sudore parandam. Illa enim est vt Claudianus de consulatu cuiusdam exponebat.

Ipsa quidem virtus pretium sibi, solaque latæ
Fortunæ securè nitet, nec fascibus vllis
Erigitur, plausuque petit clarescere vulgi:
Nil opis externæ cupiens, nil indiga laudis,
Diuitijs animosa suis immotaque cunctis
Casibus, ex alta mortalia despicit arce.

T A R C Z E.

DELINEATIO & ORIGO.

INtra Scutum magnum, ſunt tria ſcuta parua, in triangulum diſpoſita. Magnorum victorum quia ſunt talia arma, (ſignificant enim priuationem hæroum & caſtrorum) ideo ex iudicioſa & forti ratione concludendum manet fuiſſe virum fortitudine clarum cui hæc primum conceſſa fuerant.

MEMORIA ÆTERNA.

TOtius orbis ſublunaris, hoc intentum ante immortalem vitam fuit, vt nominis ſui relinqueret perpetuam recordationem. Hinc virorum magnorum eſt. Pugnare pro æquitate, Laborem ducere pro virtute, Mori pro veritate, vt viuant memoria viridi in poſteritate. Alphonſus primus Rex Portugaliæ natus ex Henrico Comite Lotharingiæ & ex Tereſsia Alphonſi VI. Regis Caſtillæ, cùm à Saracenis recuperauerat Lisboam deuictis eorum quinque Regulis, erexit arma & ſymbola victoriæ ſuæ ſcuta quinque in magno ſcuto, non in aliud, quàm in perpetuam deuictorum Regum memoriam. *Capacius Iulius Cæſar* 1. *parte.* Cum itaq; præſentia intueor arma, ſcuta hæc memoriam refricant, & perennem reddunt. Vt verò perenniter ſint, maximè cauendum, ne ſub illis latitent anguillæ, luxus ſcilicet & luxuria, ſic enim intinguerētur facilè memoria. Anguilla enim eſt Symbolum memoriæ poſt obitum extinctæ vt Plinius dicit. Omnes enim piſces mortui ſuperfluitant, ſola verò anguilla mortua in profundum vadit, atque ibi computreſcit in limo, vbi nata eſt. Celerius memoria impij hominis perit & euaneſcit: Dicit enim Pſal. 36. *Vidi hominem ſuperbum exaltatum & eleuatum, tranſij & ecce locus non eſt inuentus eius.* Ergo meditare illud Horatianum. *Nube ſolet pulſa candidus ire dies.*

Vtuntur talibus armis Streikowſcij.

T A C Z A Ł A.

DELINEATIO & ORIGO.

EST ſcutum à ſuperiori parte coloris nigri, duas intra nigredinem continens ſtellas coloris albi; à parte inferiori eſt grus cum eleuato pede ſtans, caput tenet altum, in campum vſque nigrum protenſum, ſtat in campo flauo. Sunt alij qui vtuntur Grue ſine ſtellis. Veniunt ex Bohemia in Regnum vtraque hæc arma. Qua verò ratione conceſſa fuerint, ſcriptores licet non aſſerant, ipſa tamen arma loquuntur tacitè ſuam originem. Militi cuſtodiam de nocte agenti vigilantiſsimam in hoſtes, (ceu grus vigilat dum cuſtodiam agit lapidem pede ſtringendo) qua & ſucceſſus fortunatus detulit gloriam æuiternam, conceſſa fuêre. Exprimitur ego vigilia ſua grue cum eleuato pede, noctis verò vigilia proponitur ſtellis.

CONGRVIT BELLATORI.

AD ſtrenuam militiam & congruam, quinque requiruntur. Animus, Fortitudo, Labor, Vigilia, & Obedientia. Quorum ſi vel vnum defuerit, oleum & opera vana. Animus enim inſtruit, fortitudo inſtat, labor ſuadet, vigilia animat, obedientia victoriam miniſtrat. Omnia hæc Grues demonſtrant, ſed præcipuè vigilantiam. Hinc laudamus M. Alexandrum, cui ſi quando peruigilandum eſſet, ne ſomni violentia opprimeretur, vas aheneum propè thorum poſsidebat, ſupra quod brachium extendebat pillam, *vt Ammianus ait*, Argenteam manu complexus, quæ ſi quando ipſe ſomno vinceretur, elapſa ſonoro ſtrepitu, ſomnum abrumperet. Sed magis laudamus Iulium Cæſarem, qui ſine omni inſtrumento, quoties & quantum voluiſſet, euigilaſſe profitetur. Habebat id quod congruum erat habere bellatori. Quapropter vos quibus honori ſunt præſentia arma Democratiam hanc in veſtris animis firmate, hæc nimirum quinque congrua bellatori ſatagite. Nam ſicut Grues nunquam vagantur vni, ſed ſe plures congregant, volant & paſcunt, quo etiam congruè degunt; ita quoque vos gruum more, vt congruè viuatis, vniti virtutibus, honori, conſilio, Marti, dies tranquillos ducite. Video ad vigilantiam omnemque prudentem actum, formatum fuiſſe Gruem bicipitem, eo ſolo, quia nobis clangore ſuo, ver & hyemem nunciant. Veſter verò Grus tam vigil, quid nobis nunciabit? Argum ad cælum. Oculis namq; proprijs terram inſpicit, ſtellis verò duabus, contemptibilem

 horro-

orrorem atrum, amænum verò hominibus cælum, indicat. Igitur simus ooperatores gratiæ Dei, non enim dormientib⁹ prouenit regnum cælorum, nec otio desidiaque torpentibus beatitudo æternitatis ingeritur; sed quia si compatimur conglorificabimur, illa nobis currenda est via quam ipse Dominus se esse testatus est. *S. Leo serm. 5. de Epiph.*

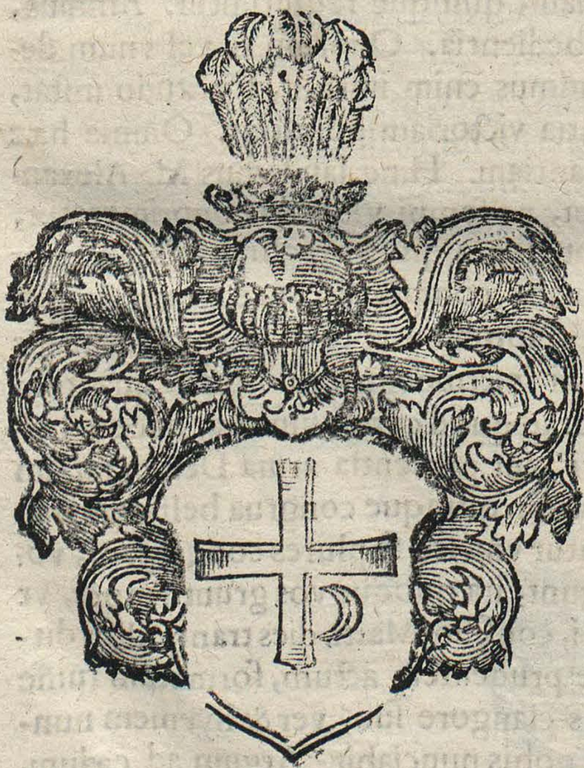
LINEA ARMORVM TACZAŁA.

Gierkouij, *Henricus Gierko qui primum talia gentilitia arma intulit in Regnum. Erat vir prudens & ad negotia honesta dispositus. In aula Zgorkonum obiuit officia prima, suisq; meritis apprimè honoratus ab omnibus fuit.*

Bartkowscij *in Radomscensi districtu, in Palat. Sendomiriensi. In hoc districtu plurimi reperiuntur Nobiles horum armorum, sicut dicit* Bielsc. fol. 541. *sed sine stellis eis vtuntur.*

Roznowscij *ibidem in Radomscensi districtu. Euenit forte incuria scriptorum quod neglexerit dicere de stellis, ideò tacentur. Nisi fortè ecclipsis fulgentis honoris obumbrauerit stellas. Si namq; Gierko intulit ipsa in Regnum & cum stellis, posteritas ad libitum tollere stellas, nefas reponere deberet. Quodsi diuersa sunt arma Gruum, tego sententiam, edoctus verò adaptare calamum desidero.*

TARNAWA.

DELINEATIO.

EST crux lata, coloris albi, in campo sanguineo, ad cuius angulum inferiorem sinistrum est media luna ad crucem cornibus obuersa coloris aurei. Super coronam, sunt quinque pennæ Strutionis.

ORIGO.

IN Regnum allata sunt à Rhodiorum militum Viro Bochuchualo, seu Boguslao. Cui ob dexteritatem maximam in bello sub monte Tarnawa Boleslaus secundus addidit ad crucem lunam, atque imposuit nomen à loco & monte, Tarnawa, quo etiam cognomine miles ille vocari incæpit.

COLLI-

COLLIGABIT ADVERSA.

EX Sydereo clypeo & cælestibus armis ad inuicem colligatis,non alium elicio titulum atque spero effectum, quam virium aduersorum colligationem. Augustus ille Cæsar Ægypto pacata, Crocodilum animal horribile ad palmam,arborem catenâ religatum,in nummis cudi voluit cum inscriptione: *Nemo antea religauit.* Profectò dum arma præsentia considero, atque video lunam cruci Saluatoris colligatam,magis ominari præsumo,quod tutores horum armorum colligabunt aduersa, Puta, hostes patriæ, inimicos crucis, domus infortunia, virtutum aduersa. Si enim militia est vita hominis super terram, iam omnibus in victoriam inhiare licebit. Sed præcipuè dogma datur ex nobilibus armis cruce & luna, his qui talibus insigniuntur armis, vt eam duntaxat militiam teneant, cui subscribendum foret: *Colligabit aduersa.* Plurimi bellatores magnanimitatis suæ illustrandæ gratia adicitum sibi volebant præsentem titulum, quapropter varijs figuris animi promptitudinem in hostes cum fortitudine declarabant. Alexander Medices Dux Magnus Hetruriæ erexerat symbolũ refert Petrasanta Rynocerotem, cui tradidit lemma: *Non redeo nisi vicerim.* Ordines equitum Alcantaræ in regno Legionis, & equitum Auisiorum in Lusitania, dum fortis animi viriumq; indicium contra Mauros conscribendo militem, proposuerant, extulerunt crucem liliatam ad cuius stipitem auiculas duas efformabant. Dicebant enim, promptos, faciles, vigiles, nos debere esse contra hostes, qui crucem Domini defendere,ipsiusq; gloriam efflorescere desideramus. *Franc: Mennenius in originib. Ordinum militarium.* Profectò nil Equites hi atque ipse Dux desiderauit præsentibus suis symbolis, nisi colligare aduersa. Sed neq; arma vestra alterum instruunt modum. Crux contra infideles, luna contra scelestos porrigunt, vires colligendæ à vobis, & venerandæ sunt. Nam cui cruci omnes seruiunt reges, vobis illuminanda relinquitur. D. Augustinus in verba ad Gal: 6. *Mihi absit gloriari nisi in cruce &c.* ait. Crucem vt in ea gloriemur, Dominus suo gestans humero pro virga regni nobis commendauit, quod est grande ludibrium impijs, grande mysterium pijs: & vnde mundi Philosophus erubuit, ibi Apostolus thesaurum reperit: quod illi visum est stultitia, Apostolo factum est sapientia & gloria. Virtute igitur illuminandam vobis crucem concessam, ornandam quoq; fidei sacræ præconio Sereniss. Rex voluit, vt hac duplici via, & hostis corporis, & inimicus animi colligari posit. Ergo

Sic habites terris vt te desideret æther
Post ad parta tibi sydera tardus eas.

LINEA ARMORVM TARNAWA.

BOguchualus *miles eximius, qui ex Rhodijs militibus in Sarmatiam venerat primus, & cui Rex Boleslaus II. lunam addidit ob graue specimen bellicum ad Tarnawá montem, contra hostes præstitum.* circa annum 1068. *Ianusius ex*

Præposito Gnesnensi Archiep. Gnesneń. 20. *Maij, ab omnibus Capitularibus vnanimiter electus* 1260. *Erat vir virtute & doctrina ornatus, miserat quidem ille legatos Romam pro confirmatione Canonicos Gnesnenses, Henricum Decanum Posnanień. Egidium Archidiac. Lencicień. Pribislaum Canonicum Gnesnensem, sed quia nouiter institum fuit, vt nulli Episcopatus concederetur nisi se Romæ præsentaret, ipse Romam ad Alexandrum III. Papam discessit, & Feria 6. ante Dominicam* Inuocauit 1260. *obtinuit, sedit Annis* 12. *Oppidum Znin ipse erexit. Successit illi* vt Dlugossus habet *sub Anno* 1272. *Philippus Præpositus Gnesnensis, sed electio non erat confirmata per annos sex, ob crebras vacationes, & alias causas sedis, cùm redibat duo ipsius Canonici Romam missi Henricus & Pribislaus mortui peste in Lombardia. De illo Ianicius.*

Doctrina, virtute potens Ianusius hic est,
Vnanimi ad tantum lectus ouile sono.
Esse putas qualem? cui cunctis posse placere
Contigit, & testes tot statuisse sui.

Targowiccij *in Lublinensi Palat. Ioannes à Gramacki occisus, reliquit filios Sigismundum Præpositum Cracou: Sereniss. Regis Sigismundi Secret. & Marcellinum quem Zołkiewski occidit. Soror eorum Anna Christophori Szydłowiecki Castell. Crac. consors. Cleophas Targowicki filius Michaelis apud Matthiam Vngariæ Regem Supremus Dux Exercituum contra Turcas,* vt habet Bielscius folio 431. *Qui dum rediját in Patriam sub tempus belli cum Cruciferis, erat gratus hospes apud Casimirum Iagellouicium Regem, à quo Præfecturas Pyzdrensem, Koninensem, Kolensem accepit, & ab Auunculo suo Archiep. Gnesneń. Roża tenuit Louiciam, in bello Prussico sterilis decessit. Stanislaus Targowicki, in clade Bucouiana in captiuitatem Turcicam vnà cum Ioanne Tęczynski Sbygnei Succamerarij Crac. filio & Petro Pruchnicki deuenit.* Bielsc. fol. 486.

Broniewscij *à Broniewice eiusdem diuisionis bonorum cum Targowicciis. Hi quandoq; ijdem vocantur & Targowiccij & Broniewscij. Sunt in diuersis Palatinatibus Sendomirień. Lublineń. Præmislień. distr. viri bello clari, virtute alti, grauitate & titulis magni.* Paprocius in 2. Opere *dicit fuisse ex illis Episcopum Præmislień. & Chelminensem. Georgius Canonicus Leopolień. Plebanus Drohobicensis. Martinus Broniewski, cuius filij erant Nicolaus Dzirtrichus Canonicus Præmislień. Stanislaus, Michael, Ioannes, Martinus. Niemira filius Nicolai, qui adolescentia aulico Regis Wierzbiętá dum contulerat ad altiora exercitandam, in bellum Valachicum cum illo iuit, sed dum in Bucouiana clade equum Dominus amisit, subministrauit illi equum cui assidebat, acquisiuit sibi alium, & inuenit parentem suum maximè vulneratum, dedit parenti equum, & deduxit illum in castra securum. Stanislaus Niemira frater ibi in illa clade captus occubuit, & ibidem filij sui Ioannes & Marti-*

Martinus. Michael reliquit Cleopham filium, qui etiam Targowicki vocabatur, vt supra diximus. Ioannes qui etiam Targowicki vocatus à Gamracijo occisus, reliquit Sigismundum. Martinus vltimus illorum germanus, in Aula Sereniss. Regum Casimiri, Adalberti, Alexandri, & Sigismundi reddidit dignè obsequia, Ochmagister Elisabeth Reginæ. Factus demum peregrinus locorum sacrorum visitator, qui dum redijt, creatus Capit. Lubacouień. & Burgrabius Crac. reliquit filium Martinum Notarium Leopol. cuius filius Stanislaus ad Pscouiam occubuit, & Vincentium optimum militem & Stanislaum. Ioannes Capitaneus Medicensis. Stanislaus Burgr. Cracouień. ex fratre filius, Aulicus Regum Adalberti, Alexandri, Sigismundi, filius Stanislaus occisus domi, filius Martinus in Turcica captiuitate obijt, & Nicolaus apud Carolum V. Imperatorem, & Ferdinandum eximius in castris. Stanislaus Martini Burgrabij Crac. tertius filius, Sigismundi & Augusti Regum Aulicus, Vexillifer & Præfectus Stabuli Regij Præmislień. Præfectus Medicensis, vir diuersarum linguarum & militiæ peritus, legationes aliquot expediuit. Filios diuisit in bonis, ipse deuotioni senex deditus, præcipuum habuit deuotionis & decoris Ecclesiæ suggesta Prædicatorum fabricare, sex Ambonas in diuersis Ecclesijs erexit, Xenodochia fundauit. Filij sui 5. Ioannes Medicensis Capit. vir militari clarus, & Reipub. ob ingenij dexteritatem proficuus, adolescens mortuus, & quia resignauerat ei parens Capitaneatum, non recuperauit iterum pro se parens. Stanislaus Aulicus Stephani Regis, Legatus in Turciam, in Vngaria, Germania, Turcia militiam exercuit, Bielsc. fol. 586. *Sebastianus Præfectus Regij Stabuli Præmisl. miles & Aulicus Augusti, Henrici, & Stephani Regum, linguarum Germanicæ, Vngaricæ, & Latinæ optimè gnarus. Consors sua Tribuni Sanocensis Ligęze filia.* Petrus *doctrina & ingenio excellens, multorum hominum mores, fortitudinem, linguas cognouit, ad negotia Patriæ & Reipub. promptus & idoneus. Martinus bello & ingenio clarus, legationem in Turciam & Tartariam expediuit* 1583. Bielsc. fol: 750. *Eorum fratres Patrueles viri digni & Patriæ seruientes.*

Tudorowieccij *in Sendomiriensi Palatinatu.*

Tarczowscij *ibidem.*

Slankouij *ibidem, Stanislaus Slanka de Łápßow Sandomiriensis Terræ Iudex, subscripsit concordiam Iagellonis cum Prussia in Brestia Cuiauiensi* 1436. *Erat quoq; Buscensis Monasterij Monialis Sophia Mater sororum, vt Epitaphium ibidem* 1579.

Petrikouij *ibidem Petryk.*

Borycij *ibidem.*

Gorzkowscij, *in Chelmensi Terra, & in M. Duc. Lithu.*

Rádlinscij, *Gotardus Confederatorum militum caput.* Bielsc. 437.

Siniccij *in Lublinensi.*

Stryienscij *in Lublinensi.*

Gálężowscij *ibidem.*

Kleczkowscij *in Masouia.*

TRABY

T R A B Y.

DELINEATIO.

SVnt tres tubæ nigræ orificijs ad inuicem iunctæ, in locis quatuor auro ornatæ, circulum in medio habentes, in campo candido. Super coronam ſunt quinque pennæ Struthionis.

O R I G O.

DIuerſa ratio eſt Originis horum armorum abſoluta, ab Origine in Regno. Abſoluta origo eſt, quod in venatione cum Rege aut Duce cuidam militi conceſſa fuerint, grauis verò ratio adfuit, cùm auro ornatæ concederentur & trinæ. Vtuntur his armis trium tubarum in Belgio Chorniorum Familia, & in Halſatia Iordaneorum Familia. Quapropter rectè putarem quod in Regnum Poloniæ vnus de Familia Iordaneorum eximius miles venerit per Italiam. Quocirca Romanum aliqui putarunt, & ob antiquitatem in Regno Genus Polonicum fuiſſe dixerunt. Fabula igitur de Scytha Ordano, qui Regi conduxerat venationibus incumbenti ſub Cracouia Tartaros ſemouenda erit: quia Familia hæc antiquior eſt quàm Tartari ex Taurica ad Regnum Pol. venerunt, ſed aduenam fuiſſe & Nobilem de Trabis Iordanum ex Halſatiæ partibus primum parentem in Regno Pol. exiſtimandum. *Bielſc. folio* 51. *de Origine adnotauit* ſub Anno 966. Cætera in Linea Familiæ dicemus.

T V B A S A L V T I S.

COnſtituta tuba cornea Ioannes Ferus in Symbolis auſus ſupponere: *Spiritus aliundè.* Sit demus ſplendidè ornata tuba, ponderet auro & gemmis, ſine ſpiritu muta eſt, aliundè ſpiritus ſalutarem quoque reddet. Habet *Serarius in Caput* 24. *Ioſue*, Rex minoris Armeniæ Schoba ingentes copias aduerſus aciem Iſraelitarum direxerat, Ioſue qui tum ſummæ rei præerat prodijt obuiam, mater Armeni Naga veneficijs famoſiſsima, filio velificata, ſuis carminibus Hæbreos iuxta ſeptem turrium ferrearum ſepta concluſit, territus Ioſue, alligata epiſtola ad columbæ alas eandem ad Ducem Ianiah, & ſacerdotem Phinees auxilij implorandi cauſâ demiſit, illi repente aduolāt, & Phineas vt à Ioſue erat monitus reflexa tuba clariſsimè perſonat.

ſonat. Mirum hoc ſonitu, ad ſingulos clangores ſinguli muri corruunt & paulatim totus ille ex ferro Labyrintus quo Iſraelitæ tenebantur circumuallati, diſſoluitur. Non immeritò igitur ſpiritu aliunde contracto, tuba ſalutis dicetur. Profectò erunt illę ſalutares tubæ, quæ nil contra Deum, Eccleſias & ſacra moliuntur, ſed ipſa ſcelera ceu vindices ab alto puniunt. Quocirca ne tubis noſtris nitentibus auro aliquis ſupponat vaticinium Sybillæ Erythreæ. Flet victus, ſed victorem mors atra peremit. Adducam *ex Oroſio lib: 7. cap: 29.* Quomodo Roma per Gothos irrupta fuerat depredata & incenſa, ſolis Chriſtianis tutis & liberis, quod ſcilicet ſalutari tuba & obſeruatas Eccleſias. Adeſt inquit Alaricus, obſidet trepidam Romam, irrumpit, dato præcepto vt ſi qui in ſancta loca, præcipuèque in Sanctorum Apoſtolorum Petri & Pauli Baſilicas confugiſſent, hos inprimis inuiolatos ſecuroſque eſſe ſinerent, tum prædæ inhiantes à ſanguine temperarent. Rauennæ tunc Summus Pont. Innocentius fuerat: diſcurrentes igitur per vrbem, reperit vnus Monialem, quæritat aurum, argentum; producit vaſa plurima ſacra, obſtupet & illa, hæc Petri Apoſtoli ſacra miniſteria ſunt, præſume ſi audes, de facto tu videris, ego defendere nequeo, contendere non audeo, retulit hoc ad Alaricum, iuſsit ille tuba canere, conuolant milites, & ille: *Iſtas res & virginem & omnes Chriſtianos ſecurè ad Baſilicam Apoſtolorum deducite.* Eductis illi gladijs ceu cuſtodes, deportarunt ſuper capita vaſa omnia aurea & argentea, & populum Chriſtum laudantem in Eccleſiam tubis canendo, ſaluos conduxerunt. Hæc ille. O verè Tuba ſalutis. Arma verò non recedunt à propoſito noſtro, nam plurimos Archiepiſcopos, Epiſcopos vigiles, & rectos de Familia veſtra tenuiſtis, vt etiam in Summos Pontifices Romanos eligi dignarentur. Quid de fortiſsimis bellatoribus Spitkone, Swierkouio, Miekiccio alijſque plurimis referam? omnia ſua, laborem, animum, vitam, obſequijs Patriæ & Regum detulerunt, & tubas venaticas in bellicas commutarunt. Omnibus igitur poſt ſe ſucceſſoribus hoc Echo relinquitur:

Sitis, ardor, arenæ,
Dulcia virtuti: gaudet patientia duris,
Lætius eſt, quoties magno ſibi conſtat honeſtum.

LINEA FAMILIÆ TVBARVM.

IOrdanus *nomine & cognomine ſimul deſcendens ex Iordaneorum Familia in Halſatia armorum trium Tubarum, qui primus in Regnum veniens è Roma Anno 966. à Ioanne Papa ad inſtantiam Miecislai & Duciſſæ Dambrowká, cum alijs miſſus, primus Epiſcopus Poſnanienſis Eccleſiæ Apoſt: Petri & Pauli creatus fuit. Quos omnes Egidius Tuſculanus Cardinalis in Poloniam veniens Legatus confirmauit.* Dlugoſſ. ſub anno 966. Bielſcius ibid. *& notat arma trium Tubarum.* Cromer. *Ioannem XIII. Pont. Max. nominat.* lib. 3. fol. 32. *dum inſtitutionem Iordani deſcribit. Nomen ipſius erat Prochorus ſeu Prochorinus,*

vnde patet quòd Iordanus erat cognomen, cui successit Tymotheus Italus Romanus. Dlugoss. sub anno 1002. *Mortuum Brandeburgi dicit* Paproc. ex Dlugosso in 2. opere. *sed non lego in fonte. Quidam ad ipsius promotionem & Bohemiam à qua Regnum Poloniæ accepit fidem per Reginam Dambrowkam alludebat.*

Quod lupa Romulidis, hoc egens Vrsina Polonis
Fascibus illa, sacris hæc tulit auspicium.

Iordanem Henricum Notarium Regis Boleslai Anno 1039. *antiquorum Monasteriorum scripta referunt. Vilhelmus Traba vir bello strenuus & patriæ amans, qui ex Elisabeth consorte suscepit Nicolaum filium Procancellarium Vladislai Iagellonis, cuius obiurgatione Ioannes Zarnouius Bohemus cum suis redire ad exercitum coactus, nostris fuerit causa victoriæ, & Cruciferorum fugæ, dum scilicet putarent nouum exercitum Regi aduenisse, quod erat in die Diuisionis Apost.* 1410. Cromer. lib. 16. *Quia verò ad spiritualem dignitatem aspirabat, cum Præpositura S. Floriani Cracouiensi & Præbendis Gnesneń. Cracouień. Calisień. Sandomir. Sancti Georgij Cracouiæ, S. Viti in Crusuicień. Castris, & altari in Ecclesia Cracouiensi Archiep. Haliciensis, per Ioannem XXIII. Papam Successor Iacobi* 1411. 14. *Kal. Iulij datus est. Eodem anno ab eodem Papa ad Gnesnensem Archiep. præter Collegij Gnesnensis voluntatem, quod Albertum Iástrzebecium Episcopum Posnaniensem postularat translatus fuit. Vir erat pius, in omnes liberalis & munificus in egenos, natura mansueta & benigna. In Concilio Constantinensi plurimos anteibat scientia, virtute, dotibus, fama; quapropter in Pontificem Max. eligi dignus à pluribus iudicatus fuerat. Non inhonoratus tamen inde discessit, nam primitialem dignitatem sibi, & successoribus Archiepiscopis Gnesnensibus in dicto Concilio obtinuit, atq; sic noua dignitate auctus, in patriam Primas Regni rediјt. Extant illius statuta Prouinciæ Gnesnensis* 1420. *approbata à Martino V. Papa. Ille Gnesnæ Collegium Mansionariorum fundauit. Ille Ecclesiā in Wieluń erexit, fundauit. Ille Ecclesiam Smogorouiensem decimis auxit. Legationem in Hungariam ratione firmandæ pacis dum peragit, in villa Lubicz Diœcesis Strigoniensis obijt* 1422. *die* 4. *Decembris. Conductus Gnesnam ibidem sepulturam tenet. De illo Ianicius.*

Hunc fieri Papam voluit Constantia, rari
Munifici, placidi, mota fauore viri.
Metropoles vno ille duas accepit in anno,
Dignus fortunæ prosperitate suæ.

Ioannes Iordan Castell. Biecensis, Scepusiensis, Osuiecinensis, Capitaneus & Magnus Procurator Cracouiensis, notabat Familiam de Zakliczyn. Zuppas regales obligatas sibi tenuit, quas Sigismundus Rex Bonari Ciuis Cracouiensis subsidio datis quatuordecim millibus vngarorum recuperauit, inquit Paproc. in 2. opere. *Obijt* 1507. *Sepultus ad S. Catharinam Cracouiæ.* Bielscius fol. 507.

Terram

Terram Scepusiensem ab eodem datis 12.*millibus vngarorum Boner Regi recuperauit Sigismundo. Nicolaus Iordan de Zákliczyn Castell. Woyniciẽ. Scepusiẽ. Camenecen. Capit. Magnus Procurator Cracouiensis. Obijt* 1521. *Sepultus Cracouiæ ad S. Catharinam, vnde apparet filium fuisse Ioannis. Iordanus Castell. Woyniciensis, qui in consortem habuit Spitkonis Tarnowski Palatini Cracouień. filiam, cum qua bona Melsztyn & alia accepit. Laurentius Spytek Iordan de Zakliczyn in Melsztyn, Castell. Cracouien. Capitaneus Præmisliensis, Camenecensis, Czechouiensis. Ætatis anno* 56.*obijt in Mogilány.*1568. *Ex consorte Sieniawska Nicolai Palat. Russiæ filia, suscepit filias Elisabetham Bonarij postmodum Ligęzá Castell. Visliciensis consortem, Annam Zebrzydowscij Palatini Calisiensis, Magdalenam quæ prius Vapouij post Castell. Sendomir. Sobek consors, Barbaram quæ prius Petri Ducis in Zbáráz Palat. Trocensis filij consors, post Andreæ Zborowski Marschalci Curiæ Capitanei Radomscensis, & Sophiam Samuelis Zborowski consortes. Spytek Iordanus de Zakliczyn, magnus bellator ad Dersauiam cum Gedanensibus & Moschis in diuersis locis & occasionibus, erat Thesaurarius Regni vigilantissimus, nam irruentibus Tartaris obuiauit misso neruo belli Castellano Cracouiensi.* Bielsc. fol. 594. *De illo Christophorus Warsawcki in oratione ad Stephanum Regem, vir perpetuæ laudi & maximis muneribus obeundis in R. P. natus, tot hostibus captis, tot interfectis, tot continuis vigilijs fatigatus suam & exercitus tui Zamoisci perseuerantiam ita probauerat, vt non modo Legatis Moschouiticis ad conficiendam pacem stimulo fuisse, verùm etiam vniuersæ Moschouiæ terrorem iniecisse, dici & videri queat. Præsertim cum Spitkone Iordano Præfecto, vetustate generis & spectata virtute commendato certo militum numero in pæniciora Moschouiæ immisso, agrisq; vastatis & hostium occisis plurimis armorum suorum vim & terrorem in ipsam Nouogardiam intulit. Iacobus Iordan cum Mieleccio Rothmagister eximius, curam tormentorum bellicorum dum Bogdanus in Valachiam deduceretur, commissam habuit, atq; cum Turcis & Moldauis ad Stepanowce fortiter pugnauit.* Bielsc. fol: 645. *Consors sua Castell. Belzensis Herburth filia. Ioannes Iordan Rothmag. eximius, in eodem prælio pro Bogdano strenuè dimicauit, & victoriæ magna occasio extitit, ex Podphilipska reliquit prolem. Spytko Iordanus de Zakliczyn, eximiè laudibus efferendus Rothmagister in bello contra Gedanenses, qui suo vexillo magno literis aureis notato:* Aurea libertas *bellum instituerant,* de quo Bielscius folio 746. *Erat postmodum Palat. Crac. & vnionem Ducatus Osuiecineń. & Zatorień. subscripsit. dum esset Capit. Præmislień. & Kamionacensis* 1562. *Stanislaus Iordan de Zakliczyn in Mogilany & Szczekócin hæres, qui in Vngaria tyrocinia bellica exercuit, atq; contra Tartaros multoties ad Bialocerkieuiam pugnauit. Cuius dexteritatem Sereniss. Rex Sigismundus III. Dapiferatu primùm Cracouiensi, tum Succamerariatu recompensauit, reliquit filium Nicolaum consilio & armis excellentem, altiora dominus adspirabit.*

ſpirabit. Trambá Nicolaus Procancellarius Vladislai Iagello, & conſiliorum ſecretorum de bello Pruthenico dexterrimus conſultor. Bielſcius folio 290. *Puto ab armis denominatus.*

Stoiewſcij *in Crac. Palatinatu, deſcendunt ex Iordanorum Familia, Ioannis Stoiewſki Epitaph. apud S. Catharinam Cracouiæ* 1513. *Laurentius Stoiewſki ibidem ſepultus* 1567. *vbi legitur:* Generoſus D. Laurentius Stoiewski priſcæ religionis vir.

Stoiowſcij *ijdem quod Stoiewſcij, de Zakliczyn quia notant Familiam, declarant vnicam eſſe cum Iordanorum Familia. Chriſtophorus Stoiowſki de Zakliczyn, & Bartholomeus Stoiowſki electionem Sereniſſ. Regis Vladislai IV. ex Cracouienſi Palatinatu ſubſcripſerunt.*

Swierczowſcij *in Lublinenſi Palatinatu. Ioannes Caſtell. Vislicienſis, Capitaneus Lublinenſis, nec non Supremus Capit. M. D. Lith. Sepultus Lublini in Eccleſia Prædicatorum* 1528. *De quo Cromerus in Oratione Funebrali Sigiſmundi I. loquendo de bello Orſanenſi ait:* Conſtantino Oſtrorogio & Ioanne Suiercouio Ducibus octuaginta millia Moſchorum bellatorum, qui noſtros abigere flagris in Moſchouiam deſtinauerant, ingenti ſtrage deleuêre. *Ipſius tyrocinia bellica, progreſſus, animoſitates, & titulos Caſtrenſes cum diuerſis trophæis bellicis ſub viris bello & victoriis claris refert Starouolſcius in centum bellatoribus, cui etiam Epitaphium tale formauit.*

Deo Trino & Vni,

Ioannis Swiercouij Caſtellani Vislicieñ. & apud Sigiſmundum I. Regem Pol. ſapientiſsimum Exercituum Polemarchi, ſummorumque illa ætate inter Sarmatas bellatorum. Conſtantini Oſtrogij & Nicolai Firley collegæ, animi magnitudine & artibus militiæ præſtantiſsimi, cuius præclara in Rempub. bellis Tartaricis, Moſchouiticis, atque Pruthenicis merita extant, humana hic oſſa quieſcunt.

Wárzyccij *in Podgoria. Fortunam virtute ſuſtentant.*

Brzeźinſcij *ibidem, ex quibus Martinus Canonicus Cracouienſis fuit.*

Winárſcij *ibidem. Duo inter fratres ex illis litigabant, vnus Angelus alter dæmon vocitatus fuit, notabant Familiam de Gorzeiowa.*

Kowinniccij *in Præmislień. diſtrictu, erat vnus militum Confederatorum caput.*

Miekiccij *in Præmisl. milites ſtrenui in diuerſis expeditionibus. Sigiſmundi filij Andreas Tribunus Lubacouienſis, qui cum Podchorecka armorum Bylina reliquit Chriſtophorum, & filias Annam & Magdalenam Porudenſciorum conſortes, & Sophiam Bak Vexilliferi Camenecenſis. Erat Chriſtophorus eximius bellator tempore Interregni cum Tartaris, cum Anna Konienſka Miſopadowná Venatoris Sendomirienſis filia armorum Łábęć, habuit Hieronymum, Andream, Ioannem, & tres filias, qua defuncta habuit conſortem Annam Broniowſki Succamerarij Poſnanienſis filiam, cum qua habuit Chriſtophorum & Stanislaum, & filiam Barbaram. Stanislaus Miekicki miles in Podolia, & in M.*

in M. D. Lith. vir clarus meritis, & possessionibus ibidem auctus. Valentinus Miekicki miles, occisus in Valachia cum Cosacis pugnando contra Iuoniam Valachum 1574. *Florianus Miekicki electionem Sereniss. Reg. Vladisl. IV. ex Volhynia subscripsit.*

Ciaszynscij, *Epitaph. refert Varsauiæ in æde D. V. M. Decanum Louicensem, Canonicum Cracouiensem* 1538.

Pakoszewscij *in Sanocensi Terra. Erant Ferens, Philippus, Georgius, & Petrus ibidem. Sunt quoq; Pakoszewscij armorum Rádwan.*

Kołkouij *in Biecensi districtu. Ioannes Kołek plurimas tenuit possessiones in Cracouiensi Palat. Eius filij Bartholomeus, Valerianus & Nicolaus.*

Falczewscij *in Palat. Calisiensi. Erat ex illis Capitaneus Dobrzynensis & Pinensis. Alij in Volhyniam transierunt.*

Sosniccij *in Calisiensi. Ioannes Sosnicki cum filiis optimus ciuis Patriæ.*

Kolniccij *in Calisiensi, vtuntur tamen Rosa inter tubas, vnde differentia ex additione sunt arma à præsentibus.*

Gorzkowscij *in Chelmensi Terra, & in M. Duc. Lithuaniæ.*

Ostycouij *in Magno Duc. Lit. qui & Radźiuilij vocati sunt, nam Hrehorius Ostyk Radźiuilius à Iordano Castell. Woynicensi, frater germanus Archiepiscopi Nicolai ad arma hæc in Hrodlensibus Comitiis receptus fuerat* 1413. *Erat Nuntius Ostykowicz à Gastuldo & Monuido missus ad Imperatorem Tartarorum Sadachmat* 1452. vt Miechouius lib. 4. vel vt Bielsc. fol. 395. *ad Sachmatum, vbi in captiuitatem Ecingerio Præcopscensi Dynastæ venit. Georgius Ostyk seu Hostyk Palat. Mscislauiensis,* Stricou: fol: 772. *Hrechorius germanus illius Rothmag. capite plexus,* Stricou: fol: 785. *reliquit filium Hrehorium magnum bellatorem & fidelem Regi & Reipub. Hrehorius Hoscik seu Oscik cum Constantino Duce in Ostrog contra Moschos pugnando* 1499. *in captiuitatem vnà cum Duce Constantino deuenit. Quod Tubis pro armis vtantur nudis hoc est sine aquilla,* Paprocius habet in 2. Opere fol. 65 . & Bielsc. fol: 489. *Niemir Ostyk* 1499. *priuilegium M. D. Lit. subscripsit. Woyszyund eius filius Rádźiuil subscripsit priuilegium Lit* 1401. *Her. fol.* 663.

Wołkouij *in M. Duc. Lit. Ex quibus Capit. Pinnensis ad Olszanicam magnus miles, reliquit non dissimiles filios Fedorium & Nicolaum.*

Kumáiewscij *ibidem, militari occupatione clari.*

Dawidouicij *in Wilkomiriensi districtu.*

Woynij *in M. D. Lit. clara Familia meritis, titulis, & authoritate.* Stricou: fol: 738. *à Chriciniis procedere dicit* Paprocius in 2. Opere fol: 667. *sed armorum Korczak Chricinios & Woynios ponit. Clarum verò est armis Tubarum condecorari Woynos. Benedictus Woyná Episcop. Vilnensis* 1600. *consecratus, vir prudentia, ingenio, dexteritate, & pastorali cura insignis, vt meritò quidam sibi & Woynarum Familiæ præcatus esset.*

Viue Perillustris Woynarum gloria Stirpis,
Omnibus vt vigeat gens Generosa plagis.

Abrahamus Woyná Episc. Vilnensis, ex Episcopo Samogitiæ, ex Cancellario M. D. Lit. Cui Academia Parthenica Vilnensis ita ominata fuit, excitando semetipsam in laudes virtutum.

Eia, age festiuos fælix Academia plausus,
Obuia Patrono pone Theatra tuo.
Inclitus eia venit tibi Cancellarius, Eia
Erige fautori digna Trophæa tuo.
Pontificis caput in nota venerare Tiara,
Oscula in augusta dulcia fige manu.
Occine Præsul aue Vilnensis Episcope mundi,
Sol Lithauûm, Patriæ Magne Senator Aue.
J decus, i fausto per prospera compita gressu,
Laus, Lumen, Columen, Maxime Woyná meum.

Gabriel Woyná Procancell. M. D. Lit. vt habet Ianusouius in Statuto fol: 734. *Petrus Woyná Dapifer M. D. Lit. Capit. Wolkouicensis, ex Nouogrodensi Palatinatu electionem Sereniss. Regis Vladislai subscripsit cum Chrehorio Woyná Iaśieniecki. Vladislaus Woyná Ciuonius Vzuiencensis, Capit. Gorzdoucensis ex Samogitia cum Michaele Vexillifero Samogitiæ, Capit. Poiurscensi, & Stanislao Polágouiensi Capitaneo, electionem Sereniss. Regis Vladislai IV. ex Samogitiá subscripserunt. Michael Woyná Capit. Pienianensis, ex Palatinatu Vilnensi Vladislai IV. Regis electionem subscripsit. Christophorus Woyná Rumieilo de Iaśienicá, & Constantinus in Vitepscensi Palat. electionem Vladislai IV. Sereniss. Regis subscripserunt.*

Chrycinij, *quos superiùs cùm ex illis sunt Woynÿ ponere necesse est, si tubis tribus pro armis vtuntur. Matuieius Chryczyná habuit eximios milites & Rothmagistros, Kierdeium qui cum Rádźiuilio Duce pugnauit strenuè contra Moschos in Bolince, Wyświacz, Ieżierzysko & Boysagole, & Woynam Succamerarium Pinscensem, Capit. Osscensem, magnum bellatorem cum Georgio Rádźiwił. Reliquit Laurentium Woynam Thesaurarium M. D. Lit. reliquit prolem ex Kłodźinska. Alij fratres sui fuerant, Capitaneus Polonsouiensis, alter Rothmagister strenuus, tertius Præpositus Trocensis.*

Rzeczkowscij *de Rzeczkow, militem Moschouiticum & Liuonicum, Tartaricum, postmodum refert Chyouiæ Epitaphium apud Patres Prædicatores. Fælicem occisum à Tartaris ad Trylisy, Anno* 1615.

Otwinowscij *in Crac. Palat. viri in aduersis nationibus educati, militari & varietate linguarum Patriæ proficui. Ioannes Camerarius Granicierum Biecensis districtus ex Kolkowná filios quinque, ex Wyżycka alios quinque suscepit.* 1. *Valerianus multoties Iudex Tribunalis Regni, Poëta eximius, nūc Subdapifer Sendomiriensis.* 2. *Hieronymus, miles strenuus cum Ioanne Zamoyscio & Ioanne Potoccio, S. R. M. Secr. ad Sultan Osmanum Nuncius sed*

ingratus,

ingratus, nam bellum contra Regnum per ipsum Sigismundo III. Sereniss. Regi nunciabat, rediјt ob securitatem per Venetias, in Pokrzywniceń. Ecclesia sepultus 1620. 3. Samuel, post militares actus cum Palatino Braclauiensi Potocki in Turcia ratione linguæ decem annis mansit, rediјt in Patriam S. R. M. Secret. 4. Andreas, adolescens mortuus. 5. Remigius ad Smolenscum miles occubuit. 6. Sigismundus, in Vngaria primum miles, vt rediјt in Patriam, vnà cum fratre Ioanne in Moldauiam pro Constantino, cum Stephano Potocki iuit, sed Sigismundus occisus, Ioannes in captiuitatem deductus Turcicam, qui dum pecunia liberatus esset, in Danubio dum se lauaret, à pisce in profundum tractus submersus fuit. Petrus Constantinopolim gratiâ scripturæ Arabicæ & linguæ missus, ibidem peste sublatus fuit. Nicolaus Rothmagister peditum ad Kokonausen, vsq; modo idem officij peragit militare. Alexander miles cum Kálinowski Vinnicensi Præfecto, ad scalam, à Tartaris captus, post liberatus, ad Sultan Ibraimum Turcarum Imperatorem nuntius fuit

T V B Æ Secundò.

DELINEATIO & ORIGO.

SVnt eædem tubæ tres in clypeo, sed supra tubas in eodem clypeo sunt duæ alæ aquilinæ extentæ, brachijs sese contingentes. Super clypeum est vir armatus, super galeam deferens tres pennas strutionis. Habent additionem hanc ob diuersa maiorum suorum merita, in diuersis Dominijs claro progressu bellico cum arduis hostibus promerita. Duo namq; hæc celeritas & fortitudo, audacem, prudentem, & præsentem sibi in bello requirunt virum, vnde meritò honorandum & multis amandum.

VOX MARTIS.

TRiplicem inuenio vocem Martis in antiquitatibus Romanorum; alia est vocalis, quam scilicet in vigilijs obseruare desiderat, vocem puta humanam, alia est semiuocalis, quæ scilicet per cornua tubam aut buccinam datur. Indubitatis namque sonis, per hæc agnoscit exercitus, vtrum stare vel progredi, aut certè regredi oporteat, vtrum longè persequi fugientes an receptui canere; alia muta, vt vexilla, pennæ, Aquilæ, &c. Quocunq; enim hæc ferri iusserit Ductor, necesse est signum suum comitantes milites peragant.

pergant. Signa hæc Armorum nobilium dum intueor, vocem hanc triplicẽ auribus subitò percipio. Vir armatus vocalem promit vocem, tubæ semiuocalem, alæ & pennæ mutam vocem. Quasi apertiùs dicerent, Parens prædictorum Armorum, omni ex parte fuerat Martis discipulus, filius, æmulus. Qui nedum occasionem aliquam non intermisit pugnandi pro Patria & Principe, sed quacunque voce bellica motus, paratum se esse & vincere, & mori declarabat. Neque rumorem faciat tubam esse corneam & magis venationi quàm bello aptam. Antiqui enim tubâ, buccinâ, & cornu, in bellis vtebantur iuxta gentium consuetudinem, vt Vegetius habet. Tuba enim apud illos dicebatur quæ recta erat, buccina quæ in se ipsa reflexa fuerat, cornu verò fiebat ex vris agrestibus argento nexum, temperatum arte & spiritu emittens canentis flatum. *Rosinus de Antiq. Rom. lib.*10. *cap.*5. Meritò igitur tam multiplicibus & ornatis tubis, vocem Martis apposuimus, vt inde triumphatores de hostibus tutores, horum sincerè concludamus. De quibus quondam Matthias Sarbiewscius Societat. Iesu in Lyricis ita occinuerat:

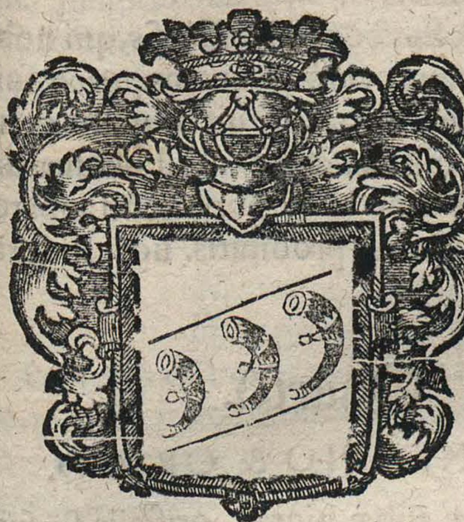
Tres nuper Diuæ Bellona, Diana, Thalia
De Rudomineis dimicuêre Tubis.
Nostra Tuba est Bellona (inquit) Tuba nostra Diana est,
Hæc inquit potiùs nostra Thalia Tuba est.
Audijt & Getico Mauors subrisit ab Hæmo,
Nil mihi cum vestris numina docta tubis.
Vestra Tuba est Bellona inquit, Tuba vestra Diana est
Vestra Thalia Tuba est, sed Rudomina meus.

LINEA FAMILIÆ RVDOMINORVM.

RVdomina *qui primus à Ducibus Lithu. obtinuit tam nobilem armorum additionem ad tubas Ostykouianas in M.D.Lithu. & Iordaneas in Regno Polon. Qui in M.D.Lithu. plurimis meritis in Patria & in Castris, non mediocres honores & titulos reportarunt, atq; posteris splendenti progressu virtutum lucescere, consuluerunt. Ioannes Rudomina altæ familiæ suæ tutor & promotor virtute propria. Ex Chlebowicowná reliquit filios quinq; Ioannem, Rudominam, Dussiatscium, ad differentiam à fratribus cognominatum, qui ex optimo Rothmagistro ad Chotinum & Vexillifero Nouogrodensi in M.D.Lit. Castellanus ibidem creatus fuit. Reliquit ex Christina Hrodeyska filium. 2. Petrum qui ex Vexillifero Braclauiensi nunc Castellanus Derpscensis. 3. Christophorum Marschalcum Braclauiensem, virum moribus & militia strenuum, cum Białozorowna tenet matrimonium. 4. Andream qui Societatem Iesu ingressus peregrinationi ad Indias contulit animum ibiq; inseruiendo Catholicis occubuit. 5. Georgius Aulicus Sereniss. Regis Sigis. III. in expeditione Chocinensi à Turcis occisus.*

TRABY Tertiò.

DELINEATIO & ORIGO.

SVnt tres tubæ nigræ in campo ſanguineo per medium clypei recto ordine poſitę in campo ſtricto. Aliunde veniſſe in Regnum conſtat ex differētia tubarum, attamen niſi in bello forti & acclamato acquiſita fuêre. In Regnum per Epiſcopum Vendenſem introducta ſunt, vt ex Calendario Fontani habetur.

PRÆCO CORONATVS.

INter præcones magna intereſt differentia, ſunt enim præcones verbi Dei, & præcones iuſtitiæ, & Senatus. Neq; mens mihi eſt de præconibus huius ſæculi, ſed antiquos præcones reuoco in mentem, quorum erat ante inuentas tubas & buccinas victores & triumphatores pronunciare & proclamare ante teſtimonium coronæ triumphalis impoſitum. *Hinc Eumenius Rhetor in Orat. pro Schol.* Fortiſsimi viri in ſacris certaminibus, ſummo labore atq; etiam vitæ periculo, ſolam vocem præconis & coronæ teſtimonium petunt. *Vbi inquit Iuuenalis ver.* 3. *ſat.* 13. Nam antiqui tubas non habebant. Poſterioribus verò ſæculis adhibitæ victoribus denuntiandæ & declarandæ tubæ, *ait Stat lib.* 6. & alij ante & poſt. Et Coripus Africanus de laudibus Iuſtini Aug. lib. 2. num. 6.

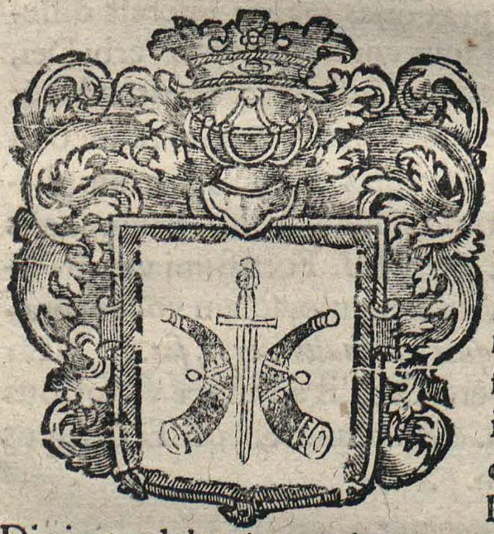
Iuſtino vitam tercentum vocibus optant,
Auguſtæ totidem Sophiæ plebs tota reclamat.
Mille canunt laudes, vocum diſcrimina mille,
Iuſtinum, Sophiamq́; pares duo lumina mundi
Eſſe pares, regnate pares in ſæcula dicunt
Felices annos dominis felicibus orant.

Sed cuiuſcunq; dignitatis præco ille fuiſſet, coronam dum laurea & oleaſtro pronunciabat, ſed non coronabat nec coronatus incedebat. Armorum præſentium patronum, coronatum præconem & Epiſcopum, coronatum Catholicum Romanum affero & veneror, qui tubis ſuis coronandos in cælis deſiderat votiſq; à Domino præcatur. Illum inquam præconem cuius vita & mors nunquam eclipſari potuit. Nam ſi ſol cùm defecerit ſpectatorem non habet, eò ampliùs præco verbi Diuini, non habebit Deum ſpectatorem præmiantem, ſi defecerit, ſed punientem. Hinc quidam Præconem admonebat Diuinum:

Cerno tubas? timeo: fors inquam, bella parantur
Sed cum nulla sonent prælia, rursus amo.
Quid secura tibi faciet fiducia plebis
O Præsul: si te diligit ipse timor.

Illustriss: & Reuerendiss: D. Otto Schenek Episcopus Vendensis, qui nobis præsentia arma nobilitatis in Regno præsentauit, verè coronatus præco fuit, non nomine, sed re verus Pastor, animo & desiderio, cui fuit in gestu grauitas, in incessu honestas, cui nihil dedecoris, nihil lasciuiæ, nihil petulantiæ, nihil insolentiæ, nihil leuitatis inerat: animus enim in corporis gestu apparet, & species corporis simulachrum est mentis figuraq; probitatis. sicut Isidorus lib. 2. Soliloquiorum instruebat.

TRĄBY Quartô.

DELINEATIO & ORIGO.

SVnt duæ tubæ nigræ, orificijs sursum versæ, dispositæ ad normam duarum lunarum mediarum, inter eas est gladius nudus. Fertur quod concessa fuerint talia arma cuidam militi à Duce quodam, qui in captiuitatē venerat Moschouiticam, vnâ cum familia. Cùm enim liberos voluisset habere fideles sibi seruos, dato verbo pro illis, vnus illorum non recessit à Domino, sed totam curam culturæ patrisfamilias concessit, vt Domino commodiùs dare subsidia posset. Die igitur labori contulerat manus, & nocte gladio turrim muratam perforabat, donec eduxisset Dominum & Ducem. Quapropter gladium in arma nobilitatis, & tubas in signum militaris occupationis inter gratitudinis symbola assumpsit.

TVBARVM LVSTRATIO.

SAcrum quid etiam apud Gentiles ferebat, lustratio tubarum, qui licet sacra scire nequibant, qui Trinum & Vnum Deum non profitebantur; id tamen per lustrationem tubarum intelligebant, quod per fæditatem earundem suspicari poterant. Hinc Antiqui Romani x. Cal. April. Tubilustriū constituerant. De quo Ouidius:

Summa dies è quinq; tuba lustrare canora
Admonet, & forti sacrificare Deæ.

Agna enim lustrabantur tubæ in atrio sutorio, ait Varro.

Leschus

Leschus iunior Princeps Pol. post parentis sui decessum dominari cupiẽs, maiorem natu fratrem sub specie venationis euocauerat, atque occiderat. Quem ficto dolore quod lapsus ex equo occiderit dolebat, sed vindex Deus fuit; pingitur ille cum tuba & gladio; sed hæc duo fædauit sanguine fratris, non lustrauit. Et ecce lustratio iam adest tubarum inspicientibus arma. Ille etenim miles lustrauit tubas militares sinceritate & fidelitate in Ducem & Dominum, Dux verò lustrauit easdem gladio medio interposito tubis. In quem sensum dicebat Silius lib. 2.

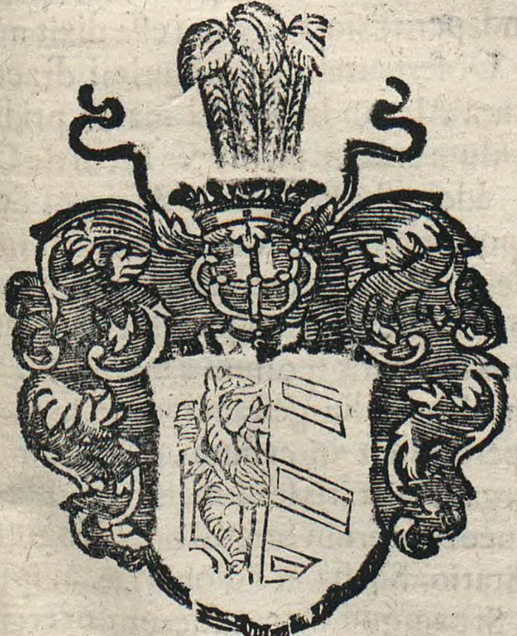
Pubescit castris miles, galeaq; teruntur
Nondum signata flaua lanuine mala.
Nec requies æui nota, exanguesq; merendo
Stant prima inter signa senes, letumq; lacessunt.

Profectò lustrabat miles ille tubas non sanguine agnæ, sed proprio sanguine, non in atrio sutorio, sed in theatro militari, ideo lustratur quoq; in præsens ipsius nomen & gloria omnibus heroico animo splendentibus his præsentibus armis, tubis & gladio. Igitur ô generosa posteritas præ oculis habeto:

Excubias vigilanter agas, tibi ne irruat hostis
Ceu vigil extemplo te monet ordo tubæ.

Vtuntur his armis in Samogitia Familia Rusteicorum. Erat ex illis Notarius Terræ Samogitiæ vir literatus, reliquit Gasparum cuius posteri Familiam ornare factis curant.

T R A C H.

DELINEATIO.

EST scutum in duo latera per lineam rectam dissectum, in vna parte est draco coronatus aureus extensis alis, caudam protensam gerens in campo lazurino, in altera parte sunt tres campi aurei, duo mediantes lazurini. Super galeam & coronam alij ponunt medium draconem, alij vt in stemmatibus Regni Bohemiæ apparet, vtuntur tribus pennis Struthionis.

ORIGO.

PRimam originem inuestigare non mei quidem est propositi, qui inducta fuit in Regnum video, attamen ipsa res docet, à Draconarijs Romanorum militibus originem tenere. Quorum aliqui in Germaniam, aliqui in Franconiam, tandem in Bohemiam & Sile-

& Silesiam, tum feruente bello Pruthenico in maiorem Poloniam deuenêrê. Extat priuilegium Ioannis Trach de Brezy, qui dum Sereniss. Regi Augusto præsentauit antiquum domus suæ priuilegium, in quo nominabantur Patrui sui quatuor ante quingentos annos, & aliud à Casimiro Principe Tessinensi scriptum 1495. in quo inserti fuerât 4. Trachij eximij bellatores, obtinuit omnimodam confirmationem. Quod etiam Ducum Opauiensium & Ratiboriensium, apud quos Supremi exercituum erant Ductores, testificantur. Quod verò spectat Dominos Trach in Regno, ab antiquo de Prochy notabant suam Familiam, alij à bonis inter se diuisis, Gnino & Zie *&c.*

DRACONIS AVSPICIVM.

FOrtunæ pergrandis Draco symbolum fuerat, nec aliud quando diuersum viso Dracone, nisi auspicium dignissimum, exponebant, vt felix fortunatusq; esset progressus militantium, nedum antiqui Vexilliferos Draconarios vocauêre, sed etiam insignia cohortum Draconem exponere cupiebant. Quapropter Ammianus Marcellinus pompam Constantij Imperatoris describendo, dicit: *Erant Dracones hastarum aureis gemmatisq; summitatibus illigati, hiatu vasto perflabiles, & ideò velut ira perciti sibillantes, caudarum volumina in ventum relinquentes.* Quapropter non immodicam firmitatem fortitudinemque horum militum vt significarent, purpureum signum Draconis fieri volebant. Erat igitur Draco illis Auspicium belli. Habebant quoque Draconem in auspicium Imperij, *vt ostendebat Suetonius in Augusto.* Spartacus, *inquit,* vænalis cùm Romam delatus esset, deprehensus est dum quiesceret, habere sub capite Draconem in spiram complicatum, quem cum Thracia mulier conspicata vaticinandi peritissima, signum esse dixit magnæ cuiusdam & formidabilis potentiæ. Obseruarunt idem plurimi draconem amplitudinis fuisse notam. Mamæa Alexandri Seueri mater pridiè quàm eum pareret, somniauit se Dracunculum enixam edidisse. Idem de Olympia & Alexandro Macedone dicitur. Idem de Pomponia Africani Scipionis traditur. Idem de Dracone in corpore picto Actiæ matris Augusti Imperatoris legitur *in Pier. lib:* 15. *cap:* 13. Neque solùm draco viuus & somniatum optimi nota ominis fuit, sed spolium quoque ipsius auspicij loco fuerat. *Ait enim Suetonius in Nerone cap:* 46. Nero serpentis spolium à matre pro amuleto commendatum, brachio alligatum aliquandiu gestauerat, inde memoriæ maternæ tædio abiecerat, tunc id perquisiuit in cassum, cùm omnia contra se fremere comperisset, maternæ erga se pietatis sero memor. Hæc ille. Illustria hæc nobilitatis arma dum intueor, quorum origo Roma progressus, Franconia augmentum, Imperium; Statio, Silesia & Polonia est, auspicata fuisse auspiciumque esse affirmabo. Si namque Duces fuerunt exercitus, præsuppono inter illos extitere Tribunos, castrorum metatores, Rothmagistros, & strenuos milites. Si ingenia, literis, iudicium animi legibus subleuarunt,

leuarunt, bono auſpicio Patriæ & Reipub. fuerunt. Si verò iuſtitia, Regnum ſtabilierunt, gratum omnibus amulethum reliquerunt. Cauendum igitur vobis qui his ditamini armis, ne quando intrepidus adſcribat.

Maioris minor eſca feræ, velut eſca Draconis
Serpens, ergò potens opprimit innocuos.

LINEA FAMILIÆ TRACHORVM.

TRach *qui in Sileſia domicilia ſua conſtituit in Brzeźie, & in Opolienſi Ducatu Trachenberg ad Grymberkum fundauit, vel ipſius poſteri fundarunt. Ex quibus Hanzel Ioannis Ducis Opolienſis & Ratyborienſis erat Aulicus & Tribunus. Petrus Dux exercitus ad Landecum. Ioannes Iudex Terræ Opolienſis* 1487. *qui fortè erat, qui priuilegium Caſimiri Ducis Stetinenſis Trachiis collatum antiquos quoq; referens Traches* 1496. *Auguſto Regi Pol. confirmandum obtulerat. Ioannem Iudicem & Venceslaum de Brezy heredem in Soſnißewſka KoznicáGentilicia nobilitatis Sileſianæ & Regni Bohemiæ referunt. Horum Trachorum de Brezy erant duæ filiæ, vna conſors Andreæ Zborowſki Caſtell. Oſuiecimenſis, altera Ioannis Sielnicki apud Cæſaream Maieſt. Oberſtieri de Palatinatu Cracouienſi, habet de illis* Paprocius in Stemmatibus Sileſiæ, *vide etiam arma Doliwá. N. Trâch in Regnum Pol. Maioris venit, & plurimorum victoriarum trophæis Principi commendatus, cum cæteris dignitatibus, heres bonorum Prochy firmatus fuit, cuius poſteritas varijs dignitatibus militum & literatorum honorata, diuerſos retulit titulis, à Notario Terræ Poſnanienſis, erant filij Ziemek, qui fundauit Zienin Stanislaus & Andreas. Ottonem Trâch de Prochy Acta Poſnanienſia & Coſcinenſia referunt, addendo ſtrenuus miles, quod plurimum dignitatem & præſtantiam viri militaris commendat. Bona ipſius erant Prochy, Gnino, Zelęcino, Boßkowo, Lechow, Kowalowo, Lenki, &c. vt ex diuiſionibus apparet. Ex Boiaiowſka de Boiánow reliquit tres filios Ioannem ſterilem, Laurentium cui Prochy ceſſerant reliquit Laurentium, qui habuit Ioannem, ſed ſpem conceptam de illo mors deleuit, bona Trachy cum filia ad Koſiccios de Koßycyn Wattow tranſierunt, qui cognominati à bonis fuerunt Proſkij armorum Samſon. Tertius illorum germanus Stanislaus qui bona Gnino ceſſerant, reliquit Ioannem & Petrum, & hic Ioannes primus ſeſe ſubſcribere literis cæpit Ioannes Trâch Gninſki.*

Gninſcij *igitur Ioannes Trâch Gninſki de Gnino, reliquit ex Piekárſka armorũ Leßczyc Laurentium, Petrum, Gaſparum, Albertum, ex quibus Petrus virum Reipub. dignum Notarium Caſtreń. Kośćineń. Matthiam cum Przetocka reliquit, & Laurentium qui cum Dàmbrowká habuit Stanislaum & Matthiam. Gaſpar Petri germanus iudicij excellentis vir, erat Vicecapit. Bydgoſtenſis. Albertus illorum* 3. *frater reliquit filios quinque.* 1. *Ioannes, in Aula Sereniſſ. Regis dum reuerenter ætatem duxiſſet, Canonicus tum Cu-*

 ſtos

stos Posnaniensis spiritum animumq; religioni & fidei addixit, cui cùm virtus, deuotio, pietasq; cum humanitate cordi esset, exemplo omnibus profuit. Sepultus Posnaniæ 1596. cuius laudes & spiritus marmori incisa Epitaphia dicunt. 2. Stanislaus, vir prudens & clarus virtute, pacis amans, & dissidentium concors. 3. Albertus, maiorum suorum æmulator in castris & trophæis, ad Bathorium Palatinum Transiluaniæ cum legatis veniens, eximium affectum in se conuertit illius Palatini, pro eximiis meritis honoratus Capitaneatu Osiecensi, ex Sobanska susceperat Ioannem à quo fuerant ex Grzymálanká duæ filiæ. 4. Gaspar, qui breues obtinuit ætates, ex Dorothea Woznicka armorum Ráwiez, relicto Ioanne Patriæ & Ecclesiæ dignissimo filio, nam Canonicus Posnaniensis creatus, mox Cancellarius & Archidiac. Præpositus Bucouień. Gnesneń. & Varsauień. Canonicus, Administrator perpetuus Abbatiæ Lubecensis, Episcopus Ennensis, Suffraganeus Posnaniensis, & Sede vacante Administrator, erat gratus Principi, suis honori, Ecclesiæ speculum, amicis ornamento, omnibus amori. In cuius arma ita quidam luserat.

Siue gradus siue fors campos in stemmate censes,
Ingens Trachorum signat vtrumque decus.
Terrigenæ cuncti camporum munere viuunt,
Virtutum ducunt nos super astra gradus.
At quem primeuæ gentes trepidare solebant,
Gninsciadum Generi fert diadema Draco.

5. Iacobus, amicorum corculum, virorum corona, cum Barbara Kreska Dziembowska armorum Pomian. 4. reliquit filios, Samuelem eximium militem cum Sereniss. Sigismundo III. in Moschouia, & in Confinibus Regni cum Tartaris, qui vbi bona hereditaria occupauit Gnino & alia, fidem Catholicam quam miles sensit veram & cognouit, promouere (à qua maiores sui multò antè desciuerant) incepit, vnde reconciliatus Deo, & gremio S. Ecclesiæ adiunctus, Hæreticorum delubra in bonis suis erecta illico demoliuit, & Ecclesias veras fieri curauit, erexit, fundauit, ditauit, atq; per Illustriss. & Reueren. D. Andream de Bnin Opalinski Episcopum Posnaniensem consecrauit, & dotem obtulit. Idem fecit cum Ecclesia Laniensi & Bagrouiensi, Xenodochia quoq; vetera renouauit & dotauit, aliaq; ad Ecclesias prædictas erexit prouidit, & qui erat vtilis Patriæ, consilio, fortitudine, vtilis quoq; animæ suæ extitit, fide, pietate, commiseratione. Habuit in consortem illustrem virtutibus matronam Annam Buczkowska armorum Bogorya, quæ & marito in operibus sanctimoniæ præiuit, & stimulo incitatorio non defuit, habuit filios Ioannem, qui optimæ spei indicia literis probauit, moribus comprobauit, aptus namq; & militaribus sudoribus Patriæ reddere obsequia, & ingenij iudicijq; felicitate prodesse amicis, domui, & famæ, habuit vnicam quoq; filiam. Albertus Samuelis germanus, in exteris nationibus virtutem cum scientiis & linguis vbi collegit, rediit in Patriam, electo statu spirituali, quem gestu & moribus profitebatur.

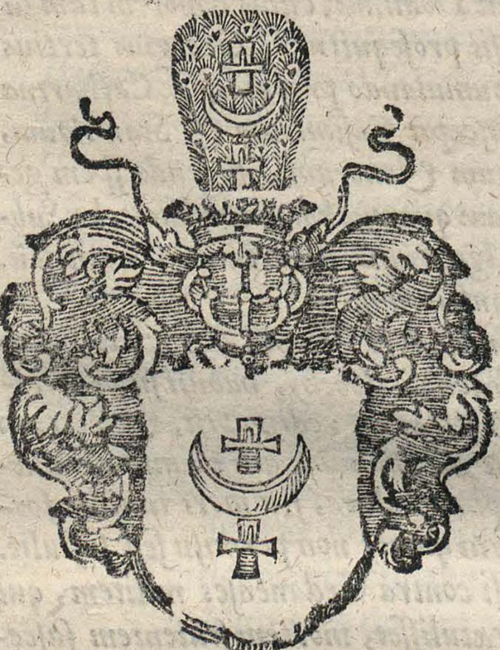
tebatur, Canonicus Posnanień. tum Cantor, Præpositus Kozmineń. Grodźiśceń. Zwolenśceń. nominatus creatusq; fuit, Secr. R. M. Vladisl. IV. Nuncius missus ad Comitia Sredensia Administrator Episcop. Cuiauiensis, dextere omnia effecit, ad altiora dispositum promouebit Dominus, cuius honorem tàm in proprijs laris, quàm in Ecclesijs sibi commisis prosequitur. Georgius tertius horum germanus vir maiorum laudibus accumulando proprias, ex Catharina Mierzeuska Venatoris Posnaniensis filia, suscepit Casimirum & Stanislaum, qui cum succu literarum ambrosiam virtutum & morum colligendo spem generant ciuibus optimis & domui. Stanislaus quartus horum ex Cielecka Subiudicis Terræ Posnanien. reliquit Ioannem, Ignatium, Albertum & Stanislaū. Hæc sunt notata de Familia Trachorum Gunsciorum.

Zeleccij *de Zelecino in districtu Koscinensi in Maiori Polonia. Petrus Trách Zelecki, filius Stanislai & nepos Ottonis Trách de Prochy, habuit filios Christophorum, qui post diuersas expeditiones bellicas vt redijt obijt, & Petrum qui ex Vieyska armorum Grzymálá suscepit Stephanum, qui eximiè deduxerat in Hungaria, & superiori Valachia trophæa bellica, sed mors inuidit fortunam, cùm ad propria redeuntem, diu frui quiete non permisit sed sustulit. Ioannem cum Borowski Castell. Gneznensi contra Gedanenses militem, qui dum gloriosam famam vitæ & securitati prætulisset, mortem seuientem suscepit, vt nomine clarus & memor posteritati remaneret. Stanislaus tertius illorum germanus post decessum germanorum, vltima spes Familiæ Tráchorum, Zelęcinorum contracto matrimoniali Sacramento cum Iáktorowska armorum Poray suscepit Sigismundum hæredem in Zelęcino, virum virtute, præstantia, moribus & vita grauem, qui ex Marianna Niegulewska Iudicis Terræ Posnaniensis Ioannis filia, suscepit Ioannem & Vladislaum, quorum ætas iuuenilis iam senilis ad maximas res attentandas & peragendas pro domo & patria, non modicam generat expectationem, & sicut illorum genitor tantæ dexteritatis ardorisq; in Fidem Sanctam fuerat, quod Hæresim de Zelęcino extirpauerit, Ecclesiam Catholicam erexerit, fundauerit, & Iaktorouiensem igne consumptam exædificauerit & dotauerit, atq; Iudex Tribunalis Regni electus, & in loco Illustrissimi Marschalci, quòd iudicia rectè, sententiasq; sapienter dixerit, ita procedendum filijs norma monstrata fuerat, vt propriè virtutis splendore, & morum pietate spectata, fortunatos dies gloriosè in canitiem & vitam viuentem deducere valeant.*

Sic Iudex hominum causas discernere debes,
Ne tua sub Christo Iudice causa ruat.

TRZASKA

TRZASKA alias BIAŁYNIA, Seu BIAŁA, alij LVBIEWIA.

DELINEATIO.

EST media luna cornibus sursum versa coloris flaui in campo cæleſtino, in medio ex parte vtraque ſunt ſinguli gladij medij cum manubrio & crucibus, quaſſati & fracti. Super coronam eſt cauda pauonis, intra quam eadem ſunt arma.

ORIGO.

BOleſlaus Chrabri militi dicto Trzaska in quodam bello contulit prædicta arma, occaſione iſta, quia in ardore belli ab vtrinque feruenti, impetum hoſtis in Regem vibrantis gladio repreſſerit idq; illo fregerit, cui Rex vbi alterum gladium de manu porrexit, fudit audacter hoſtes & victoriæ primas obtulit. Reuertenti cùm dato ſibi gladio iterum fracto, Rex inſigne contulit quaſſatos gladios & fractos, lunam, vt poſteritas eadem fortitudine luceret, campum ſaphireum, quale tunc erat bello fauens cælum. *Dlugoſſ. de illis dicit.* Gens antiqua, militaris, libera, iniuriarum vltiua. Vocantur verò ab alijs Balla vel Biallyna quia notabant familiam de Biala quam erexerant. Vocantur vero Lubiewa quia monaſterium Lubienſcenſe fundarunt, ſicut arma illius Monaſterij commonſtrant, & aliquot fuerant de hac familia ibidem Abbates.

Hoc igitur meruit quondam fortiſſimus Heros.
Sarmata, qui fuerat fulminis inſtar eques.

LVNA FÆLIX.

NOtabant Eccleſiaſt. dicentem 27. *Sapiens ſicut ſol permanet, ſtultus vt luna mutatur.* Quo lunæ adſcriptum colligitur, Luna infelix. Video tamen & felicem lunam. Non enim ſine animaduerſione Pythagoras Lunam modò terram cæleſtem, modò terreſtre cælum appellabat. Et licet quater in menſe luna mutatur, illa tamen æternitatis ſymbolum eſt eo quòd ſæpiùs iuueneſcit, & damna celeres reparat cæleſtia luna. Et licet in ſtragulis calceiſq; geſtabatur, ſignum tamen nobilis erat, vt Iuuenalis:

&

& Nobilis & Generosus
Appositam nigra lunam subtexit alutæ.

Quapropter ad dignitatem felicitatemq; lunæ adnotandam Cornelia Salonina Aug. cudere fecerat nummos. Caput illius ex noua Luna videbatur prodire, à cuius tergo vnum ex his scriptum legebatur. Fæcunditas, Pudicitia. Neque vno nomine Luna significata fuerat, vt inde variæ illius felicitates dignoscerentur. Sed Luna nominabatur Iuno, Dianna, Proserpina, &c. Vnde Catullus.

Tu Lucina dolentibus,
Iuno dicta puerperis,
Tu potens Triuia & notho,
Dicta lumine Luna.
Tu cursu Dea menstruo,
Metiens iter annum,
Rustica agricolæ bonis
Tecta frugibus exples.

Dum præsentia arma contemplor, iure meritò Lunam felicem nominabo. Nam quod sibi quondam optabat Vincentius Gonzaga, dum erecta scutis luna, addidit aduerbium: *Sic.* Dicebat enim, *Sic illustrior crescam.* Hoc iam, hæc nobilitatis arma, re & effectu, assecuta fuerunt, dum illorum luna gladijs, crucibus auro Saphiro & Iunonia corruscat. Quocirca rectè quidam in præsens insigne notabat.

Stemma vetus titulum ducens à fulminis ictu,
Quod noua constituit luna duæq; cruces.
Est ortum in pugnæ fremitu belliq; fragore,
Non in delicijs, lusibus atque iocis.

Erat namque luna præsens felix in statu magnorum Heroum, erat felix in statu clarorum militum, erat in Senatu, Iudicio, atq; Ecclesia felicissima luna. *Refert Plin. lib. 2. cap. 32.* Quod Cn. Domitio, & Cn. Fannio Consulibus lunæ tres conspectæ fuerunt, quas plerique appellarunt nocturnos soles, quia miro modo tunc terram illustrârant. Profectò dum intra scutum & supra coronam conspicio lunas insigniorum, non lunas sed soles dicerem; à tot enim sæculis illustrarunt Ecclesiam, Patriam, Senatum, Castra, & Rempub. Polonam. Hinc non immeritò de illis scribebat.

Luna cruces intergeminas insigne decorum,
Virtutis splendor, Religionis amans.
Luna docet virtutem in cælis vsque stetisse,
Crux duplex monstrat, magna trophea Biali.

LINEA FAMILIÆ TRZASKA.

TRzaská *miles strenuus & gloriosus, cuius virtute Boleslaus Chabri obtinuerat de hostibus victoriam, & cui talia arma in insigne nobilitatis Rex concesserat. Notabant ipsius posteri Familiam suam à Biała bonis sibi concessis & erectis. Morcha Comes de Biała* 1091. *Mstygenus Comes de Biała, Anno* 1180.

1180. *in literis certis ſubſcriptiones videntur. Et quia arma hæc nobilitatis Biała nuncupantur, tum quia ab ipſis bona prædicta fundata fuerant, tum quia longo tempore hæredes bonorum illorum erant, meritò ſub his armis Domini de Biała ponuntur. Lubiewá ſeu Domini de Lubiewá, qui ſicut ex primo milite & parente, cui talia arma conceſſa fuerant Trzaſcij nuncupabantur, ita à dignitate Abbatiali Lubiewá ſeu vt modò Lubienſka communiter dicitur, plurimi illorum qui Abbatum dicti loci conſanguinei fuerant, cognomen ſortiti ceu Abbatiæ illius confundatores erant. Armorum enim Trzaſka ſeu Biała & Lubiewá monaſterium prænominatum S. Benedicti vtitur. Habet* Dlugoſſ. *de illis. Gens in Polonia antiqua, militaris, libera, & iniuriarum vltiua.*

Glinkouij *in Viſnenſi & Rozanenſi Terra, alij in Palat. Ruſſiæ, &c. Nicolaus Glinká Caſtell. Viſcenſis, quem priuilegia referunt Anno* 1440. *antiquam Glinkorum Familiam nedum claram meritis & præmijs, ſed à primis armorum Trzaſká parentibus deſcendentem illuſtrat. Iacobus Glinká Præfectus Viſcenſis, cui in conſortio matrimoniali fuerat Catharina Dźialinſka, ſoror germana Srzenſcij à Sakolouo, cui erat filius Fælix Srzenſki Palat. Ploceń. vixit circa annum* 1480. *Ioannes & Andreas Glinkouij germani fratres viri bellicoſiſſimi pro Regno & Patria in bello Działdouienſi cum Crucigeris pugnando fortitudinis lauream ſanguine & morte condecorarunt. Anno* 1511. *Viſnenſis Terra Annæ Ducíſſæ Maſouiæ conceſſa fuit. Hæc ab Archiep. Gneſneń. Ioanne Łaſki tutore D. Glinká redemit bona in* 20. *millibus.* Stricou. 724. *Nicolaus Glinká Caſtell. Viſcenſis, eius filia Anna erat conſors D. Wolſki in Podchayce hæredis Caſtellani Sendomirien. Nicolai Marſchalci Supremi Regni parentis, quæ demum Nepotem ſuum Iacobum Glinka Capitaneum in Podchayce conſtituerat, egregium tutorem contra hoſtes & Tartaros. Hinc domicilia ſua conſtituerat Glinká in Ruſſia contracto matrimonio cum Heduigi Strzyżowná Iudicis Terræ Halicienſis filia,* 1578. *Stanislaus Iacobi frater eximius miles & rerum nobilem ſpectantium optimus indagator, habuit filium Valentinum, qui ex Heduigi Ciemierzynſka ſorore Venatoris Podoliæ ſuſcepit filium Ioannem Venatorem Halicienſem. Extant plurimi de hac Familia viri illuſtres, qui ex Viſcenſi Terra ſubſcripſerunt electionem Sereniſſ. Regis Vladislai IV. Adamus Glinká Iánczewſki Notarius Terræ Viſcenſis, Thomas & Paulus Glinká. Ex Terra verò Rozanenſi ſubſcripſerunt Iacobus Glinká Dapifer Rozaneń. Stanislaus Pocillator Rozaneń. Petrus, Adamus, Stanislaus, Glinkouij.*

Siekliccij, *Iacobus Caſtell. Woynicień. Sereniſſimæ Virginis Reginulæ Eliſabethæ Curiæ Magiſter, cuius conſors erat Beata de Tenczyn, mortuus* 1512. *Epitaph. Craconiæ in Arce.*

Wylezynſcij *aliàs* Wylezienſcij. *Erat ex illis Abbas Lubinenſis Monaſterij Fratrum S. Benedicti in Maiori Polonia.*

Sokolowſcij *in Maſouia, ex quibus in Cracouienſi Palat. conſtituerat ſibi domicilia Abraham, dum cum Oraczowſka armorum Srzeniáwá contraxerat matrimonium & reliquit progeniem moribus claram.*

Wedro-

Wedrogowscij *seu* Wedrogoscij *in Rauensi Palatinatu, antiqua & clara Familia tam literis quam meritis, Albertum virum grauem & prudentem Academia Cracouiensis ceu Doctorem & Professorem memorat. Alij reperiuntur in Sendomiriensi Palat. alij in M.D.Lithu. ex quibus Adam militari insignis optimo nomine profertur.*

Choynaccij *in Rauensi, Posnaniensi, & Podoliæ Palatinatibus, &c. Viri castris militaribus dediti, famæ celebri, & nomini æterno, consulunt. Paulus Abbas Lubienensis in Maiori Pol. Theophilus Iudex Rauensis Terræ. Ioannes Exactor contributiouum Regni Rauensis in anno* 1607. *subscripserunt electionem Ser. Vlad. IV. ex Rauensi Palat. Seuerinus, Florianus, Ioannes, Lucas, Adrianus, Albertus Choynaccij.*

Zimoßarscij *in Ciechanouiensi Terra. Baltazar apud Sereniss. Regem Augustum Physicus & Astrologus fundatus.*

Dluscij *in Radomscensi districtu.*

Trzonkowscij *in Prussiam ex Masouia aliqui descenderunt.*

Szygowscij *ex quibus miles eximius in Aula Georgij Slucensis Ducis fuerat.*

Podbielscij *in Nurensi Terra, viri militia præclari, Petrus pro meritis habuit summam pecuniariam concessam. Constitutio Regni Anni* 1589. *Sebastianus & Albertus ex Terra Nureń. electionē Sereniss. Regis Vladislai IV. subscripserũt.*

Tyskouij *in Lomzensi Terra, antiqua & numerosa progenies. Valentinus Tysską, & Stanislaus electionem Vladislai IV. subscripserunt.*

Chrzanowscij *in Rauensi Palat. ex his erat Abbas Lubicensis,* 1578.

Golinscij *in Rauensi Palat. & in Russia. Nicolaus de Golin Golinski, vir militari dignitate clarus ad annum ætatis* 66 *curriculum vitæ deduxit, sepultus Iazlouecia in Ecclesia Ord. Præd. cui filij Andreas & Adalbertus parentarunt.*

Kleczkowscij *in Lomzensi Terra. Iacobus vir in literis & in Theologia insignis, atq; moribus pius, qui in patria sua Ecclesiam erexit, & fundauit.*

Sweykoiscij *in Rauensi Palat. Ioannes & Matthæus electionem Sereniss. Regis Vladislai IV. subscripserunt.*

Niemierowscij *in Rauensi Palat.*

Zakrzewscij *ibidem. Venceslai eximij militis Epitaph. Leopoli in Eccles. Patrum Bernardinorum.*

Nartowscij *ibidem.*

Roieccij *de Roice in Podlachia, & in districtu Branscen. ex quibus Matthias & Adamus ad Palatinatum Cracouiensem transierunt. Matthiæ filius erat Simon, qui post splendida exercitia nobilis statum matrimonialem elegerat. Adami verò filij ex Rożycka armorum Doliwá, Christophorus miles eximius qui fidelitatem patriæ sanguine & morte, ad Toporeciam cum Dębinski Rothmag. reddendo militaria obsequia, firmauit. Matthias & Ioannes, Episcopi Cracouień. Szyskowscij Aulici. Albertus miles, & continuus Illustrissimo Campiductori Regni Potocki ad obsequia, & Aulicus.*

Popláwſcij *in Podlachia à bonis Popláwy & Spláwy cognominati, qui propriè Goluchowſcij ſunt. Qui vt inter Iacuingos viri bellicoſi, ita Regno ſubiecti militares & probi extiterunt; idcircò tam in ſago quam in toga eximij. Stanislaus cognominatus Wygonowſki reliquit Paulum optimè merentem patriæ, vtpote qui ab Auguſto Rege obtinuerat pro benè meritis latifundia certa propè Bialewieże. Eius filius Matthias Archidiaconus Kiouienſis, tum Canonicus Luceorienſis & Opatouienſis, cuius ſoror Anſelmi Száblowſki armorum Boncá conſors. Petrus Popláwſki Canonicus Smolenſcenſis, Parochus Branſcenſis, & Thomas germanus ſuus itidem Smolenſceń. Canonicus. Martini Kirzyc Popláwſki filius Stephanus manſit in Podolia Eraſmi filij manent in Volhynia Albertus & Lucas. Floriani verò filij manent in Palat. Sendomiriæ.*

Kotowſcij *in Rauenſi Palat.* Bielſcij *ibidem.*
Blazeiowſcij *ibidem.* Sczuccij *ibidem.*
Podſedkowſcij *ibidem.* Michalowſcij.
Pieloſouij, Chrzaſczewſcij. Paplenſcij.

Zabielſcij, *in Rozanenſi terra. Paulus & Ioannes electionem Sereniſſimi Regis Vladislai IV. ſubſcripſerunt.*

Moydylon *Kuſſolowicz in vnione Ducatus M. Litu. ad regnum talia arma nobilitatis ſuſcepit in Comitijs Chrodlenſibus, vbi etiam vtuntur præſentibus deſcendentes ab eo.*

Pątkowſcij *à Patki, Ioannem eximium militem in Tranſiluania & domi refert Epitaph. Conſtantinouiæ in Eccleſia Prædicat. Obijt* 1617.

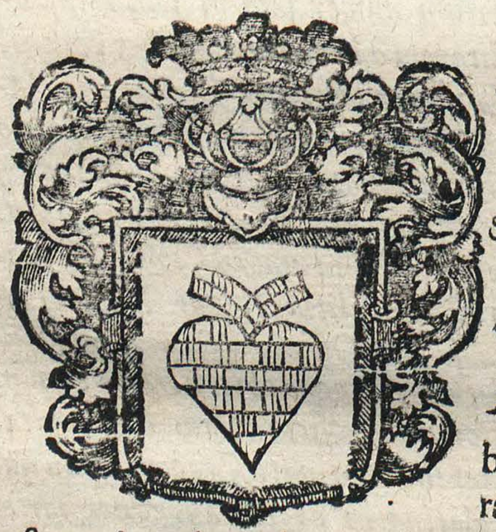
Iárzynij, *viri conſilio & Marte Patriam ſplendidè ornantes fulcienteſq; in Palatinatibus Crac. & Raueń. Horum parentes maioreſq; Comitum de Bialla titulo honorati fuerant, primus eorum Ratiborius de Panigrod à Semouite primo Duce Maſouiæ, cuius erat Cancellarius cognominatus fuit Iárzyná, quod cognomen ad poſteros ab eo deſcendentes tranſijt, & hucuſq; ab eis retinetur. Huius Familiæ progenies fuit ſemper Principibus ſuis fidiſſima, in bellis fortiſſima, in conſiliis publicis & priuatis prudentiſſima. Ex hac progenie proceſſit Ioannes Iárzyná miles ſtrenuus, magnus ingenio, fortitudine, ob ſobrietatem ab Hiſtoricis commendatus, cui non alius liquor ad potum niſi aqua fuerat, & hinc ad differentiam ab aliis Iárzyniis cognominatus fuerat* Wodá. *Habet de illo* Bielſcius ſub Anno 1561. *quod Erneſtus Weier capto Chriſtophoro Duce Mekelburgenſi coadiutore Archiepiſcopatus Rigenſis in bello ad Reulum, quia à Rege Pol. benefactore ſuo Sigiſmundo Auguſto, qui eum talem coadiutorem fecerat cum ſpe ſucceſſionis ad Archiepiſcopatum ad Regem Sueciæ defecerat, ad Sereniſſ. Regem tranſmiſit per prædictum nobilem Ioannem Iárzyná, cuius fidelitati Rex illum Ducem in Arce Raueń incluſum cuſtodiendum commendauit. Huius frater Leonardus Chriſtianiſſimi Galliarum Regis Henrici Aulicus, ob eximias eius virtutes omnibus & ipſi Regi charus, ideoq; curæ ipſius & inſtructioni commendauerat filium ſuum Henricum, qui poſtea*

primum

primùm Poloniæ, deinde Galliarum eius nominis IV. Rex fuerat, à quo idem Leonardus prouisionem ad vitam concessam, eamq; non exiguam habuit, & nisi contraria fata dictum Henricum IV. è viuis sustulissent, magnis & ipse & eius familia ditata fuisset opibus, reliquit iste Leonardus filios duos, Iacobum & Samuelem. Petrus Iárzynd *vsq; ad vltimam senectam debitum Patriæ amorem & obsequium reddidit, nam dum tribus Regibus Serenissimis Augusto, Henrico, & Stephano, vnâ cum suo fratre militarem declarasset fortitudinem, iam senex ad Sokalium arcem, in qua præsidij rem Moschus firmauerat, victoriæ occasionem aperuit, vt clarè describendo bellum* Paproc. in 2. editione folio 124. edocuit ad Annum 1579. *has ille omnes expeditiones proprio sumptu peregit. Alter* Petrus Iárzyná *Ioannis Subdapiferi Regni filius Sereniss. Regis Stephani Aulicus, postmodum sub felici regimine Sereniss. Sigismundi III. Regis Pol. Rothmagister, postea Exactor Contributionum Regni in Palatinatu Rauen. prout Constitutio Regni 1603. refert, vltimo Succamerar. Rauen. Anno 1611. vir prudentia & animi magnitudine clarissimus, ad Comitia Regni sepè nuncius Terrestris, ac Iudiciorum Tribunalitiorum Regni crebro Iudex deputatus fuit, eius frater* Ioannes *vir militaris, iudicio atq; dexteritate pollens in multis expeditionibus, sed præsertim cum Lascio in Moldauia Rothmag. fortitudinem suam probauit, vterq; illorum numerosam prolem reliquerunt, eamq; ad Reipub. seruitia, & rem militarem à iuuentute applicauerunt. Maximilianus* Iárzyná *Michaelis* Iárzyná, *viri eruditione & prudentia clari, ac in multis expeditionibus præsertim ad Moschouiam Duce Lesniouolscio militis strenui filius, Iuris patrij intelligentissimus, maturitate quadam iudicij ita excelluit, vt eo nomine à cunctis æstimaretur, multiq; Proceres Regni illius potissimum consilijs niterentur, ob idq; multoties in Nuntium ad Comitia Generalia Regni electus, multoties ad Iudicia Tribunalitia Regni Iudex Deputatus fuit, in quibus etiam aliquando Marschalci Officium summa cum laude tenuit, propter Iurisperitiam multas dignitates in Regno obtinuerat, primùm Iudex Terrestris Sochacouien. deinde simul cum illo officio etiam Vicecapitaneus ac Iudex Castren. Cracouien. postmodum in Palatinatu Cracouien. in quo domicilia sibi delegerat ab omnibus illius Palatinatus Proceribus vnanimiter electus in Notarium Terrestrem Cracouien. officio Iudicis Sochacouien. dimisso retinuit officium prædictum Notarij simul cum Vicecapitaneatu sub tempus Illustrissimi Stanislai Lubomirski Capitanei Cracouien. apud quem ille fuit in summa veneratione. Celebrauit primo Sacramentum matrimonij cum Zawadzka filia Zawadzki Notarij Terrestris Siradien. cui Notario ille propter eius indolem & animi dotes fuit maximè charus, qua sine vlla prole relicta iterum sibi in consortium matrimonij adiunxit Sophiam Kosycka moribus lectissimam animi prudentia, matrimoniali pudicitia, & singulari quodam pietatis studio præstantem feminam, cui cum illa benedicat Dominus vt det illis prolem pro splendore & decore familiæ. Huic erat frater germanus Matthæus quem idem*

lianus frater natu maior in locum suum in exercitu Regni sub vexillum olim Illustriss. Ducis Corecen. Caroli substituerat, atq; suis sumptibus fouebat, qui vltra decem annos se semper contra hostes Christiani nominis, virum fortem & militem strenuum gerens, tandem ad Cecoram pro nomine Christi & Patria pugnando gloriosè occubuit. Non deterruit gloriosi huius militis mors alios eius familiæ generosos viros à seruitio militari & defensione Patriæ, nam quatuordecem eius gentis adolescentes nomina sua contra immanissimum Imperatorem Turcarum Osmanum dederant, atq; strenuè ac fortiter contra ipsum pugnauerant. Inter hos fuerant Petrus, Ioannes, Chrisostomus, Andreas, & Vladislaus, filij Petri Succamerarij Rauen. & Ioannes, Alexander, Stanislaus & Samuel filij dicti olim Ioannis Iarzyna, tum Leonardus & Paulus Samuelis, tum duo Iacobi Iarzyna in Wola Rosskowa hæredis & vnus alterius Iacobi in Samborza hæredis filij. Electionem Sereniss. Vladislai IV. Regis ex Palatinatu Crac. subscripsit dictus Maximilanus Iarzyna, quam etiam ex Palatinatu Rauen: subscripserunt Chrysostomus Andreas & Ratiborius Iarzynij.

TWARDOST.

DELINEATIO.

EST cor hominis, quasi appensum strangulis carneis duabus, intra quod est tabula Schaccorum distincta campis albis & nigris, in campo sanguineo.

ORIGO.

Militi sic dicto, quod acriter durèque ceu inuictus ab hoste, irrumpebat in hostem concessa. Testatur hoc rubens campus, testatur & inuicti cordis tessera. Cor enim vt primum viuens & vltimum est moriens, ita primum vincens, & vltimo triumphans.

COR INSCRVTABILE.

Dicebat Plautus de Corde: *Cor facit histrioniam.* Quæ velim ratio? Histrionia est ars ludionum qui in scenis personati varijs gesticulationibus fabulas agunt. Quid ergo histrionia ad cor habet? Exultantem & affectu bono gestientem cor expresit Plautus, festiuo enim motu exilit lætatum cor. In hunc enim modum Æschylus inter Græcos dicebat: *Saltat cor metu.* Simile quid in armis, dum Schaccorum tabulam ferunt, sed alia nos ratione inscrutabile cor dicemus. Tùm quia in Symbolis Iul. Guil. Zingratij ad cor appositum lemma conspicio: *Fundum non habet.* Iam supposita

sita hac veritate inscrutabile erit, cor enim aliquando amat sine modo, odit sine modo. Tùm quia cor apud Leonidam inuentum erat pilosum, apud alios summè ardens, ita quod etiam frigido veneno perfusum arderet, *vt inquit Ferus in suis Symbolis*: alijs Leoninum, alijs alatum cor video, sicut *Petrasanta in Tesseris* Nobiles in Britania talia arma deferre affirmat, vnde meritò cor inscrutabile dicam. Præcipuè verò dum arma Twárdost contemplor, quæ cor, sanguinem, campos victorum & vincentium deferunt, inscrutabile cor Præsidis in bello ominabor. Et si facies est speculum mentis, & taciti oculi cordis fatentur arcana, & optimus sermo bonæ cogitationis est fructus: me hercule talia in bello acquisita arma ludum militarem, campum triumphatoris, audaciam prudentem bellantis exprimunt & præsagunt, vt sicut cor pretiosum seruat thesaurum, ita hæc arma magnum demonstrant Reipub. bellatorem. Quapropter optimis defensoribus Patriæ & Rothmagistris, obseruandum venit D. Bernardi iudicium Epist. 86. *Stude prodesse quibus præs, nec præesse refuge dum prodesse potes, quia væ tibi si præs & non prodes; sed væ grauiùs, si quia præesse metuis prodesse refugis.* Sed primitus istæ laudes vobis Twárdostij conueniunt, quia in corde magis tuta & securior vita hominis seruatur, & ceu manus oris vigilanter custodit hominem & defendit.

His armis qui in Regno nunc vtuntur scire non potui.

T R I V M F.

DELINEATIO & ORIGO.

IN scuto per medium secto, supernè in campo rubeo ponitur crux, infernè verò post campum latum sunt campi quinque ex leua in dextram, duo coloris nigri, tres albi vel rubei coloris. Introducta fuerunt prædicta arma in Regnum anno 1006. ex Italia per Archiepiscopũ Gnesnensem Hippolytum Romanum, sicut habet *Bielscius folio* 60.

TVNICA TRIVMPHALIS.

QVam secum ferunt differentiam virtus & vitium, eadem ferunt tunica molesta & triumphalis. Quocirca sicut illa horrenda est eoq; vitanda, ita hæc delectabilis & amplectenda. De molesta tunica *inquit Martialis lib.* 4. *epig.* 42. Nec scombris tunicas dabis molestas. & *Iuuenal. Satyr.* 8. Liceat tunica punire molesta. Erat enim tunica igneis illita fomentis qua damnati indueban-

induebantur, eaq; incensa ad palum deligati admotis facibus adurebantur. *Hinc Seneca ad Lucil.* Cogita hoc loco illam tunicam alimentis ignium & illitam & contextam. Erat tunica nec scombris danda. Tunica verò triumphalis, quam dabant Romani Prætoribus triumphantibus. Cùm enim in curru triumphali & deaurato quatuor equis candidis deducere in triumpho aliquem iudicarunt, eundem veste & tunica triumphali adornabant, quæ erat exuuiæ deorum, seu Iouis Maximi ornatus. *vt habet Liuius lib.*10. Arma præsentia quæ ob crucem, sanguinem, & albos campos Triumphus à me vocata sunt, meritò tunicam triumphalem vocitabo, nam & Romanorum Familiæ in eo resplendent, & qui ea inuexit in Regnum, Archiepiscopali dignitate & Infula Gnesnensi condecoratus fuerat. Qui cum triumphali hac veste vitam quoq; triumphalem deduxit. Hinc Ianicius de illo:

Moribus Hippolytus fuerat, nisi nomen haberet
Hippolyti, raræ fama pudicitiæ.
Roma parens illi, veneranda modestia nutrix
Cura, salus stabuli, commoditasq; sui.

TRZYWDAR.

Hoc est TRIA IN DONVM.

DELINEATIO & ORIGO.

SVnt tres cruces inuicem basibus iunctæ, duæ cruces integræ, tertia media. Has circumdant stellæ tres. Vna stella est inter duas cruces ad summitatem illarum, duæ verò stellæ ad mediam crucem ab vtraq; parte. Cruces coloris candidi, stellæ aurei, campus sanguineus. Super coronam sunt tres pennæ Strutij. Arma ergo *Trzywdar* dicta fuêre, quia tres cruces, tres stellas, tres pennas strutionis, parens armorum præsentium in præmium meritorum militarium à Duce Masouiæ obtinuerat. Concessa verò fuêre militi Nobili de Armis Brodzic, cuius ardor in Deum, amor in Ducem, obsequium in Patriam, vigilantia in castris, audacia in hostem, prudens ratio in bello, additionem ad arma & quasi nouorum armorum consecutionem, talia sibi à Principe promeruerunt nobilitatis insignia. Visnensis namq; terra Ducum Masouiæ bona nedum clementia Regis Sigismundi I. *vt Cromer. habet sub*

Anno

Anno 1511. ſed ante innumerabilibus temporibus fuerat, atq; ibidē hæc Familia merita ab antiquo collegit & præmia meruit. Retulerat igitur in æuiternam memoriam ſibi ſuæq; poſteritati prædicta gentilitia, dum ſplendenti nocte in hoſtem irrueret, & indefeſſam multitudinem Pruſsicam Paganorum, modica Chriſtianorum manu feliciter inuaderet, feliciùs vinceret.

TRIPLEX SACRAMENTVM FIDELITATIS.

QVæſiuit Ariſtoteles de monſtris in ſuis problematibus. Vtrum ſit vnus homo vel duo, & reſpondet: Reſpiciendum eſt ad cor, vnde quando ſunt duo corda, ſunt duo homines. Ita triplex Sacramentum fidelitatis declarabit in his armis Cor. Habebat enim parens horum armorum fidelitatem in Deum, Ducem & Patriam, ſed debito gradu & recto ordine, quem ſcilicet fides in Deum, fidelitas in Ducem & Patriam requirebat ab illo. Concertabant quondam Plato & Ariſtoteles de anima hominis, an ſit indiuiſibilis vel diuiſibilis? Plato aſſerebat diuiſibilem eſſe ſubiecto, Ariſtoteles verò diuiſibilem ipſa virtute. Erat profectò Parens prædictorum armorum indiuiſibilis ſubiecto & virtute, nam omne & totum conſecrabat Deo, omne & totum offerebat Duci, omne & totum Patriæ, ſed principaliùs hæc Deo, tùm conſequenter Principi & Patriæ, quibus ſcilicet reddi æquiualens non poteſt. Poſuit Treterus in Symbolica vitæ Chriſti meditatione triangulum ſuper incudem fabrilem ad malleum ingentem, & ſubſcripſit: *Non lædetur*. Mehercule, vbi hæc triplex fidelitas reperitur in milite, nullus reſpectus iniquus, nulla manus violenta, nulla maligna cogitatio impetum facient in merita, famam, roburque ipſius. Tradunt enim de cupreſſo, quod blantas & tineas non ſuſtineant, hinc veteribus ex cupreſſo perpetuitates fuerant. Talis eſt miles & fælix denique triumphator, qui triplici hac fidelitate munitus, in templo, aula, & in caſtris militaribus conſtitit, nullo ille æget fulcro & blantis, firmiter ſtabit vbique per propriam virtutem; vnde D. Auguſtinus talem expoſtulabat Chriſtianum dicens: *Opus eſt ergò vt ſibi homo quotidiano actu prouideat & procuret conſumationem, opus eſt vt tota vita noſtra talis ſit in conuerſatione, vt liberi mereantur eſſe in fine, inceſſabiliter diem tranſitus noſtri & tempus iudicij cogitantes*. Erat in Familia horum armorum innata fides in Deum, & fidelitas in Principem & Patriam, ſi Vinenſem Terram ſpeculabimur, tales enim fuerant Iambrzycorum gens, talis Rákowſciorum progenies, talis Moczárſciorum Familia, quæ omnia legationes, caſtra, Senatus, & iudicia commonſtrare non faſtidiunt. Speculetur igitur relicta poſteritas maiorum merita, conſideret tàm illuſtria lucentiaque arma & virtutibus maiorum atque meritis propria non denegent. Sunt enim arma nobilitatis veſtræ, quidam lapis Triophthalmos dictus, qui tres oculos habet commixtos & vna luce fulgentes, de quo Greg. Nazianzenus in Odis ait: *Lumen vnum triplici face collucens*. Ita ſunt hæc arma tres ſtellæ, tres cruces, tres pennæ Struthij.

Lumen vnum triplice face fulgens Familiæ veſtræ, vt in Senatu, caſtris & Patria lucere, atque poſteritati lumine præire valeatis.

LINEA FAMILIÆ TRZYWDARORVM.

IAmbrzycouij, *antiqua & meritis clara Familia in Maſouia, quam moderni Scriptores Ialbrzycouiam fortè vocarunt.*

Rákowſcij *de Rákowo, in Boginie & Czachy hæredes in Wiznenſi Terra. Vera hæc Iambrzycorum propago à bonis in Wizneń. Terra nouum accepit cognomen, quæ ſicut ingenio, educatione, literis, peritia linguarum fuerat clara, ita diuerſis honoribus & præmijs accumulata adornataq́ extitit. Stanislaus Rákowſki in Boginie, (vt modernorum progeniem attingamus) poſt iuuenilem virtutibus & literis ornatam, caſtra militaria exemplo maiorum amplexus, nomen gloriamq́ illuſtrauit, ſacro vinculo cum Drozdowſka inito reliquit Ioannem Sereniſſ. Regis Auguſti Aulicum, Pocillatorem Regium, ſicut in ſubſcriptione vnionis M. D. Lith. Lublini apparet, & ex Pocillatore Wiznenſem Capitaneum, hic reliquit Matthiam parentem Gaſparis, (cuius filius ex Komorowſka Iacobus) vt in Eccleſia Drozdouienſi apparet, & Nicolai Vexilliferi Wiznenſis. Ioannes filius Ioannis Capit. Wiznenſis, vir morum grauitate & iudicio conſpicuus, tenuit matrimonium cum Dorothea filia Petri Oborſki Oeconomi Trocenſis, Semilſceń. Moiliſceń. Kiernieiouień. Capitanei, vt ipſius demonſtrat Epitaphium in Capella Wiznenſi ab illo erecta & fundata, ſuſcepit ex illa Albertum Caſtellanum & Oeconomum Wizneń. Præfectum Vcianeń. Ioannem Succamerar. Wiznenſem, quem ſibi tota illa nobilitas elegerat in Surrogatorem ſub tempus Interregni poſt Sereniſſ. Regem Stephanum,* vt habet Conſtitutio Regni Anni 1588. folio 54. *& Nicolaum Societati IESV adſcriptum. Filij Caſtellani Wiznenſis erant ex Sophia Pacowná, Ioannes, Albertus, qui in exteris nationibus dùm abundè literas fortitudinem, prudentiam, & virtutem collegiſſet; ad alta in Patria dignum ſeſe præſtitit. Quapropter à Sigiſmundo III. poſt legationem in Angliam peractam, magnis titulis & Senatu reſplenduit, ſicut clarius ipſius Epitaphium in arce Wilnenſi, vbi ſex ſacerdotes in perpetuum fundauit edocet.*

D. O. M.

Ioanni à Boginie Rákowski Palat. Witepſcenſi, Mſcibouienſi, Ialouienſi Capitaneo, viro ſolidæ virtutis conſpicuo, & ſi hæroicam ſpectes indolem eximiæ nato, ſi rectam ab adoleſcentia inſtitutionem feliciter educato, integritate, comitate, candore, conſtantia, magnanimitate, liberalitate ſplendido, domi foriſque cultiſsimo, ſolerti primùm M. D. Lit. Ærarij Curiæ Præfecto, mox à Sereniſſ. Sigiſmundo III. in Angliam Oratori, non magis in exteris oris legatione quàm laude ſpectatiſsimo, ex Palatinatu Breſteń. ad Vitepſcenſem prouecto. Fama premi neſcia eluctare. Obijt 1639. Ætat. 45. tenuit Sacramentum matrimonij cum Anna Marcibella de ſtirpe Gediminia Koreccia, ſed ſine prole deceſsit.

Ioannes

Ioannes verò Succamerarij Wiznensis Alberti Castell. frater, tres filios reliquit, sed omnes Sacræ militiæ adscriptos, Stanislaum Præpositum Pultouień. Custodem Klecensem, Canonicum Płocensem. S. R. M. Secret. & Sereniss. Caroli Ferdinandi Episcopi Plocen. & Wratislauien. Cancellarium, Ioannem Decanum Lomzensem, Canonicum Camenecensem, & Dominicum Sacro Ordini Prædic. adscriptum, S. Theol. Lectorem. Obseruandum posteritati quod illis quidam in Calendario Anni 1590. *præcabatur & optabat.*

Fide Deo, venerare Crucem Generose Rakoui,
Illa tibi pandet sydera ad alta modum.

Wyszynscij *in Wiznensi Terra, qui vsq; modo Ialbricos sese appellant. Andreas Iálbrzyk Wyßynski Tribunus Drohicensis, pacta conuenta cum electo Sereniss. Sigismundo III. subscripsit.* Constitutio Regni Anni 1588. fol: 18. *Ioannes Iálbrzyk Wyßynski Vexillifer Belzensis,* de quo Ianusouius in Statuto fol: 361. *Nicodemus Iálbrzyk Wyßynski, Exactor in Podlachia* 1589.

Moczárscij *in Wisnensi Terra, Nicolaus Moczárski strenuus miles inde Rothmagister & Tribunus militum, multis expeditionibus Patriæ clarus, à Kosacis demum rebellibus ad Kumeyki in pede transfixus globo pedetentim debilitatis viribus obijt Lublini, sepultus ibidem in Ecclesia Patrum Discalceatorum. Ioannes Iudex Terræ Wisnensis, cum altero Ioanne electionem Sereniss. Vladislai IV. subscripserunt.*

Iedwabinscij *ibidem. Stanislaus ex Wiznensi Terra, electionem Sereniss. Vladislai IV. subscripsit.*

Burzynscij, *Ioannem refert* in Statuto Ianusouius fol: 118. *Iosephus miles strenuus, vt Epitaphium Leopol. in Ecclesia Bernardinorum.*

TRZY BVŁAWY.

DELINEATIO & ORIGO.

IN campo cæleſtino eſt campus medius, per diametrum incipiendo à leua in dextrum coloris albi, ſuper quem ponuntur tria lilia quemadmodum Gozdauarum, talem campum circumdant clauæ militares tres aureæ, duæ deſuper, & vna ab infra. Ex Regno Hungariæ illata in Regnum cum Batoreis & Sereniſſ. Rege Stephano, vbi acquiſita fuerunt pro ſtrenuis actibus in bello, quod nedum commiſſum feliciter promouerunt, ſed fortiter etiam proſecuti ſunt. Loquuntur hæc tàm præciſæ clauæ, & tàm odorifera lilia in campo hoſtili.

Nec minoribus meritis illustrarunt in Regno Familiam, dum operam sub tanto triumphatore obseruarunt castrensem. Dicam laboribus pro noua Patria fessi, vitam immortalitati donarunt.

VICTOR LAVDABILIS.

PRæscripsit me hercule non modici victoris schemma bellicosissimus Lacedæmoniorum Agtis Rex dicendo ad milites: *Non oportet percuntari quot sint hostes, sed vbi sint.* Agnoscebat nimirum parum referre quâta sit hostium copia, sed plurimùm referre quo animo, qua virtute, qua scientia arma capessant. Quocirca Tigranes Rex Armeniorum, dùm insultaret Lucillo Romanorum Duci, quod contra tendentem cum centum quinquaginta millibus, cum decem millibus armatorum, & mille equitibus solùm occurisset, diceretque: *Si estis milites, perpauci: si legati, permulti.* Verùm conferto prælio didicit Tigranes, non multitudine sed virtute sperandam victoriam; nam abiecto diademate regali, ne agnitus ab hostibus caperetur, vix saluti consuluit. Arma præsentia consideranda tres clauas castrensium Ducum, & tria candentia lilia magnos fuisse quondam triumphatores, & laudatissimos victores parentes prædictorum armorum; tres clauæ bellicæ, animum, virtutem, & scientiam bellatoris expresserunt, tria verò lilia candorem animi in Patriam, Regem, & Familiam præseferunt. Aliud schemma laudabilis victoris Alphonsus Rex: *Si* (inquit) *victor conseruauit ciues, sunt namq; victores qui vincunt, sed cum magno exterminio ciuium, sunt verò alij qui paruo cum sanguine suorum triumphant, illi vt paucis sunt laudandi, ita isti pluribus extollendi.* Hinc sapiens Pittacus: *Non dicenda est victoria, quæ Regnum incolis, & Rempub. ciuibus exinaniret.* Quocirca etiam Pyrrhus Epirotarum Rex bis prælio debellatis Romanis, sed desideratis pluribus suis socijs, amicis & Ducibus, dicebat post victoriam: *Si vno adhuc prælio Romanos vicerimus, actum esset de nobis.* Magis enim post victoriam calamitatem suam sensit quàm victoriam. Placuit igitur Alphonsus Rex, qui post diutinum prælium dùm victor redibat, *Non est passus triumphum praire captiuos* (dicens) *ob ciues seruatos magis, quàm ob cæsos triumphandum esse.* Dictum volitet per ora militum & victorum Sigismundi Imperatoris: *Satis vicit qui hostes fugauit.* Sed afferam certissimum victoriæ omni laude celebris specimen ex Clodoueo Gallorum Rege, contra Alaricum Gotthorum Regem pugnantem, misit ille vota per nuntios in Turones ad S. Martini fanum, vt ingressi Ecclesiam vesperarum tempore, audiunt Sacerdotes cantantes: *Tu Domine ad prælium me accinxisti*, captato omine hostem inuasit, pepulit, deuicit. *Egnatius lib:* 1. *cap:* 4. Ramirus quoque Hispaniarum Rex aduersus Saracenos, S. Iacobum inuocauit, & conspectus est S. Apostolus cum albo vexillo Christianorum aciem antecedere. *Fulgos. lib:* 1 *cap.* 6. Pugnando etiam S. Germanus Episcopus contra Pelagianos, Deum ante oculos præposuit

ſuit & intonuit *Alleluia*, & ita de Britanis ſpecioſam victoriam retulit. *Hiſt. Eccl. Heldio.* Hanc rationem veteres Sarmatæ obſeruabant, dùm ante congreſſum conſcientia purgata, B. V. cantilenam quam S. Adalbertus Archiep. Gneſnenſis populis inſinuauerat præcinebant. Hanc Ruſſorum Duces conſuetudinem etiam reuerenter tenebant, dùm imaginem B. V. Mariæ ante exercitum deferebant, ex quibus à Leone Duce Leopoli icon conſeruatur apud Prædicatores, & quicunq; hunc decenti conſeruarunt honore modum, nunquam de pugna recedebant, niſi victoris cum palma & triumphatoris laude. Ergò poſteritas armorum ſummumque reputat nobilis in campis decus, eandem proſequatur palæſtram, & victores triumphabunt.

Extat Familia DD. Kárbothorum de Máłęcin, quæ his armis vtitur, ex quibus Notarius Caſtren. Nouæciuitatis Korczyn fuit, eius filius Hieronymus eximius miles, & alius Ioannes Camerarius Granicien. vt in Epitaphiis apparet in Eccleſia Patrum Franciſcanorum in Korczyn. Martianus Kárboth ex Palatinatu Sendomirienſi electionem Sereniſſ. Regis Vladislai IV. ſubſcripſit, tenent in linea materna cum Batoriis conſanguinitatem.

TRZYRADŁ.

Hoc eſt TRIPLEX DENTALE.

DELINEATIO & ORIGO.

SVnt tria ferra aratrum antecedentia, quod dentale Columella appellauit dicens: *Exiguis vomeribus & dentalibus terram ſubigere.* Alij vomeres minores vocant, qualis formæ in M. D. Lit. & circumcirca ibidem reperiuntur, quapropter leuiores vomeres magis exprimit figura armorum quàm dentales. Diſponuntur verò duplici ordine, duo dentales ſeu vomeres ponuntur in recta linea mediante ſpatio penes ſe inuicem, tertius verò ponitur ſub eiſdem quaſi medius, demiſſior tamen, campus cæleſtinus, vomeres ferrei, galea adornatur pennis Struthionis tribus. Origo in Magno D. Lit. & in Liuonia, vbi ſcilicet bella fouebant Lituani cum hoſtibus viro ibi militari ab agro retracto primùm conceſſa fuêre, ipſa delineatio armorum indicat. Euulſis enim agreſtibus moribus, affectibus, natura, & in fortitudinem, comitatem, audaciam, & militarem experientiam

rientiam in castris deductis, apud Ducem amorem sibi conciliauit, & hæc insignia cum nobili titulo recepit, commendat namque optimum militem, qui non apprehendit iter arduum, hostem magnum, periculum vitæ, sed tenet pro honore summo, si primo cum hoste experiri demandatum à Duce fuerit. Echo boni militis.

Viuimus ærumnis, curarum viuimus æstu,
Quam lux vitalis traditur orbe diu.
Et labor & dolor est terrarum valle perennis,
In cælis requies, læticiæq; bona.

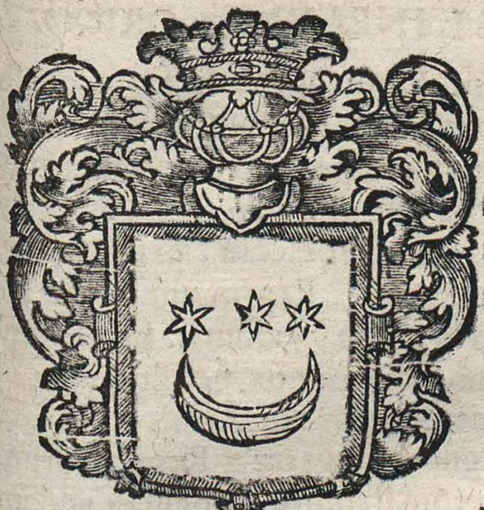
CORONA LABORIS.

SCitè Horatius: *Nil sine magno vita labore dedit mortalibus.* Commentator in primum Metheororum scribendo dicit: *In aëre sunt duo loca, vnus eorum est superior, in quo fiunt cometæ & flammæ, alius inferior in quo duo sunt loca, in primo sunt pluuia, nix & grando, in secundo & inferiori ros & pruina.* Ita quoque Omnipotens rerum artifex disposuit orbem cum hominibus: Sunt supremi hominum Imperatores, Reges, Principes orbis, ceu cometæ & flammæ lucentes; sunt Senatores postmodum, & primi Imperatorum Regum & Principum ministri, ceu pluuiæ & niues fecundantes & frugificantes in Regno & Repub. Sunt denique nobiles conditionis inferioris ratione status licet non generis, qui de bonis Regni lætantur, illudque adornant virtute, de malis verò tristantur, atque eadem repellere cogitant, & sunt ceu ros Patriæ, est quoque laboriosa gens quæ aliquid videtur esse vt æstiualis pruina, & tamen nil sunt nisi labor, quo viuere, surgere, progredi & nobilitari ipsis quandoque licet. Magnis igitur genere conueniunt Aquilæ & leones, sceptra, alijs gladij, secures, hastæ, lilia, stellæ, sagittæ: vltimis verò aratra, ansæ, vomeres, vt quibus erat labor, eisdem quoque assignetur corona. Cùm ergò arma præsentia intueor, premium pro grandi merito oculis propono, meruit enim non nudo opere sed castrensi, non sudore sed sanguine, non otio sed vigilia in hostem Patriæque hostem. Antiquitas Romana his qui rem laudabilem, honorisque speciem referentem perfecerint, in præmiū monilia de auro puro, & prætiosiora illi proferebant de thesauro ad manus deornandas, *ait Pier. Valer. lib:* 40. Eodem propè medio corona laboris præmiata fuit à Ducibus Pomeraniæ, atque M. D. Lit. qui parenti horum armorum vomeres leuiores, ante prouisionis victus instrumenta, & occupationes sibi salutares, in nobilitatis insignia conuerterunt, conuersaque euiternè sibi atque suæ posteritati contulerunt. Viuite igitur Deo proni, Patriæ salutares, castris viuidi, amicis grati, omnibus exemplo virtutis.

His gentiliciis vtuntur Wilczewscij, ex quibus erat Iudex Tribunalitius Anno 1643. *Hector Wilczewski Iudex Terræ Marieburgensis. Andreas Wilczewski ex Palat Marieburg. electionem Nuntius subscripsit Sereniss. Regis Vladislai IV.*

TRZY

TRZY GWIAZDY w Mieśiącu.

DELINEATIO & ORIGO.

EST Luna decreſcens coloris albi in campo cerulino, cuius cornua & medium lucentes ſtellæ adornant, Acquiſita in terra Kuſſabiæ à Ducibus, quod miles nocte ad auroram hoſtem inuaſerit, fueritq́; occaſio fortunatæ de hoſtibus victoriæ.

ADORATA LVNA.

ANtiqui reddebant Lunæ nouæ honorem & adorationem, quod nunc quoque Papani, Turcæ,& Tartari faciunt. De adoratione antiqua habet Horatius lib. 3. Oda 25.

Cælo ſupinas ſi tuleris manus
Naſcente luna ruſtica pſidile.
Si thure placaris & horna
Fruge Lares auidaque porca.

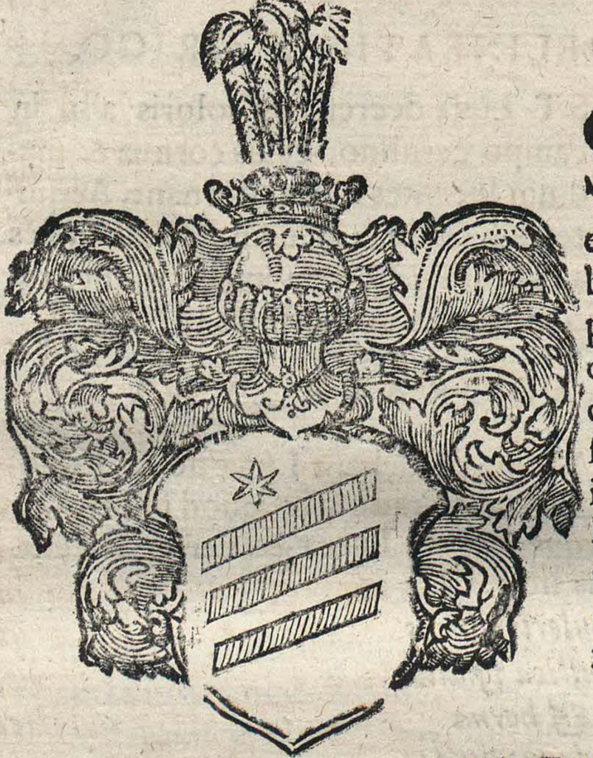
Vnde Ægiptij quoq́; figurabant Cynophalum ſtantem, vt lunæ ortum ſignificarent. Quod etiam in nummis *Imperat. Cæſ. Tra. Adr. Aug. patebat,* quibus Vota Pub: reddebat: ſtabat populus adorans lunam orientem. At Chriſtianorum mos nullum reddere creaturis honorem,ſed ipſi Creatori. Victor & triumphator armorum præſentium primus,ceu nominis Chriſtiani vir, licet nocte & decreſcente luna victoriam detulerit, gratias Deo, lunæ, & ſtellarum factori reddere Comilitones admonuit, qui cùm illis lucente luna & ſtellis pugnauit. Vincentius Gonzaga Lunæ apposuerat in Symbolo literas tres *SIC.* Intentum ipſius exponebant *Sic illuſtrior euadam.* Ita profecto parens prædictorum armorum ſic illuſtrior euaſit, dum retulit victoriæ ſuæ laudes, non lunæ lucenti, nec ſtellis ſplendentibus, licet illa ad Victoriam quoque conducebant victori,ſed ipſi rerum Creatori & Domino Trino & vno,quem tribus ſtellis & vnica repræſentabat luna. Sic omnia cædunt

Iuſtitiæ & neſcit ſepeliri in puluere Virtus.

Vtuntur præſentibus armis Mſcißewſcij in Kaſubia ſicut adnotabat Paprocius in ſecundo opere ad finem Gentilitij Sáß.

TRZY

TRZY RZEKI.

DELINEATIO & ORIGO.

SVnt flumina tria in ſcuto ouali, quæ quatuor conſtituunt medi- antes campos, in campo ſupremo eſt ſtella ſplendidè lucens, Campi ru- bent, aquæ albeſcunt, ornant arma pennæ Strutij. Exprimunt verò ar- dorem in milite validum in hoſtes ten- dentem, cui nec nox, nec flumina ob- fuerunt, & quia cum Armis Korczak, in Regno Hungariæ à Rege duorum Regnorum ſtabilito, habent quandam conuenientiam, ibidem acquiſita & conceſſa à Rege Pol. & Hungariæ fuerunt.

VLTIMA PERFECTIO NOBILIS.

PErfectionem hominis vltimam ſtatuebat Commentator, in Prologo libro Phyſicorum in ſpeculatiua ſcientia dicens: *Vltima perfectio ho- minis eſt, vt ſit perfectus per ſcientias ſpeculatiuas, & hæc eſt ſibi vltima fælicitas & ſempiterna vita.* Sed ſi in ſola ſpeculatione naturali ſtatuebat finem, errauit. Eſt quidem vltima fælicitas hominis & ſempiterna vita in- ſpeculatione altiſsimæ cauſæ, ſed faciei ad faciem dum videbimus eum ſicuti eſt, ſed hoc requirit ſcientiam reuelationis, quæ omnem ſuperat exceditq; naturalem hominis facultatem. Nam ſi oculus noctuæ nullus eſt ad lumen ſolis, multò minùs intellectus hominis, ad videndum Deum immixtus cor- pori facultatis habebit, ſed quicquid ſit perfectio hominis, etiam Chriſtiani hominis, nobis ad præſens vltima perfectio nobilis hominis requirenda manet. Moralem perfectionem Lucius Ann: Seneca libro de Moribus hanc reliquit: *Fugienda ſunt omnibus modis, & abſcindenda igne & ferro, totoq; ar- tificio ſeparanda, languor à corpore, imperitia ab animo, luxuria à mente, ſeditio à ciuitate, à domo diſcordia, à cunctis rebus intemperantia,* Aſsignauit aliam D. Bernard. in ſententijs: *Deſcendamus per viam humilitatis, ponaturq; nobis pri- mus gradus eius & profectus, Nolle dominari. 2. Velle ſubijci 3. illatas contu- melias & iniurias æquanimiter pati.* Sed placuit magis D. Hieronymi inten- tum vltimam vitæ diem præuidere: *Iudicaturo Domino lugubre mundus immu- giet.* Adducetur cum ſuis ſtultus Plato diſcipulis, Ariſtotelis argumenta non proderunt:

proderunt: *Tunc tu rusticanus & pauper exultabis, & videbis & dices: Ecce crucifixus Deus meus, ecce Iudex qui obuolutus pannis vagijt.* Ad idem Guerr. ser. 3. de Aduentu: *Dies noster vltimus certissimum est nobis quòd veniet, incertissimum est quando, vel vbi, vel vnde nobis adueniat: nisi quod senibus est in ianuis quod iuuenibus est in insidijs.* Collige igitur ex armis præsentibus, qui tria hæc flumina mundi securè transierit, nimirum non peccabit contra se, Deum, & proximum; videbit lumen anima eius in morte. Hinc Seneca: *Bonus vir ille est, qui eò perduxit affectum & animum, vt non tantùm peccare non velit, sed etiam non possit.*

Præsentibus armis nobilitatis vtuntur DD. Konárzewscij in Maiori Polonia in Palatinatu præcipuè Posnaniensi, viri in militari arte contra hostes Patriæ, pietate in Deum & inopes clari, ex quibus Andreas pro Fide Catholica zelosissimus, hæreticorum malleus in salutem tamen illorum, multi enim ex eius persuasionibus atq; sana doctrina, relictis erroribus, abiurata hæresi, ad gremium S. Ecclesiæ redierunt, & ita ille qui in cælibatu prope septuaginta annos viuens filios ex carne non habuit, multos ex spiritu Christo genuit, hæreticos ab hæresi reducens eos Fidei Veræ Catholicæ & gremio S. Ecclesiæ Romanæ adiungens. Pietate in Deum enituit, Ecclesiam in pago Pempow funditus collapsam expensis proprijs nullo Collegarum subsidium præstante, cum suis subditis à fundamentis erexit, illamq; pro maiori Dei gloriæ dilatatione beneficijs dotauit. Enituit in pauperes quoscunq; stipem emendicantes sine acceptione personarum in ipsos largus, in subditos liberalis, nonnullos libertate donauit, detractores summoperè detestatus quàm citissime illos compescebat, sermone aliás disertissimus, parcus & modestus. Sermo illi semper erat aut cum Deo aut de Deo, vel virtutum excellentia, si ipsi aliquid temporis à negotijs domesticis supererat, reliquum orationi diurnis ac nocturnis horis sine intermissione, & lectioni sacrorum librorum impendebat, multos libros deuotos sua manu egregiè conscripsit, quos & ipse cōposuit, otio perpetuum bellum induxerat. Patruum hunc suum eius ex Fratre Nepotes in pietate imitati sunt. Melchior sancta æmulatione correptus Ecclesiam statim ac igne conflagrauit in villa Skoraszewice reædificauit, & necessaria apparamenta ad illam pertinentia comparauit. In Prussia cum Gustauo sub Sigismundo III. strenuè se gessit. In bello Moschouitico præ nimio frigore Vladislao IV. sceptra Regni tenente plantarum digitos amisit. Reliquit Filium Adamum, Melchioris quoq; germanus, Adalbertus alias Olbrycht altare magnificum in Ecclesia Pempouiensi extruxit, in quo imago miræ pulchritudinis in lino depicta Beatissimæ Virginis Mariæ Assumptæ extat, cæteraq; quàm plurima apparamenta Ecclesiastica in locis diuersis viris Religiosis, haud minori precio parari fecit, quorum Hieronymus etiam conatur sequi vestigia, multis quoq; pijs operibus deditus est.

TOPACZ.

DELINEATIO & ORIGO.

EST ala coloris nigri, nostri notant vulturis alam, Bohema Historia Aquilæ dicit: est ala cum pede aureo, campus est sanguineus, super coronam tres pennæ Struthionis. Originem habent in Regno à Slauis, *vt dicit Dlugossus in hæc verba:* Topacij genus Hungaricum, quod Casimirus Magnus ex Hungaria attraxerat, propter eorum militiam & virtutes, erant viri robusti, ad bella valentes, à Slauis ortum ducentes. *Bielsciu etiam de hoc fol:* 257. quod Topacz erat cognomen militis Sclauonici ex Rakorũ Terra, qui vnâ cum his in Regnum peruenit, qui militarem Sereniss. Regi Pol. & Vngariæ Ludouico detulerant cum scuto & lancea 1381. Quare Paprocius seipsum correxit in 2. Opere, qui in primo sub Kriuoustio pugnante cum Iaropelco Russiæ Duce illata in Regnum affirmabat. Origo etiam prima in primo Opere expressa magis fabula quàm veritas, sed ornamento nobili, ob desiderium flagrans prouisus fuerat optimus miles, ala cum pede Aquilæ Regiæ. Sic enim nedum in Silesiana Historia, verùm etiam in Tesseris Gentilicijs Venetorum Petrasanta asserit, dùm Familiam Malipierorum adnotat, verùm in hac parte vsus seruandus in Regno antiquior erit. Est etiam alia figura horum armorum, ad pedem & alam à dextris ponitur stella, à sinistris luna, quis vtatur ea, & vnde additio facta, auidus Lector notabit. *Bielscius* Bekiesios notabat *folio* 767. 741. Vladislaum, Gabrielem, & Gasparum.

MILES SENATOR.

NVlli virtus est præclusa, *inquit Seneca lib:* 4. *de Beneficiis*, omnibus patet, omnes admittit, omnes inuitat, seruos, Reges, & exules, non eligit domum nec censum, sed nudo homine contenta est. Attamen ad omne regimen vt nullus aptior quàm optimus dexterque miles, ita quoque ad dignitatem Senatoriam. Hinc recta consulta pacis, iustitiæ & belli, quia legem ducem tempus & hostem oculis miles præferre concupiuit, vnde ad milites dicebat Imperator Aquila vocatus ob circumspecti animi dona; *Sum Aquila sed vestris pennis eleuor.* Hoc profectò naturale videtur Topacijs,

pacijs, vt sint milites & inde Senatores, consequenter magni in Patria, Patres, & Protectores. Io. Ferus in Theatro Impressarum ad alam duplex apposuerat lemma. Primum, *Non euehar ni vehar.* Intendebat, si miles non fuero, nec copiarum ductor, nec Senator ero, & multò minùs aliquis Gubernator, sicut enim quilibet suæ fortunæ est faber, ita quoque est ipse principium suarum operationum. Oportet igitur vt se ducat & duci permittat atque vehi in educatione morum, literarum, militiæ si vult euehi in Senatoriam, sed summæ Senatoriæ gradus non priùs conceditur, quam primo & optimo militi & Duci. Secundum verò apposuit lemma: *Portantem portabo.* Significabat, si aliquem defendisti, defendet & portabit te, si laborem, sudores, mala pro Patria sustinuisti, & illa pro te sustinebit, portantem portabit. Sed heu! quis nunc miles non Hemesicus? de quo lib: 1. & hic Aristot. *Hemesicus dicitur ille, qui tristatur propter bonum quod recipiunt indigni vel immeriti.* Sed leuiùs pensanda hæc sunt Topacijs, nam vulturi id proprium est, vt odoret non honorem sed cadauera. Vnde ad hoc *sicut docet Comment. 2. de Anima*, habet cerebrum valdè siccum, vt subitò tangat organum aër deferens odorem, nec impeditur ab humido: in homine verò vacuum siccumque caput vitij est, rore verò conspersum (quem sapientiam vocamus) honoris est. Non igitur vtilitas consideranda vobis erit, sed sapientia colligenda & virtus; quæ duo sequitur honestum & vtile. Benè quidam:

Doctrina in quouis pulchra est, sed pulchrior ipsa
In vobis: armat Martis vt Artis honos.

LINEA FAMILIÆ TOPACZ.

TOpácz *primus parens armorum Sclauo Ragusæus, eius progenies Topacius in Regnum venit* 1381. *Consederunt in Russia vbi plurimi vtuntur his armis, & in Palat. Sendomirień. etiam Familia Topácz vixit ibidem longo tempore,* vt Paprocius habet in 1. Opere, *Ducem militiæ vnum ex illis fuisse affirmat.*

Kopyczynscij *in Podolia & Russia, à bonis Kopyczynce denominati, continui milites & castrorum obseruatores, notabant Familiam de Bystwiny. Andreas, Stanislaus & Eustachius Rothmagistri dignissimi, quorum aliqui cum posteritate ad Fidem Catholicam de Schysmate transierunt. Nicolaus* Kopyczynski *Commissarius in Bludniki Anno* 1555. *Simon Kopyczynski per totam vitam strenuus miles, plurimis expeditionibus contra hostem Patriæ, gloriam immortalem Familiæ sibi & posteris reliquit, habuit duos filios & filias duas. Obijt ætatis* 55. *sepultus Leopol. in Ecclesia Corporis Christi* 1630.

Bludniccij *in Pocutia, erant benè possessionati, & milites à bonis Bludniki dicti, sed cùm posteritatem solum femineam haberent eorum bona ad diuersas transierunt Familias. Nicolaum peritum in iure nobili, & consequenter ad iudicia & conciliandos amicos eximius vir in districtu Haliciensi.*

Występij *in Zarwanica hæredes fuerunt, quorum aliqui spirituali militiæ dediti Ordinem Prædicatorum elegerunt, alij maiorum morem secuti in castris vi-*

 tam du-

tam ducentes, à Kosacis rebellibus & vicinis offensis occisi. Iacobus & Stanislaus Wystep, viri cum Tartaris, Turcis, Moldauis bellicosi cum laude Familiæ quorum posteri à ritu Græco in Latinum & genuinum Christo redierunt.

Bydlowscij *in Pocutia, quorum præcipua cura fuerat armis constitutam Familiam, illustrare.*

Kurzewscij *in Rauensi Palat. viri militia clari. Seuerinus Kurzewski Zupparius Rauensis ex Palat. electionem Sereniss. Regis Vladislai IV. subscripsit.*

Grodźiccij *in Russia. Erat ex his in Ordine Prædicat. P. Antonius Doctor Theologiæ in senectute creatus, aliquoties Prior Crac. ad SS. Trinitatem, cui Conuentui multa bona fecit, magnam partem illius muro ædificari fecit.*

Niedzwieccij *in Maiori Polonia.*

Borzynowscij *in Sendomir. Palat.* Sroczkowscij *in Sendomir. Palat.*

Krypscij *in Russia, Petri est Epitaphium in Samboria apud PP. Bernard.*

Chálczniowscij *de Chálcniow.*

Giedroch *qui & Giedorwoch, hic in vnione M. D. Lit. cum Regno eadem assumpsit arma in Comitiis Chrodlensibus* 1413.

Łuwczyccij *de Łuwczyce in Præmisliensi Terra. Stanislaus Aulicus Sereniss. Regis Stephani, reliquit filium Stanislaum virum literatum & militem à Polonne occisus à Tartaris, reliquit 6. filios, Venceslaum, occisus in bello Pruthenico ad Niticum. Ludouicum occisus ad Grudźiazom. Dominicum Tartari cum matre in captiuitatem adduxerunt. Albertus in Moschouia occisus. Georgius miles in Vngaria, domi Rothmag. & custos Castrorum.*

TĘPA PODKOWA
Seu TĘPY IASTRZEBIEC.

DELINEATIO & ORIGO.

EST babatum equi, seu solea infra vncibus obuersa, intra quam est crux. Super galeam est ala accipitri, alij volunt aquilinæ. Descendunt hæc arma ab Iastrzębijs seu Bolesticijs, vel Łazanki, hoc enim solò differunt, quòd vncos sursum versos habeant arma Iastrzębiec, ista verò infra, ornatus galeæ ibi est accipiter, hic pennæ accipitri. Ratio verò mutationis in Historia Bohemica, & in gentilitijs Silesianis exprimitur, quia hic erat qui cum alijs occidebant S. Stanislaum Episcopum Cracouiensem, de quibus clarè

clarè *Dlugossus sub Anno* 1079. *nominat*. Mos autem erat magnarum Familiarum, vt criminosos etiam differentia armorum gentiliciorum puniret. Quod patet in Toporis, Kolkonibus, qui cælestinum campum pro cruento ob scelus in Paulum Episc. Cracouiensem perpetratum deferunt. Sed sicut Toporum, Kolkonum Familia, & posteritas maiorum ignominiam virtutibus proprijs abstersit & deleuit, ita & Iastrzebiecij iuniores, claris factis demerita sustulerunt prædecessorum. Sæpè etenim quæ sanari ratione non poterant, sanata sunt tempore, nominat quoq; *Dlugossus sub Anno* 1084. *nomina occisorum*: Borziuogium filium, Instæ, Sbilutum, Dobrogostium, Paulum Zema, Odolon & Andream. Familias verò illorum quod Iastrzębcij, Strepæ, Srzeniauitæ vterq; fuerint sub Anno 1079. consignauit.

DOLOR NON RECRVDESCET.

LEnire dolorem non tempore longo, sed equiualenti læticia, & iustitiæ & æquitatis est. Hinc in cautellam præuidendi doloris quidã dicebat:

Nil temere facias, timide nihil. Omnia caute.
Cuncta cito, sero nil, subitoq; nihil
Natura es timidus, fortem prudentia reddet,
Nemo cauenda timet, qui metuenda cauet.

Sed aliud vt dolor non recrudescat affero: *Appianus refert de Seleuco Principe.* Habuit *(inquit)* ille signatum femur anchora ab ipsa origine, filij & nepotes eius eodem insigniti medio fuerant, hic cum oppugnaturus Babilonem iret, inter gradiendum pedem lapide offendit, & prædolore coactus subsistere, quem cùm amici demulcent, oculis coniectis in terram inuenit annulum anchora impressum, quem ante aliquot menses ibidem amiserat, concepit inde victoriæ spem, nec excidit. Arma præsentia referunt quidem posteris dolorem, sed virtus & fortitudo propria, superat incommoda maiorum. Quapropter vt illis occasio fuit recenter merendi talis parentum dolor, ita summum eisdem attulit gloriæ commodum, redijt illis annulis honoris & nominis. In quem sensum Cic. Orat. contra Salust. *Sanctius est me meis fulgere moribus, quàm maiorum opinione niti, vt sim meis posteris nobilitatis initium.* Vel alium non recrudescendi doloris afferam medium. Quærit inter problemata Aristot: Quare basiliscus interficit visu, cùm tamen quandoq; seipsum eodem aëre venenoso interficiat. *Et respondet.* Animal est plurimum venenosum, & per oculos illius vapores venenosi exeunt & multiplicantur ad rem visam, intrant ergò humores venenosi ad oculum hominis, & tandem homo inficitur, si verò basiliscus respiciat clypeum cum bitumine perfecte factum, vel rem aliquam firmam & politam, reflectuntur humores ab illa re solida, & interficit seipsum. Iam occisor S. Stanislai decessit, relicta posteritas clypeum solidum, pectoris puta sui, hosti non semel obięcerunt, Patriam hosti expositam liberarunt. Igitur nec filios, cum non

 debeat

debeat portare filius iniquitatē patris nec demortuos, de quibus vt à Domino iudicatis, si non bene iam non certe dicendum Christiano male. Parce igitur lector, nec recrudescat dolor, & eò magis cum sit echo S. Martyris Stanislai.

Qua ratione meos vlciscar quæritis hostes
Expediam; vlcisci sic quoq; disce tuos.
Incessunt, taceo: culpant, fero: crimina spargunt,
Dissimulo: mordent, absq; dolore meo:
Obtrectant, sileo: ringuntur, rideo: vulgo
Traducunt, patior: dant mihi damna, sino:
Aspiciunt toruis oculis, ego comiter illos
Accipio: turbant cuncta, quiete fruor:
Latrant, non moueor: frendent, non curo: minantur,
Nil metuo: torquent labra, laboro nihil:
Exagitant, non exagitor: vexant, non vexor:
Lædunt, non lædor: probra refutant, honoror
Insidias ponunt, euado: petunt caput, oro:
Pessima molitis, optima quæq; precor.

LINEA FAMILIÆ TĘPA PODKOWA
Seu TEPY IASTRZEBIEC.

STáwscij *in Chelmensi Terra. Stanislaus Iudex Chelmensis & ad Tribunal Regni deputatus in Anno* 1643.

Brzeziccij *eisdem truncatis armis vtuntur.*

Gierałtowscij *& Brodeccij, de quibus in Historia Silesiana ad Gentilicia clariùs.*

Ostrowscij *in Pocutia, militares viri in curia D. Potociorum Iacob. Pal. Bracl. Gen. Podoliæ & filio eius Nicolao Campiductori referunt castrensia in campis obsequia. Alij spiritualem elegerunt in Ordine Præd. militiam, soror illorum. Metelscij Burgrabij Camen: in Podolia consors.*

TRVPIA GŁOWA
Hoc est CALVARIA.

DELINEATIO & ORIGO.

EST Caluaria hominis, quæ in vertice frameā infixam habet cum aureo manubrio, campus est cælestinus. Coniecturaliter de præsentibus armis sicut de Ielitijs affirmare possumus. Quod sicut illa Sario concessa post bellum finitum, ita hæc viro militari post triumphalem victoriam modò assignato, (quia grauissimè vulneratus) donata fuêre.

SIC

SIC GLORIA MVNDI.

DVplicem exponentem ſuſcipit dictum hoc verbo appoſito. Si enim appoſueris verbum, perit. Erit ſenſus Martini V. antea Ottonis Columnæ. Hic enim congeſtis in vnum Tiara Pontificia, Galero Cardinali, Infula Epiſcopi, Diadema Imperatoris, Corona Regis, Ducum enſes, pyræ ardenti iniecit, & dedit lemma: *Sic omnis mundi gloria*, puta perit. Ludit enim mors in Imperijs, & æquo pulſat pede pauperum tabernas Regumque turres. Si verò appoſueris verbum, acquiritur: profectò intentum præſentium armorum erit, ſolo enim ſanguine, multo vitæ periculo, inter baliſtas, ſclopeta, ſagittas, arcus, gladios & frameas gloria mundi acquiritur. *Quærit inter problemata Ariſtoteles*: vnde eſt quòd aliquando puer in vtero matris clamat, & ſumunt hoc obſtetrices pro ſigno periculoſo. *Et reſpondet*: quia non viuus exibit. Vnde Theologi aſſerunt, quòd ille puer cognoſcit ſe priuari Diuino intuitu propter carentiam Baptiſmi, ideò clamat. Sed naturaliter & Phyſice reſpondebo: dicitur, clamor eſt ſignum ſuæ paſsionis, quia ſi maximè non pateretur, non clamaret. Ergò ad noſtrum propoſitum, dùm naſci debet homo ad mundi gloriam, oportet illum plurimùm pati & multum clamare, niſi enim eſſet patiens frigoris & æſtus, ſitis & famis, vigiliæ & ſilentij, periculi & mortis: & niſi in multis expeditionibus & congreſsibus cum hoſte non fortiter clamaret, gloriam mundi adipiſci nequiret. Ita Iuſtinianus Imperator adeptus mundi gloriam, vt ipſius veſtis ſtragula, in quo Phrigio opere textæ victarum vrbium & Barbarorum Regum, quos ipſe ſuis auſpicijs debellarat effigies fuerant. In hæc verba ait Corippus.

Et tulit intextam precioſo murice veſtem,
Iuſtinianorum ſeries vbi tota laborum.
Nexo auro inſignita fuit, gemmiſq; corruſca,
Illic barbaricus flexa ceruice phalanges.
Occiſos Reges, ſubiectaſq; ordine gentes,
Pictor acu tenui multa formauerat arte
Fecerat, & fuluum diſtare coloribus aurum,
Omnis vt aſpiciens ceu corpora vera putaret.
Effigies auro, ſanguis depingitur oſtro,
Ipſum autem in media victorem pinxerat aula.
Effera Vandalici calcantem colla Tyranni,
Plaudentem Libiam, fruges, laurumq; ferentem.
Addidit antiqua tendentem brachia Romam,
Exerto, & nudo geſtantem pectore animam.
Altricem Imperij libertatiſq; parentem.

Eiuſmodi gentiliciis quis modò Nobilium vtatur, non conceſſum adhuc ſcire. Sed fuiſſe hanc Familiam ſuggerunt Lublini, in Eccleſia Ordinis Prædicatorum Teſſeræ gentiliciæ, ibi enim Euæ Pſoncæ Vexilliferi Chelmenſis conſortis talia nobilitatis arma, loco quarto poſita cernuntur.

TVRSCIORVM.

DELINEATIO & ORIGO.

SVnt arma Rogláá, iuncta antiquis armis Cruciferorum, quæ ponuntur in medio cornuum. Originem si verè Regni & non ingenij arma sunt, non assignabo aliam nisi in bello Pruthenico cum Cruciferis militis armorum Rogálá concessa, vnde hæc coniunctio processit.

OPTIMI VIRI PERENNIS FAMA.

NOn immeritò Sacra pagina Doctorum loquitur: *Nescit Spiritus Sanctus patrocinium dare criminibus.* Innuunt, ipsis virtuosis patrocinia parantur. Mithridates Tyrannus in amicos & filios, *ait Paul. Orosius lib: 6. cap: 5.* cùm diu ex altissimo muro filium frustrà precatus, inexorabilem vidit, moriturus exclamasse fertur: *Quoniam Pharnaces me mori iubet, vos si estis dij patrij precor, vt quandoq; & ipse hanc vocem à liberis suis audiat.* Sine fructu sermo, qua enim mensura mensi fueritis, eadem remetietur vobis. Vnde Petrus Damianus serm: de Char. exurgendo in vitiosos dicit: *Vidit Deus opera tua, recursus & excursus flagitiorum tuorum & continuit iram, cælum non fulminauit, aqua non submersit, non absorpsit tellus: & cùm omnis terra sit plena gloria Domini, non veritus es præsentem Dominum, & coram tanta mundicia immunditias tuas exercere.* Optimus verò vir in tergo thesaurum gerit. Refert Damasus quòd Tyberij asinus scintillas & radios emisisset, significando Domini sui Imperium. Profectò contempti à mundo, clarissimarum virtutum fulgore collucent. Hinc eorum fama perennis, terram cælumque replere contendit, vnde S. Hieronymus Epist: 3. docuerat: *Debemus animo præmeditari quod aliquando futuri sumus, quòd velimus, nolimus, abesse longiùs non potest; nam si nongentos vitæ excederimus annos, tamen nihil esset præterita longitudo quæ esse desisset.* Sed clariùs D. Bernard. serm. 3. Epiph. *Quatuor sunt quibus in hac vita obsequia deferimus: Caro, Mundus, Diabolus, Deus. Caro largitur seruitoribus suis momentaneam voluptatem, Mundus transitoriam sublimitatem, Diabolus perpetuam captiuitatem, Deus interminabilem felicitatem.* De horum numero considero Simonem Turski, qui ex custode Thesauri Regni Præpositus Ecclesiæ S. Heduigis Cracouiæ, tùm Præpositus Miechouiensis Monasterij, huius vigilantia, cultus Diuinus promotus, Ecclesia & Monasterium reparata, Sanctæ

Hedui-

Heduigis restaurata Ecclesia fuit, pius vir religione, clarus scientia, virtute decorus, cuius fama meritò perennis. Quocirca S. Augustinus serm: 1. de Temp. *Nullus homo solùm sibi viuit, & quantoscunq; exemplo sanctæ vitæ ædificauerit, cùm tantis & pro tantis mercedem retributionis beatæ vitæ accipiet, & quantiscunq; exemplum malæ conuersationis, etiamsi eum non consequantur, præbuit, pro tantis se malis nouerit rationem redditurum.*

WADWICZ.

DELINEATIO & ORIGO.

SVnt duo pisces marini, vnus coloris albi alter rubei, disponuntur super scutum capitibus sursum, ita tamen quòd capita auersa gerant ad extrema latera clypei, formentq; corpore literam Maiusculam C, sectus est clypeus per medium linea recta, vt discernatur diuersus campus. Albus enim piscis ponitur super rubeum cãpum, rubeus autem piscis super campum candidum, super coronam ponuntur pennæ tres Struthionis, alij pauonis caudam ponunt. Concessa fuerant cuidam Alemano dicto Wádwicz à Vladislao Rege, dùm ex legatione à Rege Daniæ rediit, referebat namque suum periculum in mari, quòd naui rupta vix non amiserit salutem, & piscibus esca non fuerit. Ideò fideli Legato & optimo militi, Vladislaus talia arma periculi concesit, atque Ordini Nobilium Regni perpetuo adscripsit, quos *Dlugossus* viros probos & moderatos adnotauit.

OBSONIVM REGALE.

PLato existimabat quondam nil nasci in mari Ioue dignum, secutus planè eundem Zoroaster, qui malis genijs dedicare aquatica omnia definiuit: sed cùm plurimæ gentes pisces & pisciculos, dijs placationis gratiâ obtulerint, idque dijs bonis, *vt Pier. Valer. lib:31. cap. 2.* iam pisces obsonium Iouis & Regale dicendum erit. Quocirca olim præcipuus luxus primæque deliciæ erant piscibus vesci. Ita quod Seneca lib: 3. quæst. referat: *Catonem admirari solitum, quòd Romæ pluris piscis quàm bos venundaretur.* Sed aduertendum de pisce, quod expertus referat Plautus: *Piscis nequam nisi recens.*

Gentes quæ diuinum cultum nondum susceperant, per pisces significabantur, sed fœtidos non recentes, vnde concinnè Aristot. 3. Metaphysic. *Philosophi* (inquit) *antiqui Deos faciebant principia entium, & dicebant illa entia esse immortalia quæ gustauerunt nectar & ambrosiam, illa verò mortalia quæ non gustauerunt.* Gentes igitur quia non gustauerant diuinam gratiam Christo ferente, erant non recentes pisces, quocirca ad mensam Regiam indigni. Verùm arma præsentia considerando, recentes pisces sunt, digni ad mensam Regiam. Sic enim armorum præsentium hæredes sese moribus & virtute componunt, vt rerum & temporum varietas exigit; nec se mutant, sed aptos reddunt Regi, Patriæ, Familiæ, Amicis. Quapropter à trecentis annis fide & fidelitate incepit & perdurat hæc Familia, quorum merita, obsequia, hostium strages, Patriæ amorem, Familiæ decorem, Historiæ Regni liquidius denuntiant.

Vos tantum superi placidam concedite vitam,
Atq; suo semper vernantem flore iuuentam,
Quod nobis stabili iam spondent numine Parcæ.
Vt seri quondam discant teneantq; nepotes,
Et sua perpetuis tradantur nomina chartis.

LINEA FAMILIÆ WADWICIORVM.

WAdwicz *primus Parens dictorum armorum, à cuius cognomine arma præsentia tenent denominationem. Erat natione Germanus, Vladislao Regi carus, à quo & talia insignia nobilitatis post actam legationem ad Regem Daniæ obtinuerat. Alij ponunt quod in Regnum cum armis præsentibus ex Germania venisset, eò quod pisces gentilicium fuerit Germanicum, sicut apparet ex vexillis Cruciferorum. Sed differentia sunt nostra gentilicia à Germanicis & positione, nam Germanica capitibus iunguntur & caudis, & colore, quia vterq; piscis est coloris rubei, demùm vnico campo gaudent, & cuiusdam ciuitatis arma fuerant. Wádwicz verò aliter disponitur, pingitur, coloratur. Ioannes Wádwicz de Dabrowa eximius miles cum Vitoldo, a Tartaris occisus venientibus cum Edigá* 1398. *in quo ceciderunt quoq; Andreas & Demetrius Korybuthij fratres Regis Iagellonis, & alij nouem Lituanos duces ceciderunt, fugiente Vitoldo cum Suidrigalo, Ostrorogo & Samotulio,* Cromer: lib. 15. Dlugoss. 1351. Anno. Bielsc. fol. 283. *Antiqua hæc Familia Wádwiciorum splendidè floruit in Regno, nam in vnione M.D.Lit. ad Regnum Pol. in Comitiis Hrodlensibus* 1413. *à nobili D. Wádwicz superstite susceperat prænominata arma Mundigierdus, cuius posteritas vsq; in præsens honoratur eisdem armis.* Nárusowicij *in M. D. Lit. Familia meritis & titulis clara. Stanislaus Nárusowicz Ciuonius Vilnensis, de quo* Stricouius folio 592. *Nicolaus Castellanus Samogitiæ, virtute, beneuolentia atq; bonitate magnum nomen sibi comparauit,* de quo Ianusouius in Stat. Reg. Constitutio Regni 1591. *Ioannes Venator M.D.Lit. Tenutarius Lodziescen.* de quo Constitut. Regni 1607.

Nicolaus

Nicolaus Thesaurarius M. D. Lit. de quo Ianusouius in Stat. Reg. fol: 342. *Christophorus Nárusowicz Thesaurarius M.D. Lit. Notarius & Venator ibidem, & Ciuonius Wieswiansćensis,* de illo in Constitut. Regni Anni 1631. *Stanislaus Nárußewicz Notarius M. D. Lit. Nowodworsceń. Capit. Ex Palat. Vilnensi, Sigismundus Nárusowicz ex Palat. Trocensi, electionem Serenissi. Vladislai IV. Regis subscripserunt.*

Mężycij, *Ioannem Mężyk interpretem Regis à Magistro Cruciferorum, ante bellum Gronoualdense* 1419. refert Bielscius fol: 297. de armis Wádwicz. *Alij eiusdem cognominis Mężyk sunt armorum Wieniáwá.*

Sub ijsdem armis ponit Papr. in 1. Opere *Wolczkow, Stankieuicios, Mátiasoucios & Roskich, qui à Boreisijs & Kureisiis, Ducibus Drucensibus procedunt. Georgius Roski Vexillif. Witepscensis, reliquit filium Stephanum, ornamentum Familiæ, ingenio, iudicio, & fortitudine.*

WALBACH siue WOLBOCK.

DELINEATIO & ORIGO.

EST scutum linea per medium in longum diuisum, à dextris est hircus stans super monticulum saxeum in campo flauo, à sinistris est fluuius in longum decurrens, super galeam sunt pauonis decora. Originem habent ex Germania, quâ occasione acquisita exprimunt fluuius, mons & color, quod scilicet læticiam intulerit castris ad fluuium & montes, ardua tentans vado & asperi montis transmeatu. Illata verò sunt in Regnum à tempore multo. Quocirca in Masouia, in M. D. Lit. & in Confinibus Regni domicilia constituerũt. Primitus vocabantur arma & milites Wolbock, sed nunc corruptè vocantur Wálbách, significat verò Wolbock virum optimarum partium, licet nomine caper appellatum.

PROMPTI IN BONVM.

PLuries lamentabatur capra quod prompta esset in bono, nutriuit quondam catullos lupi, & mox ipsa quoq; ab eisdem discerpta. Manet echo: *Mortem dedit ipsa voluptas.* Semel quoque ferita ab arcu ex cornibus

proprijs facto, & lamentabatur: *In meam perniciem produxi cornua.* Non tamen ideò cessauit à bono. Incomparabiliter Wálbáchij prompti in bonum triplex fuêre, honestum, vtile, & delectabile; vt potè qui Regi, Patriæ, & Familiæ lucescere & proficui fore desiderarunt. Habet Alexander *ab Alex. lib: 4. Genial. cap. 2.* in Lybia fuisse nauigia, quæ hirci & capri tulere nomina, erant enim capita eorum formata in proris. Erant profectò apti bello tàm nauali quàm terrestri Wálbáchij, idcircò mari terraque pugnare cum hoste non denegabant. Ægyptij hominem auditu pollentem Hieroglyphicè significando formabant caprum, eò quod per aures perinde ac per nares spiritum emitteret & vicissim reciperet, *refert Pier. Valer. lib: 10. cap. 2.* Erant mehercule prompti Wálbáchij ad sonum tubæ & tympanæ classicæ, erant prompti ad vocem Ducis militiæ, erant prompti in hostium insilire brachia. Hæc illorum montes & petræ, flumina & littora deferunt, quòd aureæ paci & victoriæ contulerint initia & fines. Apud Pausaniam lego capram aheneam inauratam, quia illi preces allegarent, tùm quia sydus capra ortu suo noceat vineis, tùm quia damnosum vitis animal, baccho sacrificari debuit. Non defuerunt Wálbáchij in sacrificio saluifico, sed nociuam hæresim reijcientes adhæserunt Deo vero, & veræ Catholicæ Ecclesiæ, vt dicere de illis liceat: *Hircum obtulerunt.* In quem sensum loquebatur Adamantinus: *Cùm ad Martyrium duceris, hircum obtulisti, quia scilicet authorem peccati diabolum iugulasti.* Erant igitur prompti in bono pro salute Patriæ, pro dignitate Regis, pro gloria Familiæ. Sciat posteritas.

Non liberis est pulchrius munus aliud,
Quàm liberos dici parentis optimi.

LINEA WALBACHIORVM.

*W*Olbock *miles, cui primùm collata fuerunt in Germania præsentia nobilitatis arma, & cuius posteritas in Regnum veniens reddiderat obsequia Sereniss. Regibus in castris & Aula. Wálbách corruptè vocati Wolbocij in Regno, ex tribus fratribus Ioanne, Andrea, & Georgio, est relicta posteritas. Ioannes Wálbách Vices Palatini Varsauiæ gerens, vir solertiæ humanitatis & iudicij grauis, in expeditionibus plurimis declarauit amorem in Rempub. & sibi electam Patriam. Reliquit filios optimæ dispositionis ad virtutem, Bartholomæum, Ludouicum & Laurentium, ex Cirscensi Terra subscripsit electionem Sereniss. Regis Vladislai IV. Germanus suus Balthasar post militares actus in Palatinatu Lublinensi ornat domicilia sua virtutibus, filij ipsius Stanislaus & Ioannes. Andreas patruelis frater ipsorum in M. Duc. Lit. sedes elegit, vir militari occupatione clarus, reliquit prolem. Georgius Wálbách postquàm deduxit militarem laudem in Confinibus Regni versus Tartaros & Bisurmanos, ibidem colit suæ conditionis sortem.*

WLADY-

WLADYSŁAWSCIORVM.

DELINEATIO & ORIGO.

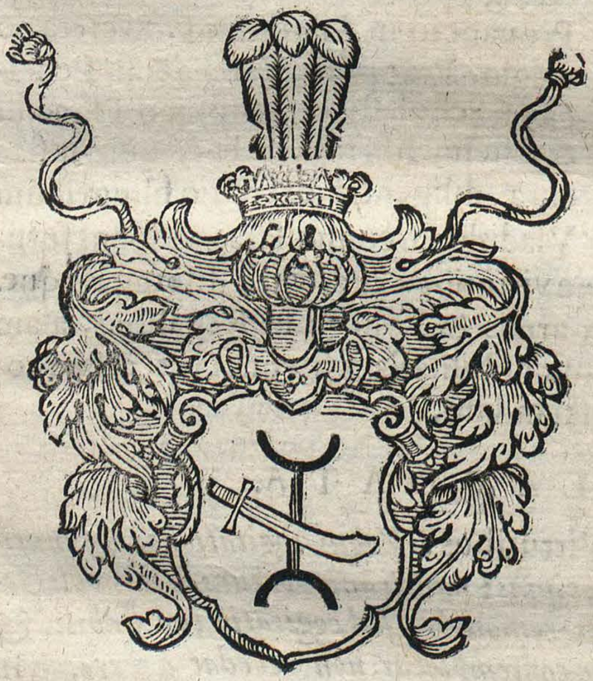
IN ſcuto ſecto per lineam rectam à dextris eſt ala Aquilæ, in altera parte eſt corona Regalis aurei coloris, campus albus alæ, cæleſtinus coronæ, ſuper coronam ſunt duæ tubæ ornatæ quatuor argenteis globulis. Collata fuêre arma præſentia Regia munificentia Sigiſmundi III. Regis Pol. Gabrieli Prouancio in Anno 1609. Secretario Regio, Præpoſito Varſauienſi, Lencicienſi Scholaſtico, Canonico Plocenſi & Chelmenſi, ratione hac, quia ipſius curæ, diligentiæ, exercitio filium ſuum Vladislaum commiſerat, vt ſpem futuram ſuam & Regni, eximijs magniſque virtutibus exerceret diſponeretque. Quod quia probauit Rex in effectu ex armis & honoribus Regalibus, alam Aquilæ & coronam Regiam in ſtemma nobilitatis ipſi conceſsit, atque cognomen à filio Vladislao Wládysláwſki indidit.

VIRTVS LAVDATA.

PRæmonuit Seneca in lib: de Virtutibus: *Vagas cogitationes & inutiles, & velut ſomnio ſimiles non recipias: nam ſi animus tuus ſe illis oblectauerit, cùm omnia diſpoſueris triſtis remanebis, ſed cogitatio tua ſtabilis & certa ſit, ſiue deliberet, ſiue quærat, ſiue contempletur non recedat à vero.* In hoc ſenſu laudatur Hercules ab Apollodoro, cùm enim illi contuliſſet Apollo arcum & ſagittas, Minerua ſcutum, Mercurius caduceum, nil ille ex his pro inſignijs ſuis & armis accepit, ſed ipſam ex oleaſtro clauam, quam ſibi ipſe formauerat, & qua leonem magnanimum occiderat, voluit laudari virtutem ex proprio. Arma præſentia dùm intueor, docent tacitè virtutem laudatam ex proprio. Nam ſicut Atharalicus Rex, *vt refert Caſſiod. lib:* 8. *variar. Epiſt:* 21. his vſus verbis ad Cyprianum: *Quamobrem multis laboribus, multaq; fide & conſtantia comprobato Patriciatus tibi, Deo auſpice conferimus dignitatem, honorem quidem celſum, ſed qui tuis meritis probetur eſſe æqualis.* Ita Sereniſſ. Rex Sigiſmundus III. cum hoc Gabriele benignitate Maieſtatis ſuæ decreuit: *Fiat* (inquit) *Equeſtris ordinis, habeat Maieſtatis noſtræ inſignia, faueat illi Clerus, benè precetur populus, meruit enim educatione excelſa primogeniti*

nostri filij Vladislai. Antiqui Romani die vno Martij 30. sacrificabant quatuor dijs Iano concordiæ saluti & paci. Iano primùm, quia ei adscribebant prudentiam, à qua concordia procedit, ab illa autem salus & pax. Ita Vladislauius quia prudentiam adamauit, concordiam, salutem & pacem ab Ordinibus Regni meritò degustauit. Optimè quondam Ptolomæus de Astris: *Quando stellæ ligauerunt rem aliquam in capite Anni, remanet illud ligamentum firmum per totum Annum.* Profectò Prouancius in initio Annorum virtutem & perseuerantiam in ea conceperat & ligauerat, idcircò ad finem cursus vitæ ab illa non recesit, sed firmiter & delectabiliter coluit.

VLANICCIORVM.

DELINEATIO.

EST via lata, cui duæ Lunæ mediæ sunt annexæ ad extrema, per medium framea quassata cum cruce ponitur sine capulo, campus est sanguineus ornatus corona, à tribus pennis Struthij.

ORIGO.

FErtur à Ducibus Rusiæ concessa fuisse militi strenuo, vigilias agēti contra Tartaros de nocte ad viam latam seu Tartarorum Slakum, & viam equis Tartaricis tritam. Cùm enim paruo comitatu teneret noctis silentium, persensit imminentem hostem Tartarorum, composito stratagemate à vexillis vocibus & bombardis diuersis in locis, opposuit hosti ingentem esse exercitum, & ipse ex insidijs duce occiso cum primis irruit in hostem & represit in fugam, quos conuellendo insecutus est, atque dispersos tota septimana in campis lacessiuit. Redijt victor & vigiliarum suarum cum fortitudine, recepit à Duce insignia.

BELLVM NECESSITATVM.

PErpulchrè Cicero de Pace reliquit: *Dulce nomen pacis, res verò ipsa cùm iucunda tùm salutaris.* Pacis namque tempore, non secus ac si nouum quoddam ver rebus humanis adfulserit, coluntur agri, vernant horti, pascuntur lætæ pecudes, ædificantur villæ, extruuntur oppida, instaurantur collapsa, ornantur & augentur exstructa, crescunt opes, aluntur voluptates, vigent

vigent leges, floret Respub. Religio feruet, valet æquitas, pollet humanitas, calent artes opificum, vberior est quæstus pauperum, splendidior opulentia diuitum, efflorescunt honestissimarum disciplinarum studia, eruditur iuuentus, tranquillo fruuntur ocio senes, bonis auspicijs nubunt virgines, laudantur simili prole puerperæ, florent boni, minùs peccant mali, & vt paucis plura comprehendam: Concordia res paruæ crescunt, discordia maximè dilabuntur: sed dùm hac dulci pace frui nequimus, bellum necessitatum meritò consurgit. Hinc Alciatus:

Arma procul iaceant, non est fas sumere bellum,
Sin aliter pacis non licet arte frui.

Quocirca *& Poëtæ fabulis innuebant*: Iouem tonitrua cladesque exitiales conuocato Deorum consilio & præmissa matura deliberatione, terris immittere, leues verò pluuias nulla accedente Deorum auctoritate terris largiri. Docebant bellum clademque non fieri debere ex leui occasione & auctoritate, sed magna necessitate, sicut magna authoritate. Ita mehercule processit Vlanicciorum parens, qui Vlanos Tartarorum pacem ferentes non lacessisset sed honorasset, sed quia bellum & hostile Patriæ deferebant necessitatus pauca manu ductores tumentes inuasit cum vitæ periculo, sed victor euasit Domini adiutorio. Thrasybulus Atheniensium Dux, magno consilio congregato constituit decreto Amnistia, *id est:* Obliuionem veterum iniuriarum, & quoniam graue erat ijs, qui bona sua & hæreditates in aliorum manu videbant, tulit sententiam, & interpretatus est decretum: *Non moueantur lites de præsentibus possessionibus, sed in posterum vt nihil contra leges fiat.* Equidem hostis omnis Patriæ & Regni, non cogitat seruare aliquam pacis legem, sed omnia decreta conuellit, omnia Amnistia disturbat; vnde necessitate compulsi, bella qui pacem optabamus, inchoamus. Immedicabile enim vulnus ense recidendum, ne pars sincera lædatur.

LINEA VLANICCIORVM.

I*Vanus Vlánicki Rothmagister strenuus & bellicosus, qui animæ consulendo, vnionem Fidei Catholicæ amplexus fuit, ex Anna Kálinowska germana Bartholomæi, susceperat filium Ioannem, in Fide Catholica baptisatum & educatum, miles eximius, obijt. Laticouiæ sepultus.*

WARNIA

WARNIA.

DELINEATIO.

EST Cancer extensus, oculis sursum, capite deorsum integer, coloris rubei in campo candido, super coronam etiam Cancer medius.

ORIGO.

Arma hæc concessa militi forti & heroico, *vt inquit Dlugossus* cognominato *Rák*, hic in bello infelici cum Turcis in Vngaria pugnando ad Warnam, & in medio hostium à tormentario puluere atq; Persicis gladijs rubens, militaris fortunæ palmam retulit fortitudinis & audaciæ, Anno 1444. Demum pronepos eius sub eadem Warnia cum Rege Ludouico pugnando. Polonum fuisse & Sclauitam armorum militis & domini nomen declarat. Hinc aliqui ex Vngaria venisse dixerunt, quia ibi acquisita fuerunt, non considerantes vnum Regem duorum regnorum ex vtrisq; habuisse regnis militem. Iam enim Nobilis Dominus *Rák* ijsdem insignijs ornatus in Regno Poloniæ manens, miles cum alijs in regnum Vngariæ descenderat, atq; inde nisi proclama accepit Warnia, in confirmatione suæ nobilitatis à Rege, quod ideò affere licebit, quia arma Cancer sunt antiqua in nummis Romanorum, in Regno Lombardiæ in Brixia, atq; fortè in alijs Regnis vt videre licebit in Gentilicijs Petra santæ. Respublica etiam Chiensis eisdem vtebatur, *vt Pier. Valer. lib. 28. Hierog: refert.* Vnde antiquitatem armorum etiam in Regno sanè coniecturare licebit, ante congressum atrum Vladislai cum Turcis.

RECTVM ITER.

IN obliquum iter cancrorum figendo aspectum, video tàm proprium illis esse, vt meritò Aristophanes dixerit: *Rectum iter vt carpat cancer, non viceris vnquam.* Sed recedo ab Aristophane; Cùm enim efformet in natura sua Cancer cursum solis, cuius progressus & regressus à Capricorno ad Cancrum, & mox à Cancro ad Capricornum consideratur, rectum iter in Cancro contemplari licebit. Sed ne desudasse Cancrum aduersus Herculem opinemur, ad præsentia arma nobilitatis Warnia mentem diuertamus. Cancer quidem est, sed non fluuialis animalisuè cancri naturam representat; Denominatione enim parens armorum Cancer non natura dicitur, vnde non

animalem

animalem sed ratione diri gibilem motum repræsentat. Quapropter rectum iter ipsis adscribimus. Iam hîc non licet depingere Gammarum seu cancrum cum Elephantis capite, quasi cancer posteriora irritaque facta ex magnis inchoata strepitet. Pergunt enim proceres Warnij vt non tentare magna sine laude, ita non tendere in progressum sine honore, & ornatu familiæ. Illorum erat nedum fortitudinis insignia in castris & bellis perficere inchoata, sed virtute honesti, in specula iustitiæ, audaciæ, triumphi promoueri. Antiqui arcanum reuelatum figurabant face ad quam cancri accurrebant, docebant enim cancros latitare, sed ad splendorem nocturnum lunæ vel facis moueri & accelerare. Fax gloriæ, lumen religionis, splendor vitæ & fidei, effecerunt in precordijs Familiæ Warniorum, vt ad omnem Regis & Reipub: Patriæ & Senatus, familiæ & domus, ortum, meridiem, & occasum læti procedant, & de abditis cordis bonorum & possessionibus præsto fore non negligant. Ergo ò posteri sint vobis hæc:

Pauca pro multis,
Magna pro maximis,
Argentea & aurea.
Deum timete,
Viuete caute.
Mori securè,
Cordi habete.

LINEA FAMILIÆ WARNIA.

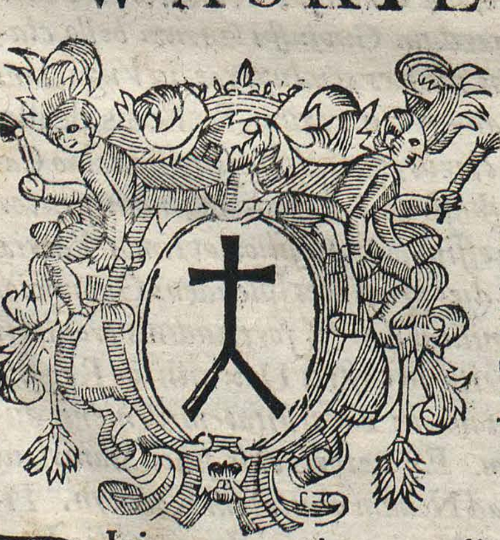
RAk *miles sic cognominat⁹, qui hæc arma intulit in Reg. Pol. cuius nepoti in bello cum Tartaris & Turcis ad Warniam nouũ proclama, eò quod fortis & heroici viri operã publicè dedisset indiciũ Warnia scilicet fuerat.* Dlug. A. 1444. Biel. fol: 557. *Ex his Familia per diuisionẽ bonorum in plurimos ramos deducta fuit.* Gnoinscij *antiqua & celebris Familia. Nicolaus Gnoinski Presbyter,* de quo Cromer. sub Anno 1456. fol. 357. *Leonardum Gnoinski virum bello clarum referunt Historiæ, hic mille quingentos milites conduxerat in Vngariam Ludouico Regi ad Warniam contra Solimanum Turcarum,* Bielscius de illo fol: 557. *Ioannes virtute & fortitudine clarus, qui relicto filio Præclao Capitaneo Nouæ ciuitatis Korczyn maximè illustrauit Familiam, nam præter speciem parentis quam virtute & moribus effingebat, 8. filios optimos Patriæ ciues reposuit, ex quorum posteris manet in dies præsentes splendens Gnoinsciorum Familia. Nicolaus* 1. *Præclai filius, militaribus & fortitudinis trophæis summoperè excelsus, post eximia enim merita in castris Dux militiæ Regalis Supremus renunciatus fuit, in clade Bukouiana in captiuitatem veniens, audacioris animi in hostem reperit cautionem. Ex cæteris eius filiis Stanislaus & Iacobus hæredes in Piaski, & aliis bonis ad Nouam ciuitatem Korczyn. Filij Stanislai eximij militis & Vicecapitanei Nouæ ciuitatis Ioannes filia Barbara consors D. Stráz. Iacobus verò frater ipsius reliquit ex Secygniewska Ioannem ad negotia Reipub. dignum ciuem. Leopardus* 2. *Præclai filius post*

actus heroicos in bello & castris, ex dignissimo Rothmagistro Metator castrorum Regni, & Capit. Nouæ ciuitatis Korczyn, ex Bobolanka reliquit Leonardum & Andream. Leonardus 3. Præclai filius strenuus vir bello, qui fortitudinem suam in Vngaria sanguine sublimauit & morte. Nicolaus 4. filius. Petrus 5. filius. Sigismundus 6. filius. Præclaus 7. filius Præclai maiorum sequendo exempla, in Familiæ suæ gloriam, virtute & fortitudine propria properauit. Reliquit hos filios Ioannem, Stanislaum, qui ex Oraczowska Adamum, & Christophorum susceperat. Christophorus miles in Vngaria fortunatissimus, qui quadringentos Haydones in captiuitatem deduxerat, reliquit 4. filios, filias Heduigim Sienienski Castell. Zarnouecen. consortem, & Barbaram Chyccij. Andream Capitaneum Nouæ ciuitatis Korczyn & Burgrabium Crac. Præclaum Capit. Wisocensem, cui filij erant quinque. Petrum Succamerarium Mielnicensem in M. Duc. Lit. Christophorum Pocillatorem Sereniss. Regis August. Præclaus vltimus filius Aulicus Augusti Regis. Christophorus à Franc. Humienski domi in carcerem acceptus. Bielf. 704. *Adalbertus Gnoinski, strenuus miles moribus & virtute celsus, qui Iudex Castren. sub magno Exercit. Præfecto Koniecpolski fuerat, electionem Vladisl. IV. ex Sendomir. subscripsit.* Extant plurimi ingenio & *marte præclari viri, ex quibus in electione Sereniss. Regis Vladislai subscripsit Ioannes de Gnoynik Gnoinski, Subiudex Terræ Sendomirien. Deputatus ad articulos iudiciorum Warsauiensium, qui etiam vnà cum Petro eandem electionem Vladislai Regis subscripsit.*

Lekszyccij *diuisione bonorum à Gnoinsciis aliter denominati, in Sendomir. Palat.* Zarzeccij *ibidem.*

WASKIEVICIORVM.

DELINEATIO & ORIGO.

EST scutum intra quod crux ponitur ad basim diuisa & ceu radicata, crux coloris aurei, campus cælestinus. Sub temporibus Regis Iagellonis militi Christiano concessa, dum animo sagaci contra hostes & inimicos crucis Tartaros procederet victorque fieret.

Non temerè cæcam vir fortis fertur ad iram,
Iusta sed indignè læsus in arma ruit.

MILES DIVES.

Diuitem propriè non ex alienis bonis & diuitijs appellamus, neq; etiam ex fictis & falsis, sed ex proprijs & veris. Quibus igitur bonis verè sit diues miles? *Dicerem:* Superbo equo, frenis aureis, gladio, gemmis sa-

mis saphirisque ornato: sed qui his vix miles dicitur, imò excepto equo miles esse negatur, iam diuitias militis non hæc affirmanda erunt. Dicerem diuitem militem, cui statiua dantur opulenta, cui largiuntur præmia digna pro meritis, cui succesśio honorum redditur in castris. Profectò diuitiæ sunt hæc militis, sed paruo tolluntur tempore, leui annihilantur occasione, & quod magnæ considerationis est, edax tempus quod non depascet, cruda mors eripiet. Quocirca vix bona hæc appellabimus quæ modò sunt, modò non erunt, veræ militis diuitiæ perpetua pro summo labore in sanguine & vita fore debent. Hinc D. Bernardus ad milites vtrosque tàm Spirituales, quàm Regnorum, serm. 4. de Adu. dicit: *Filij Adam genus auarum & ambitiosum audite, quid vobis cum terrenis diuitiis & gloria temporali; quæ nec veræ nec vestræ sunt? Aurum & argentum nonne terra est rubra & alba, quam solus hominum error facit aut magis reputat preciosam? deniq; si vestra sunt hæc, tollite ea post mortem vobiscum, sed homo cum interierit non sumet secum omnia, neq; descendet cum eo gloria eius.* Verè ergò diuitiæ non opes sunt, sed virtutes quas secum conscientia portat, vt in perpetuum diues fiat. Talis profectò fuit parens horum armorum, cui pro meritis virtuosis crux fixa concessa fuerat, diues erat in conspectu Dei & Principis, diues conscientia, diues æternitati, diuesque saluti. Monebat olim Sacra Scriptura dicens: *Tantum colligite vobis de manna cælesti, quantum sufficiet ad diem præsentem, in crastinum nihil seruate.* Qui ergò manna seruauerunt in crastinum, vermes & putredo fiebat. Ita diuitiæ huius mundi sunt putredo & vermis occasionaliter, diuitiæ verò conscientiæ sunt vita perenniter. Ergò contenti stipendijs vestris & pugnando pro Deo, Fide, Ecclesia & Patria, diuites virtute eritis, & in conspectum Dei diuitias secum reportabitis. Delicatè Claudianus:

Nec tibi quid liceat, sed quid fecisse decebit
Occurrat, mentemq; domet respectus honesti.

His armis nobiles Waskieuicij de Minscensi Palatinat. adnotant Familiam suam.

WĄŻ Primò.

DELINEATIO & ORIGO.

EST serpens erectus cum corpore tortuoso in medio militaris parmæ, coloris lutei in campo glauco. Concessa fuerunt militi sic dicto, quod plurimis vicibus cognitis stratagematibus hostium, corroserit spem fortunamq; hostis. Quocirca iuxta nomen & factum arma sibi Duces Massorum contulerunt. Notant Annum ex Historijs 1306. sub Vladislao Lokietek, sed ex Dlugoss. patet quod sub. A.1260. iam Episcopus Plocen. ex armis Wąż erat.

HONOS EX VIGILANTIA.

INter gestamina bellica Regum Ægiptiorum nedum imponebantur capitibus leonis, tauri, lupi, aut alterius cuiusque feræ priores partes, sed etiam serpentum & draconum. Habet aliquid serpens & tutelaris, dùm coria serpentum tegumentorum bellicorum vsum præstitisset Amazonibus in Lybia, *Pier: Valer: lib:* 41. *cap:* 17. At præcipuum inter cæteras ex natura sua dotes id habet serpens, quod vigil cautusque sit. Quocirca in Obeliscis antiquis videmus, cùm aliquis Rex vel Princeps curam populi sui gesꝭit regiam, vigilem, & tutelarem, illi in monumento anguem vigilem vertice surrecto erectoque pectore defigebant formabantque, & ornabant titulo: CVSTOS. Quocirca Homerus inquit somnum Nestoris compellasse Agamemnonem Iliad. 2.

Non decet ignauum tota producere somnum
Nocte virum, sub consilio, sub nomine cuius,
Tot populi degunt, cui rerum cura fidesq;
Credita summarum.

Armorum præsentium rem progressumque si inspicere licet, non aliud intro videbimus, quàm honorem nobilitatis & libertatis, ex ipsa vigilantia in bello inchoatum, amplificatum & auctum. Argum ille exprimebat draconem visu acutissimum imitabatur, alterum Epaminondam efformabat. Cùm enim clarissimus hic Imperator in hostis fortitudinem procederet draconis gestamine insignitus fiebat, cui dùm antiquitas post prælium Mantineum parentare cupiebat, erexit columnam cum clypeo draconem in eius memoriam sculptum ostentante, *Pier: Valer. lib:* 15. Ita profectò non quidem draconem miles Wąż in capite, sed in pectore ferebat; dum hostem Patriæ, inimicum Regis, inuisum Senatui aggredi tentabat, quocirca serpentem draconem pro stemmate obtinuit qui hostem deuorabat, vt verò honos Familiæ vestræ permaneat, vnicum vobis adfero remedium ex Aristophane. Finxit ille duos serpentes, qui oculos Pluti in gratiam Æsculapij lambebant, quo non intendebat malum cæcitatemque Pluto, sed lambendo oculos grati animi affectum exprimebat, quod beneficio illius ex cæco cernere cæpisset. Tali vobis pernecessum erit lambere oculos Patriæ & Principis, hoc est, dulci conuersatione inter nobiles allicere affectum Principis & obsequio vigili, lucentes reddere visus lucernas, quibus ad honestum vtile & delectabile vestræ Familiæ animaretur induceretur que. En Principis echo.

Gratia magna manet: quia virtus præmia laudis
Sentit, & illius fata sequetur honos.

Vtuntur præsentibus armis Podoleccij in Russia in Præmislień. Terra. Stanislaus magnus bellator cum Sieninska Castell. Halicień. filia, qui post Archiep. Leopol. matr: tenuit, ex quibus vna fuerat consors Herburti, femina speciosa facie,

cie, à quo in labyrinthum vitæ deducta quoq; fuerat, sed assumpto habitu sacro pænitentiæ, Cracouiæ diem clausit pænitens extremum, & qui peccat Domino peccat, peccatorum condonatori, arma ponuntur serpens simpliciter. Sunt quoque Węzij in Præmisliensi districtu, puto cognominatos à præsentibus armis.

W Ą Z Secundò.

DELINEATIO.

EST serpens coronatus auro, caudam ad medium tenens complicatam, in ore ramusculum cum folijs mali atque fructu defert, serpens est rectus luteus, pomum viride, campus sanguineus. Super coronam quinque pennæ Struthij.

ORIGO.

QVia ob vigilantiam & magnam solerciam in rebus bellicis collata fuerant arma Wązyorum, vt superiùs diximus: hic additio facta, quod in tot prædis & incursionibus à Lituanis, Russis, Tartaris, præcipuè Syradiensis Terræ, omni à molestia famis, & sanguinis liberauerit. Corona præsidem Syradiæ exprimit, fructus opulentiam denotat.

AMPLITVDO NOMINIS.

LIcet falsis vanisque augurijs, nec leuis adiungenda sit fides, quid tamen antiqui fælicitatis suis inaugurijs haberent non indecet videre, serpentem illi magni ominis fuisse asserebant. Quum enim parentum vnus vidisset filium suum dormientem complicatum habere caput à serpente, cucurrit ad aurispices, cui dixerunt: *Nil illo puero clariùs, nil nobilius fore.* Hinc Aurelianum Verum, Seuerum, Maximinum Iuniorem, Alexandrum Macedonem, & alios Imperatores felices dixêre Scriptores, ex ipso serpentis indicio, *vt Pier: lib:* 15. *& Suetonius in Augusto & Nerone demonstrat.* Adaptat propositum tituli, cùm viros ampli nominis in castris draconarios vocitarēt, primumque militem sub anguis colligerent. Vnde Ammianus Marcellinus describendo Constantini Imperat. aduentum in vrbem dicit: *Dracones hastarum aureis gemmatisq; summitatibus illigati, hiatu vasto perflabiles, & ideò veluti ira perciti sibilantes caudarumq; volumina relinquentes in ventum.* Vt igitur præsentibus armis auro splendentibus, & corona regali fulgentibus demus titulum, meritò ex his amplitudinem nominis assignabimus, nedum enim eandem serpentes coronam formantes significabant, sed etiam ad con-

sequendam amplitudinem dictam profecti erant. Serpentibus enim strata-gema Annibalis fælix, serpentibus cum Prussis dimicando victor gloriosus (nauali illa expeditione immissis viperis & serpentibus, in vasis luteis clausis, in naues hostium) effulsit. Quapropter Ægiptij serpentem quem Vbæũ appellabant, ex auro efflabant, & deorum capitibus circumponebant. Putabant enim, *vt inquit Philo*, serpentem spiritualissimum esse omnium animal maximè igneum, longæuum, præterea qui vix naturali nece conficiatur. Sed quicquid illi de suo serpente dixerunt, nobis qui Politicum & Metaphoricum nunc serpentem speculamur, id liquidò constat, serpentem hunc spiritualissimum, igneum, longæuum, æuiternumque permanere, ita quod annos hos fælicitatis & æui Wązorum considerantes, minimè illos tangere illud Sacræ paginæ videamus: *Cùm morietur homo hæreditabit serpentes.* Viuunt enim æuiternè in posteris, traduntque posteris suis serpentis lauream & honorem. Sed audi care Lector.

Fas erit hic nostræ vultus agnoscere gentis,
Atq; dare alternis mutua verba sonis.

LINEA FAMILIÆ WĄZ Secundò.

WĄZ *vnus ex nobilibus primorum Wazorum, cui talis additio facta fuit, Administrator Terræ Syradiensis & Arcis,* de quo Paprocius in Nido folio 1088. *Erat à Ducibus Masouiæ tali honore prouisus circa Annum* 1200. *cuius postmodum posteritas ad differentiam aliorum, & ob spectata merita & genium Wężyk.* *Petrus Waż cognominatus Niedich Episcop. Plocen. electus,* Anno 1260. Dlugossius. *Ioannes Waż de Mnich apud Vladislaum Masouiæ Russiæq; Dominum, erat Vicethesaurarius Curiæ, vt patet ex Actis Sochacouien. feria 3. in die S. Martini Confess. Anno* 1466. *vbi legitur:* Vladislaus Dei gr. Dux Masouiæ Russiæque Dominus, &c. Significamus tenore, &c. Quomodo coram nostra constitutus præsentia Nobilis Ioannes Wąż de Mnich Vicethesaurarius Curiæ Nostræ, Nobili D. Margarethæ filiæ Leonis de Kriszko consorti 500. sexagenas, &c. in & super totali villa Troianowo donat. *Quod quidem Troianouum ab eodem Duce ad vitæ tempora si decessisset sterilis concessum pro meritis eidem fuerat.*

Maldrzycij, *cognomen accepit quidam ex Waziis, à caseo Ruthenico de lacte ouium Maldrzyk ante vocatum: Cùm enim miles hic Waż cum Casimiro Duce Masouiæ in venatione oberraret inter syluas semitis amissis, Duci famelico ad vesperam ferè iter non inuenienti, obtulit panem & ouinum caseum atq; lagenam ceruisiæ, quibus refectus Dux, prouiso militi concessit partem syluarum æuiternè, vt sibi villas & domicilia construeret. Hunc igitur nobilem Waz aulicorum caterua Maldrzyk cognominarunt. Nicolaus Maldrzyk Vitoldi Aulicus & miles, ille legationem à Vitoldo perficiebat ad Vladislaum Iagellonem Regem de sua coronatione Anno* 1430. *Hunc Bielscius armorum Rożyc ponit,*

ponit, sed vt modò apparet, armorum Waż Maldrzykum fuisse, iam errore Roseum dicendum. *Nicolaus Maldrzyk de Stárogrod Castell. Belzensis,* de quo Priuilegia Regni Anni 1436. refert Paproc. in 2. Opere. *Vltima ex hac Familia Maldrzykorum progenies ex sexu muliebri bona intulerat in domum Topororum, quæ demum Marćinkowscij in domum in diuersas Familias cesserunt, vt Przeworsko, Wieprzowe ieźiorsko, &c.*

Dłotowscij *in Masouia, in Zawkrze & Podolia, viri bello & obsequiis Patriæ clari, quibus non solum iudicia Terrarum commissa fuerunt, sed à primis quoque militibus in castris & Ducibus in Wiśniowiec signa bellica commissa, ipsaque vices administratio Ducalium exercituum in Castris.*

Podoleccij, *aliqui enim non simplici serpente vti dixerunt.*

Ciechomscij *in Gostinensi districtu, Stephanus qui post exercitam adolescentiam in Aulis Magnatum, & iuuentutem in castris bellicis, numerosam prolem militarem reliquerat ex Elisabeth Puczkowná armorum Godźiambá Ioannem & Simonem, ex Anna Mysliborska armorum Dołęgá, Paulum Aulicum Serenis. Regis Stephani, & strenuum militem ad Gedanum & in Moschouia: Laurentium militem, Michaelem & Sebastianum milites, electionem Sereniss. Regis Vladislai IV. subscripserunt ex Gostinensi Terra, Stephanus Pincerna Gostinensis & Andreas.*

Rzesowscij *in Cracouiensi Palat. Stanislaus electionem Vladislai IV. Sereniss. Regis subscripsit.*

Grozowscij *in Sendomiriensi Palat.* ad Opoczno. *Georgius eximius miles & ad Reipub. negotia strenuus & aptus, in curia Iazłoweccij Supremi Exercituum Ducis nomen clarum effecit, meminit Georgij* Ianusouius in Statuto fol: 117.

Kurowscij *in Calisiensi Palatinatu.*

Borkouij *in Crac. & Sendomir. Palatinatibus habent suas possessiones. Stanislaus Borek Decanus Cracou: subscripsit in Comitiis Cracouiæ Anno* 1546 *nobilitationem Stanislai Skrzyssowscij sub Mieleccio Duce Supremo Exercituum Ioannem Borek Castell. Brzezinensem habet* Constitutio Regni apud Ianusouium fol: 402. *Stanislaus Borek Gostynski Iudex Wielunensis, electionem Sereniss. Regis Vladislai IV. ex Wielunensi Terra subscripsit.*

Koyczan *Sukowicz in M. D. Lit. hic in vnione ad Regnum primus suscepit arma hæc Wężyk in insigne nobilitatis pro se & Familia sua in Comitiis Hrodlensibus* 1413.

Kozarscij *à Kozarki in Rauensi Palat. Andreas miles strenuus post reddita Patriæ obsequia, ex Łyczkowná suscepit Lucam & Thomam Rothmagistrum, qui triumphante Sereniss. Rege Sigismundo III. ad Smolenscum occubuit, ex Bábska nouem filios receperat.* 1. *Stanislaum Rothmagistrum ad Chotinum contra Osmanum cum Dorothea Gorska armorum Doliwá habuit Samuelem Canonicum Leopol. & Maximilianum Camerarium Caroli Principis Polon.* 2. *Sebastianum.* 3. *Ioannem.* 4. *Laurentium, qui ex Rilska suscepit prolem.*

5. *Ada-*

5. *Adamum, cuius consors Kochánowska armorum Kruczek.* 6. *Albertum militem, qui ex Buielska habet filium.* 7. *Gabriel miles.* 8. *Matthias miles.* 9. *Stephanus miles.*

WAZ Tertiò aliàs WĘZYK.

DELINEATIO & ORIGO.

EST serpens vigilans & stans, tortuosus, ceu in altum exurgens & tendens corona aurea insignitus, ore tenet ramusculum cum folijs & pomo viridi, ex medio pomi quasi excreuit aurea crux. Differentia sunt hæc arma à secundis in duobus. Primò, quia ibi serpens habet complicatam caudam, hic verò explicatam. Secundò, quia hic cum pomo & viridis folijs conspicitur crux aurea, ibi verò non reperiebatur. Patent arma hæc in Synodalibus Constitutionibus Regni sub Illustriss. & Reuerendiss. D. Primo Principe Primateque Regni Węzyk editis. Hæc Węzykorum arma ab antiquo fuisse in Concione funebrali, Ioannis Węzyk Archiep. prædicti innuit in linea Węzykorum, *R. D. Ioannes Rożycius Præposit. Koscineń. & Sremeń.* Quam tamen crucem satis abundè illustrauit in Familia ipse Primas & Archiep. cùm Summus Pontifex facundia ipsius illectus eius imaginem habere in Palatio Apostolico desiderauerit, atque illi conferre honorem Cardinalatus optauit, vt legitur in illius vita.

PRINCEPS OPTIMVS.

SI licuit Ægiptijs optimum Principem, & dantem vtiles & necessarias Prouinciæ leges medio serpente (quametsi non integrum quid & defectuosum indicaret) significare; multò oportuniùs optimum Principem, tàm lucenti corona & splendenti cruce cum pomo adnotare licebit. Non enim iam quid aduersi & venenosi de tàm ornato capite & ore sperabimus, sicut Tarquinius superbus de lignea columna elapsum conspiciendo anguem, prospernatus non bona futura prædicebat. Tàm decorus serpens, Epidauri iam nomen habebit & draconia templa sibi merebitur, *de quibus Valer. Max. lib:* 1. *cap:* 8. Meritò itaque tàm splendidus serpens Principem optimum symbolicè denotabit. Ludouicus Galliarum Rex Christianissimus, temporis sui fælicitatem vt mundo figuraret, erexit Mercurij virgam pacis, ad quam apposuit duas quasi agentes factitantesue manus hominis viui, duas spicas

tritici.

tritici, binas aquilinas alas, & hæc omnia circumduxit duobus ſerpentibus, & ſubſcripſit: *Fœlicitas temporum.* Me hercule cùm fælicitas Regni fiat ex vita Regis, iam hoc ſymbolo conditiones optimi Principis non inconcinnè delineauit. Hæ ſunt conditiones Principis optimi fælicitatem ſibi ſubditiſque deſiderantem: *Cura pacis.* Nulla ſalus bello pacem te volumus omnes. *Operatio virtuoſa.* Otia enim ſi dant vitia, non virtuoſa actio generabit malũ. *Eleuatio cordis & animi in cælum.* Nam ſi terra es in terram ibis, ſi verò de cælo & cæleſtis es, ex ordinatione per creationem cælum inſpice, meditare, ſat age: Fructus verò triticei, docent Principem non ſibi natum eſſe, ſed ſibi ſuis amicis & ſubditis, vnde proficuum eſſe oportet omnibus, quia bonum eſt ſui communicatiuum. Prudentia verò hæc ſerpentibus expreſſa dabit, à qua ſunt pax, virtus, actio, meditatio, commodum vitæ, & omnis fælicitas temporum. Quocirca Seneca Thyeſt.

Vbi non eſt pudor
Nec cura iuris, ſanctitas, pietas, fides,
Inſtabile regnum eſt.

Et Curtius lib: 7. *Fortunam tuam ô Princeps preſſis manibus tene, lubrica eſt, nec inuita teneri poteſt, impone fælicitati tuæ frenos, facilius illam reges.* Nero ſerpentis ſpolio cum tãquam amuleto vteretur *inquit Suetonius,* omnia eius optima erant & proſpera, vt verò ſpoliũ abiecit, aduerſa fortuna & preſſit & ſuſtulit illum. Amuletum eſt optimi Principis ſymbolum allatum Ludouici Chriſtianiſsimi, quod ſi abiectum fuerit, hæreditabit ſerpentes, nocentes, detrahentes, vellificantes, intoxicantes. Ergò Claudian⁹ concludat.

Manſueſcunt varij vento ceſſante Dracones.

LINEA FAMILIÆ WĘZYKORVM.

Wąż à quo benignam & facundam appellationem ſortiti fuerunt Wężykouij. Effecerunt hoc virtus, ingenium, mores, vt ad ornatum coronæ, auream quoq; reciperet crucem, quam quidem crucem, alij ex ore cum pomo poſuêre, alij in vertice pomi extulêre. Paulus Wężyk, qui cum Alemanis militarem exercuit, dum Cruciferos adiuuabant, in itinere Drabimum vnà cum Dobrogoſto Nalecio Caſtellano Caminenſi receperunt, & præſidia poſuerunt. Inter eos erat Paulus Wężyk qui ſignificauit noſtris de facili recuperatione arcis, & dato verbo retia venatica ferarum ex arce expandit, quibus ceu ſcalis vſi Poloni, arcem obtinuerunt Anno 1423. *cui in præmium contulit Sereniſſ. Rex certam intratam ex ſalinis Vielicienſibus, Cromerus dicebat fuiſſe Germanum, ſed Bielſcius inter germanos militem ſcripſit, & magis applaudet, nam non legimus nobilitatum vel indigenam factum eſſe, ſed remuneratum à Rege, quod profectò prius feciſſet Rex, dum prouentum in Regno fideli militi aſſignauit, inde verior coniectura ex Wężykorum Familia militem in exteris nationibus militari dignitate occupatum, & legibus durioribus Germanorum adſcriptum*

præsidiarium arcis constitutum fuisse, qui postea amore Patriæ, secretum Regi detulit, atq; recuperandi castri proprij Regalis fælix occasio fuit, quod etiam ex scriptura colligitur, nam ipse Cromerus lib. 1. de situ Poloniæ, dum stemmata enumerat, arma præsentia nobilitatis Wężyk scripsit. Quocirca melius interpretatus fuit nomenclaturam hanc Bielscius *scribendo Wężyk, quàm Blazouius interpres Polonicus Cromeri Wenzyc. Stanislaus Wężyk in Wężykowa Wola hæres Anno* 1407. *cuius Andreas Notarius Syradiensis, moribus, genio & consilio præclarus, consortem Koniecpolsciam habuit, eius filij Ioannes Succamerarius Syradiensis. Stanislaus, qui magnarum fortunæq; & fortitudinis encomiis in nouis & locupletibus possessionibus hæreditatem fundauit, nimirum in Siedliska à quibus Siedleccij, & Osinie à quibus Osinscij, & Widáwá à quibus Widáwscij processerunt. Petrus Wężyk Vexillifer Syradiensis, post eximios actus in nobili expectatos hæreditatem in Wężykowa Wola ampliori collustrauit patrimonio. Disposuit enim bona natis ex Barbara Iwánowska, vt filius primogenitus Stanislaus hæres fieret in Dambrowká, Petrus in Párznicewo, Ioannes in antiqua hæreditate Wężykowa Wola cum minorennibus Stanislao & Hieronymo. Hieronymas Wężyk maiorum vestigia sobria mente, moribusq; sectando, contracto Sacramenti vinculo cum Dorothea Zaleska, suscepit filios Albertum, Petrum & Ioannem. Albertus filius* 1. *boni æquiue amatoris Patriæ consequutus laudem. Petrus alter filius Venator Syradiensis. Ioannes minimus palmam præripiendo fratribus mores, virtute, conuersationem honesto, literas prudentia, conscientiam pietate adornauit. Quocirca in Aulam Sigismundi Regis adscitus, ex Notario Palatij Prælatus Cathedrarum Ecclesiasticarum, tum Administrator Abbatiæ Claræ Tumbæ, à D. Iuone de domo Odrowąż Episcopo Crac. fundatæ, & ob id ille gratus istius eius beneficij, cuius particeps erat, sepulchrum ipsius in Choro Ecclesiæ SS. Trinit. Cracouiæ apud PP. Ordinis Prædicat. perpolito Marmore contexit A. D.* 1618. *inde Præmislień. Episcopus, deinde Posnaniensis, tum Primus Princeps Primasq; Regni & Archiep. Gnesneń. In quo munere Ordinauit Episcopos decem, Presbyteros quatuor millia & vltra, licet debilis sanitatis quotidie ferè fuisset. Qui tàm salutaris regno fuit, vt plurimis remedijs pacem cum Gustauo eiusq; milite composuerit, negotia Ecclesiæ dextere peregerit, obsequia Patriæ continuò sincere tractauerit, bello pacem, paci quietem obtulerit. Neq; desunt vota vocesq; Episcopatuum optimi Pastoris, qui etiam in termino vitæ eorum recordatus fuerat; cùm enim testamento legauerit mille florenos ad sacrificia pro anima sua, statim ad has Ecclesias ordinauit Eleæmosinam, ad Grabinensem vbi leuatus è sacro fonte fuerat, fundauit quindecim millia florenorum, ad Sendomirień.* 500. *ad Cracouiensem* 600. *ad Mogilam calicem & crucem de argento, & pluuiale pretiosum, ad Præmislień.* 500. *ad Posnanień.* 500. *& calicem de puro auro ex trecentis aureis, atq; centum taleros pro aurifice, ad Varsauień.* 500. *ad Skiernieiouień.* 300. *ad Vnieiouień.* 300. *ad Lencicien.* 300.

ad Gne-

ad Gnesnensem calicem de puro auro ex 444. *Vngaricis elaboratum, quatuor candelabra argentea, & mille florenos, ad Louicień. vbi quiescit* 30. *millia florenorum pro ædificio Capellæ & fundatione, in Anniuersarij diem* 500. *& & claudendo testamentum dicit*: Quicquid pecuniæ collectum fuerit, pro grauioribus egentium subditorum Archiepiscopatus necessitatibus, præsertim pro pane & victualibus subministrandis lego. *Cùm morti proximus foret, verba ad imaginem Crucifixi habuit*: Laus tibi Christe qui pateris in Cruce pendens pro seruis. *Dùm verò conspexit sacerdotem ad sacrificium properare, institit dicendo*: Tollite me & ferte ad Dominum meum. *Admonenti Canonico vt proferat post absolutionem generalem de peccatis ter nomen Sanctissimum IESVS, respondit*: Amantissime Pater, non ter sed millies. *Sicq; proferendo dulce nomen IESVS, reddidit animam Redemptori ætatis* 63. *Hic post mortem Sigismundi III. Regis Pol. in Comitiis Generalibus Varsauień. à se indictis, in locum Patris à tota Nobilitate Regni filium Serenissimum Vladislaum in Regem electum nominauit, & postea Cracouiæ solenni ritu coronauit. Nicolaus Wężyk in Russia, de Chrząstowice venit ex Zatoriensi districtu Secr. R. M. Eius filius Stanislaus ex Gostáwska susceperat Theodorum & filias. Ioannes Wężyk Cubicularius & Aulicus Regius. Albertus Decanus Gnesnensis, Præpositus Louiceń. Custos & Canonicus Cracou: optimæ expectationis vir ob singularem virtutem & cum pietate beneuolentiam.*

Osinscij, *Hi à bonis Osina nuncupati vt suprà diximus, Quocirca in Electione Sereniss. Regis Vladislai IV. ex Syradiensi Palat. subscripserunt. Ioannes Wężyk Osinski Venator Syradiensis. Hieronymus Osinski, ex Syradień. Palat. eandem electionem subscripsit.*

Widáwscij, *& hi à bonis aliud cognomen retinent, vnde subscribunt. Mathias Wężyk Widáwski. Andreas Wężyk Widáwski, in suffragiis electionis Serenis. Regis Vladislai IV. Aduerte Widáwscios etiam esse armorum Abdank, cùm ipsius filia contraxerat matrimonium Widáwski Wężyk* 1427. Bielsc. fol. 328.

Siedleccij, *& hi à bonis sortiuntur appellationem cùm propriè sint Wężycij, vnde subscripserunt electionem Sereniss. Vladislai Regis. Valentinus Siedlecki Wężyk.*

WĄZ Quartò.

DELINEATIO.

EST serpens in corona, & asserunt Cadmum eiusq; posteros his armis vsum fuisse, *sicut etiam in Tesseris Gentiliciis Petrasanta Societatis IESV habet.* Hoc stemmate si aliquis in Regno vtatur, non mihi occurrit, sed quia Regnum amplissimum Pol. coagulatur ex diuersis gentibus, fieri potest aliquos superesse.

WĄZ Quintò.

DELINEATIO.

EST ſerpens in corona aurea, ore infantem pedibus premit, ſerpens tortuoſus ſtans. Longobardorum Reges tali vtebantur ſtemmate, eiuſdem ſtemmatis fuerat Bona Sfortia Regina Pol. Sigiſmundi Primi conſors, Ducis Mediolanenſis filia, Mater Reginæ Poloniæ Annæ, Sereniſsimi Regis Stephani conſortis. De Sfortiorum Familia à Franciſco & filijs eius, vſque ad ortum Reginæ, compendioſè *habet Bielſcius folio* 539.

IAM IOVE DIGNVS.

LVdentem infantem in cunis cum ſerpentibus inter ſymbola dùm appoſuit Iul. Guilelm. Zincgreſsius, ſcripſit lemma: *Iam Ioue dignus.* Quia enim aræ Draconariæ erigebantur, facilis coniectura fuerat, inter dracones & ſerpentes ludentem infantem, Iouem cum illo magnum aliquid propoſuiſſe. Me hercule coronam auream in vertice ſerpentis dùm conſidero, & alterum deuorantem vel potiùs ludentem cum infante dùm ſpecto, Iouem reputaſſe cenſeo dignum quid cum ipſo diſpoſuiſſe. Henricus Borbonius Nauarræ Rex, ſuper caluariam hominis complicatos poſuerat pro ſymbolo ſerpentes, & dedit ad legendum: *Te nunquam timui.* Quid quæſo habet ſerpens ad mortem? Quid ſibi magni de caluariæ ad ſerpentes adnectæ proponebat, vt auderet dicere mortem omnium terribilium terribiliſsimam, nil modò valere nec quando ſibi terrorem inculcaſſe? Sit illi prudentia pro ratione quam ſerpentes ſignificant, ſit cauta vita, quam ſua circumſpectione ſerpens, qui *Hæbraice cautus vocatur* docet, ſit fides vera, quam ſcilicet coram Pharaone Moyſes exprimebat, habeat ille fundamentum dicti quod velit. Mihi verò dum in draconis ore video medium infantem, illum tamen & viuum & illeſum permanere magis applaudet, vt dicere infans poſsit: *Te nunquam timui.* Ratio, quia iam ſum Ioue dignus. Auguſtiſsimus Henricus Imperator pomum aureum cum cruce à Pontifice Summo Benedicto, dùm Romam veniret accepit. Cui Imperator: *Nulli melius hoc pomum poſſidere congruit, quàm illis qui virtutem crucis Chriſti ſequuntur.* Profectò qui Ioue dignus, ſequitur ille Crucem Chriſti. Æternæ memoriæ eſt Regina Bona quæ Regno Pol. adiunxit bona propria, quæ Barium in Confinibus Regni ad præſidium Chriſtianitatibus à Tartaris & Valachis erexit, muniuit, quæ Rege ſuo & filia Regina innumera beneficia Regno contulit, cui Dominus concedat, vt non timendo mortem vitam conſequatur perennem.

WAZ

W Ą Z Sexto.

DELINEATIO & ORIGO.

SVnt duo ſerpentes coronati, oculis ſeſe inſpicientes curuati verſus ſe, caudis verò ſeſe tangentes. Hanc quidem formam *Pier. Valer. expreſſerat*, vbi ſerpentes quaſi ſeſe deoſculari cupientes pingebat, ſed cùm hanc conſidero figuram, conijcio tales ſerpentes in inimicitias aculeos acuere. Quocirca puto acquiſita inter inimicitias inter Reges in bello hoſtili, ſerpens enim coronatus dominium ſignificat, aculei diſcordes plurimùm animos & in hoſtilia vergentes.

BELLVM IN PACEM.

BEllum non ſuſcipitur à Principe optimo, niſi vt fiat pax; nam ſi aliquo reſpectu non probo ſuſcipiuntur, probrum generant. Hinc monebat D. Auguſt. contra Fauſtum lib: 22. cap: 74. *Nocendi cupiditas, vlciſcendi crudelitas, implacatus & implacabilis animus, feritas rebellandi, libido dominandi, & ſi qua ſunt ſimilia in bellis iure culpantur.* Græcus vero Euripides auſus eſt ſcribere:

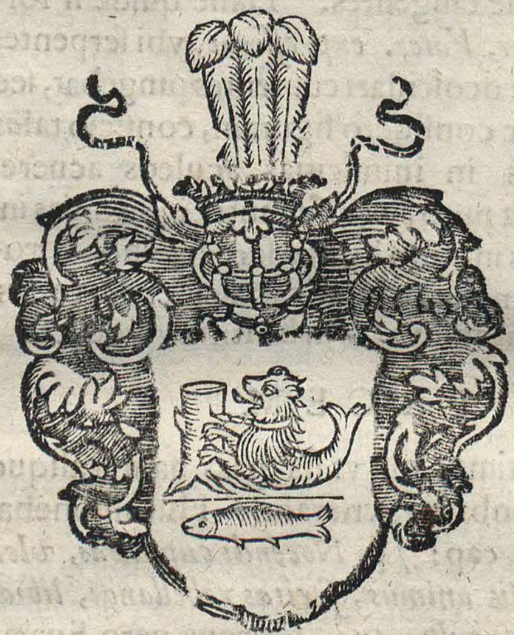
Iniqua bellans bella, ſaluus haud redit.

Quocirca Orphei ſtatua licet inſenſibilis, fortium virorum in gloriam intentum, maximè laudibus expoſuit. Refert enim Arrian. de expeditione Alexandri quam in Perſas parabat, quòd in Pieria ſtatua Orphei repente ſudauerit, quo cum plurimi turbarentur, eximius vates Ariſtander Telmiſſeus expoſuit: *Poëtas cuiuſuis generis magnopere laboraturos in deſcribendis atq; decantandis geſtis Alexandri.* Profectò meretur perennem gloriam, qui in belli intento non aliud quàm pacem meditatur, & eo modo, quo infamem progreſſum truces aſſequuntur viri. Salamandra feralis bellua, Ioue vt aiũt tonante ſæuientibus nimborum procellis, & fæda imbrium eluuie longè latèque omnia inundante prodit in lucem. Hoc me hercule ſemine creſcunt Salamandræ improbi & ſcelerati Principes, qui rapinis, cæde, cruore, ruinis, ſe nomenque ſuum promouent & extollunt. Meritò igitur horum armorum Patroni & hæredes duobus his ſerpentibus inſtruunt, qui non ſeſe pungunt iam neque vulnerant, ſed blandè conſpiciunt, ſibi applaudent, & oſcula mutua præbent ſe pacem velle, earumque patronos bello non aliud quàm quietem quæritare. Fecerunt decora virtutis fugiendo, quod D. Bernard.

in Epist: dicebat: *Pacem contemnentes & gloriam appetentes, pacem perdunt & gloriam.*

Vtuntur verò prædictis armis Iasinscij, ex quibus miles in Confinibus Regni fuerat, sepultus Chijouiæ in Ecclesia Ordinis Prædicatorum.

WESELINY.

DELINEATIO & ORIGO.

EST canis marinus cum cauda bifurcata, è faucibus linguam exerit, tenet anterioribus pedibus truncum arboris erectum in campo cælestino: infra hæc arma est linea secans scutum, in imo scuti est piscis carpioni similis. Super coronam tres pennæ Struthionis. Originem quam habeant primam Historiæ Vngaricæ proferant, puto tamen in bello nauali acquisita fuisse. In Regno Poloniæ ex Vngaria reperiuntur, inter Aulicos enim primores Stephani Regis erat strenuus miles atq; in Vngaria optimè possessionatus Weseliny nomine Ferens, qui vnà cum electo Rege Stephano in Poloniã venit cum his nobilitatis insignijs Anno 1576. Hic cum ab adolescentia reddidisset obsequia multa cum diligentia Palatino Transsyluaniæ in Regno Vngariæ, plurima quoque meruit ab eodem dum assumptus Rex fuisset Polonorum.

FORTVNA REVERENTER HABENDA.

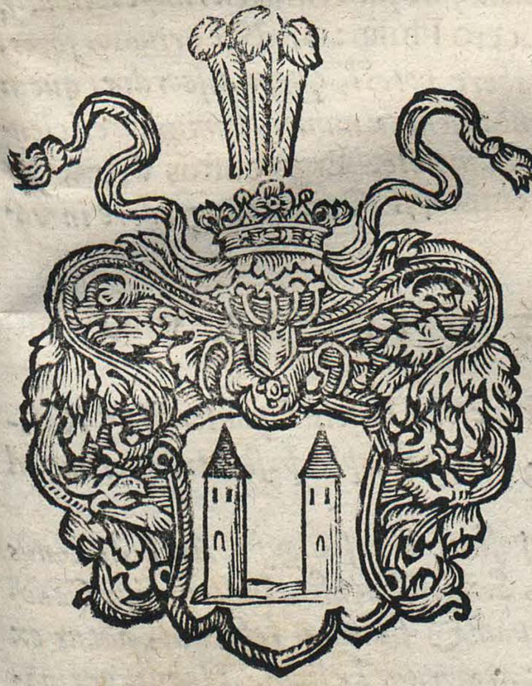
QVia Mars communis est, & interimit quandoque perimentem, ex his ipsis quæ alicui tribuit, quod sit mutabilis reputandum liquido, vnde Curtius de Marte & Fortuna: *Fortunam qua aspirante res tàm prosperè gessisti verearis.* Habet Paulus Orosius lib: 4. cap: 2. Thebani Ducem Lacedæmoniorum Archidamum cùm in congressu belli vulnerassent, atq; suum exercitum deuicissent, mox in alio prælio cum Duce suo Epaminonda à Lacedemonijs deuicti, & ipse Dux Epaminondas vulneratus grauiter mortem oppetebat, tandem suorum victoria lætatus, scutum deosculatus est, & remota manu qua vulnus occluserat, egressum sanguinis ac mortis patefecit introitum, cuius mortem talis Thebanorum perditio subsecuta est, vt non perdidisse Ducem, sed ipsi cum eo tunc perijsse viderentur. Benè præmonebat Seneca:

Semel

Semel profectò premere felices Deus
Cùm cœpit, vrget, hos habent magna exitus.

Tenuit profectò Weſſelinus fortunam ſuam reuerenter, dùm in amore Principis & honore Regis non demiſſe permanſerit, cùm enim ex Cubiculario ſtrenuus miles fulſit, Aulicus Principis factus, ardua in Familiæ ſuæ decus tentauit, & cùm pares ſibi virtute excelluit, poſt deceſſum Gaſpari Bekiez indigena Regni a dſcitus, Præfecturam arcis Lanckoronæ obtinuit, atq; demùm viduam demortui Bekiez Regia beneuolentia in conſortem aſſumpſit, acquiſierat etiam caſtrum Dębno à Dębienſcijs poſteris relictis, atque laude bonorum triumphatorum decoratus obijt.

WIEZE ſeu TVRRES.

DELINEATIO & ORIGO.

SCutum militare cum duabus turribus quadratis cum ſpiculato tecto, feneſtras habent ſurſum duas, in medio vnam. Super coronam tres pennæ Struthij. Origo, eſt fortis defenſio arcis graui imminente hoſte, & expugnatio fortalicij aduerſariorum. Sunt aliæ turres duæ, ex turri eminentes antiqua arma in Ducatu Opolienſi & Ratiborieñ. vbi ſuper galeam eadem aſsignantur arma, quod in ſtemmat. Morauianis & Hiſtorijs eorum apparet.

VERI CVSTODES CASTRORVM ET VRBIVM.

SVmma laude celebrandi veniunt Cuſtodes Vrbium & Caſtrorum, tàm militarium quàm munitionum, ſi veri, candidi, prudentes, vtiles Ciuitati & Patriæ. Nam ſicut Deus non eſt diſſenſionis ſed pacis, ita homines pacem tuentes, huius ſui muneris pacis facit contemplatores & adminiſtratores. Quocirca Ieremias cap: 29. cuſtos pacis à Domino conſtitutus orabat: *Cogita Domine ſuper nos cogitationes pacis & non afflictionis, & des nobis finem & patientiam, & inuocabimus te & viuemus.* Ad veram rectamque cuſtodiam caſtrorum & vrbium, ſatis eſt ad incitandum affectus & fidelitatis, ignomi-

ignominiosa exprobratio Iugurthæ Numidarum Regis, cùm enim Calphurnium Consulem aduersum se missum pecunia corrupit, & ad turpissimas conditiones pacis adduxit, & Romam veniens omnibus corruptis pecunia seditiones, dissensionesque permiscuit, ingrediendo tali elogio solum salutauit, & egrediendo palam dixit: *O vrbem venalem & maturè perituram, si emptorem inuenerit.* Quapropter veros fidosq; Regnorum, vrbium & castrorum custodes maxima celebrandos laude asserui, quandoquidem perfidi & iniqui contemptibili ignominia sint meritò afficiendi. Tales ego existimo hæredes horum armorum, dùm pro vera, fida, bona, & perpetua custodia turres castrorum deferunt. Admonebat Polybius lib: III. Mæcenates de custodibus præficiendis: *Oportet eos qui rebus præsunt nihil magis curare, quàm vt ne eos lateat quo animo sint, qui aut bella finiunt, aut amicitias constituunt, quando temporibus cedentes & quando reuera animis fracti pacem ineunt, vt illos quidem tanquam subsessores & insidiatores temporum obseruent & caueant: istis fidem habentes tanquam verè subditis aut amicis quicquid euenerit, imperent atq; præcipiant.* Affert ad idem cautellam Cicero Philip: 12. *Nec priuatos focos, nec publicas leges, nec libertatis iura cara habere potest, quem discordiæ, quem cedes ciuium, quem bellum ciuile delectat, imò talem ex numero hominum eijciendum, ex finibus humánæ naturæ exterminandum puto.* Ergò custos Vrbis, Castri & Regni, inscribe pectori tuo illud Ieremiæ 47. *O mucro, ingredere in vaginam tuam, refrigerare & sile.*

LINEA FAMILIÆ WIEZARVM.

Wieprzewscij *in Wieprz. Hos literæ Venceslai Ducis Opauiensis & Ratiboriensis referunt in Anno* 1467. *datæ. Bona Wieprz postea transierunt ad ad Myßkouios.*

Nideccij *hæredes in Nidek, Andreas Præpositus Warsauiensis, Archidiaconus Wilnensis, Custos Klecensis, Cracouiensis, Sendomiriensis, Pultouiensis Canonicus, cuius scripta egregia ipsius doctrinam & studium referunt, natus ex Páwłowska sorore Episcopi Olomucensis armorum Leliwá. Habuit germanum fratrẽ Bernardum Parochũ in Nidek, virum virtuti & literis deditum.*

Kozłowscij, *Gaspar Iudex Terrestris Ducatus Opoliensis & Ratiboreń.*

Vtuntur talibus armis nobilitatis plurimi in districtu Osuiecimensi, & in Ducatu Silesiæ.

WIENIA-

WIENIAWA aut PERSZTEN

DELINEATIO.

EST caput Vri atrum cum cornibus admodũ lunæ mediæ elatis, in naribus habet circulum ſeu annulũ ex virgis arborum conſtrictum, campus eſt coloris flaui. Super coronam magna differentia videtur, alij enim ponunt leonem eadem arma tenentem, *vt habet Paprocius in Nido virtutum*, alij leonem cum vibrato gladio, & hoc contigit inferioribus temporibus Anno 1470. dùm Leſzczynſcij de Goluchow in Leſzno Comitatum per Raphaelem Aulicum, & Secretarium Cæſaris Friderici obtinuerunt, in legatione componendæ pacis inter Cæſarem & Sereniſſ. Reges Vngariæ & Poloniæ: ibi enim leonem cum vibrato gladio ad velus aureum in meritum & dignitatem perpetuò legatus prænominatus obtinuit. Primitus igitur erant arma hæc in clypeo militari conceſſa, tùm ob præſtantia merita aucta & ornata galea & corona Regali fuerunt, ſimilibus armis in caput erectis, tùm mutata viro magno ex Familia Leſzczynſciorum in præmium concordiæ ſtabilitæ per ipſum, hinc alij gladium minacem leoni tribuerunt, alij eadem arma addiderunt. Adſciti tamen ad arma ab ijs de Goluchow, eiſdem armis meritò vtuntur leone cum gladio, ſed ex inanimaduertentia pictorum, & fortè aliquorum hæredum obtinuit vſus, vt omnes armis Wieniáwá vtantur cum leone & gladio. Corrigere verò poſſunt ſpeculando, quòd initia in Regno Wieniauitarum multis temporibus præceſſerunt additionem Cæſaream, non tamen ſine ornatu galea tàm illuſtres viri, ſtrenui, & fortes arma ſæculis, more aliorum præſentarunt. Alij ſuper coronam deferunt arma Prus primò, ſicut in Linea Nobilitatis patebit.

ORIGO.

VEram Originem tùm ob antiquitatem armorum, tùm quia non in Regno ſunt acquiſita ſed ex Alemania vel Morauia allata, & propè ſexcentis nunc annis commorantia in Polonorum Principatu, difficile eſt inueſtigare. Aliqui fingunt Carbonarium exercitio fuiſſe parentem, & hoc dicunt notata Morauorum; alij fuiſſe nobilem militem; & hoc legitur inter deſcriptiones Epiſcoporum Vladislauienſium: alij militem aſſerunt fuiſſe, &

hoc conuenientiùs, nam milites corona digni semper fuerunt. Ergò miles robore magnus domicilium suum in montibus arti Carbonariorum dispositis ob syluarum fæcunditatem retinens, dùm Vrum tenuisset, & circulo ligneo per nares immisso ligasset Regiquę deduxisset, admiratus ipsius vires, & præcipuè quia eidem Vro armis ad latus tenentibus extractis caput amputasset, ipsi pro Gentilicijs idem caput Vri contulit, atque plurimas syluas & loca deserta ad erigendas villas & Castella illi obtulit. Et exinde Wieniauius nomine cæpit vocare arma sua Wieniáwá ex nomine, posteritas verò vlterior, ab annulo vocata fuit Perszteni j seu Persztenιorum Familia, in Morauia enim *Perßten* annulum significat.

LIBERTATIS NOBILIVM PERPETVI CVSTODES.

QVàm atrox atque nefanda libero homini est seruitus, tàm amæna & desiderata omnibus est libertas. Hinc propugnatores atque custodes libertatis, magni vt existimandi virtute, ita laudibus semper efferendi censentur: defendunt enim libertatem non illam quæ totum confundit & deordinat, quæ nec legem, nec Regem, nec Ecclesiam, nec Deum cognoscit, sed quàm pro magnis celsisq; meritis, ceu præmium insigne, antiqui Rerumpub: & Senatuum Administratores, virtute & fortitudine præcelsis conferebant. Qualem libertatem Cicero in Paradoxo penult: ita describebat: *Libertas est potestas viuendi vt velis, is autem viuit vt vult, qui recta sequitur, qui gaudet officio, cui viuendi via considerata atq; prouisa est: qui nec legibus quidem propter metum paret, sed eas sequitur atq; colit, quòd salutare maximè iudicat: qui nihil dicit, nihil facit, nihil cogitat deniq; nisi libenter ac liberè, cuius omnia consilia, resq; omnes quas gerit, ab ipso proficiscuntur eodemq; feruntur: nec est vlla res quæ plus apud eum polleat, quàm ipsius voluntas atq; iudicium, cui etiã fortuna ipsa cedit.* Et hanc libertatem Romani concedebant, eandemq; ob abusum repetebant, *vt habet Alex. ab Alex. lib*:4. *cap*: 10. Liuius Drusus duodecim Romanorum colonias sine pensione annua constituit. Et Pop. Rom. Illiensibus ob generis vetustatem plenissimam immunitatem dedit, Tyrijs, Athenienſibus, Tessalonicis libertatem concessit, quibus denique D. Seuerus ob egregiam fidem Italicum ius concessit. Cyzicenis verò qui Mithridatico bello ob insignem operam libertatem meruerant: Tiberius Cæsar quòd insolenter in ciues Romanos se gessissent, libertatem ademit & stipendiarios fecit. Verè maximi fuerant custodes libertatis Wieniauitæ, quum in Familia illorum Illustri tot Archiepiscopos, Episcopos, Palatinos, cæterosque Senatores in Regno numeramus, tantosque Tribunos militum, Rothmagistros insignes, milites strenuos conspicimus & legimus. Profectò expresserunt virtute & fortitudine naturam bisontis quem pro insigni deferunt: Bissons namque adeò vsq; genitum se ad libertatem putat, *vt de illo Pier. Valer. Hierogl: lib*: 12. *scripserit*: quòd nunquam vel difficulter propter ferocitatem

citatem capi poterit,& quod ſi eo periculi ſe incidiſſe perſenſerit, ſemetipſum præ ira ſuffocat. Tales & Wieniauitarum Proſapia illuſtri fuerant, Broniſſius Comes, Dobieſlaus Puchálá, Prædiſlaus de Goluchow, Raphael Leſcinius, alijque bello & caſtris, in toga & ſago, clariſsimi Patriæ & libertatis propagatores. Quocirca non immeritò in Tauro Sarmatico ad nominis gloriam Leſciniorum, in aduentu ad Epiſcopatum Camenecenſem, Collegium Societatis addebat:

Sanguinei non ſe iactent pancarpa duelli,
Non rictu immani calce Truceſq; Feri.
Non Iulij Taurus, rigidæ qui immiſſus arenæ,
Vulnere porrexit Rhinocerota graui.
Tauro Leſſczynij palmæ ceſſere cruentæ,
Dum pulcher valido Martis agone nitet.
Hic Othomanigenæ vires, hic cornua lunæ
Fregit, Zodiaco dignus Olympe tuo.

ILLVSTRIVM FACTORVM COMPENDIVM.

MAximum audaxque protulit Axioma Demoſth. Olynth. 3. *Non opinor vnquam* (inquit ille) *vt magnum ac generoſum ſenſum induat, qui circa parua & abiecta verſatur, quemadmodum neq; qui circa res præclaras & ſplendidas verſantur, cum parua & tenuia cogitant.* Illuſtris enim viri facta poſt mortem viuere non deſinunt, ſicut & leo etiam mortuus ſine terrore non fit animalibus, ſed quemadmodum leo nedum in tota mole corporis eſt terror ſed etiam in parte, nam oculus eius ſub axilla geſtatus, cæteris animalibus non leue eſt terriculamentum, *vt ait Statius.* Ita Illuſtrium virorum nomen ipſum & memoria, improbis eſt terrori & timori. Contra leones, vrſos, & terribiles feras inſculptas in ſcuto, quidam muſcam depinxerat dicendo: *Non requiro vt meum ſcutum hoſtis, ſed me ipſum videat dum propè acceſſero.* Facta Illuſtrium virorum non verbo & nomine, non auditu & vulgò conſtant, ſed re, effectu, veritate nituntur; quocirca & poſt mortem nomen celebre optimis, terribile peruicacis & improbis, quorum eſt laceſſere omnes & nemini non inuidere. Sed ſuaue eſt viri beneuoli oculos intueri *dicebat Euripides,* & multò magis viri in quo eſt compendium illuſtrorum factorum vel à natura, vel à virtute, vel à labore collectum. Expreſsit tale compendium Vrus veſter ô Wieniauij, nam licet in parte fuerit depictus, vigilat tamen ſuper eum leo, hoſtem territando ſtricto gladio, vt verò omni incommodo liber maneat, verticem ipſius & cornua ſplendidum velus aureum ornat & protegit. Optimè dicebat Ouidius: *Nube ſolet pulſa candidus ire dies.* Cùm verò in Familia Wieniauitarum omnes tituli & honores ſuam repoſuerunt æuiternéq; ſedem, neque pertulerint quando ponere aliquod anni curriculum, ſine magnæ promotionis ornamento, iam nunquam aduerſam ſibi polliceri fortunam poterint, ſi media exporrecta eorum vitæ placidè ſeruauerint. Ex quorum numero & illud Nazianzeni in tetraſtichis proderit.

Nec fide multum, ne re despera nimis,
Illud solutos efficit, pessundat hoc.
Hoc corrigens, illud tenens, reliquam sine
Liuore rectiùs peragrabis viam.

Sed quid prodest varios præbere modos, vitæ conseruandæ viris virtutibus perillustribus clarius sole lucentibus? His quot pastores tot modi, quot Episcopi tot normæ, quot Senatores tot regulæ, nedum ad familiam illustrãdam & conseruandam, sed ipsam quoque fælicitatem consequendam sunt exporrectæ & adinuentæ. Vnde de Rudgero Episcopo Vladislauiensi, Author Vitæ Episcop. Vladislauien.

Compositam coluit mentem, virtutibus auxit,
Corporis ac animi templa, nitore pari.

De Vernero, { *Ira grauis procul hinc, procul hinc, simulatio, candor,*
Nesciit ambiguos voluere mente sinus.

De Alberto, { *Omnibus hic nituit clarus virtutibus heros,*
Sed magis hac inopi quod tribuisset opem.

De Io. Pella, { *Consilio prudens, & ad alta negotia natus,*
Feruet in augenda religione pius.

De Raphaele Lescinio Episcopo Plocensi, Author Vitæ Episcoporum Plocen.

Propter virtutem per maxima facta decoram,
Hunc releua precibus Lector amice tuis.

De Bosuta Archiepiscopo Gnesnensi, Ianicius in Vitis Archiepiscoporum.

Munificus largitor, orphanos miserosq; iuuare
Impiger, & Cleri pœna sed æqua fuit.

Sed pro coronide Wieniauitarum fiat, quia illorum Religione & cura spirituali Fidem Catholicam Regnum amplissimum Poloniæ obtinuit stabiliter, sicut ab eisdem dùm cum sponsa Miecislai venerunt initia accepit.

LINEA FAMILIÆ WIENIAWITARVM.

Wieniáwá *miles, cui talia primùm concessa gentilicia nobilitatis fuerunt, siue hoc cognomen proprium fuerat, siue talem appellationem ex vociferatione in Vrum progredi renitentem acquisierat, in lingua namq; Morauiana,* Wien haw, *significat, Venias huc. Quapropter coniuncta duo nomina effecerunt vnum vocabulum Wienháwá, seu Wieniáwá. Quocirca aliqui adnotantes militis nomen Lasstek fuisse dixerunt, at quicquid sit de nomine, ab armis nobilitatis iam ipsum cognominamus Wieniáwá & arma ab eo,* vnde Cromer. lib: 8. *Bronisius gente Wieniauius, cuius insigne est caput bisontis.*

Persztyn, *filius aut nepos Wieniauij, cùm concessa à Duce Morauiæ teneret loca deserta, vt ea colonibus habitabiles fertilesq; reddidit, castrum ibidem erexit, & ab annulo bisontis denominauit Persten, & eo quod ad sphæræ modum extruxerit munitionem, & inde gens Wieniauitæ Persstynia Familia, tùm post plures annos Perstynscij vocata remansit.* Philippus *de Persstyn, apud Boleslaum primum Bohemiæ Regem militia clarus, Aulici & Senatoris dignitatem præferens, Christiani nominis promotor & cultor existens, animum Principis*

cipis in se conuertit, atq; à secreto consilio intimus fuit. Quocirca dum Mieci-slao primo Principi Poloniæ filiam Dambrowkam Anno 965. Princeps despon-sauit, pronubum & vt Historia Bohema refert Ochmagistrum elegit & assi-gnauit, qui dùm eandem in Gnesnam conduxit, vbi sacrum Baptisma Mieci-slaus suscepit, post nuptias dum alij Bohemi honorificè habiti & splendidè do-nati ad Regnum redierunt, Philippum Dambrowká in Regno ad negotia sua commodiùs in fide, religione & coniugio tractanda, precibus retinuit: nullum enim restat dubium aliquos & præcipuè ex primoribus quos sibi parens & Rex dederat in maiorem confidentiam penes se retinuisse: Wieniauitam autem hùc fuisse anni ipsi demonstrant, quibus Wieniauitæ florere clarissimè cæperunt. Nam si Anno 1027. successit in Archiepiscopatum Gnesnensem Bosuta Wienia-uius, illum fuisse Wieniauij Dambrowkam Principissam ducentis ad Mieci-slaum filium vel fratrem apertè constat, & quia ille Wieniauius erat Philip-pus, vt ex Priuilegiis apud Illustr. DD. Lèsczynscios apparet, Philippum re-tentum in Regno, & parentem Wieniauitarum in Regno esse, satis planum e-rit. Claruit Familia Persstyniorum in Germania, Silesia, & Morauia, vsq; ad Annum 1631. vltimus enim Generosus D. Vratislaus de Pernstein in Lìco-mysli Dominus & hæres, S. Cæs. Maiest. Camerarius, Supremus mille Cata-phractorum Equitum ductor, occubuit in prælio contra Gustauum Adolphum ad pagum Reindorff in Saxonia, in Episcopatu Magdeburgensi 18. Iulij 1631.

Bosutá Archiepiscopus Gnesnensis, de quo Dlugossus sub Anno 1027. Gnesnen. Archiep. Hypolitus mortuus, in Gnesnensi Ecclesia tumulatus, successit autem illi per Canonicam electionem Mieciislai Poloniæ Regis accedente consensu Bo-sutá vir prouidus & sagax, per Ioannem Papam XXI. confirmatus, & sub An-no 1038. de morte ipsius scribendo ait: Vir religiosus & optimus, nocte & in-terdiu pro panibus luctus lamenta & fletus ob mala à Bohemis illata Eccle-siæ Gnesnensi habens. Bielscius fol: 69. de armis Wieniáwá fuisse asserit. Cromerus sub Anno 1038. Bozentam pro Bossutá posuit. Sed non sunt fa-cilè immutanda nomina, cùm hæc ordinem rectum confundant, pulchrè de il-lo Ianicius. Hunc Archiep. Bossutam filium fuisse Philippi habet notata in domo Wieniauitarum apud D. Lessczynscios, cuius germanus fuerat Philippus Sobieslaus, qui nil gratiùs habuit, quàm hostili sanguine rubiginem extergere gladij, filios fuisse Philippi Sobieslai duos Episcopos Vladislauienses, & alios habent eadem notata, sed ex computatione annorum Nepotes fuisse apparet.

Rudgerus, vir singularis modestiæ & pietatis, qui animum ad spiritualia con-tulit, & inter Canonicos Vladislauienses virtute eluxit, qui demùm post Onol-dum Antistes Vladislauiensis creatus, ab Alexandro III. confirmatus fuit, cuius laudes A. R. D. Samuel Nakielski Præpositus S. Heduigis Crac. in Miecho-uia sua, & Cathalogus Volboriensis celebrarunt. Electus 1161. Obijt 1170. De hoc Cathalogus Episcoporum Vladislauiensium.

Inde ſubit Rudger, cui ſunt caput arma biſontis,
Teutonice doctus, Sarmaticeque loqui.
Hic decorare domum Domini dilexit, auaras
Non tulit in templum mens generoſa manus.
Compoſitam coluit mentem virtutibus, auxit
Corporis ac animi templa, nitore pari.
Chriſtiadas fruſtra terrebas Cerbere, quando
Continuit vires circulus iſte tuas.

Vernerus Epiſcop. Vladislauień. frater Rudgeri Epiſcopi, ſicut in Linea dicitur Wieniauitarum & Paprocius adnotauit, ſed quia in Catalogo Epiſcoporum Vladislauień. ponitur Vernerus ſub Anno 1140. *iam Dlugoſſij notatum ſub Anno* 1170. *deberet cedere tali Catalogo, & prius eſſet Epiſcopus Vladisl. quam Rudgerus. At quia Author Epiſcop. Vladislauienſium ordinem hunc non correxit licet animaduertebat, antiquo tempori qui id nobis palam non deſcripſit condonandum erit. Erat Vernerus vir columbina ſimplicitate inſignis. Obijt* 1178. *& hic annus mortis docet in annis melius computaſſe Dlugoſſium quam Wolborienſem Cathalogum, nam ſi annis ſeptem rexit Eccleſiam, non erit recurrendum ad Annum* 1140. *ad ipſius electionem, alius enim tum fuerat Vladislauień. Epiſcopus. De illo hæc R. D. Stephanus Domalewicz, S. Th. Doctor Canonicus Vladislauienſis & Kruſuicienſis.*

Vladislauia Verner pulchrè vernabat in ora,
Germanus miti nobilis ingenio.
Ira grauis procul hinc, procul hinc ſimulatio. Candor
Neſcijt ambiguos voluere mente ſinus.
Vrus atrox claræ quamuis inſignia gentis
Fert, tamen hic animo mitis, vt agnus erat.

Aliqui Vernerum hunc Epiſcopum Plocen. putauerunt & ſcriptis intulerunt, ſed omnes Hiſtorici Vladislauienſem ponunt, ita alij Vernerum Epiſcop. Plocenſem occiſum, aliqui de armis Wieniáwá ſcripſerunt, qui vt in Plocenſium Epiſcop. Vitis apparet erat de armis Roſarum. Philippus nepos Sobieslai Epiſcopi Poſnanienſis ex Canonico, poſt Mrokotam electus 8. *Septemb. de armis Wieniáwá, conſentiente Miecislao Duce Maioris Pol. à Zdislao Archiep. Gneſnenſe conſecratus* 1196. *Hic rexit Eccleſiam annis* 13. *obijt* 1209. *Habent aliqua ſcripta alterum Philippum Epiſcopum Poſnanień. fuiſſe circa Annum* 1231. *ſed ex Dlugoſſio conſtat, quòd poſt Philippum Wieniauium ſucceſſerit Paulus primus Cancellarius, Canonicus Poſnanień. eodem anno Philippi obitus, qui in Anno* 1232. *ab Ottonis filio Vladislao Plwácz villa Sulkowa & Krobia receperit, nec obijt niſi in Anno* 1242. *cùm rexiſſet Eccleſiam annis* 33. *vt idem* Dlugoſſus refert, *& ſucceſſit illi Boguphalus Roża, neq; hæc reperiuntur in Dlugoſſio ſub Annis* 1222. *&* 1232. *de Andrea armor. Zaręba, vt* Papr. *dixit.*

B*onisſius, vt colligitur ex annis frater Philippi Epiſcopi Poſnanienſis, & quoniam merita in Patriam Wieniauitarum alta præmia meruerant, etiam Comitatus dignitate illuſtri cum Palatinatu Poſnanienſi honoratus fuit. Quocirca*

magnani-

magnanimitatem pietati coniunctam, dum Cromerus lib: 8. *ſub Anno* 1240. *refert ait*: Bronißius Comes gente Wieniauius, cuius inſigne eſt caput biſontis in pago ſuo hæreditario Goſcicouio in Poſnan. Diæceſi, Ciſtercienſibus Monaſterium condidit, quod *Paradiſi* nomine tunc dici cæptum, & iam nunc eam appellationem retinet. *Bona collata Monaſterio,* Miechou: lib: 3. *Goſcikowo, Liná, Klodáwá, Cortyká & Pálenc, & à dicto Comite & Palatino Bronißij nomen receperunt, & appellationem nobilitas Bronißorum. Hunc Bronißium fundatorem Paradiſi Ciſtercień. Longinus Dionyſium vocat ſub Anno* 1234. *Dionyſius de Gozdikowo Comes Palat. nobilis gente Wieniáwá. Albertus primus de gente Perßtynea, ex Decano Vladislauienſi Epiſcopus* 1271. *creatus à Gregorio X. Anno ſequenti ob ſedem vacantem Caſimiro Duce Lanciciæ & Cuiauiæ Principatum tenente confirmatus fuit, rexit Eccleſiam annis* 13. *obijt Non. Decemb.* 1283. *Hunc* Paprocius *contra Dlugoßium & Cathalogum Eccl. Vladisl. Toporeum dixerat, ſed incaute. De illo Epiſcoporum Vladislauienſium Author hæc reliquit*:

Perſtynij celebret Taurinos fama labores,
Alberti nomen ſæcula cuncta ſonent.
Omnibus hic nituit, clarus virtutibus heros,
Sed magis hac inopi quod tribuiſſet opem.
Pauperies plorato Patrem, plorate pupilli,
Vt vireant lacrymis arida Buſta pijs.
Vimen huic patrium rutilat de nare Biſontis.
Quæ vincere nequit vimine, amore poteſt.

Cherubinus de Gołuchow Wieniáwá Caſtell. Landenſis Anno 1196. *Philippi Epiſcopi Vladislauień. frater, vt patet in linea arboris Wieniawitarum, eorum qui Wieniawitæ erant de Gołuchow Gołuchowſciorum parens & auus; vnus enim Perßtyniorum cuius bona erant in Schouenſi Terra in Polonia reſedit, & constructo caſtro Gołuchow, ab illo cæpit Familiam notare. Prædislaus de Gołuchow Palat. Caliſień. & Generalis Maioris Pol. Capitaneus. vir magnanimus & moderatus, vt habet* Cromer: lib: 13. *qui ſub Adminiſtratione Regni ab Eliſabeth motus fuerat à Præfectura Maioris Pol. quæ contra iura Ottonem Pilecciumpræficiebat Anno* 1373. Bielſcius fol: 244. *Wieniauium fuiſſe dicit. Eius filij Ioannes & Raphael. Ioannes aliàs Iuanus, primus Prædislai filius in Obichow hæres poſt præclara merita in caſtris & aula Principis Caſtell. Sremenſis, & ab eò poſteritas dicta Obichouij, prout ipſe quoq; à bonis prædictis ſic appellari incæpit à pluribus, ſubſcripſit priuilegium M. D. Lit. Hrodlenſe de Stemmatibus* 1413. *Hic poſt demortuam Reginam Heduigim, ad Hermanum Patruum Annæ Vilelmi Ciliæ Comitis filiæ, cuius ſororem Sigiſmundus Rex Vngarorum conſortem habebat, à Vladislao Iagellone Orator, cum Hincia Rogouio & Ioanne Oſtrouicio fuerat,* vt Cromer. in initio lib: 16. habet. *Eius filius Dobieslaus Puchálá dictus Caſtell. Præmislień. & Dux Exercituum contra Hermanum Magiſtrum Pruſſiæ, cuius exercitum ad Golubum*

lubum fudit, vt Cromer. habet lib: 17. *in medio captiuorum erat numerus quadruplo maior quàm nostrorum, habuit filios Iuanum Iudicem Terræ Calisien.* 1422. *Raphaelem Castell. Præmeteń.* 1428. *cuius filij Cherubinus, Raphael, Ioannes & Andreas. Derslaum, Nicolaum de Leszno, & Ioannem de Carmino. Alter verò filius Prædislai, & frater Ioannis Raphael erat Generalis Cuiauiensis* 1403. *qui dies suos in Vngaria ad Vladislaum Iagellonidem plurimos consumpserat, habuit filium Raphaelem de Goluchow Succamerar. Calis.* 1438. *& Generalem Maioris Poloniæ. Paulò annis superioribus, nimirum Anno* 1421. *erat electus Episcop. Vladislauiensis Wieniauita Ioannes Pella, de Niewiesz ex patre Alberto Tribuno Syradiensi, ex Præposito Crusuiciensi, Vladislauień. & Syradień. Canonico, obÿt* 1427. *ita habet* Author Episcop. Vladisl. fol: 293. *rexit Annis sex, Mens.* 5. *Raphael filius Raphaelis de Goluchow Generalis Maioris Pol. qui Familiæ suæ propriis meritis addidit honorem & titulum, dùm plurimis annis ad Cæsaream Maiest. reddidit optimi bellatoris trophæa, atq; in Curia Aulici splendidum peregerit munus, erat Orator ad Regem Pol. Casimirum, & ad Regem Vngariæ, quod commissum munus cùm dextrè peregerit, retulit à Cæsarea Maiest. ad ornandum bissontem velus aureum, & leonem cum stricto gladio, cuius rei memoria & literæ in archiuo Lesciniorum asseruatur. Factusq; est Comes in Leszno* 1470. *demùm vt redijt in Patriam Castell. Gnesneń. & Marschalcus Curiæ Regni, tùm Castell. Posnaniensis, Capitaneus Generalis Cuiauień. Lencicień. & aliorum decem Præfecturarum, de illo* Cromerus *apertè Lescinium vocando habet lib:* 27. *sub Anno* 1470. *Expletis diebus multis & nomine celeberrimis apud exteros & in Patria, obÿt* 28 *Iunij Anno* 1501. *sepultus in Ecclesia Prædic. Brestiæ in Cuiauia, filij ipsius erant.* 1. *Raphaeli Castell. Posnanień.* 1502. *cui erat filius Raphael Castell. Præmetensis, qui ex Barbara Comitissa de Bystrycá hærede in Punczdorff in Silesia susceperat filium Venceslaum, qui tenuit matrimonium cum Rychemberkowná, obÿt parens illius* 1560. *in Leszno sepultus, filius verò eius obÿt* 1565. *sterilis.* 2. *Gaspar Capitaneus Radzieiouiensis* 1522. *Eius filij erant Raphael & Ioannes. Raphaeli bona sua decedendo sterilis inscripserat Cherubinus, Castellani Præmetensis ex Raphaele filius, Goluchouiam & Przygociam, erat hic Raphael primò Castell. Lendensis & Præfectus Sluchou: postmodùm ad spiritualem statum animum conuertit, & post Erasmum Ciolek suscepit Episcopatum Præmislień. dùm ille in Plocensem translatus fuerat, sed dum Romæ moritur, iterum idem Raphael ad Plocensem translatus fuit. Obstabat quidem Clemens VII. licet illi Adrianus VI. id concesserit, quia voluit Clemens extraneum euehere, sed Sigismundus Rex renituit. Expediuit Raphael Lescynius plurimas expeditiones in Italiam, ad Venetos, in Germaniā cum Matthia Episcopo Vladislauiensi ad Electionem Caroli V. & alibi. Præfuit Annis* 4. *obÿt Pultouiæ* 1528. *ibiq; sepultus. Extat illius Epitaphium honoris & gloriæ plenum.*

Lescynius

Leszcynius iacet hac positus tellure Raphael,
Qui plenus magni Præsul honoris erat.
Propter virtutem, per maxima facta decoram,
Hunc releua precibus Lector amice tuis.

Ioannes alter filius Gaspari, post plurima merita tàm maiorum quàm propria creatus Castell. Bresteń. Cuiauień. & Præfectus Radźieiouień. & Sluchouiensis, reliquit hic Raphaelem Palatinum Bresteń. Cuiauień. Capitaneum post decessum parentis Rádźieiouień. qui deposito Palatinatu, postmodum non vt liber a curis desiderarit viuere, sed quia subsellia duo iudiciorum non licebat tenere, gratia demùm Sereniss. Regis Castell. Sremensis renunciatus, Legationem in Moschouiam obijt 1569. Scripsit Elogium quidam de illo: Viuit Raphael non minùs in annalibus quàm visceribus Regni, sed vtinam religio peregrina nunquam illum arena puluereq; suo exercuisset, pulchrior multò fuisset. *Reliquit filios tres, Ioannem Capitaneum Radźieiouień. ex Wolska Castell. Sendomirien. filia, consortem iste habuit Gen. Pol. Maioris & Marschalci Opalinski filiam. Andream Palat. Brestensem, Cuiauień. Capit. Nacleń. militem per omnem expeditionem cum Stephano Rege, qui obijt Beresteci 1606. & Venceslaum Castell. demùm Palatinum Calisien. deposito demùm Palatinatu Vicecancell. Regni, tùm Cancell. Regni & Generalis Maioris Poloniæ. Magnus hic encomiis celebrandus venit, tùm quia iuuentutem plurimis extranearum Regionibus peragratis ornauit, tùm quia nullam expeditionem intermisit, tùm quia toto pectore & animo Patriæ, Regi, & Ecclesiæ retulit obsequia, nunquam à Fide Catholica recedendo, licet in familia sua maximè propinquos stimulatores conspexerit, ex Anna Rozdrażewska armorum Doliwá reliquit filios Andream, Vladislaum, Ioannem & Raphaelem. Andreas vir literis & virtute ornatus plurimum, oculos Principis & Senatus ad se diuertit, vnde ex Abbate Præmetensi Episcopus Vendensis, tùm Episcopus Camenecen. & Abbas Czeruinensis. Ioannes in Societate IESV spectatæ virtutis & religiosæ obseruantiæ vigil custos. Andreæ Palatini Brestensis, Naclensis Capitanei fuerunt filij 4. Raphael Palatinus Belzensis, multarum linguarum peritissimus, & prudentia ex literis Orator facundissimus, Apollo fuisset Lechiæ, ni Apollini fidem religionemq; obligasset, celebrarunt Panegyrico ipsius laudes Thorunij, & hoc sufficiet mundo. Ex satrapia Vislicìensi tum Calisiensi Castellania, Belzensis Palatinus, magnorum titulorum ob præstantiam meritorum in Patriam erat profectò dignissimus, sicut ex tractatibus inter Suecos & Regnum Pol. 1635. & aliis negotiis Regni apparet. Obijt 1636. reliquit filios 4. & filiam Theodoram Sbignei Gordyski Castell. Chelmen. consortem. Andreas 1. filius Palatinus Derpatensis 1641. ex Anna Samuelis Ducis in Korec suscepit filium Samuelem, nunc altera sibi consors relicta post mortem Sieniutæ in Lachowce. Raphael 2. filius, qui habuit filium Sbigneum, obijt 1640. Boguslaus 3. filius, Generalis Maioris Pol. 1642. eius filius Gaspar*

ſpar Vladislaus. 4. filius Andreæ Vladislaus. Andreas 2. filius Capit. Naclenſis, Biturigibus in Gallia obijt 1606. *Et hos ſuſcepit filios tres Palat. Breſten & Capit. Naclenſis ex Anna Rádźiminſka de Rádźimin Palatini Podlachiæ filia, ex altera verò conſorte Duciſſa Theodora Sanguſkowná nullos ſuſcepit filios, ex tertia conſorte Sophia de Bnin Opalinſka ſuſcepit Ioannem & duos geminos Præclaum & Venceslaum Præpoſitum Lencicien. Canonicum Crac. Secr. R. M. nunc ex Referendario Regni Epiſcopum.*

Perſztynſcij, *denominati fuerunt à Perſſtyn arce & annulo vimineo, naribus biſſontis immiſſo.*

Obychowſcij, *ab Iuano Prædislai filio Palatini Caliſien. originem ſumunt, hic enim acceptis bonis Obychow Obychowſki primus appellatus fuit, vt videre licet in Cromer. lib:* 16. *vbi dicitur:* Ioannes Obychouius Caſtell. Sremenſis, miſſus in Hungariam à Vladislao Iagellone, ad Hermanum patruum puellæ, & adduxit ſponſam Cracouiam ad 16. diem Iulij. *Erat Rothmagiſter in bello Grunoualdenſi Obychouius.*

Broniſsij, *tulerunt cognomen ex nomine Broniſs Wieniauio, Fundatore Monaſterij Paradiſienſis, ceu poſteritas deſcendens ab illo. Notabat Familiam de Koſcikow,* Bielſc. fol: 163. *Chriſtophorus Broniſs, ex Caliſienſi Palat. electionem Sereniſſ. Regis Vladislai IV. ſubſcripſit.*

Woyſcij *de Woyſtáwice. Petrum Woyſki, Nicolaum & Ioannem, viros militia claros, & Ducibus ſuis Opolienſibus charos referunt Bohemicæ Hiſtoriæ.*

Slábośij *in Crac. Palatinatu, vnum ex illis vná cum duobus ſeruis, quaſi violentiam faceret in Caſimiria ad Cracouiam ciues decolari fecerant, cautum decreto Regis poſtmodum ne Nobiles ſine iudicio Caſtrenſi ſubeăt ſententiam ciuium, ſed pœna capitis duorum cum iudice. Quapropter dederunt capita gladio iudices Slábośij. Ráczek, Sieczek, & Szeling.* Bielſc. fol: 548 ad finem anni 1520.

Męzyk *in Crac. Palatinatu, ducunt eandem lineam cum Slábośijs. Origo tamen Męzykorum ex Sileſia, ex quibus ad Ciechanouiam, Derſauiam, Gneuum, & alibi plurima bello conuulſerat in Regno Męzyk Capit. militum,* vt Bielſc. folio 437. *Quocirca ſi ex Slábośijs ſunt, etiam iſti ex Sileſia deſcenderunt. Ioannem Męzyk Slaboſium, qui à bonis Dambrowa iam dictus quoq; fuerat Dambrowſki Wieniauitam Capitaneum Podoliæ, refert poſt alios* Bielſc. fol: 338. *qui contra Suidrigallum vaſtantem Belzenſem terram miſſus fuerat cum ſex millibus exercitus Polonici, vná cum Duce Maſouiæ Caſimiro, & victores triumpharunt. Annum ponit* Bielſc. 1430. *Stanislaus Præfectus Sadecen. ſtrenuus miles & Rothmagiſter Sigiſmundi Regis, & Stephani Aulicus, conſors ſua Buczácka armorum Pilawá, reliquit ſolam filiam conſortem Dembinſki Præfecti Czorſtinenſis. Sunt etiam in Magno Duc. Lit. Męzyccij Helias, &c. ſed ſi horum armorum ignoro, nam reperitur Męzykorum Familia armorum quoq; Wádwicz, quocirca à diuerſis ſcriptoribus quandoq; ſub his, quandoq; ſub illis ſubſcribuntur armis.*

Czermien-

Czermienſcij *in Caliſienſi Palatinatu, Valentinum eximium militia & ſtrenuum Rothmagiſtrum, qui annis 12. in Chyouienſi expeditione permanendo, magni roboris & animi commonſtrauit exempla. Reliquit non diſſimiles filios, Georgius Czermienſki electionem Sereniſſ. Regis Vladislai IV. ex Palat. Breſten. in Lituania ſubſcripſit.*

Dlugoſsij, *hos ad arma maiores Leſczynſciorum receperunt, ſicut eorum notata referunt. Notabant familiam ſuam de Niedźielſko, viri bello & literis clari, vt Mars & Minerua videretur hoſpitare in eorum gazys. Ioannes in bello cum Crucigeris ſub Iagellone Vladislao Rege magnus triumphator, qui inter captiuos multos Cõmendorem Brandeburg. Sereniſſ. Regi adduxit, ſicut poſt alios refert* Bielſc. folio 301. *Reliquit filios Ioannem Præceptorem filiorum Regis Caſimiri, Canonicus creatus Cracouienſis, legationes plurimas expediuit, & Chronica latino ſermone conſcripſit, nominatus Archiep. Leopol. obijt* 1489. Bielſc. fol: 474. *in vita ipſius legitur, quod ſplendorem domus ſuæ diſciplina militari & literis illuſtrauerit. Eius germanus eximius miles, vt de illo* refert Bielſc. fol: 426. *quod ſingularis affectus ex digno progreſſu in bello erga illum Rex fuerat.*

Slenſcij, *Martinum refert Epitaph. Varſauiæ.* Ciſwiccij, *in Maiori Pol.*

Bedlenſcij, *Nicolaum refert Epitaphium Crac. in arce Scholaſticum, & Vicarium Generalem in Spiritualibus, erectorem de cocto lapide ſcholæ in arce, & duorum domorum Canonicaliũ, vir pius, munificus, eleemoſinarius, obijt* 1540.

Wárzymowſcij, *Thomas qui in bello cum Turcis fælici Anno* 1443. *triumphum reportauit, & inſigne Rothmagiſtri vexillum in Eccleſia Budzini, ad gratiarum actionem Domino, qui manus docuerat ad prælium appendit.* Bielſcius poſt alios Scriptores fol: 373.

Sczepanowſcij, *in Pilznen. diſtrictu, & ad Chęciny. Ex his qui arma Prus pro gẽtiliciis deferunt, vnus in Bedlin hæredem dùm in conſortem aſſumpſit ex armis Wieniáwá, etiam in nobilitatis ſuæ ſymbolum arma Wieniawá recepit, poſitis armis Prus ſuper coronam, ex qua ſuſcepit tres filios, vnus illorum hæres in Bedlino alter in Sperſtino, tertius dùm in aula Cæſareæ Maieſt. militarem & aulicum obſeruaret, quendam ex aulicis interfecit & redijt ad Sczepanouiam prope, & ibidem mortuus, ſepultus in Sczepanow, & extat memoria ipſius in Eccleſia, arma videlicet Wieniawa cum armis deſuper Prus primò.*

Zadorſcij *in Poſnanien. Palatinatu, qui propriè ſunt armorum Zadorá, & bona atq; diſpoſitiones antiquæ dominos in Zadorá eos ad hæc tempora pronuntiant, ſed per quendam abuſum loco armorum Zadorá, nunc vtuntur armis Wieniáwá. Stanislaus Zadorſki expletis legationibus ad Brandeburg. Dynaſtam, ad Ordines Hungariæ, ad Principes Sileſiæ, & Principem Transſyluaniæ, ex Succamerar. Adalberti Principis Cardinalis, Ochmagiſter Annæ Reginæ, Pincerna Regni Wiſnen. Bilſcen. Moſinen. Goſcinen. Capit. vir virtutum & pietatis ſacrarium, de aliis Zadorſciis vide Zadorá.*

Lubieszowscij *ad Opocinensem districtum. Prandotam Lubiessouium Ducem Exercituum Nowe in Prussia expugnantem meminit post alios* Bielsc.fol: 410. circa Annum 1457. *Et cessisset expugnatio feliciter, ni fraus obstitisset cuiusdam è nostris, qui post gladio plexus fuit, postea Rex Mariæburgum ipsi commisserat vná cum Ioanne Koscielecki, vt vnus intratæ, alter custodiæ curam haberet, & exinde ibi sunt vsq; in præsens Capit. & Thesaurar.* Bielsc.fol:416.

Puklateccij, *in Calissiensi Palatinatu.*

Białozorij *in M. Duc. Lit. Stanislaus Białozor Notarius Terræ Wilkomir. & Georgius ex Palatinatu Wilnensi electiones Sereniss. Regis Vladislai IV. subscripserunt. Chrystophorus Marschalcus Vpitensis ex Heduigi Gedrycowná Palatini Mscistáuien. filia suscepit filios Vladislaum, qui ætatis suæ Anno* 18. *mortem oppetijt. Ioannem, qui in Ordine Prædicatorum Cracouiæ habitu Religioso suscepto militiæ Christi nomen dedit, nominatus Casimirus. Georgium, qui post obitum sui parentis in habitu Clericali seruire Christo destinauit. Alexandrum, qui tertio ætatis suæ Anno obijt. Et filiam Sophiam in Ordine S. Benedicti professam.*

Iondźielouij *in M. Duc. Lit. Alexander Iondźiel ex Palatinatu Nowogrodiensi,* Stricouius *de Alberto Iondźiel Marschalco Curiæ M. D. Lit. refert fol:* 759.

Narkiewicouij *in M. Duc. Lit. de Wondzagolo.*

Bognarewicij, *Simon Bognarewicz miles in Moschouia, & ad Gedanum sub Sereniss. Rege Stephano, à quo in coronam nobilitatis Polonæ susceptus, consors sua Catharina Kiewlicowná.*

Ryło *in M. Duc. Lit. Gabriel Ryło Iudex Castrensis, Braclauiensis, ex Wilnensi Palatinatu electionem Sereniss. Vladislai IV. subscripsit.*

WIERVSZOWA.

DELINEATIO & ORIGO.

EST Caper coloris nigri ad medium, partem inferiorem & pedes habet variegatos, & referunt colores rubei & albi tabulam Schaccorum, caput tenet rectum, pedem vnum anteriorem eleuatum, campum candidum. Super coronã sunt quinque pennæ Struthij. Originem ponunt *Dlugossus,* & post illum *Bielscius* ex Misnensi Prouincia *folio* 370. qui ex magna in Principem fidelitate & obsequio Wierusij appellati. In idiomate Sclauonico equidem hoc clarè potest ex cognomine deduci, quòd scilicet fideles sint, & sciant motum ad obsequia, sed ex Germanico alij cogitent, viros pacifi-

pacificos *dixit Dlugossus*, & de illis in Regno asserunt aliqui, in rebus arduis R. P. fide & constantia probati fuerunt viri in ea domo prudentes, sagaces, strenui, fortes, & rei militaris peritia excellentes; vnde apparet quod proclama armorum tale Wierusz in Regno obtinuerunt ex sua in Principem & Patriam obseruantia & fidelitate, & quia lusu bellico cum hoste acri congrediendo, ceu audax hircus in caprum insultantem ingruebat, arma capri cum Schaccaria tabula retulit in insigne nobilitatis.

FORTVNA NOTABIT.

CVM Thrasones clypeos horrifica leonum draconumq; effigie signarent, Lacon quidam muscam paruulam apposuit dicens: *Vana nolo, sed vt muscam ipse videat meam hostis:* Ludouicus verò Borbonius Cardinalis, *vt refert Octauius de Strada*, vanam fugiendo gloriam tabulam ipsam pro symbolo tulit cum lemmate: *Melior fortuna notabit.* Puta, quid in hac tabula exarandum esset. Docuit: *Non ita alienis quàm propriis meritis decorandam familiam debere.* Dùm præsentia intueor arma, video quod hic fortuna iam illud quod notare debuerat annotauit, si vigilem, circumspectum, atrum, sanguineum, candidum & pennatum hircum hunc fieri voluit. Expressit enim hæredes & patronos horum Gentiliciorum nunquam aduersam fortunam suscepturos, sed semper permixtam, & lætam & tristem, & minacem & prosperam, hæreditariam fore, nec quando meliorem fortuna potuit dare & promittere aleam, cum natura sua instabilis sit, & semper ambigua ferat. Considerarunt aliqui terram mediam esse inter cælum & infernum, vnde contingit mundum esse permixtum bonis & malis, risu & planctu, à cælo bonis & risu, ex inferno malis & planctu, sed quia malitia hominum sustulit è medio bonum, factus est mundus vallis miseriæ & lachrymarum. Obuiauit ergò Wierusijs fortuna, & mixtos dies ipsis promisit, & ceu hæreditarios fecit, vnde hircus illorum est vestitus auro, Phliasius cultui expositus, est sydus inter sydera, & ducens gregem caprarum, quæ lotæ sunt ex Galaad, vt Canticorum 4. dicitur: *Pellis enim sua similis pantheræ hirci fetorem non fumat.* Quod ne in aduersam labatur fortunam, ipsam toto pectore & animo desiderate non amittere honestatem & virtutem, sed sicut capræ Indicæ appetentissimæ sunt Cinamoni, ad manum enim porrigentis admurmurant, auferentis verò & abigentis ingemiscunt. Ita vos in honesto & virtuoso necesse est fieri, & fortuna inuariabilis erit. Confirmat dictum Cyprian. Epist: 11. *Quando parsimoniam discit, qui opilaribus cænis & largis dapibus assueuit, & qui pretiosa veste conspicuus in auro atq; in purpura fulsit, ad plebeium se ac simplicem cultum quando deponit, necesse est vt solebat violentia inuitet.* Ergò pectoribus imprimite: *Gloria difficili parta labore venit.*

LINEA FAMILIÆ WIERVSZOWA.

BOkij, *tali enim cognomine vocantur in Misnensi Terra.*
Einboczk, *sic enim in Germania nominati fuerunt.*

Wierusz, *Clementem Wierus* Cromerus sub Anno 1442. libro 22. refert *Oppidi Wierussow & Castelli Dominum & hæredem, quem Zaicz Austrius in captiuitatem reduxit oppido & castro igne consumptis, plurimi Wierusij in Zatorensi & Osuiecimensi districtu fuerant & ad Wratislauiam, & in Maiori Polonia in Palat. Posnaniæ, Monasterium Wierusij fundarunt Eremitarum, in bello Grunoualdensi Rothmagister. Wieruss Bieniasius legitur.* Bielscius folio 297. 370.

Goreccij *in Posnaniensi Palatinatu, viri literis & militaribus trophæis clari. Matthias Vexillifer Posnaniensis, & Notarius Campestris Regni, vir vt sago ita toga clarus, quales desiderat omnis Patria. Reliquit prolem quam virtus sua meruerat à Domino. Alexander ex eodem Palatinatu, electionem Sereniss. Regis Vladislai IV. subscripsit.*

Michałowscij *in Calisiensi Palatinatu. Palladis dignitate Martem sibi fœliciorem effecerunt.*

WIZEMBERK.

DELINEATIO & ORIGO.

SVnt duo campi intra scutum, in supremo est medius leo erectus, elatis pedibus, hianti ore, linguã exertam porrigens, cauda elata, in demisso campo duo capita humana versis in se vultibus. Super coronam idem leo intra duo cornua resonantia seu tubas. Ex Germania in Regnum illata, quod etiam sequentia arma commonstrant, nam iuxta leonem à latere ponuntur cornua ceruina tria, sub leone ponuntur rupes altæ & mustella ascēdens per campum in verticem saxosi montis, sub cornibus verò ponitur media aquila cum octo campis in lineam diametralem dispositis.

AVXI-

AVXILIVM DIVINVM.

RECtores & fulcra Reipub. ſine quibus laudabilis & firma Reſpub. nulla vnquam fuit vel erit, ad primum librum Polyticorum Lipſij in Notis habeo: *Prudentiam & virtutem.* Alta tetigit ſed non prima nec ſumma, ſi enim omnis ſapientia hominis *vt instituit Lactantius* in hoc vno eſt, vt Deum cognoſcamus & colamus, profectò nec quid ſtabile atque durabile ſine Deo erit. Potiſsimum primumque fulcrum eſt auxilium Dei, ſicut ipſe quoque Deus Rector eſt omnium. Cognouit idem Domitianus licet ſuo gentilitatis more, dùm ipſi Ioui cuſtodi & conſeruatori templum ingens (ceu primo Deorum & non alteri) ſeque in ſinu Dei ſacrauit, quod ipſum in ſeditione Vitelliana à furore hoſtium conſeruauerit. *Suetonius in Domitiano.* Iuuat S. Paulini ad Cytherium.

> *Beatus es nunc mente pauper: ſed ſpei*
> *Diues, qua gaudent pauperes,*
> *Qui defraudati lubricis mundi bonis*
> *Cæli fruuntur gaudiis.*

Arma Wizemberkorum cuiuſdam auxilij præcellentis Diuini ſymbola manent, exprimuntque fulcra Reipub. & familiarum non fuiſſe nec eſſe præter auxilium Diuinum, vt eò infatigabile ſit verbum ſcriptum Regis Sereniſſ. Stephani ad Gedanum extantis poſt victoriam: *Non nobis Domine non nobis, ſed nomini tuo gloria.* Quametſi & ingenium mortale adeò ſubtile ſit, vt præconcipiat ex paruis in bello, hoſtis inſidias, fraudes, media & victorias, non tamen poteſt ad mentem ſolutam pertranſire. *Vnde Hermes Diuinus*: Omni materia ſubtilior eſt aër, ſed aëre ſubtilior anima, hac ſubtilior mens, mente ipſe Deus. Ille enim omnia mouet immobilis, omnia quatit inconcuſſus.

LINEA WIZEMBERKORVM.

Ioannes Wizemberk, cùm virentem gratiam & fauorem obtinuiſſet à Ferdinando Imperatore, etiam à Sereniſſimis Regibus Poloniæ Sigiſmundo III. & Vladislao IV. non inferiorem amplexus eſt, cùm enim nobilitatem virtute partam in dies magis ac magis exornaret, atq; fidelitatis merita ſæpiùs palam probaret à Sigiſmundo III. Sereniſſ. Rege Olborias Olkuſenſes in adminiſtrationem aſſumpſit, & à Sereniſſ. Vladislao IV. Præfectus Zupparum Wielicenſium conſtitutus fuit, cæteras verò virtutes ad vitam rectè Chriſtianeq; ducendam, & generoſam mentem ſpectare videntur, non diſſimulatè obſeruat.

WŁO-

WŁOSZEK.

DELINEATIO & ORIGO.

DVo gladij more antiquo formati decussatim positi sursū cuspitudinibus, in angulis omnibus sunt rosæ singulæ candidæ in campo sanguineo. Reperiuntur in Regno ab Anno 1015. Cùm Marcellus à sede Romana missus in Episcopum Crusuiciensem, qui modò Vladislauiensis vocatur in Regno comparuit. Włoszek fortè ideò denominatur, quod Antistes prænominatus natione fuerit Italus, Pontifex Summus tūc erat iuxta Belarminum Benedictus VIII. iuxta Chronologiam Romanam Benedictus VII. quare corrigendus Dlugossius, qui Ioannem 21. posuit, cùm post Benedictum succedebat tunc Ioannes numero XIX.

SECVRITAS PACIS.

PAx præstolatur ab omni animato, nullum igitur animal quod securitatem suam non desideret, homines studio & ratione, vt potè quod arte & ratione viuit, securitati pacis obuiat, animalia verò sensibilia naturali propensione euitant mala, & securitati suæ remedia obseruant. Ælianus de Animal. lib: 1. cap: 41. de Melanuri pisce refert: *quod dùm placidum & quietum est mare, ad imam maris sedem in petris aut alijs quiescunt, tegumentoq; protegantur quocunq; corpus occultari potest; contra cùm aduersa tempestas est & pisces alij in altum ex fluctuum impetu descendunt, hi tùm fiaucia implentur simul & ad littus appropinquant, & ad petras adnatant, prænoscunt enim natura dictante, quo die nocteuè cùm ferocitas maris & immanitas efferuescit, tùm à piscatoribus non adiri mare.* Arma præsentia nobilium Włoszek, symbolum sunt quoddam securitatis pacis, Rosæ enim pacem gladiorum denotant, gladij securitatem Rosarum insinuant. Profectò animum Herculis, fortitudinemque magni ac vigilantis Ducis expresserunt, qui tempore belli pacem, & tempore pacis ipsam securitatem ciuium & Regni meditantur. Hoc enim de illis Horatius Oda X. lib: II. carm. affirmabat.

Sperat infestis, metuit secundis
Alteram sortem, benè præparatum
Pectus.

Hostilis

Hostilis autem animus licet è paruo initia sumit, magna tamen ad finem desudat, quapropter in securitate pacis, etiam paruus hostis non contemnendus venit: nam sæpè sæpiùs inertia & desidia magnum constituit hostem. Est in Pado fluuio piscis Attilus dictus, qui inertia pinguescit ad mille quandoq; libras, hic captus catenato hamo iugis boum extrahitur, hic tamen tantæ molis piscis, à clupea adeò minimo, qui venam ipsius in faucibus mira cupidine appetit, morsu exanimatur. *Plinius lib: 9.* vnde dicitur prouerbio: *Et piscis vmbram habet.* Et, *Sæpè aquilam ad pænas vel scarabæus agit.* Quare Pausanias in Arcadicis ait: *Vilioribus & abiectioribus plerunq; rebus vim eam Deus indidit, vt ea superent quæ maximè essent inter homines existimationis.* Optimè contra eiusmodi viros securitatem nimium pollicentes sibi ex fortitudine corporis dicebat in theatro quidam Mimus contra Maximinum referente Capitolino.

Qui ab vno non potest occidi, à multis occiditur.
Elephas grandis est, & occiditur.
Leo fortis est & occiditur,
Tigris fortis est & occiditur,
Caue multos, si singulos non times.

LINEA ARMORVM WŁOSZEK.

MArcellus *Italus Episcop. Crusuiciensis tunc, modò Vladislauiensis à Benedicto Summo Pontifice post Mauritium ad petitionem Regis Præsul designatus Anno* 1015. *Rexit Ecclesiam annis* 18. *Sub hoc Episcopo Archiep. Gnesneń. à nobilitate vniuersa primus post Regem Princeps designatus fuit, eiq; ius omne gubernandi Rempub. Senatum & Comitia conuocandi, rationes iudiciorum & subselliorum tempore Interregni, media pacis conseruandæ ordinandi, Regem renunciandi, inaugurandi, creandi, & coronandi dederunt. Eo iure alij quoq; Episcopi, Senatores creati fuerunt, quocirca inaugurationi Mieciślai secundi filij Boleslai Chrobri in Basilica Posnaniensi, cum alijs proceribus Regni* 1025. *interfuerunt, Hyppolitus Archiep. Gnesnensis, assistentibus Gompone Archiepiscop. Crac. Paulino Posnaniensi, Marcello Crusuiciensi, Clemente Wratislauiensi, Albino Plocensi Pontificibus. Stanislaus Włoßek Thesaurar. Curiæ, Aulicus Reginæ Sereniss. Bonæ.* Paprocius in 2. Opere refert, *quendam fuisse Thesaurarium M. Duc. Lit.*

WVKRY alias VCHRY, Chabe, Edile.

DELINEATIO.

TRes extant fluuij, in quorum vertice Luna, demissis vna sublatis alia cornibus, quasi mutuo se spectans intuitu, in medio autem Lunarum crux visitur media, hæc omnia in rubeo poni debent campo, fluuij autem Lunæ & crux media aurei sunt coloris; eò quod horum antecessor armorum, aureum suâ fortitudine fugasset, & suæ subiecisset ditioni imperium, (*de quo infra*) super galeam antiquitus Ducalis ponebatur Mithra, nunc verò quinque pennæ in vsu sunt Struthionis, coloris aurei & albi, ita tamen vt ex his tres aurei, duæ albi statuantur coloris, & procedant ex Regia corona aut ducali Mithra.

ORIGO.

IPsa horum denominatio declarat armorum, quod sint quondam ex nobilissimo Hungariæ Regno, in Regnum allata Poloniæ: quando autem & quam habeant originem, veteres Hungariæ Historici antiquissimum Ruthenicum idioma, & quoddam vetustissimum Poloniæ problema Historiarum Cracouiæ impressum, Anno à partu salutis 1534. apud Florianum Vnglerum (ex quibus hæc legimus omnia) sic nos edocuit: Postquam exiuissent ex Scythia Iuhri siue Wuhri aliquo tempore, oppressis ac debellatis Gotthis, vbi nunc Scythæ manent Zawolscij, in eadem suæ ditioni subiecta manserunt regione; dùm tandem resciuissent à venatoribus (qui ceruum insequentes casu inciderunt fortuito in Iuhros) de fertilissima Pannoniæ Prouincia, seu potius Regno amplissimo, electo Duce Atillâ (*illis Edele dicitur*) transmeatoq; triplici fluuio Don, Wolga, & Boristhene, Pannoniæ Regnum prostratis ac debellatis Sclauis occuparunt: quo occupato, hoc sui imperij pro insigni acceperunt, quod visitur stemma. Hoc enim & eorum Dux Atilla exceptis Lunis, quibus antea morem imitatus Scytharum, ex quibus ipse quoque Dux primarius erat, antea vtebatur etiam qui tandem relicto filio Chabe apoplexiâ correptus obijt improuiso: post cuius obitum Chabe legitime Patri successit in Regnum; tandem discordia Hunnorum à Rege Gepidico & alijs, quos subiugauerat Atilla, Chabe pulsus imperio in Gotiam secessit, eodem sempe-

semper vtens insigni. Quod autem in medio duarum Lunarum crux ponatur media, Ratio, quia Atilla mediam ferè subiugauerat Christianitatem. Sed ad Chabe redeo, qui multis relictis filijs, sui tamen successorem legitimum maximum natu filium habuit nomine Kusid. Huic nepos Atillæ nomine Mokosiey successit in Regnum, cuius tandem proles amplissimè edita ab illo luci, in Gotia ad tempus Constantini Imperatoris & Papæ Zachariæ permanens, dùm voluisset in Pannoniam redire, tandem suorum moti discordia in montes secessit Iazygas, ex quibus minor natu Mokosiey selectis aliquot Iuhrorum millibus, à suis diuulsus Rusiam visitauit, Cremenecumque cæpit tandem Regi conciliatus Boleslao Audaci, tale obtinuit Priuilegium Ruthenico idiomate scriptum: *Et quoniam D. Mokosiey liberè se nobis submisit cum castro Cremenecensi, ideò nos, &c. Et exindiè posteri ipsius Mokosiey denominati fuerunt.*

IN CRVCE SALVS.

AD verba Apostoli Domini Andreæ suspirando, dicere Christianum conuenit: *In cruce salus.* Cùm enim ille conspecta sua cruce ignito pectore insonuerit: *Salue Crux sancta diu desiderata, & iam concupiscenti animo præparata, suscipe discipulum eius, qui pependit in te Magister meus.* Quis tàm tepidus erit, qui non se vidisse salutem in cruce sua hæsitauerit? Si Antiochus Soter decertaturus cum Galatis posito certo pantagrammato in vexillis & signis militaribus admirabilem victoriam reportauit, *vt Cælius lib: 7. cap:* 24. Si Constantinus in signo salutis vicit, quis igitur crucem Sanctam non salutem affirmabit? D. Ambrosius serm: 43. ausus est dicere & salutariter: *Nonne cùm adhuc gentilis esses, solebas signa perquirere, & quæ signa quibus rebus essent prospera magna inquisitione colligere? iam nunc nolo erres numero: scito, quia in vno signo Christi omnium rerum est tuta prosperitas.* Et si liceret vti ad hæc prophanis, adducerem Alcibiadem, *de quo Athen: lib:* 12. Cùm Alcibiades exercitui præesset, etiam pulcher esse curauit, itaq; scutum ex auro & ebore confecit, & in eo pro insigni cupidinem, qui vlnis fulmen amplecteretur inscripsit: *Profectò in Cruce Saluator amplexus est omnia fulmina ne ferirent hominem, nec quicquam sit quod mortalem lacesset.* Vnde Cruci subscribere iam cuique licebit: *In Cruce salus.* Arma præsentia mediam crucem vt video duæ lunæ contegunt & amplectuntur, quas desuper pennæ ferrum deglutientis Struthij, ab immo flumina protegunt. Securè igitur stans sub hac cruce legere poterit: *Ad Crucem salus.* Dicebat Perseus Sat: 2.

De Ioue quid sentis? estne vt præponere cures.
Hunc cuiquam? Ego dicam: *Omnes dij gentium dæmonia, solus qui pependit in Cruce est nostra salus cum Patre & Spiritu S. Deus, cuius inexhausto reuiuiscit semper in Anno, quicquid terra creat, gignit mare, parturit æther.*

LINEA FAMILIÆ ARMORVM VCHRY.

Mokosiey, *is cui primò superius dictum collatum priuilegium, Ethnicus adhuc ex Zywokłodowná, magni illius Generalis exercitus Lithuaniæ Ducis filia, Wanko Mokosieiouicium suscepit, qui primus ex hac Familia initiatus sacro baptismatis fonte rigidissimus suæ religionis (Græcorum enim amplexus ritus) extitit defensor & propagator idem summus Volhyniæ Præfectus, feudvarius Cremeneceń. acerrimus suo tempore Scytharum domitor, huic Wanko Mokosieiouicio Giedrocianká nomine Oluchna nupsit ex illa Illustrissima Giedrociorum Familia, quæ nunc quoque in Lithuania reperitur adhuc, ex qua reliquit filios sex, quorum vnus Stanko suæ Præfectus legionis ad Kiiouiam strenuè cum Tartarico dimicando hoste obijt in acie. Alius Petrus auratus miles nuncupatus in feudum successit Cremeneci, iurisdictionem iuridicam in proprio pago Storek, qui in districtu situs est Cremeneceń. constituit, hoc clarissimè patet tùm ex libris Metricis, tùm ex ijsdem libris Castelli Storyceń. qui sunt in Archiuo Ducum in Zbáráz. Petrus Mokosieiowic ex Kierdeiowná potitus Haurylio & Michaele filijs, qui cùm acerrimi hostium oppugnatores extitissent, vnus illorum Michael in acie ad Warnam cum Crucigeris fortiter obijt. Haurilius verò dùm Feuduarius extitisset Cremeneceń. ex Bohouitianka Koźiradzka filios quatuor luci edidit, qui varia inter se diuidentes bona, variè à tractibus suarum appellati opum (vt patebit infra) hic Haurilius dùm suæ religionis extitisset zelosissimus Dynasta, in arce Cremeneceń. fundauerat Ecclesiam ritus Græci, cuius iam nec vestigia extant, excepto calice stanneo & operculis ad eum pertinentibus, Roxolanis dicuntur Wozduchi, hæc iacent in Archiuo inter libros Castrenses & Terrestres in eadem arce Cremeneceń. obijt tādem filiis relictis 4. vt superiùs dixi, quorum natu maior Denisius in gratiam Reipub. aliis consentiētibus fratribus feudo abrenunciato Cremeneceń. primus Capit. Cremeneceń. creatus est à Casimiro, à quo etiam primo Denisko Mokosieiowic nuncupatus, & priuilegijs multis dignatus, ex quibus quædam pro pascendo equorum grege, vt in priuilegio visitur Woronoie Stádo, quod vsq; à Czartoria Buskum versus pasci concedebatur, imò ipsis demandabatur hæc Prouincia Regis Boiaronibus, quædam pro non seruandis in suis ditionibus Polacis, quædam pro ædificandis in castro Cremeneceń. palatijs: refero sensum.*

Concedimus & in æuiternam memoriam habere volumus ampla ædificia duo in Castro nostro Ducali Cremeneceń. Deniskouio, Mokosieio, & filijs, & nepotibus illius, &c. *Hic reliquit ex Dziusianká Castellani Chelm. filia Wanko Deniskowicz, Mokosieiowicz Capitaneum Cremeneceń. qui ex Swisczowska reliquit Petrum & filios sex: Petrus Mokosiey Denisko Capit. Cremeneceń. reliquit filios duos ex Patrikiiowná Simonem & Petrum Simon Capit. Cremeneceń. ad tempus Reginæ Bonæ mansit in suo Cremenecensi Capitaneatu, tandem per commutationem secessit migrando seu ius suum transportan-*

portando in Ozochowce æuiterne sibi seruientia bona, Petro verò nupsit Sobocka, ex qua reliquit Simonem Capitaneum Zytomirień. & Petrum acerrimum Valachicum expugnatorem. Simon ex Falczewska reliquit Petrum, qui in Hũgaria à pueris inter suos educatus Mokosios, qui adhuc tum extabant in Hungaria, tandem remeando in Patriam nullo postero potitus ex Charlenska tandem eius bona in Alexandrum Hreboryj filium deuoluta. Hreborius Mokosiey Denisko, Iudex Terrarum Cremenecensium ex Horainowna natus, ipse Petri huius acerrimi Valachici expugnatoris filius, dùm hic vita functo Patre annorum indiscretus esset, Simonis Capitanei Zytomiriensis tutella potitus, tandem ad discretionem perueniens annorum cum patruo suo eodem Capit. Zytomiriensi exdiuidens bona, ex Ryczycka filio relicto Alexandro viuis vigere desijt, dùm antea Wach Magister propriæ cohortis & acerrimus patriæ extitisset defensor. Alexander Mokosiey Denisko Patris & Patrui nactus hæreditatem, in iuuenili ætate nomen militiæ maiorum more, sub Bussa & Orinino consecrauit, nunc in vtroq; proscænio, toga, sagoq; bene notus vir, in suo Palatinatu magnæ expectationis multorum magnatum fultus amicitia, summa erga omnes vtitur comitate, qua sibi non mediocrem omnium amorem & ingentem conciliat beneuolentiam. Idem Alexander ex Lassocianka luci edidit filios tres, Samuelem qui optime honestissimis instructus literis bonæ spei cum immodico ominantium voto, extat adolescens. Græcorum addictus religioni: Petrum & Ianussium; De priuilegijs & bonis priuilegiatis quæ huic seruiunt familiæ, multa possent dici; plurima etenim huic seruientia domui Priuilegia, à multis & magnis, tùm Regni Poloniæ, tùm magni Ducatus Lithuaniæ Monarchis collata, partim in Archiuo illorum partim in Metricis Regni Poloniæ reperiuntur passim, sed & chartæ seruiendo, & tempori vano applaudendo, aliquot commemoratis reliquum remitto ad metricam publicam: Est itaq; primum priuilegium Feudi Cremeneceń. collatio Ozohowce, & aduitalitas in Zbaraz, & summa aliquot Centenarum Marcarum, supra bona Zbaraz, Czartoriæ, Paniowce, Hrycow, Zloczowká, Láchowce, Zemelince, Matwieiowce, Borsczowká, Iuskowce, Bereh, Andruhá, Korostowa, Rydoml, Zahorce, Dworzec, Koblin, Wirzbá, Iserna, Szybená, Nowośiolki, Malow, Ochmatowska, Passewá, Toloczow, Vstie, Bielki, Kokorow, Wielehory, Koleśniki, Czarnaluka, Tátarynowce, & alia ferè quam plurima quæ etiam extant in Magno Ducatu Lithuaniæ non commemoro, hæc enim minus pertinentia, ad rem nostram fore existimaui; de contracta autem cum plurimis consanguineitate dicendum esset aliquid, nisi me otium auelleret, tamen aliqua meminisse iuuabit, quæ ex sola styrpe familiæ Denisciánæ prouenit, itaq; cum Zamoscijs, Vchrowieccijs, Boremscijs, Ducibus quos Deniskowná genuit, & multa in vim dotis bona in hanc asportauit familiam, tum cum Hoiscijs, Haurilij enim Castellani Kijouiensis mater extitit Deniskowná, tractum Rydomlicium, in vim dotis huic dicauit familiæ, tum cum Kuniowscijs, Malinscijs, Piasecenscijs,

ſcijs, quorum dum extitiſſet mater Deniſkowná Ioſkouicium & Tatarinouicium tractus, filijs ſuis dedit ſucceſſioni, tum cum Principibus Rozynſcijs, Patrikiegijs, Huleuicijs, Bohouitijs, Roſtocijs, & alijs quàm plurimis, qui omnes ex hac familia multis hucuſq; abundant bonis.

Makoſieij *Bakowieccij, ſemper in Repub. clari meritis, geſtis, & bono nomine, Officiales Terreſtres non deerant in hac Familia, ex quibus nunc quoq; Ioſephus Mokoſiey Bákowiecki Epiſcop. Vladimirien. & Bereſtenſis ritus Græci.*

Goráyſcij *eiuſdem etiam ſunt Familiæ, ſed ab alio procedunt Atillæ poſtero, eodem exceptis lunis vtuntur inſigni Mokoſieij Szybienſcij ſemper clari erga Rempub. meritis, in ſago togaq; optimè verſati Reipub. ciues Mokoſieiowie Nowoſielſcij, hi iam non extant, deceſſit enim eorum vigere familia.*

W E I H E R.

DELINEATIO & ORIGO.

EST ſcutum militare intra cuius medium ponuntur campi quatuor per rectam lineam, ſupremus & infimus campus coloris cæleſtini, medius autem campus diuiſus primus habet vncos ſex, tres ſupra, tres infra, qui quidem vnci ferrei ad inuicē concatenantur quaſi catenæ, in campo ſanguineo, inferior verò campus ſub vncis, cōtinet tres roſas rubeas in campo candido. Super coronam ſunt tres pennæ ſtruthij. Ipſa verò denominatio armorum & dicti Nobilis ab eiſdem demonſtrant, inducta in Regnnm ex Germania in Pruſsiam & Poloniam fuiſſe, quorum originem non aliam quàm odorem patriæ fuiſſe roſæ demonſtrant, fortitudinem verò ſpecioſam vnci ferrei commendant. Quorum ita concatenatus erat amor erga patriam & Regnum, vt nec morte acerba diſſolui poſſet.

SPECVLVM VITÆ NOBILIS.

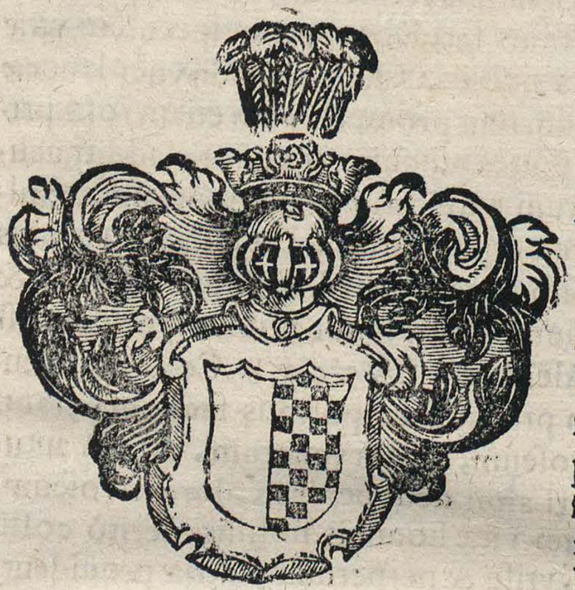
D. Ambroſius inter plurima naturæ ſecreta in Hexameron expoſita notitiæ hominum, aſſeruit roſam eſſe humanæ vitæ ſpeculum; ſicut enim elegantia roſæ vallata eſt ſpinis & puncturis, ita elegantia vitæ noſtræ eſt quibuſdam ſolicitudinibus obſepta, & hilaritati ſemper eſt triſtitiæ adiun-

adiuncta. *Hinc Catullus*: Venerem quæ hilaritatis iucunditatisq; præcipuus author habetur, spinosas ait in pectore curas serere. Arma præsentia non spinis sed vncibus ferreis acutis septa, quæ vel nauibus retinendis, vel antiquitus ad cataphractos deijciendos ex equis hostibus seruiebant, non speculum vitæ humanæ nominabo, sed speculum vitæ nobilis. Quibus gladij vnci lanceæ non ad offendendum sed ad defendendum sunt prompti: nam etiam rosæ primitus spinis caruisse tradit Basilius, sed postea pulchritudini floris additi aculei, vt quod ex voluptate oblectamentum percipitur propinquo inde exulceratione quæ ex recordatione delicti emergit, statim amittamus. Quo plus instruitur vita nobilis vt principalis sub lunari orbi hominum dignitas & progenies, quam cætera plebs mortalium. Vitæ igitur nobilis speculum est gentilicium præsens. Alexander ab Alexandro *lib.* 5. *cap.* 8. Colores distinguendo ad honorem refert Circensium pro anni temporibus factiones erant. Viridem colorem Veri dicare, æstati roseum, hyemi venetum, album autumno. Sicut igitur illi præstantiori parti anni deuouerant colorem roseum, ita nos ex rosis & vncis ferreis speculum vitæ hominis nobilis meritò colligimus. Illi etenim bonum, honestum, vtile & perpetuum Patriæ prouident, conseruant, tuentur. Et meritò armorum præsentium patroni & hæredes speculum quoddam vitæ nobilis vocabuntur, dum eos probos, virtuosos milites, Centuriones, Tribunos, & Senatores Regni considero. Nec aliquis erit qui id de Illustriss. & Generosis Veiherijs negauerit.

LINEA ARMORVM WEIHER.

Antiquitatem Weiherorum & excellentiam Culmensis Palatinatus & Monasterium Oliuæ referet, ex historijs hoc colligo. Ernestus Weiher cuius dexteritas in bellicis actibus toti Europæ vt Stricouius dicit folio 790. *innotuit. Eius filius Martinus in castris celsus Rothmagister ad Zawołocie occisus.* ibidem Stricouius. Bielscius folio 610. *in bello cum Erico Succorum Rege meminit Tribuni militum Weiher, qui Christophorum D. Mekelburg coadiutorem Archiepiscopatus Rigensem, dum à Rege desciuit ad Ericum, in captiuitatem recepit, & Polon. Regi remisit. Ioannes Weiher Palatinus Culmensis, Puczensis, Czluchouiensis, Radzinensis, &c. Sobouicensis Præfectus, expediuit militiam tota vita, Legationes ad Sudermaniæ Ducem Carolum fecit, pugnauit contra Michaelem Transiluanum, contra Moschum, Suecos. Quèm idcircò Ciuem pace sanctissimum, Legatum ad exteros prudentissimum, militem in bello expertissimum, Mæcenatem omnibus singularem, Amplissimum in Curia Senatorem dixerunt. Eius filius Nicolaus Radzinensis Capitaneus. Melchior Weiher Palatinus Culmensis, Capitaneus Valecensis, cum Nicolao Capitaneo Radzinensi, electionem Serenissimi Regis Vladislai IV. ex Culmensi Palatinatu subscripserunt.*

Z A B A W A.

DELINEATIO & ORIGO.

EST tabula Schaccorum in medio militaris ſcuti ad lineam perpendicularem, media autem pars ſcuti coloris cæleſtini, diſtinguuntur tabulæ colore rubeo & candido. Super coronam quinque pennæ Struthij. Acquiſita in Regno, dùm ſcilicet Syleſia & Morauia ad Regnum Pol. ſpectarent, & concordantur hoc modo ſcriptores, qui hæc arma in Regno acquiſita, alij illata ex Syleſia aſſeruerunt. Luſum verò bellicum exprimit hæc tabula, vnde duobus campis diſtinguitur, & ſanguine. Antiquitatem ponunt circa Annum 1092. in Regno, cum armis Szachownicá vnum erant, ſed diuiſio facta, quod vnus Ducum militiæ de armis Schaki retinuerit exercitum aduerſum, donec Dux ſuus cum milite acceleraret. Hinc Zabáwá nomenclatura armorum, & diuerſa à Schaccorum armis originem habuêre, vnde ſi in Regno ſunt Anno 1092. in Syleſia antiquius manent, poſt annum ſcilicet 1000. vt in Linea patebit.

LVDVS TRIVMPHALIS.

ROmani tanti ponebant ludos, vt etiam dijs ſingulis ſingulos aſsignarent venationes & munera dicati erant Saturno, Scenici Libero, Circenſes Neptuno, alijque alijs dabantur, quos ad placanda numina vnà cum ſacrificijs cumque cantu & tibia celebrabant, quos etiam vrgente bellorum tumultu prætermittere duxerunt nefas, *Alexandr. ab Alex. lib. 6.* Eiuſmodi ludos ipſis triumphales dicere potero: Sed propriè triumphalem ludum non vocitabo niſi militarem. Hoc namque illi ordine procedunt ad trumphum militarem & ludum, ad Tribunatum nemo poterat admitti, niſi priùs alam duxiſſet, neque alam potuit ducere, niſi cohorti præfuiſſet, *Alexander. ab Alex. ibidem cap:* 19. Quocirca ceu futuris triumphatoribus talia munera militibus aſsignata fuerant. *Idem ait cap.: 6.* Togas & ſagula, æraq; & dona multiplicia ſingulis militibus pro meritis ab Imperatore elargiebantur, in quo id ſeruatum eſt, vt quod pediti, duplex centurioni, triplex equiti daretur vnà cum ſtipendio militari & frumento duplici: Tribunis verò multò magis; & alia plura ibidem donaria triumphator triumphatoris, pro ludis bellicis & Caſtrenſibus militibus donabat. Verè hic ludus militaris & triumphali:

phalis, & à multis collaudandus erat. Arma hæc nobilitatis Zabáwá dicta, & nomine & re ludus est, sed non qui vituperio arceretur, sed qui multorum votis, coronis, & præmijs insigniri dignus fuit. Hinc scutum triumphatoris hostili sanguine depictum, & cælo fauente, ad leones, dracones, fulmina exaranda, aptum esse cernitur. Hoc expresserunt Visimiri, Vislai, Piaseccij, aliquiue Zabauitarum virtutum & fortitudinis strenui æmulatores: Sed quòd plurimùm adornat præsentia nobilium arma est, quia nedum ludum Martis pro Regibus, Senatu & Patria, quo hæc proteguntur & ampliantur in se repræsentarunt, verùm magnæ quoque præeminentiæ viros, quibus decertare cum hoste inuisibili & dæmonio meridiano lusus fuerat. Eò enim prosternebant Lucinam, Orcum & Tartara. Hoc fecit Martinus Archiep. Gnesneń. hoc tentauit Vislimirus Episcopus Crac. hoc Vislaus Episcopus Vladislauiensis, vnde de illo R. D. Canonicus Vladislauień. Domalewicz reliquit:

Vislai virtus cælo caput intulit, astrûm
Sydereas inter docta nitere faces.
Dextera supplicibus prompto quæ fauit egenis
Munere, dat tanto munera digna viro.

LINEA ARMORVM ZABAWA.

ZAbáwá *miles strenuus ex armis Schaccorum, cui primùm ob dexteritatem fortitudinis cum inualescente hoste collata talia arma in Regno Pol. dùm vnum fuerat cum Silesia extiterunt. Fundata etiam villa Zabáwá à Vislai Episcop. Crac. consanguineis, & D. Zabawæ dicuntur. Vislimirus armorũ Zabáwá magnus splendor, quem ob eximiam virtutem in bello & castris parentem aliqui existimant Zabauitarum fuisse, vixit circa Annum* 1000. *Vislaus filius Vislimiri, de quo fit mentio in priuilegijs Archiep. Gnesneń. Martini, & in priuilegiis Monasterij Calui montis, cui contulerat bona certa, & scribitur nobilis armorum Zabáwá,* de quo & Dlugossus. *Martinus Archiep. Gnesnensis filius Vislai,* de hoc ita Dlugossus sub Anno 1092. *Martinus post Petrum Archiep. Gnesnensem, nobilis genere & religione insignis per electionem Canonicam suffectus ab Vrbano II. Vladislao Duce & Monarcha Regni instante, prouisus est. Rexit Ecclesiam annis 26. Gnesnæ sepultus* 1118. *Hic dùm consecraret Ecclesiam Spicimiriensem, à Pomeraniis inuasus sese intra latibula superiora templi latitauit, & pro eo Archidiaconus in captiuitatem eorum deuenit, sed oratione Martini ita lacessiti Pomeranij, vt captum Archidiaconum cum precibus & muneribus remisissent, vnde Ianicius.*

Pomeranorum nisi se subduceret iræ,
Hic caderet sæua captus ab hoste manu.
Pæna malos diuina viros tamen inde secuta est,
Fortia pro iustis nam gerit arma Deus.

Vislimirus aliàs Vislaus Episcop. Crac. electus, vt notat Kantscius *in Catalogo*

logo Archiep. & Episcop. Crac. 1229. *de illo* Dlugossus sub Anno 1231. Bielsc. fol: 164. *Vislaus consecratur in Episc. Crac. per Vincentium Archiep. Gneneń. sublato dissidio quod inter eum & filium Clementis M. Andream de natione Grifforum. Gregorius enim Papa IX. eidem Andreæ Romæ præsenti iure suo de Crac. Episcopatu prouiderat: Henrico tamen Vratislauień. & Crac. Duce interpositionem faciente, electio Vislai confirmatur prouisione Andreæ cassata, hic controuersias sopiuit à Bukowno datis* 60. *marcis argenti & sex bobus. In villa sua hæreditaria Koscielec Ecclesiam ex lapide erexit, quam Boguß Pulkosius Arrianus profanauerat, illius cæteros actus ex Historicis collegit Kantscius, vidẽdo quòd in syluis Radlouiensibus suis de sanguine villas fundare Zabawam & Drochczany concesserit, post conflagratam Cathedralem Ecclesiam successit Prandota. Rexit annis* 12. *obijt* 1242. *quòd in multum creuerat damnum dicens:*

Præstita Vislimirum sedi bona loquuntur,
Et studium in Patriam non sine teste suam.
Ast amor in fratres nimius premit: & male templi,
Prædia cognatis plura locata suis.
Quo infelix penetras atque improbe sanguis,
Et vix à sacris respiciende viris.

Vislaus Episcop. Vladislauień. ex Præposito Ploceń. Canonico Vladislauień. consecratus à Iacobo Swinká Archiep. Gnesnensi in Monasterio Strzelnensi Ord. Præmonstrat. 1284. *nobilis de arm. Zabáwá, qui nobilitatem quam virtus parauit maiorum cummulatissimis laudibus & meritis non modo conseruauit, sed amplissimis virtutum propriarum meritis decorauit. Concesserat Archiep. Mart. IV. consecrationem ob ingentia bella in Italia & Gallia, quæ periculum faciebant transeunti, Monasterium quod prius fuerat fundatum in villa Hospitali è regione ciuitatis Vladislauiensis, & post translatum fuerat Byschouiam, ibi durauit annis* 70. *tertiò in villam Smiesse quæ nunc Koronowia dicitur, in locum cultiorem & vtiliorem transtulit. Vnde in illius laudem author scripti Vladislau. Episcop. reliquit.*

Felici quando Koronowia laude virescet,
Crescet in auctoris pulchra corona caput.

Wlodkouij *in Cracouiensi Palatinatu, quorum DD. Włodek est memoriæ in Ecclesia S. Adalberti Kościelecensi reperiuntur. Sed demum abducti vitijs, ab Ecclesia S. Catholica Romana recesserunt plurimi. Difficile est ex historijs nunc scire quis Włodek vtitur his armis, ex quo alij vtantur armis Sulima, alij armis Prawdźic, alij armis Zadora.*

Dambrowscij *in Lecicensi Palatinatu.*

Wechadlowscij *in Sendomiriensi Palatinatu.*

Koczywscij *in Maiori Polonia.*

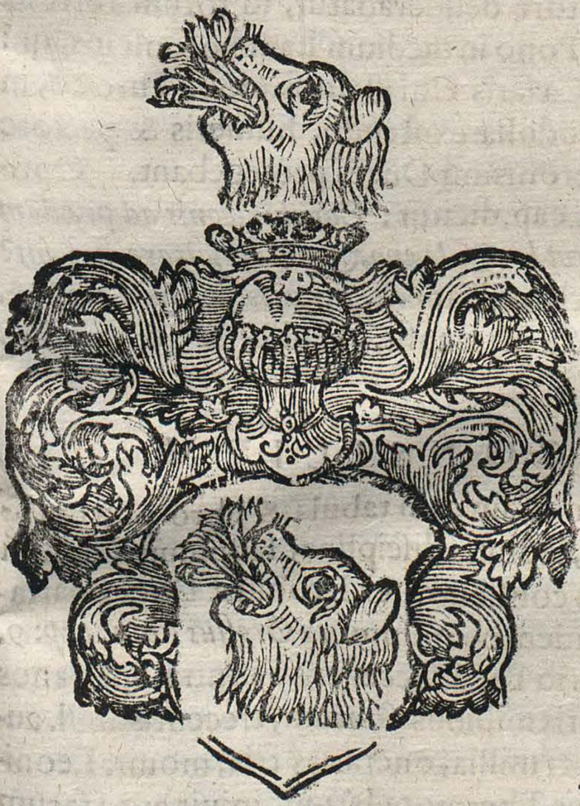
Piaseccij *in Podolia, Ioannes vna cum Wiśniowieccio Duce Constantinopol. crudeliter super vncum affixi fuerant. Piaseccius cito mortuus, Dux ad diem*

tertiam

tertiam durauit Machometum maledicendo, quapropter à Turca sagitta transfixus celerius obijt. Bielscius fol. 614. *Piaseccij germanus vir bello clarus, Familiæ virentis famæ odorem reliquit cum prole. 1578.*

Koscieleccij *à bonis Koscielec, quæ bona patria erant Vislai Episcopi Cracouień.*

ZADORA alias PŁOMIENCZYK.

DELINEATIO & ORIGO.

EST Caput leoninum griseum hirsutum, quinq; flammas ignitas ore hianti efflans, in campo ceruleo. Super coronam eadem arma. Originem ipsa forma edocet, virum in flãmas ignium corde leonino irruentem, vbi aperta mors nedum periculũ imminebat. Nomen Viri Zadora in Britania Gallię residens. Quorum vnus in Regnum Poloniæ sub Kriuoustio Rege bellis clarissimo toti Europæ circa annum 1000. venerat, motus magnitudine victoriarum inuicti Regis.

GLORIA DOMVS.

ANtiquis aspectus leonis famosus quidem erat, si in somnis apparuisset, sed inglorius. *dicit Alex. ab Alex. cap. 13. lib. 5.* Sed non fuit maioris ingloriæ quàm cùm asinus videbatur occidere leonem, quo somnio mors Alexandri Magni prænunciata fuerat. *vt idem dicebat.* Sed noster Leo Zadororum Familiæ flammas & ignem spirans, ipsius gloriæ vigil custos & genitor. Gloriæ inquam in æuiternum duraturæ, quæ nedum nummis imprimi digna sit, sed cuique Zadorio id beneficij præstet, vt laborantibus pro Patria sudorem leo detergeret. Illi namque suum leonem Marti consecrarunt, Palladi sacrificarunt, Ioui iure iurando obligarunt. Quapropter pellis eorum leonis, pro conis cessit; fauces verò pro tormentis bellicis vicẽ exequuntur. Eorum est echo, vox & sermo:

Amici dùm viuimus, Deo & Patriæ viuamus.
Si publica sunt ornanda, hæc ornemus.
Si amicitiæ colenda iura, hæc colamus.
Si benignè tractandus inimicus, hoc faciamus.
Quo gloria ducit, eamus.

Nerua Traianus in nummis ſuis ea forma figurabat gloriam eiuſque euentum, capiti leonino ſuperpoſuit clauam, *dicit Pier. Valer. lib*: 1. *cap*: 3. Claua figurabat fortitudinem, capite generoſitatem, quæ quidem duo ſumme neceſſaria ſunt Duci qui nomen ſibi inuicti affectat vendicare. Veſtris armis ô Generoſi Zadorij, cùm leoni non ferrum & claua,ſed vorans ferrum Struthij nec timens clauam ponitur, inſuper dùm caput & elicit & vomit ignem, iam nedum fortitudinis robur & generoſitatis dignitas adſcribenda erit,ſed quicquid in bono exercitus duce & pugnatore deſiderabatur, id totum fortuna in vobis expreſsit, & natura indidit. Pono in medium Lanckoronſcios, qui fines ampliſsimi Regni Pol. à duobus Cæſaris Chriſtianiſsimo & Turcico, in Palatinatu nimirum Cracouienſi & Podoliæ exiſtendo, humeris & pectore defendebant, & ceu fortiſsimi & generoſiſsimi Duces protegebant. Optimè ipſis tribuendum, quod Geneſ. 49. cap. dicitur: *Catulus leonis ad prædam fili mi aſcendiſti, requieſcens accubuiſti vt leo & leæna, & quis ſuſcitare audebit?* Vobiſcum gloria domus Domini, Eccleſiæ Sanctæ, domus Familiæ veſtræ, domus Patriæ floruit, requieuit, adaucta permanſit. Viuite, & quilibet dies ſit vobis primus nunquam vltimus.

LEONINVM CONSILIVM.

LEonem nedum cum ſcuto, verùm etiam cum tabula & libro plurimi figurant. Hinc leonina fortitudo, leonina diſciplina, leoninum conſiliũ conſurgit. At veriùs leoninum conſilium, ex Leonidæ Duce Spartanorum conſilio deducitur; quod quidem conſilium *ita Oroſius lib*: 2. *cap*: 9. *deſcripſit*: Xerxes Rex Perſarum Dario Patri ſuccedens, contra Spartanos quibus dux erat Leonidas cum ſexcentis millibus ſuorum, trecentis mill. auxiliarijs, habens naues roſtratas ducenti millia, onerarias tria, mouit. Leonidas obſtitit cum 4. millibus in anguſtijs Thermopylarum, iniuit ergò ſecum conſilium Leonidas,& hortatis auxiliaribus ſocijs,vt ſe ſubtrahētes pugnæ in cacumen montis euadant, ac ſe ad meliora tempora reſeruent, ſibi verò cum ſuis Spartanis aliam ſortem eſſe ſubeundam, plus ſe Patriæ debere quam vitæ. Dimiſsis ſocijs, Spartanos admonet de gloria plurimùm, de vita nihil ſperandum, neque expectandum vel hoſtem vel diem, ſed occaſione noctis perumpenda caſtra, commiſcenda arma,conturbanda agmina eſſe. Nunquã victores honeſtius quàm in caſtris hoſtium eſſe perituros: perſuaſi igitur mori malle, in vltionem futuræ mortis armantur, tanquam ipſi interitum ſuum & exigerent & vindicarent. Mirum dictu,ſexcenti viri,ſexcentorum millium caſtra irrumpũt, tumultus caſtris totis oritur, Perſæ ipſi mutuis cædibus Spartanos adiuuant. Spartani quærentes Regem, cædunt, ſternunt omnia, inter denſas ſtrues corporum raros homines ſequuntur, durauit prælium à principio noctis ad maiorem partem diei,donec fatigati vincēdo laſsi,inter cadauera lapſorum & mortuorum requieuerint. Erat Leonidæ hoc conſilium,ſed

Leoni-

Leoninum: Stanislaum Lanckoronium PræfectumCamenecensem in Podolia victorem multorum hostium præcipuè Tartarorum Leoninum consilium sub Anno 1512. apud Bielscium lego. Perecopscensis Tartarorum Dynasta inuaserat Regnum in Rusia ad Buscum & Olescum, & mox Lanckoronscius resumpto ex forti animo consilio ad Bilkam hostes inuasit & oppresit, ad Wisniowecciam verò commorantes, dedit suis consilium hostium prius reuiso commeatu, quo instructus nostrorum paucus exercitus viginti quinque millia Tartarorum occidit, alios dispersit, alios in captiuitatem abduxit, & miserrimam fortunam captiuorum nostrorum à Tartaris ligatorum sedecim millium hominum in libertatem Patriæ restituerunt. Hoc igitur de Lanckoronscijs affirmabo, quod Lucretius Carus de insignitis leone asserebat.

Principio, genus acre leonum sæuaq; secla
Tutata est virtus.

LINEA FAMILIÆ ZADORA aliâs PŁOMIENCZYK.

ZAdorá *miles strenuus cui primum talia insignia nobilitatis collata fuerunt Vir leonini pectoris, ignitus hostium victor, cui Vincere, vita: vinci, mors fuerat. Vnus ex lumbis ipsius in Regnum militaris coronæ gratiâ venerat circa Annum* 1000. *ante Boleslaum Kriuoustium Pol. Regem. Valterus Episcopus Wratislauiensis Nobilis de domo Zadora, ex Scholastico Cracouień: & Canonico Wratislauiensi post Ianicium assumptus fuerat* 1148. *Hic ligneam Ecclesiam Cathedralem reperiens, illam è lapide fabricare fecit, & Lugdunem Galliarum Ecclesiæ ceremonias ordinem & cantum introduxit, Polonum genere Dlugossius asserit. Rexit Ecclesiam annis* 22. *Ex annis huius Episcopi antiquitas Zadororum in Regno colligitur. Sbigneus Zadora, cuius filij Predborius & Pacoslaus quibus Casimirus Rex Wodzislauiam oppidum cum certis villis contulerat.*

Włodźisláwscij. *Hi qui denominati fuerant Zadorij ab armis, appellari cæperunt à bonis Włodźisław Włodźisławscij, quæ quidem bona transierunt ad Zadorios, Lanckoronscios nuncupatos.*

Lánczkoronscij *de Brzeźie. Nicolaus Marschalcus Regni* 1382. *Sbigneus Lanczkoronski Marschalcus Regni* 1411. *Stanislaus, Hic vnâ cum Tworowscio pro Bogdano Pal. Moldauiæ contra Perekopscensem Tartarum missus* 1511. *Qui Capitaneus Camenecensis renunciatus, ad Bilcam plurimos occidit Tartaros, & ad Wisniouecíam ipsius consilio & vigilantia viginti quinq; millia cæsa fuerunt & sedecim millia captiuorum nostrorum liberata* 1512. Bielsc. fol. 519. *& ad Tubouliam Anno* 1516. *eosdem Tartaros fudit & occidit.* Idem Bielsc folio 533. *Iterum ad Laticouiam & Miedzibozum* Idem folio 534. *Honoratus à Rege Castellania Sendomirień. Prædislaus seu Præclaus eximius strenuusq; in bello vir, qui dum audiuit legatos Regis redeuntes à Perecopscensi dicere, quod responderit Regi Scytha quærenti cur contra pacta veniunt Tartari vastare*

ſtare Regnum Poloniæ, quia licentioſos iuuenes compeſcere non poteſt. Congregato milite venit contra Bialogrodum, & percurrendo campos plurimos incaptiuitatem deduxit, & magnum numerum boum & equorum ipſis ademit. Congregarunt illi militem ſuum cum Turcis, & facto congreſſu cum Lanczkoronſcio ad ſtagnum Ouidij, ſed à noſtris victi & diſperſi, cum gloria redijt Præclaus & primum nomen Coſacorum tunc incæpit, Herburthus 360. 361. Bielſc. fol: 534. creatus Capit. Chmielnicenſis, excurrebat ad Oczakouiam cũ fructu bellico 1528. Bielſc. fol: 560. Hieronimus Lanckoronſki in Brzeźie hæres cum poſteris ſuis, quieſcit Caſimiriæ in Eccleſia S. Catharinæ, vt ibi declarant Epitaphia, & Hieronimus alter Capitaneus Scalenſis, vir pius & Catholicus, obijt 1563. Creslaus Capit. Chmielniceń. qui obijt 1531. Stanislaus poſtmodum ob merita militaria Capit. Scalenſis, qui tenuit ſacramentum matrimonij cum Herburthi Capitanei Barenſis filia, ſub Mieleccio Rothmag. S. R. Maieſt. qui Valachos rebelles compeſcuit Anno 1572. Bielſc. fol: 644. Herburthus fol: 360. Nicolaus frater germanus magnæ gloriæ Rothmagiſt. per totum tempus belli ſub Sereniſſimo Rege Stephano. Lanckoronſcij cæteri de Brzeźie in Włodyſław. Adamus reliquerat Ioannem Venatorem Sendomirień. qui obijt 1564. cuius filij erant Chriſtophorus & Hieronimus, illius bona Korozwęki fuerant & conſortem habuit Caſtellani Cracou. Tęczynſcij filiam, & qua ſuſcepit Præclaum & Sbigneum, honoratus erat Caſtellania Małogoſtenſi, iſte vero puta Hieronimus erat Venator Sendomir. cum Dębinſka Caſtell. Cracouien. filia, ex qua tres filias habuit, erat hæres in Włodyſław. Bak Lanckoronſki a Bakowa gorá, Bak dictus de Brzeźie, Valentinus Bak Vexillifer Camenecenſis. Ioannes cuius filiæ bona induxerunt in Korytkorum domum, alia in Kálinowſcij. N. Lanckoronſki Palatinus Ruſſiæ, cuius filius Stanislaus Palat. Podoliæ, ſepultus in Metropolitana Eccleſia Leopol. cum ſplendido Epitaphio, quod vnum dolendum, quod tantus vir iudicio, conſilio, potentia, & marte, vix luſtris ſex ſuperuixerit. Parens ipſius Camenetiæ in Podolia, in Cathedrali Eccleſia, & ſuæ fundationis ſacello quieſcit. Splendida vſq; in præſens Familia eſt Illuſtriſſimorum Dominorum Lanckoronſciorum, nedum in Palatinatu Crac. verùm etiam in Podolia. Vna enim ætate ſuperſunt, Hieronimus Succamerar. Podoliæ, Vexillifer Ruſſiæ germanus ſuus & Capitaneus Scalenſis tertius illorum frater. Qui poſt lauream literarum, bellorum incommoda prò patria læti ſupportarunt, ſic magni ex magnis progeniti, magna decoraq; moliuntur. Samuel de Brzeźie Caſtell. Wiſliceńſis. Chriſtophorus & Andr. in Kurozwęki hæredes ex Palat. Sendomir. electionem Sereniſſ. Vlad. IV. ſubſcripſerunt.

Rozſoccij, de Roſſoczyce in Crac. Pal. Stanislaum de Brzeźie in Roſſocyce epitaphium refert Caſimiriæ apud S. Catharinam in Palat. Crac.

Chrzaſtowſcij, de Chrzaſtow qui idem ſunt cum Lanczkoronſcijs Nicolaus Chrzaſtowſki Vexillifer Cracouień. in Anno 1477.

Brochowſcij

Brochowſcij, *Ioannes cuius filius Stanislaus ex Christina in Nadarzyn natus miles Iauorouiæ quieſcit. Rothmagiſter ex milite ſtrenuo qui in expeditionibus cum Tartaris Guſtauo & Coſacis rebellibus, magna meritorum & obſequia protulit patriæ encomia.*

Paizkowſcij, *de Brzeźie, Seuerinum in Caluaria refert Epitaphium. Iawno Palat: Trocenſis qui pro ſe & domo ſua in Comitijs Chrodlenſibus ſuſcepit Gentilicium Zadora.*

ZAREMBA.

DELINEATIO.

LEo nigri vel fuſci coloris medius, prorumpens ex muro coloris albi, lapidibus quatuor ceu prætioſis aureis ornatus, anterioribus pedibus, caudam erectam gerens, ore hianti & lingua exerta, lapides ſunt triangulares cum quatuor cornibus, tres in rectam lineam, & quartus ſub illis. Campus eſt purpureus.

ORIGO.

PErantiquæ Familiæ originem adnotare perquam difficile eſt, verùm cum in vna temporum ſerie cum Lecho & Czecho venerunt Romanos eſſe exiſtimarem, magnis enim bellatoribus caput leonis in vſu erat, vnde & Agamemnon ad caput leonis expreſſum in ſcuto adſcripſit: *Terror.* Inſinuando magnorum virorum Gentilicium fuiſſe. Ex Germania aſſeruerat Paprocius arma comparuiſſe in Regno, ſed melius ex Bohemia aſſereret vbi plurimi reperiuntur nobiles ex his armis ab antiquo qui cognomina Zaremborum vnâ cum Gentilicijs proclama vſque modò retinent, in Regno verò manuſcripta declarant vnum ex duodecim Palatinis Adminiſtratoribus Poloniæ Zarębium fuiſſe, quod ipſi tituli & dignitates eorum cum annis non ſegniter edocent, cùm enim Comites & Duces exercituũ in Hiſtorijs Regni circa Annum 1008. leguntur, antequam fuiſſent Duces & Comites annos iam exegiſſe plures in Regno ſatis apertè conſtat, creſcũt enim incrementa cum meritis ex ſanguine hoſtium leni progreſſu.

PRÆMIVM VICTORIÆ.

DIcebat quidam: *Sine animo nil arma.* Ita dicere licet: *Nullum præmium ſine victoria.* Militem enim conſtituit animus (cui etiam mandibula arma) præmium verò congreſſus, vnde Themiſtocles ſubſanando Eretrienſes dicebat: *Theuditum more gladios habent, cor autem non.* Plutarch. Apoph.

Apoph. reg. *Oportet igitur contra vulpem vulpinari militem strenuum, qui animum habet, qui præmium ex victoria refert.* In Styria est nobilis Klobirziorum Familia, quæ pro insigni *inquit Petrasanta* Leonem, qui pedibus anterioribus tenet caput lupi defert. Qui ergò conspiciet talia arma & diuertet ad hominem, meritò subscribet: *Præmium victoriæ.* Democritus Liberius apud Philippum cum legatione agenti; *Metuisne* inquit *ne tuum caput auferam?* Respondit voce legato dignissima: *Abstuleris sanè, pro hoc enim isto tali adornabit Patria aureum & immortale.* Subscribam: *Erat animus erit & præmium.* Flecto animum ad nobile Gentilicium Zaremba & virum, Leo ex muro quatuor lapidibus aurei coloris ornato prospiciens oculo vigilanti, pectore agili, faucibus diductis, pedibus exertis, quid quæso refert? Expectat lupi, draconis, & canis marini caput, prænuntiat altam victoriam & ingens præmium, & licet clarum Ouidij.

Parua necat morsu spatiosum vipera taurum,
A cane non magno sæpè tenetur aper.

At tamen Leo, non quandoque nec sæpiùs, sed semper vicit Leo, & sit Rex victorque animalium. Nouerunt enim mereri & vlcisci Zarembij non dolo sed virtute; quod clarè ostendunt antiqui Palatini, amplissimi Senatores, plurimi exercituum Duces, & innumeri solertes milites. Sed qui hos linea Familiæ altius demonstrabit, de armis Zaremba nunc dicamus.

Sit Tutella tridens Spartæ, sit Musca Laconi.
Est ieiunus honor: minus est terrere Tridente,
Hæc superant, leo murus lapis & vngues.

EXPECTATA PAX.

QVis non desiderat pacem domi & foris? Ab hoste inimicitiæ, magnum malum; à ciuibus, ingens clades. Expectatur pax ab vtrinq; à bonis & quietis viris. Antiochus deferebat insigne & gentilicium Leonem cum caduceo, ergo dandum lemma: *Expectata pax.* Si enim ipsa Respub. & Rex deferunt pacem, imò manu & corde caduceum seruant, pax certa æuiternaq; cum subditis & hostibus erit, sed si gestiunt manu Reges caduceum pacis, vt proijciant bellũ inimicitiæ & odium subsequuntur. Pone in medium Tamerlanum Scytharum Dynastam, & Turcarum magnatem Baiazetem, deiecerunt caduceum in terram, mox commota dominia, Murzas contra Bassos, ciues contra subditos, milites contra Ianizaros incitarunt, & qui despexerat pacem cauea ferrea inclusus scabellum factus cum suo turbante Tartarico Regi. Desideratur itaque & bene expectatur pax, ab omnibus amabilis. Zareborum Illustrium dum considero in castris ducatum legionum contra Russos, Saxones, Prussos & Lituanos, in quo quidem apparatu belli nil aliud attentabãt nisi bonum Patriæ, vtile Reipub. honestum Senatum illorum tam sacræ intentioni & proposito, audebo subscribere: *Curarunt expectatam pacem:*

cem: Id mihi perſuadent clariſsimi Senatores, Palatini, Caſtellani, Cancellarij, & permulti de familia Comitum Zarembiorum, tutores patriæ & magni defenſores, non enim eiuſmodi præmia conferuntur, niſi optimè meritis conſilio & fortitudine in Regno, & quod maximè requiritur ex genere & obſequio Reipub. digniſsimis. Quametſi enim Reſpub. Polona Anaxanorem etiam purpura ornatum nullum videre voluit, attamen dignos Patriæ ciues, & magnos toga & ſago viros promouere & excellere ſemper deſiderauit. Quos vt videbimus in Linea ſubiecta, Zarembiorum gens excelſos progenuit, fouit, & conſeruauit.

Fuerant *Viuum heroicæ virtutis exemplar,*
Oportunum auxilium boni,
Singularis ſplendor ſanguinis,
Viuendo, quantum debebant.

LINEA FAMILIÆ ZAREMBIORVM.

ZArembá, *cui primitus tale gentilicium conceſſum fuerat, plurimo tempore hoc cognomine ab armis omnes vocabantur, nam in bello Grunoualdenſi erat Rothmag. ſtrenuus Anno* 1409. *& modò extant qui vocantur Zarembij in Palat. Caliſſ. ſed alij à bonis appellationem aſſumpſerunt. Gedeon Zarembá Comes* 1008. *Ianko Palat. Caliſień. & Gubernator Cruſuicień.* 1040. *Magnus Comes. Eſt differentia inter magnos Comites per Emphaſim ſumendo, hæc duo nomina & diuiſim, nam primo modo ſignificant Toporeos dictos magni Comites, ſecundo modo verò non Toporeos, ſed vt fertur Zarembios ſignificant: erat magnus Præfectus Wratislauień. quem Boleslaus amouit. & Voislaum Sieciechi conſanguineum præfecit,* Cromer: fol: 68. *Hic poſtmodum Maſouiæ præerat & vocatur à Cromero Comes, qui Pomeranos profligauerat, ſexcentos interfecit, mille duces in captiuitatem deduxit, alij à ruſticis (iam diſperſi) occiſi,* Cromerus fol: 80. Anno 1111. *Hoc enim nomen Magnus commune Zarembijs, ob magnitudinem animi genij & fortitudinis fuerat. Magnus Zarembá, vt nomine magnus ita meherc ule & re, nam & Eccleſiæ Chriſti religioſa contulit merita, & Principi reddidit cum laude excellenti obſequia, Dlugoſſus de illo hæc ſub Anno* 1141 *refert*: Poſt Rupertum Epiſcopum Wratislauień. translatum ab Innocentio II. ad ſedem Crac. per ordinationem Ducis Vladislai, qui & Crac. & Vratiſlauienſem regebat Principatum, ſucceſſit in Epiſcopum Magnus, Cuſtos Gneſnenſis, Wratiſlauień. & Cracouienſis Canonicus, Ducis Cancell. nobilis de domo Zarembá per Innocentiū eundem promotus. *Tanti viri honos ſi ex annis computabitur, facile ſuos maiores honoris alti præceſſiſſe edocebit, & mox illorum originem ante annum milleſimum Chriſti demonſtrabit, refert de morte ipſius* Bielſc. fol: 117. *quòd anno* 1143. *ad tremendum ſacrificium altaris, ceu alter Stanislaus Epiſcopus à Koſcieſijs occiſus fuerit. Profectò commendaret hoc ſummoperè familiam Zarembio-*

rembiorum, quod ex sanguine in cælis habuissent Martyrem, sed Dlugossus referendo mortem ipsius sub Anno 1146. *nil horum dicebat, imò in CathalogoEpiscoporum Wratislauiensium legitur*: in febrim quartanam incidit, à qua vexatus & languidatus, cùm rexisset Ecclesiam annis quinque & dimidio mortuus est. *Nicolaum Palatinum Crac. Principem militiæ contra Wsuoldum Belzensem Ducem, & Wladimirum Halicien:* Dlugossus sub Anno 1182. refert, *cuius opera parta victoria & Halicia recepta à Casimiro. Et anno* 1188. *eundem Palat. Principem militiæ contra Hungaros Halici deoccupantes misit pro Wladimirio exule & quondam hoste suo, qui felicissimè expeditionem perfunctus est*, idem habet Cromer. *Eundem Casimirum iuuit Nicolaus Palatinus in defectione à Casimiro*, Cromer: fol: 116. *cui villas contulerat Rex pro tantis laboribus Iasienica, Godlowo, Niemki, Czopowicze, iure hæreditario in Palat. Siradiensi, sicut sonant Zarembiorum priuilegia. Nicolaus Comes in Komorow hæres Palat. Syradiensis, in Anno* 1210. *vt priuilegium docet. Beniamin Comes in Grabow, hæres in Iasionká Palatinus Posnanień. vir cum dexteritate animi tum gloriosa fama insignis, qui & pietatis & virtutis obseruator & custos fuerat. Hoc inter cætera æuiternæ memoriæ contulit, quod Wielem septem milliaribus à Posnania fundauerit, & hæreditarias villas Fratribus Cisterciensibus per Abbatem Paradisień. introducendis Przysieka, Obrzyska, Gęsinka, Lupicá, Plowo, Drusko, Ostomo, Rogolsko, Kroscieniec, & Wielen donauerit, quod fundatio & anniuersarius dies acclamant Anno* 1230. *Simon Zarembá Castell. Crusuicień Capit. Gnesneń. Posnaniæ tumulatus* 1240. *Andreas filius Simonis, inde Simonides dictus seu Szymonowic, ex Canonico Posnaniensi Episcopus ibidem* 1298. vt habet Dlugossus *nobilis de gente Zarembá à Swinká Archiep. Gnesneń. confirmatus, interdixit à sacris Diæcesim Posnaniensem, & demùm in Conuentu Posnaniæ congregato, Regnum adimendum fuit occasio, & Venceslao Bohemiæ Regi dandum*, ait Cromer: fol: 184. Anno 1300. *Coronatus Gnesnæ & vnctus, præsentibus Baronibus Pol. & Palatinis, & Vislao Vladislauień. Episcopo, Andrea Posnan. Ioanne Romká Wratislauień. à Iacobo Swinká Archiepisc. Gnesnensi, nondum enim tunc Lokietek coronatus fuit*, Dlugossus, sub Anno 1300. *Zarembiorum Familiam sub Præmislao Rege fuisse magnæ potentiæ declarant in Præmislao*, Cromerus & ante illum Dlugossus, post Bielscius. *Verùm & Andreas Episcopus sub Vladislao Lokietek Episc. Posnan. non minoris authoritatis vt apparuit existebat, zelus Domini & oppressio pauperum in cælum vindictam reponens, vrgent pios Pastores ad dicendum & agendum spirituali gladio. Matthæus Palat. Syradiensis, Dux Exercituum contra Conradum Masouiæ, missus à Lesco Nigro Principe Crac. & Sendomirień.* vt Cromerus habet fol: 177. *sed dùm redibat onustus, cucurrit Conradus & incautum profligauit, atq; fortiter resistentem interemit* 1288. idem Bielscius *dicit hunc fuisse Zarembiũ de Kálinowa, testantur ipsorum priuilegia. Thomas Episcop. Wratislaueń.* cùm

cùm enim decessisset Thomas Episcopus de gente Kozlarogi 1232. Capitulares ob amorem sui Episcopi, illius nepotem ex sorore Thomam Zarembá elegerunt, sed sicut ille à Caluo Duce Legniceń. carceres & compedes innocuè sustinuit, ita iste plurimùm ab Henrico Wratislauiensium Duce persecutus fuerat, electus 1267. vt Dlugoss. habet. Reconciliatus cum Duce Anno 1287. Obijt 1292. iuxta Dlugoss. armorum fuisse Zarembá Cathalogus Episcoporum Wratislau: refert, virum pium testantur progressus, nam Ratiboriam dum Dux vallaret exercitu ob Episcopum, prodijt extra vrbem Pontificaliter, quem vt vidit Dux perculsus timore cælitus, cecidit ad pedes Pastoris, & ex lupo factus est ouis. Fusius de hoc Dlugossius. Martinus de Kálinowa Castell: & Gubernator Syradiensis hæres in Rudá, habet de illo Ecclesiæ Wieluneń. Cathalogus 1290. Ioannes de Kálinowa Castell. Calisień. hæres in Grábow 1300. Ianko Castell. Caliss. cuius probitatem vsq; modò cantilenis Silesij celebrant, hæres in Grábow, Suliskouiæ tumulatus 1330. Venceslaus Castell. Syradień. Capit. Wielunensis, Gubernator Boleslauień. Anno 1360. Laurentius Zarembá Palat. Syradień. Wieluneń. Krzepicensis Capit. 1360. Hic notabili strage affecit Scythas per Terram Sendomirien. & Syradień. grassantes, consors illius nomine Nawoyká, cuius concordiam cum filio (fortè nouerca erat) exhibent Acta Metricæ maioris sub litera R Anno 1448. dimittit filio villas Czarnerolny, Otalouiam, Sokolniki, Pychlice, Krzywa rzeká, Pantno, maius Theloneum, Kamienense theloneum, medietatem mensurarum in Molendino equino Wieluneń., idem filiam suam desponsauit Nicolao de Koniecpole Capit. Præmisliensi, vt patet ex literis reformationis eiusdem sub Casimiro Rege factæ, quam extendi vult super bonis suis hæreditariis, videlicet Fortalicio & curia Koniecpole, vt villis Stánisláwice, Lisiny, Luboyca, Krussewice in Syradiensi Palat. nec non in oppido Koniecpole, & villis Wasosse, Ianusowice, Panchowice, Zábna & Koczal in Cracouień. & Krostow in Sendomiriensi. Hoc Acta eiusdem Metricæ docent sub Anno 1450. sub litera E. Martinus Zarembá Castell. Syradiensis, Wieluneń. Ostrzesouień. & Boleslauień. Capit. hæres in Grabow. Obijt 1416. Ianussius de Tuliskow Castell. Calisień. hos duos præsentes fuisse dùm Lituania Regno incorporaretur, vt patet in priuilegiis ex eorum subscriptionibus, & paulò superiori anno 1413. in Comitiis Hrodlensibus susceperunt ad sua Gentilicia, ex Dominis nobilibus M. Duc. Lit. Giet Kuncouicios. Laurentius Zarembá Marschalcus Curiæ Vladislai Regis, qui concordiæ initæ Regis cum Sigismundo Imperatore cum alijs 39. subscripsit tabulas 1420. Hic cum aliis insimulatus erat de crimine coram Rege 1427. refert & Bielsc. fol: 328. Ioannes Łopátá Kalinouius, vt Cromer: lib: 19. (pro eo de Kálinowa) dicit: Erat cum alijs ex nobilitate prima cum Vitoldo sine dubio Rothmagister, dùm contra Nowogrodenses instaret 1428. de quo & Bielsc: fol: 329. Martinus Zarembá Palat. Syradień. 1437. Hic approbationem iurium à Vladislao Polonis factam subscripsit præsens. Ioannes filius ipsius Palat. Lanci-

cień. 1439. Regis filiam Plescouiæ hæredissam Boleslao Duci Ciesȝynensium publica legatione in matrimonium deduxit. Laurentius Zarembá Castell. Syradiensis, hic iuxta determinationem in Corcinensi Conuentu factam, à nobilibus de dando subsidio Regi contra Turcam, cum alijs destinatus fuit Dux cohortis. Enumerat eos Cromer: lib: 21. sub Anno 1441. Ioannem Tencinium Palat. Crac. Ioannem Olesnicium Castell. Sendomir. Petrum Odrowaz Palat. Russiæ. Gregorium siue Chrisconem Kierdey Palat. Podoliæ. Ioannem Sennenium Præfectum Sendomir. Derslaum Rituanium. Laurentium Zarembá Castell. Syradień. Nic: Skorá Iudicem Terræ Posnaniensis, &c. eundem Vladislaus Rex in Lituaniam legatum admonendi causa Swierzgieli miserat, idem Silesios latrocinijs vexantes Poloniam, omni præda exutos dispersit, & nequitiam vltus est. Cromerus sub Anno 1438. Martinus Palat. Calisiensis, Pyzdreń. & Ostrzesouień. Capit. Hic villam Grábow in oppidum proclamari fecit 1447. sicut liber Metricæ Regis sub litera P dicit, & subscripsit Confirmationem M.D.Lit. concessum per Vladislaum Sigismundo filio in Kolo 1448. Nicolaus de Kálinowa Castell. Lancicień. Capit. Crusuic. Hic Ecclesiam Tuliskouień. ex lignea curauit latericiam fieri 1450. Ioannes Zarembá Episc. Wratislauien. Hunc Paprocius in 2. Opere ponit, & nominat nummum se vidisse, in quo erant ab vna parte arma Zarembá istius Episcopi, ab altera erat S. Ioannis caput, armis dicebat tacitè: Insigne Zarembiorum. Capiti S. subscribebat: Baptista succurre S. Ioannes. Ioannes Zarembá primus Præfectus Wielunensis, Grabouien. Ostrzesouień. Patet enim ex superioribus tenutarios fuisse Wielunen. Zarembas hæreditarios, sed successu temporis territorium Wielunen. in feudum commutatum, ac demum in Capitaneatum constitutum, cuius Capitaneus primus præsens Zarembá fuit, cum obligatione annexa à Casimiro Rege in summa sexcentorum florenorum Hungaricalium, sicut legitur in Metrica Maiori sub Anno 1460. Idem donauit Sereniss. Regi Casimiro summas sibi in Grábow obligatas, vt refert Metr: Maior Anni 1480. sub litera C. Hic Mansionarios Wielunen. constituit in Wielun sub Casimiro 148-. cuius priuilegium in Conuentu datum Klodauiensi. Idem priùs fundauit Altaristas ad altare S. Dorotheæ in Ecclesia Ostrzesouiensi 1457. vbi in priuilegio pargameno legitur. Nos Ioan. Zarembá de Kálinowa Capit: Ostrzesouień. & Wieluneń. Terræ Gen: significamus &c. Idem dùm erat Castell. Santocensis, qui post Syradień. & demùm contra Cruciferos dux Exercitus Territorium Naclense suæ ditionis propterea quòd tributum hostibus penderēt acerbè vastauit, deinde ad Fridlandiam castris admotis oppidum die octauo recepit, de hoc Cromer. lib: 24. sub Anno 1461. fol: 369. editionis primæ. Plurima acta demùm Posnaniæ Wieluni &c. idipsum referunt. Reliquit filias Annam, Margaretham, & Catharinam, quibus inscripsit dotes octingentas marcas Posnaniæ. Ioannes Palatinides Calisiensis, Wielunen. Ostrzesouień. Pyzdrensis Capit. miles Hierosolimitanus, multis æuo suo ob res bellicas & exterarum nationum

tionum & linguarum peritiam præferendus, quibus & morum grauitate Christianissimo Regi Galliarum, & Sereniss. Regi Pol. Adalberto erat gratissimus 1480. *consors ipsius Dobruchnâ de Lanzenicâ cuius relictæ concordia cum tutore puerorum M. Nic. de Kuthno Palat. Lancicien. extat in Maiori Metrica* 1479. *hæc dotem Dorotheæ filiæ consorti Iacobi Kobelanski Succamerar. Wielunen. trium millium in villis Czernice, Strab, Wielkie, Rusiec, Rusiecka & Wola* 1494. *Ioannes de Kâlinowa Maioris Pol. Gen. Pystricen. Ostrzeszouien. Capit. extat Actorum eiusdem integer liber, Promotorem gloriæ diuinæ Ecclesia Kalinouien. per illum extructa testatur, ad Ioannem Regem Sueciæ Orator missus summa cum laude peregit legationem, in Metrica Maiori* 1508. *legitur, quod absente illo Administrator Capitaneatus Maioris Pol. Gen. Ioannes Kobylinski suffectus erat, consors ipsius Lesczynska, ex qua natus Stanislaus de Kâlinowa Palat. Lancicien.* 1510. *Ioannes de Kâlinowa Castell. Posnan. Capit. Sluchouien. in Gluchow hæres* 1520. *de illius in bello gestis cum Germanis* Bielsc. fol: 546. *Ille librum Actorum Generalatus Maioris Pol. post obitum primi Ioannis Gen. M. P. Sigismundo primo Sereniss. Regi in Comitijs Petricouien.* 1511. *oratione publica reddidit, quem successori memorati Maior. Pol. Gen. Lucæ de Gorkâ ad asseruandum ibidem concredidit, fuit postmodum Castell. Calisiensis, lacessitus rumoribus quod conspectum Regis fugeret, ad obolendam maleuolorũ opinionẽ, sub Comitia Regni Cracouiæ celebrata, equites suos longo ordine disposuit cum ardentibus cereis, eosq; in arcem comitatus est, Rex perquirit factum & causam, & ille:* vt clarum esse non benè mihi affectus, conspectum Regiæ Maiestatis Tuæ non mihi esse terribilem, nec ob crimen aliquod formidabilem. *Rex Sereniss. quietando affectum illius ceu innocui, illi villam Zoraw contulit, vbi ille in gratitudinem Regiæ gratiæ, & Dei laudem Ecclesiam latericiam extruxit. eius filia Anna consors Ioannis Chelmski, Reformatio & mutuæ cessionis in Minori Metrica illorum* 1523. *Ianusius de Kâlinowa hæres in Strzalkow, de hoc Acta Syradiensia* 1521. *Vladislaus Zarembâ in Vpusczow hæres* 1525. *Matthias Zarembâ de Iâblonow, hunc virum in Repub. magnum testatur donatio Sereniss. Regis Alexandri, cui molinæ Bydgostienses donantur, nota huius est in Maiori Metrica* 1528. *sub litera* L *sub Cancellariatu Ioan. de Lasko. Christophorus Zarembâ Castell. Naclensis, Capit. Wielunen. & Grabouien. consors Dorothea Potulicka, cuius reformatio Posnaniæ super bonis Kâlinowa, Siedzimirowice, Domaniew, Sobiesзunk, Vpusczow, Towalczow, Gac, Kurbow, & medietatem oppidi Blaski. Est sæpius mentio Christophori in Actis Castren. Wielunensibus* 1531. & 1536. & 1545. *Venceslaus Zarembâ Naclensis Capit. filius Palat. Calisien. Capit. Grab. cuius mentio in Actis Wielunensibus, vbi limites ponit cum Martino Zborowski Calisien. & Ioanne Konârski Miedziricen. Capitaneis, consors sua Potulicka præter summam 5. millium hæc bona mariti bonis coniunxit oppida Ladyzyn, & Mrocza, & villas 22. alij fratres sui erant Stanislaus*

slaus, Ioannes Castell. Calisien. ex quo procreatus Nicolaus ex Sophia Potulicka hæredem bonorum Kiebłow, & villarum Potulice, Rádlice, Stanisl. filij Petrus, Christophorus, Stanislaus & Ioannes in actis Castreń. Calisień. patet, iste Stanislaus in Gluchow, Rusyce, & Strachowice hæres, Andreæ Zebrzydowski Episcopi Crac. villas 5. in castro Nouæ ciuitatis Korczyn donauit, consors sua erat Margaritha Ioan. Iarund de Brudzew Palat. Lencicień. filia, cuius reformatio in Actis Posnan. Andreas & Ioannes fratres, ille Capit. Grabouiceń. in Kámien hæres, iste Capit. Stauiceń. industria & eruditione celeberrimus, ductores copiarum militarium vterq; in Moschouiam & contra Prussos, sed de Ioanne Acta Castri Calisiensis plurima denunciant laudis honorisq; eximia. Tradit Bielscius fol: 601. *de his fratribus, quod iniuria quadam à Wormacensibus affecti, inimicitias illis per nuntios denunciauerint, & iam hostilitatis initia declarauerant, verùm Cæsareis literis ad Regem Polon. Augustum missis, de interponenda manu & authoritate in eos, res placidum sortita exitum. Ioannis Zarembá Venceslai filij, erat consors Sophia Zalczewska ex Barbara Fulkowná progenita, Acta Castr. Syrad. testantur Anni* 1570. *G. Andreas de Kálinowa Capit. Grabou: consors erat Bernardina Mielczowná, eius aduitalitas adnotata in castro Calisień.* 1575. *G. Nicolaus filij Ioannis Castell. Calis. erat filia Catharina, elocata Ioan. Krotowski filio, Ioan. Palat. Inouladisl. eius reformatio super bonis oppidi Pachosc̃ze, & villis Rybitwy, Latowy, Mikolankowo, Iunkowo, &c. in Castro Calis.* 1581. *Catharina filia M. Venceslai de Kálinowa Zarembá Castell. Nacleń. erat consors Ioannis Kozminski Venatoris Calis. aduitalitas eorum in Castro Calis.* 1583. *post secundo matrimonio Stanislai Rusocki filij Nicolai Venatoris Calisień. Acta Castreń. Calis. testantur. Stanislaus Zarembá de Kálinowa, hæres in Strzalkow in Palat. Calis. Ianusij filius, consors eius Przerębska. Martinus de Kálinowa Capit. Grabouień. consors Barbara Minska filia Stanislai Vicecancell. Regni, cuius soror Dorothæa consors Ioannis Tęczynski Palat. Crac. ex Barbara nati sunt Stanislaus, Martinus & Dorothæa filia, quæ nupsit Ioanni Maczynski in Maczniki, Rogásyce, & Piekary hæredi. Stanislaus Martini Capit. Grabouień. filius, sicut magnorum parentum superstes, ita maiorum suorum fortitudinis & virtutis strenuus imitator, qui dum florentem ætatem in literis & morum grauitate constituisset, exteras nationes maioris profectus gratia, tàm in Castris quàm in disciplina Politica peragrauit, quo eam assecutus fuerat intentionem, vt Patriæ & Serenissimis Regibus, pectore & sanguine redderet in Castris militaribus obsequia, ipsamq; vitam pro vita Senatus & Reipub. consecraret. Tentabat pluries conatus gloriosos tàm in illa toti orbi cognita expeditione Othomanica contra Osmanum Turcarum Dynastam cum Tartaris ad Chotinum, quam contra Gustauum Adolphum & Suecorum cohortem in Prussia, vbi propriis sumptibus cohortem equitum deduxit. Sed quia proposita hominum sæpius mutat diuina ordinatio, ereptum à tropheis Martis Stanislaum,*

slaum, ad ſacrum altare militem contra Spirituales nequitias elegit & conſtituit. Hinc ſtrenuus ille miles & iam pro meritis Capit. Grabouienſis honore remuneratus, reſignata Præfectura fratri germano, æmolumenta animæ, florido vitæ ſucceſſu legere incepit, ſed dum altæ memoriæ inſerta Sereniſſ. Regi Vladislao IV. obſequia ipſius hærent, ire ſecum in Moſchouiam, vt nouus miles nouo gladio, antiquus veteri conſuetudine, negotium belli iam conſilio & oratione fulcire valeret monuit, iuit, & quod decebat iam ex vtroq; militem dictum fecit. Quapropter in præmij initium Abbatiæ Suleiouienſis Adminiſtratura donatus, maiora præmia à Deo & Patria recepturus, religionem pietati & humanitati iunctam, pia celebritate colit. Martinus de Kálinowa Zarembá Stanislai germanus, poſt præſtitam Patriæ operam conſilio, militia, & nobilium actibus, cum Vrſula Grzybowſka Caſtell. Lublineń. Capit. Warſauień. filia, contracto ſacramenti matrimonialis vinculo, ſuſceptum filium Stanislaũ, Baptiſmo illuſtratum Angelorum ordinibus coniunctum Fide Sacra Eccleſiæ credit, & confitetur.

Cieleccij *in Caliſienſi Palat. Hieronymus Cielecki per annos 50. in Aula & Regiis obſequiis fuit, tùm habitum Clericalem induit, ad Regias nuptias cum Conſtantia Auſtriaca ad Principes Italiæ conuocandos à Sigiſmundo III. Rege miſſus fuit, tandem Cancell. Reginæ, tùm Referendarius, inde Epiſcopus Plocenſis, vir candidi pectoris, neminem læſit, nulli moleſtus fuit, 1627. obijt. Dobrogoſtus Cielecki, in fine vitæ conuerſus ad Eccleſiam Catholicam, fæliciter obijt, ſepultus Iaworouiæ 1584. Martianus Cielecki electionem Vladislai IV. ex Caliſ. Palatinatu ſubſcripſit.*

Suchorzewſcij, *antiqua Familia in Caliſienſi Palatinatu.*

Záiąckowſcij, *quorum maiores notabant Familiam ſuam de Waſôſſe, ex quibus* Dlugoſſus *plures Senatores adnotabat. Ioannis filij ex Czernicka armorum Mutina fuerant Albertus Surrogator & Vicecapit. Poſnanień. vir literis & moribus ornatus, qui poſtmodum erat Abbas Wagrouiceń. Stanislaus ſtrenuus miles cum Mieleccio in omni expeditione præſens, Ioannes & Iacobus.*

Iaraczewſcij *in Caliſien. cum Nicolao Potocki ſtrenuus miles, & Vexillifer illius in Pruſſia, in caſtris contra Guſtauum vnus obijt.*

Czerekwiccij *in Caliſienſi Palatinatu.*

Gorzewſcij *in Caliſienſi, erat vnus ex illis Iudex Poſnanienſis.*

Noskowſcij, *ex quibus alij in Ruſſia conſederunt.*

Iábłonowſcij *in Maiori Polonia, Chriſtophorum* Paprocius meminit.

Rudźienſcij *ibidem, & in M. Duc. Litu. Stanislaus domicilia conſtituerat.*

Bielakowſcij *in Lencicienſi Palatinatu.*

Grábowſcij *in Maiori Polonia, ex quibus Paulus Epiſcopus Chelminenſis, vt* Cromerus ſub Anno 1479.

Bieláwſcij *ibidem milites eximij.*

Drzewoſzewſcij *in Lencicienſi Palatinatu.*

Iáſtrzeb-

Iáſtrzębſcij *in Poſnanienſi Palatinatu.*

Ginet *Kuncowicz in M. Duc. Litu. qui in Comitiis Hrodlenſibus ad arma Zarembá receptus fuit, nunc ſimpliciter Kunczewicij vocitantur milites ſtrenui in M. Ducatu Lithuaniæ.*

ZAGROBA vel ZAGŁOBA.

DELINEATIO & ORIGO.

EST ſolea equi vncis demiſſa, per cuius ſummitatem transfigitur framea, ita quod crux maneat intra. Super coronam eſt ala aquilæ, ſagittam per medium transfuſam tenens, color vt in armis Iáſtrzębiec, nam duo fratres germani firmãdo dictum, quòd rara concordia inter fratres inueniatur, inſurrexit hoſtiliter in fratrem iunior, & perſequendo vita priuauit. Quia verò arma Iáſtrzębiec habent crucem, ſublata crux & poſita framea, atque inferne demiſſa ſolea, ex ornatu quoque coronæ accipiter ademptus, & ipſa nuda ala relicta. Quia verò poſteritas peccatum virtute ac fortitudine recompenſabat, mutata ala in aquilinam, & addita ſagitta pertranſuerſum in iucunditatis ornatum, *Bielſcius folio* 283. originem armorum à Pobog exiſtimat, eò quod non eſt verſum vncis ſurſum, ſed ante *Bielſcius* ab Iáſtrzębiec deducitur, relinquo dubitationem alijs.

VIRTVS EX VITIO.

NEceſsitatum bonum non ſemper vitio datur. Themiſtocles quam non retulit laudem dum ex cantina & bachi ſoporibus ad triumphos expergefactus, reduxit animum ad maiorum honores & titulos, ac fortitudinem cum militia amplexatus fuit? Sicut enim non vna eſt omnibus fortuna, neque ſemper arridens Iupiter, ita non ex vno medio virtutis honeſtum bonumque gloriæ acquiritur: alij ex virtute virtutem colligunt, ceu bonos fructus ex bona arbore; alij ex vitio ad virtutem aſpirant, & quaſi de hyeme ad ver procedunt. Primum celebrat *Valer. Max. de Luc. Æmilio P.* Nullus error conſpectus eſt talis in eo, eius virtutem iniuriæ non fregerunt ſed acuerunt, vt populum quem nobilitatis ſplendore & animi bonis mouere non potuerat, pertinacia (non obiurgabili puta) vinceret. Secundum in ſe demon-

demonstrauit posteritas relicta Zagrobiorum, quibus dum parentis esset graue facinus, candore amicitiæ & amoris in propinquum & Patriam, rubentem sanguinem innocuum detersẽrunt. Scipio Africanus cùm eum quidam parum pugnacem dicerent, fertur respondisse: *Imperatorem me mater non bellatorem peperit.* Me hercule Iástrzembios non ad abiecta natos fuisse, sed cui primum contigerant arma Zagrobia, ad ignominiæ latibula aspernenda satis descenderat, surrexit excitatus virtute vnus de eius lumbis & Familia, qui nedum ingenia nobilium iuuenum ab insolentia reuocauit, sed magnos & vtiles ciues, honoribusque debitum authoritatis pondus adiecit. Igitur attenditis Euripidis voto.

Quando fundamentum generis non iactum est
Benè, tùm filij necessario infortunati fiunt.
O filij, quantum es tu philtrum paternæ menti.

LINEA ZAGROBARVM.

Zagłobscij *in Plocensi Palatinatu, ab armis Zagłobá denominati.*
Sochij, *Abrahamum Sochá Palatinum Plocensem, qui iussu Semouiti D. Masouiæ Cuiauiam ingressus, illam terram Duci subiugauit* 1383. *qui demùm contra Edigam Tamerlani ducem pugnando cum Vitoudo cum Melstinscio & vndecim Ducibus M. D. Lit. detestando fugam ex pugna fortiter occubuit. Hoc firma stetit nominis sui in æuiternum gloria* 1398. vide Bielsc. folio 263. 282. *Extat progenies illius ad moderna tempora.*
Kleniewscij *in Plocensi, eiusdem diuisionis bonorum cum Sochiis.*
Kráikowscij *à Kráikow in Plocensi.* Mieczkowscij *in Lucouiensi.*
Kuchárscij *in Lencicìensi.* Dąbrowscij. Smarzewscij.
Sniegoccii, *Ioannes ex districtu Vpitscensi, Stanislaus ex Lencicìensi electionem Sereniss. Regis Vladislai IV. subscripserunt.*
Trzebinscij.

ZATAIONY MIESIĄC.

DELINEATIO & ORIGO.

EST solea equi vncibus sursum versa, intra quam est media luna decrescens. Ille qui notabat quondam Rusiæ nobilitatem posuit talia arma in Sanocensi districtu Domaracciorum, denotant actum ipsius celebrem tempore lucentis lunæ ad auroram in bello, qui antea solea vtebatur Accipitrorum.

DECRESCO VT CRESCAM.

OCcasio & fortuna in hoc fælicitatis suæ commodo, differunt. Quod occasio in fine est calua, dicitur enim iam prouerbio: *Post hæc occasio calua.* Fortuna verò cùm rotari perhibetur, si quem deprimit, adhuc eleuare potest; imò deprimendo eleuat. Arma præsentia, licet sint luna decrescens & solea distortè posita ad gradiendum, tamen exprimunt fortunam sui patroni illam esse, quod decrescendo crescat. Vincentius Gonzaga Dux Mantuæ, *inquit Petrasanta,* lunæ mediæ imposuerat literas tres S. I. C. Aliqui interpretati fuerunt scripturam coniunctim dicendo ex illius intentione: *Sic Illustrior Euadam.* Si erat sermo de luna crescente, habuit respectum ad lunam plenam, illustrior enim luna plena per crescentiam lunæ. Si verò intentum erat de luna decrescente, sic erat respectus ad lunam crescentem; defectũ enim lunæ decrescentis, crescens luna illustrat. Sed ego disiunctim interpretabor literas: Ille crescet decrescendo & illustrior euadet, cuius superi iuuant conscientiam: Semper enim superi iuuant conscientiã boni pijq; viri, sed plurimùm dùm decrescere in fælicitate videtur. *Senui & non vidi iustum derelictum, nec semen eius quærens panem,* ait Psaltes. Luna occultata intra soleam, equidem decrescentiã exprimit, attamen quia lucet, decrescit vt crescat. *Refert Valer. Max: lib: 6. cap:* 4. Spartanum quendam nobilitate & sanctitate præstantem, ad magistratum tamen vt intendebat non admissum. Quid ille? Non consternatus sed lætitia perfusus dixit: *Gaudeo quod Patria sua se meliores viros haberet, & sic repulsam honori æquauit, & quasi decrescendo creuit.*

Z G R A I A.

DELINEATIO & ORIGO.

B*lelscius* de Armis Zgráiá *habet folio* 307. Est scutum nudum militare, seu scutum in quo nil est depictum, sed candidum & aptum ad depingendum manet. Sed quia talia scuta multa reperiuntur inter nobilium gentilicia Czerwnia, Iániná, Łágodá seu Wierzynkowa & Zgráiá, sed differunt. Czerwnia est scutum quadratum, Iániná est scutum intra scutum, Łágodá est scutum linea recta per medium sectum: Zgráiá verò est ipsum scutum nudum militaribus ad depingendũ productum, dùm verò sit in Regno acquisitum, scutum vel à multis temporibus obseruatum, (floridam enim familiam cernimus Anno 1410. in Historicis Regni)

Regni) non niſi in graui congreſſu bellico, quod Sarmatis commune & proprium nobilitandi ſpecimen mediumque fuerat conceſſum. Faciebat more Romanorum, non depictum ferre nec deauratum, vt poſteri, & non inuidi depingant & ſplendens ſcutum faciant.

HESIODI OPVS.

OMnium quippe Scriptorum initia ſunt papirus cum calamo, ſed nullus tamen libram chartæ Heſiodi opus nominabit. Cur igitur ſcutum nudum opus Heſiodi erit? an quia qui benè philoſophantur benè regunt? vel qui ſapientiã colunt, Regna conſeruant? aut quibus literæ eiſdem & militaris fauet, neque oblique. Laudatur enim ex vtroq; Cæſar, & liber inſtruit, gladius defendit, ſed alium attraho ſenſum. Heſiodus vbi deſcripſit acta geſtaque Herculis, intitulauit librum Scutum Herculis. Quocirca ſi præſentia arma ſcutum eſt ceu tabula raſa in qua nil eſt depictum, & tale Hercules quod Heſiodus deſcribebat ferebat, merito ſcutum Herculis nominabo Heſiodi opus. Sed quicquid ſit de Authore libri, id quoque parit nullam difficultatem, quod Herculis ſcutum ornabat Pallas Meduſæ, caput ad incitandum & terrorem incutiendum, de quo Statius:

Sectæ prætendens colla Meduſæ,
Ceu ſtimulis accendit equum.

Eam profectò referunt imaginem præſentia gentilicia, nam defenſores hæredeſque armorum, ſpeculantur in hoc clypeo Turcarum, Tartarorum, Moſchorum, omniumque Patriæ ſuæ hoſtium capita collo auulſa, nec alijs victoribus, niſi ipſiſmet cælitus abrumpenda iudicio ſecreto determinata, quorum memoriæ Poetæ, Hiſtorici, cæterique annorum calculatores deſcripturi, & ſeculis laturi ſunt perpetuis, ceu fecerunt Heſiodi opera Herculis vſque in præſens denunciando mortalibus facta.

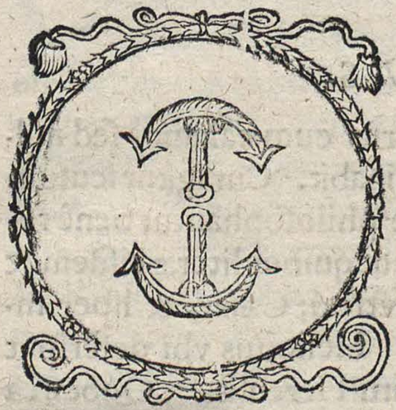
Cape prima cruoris.
Libamenta parens, viuo hoc te flumine ab omni
Labe & ab inceſtu mortali perlue, & inde
Hoſtia pura, tuas deferam ſcribenda ſub aras.

LINEA FAMILIÆ ZGRAIA.

ZGráiá *miles, cui primum talia inſignia collata fuerant, ante Annum* 1410. *notabant* Familiam *ſuam de Kunraczyce, ex quibus ad Coronouiam in bello illo victoriæ pleno inter alios fortes & magnæ bellicoſitatis viros enumeratos à Dlugoſſio etiam exprimitur. Caſimirus de Kunraczyce armorum Zgráiá, alios Lector diligens ſubſcribet.*

ZWIĄZANE KOTFICE,

Hoc est, LIGATÆ ANCHORÆ.

DELINEATIO & ORIGO.

SVnt duæ anchoræ ad inuicem circulis iunctæ; quorum scilicet vsus est nauigantibus ad flumina prææalta. Et quoniam in M. Duc. Litu. repe- riuntur, nec in adscitis gentilicijs sunt concessa à Ducibus Litu. ad fluuium aliquod, quo ad mare decursus venit, ducitque ad ripas maris & promontorium celebre, vt potè ad quod hostis à primo parēte illorum profligatus arte, consilio, & vigilia fuerat.

PATRIA VBI BENE.

DVlcis locus Patriæ, & fumus visui est ipsius amænus. Cur igitur dicere fas erit, Patria vbi benè, & non vbi quis natus est? Ipsi forti viro datum hoc priuilegium: Omnis terra est illi Patria, quia omnis terra forti est gloriosum sepulchrum; nam morienti pro Deo & Religione vera, non est terra iter ad Orcum, sed ad superos cælum & Deum. Anchora apud Indos pro signo pacis & caduceo erat; Quare cùm Appolonius ad locum quem Indi sapientes incolebant appulisset, & se cum Comitibus intra stadium cohibuisset, adijt eum adolescens à sapientibus missus, qui auream anchoram pro caduceo deferebat, perque illum in colloquium venit, *Pier. Valer. lib*: 45. *cap*: 16. Arma dùm anchoras video, Patrias duas rectè suspicor talium Hæroum. Innixi enim duabus anchoris, sunt innixi duabus patrijs, vt liceat illis peregrinari à domo in domum, *sicut annuebat Pindarus*. Ventorum profectò temnunt rabiem fluctusque sonantes, Regnum Pol. montibus marique vallatum, distinctum profundis fluminibus, continet M.D. Lit. continet Magnam Russiam, continet Prussiam, Masouiam, Samogitiam, Liuoniam, Czernichouiam, Smolenscum, &c. Hæc igitur vobis est Patria, & quælibet bona licitè vobis conferens. Iam igitur anchoram ad fælicitatem iecistis, si hanc talem & tantam Patriam assecuti estis. Illam vester Iagello ita vobis sacram constituit, vt nulli hosti, nulli aduersario, ipsisque tenebrarum potestatibus cedere possitis, sed vincendo victores permaneatis: Ad fælicitatem anchorā iecistis, cùm ex opulentissimo Regno ad æternum Regnum liberum ascensum, sola sacra conscientia seruata retineatis. Quæ vt vera est mortalium Patria, ita vbi solùm benè, bonum bonitasque ipsa residet. Scito igitur quòd

Sola virtus etiam inter Manes manet,
Solius laboris nostri in illo orbe pretium magnum,
Viuite igitur vt in æternum viuatis.

Vtitur his armis in M. Duc. Lit. domus - - - - - - - - - - ZERWI-

ZERWIKAPTVR aliàs KOZIEGLOWY.

DELINEATIO & ORIGO.

SVnt tria capita caprarum griſeorum cornuta, in campo ſubnigro. Super coronam ſunt quinque pennæ Struthij. Et quia trium hoſtium paganorum plurimis qui laceſsiuerant iniurijs Regnum, victor fuerat, caprorum capita pro ſtemmate obtinuit. Anonymos ponit eos circa Annum 1106.

MEMORIA POST OBITVM.

DVplici conſidero via poſt obitum memoriam, vel memoriam viuam, de qua intelligitur. *Viuit poſt funera virtus*, & Pſalm: *Memoria memor ero.* Vel memoriam extinctam, de qua idem Pſalm: *Perijt memoria eorum cum ſonitu.* Sicut ergò memoria viua poſt obitum à bonis deſideratur, ita extincta memoria malorum, dolorem terroremq; inducit. Xenophon in Oecomonico perquirit, quem viua memoria ſequeretur, & quia omnes reſpondebant bonum, iterum quærit: Quis vir egregius atque bonus vocaretur & perſcrutabatur, quidnam potiſsimum ageret, quamobrem hoc ſibi meritò nomen vſurparet: ac primum ſum periclitatus *inquit*, ſi quem adſpicerem egregium, ac eundem etiam bonum inuenirem, quæ me ratio longè fefellit, nam & quoſdam egregios forma improbos tamen animo aduerti, itaque ſtatui mecum ipſe dimiſſa pulchritudine formæ adire aliquem ex illis qui boni & egregij nominantur. Profectò plurima Xenophis his verbis dixit, ſed nihil concluſit. Iamblicus in hoc reſolutior, vnde ad Soſipatrum de virtute dicit: *Bonus exiſtimandus eſt, qui perfectam actionem iuxta mentem ſeparabilem conſeruat, & participationem intelligibilis pulchritudinis ſuſcipit, ac eſſentiæ potentiæq; Dei particeps eſt.* Me hercule nec aliquis Catholicorum Scriptorum meliùs deſcribere bonum potuerat. Dùm maiores armorum præſentium conſidero, ob ipſam antiquitatem & ſucceſſum ad dies præſentes celebrem memoriam eorum poſt obitum dicerem, ſed arguit me Sapiens: *Quare via impiorum proſperatur, benè fit eis qui iniquè agunt?* Attamen memoriam illuſtrem antiquis meritò adſcribo; tulerunt enim nomen glorioſum, æuiternis factis ad ſydera; ſed medijs viris qui eos ſecuti in vita fuerant, non eſt cur adſcribam: deleuerunt enim nomen ſuũ furtis & latrocinijs, *vt Hiſtoriæ habent*; vltimis verò viris & præſentibus opto

memoriam post obitum fælicem, vt sicut iam diuersis armis & gentilicijs notando familiam, ipsum solum nomen Koźieglowsciorum referunt, ita mala illorum opera detestando, virturem sequantur & colant.

LINEA FAMILIÆ KOZIEGŁOWSCIORVM.

D*Rogoslaus Koźiegłowski, qui villa Koźiegłowy Anno* 1106. *fundauit, vt habet Anonymus,* Dlugossus de illis refert, *sed affectu offenso. Christinus Koźiegłowscius, qui lacessitus pluries à Nicolao Kotficz dicto Siestrzeniec Silesio, etiam Sylesijs damna intulit, sed facta conuocatione in Będzyn Sylesij, Kotficium extra Ducatum proscripserunt,* Bielsc. fol. 35. sub Anno 1434. *Cum verò posteritas Koźiegłowsciorum primorum clara militaribus factis ad indecentia animum diuerterat, nobilium domos inuaserunt, captiuos vendiderunt, Casimirus Monarcha filius Boleslai supplicium de illis tulit, & bona Koźiegłowy Nicolao Palat. Crac. de armis Lisorum contulit, vbi ille arcem muniendo erexit, succedens posteritas ex Palatino vocitata ideò fuit Koźiegłowscij. Quocirca duplex genus Koźiegłowsciorum insurrexit, alij de armis Koźiegłowy, alij de armis Lis, illi affecti supplicio* 1193. *isti fortè habebant Christinum nominatum.* Bielscius folio 134.

Cieszkowscij *ad Sadce, viri laude ob virtutis specimina digni.*

Z E M B Y.

DELINEATIO & ORIGO.

SVNT arma Nobilium Vngariæ, & primorum in Regno Bathoriorum, ex quibus erat Serenissimus Rex Poloniæ Stephanus, & Illustrissimus ac Reuerendissimus Cardinalis Bathoreus, à duobus fratribus descendentes filij, horum insigne erat tres dentes vt puto lupi vel elephantis. Importata in Regnum per Balthazarum Eminentissimi Cardinalis germanum, per gratiam Regis ad nobiles Poloniæ adscriptum.

VITA CIRCVMSPECTA.

NVllum ferè animalium est, quod cautam non teneat vitæ suæ conseruationem; alia habent hoc ex naturali instinctu vt fugiant cognoscantque mala; alia ex disciplina & ratione. *vnde Plato in Symposio.*

Hoc

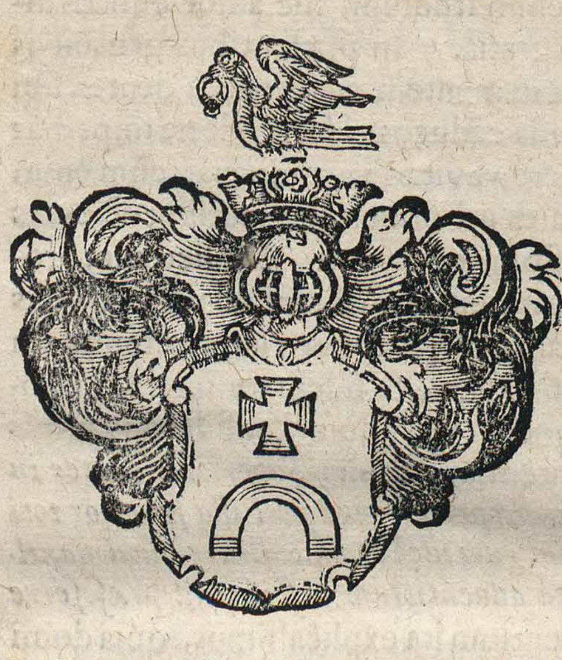
Hoc modo omne mortalium genus ſeruatur, non quod ſemper planè vnum & idem ſit, quale diuinum genus eſt: ſed quia id quod abit ſeneſcitque, aliud nouum ſibi ſimile relinquit. Ne mireris igitur ſi vnum quodque animal fætum ſeu germen ſuum natura colit, hoc enim ſtudium, hic amor cunctis inhæret, genus ſuum æternum efficiendi gratiâ. In præſentibus gentilicijs dùm inſpicio dentes Elephantinos, venit in mentem cur Elephas dentes ſibi eruit & fodit in terram. Alij referunt, quia caducos videt, vnde ne impediat ſponté euellit & fodit. Alij dicunt id facere, vt vitæ ſuæ proſpiciat: cùm enim à venatoribus perſequuntur, allidunt dentes arboribus, & excutiunt ſcientes ſe eorum cauſa peti, & præda derelicta ſibi proſpiciunt. Me hercule, proſpexerunt vitæ ſuæ Bathorij, nam licet primi eſſent in Tranſyluania, & vnus illorum eſſet Cardinalis S. R. Eccleſiæ, tamen vt patruum vident aſſumptum in Regem Poloniæ, ſubdiderunt ſe legibus Regni, & fidelitate iurata, in nobiles Poloniæ aſſcribi petierunt. Diſtinctos verò dùm conſidero in armis dentes, occurit Ariſtandri Thelmeſij ſententia, qui ait: *Superiores dentes in homine, domeſticorum incolarum ſigna eſſe, propterea quod pars illa ſuperior toti ferè capiti adglutinata eſt, inferiores verò alienos ideò commonſtrare, quod maxilla ea quæ illos ſuſtinet tota ſit mobilis, atq; ita aduentitium neſcio quid præſeferre videatur.* Noſtros verò duos ordines dentium ita explicabimus, quia domi inter nobiles & barones erant, & poſtmodum Principes S. Eccleſiæ & Tranſyluaniæ, duos ordines meritò dentium deferunt, at quoniam in Regno Pol. inter nobiles recepti & adſcripti, tertium dentem colluſtrarunt.

LINEA BATHOREORVM.

BAthorei, *alij notant familiam de Battor, alij de Somlio, Sereniſſ. Rex Stephanus Battor de Somlio Palatini Tranſiluaniæ ex Anna Telegdi filius, primum ob inſignem in re militari ſolertiam, poſt Ioannem Sigiſmundi ex Iſabella Polona Ioannis primi Vngariæ Regis filij Tranſiluaniæ Principis mortem fauore Prætorianorum & exercitus Prouincialis, cui eius frater Chriſtophorus Battor tunc præerat, reiecto æmulo Gaſparo Becheſio Principatum Tranſiluaniæ obtinuit* 1571. 21. *Maij, deinde rem eius promouente Samuele Zborouio poſt Henricum Valeſium* 1575. 15. *Decembris Rex Pol. electus fuit. Andreas Battori Cardinalis S. R. E. & Balthaſar filij ex Fratre Sereniſſ. Steph. Regis Pol. ad nobilitatem Polonicam* 1588. *recepti, & Illuſtriſſ. ac Reuerendiſſ. Cardinalis habuit acceſſum & habilitationem ad beneficia Eccleſiaſtica & dignitates in Regno Spirituales, & ſententiam dicere in Senatu ac ſi eſſet Epiſcopus Regni, excepto Primatu Archiep. Gneſneń. conuenienti & coronatione Regis.*

ZIENIE-

ZIENIEWICZ aliàs DESZPOTH.

DELINEATIO.

EST dimidium annuli antiqui, elaborati ſimpliciter, qualis erat in vſu maſculis inſtar orbis diſpoſiti, ad cuius ſummitatem eſt crux ſalutaris. Super coronam roſtro tenet cornicula ſeu Slepowronius annulum cũ prætioſa petra ornatum.

ORIGO.

MEdia ſphæra vel annulus magnam partem orbis ſignificat, nam Dynaſta Scythiæ antiquæ Bratoſius Herculis filius in Bulgaria & Boſna dominia retinens, quæ Bratia vocabatur iuxta Plinium à Bratto ſiue Bretto fundata, initia dilatauit. Plinij lib: 4. cap. vltimo verba: *Brattia Meſiæ Prouincia cum Pandoniis iuncta.* Qui quidem Bratto reliquit poſteros Bratoſios nuncupatos, partim in Italia & Etruria commorantes, à quibus ciuitas Bretto & Inſula in Golpho Venetico Bratoſa, ex quibus cum Romanis Zeno pugnando Gallieni temporibus Imperium adeptus, à Perſis occiſus cum filio, cuius conſors Zenona ſeu Zenobia plurima cum Perſis ſuſtinuit bella, ſed capta cum filijs Tiburi conſeruata, demùm in Dalmatia conſederunt, à quibus Deſpoth in Serbia, & ab illo 1380. Palatinus Moldauiæ, qui multoties laceſſitus à Turcis ad Vitoldum in Lituaniam venit, atque ibidem ille Zeno Deſzpoth Bratoſowicz 1390. reſedit, cui bona Smorgoniæ in latitudine quinquaginta leucarum conceſſa fuêre, quorum vſque in præſens hæredes perſiſtunt.

VIRORVM CLARISSIMORVM ÆVITERNA LAVS.

SIC perpetuitati conſecrati ſunt clariſsimorum Virorum actus, vt nulla inuidia, nullaque malitia retrudi atque detergi valeant, & quemadmodum ſol, nulla nebula & caligine obfuſcatur vt non prodeat, ita laus illorum aduerſa frangit, obſtacula ſuperat, aduerſoſque ictus in iacientes reflectit, ſed quod ſummum eſt, cum illis & pro illis ſuperi pugnant. *Habet Pauſanias in Eliac. in lib: poſteriore.* Theagenes nobiliſsimus athleta quadringentis coronis illuſtratam tenebat ſtatuam, hanc inuidus iuuenis ex Thaſijs, poſt

poſt fortis viri fatum, ſingulis noctibus flagellis cædere gaudebat, quòd cùm ſæpiùs iteraret, oppreſſus erat à ſtatua, audiunt occiſi filij parentes, vlciſci cupiunt, & ſecundum Draconis leges damnata fuit ſtatua vt proijciatur in mare: quod vbi fecerunt, graſſata mox lues, plurimos Thaſios mulctauit, nec prius ſedata eſt, donec ſtatuæ ex mari extractæ florentiſsimos honores reddidiſſent. Quam curam Superorum circa clariſsimorum laudes & memoriam dùm Euripides in Helena conſideraſſet, natos de clariſsimis viris ad claritatem ex maioribus ita compellitabat.

In hoc obſecro mihi gratificare & imitare mores
Iuſti genitoris. Hæc enim liberis eſt gloria
Pulcherrima, ſi quis bonis parentibus natus,
Moribus eos ſimilibus referat, & patriſſet.

Dùm hæredes præſentium armorum conſidero, clariſsimos laude, excelſos fortitudine, præſtantes militaribus tropheis, cogor ex animo dicere, nullo infortunio nullaque vitiata opera poſſe obliterari illorum florentem memoriam, ſed omninò in æuiterna tempora perluſcere, atque ſeſe erigere debere. Hoc namque præſagiunt annulus, crux, auicula, & medius circulus. *Oroſius in 4. lib: cap: 17. refert.* Annibalem multoties de Romanis clariſsimum triumphatorem, dùm cum expeditis equitibus ad portam Collinam Romanorum acceſsiſſet, ab vtrinque in aciem copiæ directæ, ſed ſubitò tantus imber è nubibus grandine mixtus erupit, vt turbata agmina, vix armis retentis in ſua ſe caſtra colligerent, & cùm poſt ſerenitatem rurſum violentior fuſa eſſet tempeſtas, conuerſus in religionem Annibal dixit: *Romæ ſibi potiùdæ modò voluntatem non dari, modò poteſtatem.* Ita profectò fit cum Illuſtriſſimis Zieniouicijs, eorum enim gentilicia obruunt ſpeculantem merita, ſatiant cupientem famam, & quibus non deerat voluntas vires perſcrutandi hoſtiles, illis non abnegata erat poteſtas reducendi victorias. Obſeruarunt illud Menandri.

Honeſto loco natos & benè educatos,
Etiam in aduerſa fortuna rationem habere decet bonæ famæ.

QVANTVS AMOR PATRIÆ.

Dicebat in Canticis quondam Salomon: *Amor meus pondus meum.* Amorem igitur Patriæ ponderandum conuenit: ſit tantus amor, qualem requirit & quando Patria, qualem debet illi optimus ciuis, quantùm poſt Deum & Parentes nemo vt Patriæ meretur, Hoc etenim nobilis gratus fit Regi, dilectus Senatori, populo deſideratus fiet. Horatium Cocletem cogita, & illum ex Romanorum delectu, & cognoſces quod tantum amorem in Patriam debeas. Tantum amorem *Stobæus ſerm: 39. ex Demarate Ara-*

te Arcadicorum retulit: cùm Tegeatis bellum esset contra Pheneatas, & acies instructæ diu starent, consultatum est de mittendis trigeminis fratribus, qui pro victoria pugnarent, qua sententia recepta vtrinque Tegeatæ quidem Rheximachi filios miserunt, Pheneatæ autem Demostrati, itaque comissa pugna duo Rheximachi filiorum occisi sunt, tertius autem nomine Critolaus hoc stratagemate vicit aduersarios, simulata fuga, singulos persequentium seorsim omnes occidit, ita potitus victoria lætabundus ad suos redijt; cùm autem eum omnes perquam humaniter amplecterentur, sola soror ipsius quòd desponsatum sibi maritum occidisset, non congratulata est ipsi. quod ægreferens iuuenis virginem occcidit, vnde cædis à matre accusatus, absolutus est à crimine. Hinc igitur colligendum erit, quantus debeat fieri amor Patriæ. Talem ac tantum amorem erga Patriam, sanguine, vita, & copijs testificati sunt millies Illustres Zienioüicij in Moschouia, & contra Turcas proximè, in Sclauonia, in Vngaria, in Italia primitus, & si id probare licet ex Historijs Regni liquidò, iam armis illorum subscribendum erit: *Tantus amor Patriæ.* Heliodromo aui Indicæ quæ mox nata, euolat ad orientem versus solem: cùm verò sol se vertit ad occidentem, solem sequitur, quod iterando per annum excedit è terra. Huic inquam aui supposuerant lemma: *Tantus amor lucis.* In eum me hercule sensum Illustrissimis DD. Zienioüicijs adiungendum erit in maiorem expresionem boni affectus per ipsos in Patriam: *Tantus amor Patriæ.* Vnde de Patria Euripides.

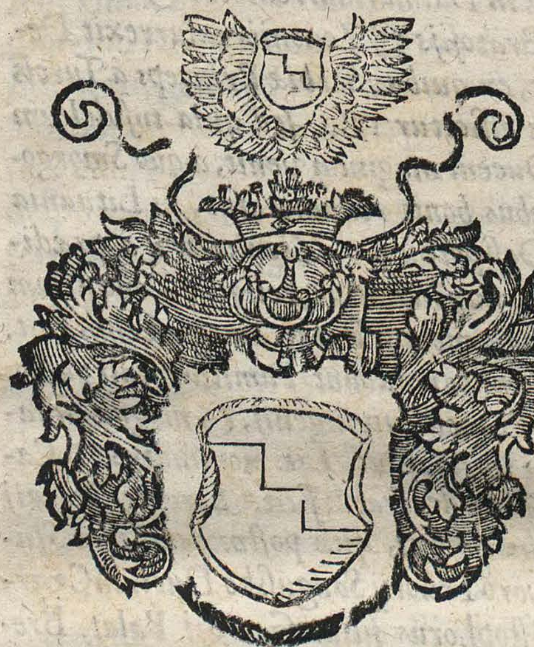
Necesse est
Cunctos amare Patriam, quod si quis secus ait,
Verba funditare gaudet, animum tamen in Patriam conuertit.

LINEA FAMILIÆ ZIENIOWICIORVM, Seu ARMORVM DESZPOTH.

BRatosz, *hic Brattiam fundauit in regione, quæ nunc Bulgaria & Bosna nuncupatur, Plinius lib:4. de illa*: Brattia Mesiæ Prouincia cum Pandonijs iuncta, *alij hunc Bratossum vocarunt Brettum, ex eo proueniens posteritas in Italiam venit, & oppidum Bratusß fundauit in Florentino Dominio, vt docet Dictionarium Italicum Stephani Caroli, dicit ille*: Brettus vrbs Thyrrennorũ à Bretto Herculis filio. *Et dùm Veneticum describit mare, dicit*: Brettoria Insula in Adriatico mari fluuium habet Brettium. *Coniecturari licet, Bratosij posteros magnanimitatis ac fortitudinis heredes, fuisse authores eiusmodi appellationum. Zeno Bratossius, quem Valerianus & Gallienus Romanorum Imperatores iam Odenatum Palmeriæ socium Imperij, & Augustum ob fælicia bella nominauère. Ita* Sabellicus Ænead. 7. lib: 7. *Hic cum Persis post fortunatam fortunam, ad vltimum oppressus interijt, ex Zenobia reliquit Herodem filium & alios, quæ demùm plurima bella cum Persis & Romanis mouit,*

mouit, donec à Seruilio Romanorum Duce capta, & in triumpho deducta esset vnà cum filijs, cui castrum Tybur datum fuerat prope Romam, vbi vnà cum filiis dies deduxit, ex his indigenæ facti Romæ, tandem Zeno Isaaricus Consul Romanus 471. demùm ex posteris Zenonis in Dalmatiam rediêre, & Serbiam occupauêre. Deßpoth Zieniowicz, ex Bratosijs & Zenoniis exsurrexit Deßpoth, à quo & alij cognomen retinuerunt, ex quibus Serbiæ Princeps à Turcis multoties lacessitus Palatinus Moldauiæ efficitur 1380. sed quia infidelium pax non est diuturna, ad Vitoldum Lit. Ducem magnum venit, à quo Smorgonia arce & cæteris ad 50. leucas distantibus bonis remuneratus, in Lituania consedit 1390. reliquit filium Zenonem Deßpothum. Zieniowicz à prædicto Zenone iam vsq; in præsens Zieniouicij nuncupantur, reliquit Zeno filium Iurgium seu Georgium, qui ob præstantissima merita Palat. Smolenscensis fuit. Hic reliquit filium etiam Georgium, qui omnes notabant Familiam tali pacto. Georgius Deßpoth de Bratoßyn, erat vir excellentis ingenij, & magnæ in castris existimationis, quocirca Dux militiæ in M. Duc. Lit. nominatus & Castellania Polocensi cum Præfectura Drisnensi decoratus fuit. Sorores Georgij erant Sophia Chlebouicij Palatini Vilnensis consors, quæ postmodum erat Slußcze in matrimonium collocata. Anna verò Fedorij Sangußko Ducis in Czartorysko in matrimonium concessa. Christophorus filius Georgij Palat. Brestensis, Capit. Ciecierscensis & Propoiscensis, eximius triumphator sub Stephano Rege, eius sorores erant Fedora Wolouicij Castell. Nouogrodensis. Sophia Michaelis Ducis in Wisniowiec consortes. Nicolaus Boguslaus Christophori filius Castell. Polocensis, magni consilij atq; fortitudinis in bello, obijt pugnando contra Osmanum Imperat. Turcarum ad Chotinum, reliquit ex Anna Paczownâ Palatini Minscensis filia, progenita ex Ducissa in Wisniowiec Annam, Sophiam, quæ primum erat consors Adalberti Vladislai Radźiuilij Ducis in Nieświeź & Ołyka, postmodùm Francisci Zebrzydowski Præfecti Nouæ ciuitatis Korczyn, viri prudentia, morum grauitate, atq; militia præclari. Sophia soror ipsius Pauli Sápiehá Castrorum metatoris in M. Duc. Lit. Sorores verò Nicolai Boguslai Deßpoth Zieniowicz de Bratoßyn. Anna Chodkieuicij Castellani Wilnensis consors, quam progenuit Tarlonis filia de Szczekarzowice. Sophia Constantia, quæ primùm fuit consors Kißcz, qui demùm erat Episcopus Samogitiæ, vltimò erat Alexandri Słußká, Palatini nunc Trocensis ante Nouogrodensis, morum grauitate, & pietatis decore ornatissima matrona. Georgius Zieniowicz Iudex Terrestris Wilnensis, obsequio amicorum desideratus vir.

ZEIBERZDORFF.

DELINEATIO & ORIGO.

EST ſcutum ex duobus campis conflatum, quorum ſuperior eſt coloris albi, inferior coloris ſanguinei, ſecat tales campos linea ſerpentina quatuor angulis conſtans. Super galeam ſunt duæ alæ aquilinæ diſlargatæ, inter brachia alarum eadem ponuntur arma. Originem habet primariam ab Imperatoribus ſemper Auguſtis, & vſque in præſens reperitur in Bauaria Zeiberzdorfiorum Familia, nunc ex illis eſt Epiſcop. Friſingiæ, habent quoq; reſidentiã & bona Riterzfert inter Auguſtam & Monachium. Vnus ex illis ſucceſſu temporis in Regnum Poloniæ venerat militaris gratiâ Cruciferorum temporibus, atque pro meritis Szartawice arcem cum cæteris bonis vno miliari à Swiecie aſſumpſerat, vt diſpoſitiones Dominorum Sartauiciorum commonſtrant. Habet etiam *Cromer: lib:* 8. mentionem arcis Sartauiciæ.

STABILE SCVTVM.

MAgnæ authoritatis & ſummæ ſtabilia ſcuta produxerant Crucigeri contra Vladiſlaum Iagellonem Regem Polon. vt ex illorum vexillis Cracouiæ patet in Baſilica S. Stanislai Martyris, quas etiam delineauit *Paprocius in Secunda editione Stemmat. à folio* 598. deſumendo ex Dlugoſſo. Sed nullum tàm ſolidum tamque ſtabile manſit, quale hoc Zeiberzdorffiorum, quod in Bauaria, in Pruſſia, in Polonia ad delabentes nunc horas glorioſè permanet. De illis enim iam dicere licet:

Vbi vanus animus aura captus friuola,
Abripuit inſolentem ſibi fiduciam,
Facilè ad deriſum ſtulta leuitas ducitur.

De his verò adhuc modulatis vocibus perſonare conuenit, quod Sclerius apud Stobæum ſerm: 103. dicebat.

Optima quidem eſt ſanitas viro mortali,
Deinde bonum ingenium,
Tertio diuitiæ ſine dolo partæ,
Poſtremò vigens ætas inter amicos.

Quocirca

Quocirca ſcutum tàm ſpecioſum non immerito murum appellabo, imò murum Chelidonium, in quo id repræſentatur quod infirma, doment fortia frenamque vaſtis fluminibus ponant. In Nilo pariuntur lapides Collotes dicti, *ait Plinius lib: 10. cap: 32. & Plutarchus iunior in Nilo*, quos inquam lapides colligunt hirundines aduerſus Nili alluuionem, & ex eis murum quem Chelidonium nominant ædificant, ſumunt eoſdem incolæ, & aquarum impetus coercent, ne regio diluuio deuaſtetur. Scutum etiam præſens ſerpentina linea murum exprimit, ſed campis, chelidonium murum triumphum parientem repræſentat, candidus enim lætitiam, cæleſtis verò deſuper auxilium cōmonſtrant, & tali medio nulli impetus præualent, plurimi inſultus decidunt. Quocirca plurimis encomijs decorandum erit ſcutum, inſcribamus: *Defendit cuſtoditq́. Repellit nec frangitur.* Fortuna altiora inſcribet.

LINEA FAMILIÆ ZEIBERZDORFFIORVM.

ZEiberzdorff *Leonardus, habuit filios quinque in Bauaria, Vilhelmum, Ioannem, Bernardum, Sigiſmundum & Thomam, ex his Bernardus ſtrenuus miles domi, in Pruſſiam deſcendit, & bona Sartawice, vt in Origine armorum diximus pro meritis retulit, à quibus demùm bonis Zeiberzdorff Sartawſki nuncupatus fuit, quod circa Annum* 1430. *fuerat. Sartawſki Ioannes à Sartawice vocatus, eximius vir bello & fortitudine. Hic in Anno* 1493. *viſitauit in Bauaria ſuos Auos, & ab ipſo Imperatore honorificè tractatus, vt patet ex literis Imperatoris quæ conſeruantur à Sartauiciis, diuiſit bona quædam ipſe Ioannes cum Otha Zbrachlinſki* 1511. *Georgius Sartawſki ſub Sigiſmundo I. militia clarus, à quo bona Watwie pro meritis obtinuit, ad vitam ſibi conſorti & filio ac filiæ, vt docet priuilegium* 1525. *Sebaſtianus, hunc Acta referunt dum donat Georgio Topolowſki Vexillifero Pomeraniæ, certa bona* 1531. *& alia obligauit Petro Bakowſki* 1534. *Georgius filius Georgij, de hoc in Actis Culmenſibus vbi à ſororibus germanis Catharina & Anna inſcriptus eſt generalis plenipotens, reſpectu bonorum cum Petro Iáckowſki* 1560. *ex Bakowſka ſuſcepit Georgium & Ludouicum, qui duo fratres bona hæreditaria in Krapiewice commutarunt cum Georgio Niewieſcinſki ad bona Obiezierze & Terkulki, conſors Georgij Bagniowſka, acquiſiuit bona Kroſtkowo ad oppidum Swiecie, eius filius Raphael ex Wyſocka ſuſcepit filias* 6. *conſortes Krupoccij, Kruſsynſcij, Kos, Oſtrowiccij, Siecinſcij, vltima virgo deceſſit. Ludouicus verò in exteris nationibus educatus, poſt occupationes nobilitati conuenientes, ex Anna Liſowſka reliquit duos filios, Georgium hæredem in Rekein in Palat. Pomeraniæ, qui cum Milewſka reliquit Albertum. Chriſtophorus alter Ludouici filius, bonis reſignatis fratri in Rekein, in Palatinatu Sendomirienſi conſedit, hæres in Chodka, qui dum literarum morum & militiæ Tyrocinia in exteris nationibus collegit, apud magnates conciliauit ſibi plurimum affectum. Ex Grocholſka Zuzánná ſuſcepit Ioannem Carolum optime ſpei adoleſcentem.*

Z N I N.

DELINEATIO & ORIGO.

EST litera S. ſuper tabulam depicta, à Snena ciuitate habet originem, in qua ortus erat Iacobus Archiep: Gneſnenſis, qui tali ſtemmate vtebatur. *Ita Ianitius de illo.* Sed Dlugoſſus ſub Anno 1118. ita de eo: *Iacobus primus ex Oppido Zwiniacz parentibus Conſularibus ortus, per Calixtum Papam ſecundum ſuffectus eſt.* Et ſub Anno 1148. mortem ipſius deſcribendo dicit. *Abſumptus eſt Iacobus Archiep. Gneſnen. Vir optimus & grandeuus qui Eccleſiæ Gneſnenſi in regimine multas de ſe probitates, & virtutes annis* 28. *viuens monſtrauerat.*

SANCTITATIS SYMBOLVM.

MAximæ exiſtimationis fuerat litera S apud Romanos, non enim ſine graui animaduerſione ſuis triclinijs & diætarum foribus inſcribebant ipſam. Symbolum enim imò quoddam ſacramentum fuerat ſilentij, quod ſcilicet in conuiuijs quicquid dicebatur audiebaturque, extra limen ille ſermo inter conuiuantes, ſiue etiam iurgiæ non debebant efferri: Hinc Flaccus Torquato ad cænam inuitato cauturum ſe pollicetur, ne fidos inter amicos ſit, qui dicta foras eliminet. Stemma præſens dùm conſidero, ipſamq; perſonam quæ hoc vtebatur ſtemmate contemplor, meritò hanc literam S ſanctitatis ſymbolum appellabo: Officium enim illius Archiepiſcopale ſanctum fuerat, munus oblatum ab ipſo Sanctiſsimo Epiſcoporum Catholicorum ſuſceperat, vitam quoque ſanctiſsimam ducebat. Quocirca de illo Ianitius in Archiep. Gneſnenſibus.

Snena patrem, probitas ſummum tibi tradidit honorem,
Obſcuro quamuis ſub Lare natus eras.
Non Iacobe feri metuiſti caſtra Tyranni,
Quum premeret fratres obſidione ſuos.

Apud Comicos, præcipuè apud Terentium ad literam S video appoſitam quoque literam T. Fortè erat ſenſus: Silentium tenendum, aut ſilentium tacitum. Si verò præſenti literæ apponamus literam T. erit ſenſus: Sanctitas tenenda, tuenda. Profectò ab omnibus Hiſtoricis Regni commendatus Archiep. Iacobus, ſanctitatem tenuit, nunquam non abhorruit illud. *A ſeculo confregiſti iugum, rupiſti vincula, & dixiſti non ſeruiam Domino.* Quapropter fidelis

fidelis seruus & sincerus Ecclesiæ tutor, audire ab omnibus sensit, vtinam tales fierent Pastores. Dominus verò ab alto qui retributor est de congruo virtutum cultoribus expleuit in illo, quod Isaiæ 66. promiserat: *Ad vbera portabimini, & super genua blandientur vobis, quomodo sicut mater blanditur, ita & ego consolabor vos.* Antiqui quandoque pro litera S vtebantur litera H. & è contra, quid causæ fuerit non refert. *Pier. Valer. in lib* : 36. *cap:* 10. Notat tamen Hallum significare per literam H. vt sit sensus hallum fortitudinis, id est summum, aut Atlas quidam. Tenuit Hallum sanctitatis Iacobus Archiepiscopus Gnesnensis, & sanctitas apud ipsum hospitata semper.

Z E T A.

DELINEATIO & ORIGO.

EST litera Z vltima alphabeti Latini. Originem ipsius habent notata Ecclesiæ Cathedralis Wilnensis, dùm Iacobum Episcopum, qui priuilegium M. Duc. Lit. vnionis ad Regnum subscripsit 1401. *Herburthus in Statuto Polonico folio* 662. Ille vtebatur pro insigni litera Z, sicut etiam in adnotatis Episcoporum Wilnensium, apud Illustriss. D. Palat. Trocensem, Alexandrum Słuszká Fundatorem Ordinis nostri legi, natus erat Wilnæ, rexit Ecclesiam Wilnensem annis 8. Talibus quoque armis vtebatur Matthias Episcopus Wilnensis, vt notabimus inter Episcopos Wilnenses.

MVNVS PASTORIS OPTIMI.

ANtiqui literas salutis & condemnationis obseruabant: A erat litera salutis apud Romanos, ergò vltima litera alphabeti erit condemnationis, licet alij eam C vocauêre. A etenim haurit aërem in interiora salutarem. Z verò ejcit ex interioribus spiritum. In Hymno triumphatoris Archangeli dicitur: *Conteret Zabulum,* id est, à quo malæ cogitationes, praua consilia, turbatio boni procedit; ex quo colligitur Z literam in malum protrahi. Sed quia veteres frequenter vtebantur Z pro S, *vt dicit Pier. Valer. lib*: 52. *cap:* 15. Zmyrna pro Smirna, Zmaragdus pro Smaragdus, iam facilè ex litera Z munus optimi Pastoris colligemus, nimirum si contriuerint Zabulum, & malum propositum populi conuerterint in sanctum. Est enim munus Pastorum, pascere animas pabulo doctrinæ, adaquare eas & deducere ad aquas non turbidas & sordidas errorum & hæresum, sed ad limpidos fontes

Sacræ

Sacræ Scripturæ & aquam puriſsimam. Dauid qui imago optimi Paſtoris erat, *vt ex* 1. *Reg*: 17. *colligitur,* tulit quinque limpidiſsimos lapides, & miſit illos in peram paſtoralem. Toſtatus dum conſiderat peram paſtoralem, dicit ſignificare inſtrumentum paſtoris arti deſeruiens, in quo erat iuxta aliquos ſcaphium ad excipiendum lac, & in hoc poſuit lapides purgandos & lauandos, alij in lacte lauiſſe dicunt: Quod erat miſterij res, vt Prælati gregis dominici, quorum munus eſt proſternere gigantes, hoc eſt proceres peccantes, priuſquam increpationis & vltionis aſſumerent lapidem, eum ab omni paſſione lauarent & expurgarent, vt emiſſus è baliſta, amore, miſericordia, manſuetudine tinctus, temperatus feratur leuiter, & ſortiatur ſuum effectum. Cæterum illud Iſaiæ 1. quadrabit in contrarium: *Principes tui infideles*, alia litera habet *dulces,* quaſi idem eſſet infidelis & dulcis. Sed non eſt explicatio at redargutio, qui dulcedinem in infidelitatem conuerterunt. Eſt igitur ſenſus: *Principes tui ſint manſueti non rigidi, grati non moleſti, benigni non ſeueri, agni verò ſint non lupi, oues non leones.*

Rex bonus eſt Paſtor populi, tutorq; paterq;
Nec ſua ſed populi commoda ſola cupit.

ZŁOTOGOLENCZYK.

DELINEATIO & ORIGO.

EST pes loricatus cum ocreis auulſus à corpore humano, ponitur ceu genu tangens terram, tres pennæ Struthij ſuper galeam. In bello cruento acquiſita fuerunt, ſed ob profundam antiquitatem legitimè noſci origo non poteſt.

PROFECTVS MILITARIS.

SIcut cælum voluitur inter duos polos, arcticum ſcilicet & antarcticum: ita profectus militaris inter duo conſumitur, inter vincere & mori. Plato cum Antiſthenem audiſſet in diatriba longam orationẽ habentem dixit: *Ignoras quod dicendi modus non eſt penes dicentem, ſed penes audientem.* Ita dicendum de profectu militari, proficit omnis miles, non qui diu erat in caſtris, non qui ornatè & ſumptuoſe ſeruiuit Patriæ, ſed qui in belli congreſſu hoſtis faciem audacter cõſpexit, audaciùs inuaſit, audaciſsimè ſubmo-

submouit. Qui acie delectatus retulit in pectore signa fortitudinis & audaciæ, non in dorso & corporis postremo, nam licet vndiq; inuidit hostis aduersarium, vt plurimum tamen bellicosi viri, qui apertè & non fraude vincere desiderant, in faciem pugnant & nisi fugientes in dorso vulnerant. Nec mouet virum fortitudini & gloriæ deditum, quod ad terminos asperos gloriæ splendor restringatur illius, nimirum ad vincere, quod sanguinem nedum sudorem exprimit, & ad mori, quod horrendum naturæ est; quia bonos viros & optimos ciues non librare vitam longam, sed claram & illustrem. Quocirca decantatur ad militarem progressum Dercyllidæ Lacedæmonij dictum. Cùm enim Pyrhus exercitum validum duceret in Lacedæmonios & multa minitasset, Dercyllidas vnus ex senioribus exurgens in concione dixit: *Si Deus est qui minatur, non timeamus, nihil enim iniustè agimus: sin homo, norit quod viris minetur.* Arma nobilitatis præsentia cui primum concessa fuerunt, exprimunt virum nedum pectore & animo fortem, sed etiam in maximum progressum militarem aspirātem, cui nec mors aspera, nec vita maior ipsa gloria fuerat. Igitur illud Senecæ practicare militibus conuenit: *Pauore carent qui nihil cōmiserunt, at pœnam semper ob oculos versari putant, qui peccauerunt.*

LINEA FAMILIÆ ZŁOTOGOLENCZYK.

Złotogolenczyk *à quo originem armorum Familia recepit, ex hac erat Bogna seu Benigna S. Stanislai Martyris Episc. Crac. parens, vt adnotabat Cathalogus sub Anno* 1071. *Suientoslaus Złotogolenczyk sub Lesco Albo, quem miserat ad Ordines legatum dum electus fuisset in Principem Regni dicendo: Non denego dominium quod me contingit, sed conditionem oblatam retracto, vt optimum seruum & Senatorem Reipub. congruum deseram, malo contentus esse minori dominio, quàm amittere fidum sibi charumq; consiliarium.* Hæc Cromer: lib: 7. *Fuerant enim tunc graues discordiæ inter Nicolaum Palat. Crac. armorum Lis, & inter Gouorcum Palat. Sendomir. armorum Ráwicz.*

ZMODZ.

DELINEATIO & ORIGO.

EST balista more antiquo non extensa, in campo sanguineo. Occasionem redolet antiquam, vel familiæ, vel loci vbi collata fuerunt, sæpè etenim conseruatur vsus antiquus armorum in peruetustis arsenalibus vrbium & castrorum. Hæc igitur arma referunt antiquissimā vrbem Crac. ad quam expugnandam aliquando hostis accesserat, atque ibidem fortiter defendenti militi coronidem Regni, concessa fuêre.

ORNAMENTVM ATRII.

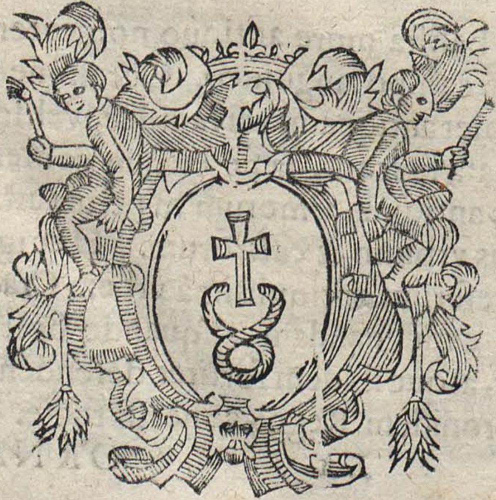
COnsuetudine antiquorum celebre fuerat, post victoriam partam adornare atria, & meritis maiorum & proprijs tropheis, hinc spolia ex hostibus affixa parieti, domum familiamque ornabant. Eratque in tantum celebre hoc ornamentum, vt nisi adesset humile quid in Familia contemplarent. Quocirca Valer. Max. lib: 6. cap: 3. dicit: *Quantum odij aduersus hostes libertatis insitum animis antiqui haberent, parietum ac tectorum in quibus versati fuerant ruinis testabantur.* Ideoque & M. Flacci & L. Saturnini seditiosissimorum ciuium corporibus trucidatis penates ab imis fundamentis eruti sunt. Cæterum Flaccinia area cùm diu penatibus vacua mansisset, à Q. Catulo Cymbricis spolijs adornata est. Cùm verò præsentia arma nobilia spolia antiqua esse cernimus, adornatamque familiam eisdem contemplamur, fecisse eum quod fortem virumque decebat cum hoste, propius semper ad menia accedendo, & insurgendo in aduersos alacriter affirmabimus. Dabit fortuna Deusque tales Christiano milites Regno, nisi obstabunt quod in Ecclesia legitur: *Regnum à gente in gentem transfertur, propter iniusticiam & iniurias, & contumelias, & diuersos dolos.*

LINEA ARMORVM ZMODZ.

ANdreas Zmodzki, cuius merita Epitaphium refert in Kumow in Terra Chelmensi. Generosus Dominus Andreas Zmodzki de Terra Chelmensi, hæres in Zmodz dùm Patriæ seruiuit, sibi ipsi non satis seruiuit, militiæ adscriptus Serenissimi Regis Stephani tempore, sub Interregno saniorem partem ciuium secutus fui, hostem ad muros Cracouienses impetus facientem viriliter repressi, ad Byczynam, in Cecora, contra Naleuaicum, & in Multanica expeditione reddidi Patriæ debitum, Familiæ decorem. Extat posteritas ex fratre, Samuel eiusq; posteri, qui hæc legent & maiora præstabunt. Obijt 1602.

ZLOTA WOLNOSC,

AVREA LIBERTAS.

DELINEATIO & ORIGO.

EST quædam figura antiquum caduceum Romanum exprimens, formatur enim ceu geminus serpens pro virga Mercurij, salutarem crucem deferens. Quæ fuerit Origo, indagare perdifficile est, magnæ tamen Familiæ conseruant memoriam, & decori habent eiusmodi gentilicia. Crediderim ex ipsa forma, quod altæ & desideratæ pacis fuerit parens primus illorum author.

AVREA

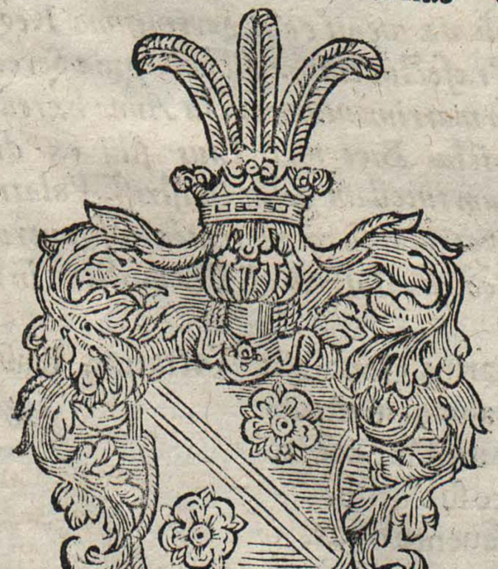
AVREA LIBERTAS.

QVantum liber gaudet de sua libertate animus, tantum libertatem extollit, vnde auream & solam in terris felicitatem aliqui appellarunt libertatem. Hinc de sola subiectione alteri ortum manet: *Non sis alterius cùm possis esse tuus.* Cùm iam aliter esse nequit, manus & ceruicem, nedum animum alteri damus. Optimè Seneca Declam: lib: 9. *Necessitas magnum imbecillitatis humanæ patrocinium, omnem legem frangit.* Arma præsentia dùm intueor, venit in mentem M. Clodius quondam Dux militiæ Corsicæ, *de quo ita Valer. Max. lib: 6. habet.* Cùm ille turpem pacem cum hoste posuit, illum Senatus Corsis hostibus dedidit, quem ab hostibus non acceptum, in publica custodia necari iusit. Ecce quantum libertatis amatores fuerint, & factum eius rescidit, & libertatem eripuit, & spiritum extinxit, corpus contumelia carceris & detestanda nota fædauit; melius enim putarunt vt pereat vnus, quàm pereat vnitas. Cùm verò auream libertatem Patriæ & Reipub. parens horum intulerit armorum, meritò auream crucem & caduceum pacis retulit. Meritò in Magnatum foribus & portis exprimitur, & in memoriam posterorum porrigitur; nam sicut duo sunt aduersissima rectæ menti, celeritas & ira, ita plurimum amæna sunt, memoria cum laude.

Qui his vtantur armis, non facilè indagare, video illa expressa ad portam castri Brzezanensis, Sieniauiorum Familiæ adiuncta, vbi progenitores magni illius exercituum Ducis Regni exprimuntur. Vidi eadem in Palatinatu Cracouiensi, in Sacrario Ecclesiæ Radlouiensis. Hinc colligo antiquæ & præclaræ Familiæ fuisse.

ZETINIAN seu SETINIAN,

Aliâs ROZYC.

DELINEATIO & ORIGO.

EST scutum in medio sectum, lata linea obliqua, quæ videtur exprimere fluuium, ab vtraq; parte rosæ apparent rubeæ, super scutum sunt pennæ. Originem in Florentino Ducatu perquirendam, ibi enim primùm habuêre decorem, nam Præfectum vrbis Florentinæ, seu Confaloncerum Acta illius vrbis & memoriæ seu stemmata tradunt in Ecclesia PP. Ordinis Prædicatorum, fuisse in Anno 1363. vnum de hac familia Gasparum Guczy. In Regnum verò Poloniæ

Carolus cum Serenissima Regina Bona venerat Aulicus & Præfectus Culinæ, demùm Zupparius, consedit in districtu Biecensi, qui ex Anna de Wezerow reliquit filios.

DABIT ODOREM & HONOREM.

SAtis inaniter antiqui procedebant, dùm flumina onerabant curribus & equis, inde etenim Patriæ nec odor nec vtile proueniebat. Dicent tamen illi decor honorq; Dijs procedebat, Vnde Pier: Val: in libri Hierogl. ait: *Rhodij quotannis quadrigas soli consecratas in mare iaciebant, quod vulgatũ est, eum tali vehiculo circumuehi mundũ.* Et in Illyrico ea decausa quod Tridentis ictu terra equum excierit, quatuor equos, nono quoque anno marinis fluctibus habendos iaciebant. Non sine graui quoq; animaduersione fuit, vt rosæ rubeæ ad vtramq; ripam fluminis in armis Zetinianis ponerētur. Dederunt enim odorem Patriæ, dederunt honorem, ante ad ripas Florentini fluuij sanguinem spargentes pro integritate saluteq; Patriæ, odor decorq; extiterunt, modò ad vtrasq; partes montium, Alpes florere virtutibus & meritis procurarunt. Vt si ex Italicis partibus Florentinisq; bonis succesibus ad Transalpinos descenderit odor, illi vicissim referant honorem; si vero à nostris proficiscatur, bonus odor illi parimodo respondeant honore. Quocircà vt odorem honoremq; domui & familiæ relinquatis illud vobis Nazianzeni, qui nec in prosperis efferri, nec in aduersis desperare docuit propono.

Ne fide multum, neue despera nimis,
Illud solutos efficit, pessundat hoc.
Hoc corrigens, illud tenens, reliquam sine
Liuore rectius peragrabis viam.

LINEA FAMILIÆ ZETINIANÆ.

GVczij *antiqua familia in Magno Ducatu Hetruriæ his armis vtitur.*
Primus ex ista familia in Regnum Poloniæ venit cum Serenissima Regina Bona Sfortia Carolus Gucy Aulicus & Præfectus culinæ dictæ Reginæ Sereniss. qui postea fuit Zupparius Russiæ, & in matrimonium ducta Anna hærede in Wezyrow emit ampla bona in districtu Biecensi: Eius filij ex dicta Anna Octauianus & Reynerus, quorum tutellam gessit Illustriss. Palatinus Lublin: Stanislaus de Tęczyn cum illi patriam suam Florentiæ visitauerunt. Huius Caroli extat monumentum in Ecclesia Cathedrali Præmislien: in hæc verba:

Carolus Guczy Florentinus, Zupparius Generalis Terrarum Russiæ.
Carolus ille loco positus Caluani in isto,
Regibus acceptus, Principibusque iacet.
Præfuit hic virtute merente sub orbe,
Dante Sigismundo plebe fauente onus,
Dignum laude virum Florentia misit è gente,
Delicijs præfuit Russia lare tuis.

Octauia-

Octauianus cum Elisabetha Wielopolska Wielopolski Succamerar. Cracou: filia tenuit sacramentum matrimonij. Gaspar Gucy & Consulatu Crac. & vita benè functa clarus, moritur vnica filia Anna relicta, quæ primo matrimonio iuncta fuit D. Dersniak, secundò Trzećieski, tertiò Złotnicki, ex quibus proles eius superest. Ioannes Gucy, vir prudens de Familia Olesniciorum benè meritus, ex Golánska suscepit filium Andream Illustrissimi Sigismundi Myßkowski Marschalci Regni Aulicum, cui tum in exteris nationibus peregrinanti, tùm in administranda eius Aula ex dexteritate fuit acceptus, ex Sophia Olbierzowska reliquit Ioannem, Sigismundum, & Andream. Petrus frater patruelis illorum, reliquit filios Ioannem, Nicolaum, Paulum & Andream. Nicolaus in Palatinatu Lublinensi consedit, tenet matrimonium cum Ornowska filia Iudicis Terrestris Brestensis. Ioannes in Palatinatu Cracouiensi cum Iankowska. Paulus in Palatinatu Volhyniæ cum Kuroßowná. Andreas cum Zagorska.

ZKRIZLVK seu Zkrzyżem łuk.

DELINEATIO & ORIGO.

EST arcus Scythicus, pro sagitta super neruum deferens crucem auream, cùm etenim Scytharum fortitudinem confregissent, atq; Fidem sacram de Deo vno & trino amplexati fuissent, arcum pro victoria, crucem auream pro fide retulerūt. Cùm verò palam in Ecclesia Socalensi mitram Ducalem in illorum sarcophagis conspicio, è Ducibus originē trahere non ambigo. Vetustas Familiæ, clara Prosapia, virtutū gloria, meritorumq; cumulis augmenta conseruat.

PAX CVM CÆLO.

AEgiptijs arcus certum erat signum inchoati cum hoste belli: Figurabant illi armatum hominem, qui telum arcu contenderet, & ad feriendum paratus videretur. Neque sacerdotibus Aegiptijs erat hoc signū belli, sed ipsi quoque Deo, vt sacræ literæ testantur, dùm suos præmonere ab hostium periculis cupiebat: *Dedisti metuentibus significationem.* Psalm: 59. *vt fugiant à facie arcus.* vel vt legit Euthymius: *Dedisti metuentibus refugium, vt declinare valeant arcum, cor enim impij repletum est veluti pharetra sagittis venenatis.* Vnde explicando Adamantius Græcam lectionem ait: *Pharetra, est cor, sagitta, consilia & cogitationes, arcus os & labia.* In præsentibus gentilicijs arcum video, sed pro sagitta crucem inspicio, vnde non bellum sed pacem cum proximo & cum Deo contemplor, inde enim crux non super arcum

posita, nec non auro adornata videtur. Echo ab arcu percipitur: *Pax cum Deo & cælo.* Arcus fractus vel relaxatus sublatam belli ferociam significabat. Legitur enim in Historijs, quòd cum Attila sanguinis eruptione, & profluuio de naribus suffocari & extingui debuit, supremum numen Marciano Imperatori apud Constantinopolim agenti in somnijs apparuit, arcumque Regis fractum, vel vt alij, relaxatum ostentare visus est, quod erat signum de illius ferocia bellica finita. Vnde Psalm: 46. *Deus conteret arcum & arma confringet, qui scilicet pietate post habita spem in ferocitate posuêre.* Igitur arcus hic cum cruce & cruce aurea, pacis signum erit, procedentis scilicet à corde & ore, cum proximo, conscientia & cælo. Et audient: *Pax hominibus bonæ voluntatis.*

LINEA FAMILIÆ KRIZŁVK.

DOkoziekij *Kniazij his vtuntur armis. In Wolhynia nunc eorum sedes est perampla, quorum sepulchra postquam ad fidem Catholicam redierunt, visuntur in Sokalensi Ecclesia PP. Bernardinorum. Kiiouiæ memoriæ illorum in sepulchris patent.* Ianusouius in Statuto folio 118. *meminit ipsorum. Petrus Kozieka cum Romanowska tenuit matrimonium. N. Kozieka Subdapifer Wolhyniæ.*

ZBROYNY MĄZ.

Seu WAXMAN.

DELINEATIO.

EST scutum coloris aurei, in eiusque inferiore area partem muri seù propugnaculi rubei coloris, ita nimirum, vt in medio muri propugnaculum rotundum emineat, atque in vtraq; quidem parte muri tam dextra, quàm sinistra, singula foramina, per quæ tormenta disponi soleant, in ipso autem propugnacula tria sint, duo in superiori parte, tertium medio inter hæc duo foramina, loco inferius. E medio ipsius propugnaculi vir barba rossa totus armis ferrei seu æri coloris, ita tamen, vt qua commissuræ sunt aureis lineis distincta sint, dextera gladium strictum super humeros vibrans sinistram

ſiniſtram in baltheo ſeu vagina reclinans cingulotenus eminet. Scutum galea clarata equeſtris, galea corona aurea gemmis interſtincta tegit, ſuper quam deinde itidem idem vir armatus, qui antea deſcriptus eſt, eodem modo eminet, tum verò ſcutum vniuerſum ab vtraq; parte aurei & rubei coloris, teniæ ambientes, vtrinque circumfluentes.

O R I G O.

ARma hæc primus à Sigiſmundo III. Rege Poloniæ accepit Ioannes Wáxman, Norimberga Ciuitate Germaniæ, nobilibus parentibus ortus, ſubinde Ciuis & Conſul Cracouienſis. Præmij cauſa fuit Cracouiâ à Maximiliano Archiduce Auſtriæ diadema Regni affectante obſeſſa; quam ille armis, authoritate, & fide illibata tuendo, Regi ſartam, tectamq; ſeruauit. Sigiſmundus fidem & animum Ioannis miratus, his illum armis munerauit, & Regni Nobilium ordini cum omni ſua poſteritate Regio ſuo diplomate ex vniuerſi Senatus Regni authoritate totiuſque equeſtris ordinis vnanimi conſenſu adſciuit. Varſauiæ in Comitijs Generalibus, die 15. menſis Aprilis Anno Domini 1589. cuius ſummam accipe.

In Nomine Domini Amen. Ad perpetuam rei memoriam Sigiſmundus III. Dei gratia Rex Poloniæ &c. Significamus præſentibus hiſcè quorum intereſt, huius, & futuri temporis vniuerſis & ſingulis. Ita ſemper nos ſtatuiſſe, vt cum omnium rerum publicarum & regnorum non maxima vt plurimum initia, incrementa deinde aliquanto maiora ac certi ad perfectionem gradus ſint, nulla ferè re, vt maximè Princeps quæque Reſpub: fuerit, vel magis creuiſſe, vel altius ſeſe extuliſſe, quam fortiſſimis quibuſq; viris, in eandem Reipub: ac iuris communionem recipiendis, &c. Quo in numero Ioannem Wáxman Conſulem Cracouienſem, vel maximè nunc referendum exiſtimauimus. Cùm enim idem Ioannes Wáxman Patre honeſto & locuplete Michaele Wáxman ex Heluetijs oriundo, eiuſdem nationis diſciplina militari imbuto, & in militia verſato, Matre autem Nobili Norimbergæ natus eſſet, ipſe autem à prima fere pueritia, negotiorum cauſa, Cracouiam ſe contuliſſet, ibidem qui à Patre Wáxmani nomen haberet, Wáxman vulgo nuncupatus, ac per complures annos honeſtè laudabiliterque verſatus; Vxorem ex familia vetuſta, & ab Imperatoribus nobilitata duxiſſet; tandem domicilium ſedemq; fortunarum ſuarum omnium ibi poſuit, cumq; ad morum & vitæ honeſtatem ſummam elegantiam, atque in omni re obeunda induſtriam ac dexteritatem ſingularem adiunxiſſet, facile perfecit, vt non ſolum nobilitati omni vicinæ, & Ciuibus Cracouienſibus omnibus pereq; carus exiſteret; verùm in Diuæ memoriæ Stephani etiam Regis deceſſoris noſtri gratiam, & celeriter perueniret, & eandem ad mortem vſq; eiuſdem ſummam retineret. Ex hominum autem omnium hoc de virtute eius iudicio atque commendatione. Primo in Collegium Iuratorum, Scabinorum, deinde Decurionum, ſeu Conſulum Ciuitatis translatus, vtrobiq; cum alijs ſemper, tum in altero hoc ordine maximè tempore Interregni, quod eiuſdem deceſſoris noſtri Diui Stephani Regis mortem ſubſecutum fuit, præclare laudabiliterq; ſe geſſit. Publice enim à Ciuitate Cracouienſi cum alijs ex illius vrbis, Senatu honeſtis, noſtriq; ſtudioſiſſimis viris, ad electionē miſſus, cum ipſe in eorum poteſtate totus fuit, qui libertatem publicam tuebantur; tum ſumma celeritate Cracouiam reuerſus cum Collegis vt in eorundem qui ſecundum leges publicas nos elegerant poteſtate Ciuitas permaneret; ſummo ſtudio operam dedit, ciueſq; ſua ſponte in Nos inclinatos, vt conſtantiſſimè in fide noſtra perſeuerarent, neque vllo periculorum metu, ab ea deducerentur, hortatus eſt. Et cùm non multo poſt Illuſtriſſimus Archidux Maximilianus contra ius & libertatem publicam, contraq; omnem maiorum morem, à paucis quibuſdam aliquot poſt no-

poſt noſtram electionem diebus nominatus, cum exercitu ad Cracouiam acceſſiſſet, atque totius quidem belli gerendi, defenſioniſq; rationem Illuſtris & Magnificus Ioannes de Zamoście Regni Noſtri Cancell. & Exercituum Præfectus, vt qui cum Imperio ibi eſſet, adminiſtraret; in ſocietatem autem eius Illuſtrem etiam ac Magnificum Andream Comitem in Tenczyn Pal. Crac. adſciuiſſet, vt ſi fortè pro temporum & belli vſu longius etiam ab vrbe excurrendum ſibi eſſet, eandem defenſionis curam idem Illuſtris & Magnificus Palat. Crac. ſuſtineret. Waxmanus ipſius vrbis mæniorumq; ac propugnaculorum illius curæ Præfectus, ita in hoc munere ſeſe tractauit, vt & conſtantia ſua alios ciues ſuos plurimum confirmaret, & conſilio diligentiaq; vel imprimis ſalutem vrbis iuuaret; omnibus autem in rebus vtriq; Illuſtri & Magnifico, tàm Palatino Cracou: quàm Regni noſtri Generali fides, vigilantia, atq; induſtria eius, magno vſu eſſent, præter quam enim quod propugnacula & muros, quorum curæ à Magiſtratu Ciuili Præfectus erat, ſumma celeritate, partim reficiendos curaſſet, partim maioribus tormentis opportunis locis diſpoſitis firmaſſet, vigilias etiam circa eadem propugnacula & tormenta ſumma cum diligentia ſemper obijt, portam etiam ad quam hoſtis irruptione facta impetum fecerat ſtrenuè, tùm maioribus, tùm minoribus bombardis tutatus eſt: Neq; vllo labore, neq; vigilijs, neq; ſumptibus, quos in illam procurationem ſibi demandatam impendere neceſſe habuit, neq; periculorum metu, neq; præmiorum ſpe, à conſtantia ac fide in Nos & Rempub. ſuam vnquam deduci ſe paſſus fuit. Quæ cum pro Repub. feciſſet, tàm inſignis autem virtus atq; fides ipſius, in omnium pariter oculis atq; ore verſarentur, ac primum quidem Nobilitas vniuerſa Palatinatus Crac. in Proſʒouienſi Conuentu ſuo, vltro, ſponteq; ſua ſuis Nuncijs commiſiſſet, vt non ſolùm Nobilitatis honorem, verùm laborum etiam ipſius præmium aliquod, quo gradum eum nobilitatis tanto honeſtius etiam tueri poſſet, in præſentibus hiſce Comitiis, illi à nobis peterent. Poſtea autem Nuncij Nobilitatis vniuerſi per Generoſum Stanislaum Czikowſki de Woyſtáwice Succamerar. Crac. & Palatinatus eiuſdem Nuncium eandem petitionem communi nomine ad Nos detuliſſent, acceſſit etiam eodem commemorati Illuſtris & Magnifici Ioannis de Zamoście Regni Noſtri Cancellarij & Exercituū Præfecti præclariſſimum de virtute eius teſtimonium, ac diligentiſſima commendatio, cominus dubitandum Nobis exiſtimauimus, quin nobilitatis hoc Regni Noſtri ius atq; honorem, quo ille virtute ſua præſtantibuſq; in Nos & Rempub. Regni Noſtri meritis, iam dudum dignum ſe præſtitiſſet, nunc ad tam diligentem Nunciorum Regni Noſtri interceſſionem, ex vniuerſi autem Senatus Noſtri authoritate atq; conſenſu, publice etiam ei conferremus tribueremuſq; quemadmodum quidem conferimus ac tribuimus præſentibus hiſce, commemoratumq; Ioannem Wáxman, omneſq; legitimos vtriuſq; ſexus ipſius poſteros, tàm eos qui iam nati ſunt, quam ſi quos poſtea ſuſcepturus ſit, de conſilio ac ſententia Senatorum Noſtrorum, omniumq; adeò Ordinum, præſentium Comitiorum authoritate veros, ac genuinos Regni huius, Dominiorumq; eis adiunctorum Nobiles creamus, pronunciamus, promulgamus, eo nimirum iure, quo quicunq; in Regno Noſtro vel à maioribus Nobilis procreatus, vel à Diuis Deceſſoribus Noſtris, nobilitatis iure donatus optimo in Regno, Dominiiſq; noſtris, ſit vel fuerit ita nimirum, vt ad omnes dignitates tàm Eccleſiaſticas quàm Seculares æquè cum aliis nobilibus peruenire, munera, honoreſq; Nobilium gerere, omnibus immunitatibus, vacationibus, ac libertatibus, quibus alij Nobiles Regni huius, vel iure, vel conſuetudine vtantur, ipſi quoq; publicè ſemper ac liberè vti poſſint, neq; vlla in re deteriore conditione quam quicunq; alij Regni noſtri Nobiles eſſe ſoleant, ſint, aut habeantur. Quo autem publicè Nobilitatem profiteri, & eius noſtræ in ſe beneficentiæ monumenta præferre poſſint, more & conſuetudine maiorum inſignia etiam Nobilitatis, hæc conferenda illi extimauimus, quemadmodum quidem conferimus præſentibus hiſce: Scutum nimirum coloris aurei, ineiuſq; inferiore area partem muri, ſeu propugnaculi rubei coloris, &c. vt videre eſt ſupra in delineatione. *Quibus quidem inſignibus, vt cùm commemoratus Ioannes Wáxman tùm omnes vtriuſq; ſexus legitimi illius poſteri, in omnibus & ſingulis honeſtis, tàm ludicris quam bellicis cauſis ac negotiis, præliis, duellis, torneamentis, vexillis, tentoriis, ſcutis, aulæis, tabulis, picturis, domorum ædificiorumq; ornamentis, ſignis, annulis, ſepulchris, omnibus deniq; temporibus, locis & actibus, pro ſuo arbitrio, aliorumq; Nobilium more, publicè priuatimq; vtantur,*

vtantur volumus: ea ipsi gestare, heroldis & quibusuis ministris nobilium imponere, & ligare valeant. Præterea vero quemadmodum supra iam à nobis tributum illis est, alijs etiam iuribus, priuilegiis, immunitatibus, libertatibus, quæ Ordini Nobilium de iure vel consuetudine in Regno ac ditionibus nostris competunt, tanquam veri, ac genuini Nobiles, de stirpe nobili, claroq; sanguine ab Auis, Proauis, & maioribus per directam lineam ex vtroq; latere descendentes, atq; ex vtroq; parente procreati, ipsi quoq; gaudeant, fruantur honores ac dignitates, tàm Spirituales quàm seculares, beneficia ac officia omnia & singula, pari cum reliquis veris Regni nostri Nobilibus, iure capere possint decernimus sancimusq;, eodem omnino iure ac conditione vt sint, quo alij Nobiles sunt, qui in Regno nostro sunt optima. Quæ cùm omnia singulaq; scripta supra, rata firmaq; esse velimus: Ad omnium Regni nostri, aliarumq; ditionum nostrarum, magistratuum ac dignitariorum, tàm Ecclesiasticorum quàm Secularium, omnium deniq; ac singulorum, maximè autem Nobilium notitiam deducenda esse duximus, quemadmodum & præsentibus deducimus; mandantes vniuersis & singulis, vt præfatum Nobilem Ioannem Waxman, omnesq; legitimè ab eo descendentes, non modò pro veris ac genuinis Nobilibus recipiant habeantq; Nobilitati eorum nullo vel dicto, vel facto à quocunq; derogetur, verùm beneuolentia etiam ac fauore suo eos prosequantur, ad honores contendentibus faueant, omninoq; alienæ virtuti non inuidentes vnde sua profecta sit testentur. Quod vt omnes virtutis amantes, ac verè Nobiles etiã sine cohortatione nostra facturos non dubitamus: ita si quis tamen existat, cuiuscunq; status conditionis, aut dignitatis is fuerit, qui in contumeliam præfati Nobilis Ioannis Waxman, posterorum eius authoritatisq; nostræ Regiæ imminutionem, Nobilitati eorum obtrectare, illis detrahere, dicto deniq;, factoue, vel nobilitatem eorum, vel existimationem impugnare præsumeret; eum consuetis pœnis, quæ in diffamantes Nobilem verum, Regni legibus statutæ sunt Nobis iudicioq;, ad quod à parte læsa citatus fuerit, ipsiq; parti læsæ subiacere volumus, quam primùm, quotiesq; præsente hoc Priuilegio Nostro, quod ad omnem probationem Nobilitatis sufficere volumus, Nobilitatem suam, aut tenore Priuilegij, si eius fortè copiam non habuerint, aliis idoneis, monumentis in iure probauerint, docuerintq;. In quorum omnium fidem, & euidentius testimonium, hasce manu nostra subscripsimus, sigilloq; Maiestatis nostræ communiri iussimus. Datæ Varsauiæ in Conuentione Regni Generali, die 15. Mensis Aprilis Anno Dñi 1589. Regni verò Nostri Anno secundo. Præsentibus Reuerendissimis, Reuerendis, Illustribus. Magnificis, Venerabilibus, ac Generosis Stanislao Kárnkowski Gnesnensi, Legato Nato ac Regni Nostri Primate, Ioanne Demetrio Solikowski Leopoliensi Archiepiscopis, Hieronymo à Rozdrážew Vladislauień. & Pomeraniæ. Luca à Kościelec Posnanień. Petro Dunin Wolski Plocen. Bernarde Máciejowski Luceorień. Alberto Báránowski Præmislień. & Regni Nostri Vicecancell. Petro Kostká de Stangenberg Culmeń. Laurentio Goślicki Chelmeń. Episcopis, Christophoro Rádziwił Duce in Bierze & Dubinki Palat. Wilneń. M. D. Lit. Exercituum Campiductore, Soleceń. Borossouień Kokenhausenq;. Ioanne Kiszká Castell. Wilneń. Samogitiæ, Brestensiq;. Petro de Potulice Caliss. Visogrodenseq;, Ioanne Chlebowicz Trocense, Radoscouień. Vpitenseq;, Alberto à Lasko Syradień. Margeburgenseq; in Liuonia, Nicolao Christophoro Rádziwił Duce in Ołyká & Nieśwież Castell. Troceń. Saulenseq;, Nicolao Herbort Russiæ, Ioanne à Sienno Podoliæ, Hrodleń. Czorstinenseq;, Gregorio Zielenski Plocense, Mlauenseq;, Stanislao Kriski à Drobnin Masouiæ, Ploceń. Dobrzyneń. Stanistáuouienseq;, Stanislao Rádziminski Podlasiæ, Liuense, Camenecenseq;. Stanislao Gostomski de Lezenicze Raueń. Radomienseq;, Nicolao Dżialinski Culmeń. Bratianenseq; Palatinis & Capitaneis. Stanislao Comite à Tarnow Sendomirień. Busceń. Stobnicenseq;, Ioanne Comite à Tenczyn Woyniceń. Lublineń. Parcouień. Ioanne Dłuski Culmeń. Thesaurario Regni Branscense, Suecense, Surasense, Rogosneń. Dersauienseq;, Ioanne Lesniowolski de Obory Czyrnense, Parnauienseq; in Liuonia, Martino Lesniowolski de Obory Podlassiæ Zatorień. Lossicenseq;, Christofero Komorowski Sandeceń. Nicolao Firley de Dambrowicá Bieceń. Referendario Curiæ Regni Korczyneń. Casimirienseq;, Georgio Mniszek de Magna Konczyce Radomień. Sanoceń. Samborienseq;, Ioanne Myszkowski de Mirow Zarnouień. Ioanne Osowski Połaneceń. Hieronymo Gostomski Nakleń. Valcenseq;, Stanislao Minski Zakroczymeń. Ioanne

Bykowski Konarień. Lencicień. Siradienseq; Castellaneis & Capitaneis. Andrea Opalinski de Bnin Marschalco Regni Maioris Pol. Generali Srzemeń. Desaiscenseq;, Alberto Radziwił Duce in Ołyká & Nieświez, Magni Ducat. Lit. Marschalco Caunenseq;, Ioanne de Zamoście Cancell, & Exercituum Regni Generali Belzeń. Mariaburgeń. Cnissineń. Międzyrzeceń. Derpatenseq;. Leone Sapichá Mag. Duc. Lit. Thesaurario, Olitenseq;, Stanislao Przyemski Marschalco Curiæ Regni Koninenseq;, Officialibus & Capitaneis, Petro Tylicki Præposito Gnesneń. Canonico Crac. Warmienseq;, Secretario Regni Maiore, Ioanne Tarnowski Referendario Curiæ Regni Crac. Vladislauien. Lancicienseq; & Crusuiciense Præposito, Ioanne Piotrowski Decano Posnanień. Canonico Crac. Ioanne Krasinski Cantore Crac. Simone Rudnicki Custode Gnesneń. Hyacinto Młodzieiowski Thesaurario Curiæ Krzeczouień. Piasecenseq;, Gasparo Máćieiowski Stabuli Nostri Præfecto, Scepusienseq;, Petro Opalinski de Bnin Incisore Mensæ nostræ & Robatineń. Stanislao Krasicki Curruum nostrorum Præfecto, Lubomleń Bolemouienseq; Capitaneis, Procopio Sieniáwski Pocillatore Curiæ, Petro Srzeniáwá Subdapifero Nostro, Balthasare Stániſłáwski Culinæ Nostræ Magistro, & aliis quam plurimis dignitariis, Officialibus, & Aulicis Nostris, nec non Terrarum Nunciis ad præsens Conuentum Regni congregatis.

Sigismundus Rex

Reinoldus Heidenstein Sacr. Reg Mag. Secret.

His igitur armis vtuntur omnes posteri à præfato Ioanne descendentes, qui virtutibus & meritis magis magisq; proficiebat, ita vt à Rege summè amaretur: cui etiam Scultetiam, Siemiechow, Molendina in Zielonki, pensionesq; alias multas largitus est munificentissimè, in quæ & posteri sui successerunt. Reliquit tres filios claras sui generis imagines, Ioannem, Michaelem, & Hieronymum.

Ioannes generosæ mentis ardore excitatus, non in vmbra vulgares inter cætus, sed in ipsa luce versari, atq; in eo theatro apparere, vnde in aliorum oculos suspiciendus incurreret concupijt; nam statim post decessum sui parentis, non degener filius, fidem & vitam Sigismundo III. in obsequium dedicauit; à quo Præfectus armorum constitutus, per triginta amplius annos, semper non nisi strenuè laudabiliterq; se gessit; In expeditionibus, tam in illa prima Moscouitica, quam in illa Publica. nec non Pruthenica, quam etiam sub tempus Confœderationis, ingenium, animum, vires, & Fidem super omnia, cum laude omnium demonstrauit, ideoq;, nedum ipsius Regis, sed omnium Primarij Ordinis Nobiliumq; Regni oculos & corda, summè in se conuertit, maximisq; in amoribus apud omnes fuit. Huic Sigismundus III. intuitu tantorum meritorum, Scultetiam Kłdie dictam, nec non alias pensiones annuas donauit munificentissimè: quas nec Serenissimus Vladislaus IV. Rex fæliciter modernus à suis liberis fidei ac obsequiorum non immemor ablegauit, imo alijs liberalissimè auxit. Moritur Cracouiæ & in sua Capella in Ecclesia Beatæ Mariæ Virginis in Circulo, non sine mærore omnium A. Dñi. 1632. die 27 Augusti sepelitur. Illius filij Stanislaus, Ioannes, Casimirus, & Hyacinthus.

Stanislaus Adolescentiam suam in seruitijs Ioannis Tenczynski Palatini Cracouiensis collocauit. Et iam post obitum Patris sui officium præfecturæ armorum à Serenissimo Vladislao IV. humanissimè sibi collatum acceptaret, ni fides Illustrissimo Palatino Cracouiensi Stanislao Lubomirski data, obstitisset. Hic oc-

Hic occasionem benemerendi de Republica nactus, nec viribus, nec facultatibus, nec saluti propriæ pepercit, officio præfecturæ armorum apud prædictum Illustrissimum Palatinum laudabiliter functus est. In expeditione Moscouitica etiam suis proprijs stipendijs militauit. Apud omnes fermè milites summo in amore fuit. Postea Coniugem Constantiam ex nobilissima Zbylitouiorum familia fœdere matrimonij sibi iunxit, sed sine prole decessit Cracouiæ sepultus est in Ecclesia SS. Trinitatis apud Patres Prædicatores, A. Dñi. 1629. Die 15. Ianuarij.

Ioannes militiæ Christi in Familia Prædicatorum, nomen & vitam consecrauit.

Casimirus vir litterarum amantissimus, plurimisq; in rebus existimatione omnium probatissimus, exteras nationes peragrauit. Romæ laurea Doctoratus vtriusq; Iuris insignitus, in Patriam reuertitur. Vbi honore Canonicatus Varmiensis excipitur. Et ad officium Secretarij Serenissimi Vladislai IV. assumitur.

Hyacintus Vladislaus sequitur, ætate quidem sed non animo inferior, hic etiam multas alias exteras nationes vidit, Germaniam lustrauit, Italiam peragrauit, & inde tanquam ex mercatu litterarum, linguarum, morum, tandem in Patriam, litteris omnibus imbutus, probis moribus instructus redijt: Et obsequijs Illustrissimi & Reuerendissimi Petri Gembicki Supremi tunc Regni Cancellarij sese mancipauit, cui Fidelissimè à puero prorsus inseruiuit, & cousq; inseruit. Secretarius Serenissimi Vladislai IV. factus.

Filias quoq; Ioannes duas reliquit Agnetem fœminam omnibus dotibus animi condecoratam, & Annam puellam præter ætatem prudentem & perfectam.

Secundus Ioannis illius primi filius Michael, vir magna experientia & bello clarus, hic non alienis plumis ornari, sed propriis virtutibus illustrari, semper in animo habuit, proindeq; optimis studiis primam illam ætatem suam consecrauit, quorum gratiâ, in exteras nationes se contulit; non enim potuit summum ingenium, nisi summos viros quærere & imitari. Hincq; crescentibus paulatim annis ita profecit, vt non solùm optimarum ingenuarumq; artium, sed etiam linguarum: Italicæ scilicet, Gallicæ, Hispanicæ, Germanicæ ac Vngaricæ peritissimus extiterit, ibidemq; etiam apud exteros, cum Illustrissimis Duce de Zbáráz, & Andrea Tenczynski Palatino Belzensi, nec non eius fratre germano Gabriele Palatino Lublinensi, martium pectus & animum in aduersis rebus declarauit. In publica quoq; Regni expeditione, suum generosum ac nobilem animum protestatus est. Cui Sigismundus III. meritorum illius non ignarus, Scultetiam in Lithuania, cum multis alijs beneficijs liberaliter donauit.

Tertius Ioannis illius itidem primi filius Hieronymus, fuit vir admirabili ingenio, ad labores impiger, & ad pericula fortis. Hic etiam multas exteras nationes visitauit, obq; suas raras & admirandas virtutes, Serenissimo Regi

Sigismundo III. carus fuit. Publicæ etiam expeditioni, pro defensione Patriæ se subscripsit.

Filiæ etiam Ioanni illi primo fuêre tres, Zophia, Susanna, & Agnes. Zophia nobili Nicolao Szembek vinculo matrimonij iuncta fuit. Susanna, & Agnes vitam & virginitatem suam Deo deuouerant, omnes continuis orationibus, vigilijs, alijsq; virtutibus claræ extiterant.

ARMA NOBILIVM INNOMINATA.

His vtuntur Maskieuicij in Wolhynia, conseruant ea in Kiiouia D. Axak, ceù progenitus à Maskiewiczowná.

Vtuntur his Dominus Brzuszká.

Iákuszowsciorum in Palatinatu Braclauiensi.

Vtuntur his Dederkalij, Albertus sepultus in Ostropole.

Ioachimi Morochowski Episcopi Vniti Vladimiriensis, & Brestensis.

His vtuntur Nobiles in Wolhynia, in Polonne, in Lubartow, in Cudnow, & alibi vidi.

Paprocius

Paprocius in Nido folio 1193.

Lubartouiæ.

In Sokal vidi.

Solea transfixa sagitta, in Polonne.

Cracouiæ vidi.

Miles totus in armis cum aurea framea & lancea, Lubartouiæ in Ecclesia conspicitur.

Corda duo duabus sagittis transfixa. Arma Paulowicz in Lituania. *Paprocius in Nido folio* 1117.

Cor supra quod tabula schaccorum. *Paprocius in Stemmatibus folio* 577.

Campanæ tres, quales accipitris alligantur ad pedes, *vidi Cameneciæ.*

Horologium instar clepsidræ transfixum sagittis duabus, *vidi Constantinouiæ.*

Horologium mensale, *vidi Camenetiæ.*

Vomer vnicus, *vidi in Rádłow.*

Ignes tres ex ferrea lampade, *Cracouiæ apud PP. Francisc.*

Caput Aquilæ cum collo nigro in campo rubeo, *in M. Duc. Lit:*

Beczká złotá/ Hoc est, Vas auri, *in M. Duc. Lit.*

Lupus integer intra coronam ex Vngaria, in Cudnow.

Nobiles, Quorum Stemmata ignoro, nobilitate donati, & ad indigenatum Regni à Sereniss. Regibus Poloniæ ob merita bellica recepti.

Gutteterij nobiles ex Germania venerunt in Regnum, eorum nobilitatem per suum speciale priuilegium approbauit Sigismundus Augustus, ex his erat Gaspar Consul Craçouiensis. Augustinus Gutteter bona terrestria tenuerat ad Miechouiam, erat quoq; ex his Prouincialis in Societate Iesu.

Anno 1588. in Comitiis Generalibus Regni Varsauiæ Andreas Cardinalis & Balthasar Bathorei fratres germani Sereniss. Stephani Bathorei Regis Poloniæ ex Fratre nepotes ob merita ipsius in Regnum pro indigenis Regni recepti sunt, & ad omnes libertates Nobilium admissi, ipsi Cardinali accessus & habilitas ad quæuis beneficia Ecclesiastica & dignitates, & in Senatu locus sui Episcopatus concessus excepta dignitate Primitiali Archiep. Gnesneń. & munere nominandi vel inaugurandi Regis. Fuit hic Cardinalis Episcopus Warmień. & Præposituræ Miechouień. Administrator. Alter Andreas Bathori in Comitijs Warsau. 1627. pro indigena Regni & nobili cum omnibus libertatibus nobilium, & accessu ad quasuis libertates est receptus & admissus.

Bekesij, quorũ arma similia armis Topácz, sed ex vna parte stellam, ex altera lunã habent. Gabriel & Gaspar nobiles Vngari cum Rege Stephano in Regnum venerant, cum eo in bello Moschouitico pro Regno dimicarant, ille ad Pskouiam illam oppugnando dum ad muros ciuitatis impetum faciebat, magnanimus & fortis miles occisus occubuit, iste ibidem fractus bellicis laboribus in breui postea decessit, proinde grata illorum meritorum Respub. in Comitijs Varsauień. 1593. eorum posteros Vladislaum & Gabrielem cum eorum omnibus successoribus pro indigenis Regni, & M. Duc. Lit. recepit, eisq; accessum & habilitatem ad quosuis gradus dignitatis, honoris, & officiorum spiritualium & secularium concessit.

Lucas Stroic, & Hieremias Mogila Nobiles ex Valachia, magni & præclari in sua Patria, supremis officiis fulgentes, in Comitiis Varsauień. 1593. pro Nobilibus & indigenis Regni recepti sunt.

Ex eodem Principatu Valachiæ in Comitiis Regni Varsouiæ 1596. Nobiles Georgius Mohila Metropolita Valachus. Simeon Mohila Dux exercitus, & Simeon Stroyca Visternik Moldauiæ pro indigenis & Nobilibus Regni recepti sunt.

Tomruk Szymkowic pro indigena Regni inter Nobiles receptus est Anno 1601.

Balthazarij Cetnar priuilegium nobilitationis ipsi à Sereniss. Sigismundo III. ex commendatione Ducis exercitus Regni pro meritis bellicis datum approbatur in Comitiis Varsouien. 1601.

Sebastiano Necz itidem ad commendationem ibidem, & eodem anno ius nobilitatis ex eadem causa concessum est.

Stanislai Lichtemberg, ibidem & eodem anno approbata est nobilitatio ipsius Patri

Patri Ioanni ab Imperatore Maximiliano data, & pro indigena receptus est in recompensationem obsequiorum Sereniss. Regi Sigismundi III.

Vilhelm Barberius Nobilis ex Regno Galliarum in Comitiis Varsouień. 1607. *ad recomendationem Ioannis Caroli Chodkiewic, Ducis Exercitus M. D. Lit. intuitu strenui laboris militaris in castris huius Regni receptus est pro indigena.*

Ibidem & eodem anno approbatum est priuilegium nobilitationis Marci Felinski, ipsi à Sereniss. Rege Sigism. III. intuitu magnanimus, & fortis aggressionis laboris quem pro honore Regni sustinuit in bellicis actibus, sed præcipue in oppugnatione Arcis Felin in Liuonia & alibi.

Ibidem & Anno eodem ex Principatu Valachiæ Nobiles Nester Vreki Dwornik magnus oris illius Dux exercitus. Georgius Maurotyus Logofeth illius Principatus Isai & Georgius Balika Purkalap. vt pro fauore erga Regnum dignis honoribus decorarentur, & ad vlteriorem prouocarentur, recepti sunt pro indigenis Regni, & ad omnes libertates Nobilium admissi.

Ibidem & anno eodem Priuilegium nobilitationis Anno 1601. *Ianusio Eperieß ad recommendationem Ducum Exercituum Regni & M. D. Lit. propter eius merita in bellicis actibus ipsi & posteris eius datum à Sereniss. Rege Sigism. III. approbatum est.*

*Ibidem A.*1613. *priuilegium nobilitationis Demetrij Macedonski approbatū est.*

Ibidem & eodem Anno Helias Iuskowski ex recommendatione Ducis Exerc. M. D. Lit. eius laborum erga Regnum, quos in Liuonia & Moschouia etiā cum periculo vitæ & sāguinis in bellis sustinebat nobilis est creatus & pro nobili acceptatus.

Ibidem & eodem Anno priuilegium nobilitationis Stanislai Przytycki est approbatum.

Ibidem & Anno eodem approbatum est priuilegium nobilitationis Ioannis Roßkowski, & similiter Ioan. Wegierij ac Ioannis Krynicki.

Ibidem Anno 1616. *priuilegium Ioannis Rudnicki à Sereniss. Rege Sigism. III. datum Anno* 1601. *vt possit ad arma suæ Familiæ antiqua Strzemię addere frameam, quam ille strenuè in expeditionibus bellicis pro salute Regni contra hostes vibrabat, approbatum est.*

Ibidem & eodem anno Maximus Wolk, Rothmagister in Smolensko, vir bello & castris excellens, propter eius præclara facinora bellica in arce Smoleń. pro salute Reipub. ad nobilitatem admissus, datis ei & suæ Familiæ pro armis & stemmate duabus turribus acuminatis.

Ibidem & eodem anno Borisius Hrasny Nobilis Moschouita natione, qui fidem semel datam Sereniss. tunc Principi, nunc feliciter nobis imperanti Vladislao IV. quando electus fuerat in M. Ducem Moschouiæ constanter seruando, relicta patria, in Regnum transierat, in eoq; in multis expeditionibus bellicis Regni, sed præcipuè contra Osmanum Turcam, ad Chocimum strenuè se gessit militiam ad recommendationem Illustriss. Stanislai Zolkiewski, pro indigena Regni & M. D. L. est receptus, sed ad dignitates accessus ipsi non erat concessus, qui tamen postea in

Comitijs

Comitijs Regni, à Sereniss. Vladislno IV. Anno 1638. ipsi & posteritati ipsius est concessus, cui soli pro tunc Venatoria Nouogrodensis collata fuerat.

Anno 1618. in Comitijs Regni Stephanus Ognicki, propter eius merita in Rempub. qui pro salute eius in expeditionibus bellicis, vitam & sanguinem liberaliter offerebat, ad recõmendationem Ducis Exercitus M.D.Lith. Ioannis Caroli Chodkiewic Nobilis est creatus, & ad libertates & prærogatiuas Nobiliũ est admissus.

Ibidem & eodem anno approbatũ est Priuilegium nobilitationis Andreæ Czarnecki, ipsi in castris sub Smolensko à Sereniss. Sigismundo III. datum, propter eius operam militarem, etiam cum periculo vitæ in recuperatione arcis Smolensc. & accessus ad libertates ac prærogatiuas Nobilium ipsi est concessus.

Ibidem Anno 1627. in Comitijs Regni Iacobus Buthler, nobilis Curlandiæ, pro propter eius ardua & cruenta obsequia in varijs expeditionibus bellicis Regni est pro indigena receptus.

Ibidem Anno 1629. Illustrissimus Palatinus Valachiæ Mironus Berniawski pro indigena Regni, & nobili est receptus.

Ibidem eodem anno Nobiles Ericus & Sigismundus Gudelstenij, pro laboribus bellicis, sub Sigismundo III. pro Regno susceptis, pro indigenis recepti sunt.

Kosten Iandulá ex Valachia natione oriundus intuitu meritorum in expeditionibus bellicis pro Regno in indigenam vna cum filijs suis receptus est Anno 1638.

Ibidem & eodem anno nobilitatio Ioannis Czáplinski, propter eius merita bellica pro Regno in multis expeditionibus, sed præcipuè ad Chotynum contra Osmanum Turcam expedita, & posterorum eius approbata est.

Ibidem & eodem anno approbatur Priuilegiũ indigenatus Constantini Wołk.

Ibidem & eodem anno Adamus Wierzchowski, Sebastianus Dabrowski, & Valentinus Rarog, propter fidelitatem eorum im Rempub. & fortem ac perseuerantem animum in retinenda pro Regno arce Smolensc. in arctissima obsidione, quam passi sunt à Moschis nobilitate sunt donati.

TESSERÆ

TESSERÆ GENTILICIÆ IN REGNO Poloniæ, & M. D. Lith. à litera S vſque ad finem Alphabeti.

INDEX TITVLORVM ET DISCVRSVVM.

ALPHABETICVS RERVM.

Asinus

Iudicaturo

INDEX.

Subtilia

GNOMON Nobilium in hoc Tomo 3.

Gniá-

 Plura de illis sub Armis Zadorá scripsimus, sed quia peruenit sero ad manus nostras arbor Familiæ huius Illustrissimæ illam inserere hic placuit. Valterus de Brzeźie Episc: Wroclauień. qui fundauit ibidē Canonicos plures, atq; illorum domicilia erexit, obijt 1120. Nicolaus hæres in Lanczkorona & Dobczyce, Præposituram Olomuceń: fundauit 1320. Joannes hæres in Lanczkorona, Castell: Oświecimeń: 1420. Joannes de Brzeźie Venator Cracouiensis, cum filia Castell: Cracouień: Dębinski, tenuit matrimonium. Præclaus de Brzeźie Lanczkoronski in Lanczkorona & Wodźisław hæres, Capitaneus Scalensis. Triumphator de Tartaris perpetuus 1430. Sbigneus de Brzeźie

INDEX.

Brzeżie Lánckoronski, Marschalcus Regni, triumphator de Moschis, & Dux Exercituū ad pręsentiam Vitoldi M. D. Lithu. Legatus ad Cęsaream Maiestat. in vim pręmij Comitatum habuit, sexcentos milites grauis armaturę, & primę versus Vratislauiam sumptu proprio deduxit. Obijt 1425.

Nicolaus in Lanckoroná, Marschalcus Regni, in Moschouia cum Vitoldo trophęa militaria deduxit. Obijt 1422.

Stanislaus de Brzeżie in Lanckoroná Marschalcus Regni, Legationem ad Regem Bohemię cum laude gentis suę expediuit. Obijt 1488.

Ioannes Lutko de Brzeżie Episc. Crac. Procancellarius Regni, Legatus ad Summum Pontificem, ad Cęsaream Maiestat. & Reges Ungarię & Bohemię. Obijt 1451.

Preclaus Lanckoronski Capitaneus Chmelniceń. Tartarorum strages, quos etiam ad Bialogrodum & Oczakouiam persequendo vastauit. Cosacos rebelles compescuit, aliisq; hostibus frena imposuit. Obijt 1531.

Stanislaus Lanckoronski Palat. Sendomirię, Generalis Podolię, Camenecensis, Scalensis Capitan. qui pluries Tartaros vastantes Russiam debellauit. Obijt 1535.

Sbigneus Lanckoronski Succamerarius Sandomirię, consors sua Catharina de Zywiec Komorowska Castell. Sadecensis filia. Obijt 1619.

Samuel Castell. Sadeceń. Capitaneus Małogosteń. consors sua Sophia Firleiowná Thesaurarij Regni filia. Obijt 1639.

Christophorus Lanckoronski Castell Radomsceń. cum Anna de Tenczyn Comitissa Castell. Cracouień. filia tenuit matrimonium. Obijt 1583.

Stanislaus de Brzeżie Lanckoronski Palatinus Podolię, continuus in castris atq; defensor Patrię. Obijt 1617.

Nicolaus de Brzeżie, Succamer. Podolię. Obijt 1560.

Nicolaus Capitaneus Dobrzyceń. Obijt 1545.

Predborius de Brzeżie Marschalcus Regni, sub Ludouico Polonię & Ungarię Rege. Obijt 1550.

Stanislaus Dapifer Cracouiensis.

Ioannes Venator Sendomirień. in bello Liuonico obijt, cum Kurozweska Thesaurarij Regni filia tenuit matrimonium. Obijt 1564.

Nicolaus de Brzeżie, Rothmagist. per totam expeditionem Moschouiticam sub Serenissimo Rege Stephano.

Ioannes Succamerarius Cracouię. Obijt 1510.

Stanislaus Castell. Halicię, Capitaneus Scalensis, magnus in castris vir, & de Valachis triūphator. Obijt 1592.

Hieronimus Capit. Scalensis. Obijt 1569.

Preclaus, qui cum filia Castellani Sendomirień. Tarnowski tenuit matrimonium.

Ioannes de Brzeżie Lanckoronski Vexillifer Podolię, qui cum Kálinowska Capitanei Camenecensis sorore tenuit matrimonium, qui clarissimorum maiorum institutum merendi Patrię amplectus est.

Nicolaus Stanislai Castell. Haliciensis frater Succamerar. Podolię, Aureum vexillum ad Cecoram contra Chamum magnum sub Zamoyscio deduxit. contra Michaelem Transyluanię triumphator, consors Zorawinska Sebastiani Castellani Haliciensis filia. Reliquit Stanislaum Palatinum Podolię, ex Castell. Cameneceń. & ante Halicień. Capit. Ploskirouień. vir variarū linguarū & sciētiarū peritissimus, cum Zamiechowska quę erat Palat. Russ. Gorski, tenuit matrimonium.

Nicolaus Ioannis Vexilliferi Podol. frater, in Ungaria cum Istwan Batorio miles, in Patria in omni expeditione pręsens, multis vulneribus affectus fuit, consors Stánistáwska.

Hieronymus tertius frater horum in exteris nationibus tyrocinia deduxit in bello Clusinensi, cum Moschis & Germanis pugnauit, consors Huminska Castell. Cameneceń. altera Chodorowska. Ex Vexillifero Podolię Succamerarius.

Stanislaus Lanckoronski de Brzeżie Capit. Scalensis, filius primus Ioannis Vexilliferi Podolię, qui dum studia Cracouię in Regno, in Germania Louanij in Gallia Parisiis, & Niderlandi perfecisset. Marti continua obsequia detulit. Quocirca cum Ducibus de Conde, de Bulon, de Niewiers conuersationem amplexus, promptum & grauem dexteritate, sese disposuit pro Patria actibus. Tartaros ad Iagelniciam hereditarium oppidum quam forti muniuit castro, ad Kapuscince, Smańkowce, Bednarouum, Vście, non sine periculo vitę pugnauit, nec sumptibus ducentos milites conducendo pepercit, contra Cantymirum cum Illustriss. Koniecpolski ad Martinow, contra Chanum Dowletkiereium ad Vście, cui bellica arma receperant, contra Galgam ad Belzum cum Palatinis Cracouień. Lubomirscio, & Chmielecio Kijouień.

uień. vbi filius Cantymiri occisus, & Salamgereius cum Vsein Murza capti fuerant. Ad Cameneciam contra Abazibasam 100. milites deduxit, & clari fortisq; animi signa in præsentia Ducis demonstrauit In Prussia contra Gustauum, & in Luczyniec 100. deduxit. ex nobilibus milites, dum conspiratione Tartarorum Principes Tartarici occidebantur, & millibus triginta confederationem in Confinibus Regni instituerant, Paucis ergò vt multa comprehendam omnem expeditionem promptè arduè & fructuose prosequitur vestigia maiorum propriis meritis collustrando. Consors Alexandra Sbignei Sieninski Castell. Lublinensis, Marschalci Serenissimi Principis filia. Reliquit Sbigneum, Ioannem, Nicolaum, Hieronymum, Praslaum, Martinum, Franciscũ, & filiam Barbaram.

Martinus germanus illius frater, in exteris nationibus incentiua virtutum collegit cum fortitudine, consors Christina Koziatulska.

Ioannes Baptista, tertius illorum frater in Ordine Prædicator. Theologus, & Prædicator celeberrimus. Sic amorem Dei & Patriæ toto pectore obseruârunt.

Lanckoronscÿ Bakowie dicti, Stanislaus qui 400. milites ad Clußynum deduxerat à Moschis occisus fuit. Sebastianus frater illius in Moschouia occisus. Frater horum tertius Ioannes Castell. Chalicień. miles eximius, in Prussia demum Rothmagister, & Tribunus Exercituum. Filius ipsius Adamus Subdapifer Halicień. consors Laßczowná. Filius Venceslaus, ita serie digna altam benedictionis diuinæ memoriã conseruant.

Pniewski

INDEX

Skinder

INDEX.

AD BENIGNVM LECTOREM.

PRodijt Tertius Tomus Orbis Poloni, seu Tesserum Gentiliciorum Nobilitatis Polonæ, diligentia & labore quantum in me fuerat infatigabili. Optabam vt omnibus & singulis satisfacerem, nec desiderium, vigilia, & attentio minuebāt; sed distantia locorum plurimos vsquemodo retinuerat, vt solidiùs, perfectiùs, clariùs colligere stemmata non potuerim. In hoc tamen obligaturum me fieri testor, quod si aliquando monitum me fieri voluissent, certam per literas informationem authenticam, ad loca prænominata in Tomo Primo ad Lectorem, transmittere non fastidiant. Ea etenim circumspectione vsus permanebo, vt quingenta exemplaria ad corrigendum, si opus fuerit conclaui retineam. Præmonitum autem te Lectorem fieri volo, quòd aliquarum Familiarum Illustriss: stemmata, & Illustrem Familiam his operibus non addiderim, cordi tamen est singulo opere illas me conscribere, & luci Deo dante porrigere. Si verò in his laboribus meis aliquid studij & operis retinueris, Deo Altissimo referendo laudes mihi bene precare velis. Habebis reciprocum & Amicum. Vale.